

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

CASA
CORPULUI
DIDACTIC
VALCEA

Nr. 7

PAIDÉIA

Simpozion Național

Promovarea egalității de șanse, prin educație

ediția a VII-a

EDITURA NOVA DIDACT

Râmnicu Vâlcea
AUGUST 2026

Revista Paideia

Colectivul de redacție

DIRECTOR:

Prof. Florentina-Adina DOBRETE

MEMBRI:

Prof. Valeria ȘANDRU

Prof. Luisa Ana CIOCHINĂ

Prof. Antoanela MĂRGĂRITA

Prof. Gheorghe Daniel TUDOSOIU

Prof. Ramona IACOB

Prof. Gabriela Trăistaru

Ec. Varinia DUMITRANA

Bibliotecar Georgeta PURANU

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

GRAFICĂ COMPUTERIZATĂ:

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

LAYOUT:

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

COPERTĂ:

Informatician Alexandru Constantin DĂSCĂLETE-BURTEA

Autorii articolelor sunt responsabili pentru conținutul articolelor din revistă.

Editura NOVA DIDACT

Revista apare anual, fiind editată și publicată de Casa Corpului Didactic Vâlcea

ISSN 2668-4586

ISSN-L 2668-4586

EDIȚIE CD-ROM

AUGUST 2026

PAIDÉIA

Cuprins

1.	<i>Managementul școlar orientat spre incluziune, well-being și reziliență</i>	14
	Prof. Adina Florentina Dobrete – director Casa Corpului Didactic Vâlcea	
2.	<i>Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența – piloni ai echității în educația contemporană</i>	16
	Prof. Metodist Șandru Valeria Casa Corpului Didactic Vâlcea	
3.	<i>Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența elevilor în cadrul orelor de matematică</i>	19
	Prof. Albici Mihaela Colegiul Național „Alexandru Lahovari” mun. Râmnicu Vâlcea, județul Vâlcea	
4.	<i>Bunăstarea elevilor începe cu bunăstarea profesorilor</i>	20
	Prof. Albinaru Maria-Corina Liceul de Turism și Servicii Publice „Neagoe Basarab”, Călimănești, județul Vâlcea	
5.	<i>Metode activ-participative utilizate în activitatea educativă a elevilor cu tulburări de învățare</i>	22
	Prof. Ancuța Bianca Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea	
6.	<i>Rolul climatului școlar în susținerea stării de bine și a rezilienței</i>	24
	Prof. educație timpurie: Andrei Florentina Prof. educație timpurie: Ghioculescu Denisa Liceul De Arte ``Victor Giuleanu``/G.P.P Nord 2, Rm.Vâlcea	
7.	<i>Școala incluzivă – o necesitate în educația de astăzi</i>	26
	Prof. Andrei Simona Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea	
8.	<i>Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența în grădiniță. Rolul administratorului de patrimoniu</i>	28
	Administrator patrimoniu Bădescu Mirela LTSP „Neagoe Basarab,, Călimănești	
9.	<i>Lectura ghidată</i>	30
	Bibliotecar Bădica Daniela, Liceul Tehnologic „Dimitrie Dima” Pitești, Argeș	
10.	<i>Promovarea egalității de șanse prin educație: între principii și practice</i>	31
	Prof. Bălăceanu Elena Gabriela Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea	
11.	<i>Starea de bine în mediul școlar</i>	33
	Prof. Educație Timpurie: Bălașa Andreea-Raluca Lic. Ferdinand I/ G.PP.Ostroveni 2 Rm.Vâlcea, jud.Vâlcea	
12.	<i>Climatul școlar incluziv: fundamente, provocări și strategii de implementare</i>	35
	Prof. învă. primar Baran Adelina Nicoleta Școala Gimnazială „Take Ionescu” G.P. P. Cozia, Râmnicu Vâlcea	
13.	<i>Managementul clasei și adaptarea curriculară în contextul diversității preșcolare</i>	36
	Profesor educație timpurie Bondoc Luminița LTSP „Neagoe Basarab,, Călimănești, jud. Vâlcea	
14.	<i>Climatul școlar incluziv în învățământul primar</i>	38

- Prof. Înv. Primar, Bucuroiu Daniela,
Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea
15. *Climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența în educație* 39
Prof. Bunea Ilinca Denisa
Colegiul Național „ALexandru Lahovari” Râmnicu-Vâlcea, jud.Vâlcea
16. *Climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența – piloni ai educației contemporane* 41
Prof.Educație Timpurie Bunesu Mihaela
Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Sat Rotărăști, Com. Nicolae Bălcescu, Județul Vâlcea
17. *Managementul clasei eterogene: strategii pedagogice pentru asigurarea egalității de șanse în învățământul preuniversitar* 43
Prof. Căpățînă Maria Magdalena
Școala Gimnazială Nr.4, Râmnicu Vâlcea
18. *Promovarea egalității de șanse prin educație – rolul școlii în dezvoltarea unei societăți incluzive* 45
Prof. Căpitanu Andreea
Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu”, Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea
19. *Modele de bune practici în educația incluzivă* 46
Prof. Catarăgă Isabella Ștefania
Colegiul Național Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea
20. *Creativitate prin proiecte educaționale* 48
Cedică Ileana
Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea
21. *Valorizarea diversității în grădiniță prin management educațional și pedagogie diferențiată* 50
Prof. educație timpurie: Cernătescu Larisa
Prof. educație timpurie: Necula Mihaela
Liceul de Arte Victor Giuleanu/Grădinița cu Program Prelungit Nord 2 Râmnicu Vâlcea
22. *Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată: strategii pentru o școală incluzivă* 52
Prof. Înv. Primar Cimpoeru Florentina Anda
Școala Gimnazială „Take Ionescu”/G.P.P.Cozia Râmnicu Vâlcea
23. *Diversitatea în clasă și pedagogia diferențiată* 54
Profesor Ciochina Luisa
Școala Gimnazială „Take Ionescu”, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
24. *Provocările incluziunii în orele de chimie* 55
Prof. Maria Cioinică
Liceul „Constantin Brâncoveanu” Horezu
25. *Pedagogia diferențiată – o abordare modernă a procesului educațional* 57
Prof. Cocian Andreea Georgiana
Școala Gimnazială, Sat Muereasca de Sus
26. *Strategii manageriale și rute flexibile de învățare în clasa eterogenă* 60
Prof. învă. primar Cojocar Roxana Daniela
Școala Gimnazială „Anton Pann”, Râmnicu Vâlcea
27. *Managementul clasei eterogene – provocare și oportunitate în educația timpurie* 62
Profesor educație timpurie, Cojocar Simona-Maria
Școala Gimnazială „I. Gh. Duca”, GPP Traian, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
28. *Metodă aplicativă la ora de consiliere și dezvoltare personală pentru elevii de gimnaziu în scopul*

<i>creșterii rezilienței</i>	63
Prof. Carmen Elena Ciucă Școala Gimnazială „Take Ionescu”, Râmnicu.Vâlcea, jud. Vâlcea	
29. <i>Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în clasa obișnuită</i>	65
Prof. Cojocaru Nicoleta Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea	
30. <i>Studiu despre aportul inovativ al profesorului în actul didactic</i>	67
Prof. Constantinescu Dragoș Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea	
31. <i>Mediul educațional incluziv</i>	69
Prof. Dăncău Monica-Adriana Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, Jud.Vâlcea	
32. <i>Învățarea prin cooperare – un plus de inovație</i>	70
Prof. inv. prescolar Deaconu Elena Școala Gimnazială Berislăvești, jud. Vâlcea	
33. <i>Promovarea egalității de șanse în fotbal – un pas esențial pentru dezvoltarea sportului modern</i>	71
Prof. Diaconescu Alexandru Liceul Tehnologic „General Magheru” Râmnicu Vâlcea	
34. <i>Managementul clasei de elevi –delimitări conceptuale</i>	73
Prof. Diaconu Iulia Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea	
35. <i>Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată în predarea limbii engleze</i>	74
Prof. Diaconu Liudmila-Elena, Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea, județul Vâlcea	
36. <i>Promovarea egalității de șanse prin intermediul limbilor străine – Rolul limbii engleze în cadrul proiectelor Erasmus+</i>	76
Prof. Dichel Ioana Liceul Tehnologic „General Magheru” Râmnicu Vâlcea	
37. <i>Promovarea egalității de șanse prin educație – incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale, o responsabilitate a școlii moderne</i>	77
Prof. dr. Dicu Sevastia Lizuca Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vâlcea	
38. <i>Promovarea egalității de șanse în educație fizică și sport</i>	79
Prof. dr. Din Mihaela-Claudia Liceul Tehnologic „General Magheru” Râmnicu Vâlcea	
39. <i>Cum poate școala să devină un loc sigur pentru elevii claselor primare</i>	80
Prof. inv. primar Dincă Lavinia – Aura Liceul „Gheorghe Surdu”, Oraș Brezoi	
40. <i>Grădinița și școala- medii incluzive</i>	83
Prof. Dinică Elena Ramona Școala Profesională Colonie, Mun. Râmnicu Vâlcea	
41. <i>Managementul clasei de elevi</i>	85
Prof. inv. Primar Dogaru Nicuța Aura Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea	
42. <i>Promovarea Egalității de Șanse prin Educație</i>	86

Prof. Dolan Elena

Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea

43. ***Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată*** 88
Prof. inv. Primar Drăghicescu Ionela
Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea
44. ***Școala incluzivă – locul unde copiii prind aripi*** 90
Profesor pentru învățământ primar Drăghicescu Elena
Școala Gimnazială Ferigile Costești, județul Vâlcea
45. ***Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența în ciclul primar*** 92
Prof. inv. primar Dumitrescu Maria Mirela
Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea
46. ***Climatul școlar incluziv – premise ale stării de bine și dezvoltării rezilienței la elevi*** 94
Prof. Făgețeanu Simona-Maria
Liceul Tehnologic “Ferdinand I” Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea
47. ***Climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența*** 96
Prof. Feloiu Ramona Georgeta
G.P.P. Ostroveni 1, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
48. ***Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența*** 97
Prof. itinerant și de sprijin, Gavrilă Ana-Maria
CJRAE Vâlcea, Școala Gimnazială Sat Măgura, Mihăești
49. ***Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată*** 99
Prof. Gurgu Elena Adriana
Școala Gimnazială Nr 13. Râmnicu Vâlcea
50. ***Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată în învățământul tehnologic– premise ale egalității de șanse*** 100
Prof. ing. Honcu Rodica
Liceul Tehnologic „Ferdinand I” Râmnicu Vâlcea
51. ***Climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența*** 102
Prof. Iacob Claudia Ramona
Liceul „George Țârnea”, Băbeni
52. ***Strategii eficiente în managementul clasei eterogene pentru promovarea egalității de șanse prin pedagogia diferențiată*** 104
Profesor Ionescu Maria
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea
53. ***Construind împreună starea de bine: rolul climatului școlar incluziv în dezvoltarea rezilienței elevilor cu CES exemple de bune practici din cadrul Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni*** 106
Prof. Ionică Iuliana Anișoara
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni-Vâlcea
54. ***Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența – pași mici pentru copii fericiți și încrezători*** 108
Prof. inv. primar Istocescu Ionela
Școala Gimnazială Ferigile Localitatea Costești, județul Vâlcea
55. ***Practici incluzive și educație digitală în predarea limbii și literaturii române: premise ale egalității de șanse*** 110
Prof. Amalia Istrate
Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
56. ***Influența factorilor geografici asupra comportamentului financiar al populației în Europa*** 112

Prof. Lalu Jany

Colegiul Național "Mircea cel Bătrân", Râmnicu Vâlcea

57. ***Competențe digitale geografice și egalitatea de șanse în rândul elevilor*** 114
Prof. Lalu Mihaela Victoria,
Liceul Tehnologic „Ferdinand I”, Râmnicu Vâlcea
58. ***Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența în educația matematică*** 116
Alina Ștefania Lazăr
Liceul Tehnologic Forestier, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
59. ***Strategii didactice în învățământul incluziv*** 118
Prof. învă. prescolar Mălinaș Livia Antonina
Liceul Tehnologic Brătianu- G.P.P. I.C. Brătianu Drăgășani, Jud. Vâlcea
60. ***Promovarea egalității de șanse prin educație*** 119
Prof. Manu Cristian-Dumitru
Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
61. ***Rolul climatului școlar incluziv în promovarea stării de bine a elevilor*** 121
Profesor logoped Mărgărita Antoanela
CJRAE VÂLCEA
62. ***Importanța climatului școlar incluziv în dezvoltarea stării de bine și a rezilienței elevilor*** 123
Prof. Marinescu Raluca
Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
63. ***Integrarea copiilor cu ces în învățământul de masă*** 124
Prof. Mateescu Corina-Elena
Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea
64. ***Omogenitatea și eterogenitatea în alcătuirea clasei de elevi*** 127
Profesor: Matel Alina Mihaela
Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
65. ***Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată*** 128
Prof. Mihaila Maria Magdalena
Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
66. ***Provocări și perspective în dezvoltarea rezilienței educaționale*** 130
Prof. Mihăilescu Alina
Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea
67. ***Despre climatul școlar incluziv, despre well-being și exemple de bună practică*** 132
Prof. Mihalache Ana-Maria
Școala Gimnazială Anton Pann, Râmnicu Vâlcea
68. ***Managementul claselor eterogene și pedagogia diferențiată*** 134
Prof. Militaru Maria-Magdalena
Liceul „Gheorghe Surdu”, Brezoi, Județul Vâlcea
69. ***Rolul pedagogiei diferențiate în optimizarea procesului instructiv-educativ la nivel preșcolar*** 135
Mirescu Daniela Laura
Școala Gimnazială I. Gh.Duca/ GPP Traian, Loc Râmnicu Vâlcea, Jud Vâlcea
70. ***Climatul educațional incluziv – factor esențial pentru bunăstarea și reziliența copilului preșcolar*** 137
Mîrzoiu Anamaria-Mădălina
Școala Gimnazială „I Gh Duca”/ GPP Traian Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea
71. ***Practici de management educațional pentru clase eterogene*** 139

Prof. Moldoveanu-Guven Roxana

Colegiul Național „Al. Lahovari” Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

72. ***Contribuția orei de Limba și literatura română la dezvoltarea unui climat școlar incluziv, a stării de bine și a rezilienței elevilor*** 141
Prof. Moscalu Carmen Cosmina
Liceul Tehnologic “Ferdinand I” Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea
73. ***Climatul școlar incluziv în educația timpurie*** 143
Prof. educație timpurie Mușat Ioana Roxana
Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, sat Rotărăști
74. ***Importanța creării unui climat educațional incluziv pentru reziliența și starea de bine a preșcolarilor*** 144
Prof. educ. timp. Neagoe Elena
Școala Gimnazială, sat Udrești, comuna Dănicei, județul Vâlcea
75. ***Utilizarea și impactul tehnologiei, internetului și rețelelor sociale asupra sănătății mintale și a bunăstării elevilor*** 146
Prof. Negoii Elena Simona
Liceul Tehnologic Cpt. Nicolae Plesoianu, Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea
76. ***Abordarea diferențiată a elevilor în procesul de învățământ*** 148
Profesor: Nica Elena Mădălina
Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
77. ***Șanse egale la educație*** 151
Prof. învăț. primar. Niță Mirela Claudia
Liceul Tehnologic SP „Neagoe Basarab”, Călimănești, Vâlcea
78. ***Pedagogia diferențiată aplicată în cadrul orelor de Informatică*** 152
Prof. Ochia Florin
Colegiul Național de Informatică “Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea
79. ***Instruirea diferențiată. Teoria inteligențelor multiple*** 155
Prof. Ochia Mădălina
Colegiul Național “Mircea cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea
80. ***Starea de bine și reziliența în contextul unui climat școlar incluziv*** 158
Prof. Olariu Mariana Mirela
Liceul de Turism Și Servicii Publice „Neagoe Basarab” Călimănești
81. ***Climatul educațional incluziv în grădiniță – premisă a stării de bine și a dezvoltării rezilienței la preșcolari*** 160
Profesor învățământ preșcolar Oprița Mihaela- Cristina
Profesor învățământ preșcolar Popa-Mazilu Cristiana-Georgiana
Școala Gimnazială Nr.13/ G.P.P Nr.14, Râmnicu Vâlcea
82. ***Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată – repere pentru o educație incluzivă și eficientă*** 161
Prof. Pădurețu Emil
Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Râmnicu Vâlcea
83. ***Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată în cadrul orelor de limba engleză la nivel liceal*** 162
Prof. Papa-Drăgulescu Nadia-Iuliana
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
84. ***Reziliența în mediul școlar*** 164

Prof. Păușescu Ioana Consuela
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea

85. ***Valorizarea diversității în grădiniță prin management educațional și pedagogie diferențiată*** **166**
Prof. învă. preșcolar: Peche Alina-Marieta
Prof. învă. preșcolar: Cupăreanu Raluca-Maria
Școala Gimnazială Nr. 13/Grădinița cu P.P. Nr. 14 Râmnicu Vâlcea
86. ***Pedagogia diferențiată – premisă a managementului eficient al grupei de preșcolari*** **167**
Prof. educație timpurie Petriceanu Cecilia
Liceul de Turism Și Servicii Publice „Neagoe Basarab” Călimanești
87. ***Cartea neagră a egalității de șanse între femei și bărbați în România*** **169**
Pleșuvescu Iuliana
88. ***Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența: note din cabinetul unui consilier școlar*** **171**
Profesor Consilier Școlar Poenaru Maria Alexandra,
Școala Gimnazială „General David Praporgescu”, Căineni
89. ***Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată*** **173**
90. ***Prof. Popa Andra-Ioana*** **173**
Grădinița Pestisorul de Aur, București, sector 3
91. ***Climatul educațional incluziv în grădiniță – premisă a stării de bine și a dezvoltării rezilienței la preșcolari*** **174**
Profesor învățământ preșcolar Oprea Mihaela- Cristina
Profesor învățământ preșcolar Popa-Mazilu Cristiana-Georgiana
Școala Gimnazială Nr.13/ G.P.P Nr.14, Râmnicu Vâlcea
92. ***Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată*** **175**
Prof. învă. preșc. Popescu Carmen
Școala Gimnazială Nr.13/ Structura Grădinița cu PP Nr.14, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
93. ***Managementul clasei de elevi și pedagogia diferențiată- premisele eficienței educaționale în învățământul gimnazial*** **177**
Prof. Popescu Florina
Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu, sat Rotărăști, comuna Nicolae Bălcescu, Județul Vâlcea
94. ***Rolul și personalitatea învățătorului în formarea deprinderilor de citit și scris*** **179**
Prof.înv.primar Popescu Maria
Școala Gimnazială Genuneni, jud. Vâlcea
95. ***Promovarea independenței prin procesul de predare-învățare în context incluziv*** **180**
Prof.ed.timpurie Popescu Maria Magdalena
Școala Gimnazială, comuna Tomșani
96. ***Rolul proiectelor Erasmus+ în reducerea barierelor educaționale și promovarea incluziunii*** **182**
Prof. Înv. Primar Pribeanu Silvia Doina
Școala Gimnazială ”Nicolae Bălcescu”, sat Rotărăști
97. ***Școala incluzivă ca spațiu al stării de bine*** **183**
Prof. învă. primar Rachina Sonia Maria
Școala Gimnazială Comuna Stănești, Localitatea Stănești, jud. Vâlcea
98. ***Clasa eterogenă și provocările educației diferențiate*** **185**
Prof. învă. primar Rachina Elena-Teodora
Școala Gimnazială Nr.13, Râmnicu Vâlcea
99. ***Starea de bine și reziliența în comunitatea școlară. Perspective și aplicații în liceul tehnologic*** **186**

Secretar Rădiță Roxana

Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea

- 100. *Jocul geografic, mijloc de stimulare a creativității elevilor în școala incluzivă*** **188**
prof. Radu Laura-Elena
Colegiul Economic, Râmnicu Vâlcea
- 101. *Educația incluzivă- ca reper al unei educații pentru toți*** **190**
Prof. Educație Timpurie Răduță Alina Ionela
Seminarul Teologic Ortodox ”Sf. Nicolae” /Grădinița P.P. ”Toți Sfinții”, Râmnicu Vâlcea
- 102. *Rolul revistei La nature în pedagogia diferențiată: o abordare interdisciplinară prin artă și limbaj*** **193**
Prof. Roșu Alina
Liceul Tehnologic Dimitrie Dima Pitești, Argeș
- 103. *Intervenția în ADHD- exemplu de bună practică*** **196**
Prof. învă. primar Rusu Gabriela
Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea
- 104. *Construirea unei școli prietenoase incluziune, bunăstare și reziliență*** **198**
Prof. învă. primar Safta Georgeta
Școala Gimnazială Gura Văii
- 105. *Diversitatea - șanse reale și progrese pentru toți elevii*** **200**
Prof. dr. Laura Nicoleta Sandu
Liceul Teoretic „Ion Barbu” – Pitești, Argeș
- 106. *Egalitatea de șanse în mediul școlar*** **202**
Prof. învă. primar Diana-Cristina Șerban,
Colegiul Național de Informatică “Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea
- 107. *Rolul grădiniței în promovarea egalității de șanse și a incluziunii sociale*** **204**
Prof. ed. timpurie Șerban Mirela Cristina
LTSP Neagoe Basarab Călimănești, Județul Vâlcea
- 108. *Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată*** **206**
prof. Simion-Bicuț Maria-Mihaela
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
- 109. *Arta ca spațiu al incluziunii și al echității în educație*** **207**
Prof. dr. Spiridon Rodica-Gabriela
Liceul Sanitar „Antim Ivireanu”, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
- 110. *Drepturile financiare ale copilului cu C.E.S.*** **209**
Vladucu Elena Daniela contabil sef
Colegiul Național „Gib Mihaescu” Dragasani
- 111. *Rolul Inteligenței Artificiale în Contabilitatea Bugetară*** **211**
Gheorghita Maria Alexandra administrator financiar
Colegiul Național „Gib Mihaescu” Dragasani
- 112. *Promovarea egalității de șanse în educație prin intermediul educației incluzive*** **212**
Prof. învă. primar Stîrcea Denisa
Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea
- 113. *Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată în grupa mijlocie – studiu de caz*** **214**
Prof.ed. timpurie: Stoian Amalia
G.P.N. Nr.2/ Liceul Preda Buzescu,Berbești, Jud.Vâlcea

114. <i>Educație pentru fiecare: drumul spre incluziune</i>	216
Prof. Streinu Ileana Colegiul Economic, Municipiul Râmnicu Vâlcea	
115. <i>Egalitatea de șanse – fundament al unei societăți echitabile</i>	218
Prof. Gabriela Claudia Tărășescu Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Râmnicu Vâlcea	
116. <i>Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența</i>	219
Prof. Teodorescu Maria Școlala Gimnazială, comuna Tomșani, județul Vâlcea	
117. <i>Pedagogia diferențiată – modalitate de valorificare a potențialului fiecărui copil în educația timpurie</i>	220
Profesor educație timpurie, Tîlmaciu Ioana-Georgiana Școala Gimnazială „I. Gh. Duca”/GPP Traian, Rm. Vâlcea, Vâlcea	
118. <i>Geografie și incluziune: asigurarea șanselor egale la liceu</i>	222
Prof. Trăistaru Gabriela Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Râmnicu Vâlcea	
119. <i>Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența</i>	224
Prof. învăț. primar. Trănești Daniela Școala Gimnazială Udrești, Dănicei, Vâlcea	
120. <i>Managementul clasei și pedagogia diferențiată</i>	225
Tudor Elena Loredana GPP „Dumbrava Minunată”, Râmnicu Vâlcea, Jud. Valcea	
121. <i>Starea de bine în mediul școlar</i>	227
Prof. Tudosoiu Daniel Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea	
122. <i>Managementul clasei de elevi</i>	229
Prof. Tudosoiu Mihaela Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea	
123. <i>Strategii de management al clasei eterogene și aplicarea pedagogiei diferențiate în învățământul preșcolar</i>	233
Prof. pentru educație timpurie Turcu Ionela-Claudia Liceul „Gheorghe Surdu”, oraș Brezoi, jud Vâlcea	
124. <i>Climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența</i>	235
Prof. învăț. preșc. Udrescu Gheorghita Școala Gimnazială Nr.13/ Structura Grădinița cu PP Nr.14, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea	
125. <i>Diferențierea ca răspuns pedagogic la eterogenitatea clasei: fundamente teoretice și aplicații practice</i>	237
Prof. Văduva Constantin Cătălin Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea, județul Vâlcea	
126. <i>Climatul educațional în grădiniță</i>	239
Profesor Educație Timpurie: Văduva Anca-Elena Liceul Tehnologic Ferdinand I/ G.PP.Ostroveni 2 Râmnicu Vâlcea	
127. <i>Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată</i>	242
Prof .ed. timpurie Văleanu Maria-Adriana G.P.N Bătășani, Valea-Mare, jud.Vâlcea	

128. *Starea de bine a elevilor – condiție esențială pentru învățarea de calitate* 243
Prof. Ed. Timpurie Vărgăluță Maria-Mălina
G.P.P. Ostroveni 1, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
129. *Managementul clasei eterogene si pedagogia diferentiata-premise ale unei educatii incluzive si centrate pe elev* 245
Prof. Vlăduț-Marin Maria
Liceul Tehnologic “Căpitan Nicolae Pleșoianu”, Râmnicu Vâlcea, Jud Vâlcea

Managementul școlar orientat spre incluziune, well-being și reziliență

*Prof. Adina Florentina Dobrete – director
Casa Corpului Didactic Vâlcea*

Educația contemporană se confruntă cu provocări complexe generate de schimbările sociale, economice și tehnologice, care influențează direct procesul instructiv-educativ și dezvoltarea elevilor.

În acest context, managementul școlar depășește dimensiunea administrativă tradițională și devine un factor strategic în construirea unui mediu educațional incluziv, centrat pe starea de bine (well-being) și pe dezvoltarea rezilienței tuturor membrilor comunității școlare.

Școala modernă trebuie să ofere fiecărui elev șanse egale de învățare și dezvoltare, indiferent de particularitățile sale sociale, culturale, etnice sau de eventualele cerințe educaționale speciale. Totodată, accentul pus pe bunăstarea emoțională și psihologică a elevilor și a cadrelor didactice reprezintă o condiție esențială pentru performanța școlară și pentru formarea unor cetățeni capabili să facă față provocărilor vieții.

Astfel, managementul școlar orientat spre incluziune, well-being și reziliență presupune dezvoltarea unor politici și practici educaționale care să promoveze participarea, echitatea, colaborarea și sprijinul reciproc în cadrul comunității educaționale.

Incluziunea reprezintă unul dintre principiile fundamentale ale educației moderne și presupune asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de particularitățile individuale. Conceptul de școală incluzivă are la bază respectarea diversității și valorificarea potențialului fiecărui elev.

Managementul școlar are responsabilitatea de a crea condițiile necesare pentru dezvoltarea unui climat educațional în care fiecare elev să se simtă acceptat, valorizat și sprijinit. Directorul școlii joacă un rol esențial în promovarea culturii organizaționale bazate pe respect, toleranță și colaborare.

Printre măsurile manageriale care susțin incluziunea se numără: elaborarea unor politici școlare nediscriminatorii; adaptarea curriculumului la nevoile elevilor; sprijinirea cadrelor didactice în utilizarea strategiilor diferențiate de predare; colaborarea cu familia și comunitatea locală; dezvoltarea serviciilor de consiliere și sprijin educațional.

Un management eficient urmărește identificarea și eliminarea barierelor care pot limita participarea elevilor la activitățile școlare. Astfel, incluziunea nu reprezintă doar integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale, ci crearea unui mediu educațional accesibil și favorabil tuturor.

Prin promovarea incluziunii, școala contribuie la dezvoltarea respectului pentru diversitate și la formarea unor relații sociale sănătoase, bazate pe cooperare și solidaritate.

Conceptul de well-being este din ce în ce mai prezent în politicile educaționale europene și se referă la nivelul de satisfacție, echilibru emoțional și sănătate psihologică al persoanelor. În mediul școlar, starea de bine influențează motivația pentru învățare, performanțele școlare și relațiile interpersonale.

O școală orientată spre well-being este preocupată de dezvoltarea armonioasă a elevului, acordând importanță atât rezultatelor academice, cât și dimensiunii emoționale și sociale.

Managementul școlar contribuie la promovarea stării de bine prin: crearea unui climat pozitiv și sigur; prevenirea și combaterea fenomenului de bullying; susținerea comunicării eficiente între elevi, profesori și părinți; dezvoltarea programelor de educație socio-emoțională și recunoașterea și valorizarea performanțelor individuale.

Un climat școlar pozitiv este caracterizat prin relații bazate pe respect reciproc, încredere și sprijin. Elevii care se simt în siguranță și apreciați manifestă o participare mai activă la activitățile școlare și dezvoltă o motivație crescută pentru învățare.

De asemenea, bunăstarea cadrelor didactice reprezintă un factor determinant pentru calitatea educației. Profesorii care beneficiază de un mediu profesional echilibrat și de sprijin managerial adecvat sunt mai implicați și mai eficienți în activitatea lor.

Directorul școlii are rolul de a promova practici manageriale care favorizează echilibrul între cerințele profesionale și nevoile personale ale angajaților, contribuind astfel la creșterea satisfacției profesionale și la reducerea stresului ocupațional.

Reziliența reprezintă capacitatea unei persoane de a face față dificultăților, de a se adapta schimbărilor și de a depăși situațiile de criză. În context educațional, dezvoltarea rezilienței este esențială pentru pregătirea elevilor în vederea gestionării provocărilor personale și profesionale.

Experiențele recente, precum pandemia de COVID-19, au evidențiat importanța rezilienței atât la nivel individual, cât și organizațional. Școlile au fost nevoite să se adapteze rapid la noi condiții de funcționare, iar succesul acestui proces a depins în mare măsură de capacitatea de adaptare a tuturor actorilor implicați.

Managementul școlar poate contribui la dezvoltarea rezilienței prin: promovarea unei culturi organizaționale bazate pe învățare și adaptare; dezvoltarea competențelor socio-emoționale; încurajarea autonomiei și responsabilității elevilor; stimularea colaborării și a sprijinului reciproc; implementarea unor mecanisme eficiente de gestionare a situațiilor de criză.

Elevii rezilienți manifestă încredere în propriile capacități, perseverență și capacitatea de a găsi soluții în situații dificile. Aceste competențe se dezvoltă într-un mediu educațional care oferă sprijin emoțional și oportunități de învățare relevante.

La nivel instituțional, reziliența presupune capacitatea școlii de a răspunde eficient schimbărilor și provocărilor, menținând în același timp calitatea actului educațional. Un management flexibil și orientat spre inovare facilitează adaptarea organizației școlare la cerințele societății contemporane.

Implementarea unor programe de prevenire a abandonului școlar, de dezvoltare a competențelor socio-emoționale și de promovare a sănătății mintale reprezintă exemple concrete de acțiuni manageriale orientate spre incluziune, well-being și reziliență.

Managementul școlar orientat spre incluziune, well-being și reziliență reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea unei educații de calitate și pentru formarea unor elevi capabili să se adapteze cerințelor societății contemporane.

Incluziunea asigură participarea echitabilă a tuturor elevilor la procesul educațional, starea de bine contribuie la dezvoltarea armonioasă a personalității, iar reziliența facilitează adaptarea la schimbări și depășirea dificultăților. Aceste dimensiuni sunt interdependente și trebuie abordate integrat în cadrul managementului școlar.

Directorul, în calitate de lider educațional, are responsabilitatea de a crea un climat organizațional bazat pe respect, colaborare și sprijin reciproc, promovând politici și practici care să răspundă nevoilor tuturor membrilor comunității școlare.

În perspectiva dezvoltării unui sistem educațional modern și eficient, investiția în incluziune, well-being și reziliență reprezintă o investiție în viitorul elevilor și al societății.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2017). *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*. Editura Polirom, Iași.
2. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Editura Polirom, Iași.
3. Joița, E. (2010). *Management educațional*. Editura Polirom, Iași.
4. Păun, E. (1999). *Școala – abordare sociopedagogică*. Editura Polirom, Iași.
5. Potolea, D., Toma, S., Borzea, A. (coord.) (2012). *Coordonate ale unui nou cadru de referință al curriculumului național*. Editura Didactică și Pedagogică, București.
6. Șoitu, L. (2013). *Pedagogia comunicării*. Editura Institutul European, Iași.
7. Vlăsceanu, L. (2007). *Sociologia educației și a învățământului*. Editura Polirom, Iași.
8. Neacșu, I. (2015). *Metode și tehnici de învățare eficientă*. Editura Polirom, Iași.
9. Iucu, R. B. (2008). *Managementul și gestiunea clasei de elevi*. Editura Polirom, Iași.
10. Ezechil, L., Păiși Lăzărescu, M. (2019). *Educația incluzivă – repere teoretice și practice*. Editura Universitară, București.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența – piloni ai echității în educația contemporană

Prof. Metodist Șandru Valeria
Casa Corpului Didactic Vâlcea

În contextul educațional actual, promovarea egalității de șanse nu se mai limitează doar la asigurarea accesului fizic la educație, ci vizează calitatea experienței de învățare a fiecărui elev. Lucrarea de față analizează interdependența organică dintre un climat școlar incluziv, starea de bine (*well-being*) a actorilor spațiului educațional și dezvoltarea rezilienței psihopedagogice. Din perspectiva activității de mentorat și formare continuă desfășurate la nivelul Casei Corpului Didactic Vâlcea, articolul propune un cadru conceptual și strategii metodice concrete prin care școala poate deveni un mediu securizant, capabil să atenueze vulnerabilitățile socio-economice sau emoționale și să ofere fiecărui copil rute de succes adaptate potențialului său.

Dimensiunea sistemică a egalității de șanse

Egalitatea de șanse în educație reprezintă un principiu fundamental al societăților democratice, însă transpunerea sa în realitatea clasei de elevi reclamă o abordare dinamică. Adevărata echitate se manifestă atunci când sistemul educațional reușește să identifice și să elimine barierele invizibile – de natură emoțională, culturală sau psihologică – care îi împiedică pe elevi să își atingă potențialul maxim.

În acest ecosistem, componentele secțiunii noastre nu sunt noțiuni izolate, ci vectori interconectați: un **climat incluziv** generează **stare de bine**, iar starea de bine structurală fundamentează **reziliența** (capacitatea de a depăși adversitățile). Ca profesori metodiști, rolul nostru este de a sprijini cadrele didactice să internalizeze aceste concepte și să le transforme din deziderate teoretice în realități cotidiene la nivelul unităților de învățământ.

Climatul școlar incluziv: de la integrare formală la cultură organizațională

Deseori se confundă *integrarea* (plasarea fizică a copiilor cu cerințe diverse în aceeași sală de clasă) cu *incluziunea*. Incluziunea autentică presupune o transformare profundă a climatului școlar.

Un climat școlar incluziv se caracterizează prin:

- **Securitate emoțională:** Elevul simte că aparține comunității, că vocea sa este ascultată și că diversitatea (etnică, socială, de ritm de învățare) este privită ca o resursă, nu ca un deficit.
- **Relații bazate pe respect și încredere:** Diminuarea fenomenelor de tip *bullying* și etichetare prin implementarea unor politici clare de management al clasei.
- **Parteneriatul cu familia:** Deschiderea școlii către comunitate, transformând părinții în aliați ai procesului incluziv.

Școala incluzivă nu le cere elevilor să se potrivească unui tipar preexistent, ci își adaptează structurile, metodologiile și mentalitățile pentru a răspunde nevoilor unice ale fiecăruia.

Starea de bine (Well-being) – Premisă a performanței și echității

Starea de bine în mediul școlar nu reprezintă un simplu confort conjunctural sau absența stresului, ci o stare de funcționare optimă pe plan cognitiv, emoțional și social. Studiile recente din neuroștiințe demonstrează că un creier aflat sub imperiul fricii, al respingerii sociale sau al anxietății de performanță blochează mecanismele învățării profunde.

Pentru a asigura egalitatea de șanse, starea de bine trebuie cultivată multidimensional:

Dimensiunea stării de bine	Manifestare în mediul școlar	Impact asupra egalității de șanse
Emoțională	Gestionarea anxietății, validarea emoțiilor	Reduce absenteismul cauzat de frica de eșec.

Socială	Relații pozitive cu colegii și profesorii	Integrează copiii din medii defavorizate sau marginalizate.
Cognitivă	Sentimentul de autonomie și progres personal	Înlocuiește competiția acerbă cu autodepășirea.

Cadrele didactice trebuie formate să recunoască indicatorii degradării stării de bine și să intervină prin tehnici de educație socio-emoțională (SEL - *Socio-Emotional Learning*). De asemenea, nu trebuie neglijată starea de bine a profesorului, ea fiind direct proporțională cu calitatea actului didactic incluziv.

Reziliența – Mecanismul de activare a potențialului individual

În mod tradițional, succesul școlar era adesea corelat strict cu resursele socio-economice ale familiei sau cu un coeficient de inteligență nativ. Conceptul de reziliență redefinesc această paradigmă. Reziliența este capacitatea psihologică a unui individ de a traversa crize, trauma sau medii de risc crescut, ieșind din acestea întărit și optimizat.

În mediul școlar, reziliența nu este o trăsătură fixă, ci o abilitate ce poate fi predată și exersată. Școala devine un „tutor de reziliență” atunci când:

1. **Promovează mentalitatea de creștere (*Growth Mindset*):** Greșeala este valorizată ca etapă firească a învățării, nu ca un verdict asupra inteligenței elevului.
2. **Oferă rețele de sprijin:** Elevii vulnerabili știu exact la cine pot apela (consilier școlar, profesor diriginte, mentor).
3. **Dezvoltă autoreglarea:** Tehnici prin care elevii învață să își gestioneze frustrarea în fața sarcinilor dificile.

Prin creșterea rezilienței, reducem decalajele determinate de mediul de proveniență, oferindu-le copiilor expuși riscurilor instrumentele psihologice necesare pentru a-și schimba destinul prin educație.

Strategii metodice și rolul Casei Corpului Didactic Vâlcea

Din perspectiva activității Casei Corpului Didactic Vâlcea, transpunerea acestui triunghi conceptual (incluziune – stare de bine – reziliență) în practica pedagogică a județului se realizează prin programe de formare continuă centrate pe competențele secolului XXI.

Printre liniile strategice de acțiune propuse cadrelor didactice se numără:

- **Proiectarea universală pentru învățare (UDL - *Universal Design for Learning*):** Crearea de lecții flexibile care oferă multiple modalități de implicare, reprezentare și exprimare, asigurând accesul tuturor elevilor la curriculumul comun.
- **Introducerea rutinelor de conexiune emoțională:** Alocarea primelor 5-10 minute din orele de dirigenție sau consiliere pentru verificarea stării emoționale a elevilor (*check-in emoțional*).
- **Ateliere de dezvoltare a rezilienței pentru cadre didactice:** Prevenirea sindromului de *burnout*, deoarece un profesor rezilient și echilibrat emoțional reprezintă cel mai bun model pentru elevii săi.

Ediția a VIII-a a Simpozionului Național „Promovarea egalității de șanse prin educație” ne reamintește că progresul unei societăți se măsoară prin modul în care își susține cei mai vulnerabili membri. Climatul incluziv, starea de bine și reziliența nu sunt concepte de lux sau anexe ale curriculumului național, ci reprezintă însăși substanța unei educații echitabile.

Prin transformarea sălii de clasă dintr-un spațiu al evaluării rigide într-un laborator al dezvoltării umane integrale, dăm viață principiului egalității de șanse. Casa Corpului Didactic Vâlcea rămâne un catalizator al acestei schimbări de mentalitate, susținând profesorii în nobila misiune de a modela nu doar competențe academice, ci caractere puternice, adaptabile și reziliente pentru lumea de mâine.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2014) – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.
2. Goleman, D. (2018) – *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București.
3. Hattie, J. (2014) – *Învățarea vizibilă*, Editura Trei, București.
4. Ministerul Educației (2025/2026) – *Strategii naționale privind incluziunea și reducerea părăsirii timpurii a școlii*.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența elevilor în cadrul orelor de matematică

Prof. Albici Mihaela

Colegiul Național „Alexandru Lahovari” mun. Râmnicu Vâlcea, județul Vâlcea

În contextul educației contemporane, promovarea unui climat școlar incluziv reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea stării de bine și a rezilienței elevilor. Orelor de matematică, adesea percepute ca fiind provocatoare și generatoare de anxietate, oferă un cadru relevant pentru implementarea unor strategii educaționale care să sprijine participarea activă, încrederea în sine și adaptarea la dificultăți. Lucrarea evidențiază relația dintre climatul incluziv, well-being și reziliență, precum și modalități concrete prin care profesorul de matematică poate contribui la dezvoltarea acestor dimensiuni.

Școala contemporană are responsabilitatea nu doar de a transmite cunoștințe, ci și de a crea contexte favorabile dezvoltării armonioase a fiecărui elev. În acest sens, conceptul de climat școlar incluziv se referă la ansamblul relațiilor, valorilor și practicilor care asigură participarea și valorizarea tuturor elevilor, indiferent de particularitățile lor individuale, sociale sau culturale.

În cadrul orelor de matematică, climatul educațional influențează semnificativ motivația pentru învățare, performanța școlară și atitudinea elevilor față de disciplină. Cercetările arată că anxietatea matematică poate afecta rezultatele școlare și poate diminua încrederea elevilor în propriile capacități. Prin urmare, crearea unui mediu sigur, suportiv și incluziv devine o prioritate pedagogică.

Un climat școlar incluziv se caracterizează prin respect reciproc, echitate, acceptarea diversității și oportunități egale de participare. În orele de matematică, profesorul poate contribui la construirea unui astfel de climat prin utilizarea unor metode interactive și diferențiate, care să răspundă nevoilor variate ale elevilor.

Activitățile de învățare colaborativă, rezolvarea problemelor în echipă și valorificarea diferitelor strategii de soluționare permit fiecărui elev să își exprime ideile și să participe activ la procesul de învățare. În același timp, feedbackul constructiv și aprecierea progresului individual contribuie la dezvoltarea unei imagini de sine pozitive.

Profesorul are rolul de facilitator al învățării, încurajând greșeala ca oportunitate de învățare și promovând o cultură a respectului și a susținerii reciproce. În acest mod, elevii se simt acceptați și valorizați, ceea ce favorizează implicarea și perseverența în rezolvarea sarcinilor matematice.

Starea de bine a elevilor include dimensiuni emoționale, sociale și cognitive. În mediul școlar, aceasta se reflectă prin sentimentul de apartenență, siguranță, competență și satisfacție față de activitățile de învățare.

În cazul matematicii, starea de bine este influențată de experiențele de succes, de relația cu profesorul și de climatul clasei. Elevii care percep matematica drept accesibilă și relevantă manifestă niveluri mai ridicate de motivație și implicare. De asemenea, utilizarea unor contexte de viață reală, a jocurilor didactice și a tehnologiilor educaționale poate crește interesul și plăcerea pentru învățare.

Un aspect important îl reprezintă reducerea anxietății matematice. Profesorul poate contribui la acest obiectiv prin formularea unor așteptări realiste, prin oferirea de sprijin individualizat și prin încurajarea unei mentalități de creștere („growth mindset”), conform căreia abilitățile matematice se dezvoltă prin efort și exercițiu.

Reziliența reprezintă capacitatea persoanei de a face față provocărilor, de a depăși obstacolele și de a se adapta în situații dificile. Orelor de matematică oferă numeroase oportunități pentru dezvoltarea acestei competențe, deoarece rezolvarea problemelor implică perseverență, flexibilitate cognitivă și gestionarea erorilor.

Atunci când elevii sunt încurajați să analizeze greșelile, să caute soluții alternative și să reflecteze asupra propriului proces de gândire, ei își dezvoltă capacitatea de autoreglare și încrederea în propriile resurse. Reziliența este susținută și de experiențele repetate de succes, chiar și în cazul unor sarcini cu grad ridicat de dificultate.

Profesorul poate cultiva reziliența prin formularea unor provocări adaptate nivelului de dezvoltare al

elevilor, prin promovarea colaborării și prin valorizarea efortului depus. Astfel, elevii învață că dificultățile fac parte din procesul de învățare și că pot fi depășite prin perseverență și sprijin reciproc.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența reprezintă dimensiuni interdependente care influențează semnificativ calitatea procesului educațional. În cadrul orelor de matematică, profesorul are un rol esențial în crearea unui mediu de învățare sigur, echitabil și motivant. Prin utilizarea strategiilor incluzive, prin susținerea stării de bine și prin dezvoltarea rezilienței, matematica poate deveni nu doar o disciplină a performanței academice, ci și un context favorabil formării unor competențe necesare pentru viață.

Bibliografie

1. Boaler, J. (2016). *Mathematical Mindsets: Unleashing Students' Potential through Creative Math, Inspiring Messages and Innovative Teaching*. San Francisco: Jossey-Bass.
2. Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. New York: Random House.
3. Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning*. London: Routledge.
4. OECD (2017). *PISA 2015 Results (Volume III): Students' Well-Being*. Paris: OECD Publishing.
5. UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education – All Means All*. Paris: UNESCO.
6. Ungar, M. (2021). *Multisystemic Resilience: Adaptation and Transformation in Contexts of Change*. Oxford: Oxford University Press.
7. Zins, J. E., Weissberg, R. P., Wang, M. C., & Walberg, H. J. (2004). *Building Academic Success on Social and Emotional Learning*. New York: Teachers College Press.

Bunăstarea elevilor începe cu bunăstarea profesorilor

Prof. Albinaru Maria-Corina

Liceul de Turism și Servicii Publice „Neagoe Basarab”, Călimănești, județul Vâlcea

În ultimele decenii, discuțiile despre calitatea educației s-au concentrat în principal asupra performanțelor elevilor, a rezultatelor la examene și a modernizării procesului de predare-învățare. Totuși, în centrul tuturor acestor transformări se află profesorul, actorul principal al procesului educațional. Oricât de bine ar fi concepute programele școlare, oricât de moderne ar fi resursele didactice sau infrastructura unei școli, succesul educației depinde în mare măsură de starea de bine a cadrului didactic. Un profesor echilibrat emoțional, motivat și valorizat profesional poate crea experiențe autentice de învățare și poate contribui la dezvoltarea unui climat școlar incluziv și sănătos.

Starea de bine (well-being) a profesorilor reprezintă o dimensiune esențială a educației contemporane. Aceasta nu se referă doar la absența stresului sau a problemelor profesionale, ci la existența unui echilibru între cerințele profesiei și resursele personale ale individului. Un profesor care se simte apreciat, susținut și respectat își desfășoară activitatea cu mai multă implicare și manifestă o disponibilitate mai mare pentru colaborare, inovare și sprijinirea elevilor.

În societatea actuală, profesorii se confruntă cu numeroase provocări: adaptarea la schimbările curriculare, utilizarea noilor tehnologii, gestionarea diversității din clase, relația cu părinții și presiunea performanței școlare. Toate aceste responsabilități pot genera suprasolicitare și epuizare profesională. În acest context, starea de bine nu mai poate fi privită ca un beneficiu suplimentar, ci ca o condiție necesară pentru exercitarea eficientă a profesiei didactice.

Climatul școlar influențează în mod direct nivelul de satisfacție profesională al profesorilor. O școală în care predomină respectul reciproc, comunicarea deschisă și colaborarea creează premisele dezvoltării profesionale și personale. În schimb, un mediu caracterizat prin tensiuni, conflicte sau lipsa recunoașterii poate

conduce la demotivare și la diminuarea calității actului educațional.

Climatul școlar incluziv presupune acceptarea și valorizarea fiecărui membru al comunității educaționale. De cele mai multe ori, când vorbim despre incluziune, ne gândim la elevi. Totuși, incluziunea trebuie să îi vizeze și pe profesori. Fiecare cadru didactic are nevoie să se simtă ascultat, respectat și valorizat, indiferent de vârstă, experiență sau specializare. O cultură organizațională bazată pe încredere și cooperare favorizează dezvoltarea sentimentului de apartenență și crește satisfacția profesională.

Un element strâns legat de starea de bine este reziliența. În literatura de specialitate, reziliența este definită ca abilitatea unei persoane de a face față dificultăților și de a se adapta pozitiv la situații stresante. Pentru profesori, reziliența reprezintă capacitatea de a depăși provocările cotidiene fără a-și pierde motivația și entuziasmul profesional.

Profesorii rezilienți reușesc să transforme obstacolele în oportunități de învățare și dezvoltare. Ei privesc schimbarea ca pe o posibilitate de progres și caută permanent soluții pentru îmbunătățirea activității lor. Reziliența nu este însă o trăsătură înăscută, ci o competență care poate fi dezvoltată prin experiențe profesionale pozitive, prin sprijinul colegilor și al conducerii școlii, precum și prin participarea la programe de formare și dezvoltare personală.

Experiența din unitățile de învățământ demonstrează că profesorii care lucrează într-un climat pozitiv manifestă un nivel mai ridicat de satisfacție profesională și sunt mai implicați în proiecte educaționale. De asemenea, aceștia dezvoltă relații mai bune cu elevii și contribuie la crearea unui mediu de învățare sigur și stimulat.

În activitatea practică, promovarea stării de bine a profesorilor poate fi realizată prin măsuri concrete. Organizarea unor comunități profesionale de învățare, în care cadrele didactice să împărtășească experiențe și bune practici, reprezintă una dintre cele mai eficiente modalități de consolidare a relațiilor profesionale. De asemenea, activitățile de dezvoltare personală, atelierelor de gestionare a stresului și evenimentele care încurajează socializarea contribuie la creșterea nivelului de bunăstare.

La fel de importantă este recunoașterea meritelor profesionale. Profesorii au nevoie să simtă că munca lor este apreciată și că eforturile depuse sunt observate. Un simplu mesaj de apreciere, o diplomă acordată în cadrul unei activități sau evidențierea rezultatelor obținute pot avea efecte semnificative asupra motivației și satisfacției profesionale.

Nu în ultimul rând, leadershipul școlar joacă un rol determinant în construirea unei culturi organizaționale orientate spre bunăstare. Directorii care promovează comunicarea deschisă, participarea la luarea deciziilor și colaborarea între membrii colectivului contribuie la dezvoltarea unui climat școlar sănătos și incluziv.

În concluzie, starea de bine a profesorilor reprezintă o investiție strategică în calitatea educației. Un profesor care se simte bine la locul de muncă transmite elevilor siguranță, optimism și încredere. Climatul școlar incluziv și dezvoltarea rezilienței contribuie la formarea unor cadre didactice echilibrate, capabile să răspundă provocărilor societății contemporane. Astfel, o școală în care profesorii se simt valorizați și susținuți devine o școală în care și elevii au șansa de a se dezvolta armonios și de a experimenta propria stare de bine.

Bibliografie

1. Băban, A. (coord.). (2011). *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de consiliere și orientare*. Cluj-Napoca: Editura ASCR.
2. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
3. Jigău, M. (coord.). (2008). *Consilierea carierei. Compendiu de metode și tehnici*. București: Editura Sigma.
4. Păun, E. (1999). *Școala – abordare sociopedagogică*. Iași: Editura Polirom.
5. Potolea, D., Toma, S., & Borzea, A. (coord.). (2012). *Coordonate ale unui nou cadru de referință al curriculumului național*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
6. Stan, E. (2016). *Managementul clasei*. Iași: Editura Institutul European.
7. Vrasmaș, E. (2017). *Educația incluzivă și intervenția psihopedagogică*. București: Editura Universitară.
8. Vrasmaș, T. (2018). *Școala și educația pentru toți*. București: Editura Universitară.

Metode activ-participative utilizate în activitatea educativă a elevilor cu tulburări de învățare

Prof. Anuța Bianca

Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

Școala, ca instituție publică de formare și socializare umană, trebuie să răspundă cerințelor tuturor elevilor, atât celor care au un ritm de învățare și un potențial intelectual și aptitudinal peste medie, dar și celor care manifestă deficiențe de învățare. Ambele categorii pot fi considerate cu cerințe educative speciale și necesită un program individualizat de învățare.

Educația integrată va permite copiilor cu CES să trăiască alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune, dobândind abilități în vederea adaptării, integrării și devenirii lor ca și ceilalți.

În calitate de profesor, am fost pus în situația de a avea la clasă elevi cu cerințe educative speciale și, în astfel de situații, am încercat să găsesc cele mai bune metode de predare-învățare pentru a-i determina pe toți participanții la actul educațional să se implice conștient în activitățile derulate.

Nu este simplu, dar cu dăruire, imaginație și multă răbdare se pot crea strategii eficiente care să îi sprijine în acest sens. Având ca reper lucrări de specialitate cu informații despre elemente de pedagogie și specificul dezvoltării psihoindividuale ale unui copil cu deficiențe, am realizat programe de intervenție și activități de învățare adecvate nevoilor fiecăruia. Nu folosesc ca pe o “rețetă” metodele și procedeele didactice despre care am citit, ci le adaptez contextului.

Am observat că scenariile didactice care cuprind metode și tehnici interactive sunt eficiente, mai ales în cazul elevilor cu CES, care sunt integrați în școlile de masă alături de colegi cu o dezvoltare tipică, deoarece încurajează socializarea, spiritual de toleranță și suport.

Ei nu trebuie marginalizați în niciun fel, nu trebuie „uitați” în clasă pornind de la ideea că nu vor putea ajunge niciodată ca și ceilalți elevi.

Obiectivul principal al școlilor de masă în care învață elevii cu CES este asigurarea integrării acestora în mediul școlar. Școala trebuie să aibă în vedere transformarea elevului într-o persoană capabilă să-și creeze propriile procese și strategii de raționament, utile pentru rezolvarea problemelor reale și apropiate.

Adaptarea curriculum-ului la nivelul clasei reprezintă una dintre soluțiile propuse de către factorii abilitați. O calitate esențială a curriculum-ului școlar actual este aceea că vizează un grad mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Astfel, în urma analizei amănunțite a evaluărilor inițiale, am proiectat conținuturile individualizat și diferențiat, astfel încât să poată fi înțelese de către elevi, am avut în vedere faptul că învățarea trebuie văzută ca un proces la care elevii participă în mod activ, își asumă roluri și responsabilități.

Modalitatea de evaluare poate fi adaptată în funcție de potențialul individual. Evaluarea trebuie să vizeze identificarea progresului realizat de elev, luând ca punct de plecare rezultatele evaluării inițiale. Tratarea individualizată a școlarilor facilitează adaptarea acestora la cerințele și obiectivele procesului instructiv-educativ și presupune corelarea între cerințele programei și posibilitățile copiilor. Tratarea diferențiată exprimă necesitatea ca organizarea, desfășurarea și evaluarea activităților instructiv-educative să stimuleze dezvoltarea copilului. Sarcinile care se dau copilului să fie în concordanță cu însușirile de personalitate, care se află în permanent devenire și transformare, astfel asigurându-se o amplificare a efortului psihic și fizic al copilului.

Cadrul didactic trebuie să pună un accent pe abordarea pozitivă a comportamentului copiilor, ameliorarea practicilor educaționale, cum ar fi: evitarea discriminărilor, a favorizării sau etichetării copiilor, evitarea reacțiilor impulsive neadecvate, a amenințării și intimidării copiilor, exprimarea încrederii în posibilitățile fiecărui copil de a reuși.

În activitățile didactice destinate elevilor cu CES se pot folosi metodele expozitive (povestirea, expunerea, explicația, descrierea), dar trebuie respectate anumite cerințe: să se folosească un limbaj adecvat,

corespunzător nivelului comunicării verbale, prezentarea să fie clară, precisă, concisă, ideile să fie sistematizate, să se recurgă la procedee și materiale intuitive, să se antreneze elevii prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor de către aceștia și pentru a interveni cu noi explicații atunci când se impune acest lucru.

Metodele de simulare (jocul didactic, dramatizarea) pot fi aplicate cu succes atât în ceea ce privește conținutul unor discipline, cât și în formarea și dezvoltarea comunicării la elevii cu deficiențe mintale și senzoriale. Implicarea lor cât mai directă în situații de viață simulate, trezesc motivația și implică participarea activă, emoțională a elevilor, constituind și un mijloc de socializare și interrelaționare cu cei din jur.

Metoda demonstrației ajută elevii cu dizabilități să înțeleagă elementele de bază ale unui fenomen sau proces.

Alături de metoda demonstrației, exercițiul constituie o metodă cu o largă aplicabilitate în educația specială, mai ales în activitățile de consolidare a cunoștințelor și de formare deprinderilor.

În activitatea educativă a copiilor cu cerințe educative speciale se poate folosi cu maximă eficiență învățarea prin cooperare.

Lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare permit evaluarea frecventă a performanței fiecărui elev, care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului, elevii se ajută unii pe alții, încurajându-se și împărtășindu-și ideile, explică celorlalți, discută ceea ce știu, învață unii de la alții, realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit o sarcină a grupului.

Experiența proprie mi-a demonstrat utilitatea deosebită pe care o poate avea și jocul în procesul educativ al elevilor cu CES, făcând mai atractive conținuturile învățării, care nu mai sunt văzute ca un efort prea mare de concentrare, având în vedere disponibilitatea scăzută în sensul acesta. Jocul poate stimula copilul pe mai multe planuri: senzoriomotor, intelectual, social, creativ, al conștiinței de sine și chiar terapeutic.

Pentru integrarea și recuperarea elevilor cu cerințe educative speciale este necesară tratarea demersului educativ într-o manieră interactivă astfel încât aceștia să cunoască, să înțeleagă lumea în care trăiesc și să aplice ceea ce au învățat în diferite situații de viață.

Atunci când jocul este utilizat în procesul de învățământ, el dobândește funcții psihopedagogice speciale, asigurând participarea activă a elevului la lecții, sporind interesul de cunoaștere față de conținutul lecției.

Putem spune că jocul este "Munca copilului". În timpul jocului, copilul vine în contact cu alți copii ori adulți, astfel jocul are caracter social. Psihologia jocului evidențiază importanța activării acestei metode mai ales la copiii cu CES.

Această activitate dinamizează acțiunea didactică prin intermediul motivațiilor ludice care sunt subordonate scopului activității de predare-învățare dar și de evaluare. Folosirea jocului didactic ca activitate de completare cu întreaga clasă aduce variație în procesul de instruire a copiilor cu CES, făcându-l mai activ. Elementele de joc: gândirea, mișcarea, întrecerea, surpriza, etc. - creează stări emoționale care întrețin interesul și dau colorat viu lecției.

Prin joc, copiii cu CES pot ajunge la descoperire de adevăruri, își pot antrena capacitatea lor de a acționa creativ, pentru că strategiile jocului, sunt în fond strategii euristice, în care se manifestă istețimea, spontaneitatea, inventivitatea, răbdarea, îndrăzneala.

Evaluarea prin joc condiționează în așa manieră dinamica clasei, încât putem spune că nu există învățare eficientă fără evaluare. Ea nu poate și nu trebuie redusă la simplul act al notării. Principala funcție a evaluării este aceea de a determina măsura în care diferite obiective pedagogice au fost atinse. În același timp încearcă să explice randamentul nesatisfăcător.

Scopul educației prin joc este acela de forma anumite deprinderi, strategii cognitive, atitudini și comportamente, acestea se formează doar dacă îl punem pe elev să lucreze efectiv, să acționeze, atât pe plan verbal cât și motric.

Jena, rușinea, umilirea repetată, tind să dezorganizeze personalitatea copilului, duc la apariția unei stări psihice negative de nesiguranță, ezitare, apoi pierderea respectului de sine și încrederea în profesor.

În cazuri extreme, elevul poate deveni chiar agresiv. Se întâmplă adesea ca elevul frustrat, să fie izolat în grupul de elevi deoarece reactivitatea lui exagerată din cauza frustrării repetate se manifestă, printr-un comportament inadaptat, elevul fiind văzut de colegi ca un tip dificil. De aceea jocul poate fi folosit pentru a diagnostica conflicte psihologice, fiind binecunoscută capacitatea jocului de a deveni simbol al tendințelor,

dorințelor sau conflictelor copilului.

Totodată, un rol important în recuperarea și integrarea acestor elevi îl au și activitățile de terapie educațională (terapia ocupațională, meloterapia, dezvoltarea autonomiei personale, ludoterapia), scopul fiind acela de a forma deprinderi de viață cotidiană (asigurarea îngrijirii propriului corp și a locuinței, folosirea serviciilor din comunitate) cultivare a capacităților și aptitudinilor pentru muncă (elevii cu dizabilități pot fi învățați să realizeze diverse activități productive care îl pot ajuta ulterior în găsirea unui loc de muncă specific) și educarea abilităților pentru petrecerea timpului liber.

În proiectarea și desfășurarea lecțiilor, cadrele didactice pot valorifica cele mai operante modalități de lucru, mixând strategiile didactice tradiționale cu cele moderne, utilizând diverse tehnici terapeutice, obiectivul fiind acela de a crea competențe ce vor asigura autonomia personală și integrarea socio-profesională.

Materialele didactice folosite în predarea-învățarea-evaluarea elevilor cu cerințe educaționale speciale sunt:

- materiale informativ–demonstrative: atlase zoologice, planșe, CD-uri, etc;
- materiale pentru formarea și exersarea deprinderilor: microscop, lamele, preparate fixe și proaspete, acvariul din laborator, etc.;
- materiale de evaluare a rezultatelor învățării: tipuri de teste, lecții în programul Ael, portofoliul, etc.

Este o provocare să lucrezi cu copiii cu CES, având în vedere caracteristicile și manifestările tulburărilor cu care se confruntă, dar nu este imposibil deoarece și ei au potențial pentru dezvoltare, doar că este necesar să se descopere cele mai potrivite moduri prin care să fie activat. Procesul instructiv-educativ și compensator-recuperator în educația specială se subordonează principiilor didacticii generale, cu mențiunea că este nevoie de flexibilitate și adaptare la particularitățile aptitudinale ale elevilor.

Bibliografie

1. Anucuța P., (1998). Povești și jocuri matematice distractive, Editura Excelsior, Timișoara - -
2. Gherguț Alois, (2006). Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație, Editura Polirom, Iași
3. Gherguț Alois, (2013). Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice, Editura Polirom, Iași
4. Popovici D., (1998). Învățământul integrat sau incluziv, Editura Corint, București
5. Radu, Gheorghe, (2000). Psihopedagogia școlarilor cu handicap mintal, Editura Pro Humanitas, București
6. Seach Diana, (2011). Jocul interactive pentru copii cu autism, Editura Fides, Iași
7. Șchiopu U., (1966). Dezvoltarea operativității gândirii copilului, Editura Științifică, București.

Rolul climatului școlar în susținerea stării de bine și a rezilienței

Prof. educație timpurie: Andrei Florentina

Prof. educație timpurie: Ghioculescu Denisa

Liceul De Arte "Victor Giuleanu" / G.P.P Nord 2, Rm. Vâlcea

În societatea contemporană, școala nu mai este percepută doar ca un spațiu destinat transmiterii de cunoștințe, ci și ca un mediu care contribuie la dezvoltarea emoțională, socială și personală a elevilor. Un climat școlar pozitiv și incluziv are un rol esențial în crearea condițiilor necesare pentru învățare, dezvoltare armonioasă și adaptare la provocările vieții. În acest context, starea de bine și reziliența reprezintă două componente importante ale succesului școlar și ale dezvoltării personale. Climatul școlar reprezintă ansamblul relațiilor, valorilor, normelor și experiențelor care definesc viața unei comunități școlare. Acesta este influențat de relațiile dintre elevi și profesori, de stilul de conducere al școlii, de atmosfera din clasă și de modul în care

sunt respectate nevoile fiecărui elev.

Starea de bine se referă la nivelul de satisfacție, confort și echilibru emoțional pe care elevii îl experimentează în mediul școlar. Aceasta include sănătatea emoțională, relațiile sociale pozitive, sentimentul de apartenență și percepția asupra propriei valori.

În prezent, școala nu mai are doar rolul de a transmite cunoștințe, ci și de a contribui la dezvoltarea emoțională, socială și personală a elevilor. Pentru ca procesul educațional să fie eficient, este necesar ca elevii să se simtă în siguranță, respectați și sprijiniți. Din acest motiv, climatul școlar are o influență importantă asupra stării de bine și asupra capacității elevilor de a face față dificultăților și provocărilor. Un mediu școlar pozitiv îi ajută pe elevi să învețe mai bine, să dezvolte relații sănătoase și să își construiască încrederea în propriile forțe.

Un rol important în susținerea stării de bine și a rezilienței elevilor îl are parteneriatul dintre familie și școală. Familia reprezintă primul mediu de învățare și socializare al copilului, iar valorile, atitudinile și comportamentele dobândite acasă influențează modul în care acesta se adaptează la viața școlară. Atunci când există o colaborare eficientă între părinți și cadrele didactice, elevii beneficiază de sprijin constant atât în activitatea școlară, cât și în dezvoltarea lor emoțională și socială. Starea de bine de acasă contribuie semnificativ la succesul școlar și la dezvoltarea unei imagini de sine pozitive. Un mediu familial caracterizat prin afecțiune, comunicare deschisă, respect și susținere emoțională îi oferă copilului sentimentul de siguranță necesar pentru a face față provocărilor zilnice. Copiii care se simt sprijiniți și încurajați de familie au mai multă încredere în propriile capacități, gestionează mai bine stresul și dezvoltă un nivel mai ridicat de reziliență.

Reziliența reprezintă capacitatea unei persoane de a face față dificultăților, schimbărilor și situațiilor stresante, adaptându-se și continuând să se dezvolte în mod pozitiv. În context școlar, reziliența îi ajută pe elevi să depășească eșecurile, conflictele, presiunile sociale și provocările specifice procesului educațional.

Climatul școlar influențează direct atât starea de bine, cât și reziliența elevilor. Un mediu bazat pe respect, colaborare și incluziune oferă elevilor sentimentul de siguranță necesar pentru a explora, a învăța și a se dezvolta. De asemenea, colaborarea dintre școală și familie contribuie la consolidarea sentimentului de apartenență și la dezvoltarea unor mecanisme eficiente de adaptare și depășire a provocărilor.

Climatul școlar reprezintă un factor esențial în susținerea stării de bine și a rezilienței elevilor. Un mediu educațional pozitiv, sigur și incluziv favorizează dezvoltarea armonioasă a personalității, crește motivația pentru învățare și îi ajută pe elevi să facă față provocărilor vieții. Prin implicarea profesorilor, a familiei și a comunității, școala poate deveni un spațiu care promovează nu doar performanța academică, ci și sănătatea emoțională și dezvoltarea personală a fiecărui elev.

Școala reprezintă unul dintre cele mai importante medii de dezvoltare pentru copii și adolescenți. Pe lângă rolul său educativ, aceasta contribuie la formarea personalității, la dezvoltarea competențelor sociale și emoționale și la pregătirea elevilor pentru viață.

În acest context, climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența sunt elemente esențiale pentru succesul educațional și pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor elevilor. Climatul școlar incluziv reprezintă ansamblul relațiilor, valorilor și practicilor care promovează respectul, egalitatea și participarea tuturor elevilor, indiferent de caracteristicile lor individuale, culturale, sociale, etnice sau de eventualele cerințe educaționale speciale. Profesorii au un rol important în construirea unui astfel de climat prin utilizarea unor metode didactice adaptate nevoilor elevilor, prin comunicare deschisă și prin cultivarea respectului reciproc. Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența reprezintă piloni fundamentali ai educației moderne. Crearea unui mediu educațional bazat pe respect, acceptare și sprijin contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevilor și la formarea unor persoane capabile să facă față provocărilor vieții. Prin colaborarea dintre profesori, elevi, părinți și comunitate, școala poate deveni un spațiu în care fiecare copil se simte valorizat, în siguranță și pregătit pentru succes.

Starea de bine a elevilor este strâns legată de calitatea experiențelor pe care aceștia le trăiesc în mediul școlar. Elevii care au relații bune cu profesorii și colegii, care se simt respectați și înțeleși, dezvoltă un sentiment de apartenență și siguranță. Acest lucru contribuie la reducerea stresului și a anxietății și favorizează dezvoltarea unei imagini de sine pozitive. În plus, elevii care se simt bine la școală sunt mai motivați să învețe, participă mai activ la activități și obțin rezultate școlare mai bune.

O relație bazată pe colaborare și încredere între familie și școală reprezintă un factor esențial pentru starea de bine a elevilor și pentru dezvoltarea rezilienței acestora, oferindu-le sprijinul necesar pentru a avea

succes atât în viața școlară, cât și în cea personală.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (coord.) (2017). Psihopedagogia incluziunii școlare. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
2. Cucos, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
3. Vărășmaș, T. (2018). Educația incluzivă și școala pentru toți. București: Editura Universitară.

Școala incluzivă – o necesitate în educația de astăzi

Prof. Andrei Simona

Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea

Poate fiecare profesor a încercat să răspundă la un moment dat la întrebări de genul: De ce nu toți elevii mei progresa în același fel? Cum pot să-i ajut pe toți să înțeleagă? Cum pot să-i ajut pe cei care învață mai greu?

Un prim pas în oferirea răspunsurilor la aceste întrebări stă în faptul că profesorul ar trebui să accepte, în primul rând, diversitatea dintr-o clasă; faptul că fiecare elev are propriile sale capacități intelectuale, diferite de cele ale altor colegi, că fiecare are stilul său propriu de a învăța și fiecare are nevoile sale în privința asimilării de informații. Așadar, unul dintre cele mai importante aspecte a le învățământului actual este nevoia sa de adaptare la necesitățile copiilor, oricare ar fi acele necesități și oricare ar fi copiii – fie că sunt copiii cu CES, fie că pur și simplu sunt copii cu un ritm mult mai încet de învățare.

O astfel de metodă de adaptare o constituie școala incluzivă, o școală ce se axează pe includerea acelor copiii sau chiar grupuri ce au fost anterior marginalizate și care implică în procesul de învățare și de luare a deciziilor părinții, îngrijitorii și consilierii specializați.

S-a dovedit că metodele utilizate în cadrul claselor incluzive pot îmbunătăți semnificativ performanța tuturor elevilor. În comparație cu educația în centre sau școli speciale, care are riscul de a-i menține pe copii și adolescenți în afara societății, școala incluzivă constituie un teren de pregătire ideal pentru viitoarea lor integrare în societate. În loc să-i izolăm și să spunem că sunt „dificili”, „turbulenți” sau chiar „handicapați”, am putea să admitem faptul că acești copii ar putea progresa mai mult într-o clasă obișnuită, dacă noi, profesorii, am accepta că educația este pentru toți.

Cel mai important lucru de luat în considerare este că predarea în cadrul diversității implică predarea pentru fiecare individ în parte. Ținând cont de interesele fiecărui elev, de experiențele și țelurile sale facem, de fapt, un pas important în educația elevilor și integrarea lor în societate, după terminarea studiilor. Mai mult, putem spune că diferențele dintre indivizi sunt mult mai pregnante decât cele dintre grupuri. Din acest punct de vedere, poate una dintre cele mai mari provocări căreia trebuie să-i facă față un profesor este adaptarea stilului de predare astfel încât să corespundă necesităților fiecărui elev în parte.

O nouă dimensiune care începe să se contureze în peisajul învățământului românesc este aceea de democratizare și egalizare a șanselor fiecărui copil în parte. În acest scop a fost înființată și școala incluzivă – un răspuns la redimensionarea educației. Scopul acestei școli este de a crea pentru toți copiii un cadru prielnic învățării, pornind de la premiza că diferențele dintre oameni sunt normale și ele trebuie acceptate. Un rol important în cadrul școlii incluzive îl are pedagogia și învățarea centrată pe elev. Acest lucru implică automat adaptarea curriculumului și metodelor de predare la capacitatea și nevoia fiecărui elev în parte.

Predarea la elevii cu nevoi speciale solicită aceleași strategii și practici ca și predarea la orice alt tip de clasă. Cu alte cuvinte, o bună metodă de predare în general va fi o bună metodă de predare și pentru elevii cu nevoi speciale. Toți elevii au dreptul să aștepte de la învățământ cele mai bune și eficiente metode, iar elevii cu CES nu fac diferență.

Școala incluzivă reprezintă o provocare pentru școlile obișnuite, însă ea nu trebuie privită ca o amenințare pentru performanța acestor școli. Multe dintre aceste instituții găsesc ca fiind dificil să integreze elevii cu nevoi speciale în cadrul claselor obișnuite. Însă această teamă poate fi depășită prin educație, resurse didactice adecvate, sprijin și nu în ultimul rând credința că incluziunea este un drept moral și social ce nu poate fi negat nimănui.

Există anumite etape ce trebuie urmate în cadrul școlarizării copiilor cu CES, printre care, în primă fază, este acceptarea ideii că există astfel de copii, recunoașterea dreptului lor la educație, integrarea lor treptată în cadrul școlilor obișnuite. Astfel pe măsură ce acești copii vor crește, vor deveni adulți și vor avea probabil proprii copii, incluziunea va fi deja un fapt acceptat și o măsură firească în cadrul educației. Copiii educați în cadrul școlii incluzive vor fi mai bine pregătiți să interacționeze cu diverși indivizi precum și cu diverse situații din lumea reală.

În cadrul școlii incluzive profesorii trebuie să colaboreze cu diferiți specialiști în domeniul educației, cum ar fi psihologi, consilieri, terapeuți și alți specialiști pentru că doar împreună vor reuși să obțină cele mai bune rezultate. Profesorul consultant pentru CES este probabil cel care va lucra cel mai mult cu fiecare profesor în parte, el fiind și cel care va participa în cea mai mare măsură la orele de curs. Școala incluzivă presupune îmbunătățirea sistemului educațional pentru toți elevii. Implică schimbări în curriculum, în modul de predare al profesorilor, în modul de învățare al elevilor, precum și schimbări în modul cum interacționează copiii cu CES cu colegii lor și viceversa.

Ideea este ca școlile, centre de învățare și educație, să se schimbe astfel încât să devină comunități educaționale în care nevoile tuturor elevilor și profesorilor să fie îndeplinite. Școlile incluzive nu mai asigură o educație obișnuită sau o educație specială, ci asigură o educație incluzivă, iar ca rezultat elevii vor putea învăța împreună. Cu alte cuvinte, acest tip de școală este deschisă tuturor elevilor, astfel încât toți elevii să participe și să învețe. Pentru ca acest lucru să se întâmple, profesorii și școlile, în general, au nevoie de o schimbare, pentru a întâmpina cu mai mult succes diversitatea nevoilor elevilor. Educația incluzivă este un proces de facilitare a procesului de învățare pentru toți elevii, chiar și pentru cei ce au fost anterior excluși.

Printre avantajele școlii incluzive se numără faptul că elevii cu CES sunt tratați ca parte integrantă a societății, au ca model restul colegilor care nu au probleme, atât copiii cu CES cât și colegii lor își dezvoltă abilitățile comunicative, devin mai creativi, acceptă diversitatea, etc. Profesorii adoptă metode diverse de predare-învățare, de care beneficiază toți elevii, nu numai cei cu CES. Socializarea între elevii și dezvoltarea prieteniei între colegi este destul de importantă în dezvoltarea procesului de învățare, datorită schimbului de informații permanent.

În ceea ce privește cadrele didactice din cadrul școlii incluzive, ele trebuie încurajate să adopte practici moderne în cadrul orelor de curs, să se autoperfecționeze în permanență în ceea ce privește copiii cu CES. Un alt rol important pe care cadrele didactice îl au este acela de a-i face pe copiii fără probleme să-și accepte și să-și ajute colegii cu CES, fără a-i ridiculiza, sau exclude.

Trebuie precizat, de asemenea, că alături de cadrele didactice și colegii de clasă, un rol important în asigurarea succesului copiilor cu CES este atribuit familiei și părinților acestor copii. A fost demonstrat, de altfel, că în acele cazuri în care părinții și familia, în general s-au implicat activ în procesul de învățare, copiii cu CES au avut rezultate mult mai eficiente. Prin această implicare activă a familiei se crează, de fapt, o comunitate incluzivă ce-i va ajuta pe copiii cu CES să se integreze mai repede și cu mai mult succes în societate, după terminarea studiilor.

Așadar, necesitatea de redimensionare a învățământului pentru a stabili standarde educaționale și pentru a determina școlile să devină responsabile de rezultatele elevilor, necesită un mare efort și dedicație, atât colectiv cât și individual. Pentru aceasta trebuie să credem că fiecare copil în parte poate învăța și reuși, că diversitatea ne este utilă tuturor și că elevii expuși diferitelor riscuri le pot depăși printr-o atenție și implicare din parte cadrelor didactice și a comunității, în general.

Pe măsură ce va interveni această redimensionare a învățământului, incluziunea nu va mai fi privită ca o acțiune izolată, distinctivă, ci va deveni o acțiune naturală, simultană.

Concluzionând, putem spune că incluziunea nu-i implică numai pe copiii cu CES; ea este de fapt o realitate și recunoașterea faptului că fiecare copil este unic. Școala incluzivă ne demonstrează, așadar, că suntem unul, dar nu unul și același.

Bibliografie

1. Ungureanu, D., Educația integrată și școala incluzivă, Editura de Vest, Timișoara, 2000.
2. Vrășmaș, T., Învățământul integrat și/sau incluziv, Ed. Aramis, București, 2001.
3. Vrășmaș, T., Școala și educația pentru toți, Ed. Miniped, București, 2004.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența în grădiniță. Rolul administratorului de patrimoniu

*Administrator patrimoniu Bădescu Mirela
LTSP „Neagoe Basarab,, Călimănești*

În educația timpurie, calitatea mediului educațional influențează decisiv dezvoltarea globală a copilului. Climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența reprezintă trei dimensiuni fundamentale interdependente, care contribuie la formarea unui mediu sigur, echilibrat și stimulat în grădiniță.

Deși aceste concepte sunt adesea asociate cu activitatea cadrelor didactice, un rol esențial îl are și administratorul de patrimoniu, prin gestionarea și întreținerea infrastructurii educaționale. Prin activitatea sa, acesta contribuie indirect la incluziune, siguranță și confort, elemente esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a preșcolarilor.

Climatul școlar incluziv reprezintă ansamblul condițiilor fizice, sociale și organizaționale care permit participarea tuturor copiilor la activitățile educaționale, fără discriminare. Conform principiilor promovate de UNESCO, educația incluzivă presupune eliminarea barierelor de acces, participare și învățare.

În grădiniță, un climat incluziv presupune:

- accesibilitate pentru copiii cu nevoi speciale;
- siguranță fizică și emoțională;
- relații pozitive între copii și adulți;
- spații adaptate vârstei și diversității copiilor.

Un astfel de climat favorizează sentimentul de apartenență și reduce riscul de excludere sau marginalizare.

Starea de bine reprezintă echilibrul fizic, emoțional și social al copilului. În mediul preșcolar, well-being-ul este influențat de calitatea mediului fizic, de relațiile interpersonale și de oportunitățile de joc și explorare.

Factorii care contribuie la well-being includ:

- spații curate, sigure și bine ventilate;
- mobilier adecvat vârstei;
- materiale educaționale variate;
- atmosferă calmă și predictibilă;
- reducerea factorilor de stres.

Un mediu organizat corespunzător contribuie la reducerea anxietății și la creșterea implicării copiilor în activități.

Reziliența este capacitatea copilului de a face față dificultăților și de a se adapta situațiilor noi. Aceasta se formează treptat, prin experiențe pozitive și prin existența unui mediu stabil și sigur.

În grădiniță, reziliența este susținută de:

- predictibilitatea mediului;
- sprijin emoțional constant;
- experiențe de succes;
- libertatea de explorare în condiții de siguranță.

Un mediu educațional bine întreținut contribuie la reducerea stresului și la dezvoltarea încrederii în sine.

Administratorul de patrimoniu are responsabilitatea gestionării bazei materiale a grădiniței, dar impactul activității sale se reflectă direct în calitatea actului educațional.

Administratorul verifică periodic:

- starea clădirii și a spațiilor de joacă;
- instalațiile electrice și sanitare;
- mobilierul și echipamentele;
- respectarea normelor de securitate.

Un mediu sigur reduce riscurile de accident și oferă copiilor stabilitate emoțională.

Acesta poate contribui la:

- adaptarea spațiilor pentru copii cu dizabilități;
- asigurarea accesului facil în toate zonele grădiniței;
- amenajarea de spații de liniștire și joc senzorial.

Aceste măsuri sprijină participarea egală a tuturor copiilor.

Administratorul se ocupă de: igienizarea spațiilor; asigurarea confortului termic; iluminare și ventilație adecvată; întreținerea curățeniei și a ordinii. Toate acestea contribuie la reducerea disconfortului și la creșterea stării de bine.

Într-o grădinița noastră, am observat că un număr de copii întâmpinau dificultăți de adaptare și manifestau comportamente de retragere sau agitație. În urma unei analize interne, administratorul de patrimoniu a propus amenajarea unui „colț de liniște și autoreglare emoțională”.

Etapele intervenției: identificarea spațiului disponibil; achiziționarea de mobilier moale și materiale senzoriale; asigurarea iluminării calde și a unui mediu liniștit; colaborarea cu educatorii pentru utilizarea spațiului.

Rezultate observate după 3 luni: reducerea episoadelor de agitație; creșterea capacității de concentrare; adaptare mai rapidă a copiilor noi; îmbunătățirea climatului emoțional din grupă.

Acest exemplu evidențiază faptul că infrastructura educațională influențează direct reziliența și starea de bine a copiilor.

Climatul școlar incluziv, well-being-ul și reziliența sunt componente esențiale ale educației timpurii moderne. Deși administratorul de patrimoniu nu participă direct la procesul instructiv-educativ, rolul său este fundamental în asigurarea condițiilor materiale care permit desfășurarea acestuia în mod optim.

Prin gestionarea eficientă a spațiilor, asigurarea siguranței și adaptarea mediului la nevoile copiilor, acesta contribuie semnificativ la construirea unui climat educațional incluziv, sigur și favorabil dezvoltării armonioase.

Bibliografie

1. UNESCO (2020). Inclusion and Education: All Means All.
2. UNICEF (2019). Inclusive Education Framework.
3. Ministerul Educației (2023). Repere privind educația incluzivă în învățământul preșcolar.
4. Vărășmaș, T. (2018). Educația incluzivă în grădiniță și școală.

Lectura ghidată

*Bibliotecar Bădica Daniela,
Liceul Tehnologic „Dimitrie Dima” Pitești, Argeș*

Lectura reprezintă una dintre competențele fundamentale ale educației școlare, având un rol esențial în dezvoltarea cognitivă, lingvistică și socio-emoțională a elevilor.

Capacitatea de a citi corect, fluent și cu înțelegere condiționează succesul școlar și integrarea individului în societatea cunoașterii. În acest context, lectura ghidată se impune ca o metodă didactică modernă și eficientă, centrată pe elev, care sprijină formarea cititorului autonom și competent.

Lectura ghidată este utilizată cu precădere în ciclul primar, dar poate fi adaptată și pentru nivelurile gimnazial și liceal, precum și pentru învățarea limbilor străine.

Această strategie pedagogică presupune lucrul în grupuri mici, omogene din punct de vedere al nivelului de lectură, sub îndrumarea atentă a Bibliotecarului.

Lectura ghidată este o componentă importantă a unui program de lectură echilibrat, alături de lectura individuală, lectura în comun și lectura independentă. Ea constă într-o activitate structurată, desfășurată pe o perioadă limitată de timp (aproximativ 15–20 de minute), în care bibliotecarul lucrează cu grupuri restrânse de elevi, de regulă formate din cinci sau mai puțini participanți.

Obiectivul principal al lecturii ghidate este dezvoltarea autonomiei elevului în procesul de citire. Prin această metodă, elevul este sprijinit să-și dezvolte competențele de decodare, fluentă și înțelegere a textului, folosind strategii adaptate nivelului său de dezvoltare.

Importanța lecturii ghidate constă în caracterul său diferențiat și personalizat. Elevii lucrează în grupuri formate pe baza unor nevoi similare de învățare, ceea ce permite Bibliotecarului să intervină eficient și să ofere feedback imediat. Astfel, lectura ghidată contribuie la prevenirea dificultăților de citire și la remedierea problemelor deja existente.

Lectura ghidată se desfășoară în grupuri mici, omogene, dar flexibile. Aceste grupuri nu sunt fixe, ele se modifică în funcție de progresul elevilor. Pe măsură ce elevii își îmbunătățesc capacitatea de citire, pot fi integrați în alte grupuri, corespunzătoare noului lor nivel.

Textele utilizate sunt atent selectate de profesor, în funcție de nivelul de lectură, de interesele elevilor și de obiectivele lecției. Nu este necesar ca textele să fie schimbate zilnic, deoarece scopul principal nu este cantitatea de lectură, ci calitatea procesului de înțelegere și aplicare a strategiilor de citire.

Bibliotecarul are un rol central în organizarea și desfășurarea lecturii ghidate. El planifică fiecare lecție în funcție de nivelul cititorilor și de competențele care urmează să fie dezvoltate, observă atent comportamentele de citire ale elevilor și adaptează intervențiile didactice în funcție de nevoile acestora.

Bibliotecarul este ghidul și facilitatorul procesului de învățare în activitățile din biblioteca școlară. El selectează texte adecvate dezvoltării elevilor, formulează întrebări orientative și modelează strategiile de citire. Prin întrebări, explicații și exemple, bibliotecarul îi ajută pe elevi, alături de profesor, să-și construiască sensul textului și să integreze noile informații în experiența lor de viață.

Un aspect esențial al lecturii ghidate este observarea sistematică a elevilor. Bibliotecarul urmărește modul în care aceștia decodifică textul, folosesc indiciile vizuale, semantice, sintactice sau contextuale și identifică eventualele dificultăți. Pe baza acestor observații, el oferă sprijin diferențiat, adaptat fiecărui elev.

De asemenea, bibliotecarul împreună cu profesorul verifică permanent înțelegerea textului prin întrebări, discuții și activități de reflecție. Scopul final este reducerea treptată a sprijinului acordat, astfel încât elevul să devină un cititor independent și sigur pe propriile competențe.

În cadrul lecturii ghidate sunt utilizate diverse strategii de citire, menite să sprijine înțelegerea textului:

- strategii vizuale, care implică recunoașterea literelor și a cuvintelor;
- strategii fonetice, bazate pe corespondența dintre sunete și litere;
- strategii semantice, care valorifică sensul cuvintelor și al contextului;
- strategii sintactice, care se bazează pe structura gramaticală a propozițiilor;
- strategii contextuale, prin care elevul anticipează sensul unui cuvânt sau al unei expresii în funcție

de context.

Elevii sunt încurajați să folosească aceste strategii în mod conștient și combinat, dezvoltându-și astfel gândirea critică și capacitatea de auto-corectare.

După activitatea de lectură ghidată, pot fi propuse activități de extindere, menite să consolideze competențele dobândite. Elevii pot reciti textul în mod independent, pot realiza rezumate, pot răspunde la întrebări sau pot participa la ateliere de lectură, scriere sau ascultare.

De asemenea, elevii pot fi încurajați să citească alte texte similare sau cărți deja cunoscute, pentru a-și dezvolta plăcerea de a citi și motivația intrinsecă pentru lectură.

Lectura ghidată este o metodă eficientă și modernă de predare a cititului, care răspunde nevoilor individuale ale elevilor și contribuie la formarea unor cititori competenți și autonomi.

Prin organizarea în grupuri mici, utilizarea strategiilor adecvate și implicarea activă a bibliotecarului, lectura ghidată facilitează progresul fiecărui elev și sprijină succesul școlar pe termen lung.

Bibliografie

1. Fountas, I. C., & Pinnell, G. S. *Guided Reading: The Romance and the Reality*. Portsmouth: Heinemann, 2012
2. Învățarea cititului, conștientizarea fonemică și fonologică la copii, disponibil la: www.dyspraxie.info/scolaire/primaire
3. *Guided Reading*. -disponibil la: www.duvalhouse.com/lectureguide.pdf

Promovarea egalității de șanse prin educație: între principii și practice

Prof. Bălăceanu Elena Gabriela

Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse este un concept fundamental al democrației moderne, iar educația reprezintă unul dintre cele mai importante canale prin care acest ideal poate fi transpus în realitate. Potrivit Declarației Universale a Drepturilor Omului (art. 26), „orice persoană are dreptul la educație”, iar această educație trebuie să fie „accesibilă în mod egal tuturor”¹. În practică însă, numeroși factori – economici, culturali, geografici și instituționali – împiedică exercitarea acestui drept în mod echitabil. Acest eseu își propune să analizeze rolul esențial al educației în reducerea inegalităților, să evidențieze principalele bariere în calea accesului echitabil la educație și să exploreze soluțiile și politicile care pot transforma egalitatea de șanse dintr-un principiu teoretic într-o realitate socială concretă.

1. Educația ca factor de mobilitate socială și echitate

Educația este universal recunoscută ca un instrument de mobilitate socială, fiind strâns corelată cu dezvoltarea economică, reducerea sărăciei și consolidarea participării civice. Conform Băncii Mondiale, fiecare an suplimentar de școlarizare este asociat cu o creștere medie de 9% a veniturilor individuale, iar societățile care investesc în educație se bucură de o productivitate mai mare și o coeziune socială mai stabilă².

În acest sens, educația nu este doar un beneficiu individual, ci și un bun public. Ea contribuie la formarea capitalului uman și a unei forțe de muncă competitive, dar și la construirea unor comunități solidare și reziliente. Însă pentru ca aceste beneficii să fie distribuite în mod echitabil, este esențial ca accesul la educație să nu fie condiționat de factori precum venitul familiei, zona de reședință sau apartenența etnică.

2. Realitatea inegalităților în sistemul educațional românesc

România se confruntă cu una dintre cele mai ridicate rate ale abandonului școlar din Uniunea Europeană, precum și cu disparități semnificative între elevii din mediul rural și cei din mediul urban. Conform Eurostat

(2023), rata abandonului școlar timpuriu în România a fost de aproximativ 15,6%, cu mult peste media UE de 9,6%³. În plus, rezultatele testelor internaționale, precum PISA, relevă o corelație clară între performanța școlară și statutul socio-economic al elevilor⁴.

Elevii proveniți din medii dezavantajate – în special din familii sărace, din comunități romi sau din zone izolate – au șanse considerabil mai mici să finalizeze studiile și să obțină calificări relevante. Accesul inegal la resurse educaționale (infrastructură, materiale didactice, cadre calificate) agravează această situație. De exemplu, în mediul rural, aproximativ 30% dintre școli nu dispun de apă curentă sau toaletă funcțională, iar laboratoarele moderne sau bibliotecile sunt rare⁵.

3. Obstacole sistemice: dincolo de acces fizic

Inegalitățile în educație nu sunt determinate doar de lipsa resurselor materiale. Există o serie de factori structurali care contribuie la menținerea excluziunii educaționale:

- **Curriculum rigid și uniform**, care nu ține cont de diversitatea culturală și lingvistică a elevilor;
- **Modele pedagogice centrate pe performanță**, care nu valorizează progresul individual și pot duce la stigmatizare;
- **Discriminare instituțională**, mai ales față de elevii romi, elevii cu dizabilități sau cei care nu se conformează normelor sociale dominante;
- **Lipsa consilierii psihopedagogice** în școli, care reduce capacitatea instituțiilor de a sprijini elevii cu dificultăți emoționale sau sociale.

În acest context, egalitatea de șanse nu poate fi redusă la un acces formal la educație, ci trebuie să vizeze și **echitatea procesului educațional**, adică sprijinirea diferențiată a elevilor, în funcție de nevoile lor specifice.

4. Politici și programe de promovare a echității educaționale

În ultimele două decenii, au fost implementate în România mai multe programe menite să reducă inegalitățile educaționale. Printre cele mai relevante se numără:

- **„Bani de liceu”** – un program de sprijin financiar pentru liceeni din familii cu venituri reduse;
- **„Rechizite gratuite”** – destinat elevilor din ciclul primar și gimnazial;
- **„Fiecare Copil în Grădiniță”**, care oferă tichete sociale pentru preșcolari din comunități vulnerabile⁶;
- **Programul „Școala după Școală”**, care oferă sprijin suplimentar în afara orelor de curs pentru copiii cu dificultăți.

Deși eficiente în anumite contexte, aceste programe sunt adesea fragmentate, subfinanțate și lipsite de continuitate. De asemenea, nu există un mecanism coerent de monitorizare a impactului acestor măsuri la nivel național. În plus, politicile publice rămân concentrate pe compensarea dezavantajelor, în loc să atace cauzele structurale ale excluziunii educaționale.

5. Bune practici internaționale și lecții pentru România

Țări precum Finlanda, Canada sau Olanda au reușit să construiască sisteme educaționale echitabile printr-o combinație de politici publice solide și valori culturale care promovează egalitatea. Câteva dintre măsurile-cheie implementate în aceste state includ:

- finanțarea diferențiată a școlilor, în funcție de gradul de vulnerabilitate al elevilor;
- formarea intensivă a profesorilor în metode de predare incluzivă;
- implicarea comunităților locale în deciziile educaționale;
- descentralizarea sistemului educațional, cu păstrarea unor standarde comune naționale.

România poate învăța din aceste modele, adaptându-le la realitățile locale. Un exemplu de adaptare eficientă este extinderea rețelelor de grădinițe și creșe în mediul rural, unde participarea la educația timpurie este un predictor important pentru succesul școlar ulterior.

6. Recomandări pentru politici publice coerente

Pentru ca egalitatea de șanse prin educație să devină o realitate în România, este necesară o viziune pe termen lung, sprijinită de politici integrate. Printre direcțiile strategice recomandate se numără:

- creșterea investițiilor în educație, în special în zonele defavorizate;
- integrarea educației incluzive în formarea inițială și continuă a cadrelor didactice;
- dezvoltarea unui mecanism național de identificare și sprijinire a elevilor în risc educațional;
- implicarea ONG-urilor și a comunității în oferirea de servicii educaționale complementare (mentorat, afterschool, consiliere);
- monitorizarea și evaluarea continuă a impactului politicilor publice în domeniul educației.

Prin urmare, egalitatea de șanse în educație nu este un obiectiv utopic, ci o condiție esențială pentru progresul unei societăți. Deși România se confruntă cu numeroase provocări în acest domeniu, există oportunități reale de transformare, dacă politicile educaționale sunt fundamentate pe principii de echitate, incluziune și solidaritate. Educația trebuie să înceteze să fie un privilegiu și să devină un drept exercitat în mod real de fiecare copil. Numai astfel vom putea construi o societate în care fiecare individ are șansa de a-și valorifica potențialul și de a contribui activ la binele comun.

Starea de bine în mediul școlar

*Prof.Educație Timpurie: Bălașa Andreea-Raluca
Lic.. Ferdinand I/ G.PP.Ostroveni 2 Rm.Vâlcea, jud.Vâlcea*

Starea de bine este un indicator al calității vieții și în funcție de durata și intensitatea stării de bine putem să caracterizăm modul în care existența noastră ca ființe umane este de o calitate mai bună sau mai puțin bună. Stimulează atașamentul și solidaritatea!

Construirea unui climat al clasei în care elevii se simt parteneri în procesul de învățare, îi face să înțeleagă că reușita nu este doar individuală, ci și colectivă, conduce la apariția sentimentelor de atașament și solidaritate. Acestea sunt sentimente pe care fiecare dintre noi dorește să le simtă în comunitatea din care facem parte.

Într-o comunitate ne respectăm și ne sprijinim unii pe ceilalți; clasa înseamnă echipa, nu sala în care învățăm, pentru că învățarea se petrece oriunde și oricând. „Pentru mulți elevi, școala poate fi un loc singuratic, iar acceptarea scăzută de către colegii din clasă poate fi legată de neimplicarea ulterioară și de achizițiile reduse.

Stima de sine și încrederea se construiesc atunci când sărbătorim realizările, individual și în echipă și atunci când învățăm din greșelile pe care le facem. „Ori de câte ori elevii răspund la o întrebare în fața colegilor lor, ei se pun într-o situație riscantă. Profesorul trebuie să găsească timp să le mulțumescă elevilor pentru răspunsuri. (...) Pe lângă acest lucru, este util să le amintim elevilor că a face greșeli este parte din procesul de învățare

De ce depinde starea noastră de bine?

•50% este ereditate, ține de moștenirea genetică; 10% este determinată de condițiile de viață, de factorii externi, de evenimentele anterioare; 40% ține de acțiunile individuale, de ceea ce faci. În acest ultim rând stă tot secretul, rezolvarea, soluția!

Pentru îmbunătățirea stării de bine a copiilor iată un exemplu de activitate:
CE MĂ FACE FERICIT?- Timp: 5 minute

- Scop: promovarea stării de bine la nivelul colectivului didactic pentru îmbunătățirea rezultatelor școlii pe ansamblu, crește calitatea actului didactic, mărește atractivitatea față de această profesie, reduce stresul și crește eficiența profesională.
- Execuție: Toată lumea stă într-un cerc, iar instructorul spune: „Intrați în cerc dacă declarația mea

se aplică pentru dvs.:

- Cine iubește sportul?
- Cine cântă?
- Cine este încântat de acest atelier?
- Cine este nesigur uneori
- Cine este trist uneori?
- Cine se simte astăzi fericit?
- Cine este cel mai puternic de aici?

Starea de bine este strâns legată de învățare și motivație. Nimeni nu poate fi bun în ceea ce face dacă nu e într-o stare bună. Contextele în care trăim pot stimula sau, dimpotrivă, deteriora starea de bine. Este un lucru valabil și pentru locul în care un copil își petrece o foarte mare parte din timp: ȘCOALA.

Copiii își petrec o bună parte din timp la școală, prin urmare, aceasta trebuie să fie un loc esențial pentru conturarea stării lor generale de bine, cu toate aspectele sociale, fizice și emoționale.

Starea de bine a elevilor le influențează capacitatea de a-și atinge întregul potențial școlar. Calitatea relațiilor pe care le au copiii între ei, pe care le au cu adulții, precum și calitatea mediului de învățare, influențează fundamental progresele lor școlare.

A fost demonstrat faptul că mediul fizic, social și emoțional în care personalul și elevii petrec o mare parte din fiecare zi, poate afecta sănătatea lor fizică, emoțională și mentală și starea de bine, precum și rata abandonului școlar.

Se apreciază că mediul școlar poate îmbunătăți bunăstarea socială, emoțională și capacitatea de învățare când: - este cald, prietenos și recompensează învățarea; promovează în special cooperarea și mai puțin competiția; oferă susținere și facilitează comunicarea deschisă; încurajează activitățile creative; încurajează dezvoltarea de proceduri și regulamente care interzic pedeapsa fizică și promovează interacțiunea non-violentă pe terenul de joacă, în clasă și între personalul școlii și elevi prevenind în felul acesta pedeapsa fizică, agresivitatea, hărțuirea și violența;

Profesorii sunt factorul cel mai important în crearea unei atmosfere eficiente și incluzive

Copiii au o capacitate înăscută de a învăța, dar această capacitate poate fi compromisă și, uneori, distrusă. O școală prietenoasă recunoaște, încurajează și sprijină capacitățile în creștere ale copiilor care învață.

Școala trebuie să reprezinte un mediu prietenos și sigur de muncă și joacă. Rolul profesorului include grija pentru bunăstarea psihică a elevilor.

Climatul școlar a fost identificat ca una dintre cele mai importante trăsături ale unei școli. Când atmosfera din școală este neprietenoasă, îngrijirea nu este atentă, lipsește încurajarea și recompensarea, sănătatea mentală, atât a elevilor cât și a profesorilor poate fi afectată în mod advers. Impactul unei atmosfere neprietenoase este în mod particular dăunător dacă persistă o perioadă mai lungă de timp.

Învățarea se poate produce oriunde și oricând! – Sala de clasă sau chiar școala în ansamblu reprezintă doar unul dintre locurile unde se pot desfășura activități de învățare.

Activitățile de tip „outdoor” și contactul permanent cu mediul natural sporesc motivația pentru învățare, cresc gradul de participare și conduc la o interacțiune mai eficientă a copilului cu natura.

Cercetările arată cu claritate că timpul petrecut în natură poate ajuta copiii să își dezvolte încrederea în sine, poate reduce simptomele tulburării hiperchinetice cu deficit de atenție (ADHD), poate liniști copiii și îi poate ajuta să se concentreze.

Cele cinci elemente ale stării de bine

Ce putem încuraja pentru a crește
starea noastră de bine:

Emoțiile pozitive	bucuria, entuziasmul, relaxarea etc.
Implicarea sau angajamentul	dedicarea timpului și efortului activităților care ne captivează atenția și aduc satisfacție
Relațiile sociale pozitive	prieteniile și relațiile de familie armonioase.
Semnificația	implicarea în activități cu un scop care depășește binele personal.
Realizările	reușite în domeniile care ne interesează.

Bibliografie

1. Lemov, D. „Teach Like a Champion . Techniques that Put Students on the Path to College”(versiunea e-reader)
2. Timothy, D. Walker „ Să predăm ca în Finlanda: 33 strategii simple pentru lecții pline de bună dispoziție” București: Editura Trei, 2018 ISBN 978-606-40-0370-6
3. <https://www.dianalefter.ro/16-principii-pentru-starea-de-bine-in-educatie/>

Climatul școlar incluziv: fundamente, provocări și strategii de implementare

Prof. înv. primar Baran Adelina Nicoleta
Școala Gimnazială „Take Ionescu” G.P. P. Cozia, Râmnicu Vâlcea

Introducere

Educația contemporană traversează o paradigmă a transformării, unde accesul la învățare nu mai este privit doar ca o simplă prezență fizică a elevilor în bănci, ci ca o participare activă și calitativă a tuturor copiilor, indiferent de mediul de proveniență, abilități, dizabilități, etnie sau statut socio-economic. În centrul acestei transformări se află conceptul de climat școlar incluziv.

Climatul școlar reprezintă „personalitatea” unei instituții de învățământ, suma valorilor, atitudinilor, relațiilor interpersonale și practicilor administrative care definesc experiența zilnică a elevilor și a cadrelor didactice. Atunci când acest climat devine *incluziv*, școala încetează să mai fie un spațiu al standardizării rigide și devine un mediu flexibil, securizant și stimulat, capabil să valorizeze diversitatea ca pe o resursă pedagogică, nu ca pe un obstacol.

1. Delimitări conceptuale și dimensiunile incluziunii școlare

Pentru a înțelege profunzimea unui climat incluziv, este esențial să îl diferențiem de conceptele de *excludere*, *segregare* sau *integrare*. În timp ce integrarea presupune aducerea elevului cu cerințe educaționale speciale (CES) într-o structură școlară preexistentă (obligându-l pe acesta să se adapteze normelor majorității), incluziunea reclamă restructurarea întregului sistem școlar pentru a răspunde nevoilor unice ale fiecărui elev.

Un climat școlar incluziv se fundamentează pe trei dimensiuni interdependente, descrise de Tony Booth și Mel Ainscow în lucrarea de referință *Indexul Incluziunii*:

- Crearea de culturi incluzive: Aceasta este dimensiunea cea mai profundă, axată pe construirea unei comunități școlare sigure, primitoare și colaborative. Aici se dezvoltă valori împărtășite de respect reciproc, unde fiecare elev se simte valorizat pentru ceea ce este.
- Producerea de politici incluzive: Se referă la modul în care școala este gestionată din punct de vedere administrativ. Politicile incluzive asigură că sprijinul pentru diversitate este integrat în toate planurile de dezvoltare instituțională, reducând abandonul școlar și absenteismul.
- Dezvoltarea de practici incluzive: Această dimensiune vizează activitatea directă la clasă. Practicile incluzive se asigură că activitățile din curriculum sunt proiectate astfel încât să stimuleze participarea tuturor elevilor, îmbinând învățarea cu experiențele lor de viață.

Transformarea unei școli într-un spațiu incluziv necesită acțiuni concrete și coordonate la nivelul întregului ecosistem educațional:

- Parteneriatul autentic cu familia: Părinții copiilor din medii vulnerabile sau cu CES trebuie priviți ca parteneri egali în echipa educațională. Întâlnirile periodice nu trebuie să fie axate doar pe reclamarea problemelor, ci pe identificarea comună de soluții.
- **Învățarea prin cooperare (Cooperative Learning):** Utilizarea unor metode pedagogice precum *Jigsaw* (Mozaicul) sau *Think-Pair-Share*, în care succesul echipei depinde de aportul fiecărui membru, forțând valorizarea elevilor marginalizați.

- Programe de Peer-Support (Sprijin între egali): Crearea unor rețele de elevi-tutori sau „ambasadori ai incluziunii”, care să îi ajute pe colegii noi sau pe cei cu dificultăți să se integreze în pauze sau în activitățile extracurriculare.
- Formarea continuă a profesorilor: Implementarea unor comunități de practică în interiorul școlii, unde cadrele didactice fac schimb de bune practici privind diferențierea pedagogică și gestionarea crizelor emoționale.

Concluzii

Climatul școlar incluziv nu reprezintă o utopie pedagogică și nici un simplu standard birocratic impus de forurile superioare; el este fundamentul unei societăți democratice, juste și umane. Școala este microcosmosul în care se prefigurează societatea de mâine. Dacă izolăm, etichetăm și marginalizăm copiii în interiorul instituțiilor de învățământ, vom obține o societate adultă fracturată, marcată de intoleranță și inechitate.

Investiția într-un climat incluziv – prin formarea profesorilor, adaptarea spațiilor și, mai ales, prin cultivarea unei culturi a acceptării – este singura cale prin care ne putem asigura că niciun copil nu este lăsat în urmă. O școală incluzivă nu este aceea care șterge diferențele dintre elevi, ci aceea care înțelege că tocmai aceste diferențe conferă comunității bogăție, reziliență și valoare.

Bibliografie

1. Ainscow, M., & Booth, T. (2002). Index pentru incluziune: dezvoltarea învățării și participării în școli. (Traducere în limba română). București: Reprezentanța UNICEF în România.
2. Alois, G. (2006). Managementul clasei incluzive. Iași: Editura Polirom.
3. Gherguț, A. (2007). Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene de grade didactice. Iași: Editura Polirom.
4. UNESCO. (1994). Declarația de la Salamanca și Cadrul de acțiune în domeniul educației cerințelor speciale. Salamanca: UNESCO.
5. Vrăsmaș, T. (2001). Învățământul integrat și/sau incluziv. București: Editura Aramis.

Managementul clasei și adaptarea curriculară în contextul diversității preșcolare

*Profesor educație timpurie Bondoc Luminița
LTSP „Neagoe Basarab”, Călimănești, jud. Vâlcea*

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării cognitive, emoționale și sociale a copilului. În contextul actual, grupele de preșcolari sunt din ce în ce mai eterogene, reunind copii cu niveluri diferite de dezvoltare, ritmuri de învățare distincte, interese variate și contexte socio-culturale diverse. În acest cadru, managementul eficient al clasei și aplicarea pedagogiei diferențiate devin condiții esențiale pentru asigurarea unei educații incluzive și de calitate.

Clasa eterogenă este caracterizată prin diversitatea nevoilor educaționale ale copiilor. Managementul acesteia presupune organizarea mediului educațional astfel încât fiecare copil să beneficieze de oportunități de învățare adaptate particularităților sale individuale.

Un management eficient implică stabilirea unor reguli clare, crearea unui climat socio-afectiv pozitiv și utilizarea unor strategii flexibile de organizare a activităților. Educatorul trebuie să monitorizeze permanent progresul copiilor și să adapteze metodele didactice în funcție de nivelul de dezvoltare al fiecăruia.

De asemenea, colaborarea cu familia și cu specialiștii din domeniul educației reprezintă un factor important pentru succesul procesului educativ.

Pedagogia diferențiată reprezintă un ansamblu de strategii prin care procesul de predare-învățare este

adaptat caracteristicilor individuale ale copiilor. Potrivit lui Carol Ann Tomlinson, diferențierea poate viza conținutul, procesul de învățare, produsele activității și mediul educațional.

În educația timpurie, aplicarea pedagogiei diferențiate presupune:

- adaptarea sarcinilor de lucru la nivelul de dezvoltare al copilului;
- utilizarea unor materiale didactice variate;
- organizarea activităților pe centre de interes;
- valorificarea stilurilor diferite de învățare;
- oferirea unui feedback individualizat.

Prin aceste măsuri, fiecare copil poate participa activ la procesul educațional și își poate valorifica potențialul propriu.

Pentru ilustrarea aplicabilității pedagogiei diferențiate, se prezintă exemplul unei activități desfășurate într-o grupă mare de grădiniță, cu tema „Fructele toamnei”.

Grupa este formată din 22 de copii, dintre care trei manifestă dificultăți de atenție, doi au un ritm mai lent de lucru, iar restul prezintă niveluri diferite de dezvoltare cognitivă.

Educatoarea organizează activitatea pe trei centre:

1. Centrul de explorare – copiii identifică și clasifică fructele după culoare și mărime.
2. Centrul artistic – realizarea unui colaj folosind imagini cu fructe.
3. Centrul matematic – numărarea și compararea cantităților de fructe.

Sarcinile sunt diferențiate astfel:

- copiii cu ritm lent primesc fișe simplificate și sprijin suplimentar;
- copiii cu nivel ridicat de dezvoltare rezolvă sarcini de clasificare complexă și formulare de explicații;
- copiii cu dificultăți de atenție lucrează în secvențe scurte și beneficiază de materiale atractive, manipulabile.

La finalul activității, evaluarea se realizează prin observare sistematică și discuții individuale. Rezultatele evidențiază participarea activă a tuturor copiilor și creșterea nivelului de implicare în sarcinile de învățare. Acest exemplu demonstrează că pedagogia diferențiată contribuie la valorificarea diversității și la dezvoltarea unui climat educațional incluziv.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă componente esențiale ale educației timpurii moderne. Adaptarea procesului instructiv-educativ la particularitățile individuale ale copiilor favorizează incluziunea, participarea activă și dezvoltarea armonioasă a fiecărui preșcolar. Prin utilizarea strategiilor diferențiate și printr-un management flexibil al grupei, educatorul poate transforma diversitatea într-o resursă valoroasă pentru învățare.

Bibliografie

1. Carol Ann Tomlinson (2017). *How to Differentiate Instruction in Academically Diverse Classrooms*. Alexandria, VA: ASCD.
2. Ioan Cerghit (2008). *Sisteme de instruire alternative și complementare*. București: Editura Polirom.
3. Constantin Cucoș (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
4. Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educație timpurie*. București.
5. Emil Păun (2017). *Școala – abordare sociopedagogică*. București: Editura Polirom.

Climatul școlar incluziv în învățământul primar

Prof. Înv. Primar, Bucuroiu Daniela,
Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea

Introducere

Educația incluzivă reprezintă un principiu important al învățământului modern și urmărește asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de particularitățile sau dificultățile acestora. În învățământul primar, educația incluzivă are un rol esențial în dezvoltarea armonioasă a elevilor și în formarea unei atitudini bazate pe respect, toleranță și cooperare.

Școala incluzivă promovează ideea că fiecare copil are dreptul de a învăța împreună cu ceilalți copii și de a beneficia de sprijin adaptat nevoilor sale. Astfel, mediul școlar trebuie să ofere tuturor elevilor șanse egale de participare și dezvoltare.

Conceptul de educație incluzivă

Educația incluzivă presupune integrarea tuturor copiilor în sistemul de învățământ de masă, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale, dificultăți de învățare sau proveniți din medii dezavantajate.

Scopul principal al educației incluzive este eliminarea discriminării și asigurarea unui climat educațional în care fiecare elev să se simtă acceptat și valorizat.

În învățământul primar, acest tip de educație contribuie la dezvoltarea relațiilor sociale, la creșterea încrederii în sine și la formarea spiritului de colaborare între elevi.

Rolul profesorului în educația incluzivă

Profesorul are un rol foarte important în realizarea educației incluzive. Acesta trebuie să creeze un mediu sigur și prietenos, în care toți elevii să participe activ la activitățile școlare.

Cadrele didactice trebuie să adapteze metodele de predare în funcție de nevoile și posibilitățile fiecărui copil. De asemenea, profesorul trebuie să încurajeze cooperarea, respectul reciproc și acceptarea diferențelor dintre elevi.

În cadrul activităților didactice, pot fi utilizate metode interactive, jocuri educative, activități de grup și materiale adaptate nivelului de înțelegere al elevilor.

Avantajele educației incluzive

Educația incluzivă oferă numeroase beneficii atât pentru elevii cu dificultăți, cât și pentru ceilalți copii:

- dezvoltă toleranța și respectul față de diversitate;
- stimulează colaborarea și spiritul de echipă;
- crește încrederea în sine a elevilor;
- favorizează integrarea socială;
- contribuie la dezvoltarea emoțională și intelectuală a copiilor;
- oferă șanse egale la educație.

Elevii învață să accepte diferențele dintre oameni și să comunice mai eficient cu cei din jur. Totodată, educația incluzivă contribuie la formarea unei societăți mai deschise și mai echitabile.

Dificultăți în realizarea educației incluzive

Implementarea educației incluzive poate întâmpina anumite dificultăți. Unele școli nu dispun de suficiente resurse materiale sau de personal specializat pentru a sprijini elevii cu cerințe educaționale speciale.

De asemenea, numărul mare de elevi din clasă poate îngreuna adaptarea activităților la nevoile fiecărui copil. Uneori, există și prejudecăți sau dificultăți de acceptare din partea colegilor sau a comunității.

Pentru depășirea acestor probleme, este necesară colaborarea dintre profesori, părinți, consilieri școlari și specialiști în domeniul educației.

Concluzie

Educația incluzivă în învățământul primar reprezintă o condiție importantă pentru asigurarea egalității de șanse și pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor copiilor.

Prin promovarea respectului, cooperării și acceptării diferențelor, școala contribuie la formarea unor

elevi mai toleranți și mai responsabili.

În concluzie, educația incluzivă trebuie susținută și dezvoltată permanent, deoarece fiecare copil are dreptul la educație și la integrare într-un mediu școlar prietenos și echitabil.

Bibliografie

1. *Educația incluzivă și pedagogia diversității* de Gherguț, Alois, Editura Polirom, Iași, 2016.
2. *Educație pentru toți*, materiale și recomandări internaționale. UNESCO.
3. *Pedagogie* de Cucoș Constantin, Editura Polirom, Iași, 2014.
4. *Școala și educația pentru toți* de Vărășmaș Traian, Editura Miniped, București, 2001.
5. *Strategii privind educația incluzivă în România*. Ministerul Educației.

Climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența în educație

Prof. Bunea Ilinca Denisa

Colegiul Național „ALEXANDRU LAHOVARI” RÂMNICU-VÂLCEA, jud. Vâlcea

Introducere

În contextul educației contemporane, școala are rolul nu doar de a transmite cunoștințe, ci și de a crea un mediu în care fiecare elev să se simtă acceptat, valorizat și sprijinit. Conceptul de climat școlar incluziv este strâns legat de starea de bine (well-being) și de dezvoltarea rezilienței, acestea reprezentând factori esențiali pentru succesul școlar, dezvoltarea socio-emoțională și integrarea armonioasă a tuturor elevilor.

Promovarea incluziunii în școală presupune respectarea diversității și asigurarea participării active a tuturor copiilor, indiferent de particularitățile lor sociale, culturale, etnice, lingvistice sau de eventualele cerințe educaționale speciale. Un climat școlar pozitiv contribuie la creșterea motivației pentru învățare, la reducerea comportamentelor de risc și la dezvoltarea unor relații sănătoase între elevi și cadrele didactice.

Climatul școlar incluziv

Climatul școlar reprezintă totalitatea percepțiilor, valorilor, normelor și relațiilor care caracterizează viața unei instituții de învățământ. Un climat școlar incluziv este acela în care fiecare elev se simte în siguranță, respectat și valorizat, având oportunități egale de participare și învățare.

Principalele caracteristici ale unui climat școlar incluziv sunt: respectarea diversității și combaterea discriminării; promovarea echității și a șanselor egale; relații pozitive între elevi, profesori și familii; participarea activă a tuturor elevilor la activitățile școlare; existența unui mediu fizic și psihologic sigur; colaborarea între școală, familie și comunitate.

Într-un astfel de mediu, diferențele dintre elevi sunt privite ca resurse pentru învățare și dezvoltare, nu ca obstacole. Cadrele didactice utilizează metode diferențiate și adaptate nevoilor individuale, iar cultura organizațională promovează respectul reciproc și apartenența.

Starea de bine (Well-being) în mediul școlar

Starea de bine (well-being) este un concept complex care include sănătatea fizică, emoțională, psihologică și socială a individului. În mediul educațional, aceasta se referă la modul în care elevii și profesorii se simt în raport cu experiențele școlare, relațiile interpersonale și procesul de învățare.

Profesorii au un rol esențial în promovarea stării de bine prin crearea unui mediu predictibil și sigur, oferirea de feedback constructiv, încurajarea participării active, valorizarea progresului individual și dezvoltarea competențelor socio-emoționale.

Reziliența – capacitatea de adaptare și depășire a dificultăților

Reziliența reprezintă capacitatea unei persoane de a face față situațiilor dificile, de a se adapta la

schimbări și de a se recupera după experiențe negative. În context școlar, reziliența se manifestă prin abilitatea elevilor de a depăși obstacolele academice, sociale sau emoționale și de a continua procesul de dezvoltare într-un mod pozitiv.

Reziliența nu este o trăsătură fixă, ci o competență care poate fi dezvoltată prin experiențe educaționale și relații de sprijin. Factorii care contribuie la dezvoltarea rezilienței includ relațiile pozitive cu adulții semnificativi, sprijinul familiei și al comunității, sentimentul de apartenență la școală, dezvoltarea încrederii în propriile capacități, competențele de rezolvare a problemelor și autoreglarea emoțională.

Relația dintre climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliență

Cele trei concepte sunt profund interconectate. Un climat școlar incluziv creează condițiile necesare pentru dezvoltarea stării de bine și a rezilienței. Atunci când elevii se simt acceptați, respectați și susținuți, ei dezvoltă un sentiment de apartenență și siguranță care favorizează sănătatea emoțională și adaptarea pozitivă la dificultăți.

Concluzii

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența reprezintă dimensiuni fundamentale ale unei educații de calitate. Școala incluzivă nu se limitează la integrarea tuturor elevilor, ci urmărește crearea unui mediu în care fiecare persoană să se simtă valorizată și capabilă să își atingă potențialul.

Promovarea stării de bine și dezvoltarea rezilienței trebuie să devină obiective permanente ale instituțiilor educaționale. Prin relații pozitive, practici pedagogice incluzive și sprijin socio-emoțional, școala poate contribui semnificativ la formarea unor adulți echilibrați, responsabili și adaptați provocărilor unei lumi aflate în continuă schimbare.

Bibliografie

1. Bronfenbrenner, Urie (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Harvard University Press.
2. Masten, Ann S. (2014). *Ordinary Magic: Resilience in Development*. Guilford Press.
3. Seligman, Martin E. P. (2011). *Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being*. Free Press.
4. UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education – All Means All*.
5. Organisation for Economic Co-operation and Development (2017). *PISA 2015 Results (Volume III): Students' Well-Being*. OECD Publishing.
6. World Health Organization (2021). *Making Every School a Health-Promoting School: Global Standards and Indicators*.
7. Ainscow, Mel (2020). *Promoting Inclusion and Equity in Education: Lessons from International Experiences*. Nordic Journal of Studies in Educational Policy, 6(1), 7–16.
8. European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2022). *Supporting Inclusive School Leadership*. Odense, Denmark.
9. Ungar, Michael (2021). *Multisystemic Resilience: Adaptation and Transformation in Contexts of Change*. Oxford University Press.
10. UNICEF (2019). *Guidance on Social and Emotional Learning and Well-being*.

Climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența — piloni ai educației contemporane

Prof. Educație Timpurie Bunescu Mihaela

Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Sat Rotărăști, Com. Nicolae Bălcescu, Județul Vâlcea

În contextul transformărilor sociale, culturale și educaționale actuale, școala este chemată să răspundă nevoilor diverse ale elevilor prin promovarea incluziunii, a stării de bine și a dezvoltării rezilienței. Un climat școlar incluziv reprezintă fundamentul unei educații de calitate, favorizând participarea activă, succesul școlar și dezvoltarea armonioasă a tuturor elevilor. Studiul analizează relația dintre climatul școlar incluziv, well-being și reziliență, evidențiind rolul acestora în formarea unor indivizi capabili să facă față provocărilor vieții și să contribuie activ la comunitate. Sunt prezentate perspective teoretice, factori determinanți și direcții de intervenție educațională menite să susțină dezvoltarea unui mediu școlar sigur, echitabil și orientat spre bunăstarea tuturor participanților la procesul educațional.

Educația contemporană depășește obiectivul tradițional al transmiterii cunoștințelor și urmărește dezvoltarea integrală a elevului. În acest sens, conceptul de climat școlar incluziv capătă o importanță deosebită, fiind asociat cu sentimentul de apartenență, respectul reciproc, siguranța emoțională și valorizarea diversității. În ultimii ani, cercetările din domeniul psihologiei educației și al științelor educației au demonstrat că performanța școlară este influențată nu doar de competențele cognitive, ci și de starea de bine a elevilor și de capacitatea acestora de a face față dificultăților. Astfel, well-being-ul și reziliența devin componente esențiale ale procesului educațional, contribuind la succesul școlar și la integrarea socială.

Climatul școlar incluziv – definiții și caracteristici

Climatul școlar reprezintă ansamblul percepțiilor, relațiilor, valorilor și practicilor care caracterizează viața unei instituții de învățământ. Acesta reflectă modul în care elevii, profesorii și părinții experimentează mediul educațional. Un climat școlar incluziv presupune: respectarea diversității culturale, etnice, lingvistice și sociale; acceptarea diferențelor individuale; acces egal la educație și oportunități de învățare; participarea activă a tuturor elevilor; relații bazate pe respect, empatie și colaborare; prevenirea discriminării și a excluziunii.

Incluziunea școlară nu se limitează la integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale, ci vizează crearea unui mediu în care fiecare copil să se simtă valorizat și sprijinit. Un astfel de climat contribuie la reducerea abandonului școlar, la creșterea motivației pentru învățare și la consolidarea sentimentului de apartenență.

Starea de bine (well-being) în mediul școlar

Conceptul de well-being se referă la experiența pozitivă a individului, la satisfacția față de propria viață și la funcționarea optimă din punct de vedere emoțional, social și psihologic.

În mediul educațional, starea de bine include: dimensiunea emoțională; gestionarea eficientă a emoțiilor; sentimentul de siguranță; reducerea anxietății și a stresului.

Dimensiunea socială: relații pozitive cu colegii și profesorii; sentimentul de apartenență la comunitatea școlară; participarea activă la activitățile școlare.

Dimensiunea psihologică: dezvoltarea autonomiei; încrederea în sine; sentimentul competenței și al realizării personale. Elevii care beneficiază de un nivel ridicat de well-being manifestă o motivație crescută pentru învățare, rezultate academice mai bune și o capacitate superioară de adaptare la schimbare. Profesorii joacă un rol esențial în promovarea bunăstării elevilor prin crearea unui mediu de învățare sigur, predictibil și stimulat. Relațiile pozitive profesor–elev constituie unul dintre cei mai importanți predictorii ai stării de bine în școală.

Reziliența – competență-cheie pentru succesul educațional

Reziliența reprezintă capacitatea individului de a se adapta pozitiv în fața dificultăților, stresului sau adversităților. În context școlar, aceasta se manifestă prin abilitatea elevului de a depăși eșecurile, de a persevera și de a găsi soluții constructive la probleme.

Principalele caracteristici ale elevilor rezilienți sunt: optimismul; autocontrolul emoțional; perseverența; flexibilitatea cognitivă; încrederea în propriile resurse; capacitatea de a solicita și accepta ajutor. Reziliența nu este o trăsătură înăscută, ci o competență care poate fi dezvoltată prin experiențe educaționale adecvate și prin sprijinul oferit de familie, școală și comunitate.

În școală, dezvoltarea rezilienței este favorizată de: existența unor relații de sprijin; încurajarea autonomiei; promovarea unei mentalități de creștere (growth mindset); oportunități de participare și asumare a responsabilității; recunoașterea progresului și a efortului.

Relația dintre climatul școlar incluziv, well-being și reziliență

Cele trei concepte sunt profund interconectate și se influențează reciproc.

Un climat școlar incluziv: stimulează sentimentul de apartenență; reduce riscul marginalizării; favorizează relațiile pozitive; crește nivelul stării de bine. La rândul său, starea de bine contribuie la: dezvoltarea motivației intrinseci; creșterea implicării școlare; îmbunătățirea relațiilor sociale.

Aceste elemente constituie baza dezvoltării rezilienței. Elevii care se simt acceptați și susținuți sunt mai capabili să facă față provocărilor și să depășească obstacolele.

Cercetările internaționale arată că școlile care promovează incluziunea și bunăstarea înregistrează niveluri mai ridicate ale performanței academice și o reducere semnificativă a fenomenelor de violență, bullying și abandon școlar.

Strategii educaționale pentru promovarea incluziunii, stării de bine și rezilienței

Pentru dezvoltarea unui climat școlar incluziv sunt necesare intervenții la nivel instituțional și pedagogic.

Construirea relațiilor pozitive

Profesorii trebuie să promoveze comunicarea deschisă, respectul reciproc și colaborarea. Relațiile bazate pe încredere contribuie la siguranța emoțională a elevilor.

Educația socio-emoțională

Integrarea activităților de dezvoltare socio-emoțională ajută elevii să își recunoască și să își gestioneze emoțiile, să dezvolte empatia și competențele de relaționare.

Învățarea colaborativă

Activitățile desfășurate în grup stimulează cooperarea, acceptarea diferențelor și responsabilitatea comună.

Prevenirea și combaterea bullying-ului

Implementarea unor politici clare și a unor programe de prevenție contribuie la crearea unui mediu sigur și respectuos.

Parteneriatul școală–familie–comunitate

Implicarea părinților și a comunității locale consolidează sprijinul oferit elevilor și favorizează coerența intervențiilor educaționale.

Promovarea mentalității de creștere

Elevii trebuie încurajați să perceapă greșelile ca oportunități de învățare și dezvoltare, nu ca dovezi ale eșecului personal.

Provocări și perspective

Implementarea unui climat școlar incluziv întâmpină numeroase provocări: diversitatea tot mai accentuată a populației școlare; resurse materiale și umane limitate; dificultăți de adaptare la schimbările sociale și tehnologice; creșterea nivelului de stres și anxietate în rândul elevilor.

În acest context, este necesară formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul educației incluzive, al sănătății mintale și al dezvoltării competențelor socio-emoționale. Totodată, politicile educaționale trebuie să promoveze abordări centrate pe elev și pe bunăstarea acestuia.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența reprezintă dimensiuni fundamentale ale educației moderne. Un mediu școlar caracterizat prin respect, acceptare și sprijin favorizează dezvoltarea armonioasă a elevilor și contribuie la succesul lor academic și personal.

Promovarea bunăstării și a rezilienței nu constituie doar o responsabilitate individuală a profesorilor,

ci un obiectiv instituțional și social. Școala viitorului trebuie să fie un spațiu al incluziunii, al echității și al dezvoltării umane, în care fiecare elev să aibă oportunitatea de a-și valorifica potențialul și de a deveni un adult adaptat și responsabil.

Bibliografie

1. Booth, T., & Ainscow, M. (2016). *Index for Inclusion: Developing Learning and Participation in Schools*. Bristol: Centre for Studies on Inclusive Education.
2. Bronfenbrenner, U. (2005). *Making Human Beings Human*. Thousand Oaks: Sage Publications.
3. Masten, A. S. (2014). *Ordinary Magic: Resilience in Development*. New York: Guilford Press.
4. Ministerul Educației (România). *Repere pentru educația incluzivă și dezvoltarea competențelor socio-emoționale în mediul școlar*.
5. Seligman, M. E. P. (2011). *Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being*. New York: Free Press.
6. Ungar, M. (2021). *Multisystemic Resilience: Adaptation and Transformation in Contexts of Change*. Oxford University Press.
7. UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education – All Means All*.

Managementul clasei eterogene: strategii pedagogice pentru asigurarea egalității de șanse în învățământul preuniversitar

Prof. Căpățînă Maria Magdalena
Școala Gimnazială Nr.4, Râmnicu Vâlcea

În contextul reformelor educaționale actuale, sala de clasă a încetat demult să mai fie un colectiv omogen de elevi care asimilează informațiile în același ritm și în același mod. Realitatea preuniversitară reliefează un spațiu profund dinamic, caracterizat de o diversitate pronunțată: diferențe de ritm cognitiv, medii socio-economice și culturale distincte, stiluri variate de învățare și elevi cu cerințe educaționale speciale integrați în învățământul de masă. În acest ecosistem complex, managementul clasei nu mai reprezintă doar un set de tehnici administrative pentru menținerea disciplinei, ci devine pilonul central pe care se construiește egalitatea de șanse și incluziunea școlară autentică.

Pentru a transforma această eterogenitate dintr-un potențial factor de criză educațională într-o resursă pedagogică valoroasă, cadrul didactic trebuie să își reofere rolul de manager al resurselor umane, spațiale și temporale. Abordarea clasică, bazată pe uniformizarea cerințelor și pe modelul „profesorul vorbește, elevul ascultă”, este inefficientă în fața diversității și adâncește decalajele existente. Asigurarea echității începe de la nivelul micro-structural al clasei, prin conștientizarea faptului că a oferi șanse egale nu înseamnă a le da tuturor elevilor același lucru, ci a-i oferi fiecăruia resursele specifice de care are nevoie pentru a progresa și a-și atinge potențialul maxim.

O primă dimensiune fundamentală în gestionarea eficientă a claselor eterogene este cea ergonomică și normativă. Organizarea fizică a spațiului trebuie să fie flexibilă și incluzivă. Mobilierul modular, care permite reconfigurarea rapidă a băncii de la lucrul individual la cel în echipă sau în formă de semicerc, elimină barierele fizice și stimulează interacțiunea socială. În plan normativ, stabilirea regulilor clasei nu mai trebuie să fie un act dictatorial al profesorului, ci un proces negociat și asumat alături de elevi. Formulate într-o manieră pozitivă, centrate pe respect, sprijin reciproc și ascultare activă, aceste norme oferă elevilor un cadru predictibil.

Predictibilitatea reduce semnificativ anxietatea și comportamentele disruptive, oferind un sentiment de siguranță emoțională, esențial în special pentru copiii proveniți din medii vulnerabile sau pentru cei cu tulburări de comportament.

Trecerea de la teorie la practica incluzivă se realizează în mod concret prin intermediul pedagogiei

diferențiate și a instruirii flexibile. Profesorul manager proiectează activitățile de învățare având în vedere profilul psihopedagogic al fiecărui elev. Aceasta presupune crearea unor sarcini de lucru stratificate pe niveluri diferite de dificultate, permițând elevilor cu ritm lent sau cu dificultăți de învățare să stăpânească noțiunile de bază fără a fi supuși frustrării, în timp ce elevii capabili de performanță înaltă sunt stimulați prin provocări cognitive complexe. Evaluarea formativă continuă devine, în acest sens, un instrument indispensabil de diagnostic. Prin tehnici rapide de monitorizare a progresului, profesorul poate identifica în timp util blocajele în învățare și poate interveni punctual, împiedicând acumularea lacunelor care, pe termen lung, conduc la eșec și abandon școlar.

Pe de altă parte, dimensiunea psihosocială a managementului clasei pune accentul pe valorizarea diversității și pe combaterea fenomenelor de marginalizare și etichetare. Așteptările scăzute ale cadrului didactic față de elevii din medii defavorizate se transformă adesea în profeții auto-împlinite. Un manager eficient al clasei recunoaște și validează inteligențele multiple; un elev care întâmpină dificultăți la matematică poate excela în activitățile artistice, organizatorice sau sportive. Utilizarea metodelor de învățare prin cooperare – cum ar fi metoda mozaicului, turnirul între echipe sau gândirea în perechi – forțează ieșirea din bulele sociale și îi determină pe elevi să colaboreze, dezvoltându-și competențele socio-emoționale și toleranța. În cadrul acestor echipe mixte, responsabilitatea este partajată, iar succesul grupului depinde de aportul individual al fiecărui membru, fapt ce crește stima de sine a elevilor marginalizați.

În concluzie, managementul clasei eterogene reprezintă elementul catalizator care transformă idealul democratic al egalității de șanse într-o realitate vie la catedră. Într-o școală cu adevărat incluzivă, diversitatea nu este privită ca o problemă ce trebuie rezolvată sau tolerată, ci ca o bogăție care educă cetățeni empatici, adaptabili și solidari. Prin articularea coerentă a strategiilor ergonomice, a rutinelor clare și a diferențierii curriculare, cadrul didactic reușește să diminueze inegalitățile de start ale elevilor. Responsabilitatea profesorului modern este aceea de a crea un mediu protejat, un veritabil ecosistem educațional în care succesul nu este definit prin standarde rigide și uniforme, ci prin progresul individual, continuu și asigurat al fiecărui copil în parte.

Bibliografie

1. **Iucu, Romulus B.** (2006). *Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională*. Iași: Editura Polirom.
2. **Jinga, Ioan** (2003). *Managementul învățământului*. București: Editura Aldin.
3. **Simonsen, Brandi; Fairbanks, Sarah; Briesch, Amy; Myers, Diane** (2008). *Evidence-based Practices in Classroom Management: Considerations for Research to Practice*. În *Education and Treatment of Children*, Vol. 31, Nr. 3, pp. 351-380.

Promovarea egalității de șanse prin educație – rolul școlii în dezvoltarea unei societăți incluzive

Prof. Căpitanu Andreea

Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu”, Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea

Introducere

Educația reprezintă unul dintre cele mai importante instrumente pentru dezvoltarea personală și socială a individului. Prin intermediul acesteia, fiecare persoană dobândește cunoștințe, competențe și valori necesare integrării active în societate. Un principiu fundamental al sistemului educațional modern este egalitatea de șanse, care presupune accesul tuturor copiilor și tinerilor la educație de calitate, indiferent de gen, etnie, religie, statut social, dizabilitate sau mediul de proveniență.

Promovarea egalității de șanse prin educație contribuie la reducerea discriminării, la prevenirea excluziunii sociale și la construirea unei societăți bazate pe respect, echitate și solidaritate.

Conceptul de egalitate de șanse în educație

Egalitatea de șanse în educație presupune asigurarea accesului egal la resurse educaționale și la oportunități de dezvoltare pentru toți elevii. Acest principiu nu înseamnă tratarea identică a tuturor persoanelor, ci adaptarea procesului educațional la nevoile fiecărui elev pentru a-i permite să își valorifice potențialul.

În practica educațională, egalitatea de șanse se concretizează prin:

- acces nediscriminatoriu la educație;
- respectarea diversității culturale și sociale;
- sprijinirea elevilor aflați în situații de risc;
- adaptarea activităților didactice la particularitățile individuale;
- promovarea incluziunii școlare.

Rolul educației în promovarea egalității de șanse

Școala este principalul mediu în care elevii învață să respecte diversitatea și să colaboreze cu persoane provenite din medii diferite. Prin activitățile educative și extracurriculare, instituțiile de învățământ contribuie la formarea unor atitudini bazate pe toleranță, respect și responsabilitate socială.

Promovarea egalității de șanse se realizează prin:

1. Combaterea discriminării

Cadrele didactice și întregul personal al școlii au responsabilitatea de a preveni și combate orice formă de discriminare. Elevii trebuie să se simtă acceptați și respectați indiferent de caracteristicile lor personale.

2. Asigurarea accesului la educație

Toți copiii trebuie să beneficieze de condiții adecvate pentru participarea la procesul educațional. Acest lucru presupune eliminarea barierelor economice, sociale și culturale care pot împiedica accesul la educație.

3. Susținerea elevilor vulnerabili

Elevii proveniți din familii dezavantajate, din mediul rural sau cei cu cerințe educaționale speciale au nevoie de măsuri suplimentare de sprijin pentru a avea șanse reale de succes școlar.

4. Dezvoltarea unei culturi incluzive

O școală incluzivă valorizează diversitatea și promovează participarea activă a tuturor elevilor la viața școlară.

Exemplu de bună practică

În cadrul unui liceu tehnologic poate fi implementată o campanie intitulată „Șanse egale pentru fiecare elev”, care să includă:

- sesiuni de informare privind drepturile elevilor;
- activități dedicate combaterii stereotipurilor și prejudecăților;
- consiliere pentru elevii aflați în risc de abandon școlar;

- implicarea părinților în activități educative;
- promovarea exemplelor de succes ale elevilor proveniți din medii diferite.

Astfel de activități contribuie la crearea unui mediu școlar în care fiecare elev se simte valorizat și susținut.

Beneficiile promovării egalității de șanse

Implementarea principiilor egalității de șanse în educație generează numeroase beneficii:

- reducerea abandonului școlar;
- creșterea participării la activitățile educaționale;
- îmbunătățirea rezultatelor școlare;
- dezvoltarea competențelor sociale și civice;
- consolidarea coeziunii sociale;
- formarea unor cetățeni responsabili și implicați.

Concluzii

Promovarea egalității de șanse prin educație reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea unei societăți democratice și incluzive. Școala are rolul de a oferi fiecărui elev oportunitatea de a învăța, de a se dezvolta și de a-și valorifica potențialul, indiferent de contextul social sau personal.

Realizarea acestui obiectiv necesită implicarea tuturor actorilor educaționali – cadre didactice, personal didactic auxiliar, elevi, părinți și comunitate. Prin respect, colaborare și responsabilitate, instituțiile de învățământ pot contribui la construirea unui sistem educațional echitabil, în care fiecare persoană beneficiază de șanse reale de succes.

Bibliografie

1. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023.
2. Băban, A. (coord.), Consiliere educațională, Editura ASCR, Cluj-Napoca.
3. Vrasmaș, T., Școala incluzivă, Editura Didactică și Pedagogică, București.
4. Pânișoară, I.-O., Comunicarea eficientă, Editura Polirom, București.
5. UNESCO, Education for Inclusion and Equity.
6. UNICEF, The Right to Education and Equal Opportunities for Every Child.

Modele de bune practici în educația incluzivă

Prof. Catarăgă Isabella Ștefania

Colegiul Național Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea

Educația incluzivă este un proces permanent care presupune școlarizarea copiilor cu cerințe educative speciale, adaptarea școlii la nevoile acestora, participarea lor la activități educative formale și nonformale, care să le asigure învățarea și dezvoltarea. Incluziunea presupune identificarea și eliminarea barierelor, bariere care pot avea legătură cu modul de organizare a școlilor, cu modalitățile de predare și evaluare a progresului elevilor.

O școală incluzivă pune accent pe progresul individual și nu pe diferențele dintre elevi, unde este promovată învățarea prin cooperare, în cadrul căreia copiii sunt încurajați să se ajute, învață unii de la alții și fiecare elev este valorificat.

Principiile educației incluzive includ:

1. Accesul și participarea: Asigurarea dreptului tuturor elevilor de a accesa și participa la învățare într-un mediu educațional comun, alături de ceilalți elevi.
2. Respectarea diversității: Recunoașterea și valorizarea diversității individuale, inclusiv a diferențelor

de abilități, origini etnice, culturale, lingvistice, religioase și de gen.

3. Individualizarea și adaptarea: Furnizarea de sprijin și intervenții adaptate nevoilor individuale ale fiecărui elev, pentru a le permite să atingă obiectivele de învățare.
4. Colaborare și parteneriat: Promovarea colaborării între cadrele didactice, specialiști, părinți și comunitate pentru a oferi sprijin și servicii integrate pentru elevi.
5. Învățarea într-un mediu natural: Prioritizarea învățării în cadrul comunității și în medii naturale,
6. inclusiv în școli de cartier, pentru a facilita interacțiunea socială și integrarea elevilor cu nevoi speciale.
7. Evaluarea inclusivă: Utilizarea unor metode de evaluare flexibile și adaptate pentru a evalua progresul și realizările fiecărui elev în funcție de nevoile și potențialul lor individual.

Bunele practici de educație incluzivă sunt strategii și abordări care asigură participarea și succesul tuturor elevilor, indiferent de abilitățile sau nevoile lor. Aceste practici sunt concepute pentru a crea un mediu de învățare echitabil și susținător, în care fiecare elev se simte acceptat, valorizat și înțeles.

Iată câteva exemple de bune practici de educație incluzivă, susținute de o selecție relevantă de surse bibliografice:

I. Bune practici în planificarea și evaluarea învățării:

- a) Elaborarea unor planuri de învățare individualizate (PII) - Aceste planuri sunt adaptate nevoilor și

capacitatilor fiecărui elev și sunt concepute pentru a asigura un mediu de învățare inclusiv. PII pot include obiective specifice, strategii de învățare, suport suplimentar și metode de evaluare adecvate.

- b) Diversificarea metodelor și materialelor de învățare - Utilizarea unei game variate de strategii și materiale didactice ajută la captarea atenției și implicarea tuturor elevilor în procesul de învățare. Astfel, se poate adapta stilul de predare și se pot crea oportunități de învățare pentru toți elevii, indiferent de

diferențele lor.

II. Bune practici în gestionarea clasei și crearea unui mediu inclusiv:

- a) Promovarea valorilor de respect și acceptare - Este important să se creeze un mediu școlar în care fiecare elev se simte acceptat și valorizat. Educatorii ar trebui să promoveze înțelegerea și toleranța față de diferențele individuale, să descurajeze discriminarea și să stimuleze relațiile pozitive între elevi.
- b) Colaborarea între profesori și specialiști - Comunicarea și colaborarea între profesori, specialiști și părinți sunt esențiale pentru implementarea cu succes a educației incluzive. Această colaborare poate ajuta la identificarea nevoilor speciale ale elevilor și la dezvoltarea unor strategii eficiente de sprijin.

III. Bune practici în implicarea părinților și comunității:

- a) Comunicare și implicare activă a părinților - Părinții sunt parteneri importanți în educația copiilor lor și trebuie să fie implicați în procesul decizional și în monitorizarea progresului elevilor. Comunicarea deschisă și regulată între școală și familie este crucială pentru a asigura sprijinul adecvat pentru elevi.
- b) Implicarea comunității - Educația incluzivă poate fi consolidată prin colaborarea cu comunitatea. Implicarea organizațiilor locale, ONG-urilor și altor instituții poate aduce resurse și sprijin suplimentar pentru elevi și poate promova înțelegerea și acceptarea diversității.

Bunele practici în educația incluzivă se bazează pe valorile de respect, acceptare și egalitate de șanse

pentru toți elevii. Implementarea acestor practici necesită o planificare adecvată, diversificarea metodelor de predare, gestionarea eficientă a clasei, colaborarea între profesori și specialiști, implicarea activă a părinților și comunității. Prin aplicarea acestor practici, se poate crea un mediu educațional incluziv în

care fiecare elev să poată atinge succesul și să se dezvolte la potențialul lor maxim.

Educația incluzivă este recunoscută la nivel internațional și este promovată de organizații precum UNESCO și Organizația Națiunilor Unite, care recomandă statelor membre să adopte politici și practici incluzive în domeniul educației.

Bibliografie:

Gheorghiu, F. (2005), Modalități de intervenție personalizată în cadrul învățământului integrat, Presa Universitară Clujeană.

UNESCO (2009). Politica de educație incluzivă. Ghid pentru planificarea ca schimbare. Accesat la: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000175482>

Gherguț, A. (2001), Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale, Editura Polirom, Iași

Florian, L. (2008). Special educational needs and inclusive education: Principles and practices. Open University Press.

Loefer, T., Deppeler, J., & Harvey, D. (Eds.). (2005). Inclusive education: A practical guide to supporting diversity in the classroom. Routledge.

Farrell, P., & Ainscow, M. (Eds.). (2002). Making special education inclusive: From research to practice. Psychology Press.

Creativitate prin proiecte educaționale

Cedică Ileana

Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea

Creativitatea este, în primul rând, o abordare pozitivă, care ne ajută să trecem peste obstacole, ba chiar să le transformăm în oportunități. Prin abordări creative putem crește procentul de promovabilitate într-o instituție, putem să direcționăm elevii către opțiuni profesionale pe care nu le

luaseră în calcul, putem diversifica resursele bibliografice pe care le folosim la clasă, putem ilustra prin situații practice planul de curs. Creativitatea este mai mult decât imaginație sau îndemânare, este

imaginația pusă la lucru pentru obiective practice, este calitate din punct de vedere formal și nonformal.

Ceea ce este valoros în sine în domeniul literaturii sau artelor și meșteșugurilor – de la pictură la origami, câștigă valoare creativă dacă folosește unui scop sau dacă ajută la rezolvarea unei situații. Creativitatea este mai mult decât ingeniozitate, mai mult decât soluții tehnice inovative care aduc un plus într-un domeniu. Creativitatea presupune colaborare și generozitate, disponibilitatea de pune la îndoială bineînțeleșuri și stări de fapt, în favoarea progresului.

Creativitatea este un proces mental și socialcare implică generarea unor idei sau concepte noi sau noi asocieri ale minții creative între idei sau concepte existente. Creativitatea se poate manifesta în multiple domenii: arte, literatură, psihologie, științe cognitive, filozofie, economie, management etc.

Dificultatea definirii creativității rezidă în asocierile particulare ale acestui concept cu artele, în natura complexă a creativității și în varietatea teoriilor care au fost dezvoltate pentru a o explica. Mulți oameni asociază greșit creativitatea în special cu artele (muzica, teatrul, dansul, literatura, deseori denumite „arte creative”). Progresele din toate domeniile – matematică, tehnologie, științe, afaceri – au avut la bază creativitatea, muncă, cercetarea, conducând spre dezvoltarea societății.

Cu toate că, de cele mai multe ori, există anumite piedici sau obstacole în a promova creativitatea, se recomandă principii de bază în demararea acestui proces. Dacă ar fi să le exprimăm sub formă de sfaturi, acestea ar suna astfel:

1. Fii curios!
2. Fii deschis!
3. Evită presupunerile!
4. Unește comunități!

5. Pune pasiune în ceea ce faci!
6. Fă ceva util!
7. Gândește în viitor!
8. Urmărește o țintă precisă.
9. Deschide un dialog.
10. Trage concluzii împreună cu colegii.

Proiectele educaționale reprezintă, poate, cele mai sigure căi de dezvoltare a creativității deoarece sunt instrumente de management al curriculumului și de management al schimbării și pot acționa atât la nivelul organizației școlare, cât și la nivel individual, integrate în proiecte de dezvoltare personală/profesională. De dorit ar fi să fie integrate ca obiective și activități în lecție și/sau în afara ei, proiectele educaționale au ca scop general dezvoltarea în educație. Proiectele educaționale, fie cu susținere locală, fie europeană, permit experimentarea schimbării în termeni de practică didactică și experimentarea eficacității educaționale în termeni de rezultat/impact așteptat. Proiectele educaționale nu trebuie să fie recurente, trebuie să fie orientate relativ la tendințe și priorități în termeni de politici educaționale și, nu în ultimul rând, relativ la dezvoltarea socioprofesională a elevului, ca și beneficiar direct sau indirect al acestora.

Proiectele educaționale transcend schimbării în educație, propunând întotdeauna abordări inedite ce deschid perspectiva dezvoltării. Tocmai din acest punct de vedere, vorbim de proiecte educaționale ca mijloace de dezvoltare a creativității la elevi. Atât datorită specificului noilor tehnologii, cât și datorită necesității centrării activităților educative pe dezvoltarea de competențe pentru sec. XXI – comunicare, civism, cooperare, a învăța să înveți, gândire & gândire critică, competențe digitale, etc., în sistemele de învățământ procesul didactic pune un accent din ce în ce mai mare pe învățarea bazată pe proiect și învățarea prin colaborare. Mai mult, educația formală se deschide către experiențele de învățare nonformală, tinzând către valorificarea acestora la nivelul dezvoltării competențelor, al achizițiilor, la nivelul creării unui context familiar și motivant, activ și participativ, la nivelul utilizării unor metode alternative atractive și la nivelul relației mai puțin formalizate între cadrul didactic și grupul de învățare. Ființa umană învață din orice, învață în orice situație și se dezvoltă ca urmare a acestei învățări. Școala are însă rolul de a orienta elevul spre acele situații de învățare corecte, dezvoltându-I capacitatea de a discerne între bine și rău.

Educația informală este educația societății și, ca urmare, este mai dificil de controlat. Educația extrașcolară, considerată ca „orice activitate situându-se în afara cadrului școlar și putând include atât educația nonformală, cât și orice formă a educației ocazionale sau permanente”, și de educație nonformală, considerată „orice activitate educativă structurată într-un cadru nonșcolar (învățământ tradițional, mișcări ale tineretului, cluburi și asociații)” apare și termenul de educație difuză, definit drept „proces continuu de achiziționare a cunoștințelor și conceptelor, care nu se situează în nici unul din cadrele instituționale”. Spre deosebire de educația formală, educația nonformală se caracterizează prin următoarele trăsături: are caracter facultativ sau opțional; elevii sunt implicați în proiectarea, organizarea și desfășurarea acestor activități; nu se pun note, nu se face o evaluare riguroasă; permite punerea în valoare a aptitudinilor și intereselor copiilor și tinerilor; permite o mare varietate de forme, flexibilitate sporită a formelor, cunoaște modalități diferite de finanțare; facilitează promovarea muncii în echipă și a unui demers pluri sau interdisciplinar; accentuează obiective de tip formativ-educativ. În condițiile în care activitățile se grupează într-o serie logică, urmărind același scop, ele se pot regăsi într-un proiect educațional. Membrii echipei de proiect trebuie să aibă convingeri legate de necesitatea dezvoltării școlilor și comunităților; percepții corecte asupra problemelor școlii și comunității; abilități în rezolvarea de probleme și identificarea de soluții; capacitatea de a construi și implementa proiecte adaptate la specificul local; cunoștințe și abilități pentru transpunerea proiectelor în format standardizat; spirit de inițiativă și de participare; motivație pentru dezvoltarea capacității locale și ameliorarea școlară; competențe de comunicare, cooperare, lucru în echipă și împărtășire de experiențe; abilități pentru culegerea, interpretarea și prezentarea informațiilor; deschidere față de inovație, schimbare și dezvoltare; disponibilitate pentru autoperfecționare.

Săptămâna Să știi mai multe, să fii mai bun este o oportunitate în sensul dezvoltării creativității. Timp de o săptămână, nimeni nu are monopolul adevărului, nici al răspunsurilor. Experiența de învățare din așa-numita Școală Altfel nu se termină nici în clasă, nici odată cu această săptămână. Stă în puterea noastră să facem elevii să se simtă suficient de motivați și relaxați pentru a-și exprima deschis părerile și descoperirile. Mai mult, nu se subestimează, ba chiar încurajează puterea lor de a verifica și valida informațiile dobândite

folosind resursele disponibile online. O abordare creativă a a acestei perioade are ca obiectiv găsirea de răspunsuri surprinzătoare pentru toată lumea. Aceste răspunsuri comune au o valoare uriașă, sunt mult mai mult decât informații sau abilități noi, pentru că reprezintă o conexiune personală ca grup. Este, până la urmă, cea mai frumoasă complicitate, cea a curiozității, a deschiderii față de nou.

Bibliografie

1. <http://www.ccdcluj.ro/Preuniversitaria/v3,nr4/S3/Adriana%20Iacob.pdf>
2. <http://leap.ro/educatia-nonformala>
3. <http://www.ctcnvk.ro/editorial/educatia-non-formala-si-informala>
4. <http://www.oradecreativitate.ro/>
5. Văideanu, G., Educația la frontiera dintre milenii, Editura Politică, București, 1988

Valorizarea diversității în grădinița prin management educațional și pedagogie diferențiată

Prof. educație timpurie: Cernătescu Larisa

Prof. educație timpurie: Necula Mihaela

Liceul de Arte Victor Giuleanu/Grădinița cu Program Prelungit Nord 2 Râmnicu Vâlcea

„Copiii trebuie învățați cum să gândească, nu ce să gândească.” (Margaret Mead)

Grădinița reprezintă primul mediu educațional organizat în care copiii intră în contact cu reguli, activități comune și experiențe de învățare variate. În cadrul unei grupe de preșcolari există diferențe semnificative în ceea ce privește ritmul de dezvoltare, nivelul de cunoștințe, interesele, stilurile de învățare, mediul familial și particularitățile individuale. Din acest motiv, grupa de copii poate fi considerată o clasă eterogenă.

Managementul eficient al unei astfel de grupe presupune organizarea și coordonarea activităților educative astfel încât toți copiii să beneficieze de oportunități de învățare adecvate nevoilor lor. În acest context, pedagogia diferențiată devine un instrument esențial pentru asigurarea incluziunii și pentru valorificarea potențialului fiecărui preșcolar.

Clasa eterogenă este caracterizată prin diversitatea copiilor care o compun. În grădiniță, această diversitate se manifestă la nivel cognitiv, emoțional, social și motric. Unii copii învață mai rapid și manifestă un grad ridicat de autonomie, în timp ce alții au nevoie de sprijin suplimentar pentru a-și dezvolta competențele. De asemenea, există diferențe în ceea ce privește modul de comunicare, interesele și capacitatea de adaptare la mediul educațional.

Managementul clasei eterogene presupune planificarea și organizarea activităților astfel încât să fie create condiții favorabile dezvoltării tuturor copiilor. Rolul educatoarei este de a construi un climat educațional pozitiv, bazat pe respect reciproc, cooperare și acceptarea diferențelor individuale.

Obiectivele principale ale managementului unei grupe eterogene urmăresc participarea activă a tuturor copiilor la activitățile educative, prevenirea marginalizării și a excluderii, dezvoltarea relațiilor pozitive între colegi și adaptarea activităților la nevoile și caracteristicile individuale. În același timp, se urmărește crearea unui mediu educațional stimulativ, în care fiecare copil să se simtă valorizat, în siguranță și motivat să învețe.

Un management eficient presupune și stabilirea unor reguli clare de comportament, formulate într-un limbaj accesibil preșcolarilor. Respectarea acestora contribuie la dezvoltarea sentimentului de siguranță și la menținerea unui climat favorabil învățării și colaborării.

Pedagogia diferențiată reprezintă o abordare educațională centrată pe adaptarea procesului instructiv-educativ la nevoile, interesele și posibilitățile fiecărui copil. Aceasta pornește de la ideea că dezvoltarea și

învățarea nu se realizează în același ritm pentru toți copiii, motiv pentru care activitățile trebuie organizate în mod flexibil.

În grădiniță, aplicarea pedagogiei diferențiate este deosebit de importantă deoarece permite respectarea ritmului individual de dezvoltare și valorificarea potențialului fiecărui preșcolar. Prin diferențiere, educatoarea oferă sarcini variate, materiale adaptate și oportunități diverse de exprimare și participare.

Principiile de bază ale pedagogiei diferențiate vizează respectarea particularităților individuale ale copiilor și centrarea întregului proces educativ pe nevoile acestora. Această abordare presupune flexibilitatea activităților didactice, utilizarea unor metode adaptate diversității existente în grupă și valorizarea progresului individual. Totodată, pedagogia diferențiată stimulează autonomia și motivația pentru învățare, oferind copiilor posibilitatea de a participa activ la propria dezvoltare și de a-și consolida încrederea în propriile capacități.

Diferențierea poate fi realizată prin adaptarea conținuturilor, a strategiilor didactice, a materialelor utilizate și a modalităților de evaluare. Astfel, fiecare copil are șansa de a participa la activități potrivite nivelului său de dezvoltare și de a experimenta succesul.

În activitatea zilnică, educatoarea poate utiliza numeroase strategii pentru a răspunde nevoilor diverse ale copiilor. O modalitate eficientă este organizarea activităților pe centre de interes, unde preșcolarii pot alege activitățile care îi atrag și pot lucra în ritm propriu, dezvoltându-și autonomia și responsabilitatea.

De asemenea, utilizarea materialelor didactice diferențiate permite adaptarea sarcinilor la nivelul de dezvoltare al copiilor. De exemplu, în cadrul unei activități matematice, unii copii pot realiza exerciții simple de numărare, în timp ce alții pot efectua sarcini mai complexe de asociere, clasificare sau rezolvare de probleme.

Jocul didactic reprezintă un instrument valoros pentru diferențiere, deoarece facilitează implicarea tuturor copiilor, indiferent de nivelul lor de dezvoltare. Prin joc, învățarea devine atractivă, accesibilă și motivantă.

Evaluarea trebuie să fie centrată pe progresul individual și nu pe comparația dintre copii. Observarea sistematică, portofoliul și fișele de progres oferă informații relevante despre evoluția fiecărui preșcolar și permit adaptarea intervențiilor educaționale.

Un rol important îl are și colaborarea cu familia. Comunicarea constantă dintre educatoare și părinți facilitează identificarea nevoilor copilului și alegerea celor mai potrivite modalități de sprijinire a dezvoltării acestuia.

Aplicarea principiilor managementului clasei eterogene și ale pedagogiei diferențiate generează numeroase beneficii atât pentru copii, cât și pentru întregul proces educațional. Adaptarea activităților la nevoile și interesele preșcolarilor contribuie la creșterea motivației pentru învățare și la implicarea activă în activitățile desfășurate.

De asemenea, această abordare favorizează dezvoltarea încrederii în sine, oferindu-le copiilor oportunități de a experimenta succesul și de a-și valorifica potențialul. Relațiile dintre copii se îmbunătățesc prin promovarea cooperării, a respectului reciproc și a acceptării diversității. În același timp, creativitatea și spiritul de inițiativă sunt stimulate prin activități variate și adaptate intereselor individuale.

Pedagogia diferențiată contribuie și la reducerea dificultăților de adaptare școlară, facilitând tranziția către învățământul primar. Un alt avantaj important îl reprezintă promovarea incluziunii și a egalității de șanse, fiecare copil beneficiind de sprijin și oportunități de dezvoltare adecvate particularităților sale. Astfel, copiii se simt acceptați și valorizați, iar experiențele pozitive de învățare contribuie la formarea unei imagini de sine sănătoase.

În concluzie, managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă componente fundamentale ale educației preșcolare moderne. Diversitatea copiilor nu trebuie privită ca o dificultate, ci ca o resursă valoroasă pentru învățare și dezvoltare. Prin organizarea eficientă a activităților și adaptarea demersului didactic la nevoile individuale, educatoarea contribuie la crearea unui climat educațional bazat pe echitate, respect și valorizarea diferențelor.

Aplicarea pedagogiei diferențiate în grădiniță favorizează dezvoltarea armonioasă a copiilor, respectarea ritmului propriu de învățare și formarea competențelor necesare integrării cu succes în mediul școlar și social.

Bibliografie

1. * Cerghit, Ioan, Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași, 2006.

2. * Joița, Elena, Pedagogie și elemente de psihologie școlară, Editura Arves, Craiova, 2006.
3. * Ministerul Educației, Curriculum pentru educație timpurie, București, 2019.
4. * Montessori, Maria, The Absorbent Mind, Holt Paperbacks, New York, 1995.
5. * Păun, Emil, Școala – abordare sociopedagogică, Editura Polirom, Iași, 1999.
6. * Tomlinson, Carol Ann, The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners, ASCD, Alexandria, Virginia, 2014.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată: strategii pentru o școală incluzivă

*Prof. Înv. Primar Cimpoeru Florentina Anda
Școala Gimnazială „Take Ionescu”/G.P.P.Cozia Râmnicu Vâlcea*

În sistemul educațional contemporan, clasa de elevi nu mai poate fi privită ca un grup omogen. Realitatea sălii de clasă reflectă o diversitate izbitoare: elevi cu ritmuri diferite de învățare, medii socio-culturale variate, stiluri cognitive diverse, interese multiple și, adesea, cerințe educaționale speciale (CES).

În acest context, managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată nu mai sunt doar opțiuni metodologice metodice, ci devin imperative de bază pentru asigurarea echității și calității în educație.

Managementul Clasei Eterogene: Provocări și Principii

Managementul clasei eterogene reprezintă ansamblul de abilități, strategii și tehnici prin care cadrul didactic organizează mediul fizic și psihosocial al clasei pentru a facilita învățarea optimă a fiecărui elev, indiferent de particularitățile sale.

Principalele provocări:

- ✓ Gestionarea timpului: Găsirea echilibrului între elevii cu ritm rapid de lucru și cei care au nevoie de sprijin suplimentar.
- ✓ Menținerea motivației: Prevenirea plictiselii în rândul elevilor capabili de performanță înaltă și a frustrării în rândul celor care întâmpină dificultăți.
- ✓ Climatul clasei: Prevenirea marginalizării sau a bullying-ului bazat pe diferențele dintre elevi.

Principii de gestionare eficientă:

- ✓ Flexibilitatea organizatorică: Trecerea rapidă de la activități frontale la activități pe grupe sau individuale.
- ✓ Stabilirea unor reguli și rutine clare: Elevii trebuie să știe exact ce au de făcut atunci când termină o sarcină înaintea celorlalți.
- ✓ Valorizarea diversității: Transformarea diferențelor dintre elevi într-o resursă de învățare prin colaborare (learning tutoring).

Pedagogia diferențiată: Concept și modalități de aplicare

Pedagogia diferențiată pornește de la premisa că „nu există doi elevi care să învețe în același mod, în același ritm și cu aceleași rezultate”. Ea nu înseamnă crearea unui plan de lecție individual pentru fiecare elev, ci adaptarea designului curricular la subgrupurile de elevi din clasă.

Conform literaturii de specialitate, diferențierea se poate realiza pe patru niveluri fundamentale:

Nivelul de diferențiere	Descriere / Exemple practice
Conținutul (Ce se învață)	Accesul la resurse cu grade diferite de complexitate (texte mai simple sau articole științifice avansate pentru aceeași temă).

Nivelul de diferențiere	Descriere / Exemple practice
Procesul (Cum se învață)	Utilizarea de stiluri de învățare variate: vizual (grafice, video), auditiv (explicații), kinestezic (manipulare de obiecte, experimente).
Produsul (Cum demonstrează învățarea)	Elevii pot alege cum să își prezinte proiectul final: un eseu scris, o prezentare multimedia, o machetă sau un portofoliu.
Mediul de învățare	Organizarea spațiului în zone de lucru liniștite pentru studiu individual și zone destinate colaborării.

Strategii didactice pentru clasa eterogenă

Pentru ca pedagogia diferențiată să devină realitate, cadrul didactic poate apela la strategii specifice:

- ✓ Sarcinile pe niveluri (Tiered Assignments): Profesorul concepe trei variante ale aceleiași teme (Nivelul 1 - de bază, Nivelul 2 - mediu/aplicativ, Nivelul 3 - avansat/critic). Elevii lucrează acolo unde se potrivește nivelul lor de pregătire.
- ✓ Gruparea flexibilă: Elevii nu sunt blocați în aceleași echipe tot anul. Ei sunt grupați uneori după interese comune, alteori după nivelul de abilități, iar uneori heterogen (pentru sprijin reciproc).
- ✓ Contractele de învățare: Acorduri scrise între profesor și elev prin care cel din urmă își asumă realizarea anumitor sarcini într-un interval de timp, având libertatea de a-și alege ritmul și resursele.

Concluzii

Managementul unei clase eterogene prin intermediul pedagogiei diferențiate mută accentul de la „a preda materia” la „a preda elevului”. Această abordare transformă sala de clasă dintr-un spațiu al standardizării rigide într-un mediu dinamic, incluziv și stimulat.

Deși implică un efort sporit de planificare din partea cadrului didactic, beneficiile pe termen lung sunt incontestabile: creșterea stimei de sine a elevilor, reducerea abandonului școlar și maximizarea potențialului fiecărui copil.

Bibliografie

1. Iucu, Romiță B. (2006). *Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională*. Iași: Editura Polirom.
2. Stan, Emil (2006). *Managementul clasei*. București: Editura Institutul European.
3. Tomlinson, Carol Ann (2014). *The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners* (2nd Edition). Alexandria, VA: ASCD. (Notă: Autoarea de referință la nivel mondial pentru pedagogia diferențiată).

Diversitatea în clasă și pedagogia diferențiată

Profesor Ciochina Luisa

Școala Gimnazială „Take Ionescu”, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea

Educația contemporană promovează respectarea diversității și asigurarea egalității de șanse pentru toți elevii. În contextul actual, clasele de elevi sunt din ce în ce mai eterogene, reunind copii cu niveluri diferite de dezvoltare intelectuală, emoțională și socială, proveniți din medii familiale și culturale diverse. Această realitate impune adoptarea unor strategii didactice flexibile, capabile să răspundă nevoilor individuale ale fiecărui elev.

Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre cele mai eficiente abordări educaționale pentru valorificarea diversității din clasă. Ea presupune adaptarea activităților de predare, învățare și evaluare la particularitățile elevilor, astfel încât fiecare să poată progresa în funcție de propriul ritm și potențial.

Diversitatea în clasă și pedagogia diferențiată reprezintă două concepte esențiale pentru realizarea unei educații incluzive și centrate pe elev. Prin aplicarea strategiilor de diferențiere și prin organizarea adecvată a activităților didactice, cadrul didactic poate valorifica potențialul fiecărui elev și poate crea un climat educațional favorabil dezvoltării personale și academice.

Clasa eterogenă este definită ca un grup de elevi care prezintă diferențe semnificative în ceea ce privește capacitățile intelectuale, nivelul de cunoștințe, motivația pentru învățare, stilurile cognitive și experiențele de viață. În școala actuală, eterogenitatea este accentuată de principiile educației incluzive, care promovează participarea tuturor copiilor la procesul educațional, indiferent de particularitățile lor.

Printre caracteristicile principale ale unei clase eterogene se numără: diversitatea nivelurilor de pregătire școlară; diferențele de ritm și stil de învățare; existența unor interese și motivații variate; prezența elevilor cu cerințe educaționale speciale; diversitatea culturală și socială.

Gestionarea unei astfel de clase presupune multiple provocări pentru profesor. Acesta trebuie să răspundă simultan nevoilor diferite ale elevilor, să mențină disciplina și implicarea tuturor și să creeze oportunități de învățare adaptate fiecăruia.

Conform lui Ioan Cerghit, eficiența activității didactice depinde în mare măsură de capacitatea profesorului de a adapta metodele și strategiile de predare la particularitățile elevilor. Într-o clasă eterogenă, utilizarea unor metode uniforme poate conduce la apariția dificultăților de învățare pentru unii elevi și la demotivarea celor cu performanțe ridicate.

Diversitatea reprezintă totalitatea diferențelor existente între membrii unui grup. În mediul școlar, aceasta se manifestă prin: diferențe de nivel intelectual și performanță școlară; stiluri și ritmuri diferite de învățare; interese și aptitudini variate; particularități emoționale și comportamentale; diferențe culturale, sociale și economice; existența unor cerințe educaționale speciale.

Diversitatea nu trebuie percepută ca o dificultate, ci ca o resursă educațională valoroasă. Interacțiunea dintre elevi cu experiențe și perspective diferite favorizează dezvoltarea toleranței, empatiei și a spiritului de colaborare.

Profesorul trebuie să creeze un mediu sigur și stimulativ, în care fiecare elev să se simtă valorizat și respectat. Climatul pozitiv al clasei contribuie la dezvoltarea încrederii în sine și la reducerea comportamentelor problematice.

Într-o clasă eterogenă, regulile trebuie formulate clar și aplicate consecvent. Participarea elevilor la elaborarea normelor de comportament favorizează asumarea responsabilității și dezvoltarea spiritului civic. Motivația reprezintă un factor esențial al succesului școlar. Profesorul poate stimula interesul pentru învățare prin utilizarea unor metode interactive, prin oferirea de feedback pozitiv și prin adaptarea sarcinilor la nivelul de dezvoltare al fiecărui elev, acesta are un rol central în organizarea și coordonarea activităților din clasă eterogenă. El devine facilitator al învățării, mediator al relațiilor dintre elevi și promotor al incluziunii educaționale.

După cum subliniază Sorin Cristea, profesorul modern trebuie să depășească modelul tradițional al transmiterii informațiilor și să devină un organizator al experiențelor de învățare care favorizează dezvoltarea

integrală a elevului.

Potrivit lui Constantin Cucoș, activizarea elevilor și implicarea lor în procesul educațional contribuie la creșterea randamentului școlar și la dezvoltarea autonomiei în învățare.

Pedagogia diferențiată reprezintă o abordare educațională care urmărește adaptarea procesului de predare-învățare-evaluare la particularitățile individuale ale elevilor. Aceasta pornește de la ideea că elevii nu învață în același mod și nu ating performanțele școlare în același ritm.

Scopul pedagogiei diferențiate este de a oferi fiecărui elev oportunități reale de dezvoltare și de succes școlar.

Principiile fundamentale ale pedagogiei diferențiate sunt: respectarea individualității elevului; adaptarea conținuturilor și strategiilor didactice; flexibilitatea procesului de învățare; valorizarea potențialului fiecărui elev; asigurarea egalității de șanse.

Diversitatea și pedagogia diferențiată constituie elemente esențiale ale educației moderne. Diversitatea elevilor nu trebuie percepută ca o dificultate, ci ca o oportunitate de dezvoltare și inovare pedagogică.

Prin utilizarea strategiilor diferențiate, profesorul poate răspunde nevoilor individuale ale elevilor, poate crește motivația pentru învățare și poate contribui la dezvoltarea unui climat educațional incluziv. Succesul procesului instructiv-educativ depinde de capacitatea cadrului didactic de a transforma diversitatea într-o resursă valoroasă pentru învățare.

Într-o societate caracterizată de schimbare și diversitate, pedagogia diferențiată reprezintă una dintre cele mai eficiente modalități de asigurare a unei educații de calitate pentru toți elevii.

Bibliografie

1. Cerghit, Ioan (2006). *Metode de învățământ*. Iași: Editura Polirom.
2. Cucoș, Constantin (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
3. Cristea, Sorin (2015). *Dicționar de pedagogie*. București: Editura Litera Educațional.
4. Joita, Elena (2008). *Instruirea constructivistă – o alternativă. Fundamente. Strategii*. București: Editura Aramis.
5. Păun, Emil (1999). *Școala – abordare sociopedagogică*. Iași: Editura Polirom.
6. Potolea, Dan; Neacșu, Ioan; Iucu, Romiță B. (coord.) (2008). *Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru definitivat și gradul didactic II*. Iași: Editura Polirom.
7. Iucu, Romiță B. (2006). *Managementul și gestiunea clasei de elevi*. Iași: Editura Polirom.
8. Oprea, Crenguța-Lăcrămioara (2009). *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Provocările incluziunii în orele de chimie

Prof. Maria Cioinică

Liceul „Constantin Brâncoveanu” Horezu

În procesul educațional actual, accentul nu mai este pus exclusiv pe acumularea de cunoștințe, ci și pe dezvoltarea armonioasă a elevilor din punct de vedere emoțional, social și personal. În acest context, climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența reprezintă factori esențiali pentru succesul învățării. La disciplina chimie, aceste aspecte au o importanță deosebită, deoarece elevii sunt implicați în activități practice, experimente, rezolvarea de probleme și lucrul în echipă, situații care pot genera atât motivație și satisfacție, cât și anxietate sau dificultăți.

Climatul școlar incluziv presupune crearea unui mediu educațional în care fiecare elev se simte acceptat, respectat și valorizat, indiferent de nivelul său de pregătire, ritmul de învățare, gen, origine socială sau eventuale cerințe educaționale speciale.

În cadrul orelor de chimie, incluziunea poate fi promovată prin:

- adaptarea strategiilor didactice la nevoile și particularitățile elevilor;
- utilizarea unor metode interactive și participative;
- organizarea activităților de laborator în echipe eterogene;
- încurajarea exprimării opiniilor și formulării ipotezelor fără teama de a greși;
- oferirea de sarcini diferențiate în funcție de nivelul de pregătire al elevilor.

Profesorul de chimie are rolul de a crea un climat de siguranță și respect reciproc, în care greșeala este privită ca o oportunitate de învățare. De exemplu, în timpul realizării unui experiment, elevii trebuie să fie încurajați să observe, să formuleze concluzii și să își argumenteze răspunsurile, fără teama de a fi criticați.

Starea de bine a elevilor influențează direct motivația, participarea și performanța școlară. La orele de chimie, aceasta poate fi susținută prin activități care stimulează curiozitatea, descoperirea și aplicarea practică a cunoștințelor. Elevii experimentează o stare de bine atunci când:

- Un climat pozitiv în clasă – respectul reciproc dintre profesor și elevi, încurajarea întrebărilor și acceptarea greșelilor ca parte a învățării.
- Experimente și activități practice – laboratoarele și demonstrațiile fac lecțiile mai interesante, stimulează curiozitatea și oferă satisfacția descoperirii.
- Legătura cu viața de zi cu zi – explicarea fenomenelor chimice întâlnite în alimentație, sănătate, mediu sau tehnologie ajută elevii să vadă utilitatea cunoștințelor.
- Metode interactive de predare – lucrul în echipă, proiectele, jocurile didactice și utilizarea tehnologiei cresc motivația și participarea.
- Sentimentul de competență – exercițiile adaptate nivelului elevilor și feedbackul constructiv contribuie la încrederea în propriile capacități.
- Siguranța în laborator – respectarea regulilor și organizarea atentă a activităților practice reduc anxietatea și permit elevilor să se concentreze pe învățare.
- Recunoașterea progresului – aprecierea efortului și a reușitelor, nu doar a rezultatelor finale, susține motivația și satisfacția școlară.

De exemplu, studiul reacțiilor chimice poate fi conectat cu fenomene observate în gospodărie, alimentație sau protecția mediului. Astfel, elevii percep chimia ca pe o disciplină utilă și accesibilă, ceea ce contribuie la creșterea interesului și a satisfacției față de procesul de învățare.

Un alt aspect important îl reprezintă siguranța în laborator. Respectarea normelor de protecție și existența unui mediu organizat și predictibil contribuie la reducerea anxietății și la dezvoltarea încrederii elevilor în propriile capacități.

Reziliența reprezintă capacitatea elevilor de a face față provocărilor și de a persevera în situații dificile. Chimia oferă numeroase contexte favorabile dezvoltării acestei competențe.

În activitățile experimentale, rezultatele nu sunt întotdeauna cele așteptate. Uneori experimentele trebuie repetate, iar ipotezele inițiale se dovedesc incorecte. Aceste situații îi învață pe elevi să accepte eșecul ca parte a procesului de învățare și să caute soluții alternative.

Profesorul poate stimula reziliența prin:

- încurajarea perseverenței în rezolvarea problemelor;
- aprecierea efortului, nu doar a rezultatului final;
- promovarea reflecției asupra greșelilor și identificarea cauzelor acestora;
- dezvoltarea gândirii critice și a capacității de luare a deciziilor;
- oferirea unor provocări adecvate nivelului de dezvoltare al elevilor.
- De exemplu, atunci când un experiment nu produce rezultatul anticipat, profesorul poate transforma situația într-o oportunitate de investigare, întrebând elevii care ar putea fi cauzele și cum ar putea modifica procedura pentru a obține rezultatele dorite.

Strategii didactice pentru promovarea incluziunii, stării de bine și rezilienței la chimie

- Pentru a integra aceste dimensiuni în activitatea didactică, profesorul de chimie poate utiliza:
- Învățarea prin investigație, care stimulează curiozitatea și implicarea activă.
- Învățarea colaborativă, prin activități desfășurate în grupuri mici.
- Proiecte interdisciplinare, care conectează chimia cu biologia, fizica, geografia sau educația pentru mediu.

- Prin aceste metode, elevii își dezvoltă atât competențele științifice, cât și abilitățile socio-emoționale necesare pentru succesul școlar și personal.

Bibliografie

- # Pedagogia diferențiată – o abordare modernă a procesului educațional

Prof. Cocian Andreea Georgiana
Scoala Gimnazială, Sat Muereasca de Sus

Pedagogia diferențiată reprezintă o abordare educațională centrată pe elev, care urmărește adaptarea procesului instructiv-educativ la particularitățile individuale ale fiecărui copil. Lucrarea evidențiază rolul acestei abordări în creșterea calității educației și în promovarea incluziunii școlare.

Introducere

[illegible]

Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor,

metodelor si evaluării la nevoile si ritmul fiecărui elev.

Conceptul de pedagogie diferențiată

Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne.

Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne.

Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev.

Principii și strategii de aplicare

[illegible]

Rolul cadrului didactic

[illegible]

ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev. Pedagogia diferențiată reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale educației moderne. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și evaluării la nevoile și ritmul fiecărui elev.

Beneficii pentru elevi

[illegible]

Concluzii

[illegible]

Bibliografie

1. Cerghit, I. – Metode de învățământ, Editura Polirom.
2. Cucos, C. – Pedagogie, Editura Polirom.
3. Iucu, R. – Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative.

Strategii manageriale și rute flexibile de învățare în clasa eterogenă

*Prof. înv. primar Cojocaru Roxana Daniela
Școala Gimnazială „Anton Pann”, Râmnicu Vâlcea*

Managementul unei clase eterogene și aplicarea pedagogiei diferențiate în învățământul primar reprezintă piloni fundamentali pentru asigurarea calității, echității și incluziunii în școala contemporană. Într-o societate definită prin excelență de dinamism și diversitate, colectivele de elevi nu mai pot fi privite sub nicio formă ca niște monolituri omogene, ci mai degrabă ca micro-universuri complexe, marcate de o pronunțată eterogenitate structurală, cognitivă și emoțională.

Copiii aduc cu ei în spațiul clasei nu doar ritmuri biologice și de asimilare fundamental diferite, ci și stiluri cognitive variate, profile motivaționale profund distincte, medii socio-culturale de proveniență diverse și, într-un procent tot mai mare, cerințe educaționale speciale sau tulburări specifice de învățare. În acest context, abordarea frontală rigidă, centrată pe modelul tradițional, își dovedește zilnic ineficiența la catedră. O astfel de practică uniformizatoare generează în mod inevitabil fie plafonarea elevilor capabili de performanță înaltă, care își pierd interesul din cauza lipsei de provocare academică, fie demotivarea profundă și izolarea celor care au nevoie de un ritm lent de lucru sau de suport suplimentar.

Trecerea către o pedagogie asumată a diversității implică o transformare radicală și profundă a rolului cadrului didactic în ecosistemul clasei. Învățătorul încetează să mai fie un simplu magister, un transmitător exclusiv de informații de la catedră către bănci, și devine un veritabil designer al experiențelor de învățare adaptate, un facilitator și un manager al resurselor umane și materiale. Pentru a structura un astfel de demers didactic eficient și riguros, este absolut esențial ca profesorul să cartografieze corect și continuu toate dimensiunile eterogenității din colectivul său.

Această cartografiere presupune o distincție clară între componenta vizibilă a diferențelor dintre elevi — cum ar fi viteza de execuție a sarcinilor, barierele lingvistice sau background-ul socio-economic al familiei — și componenta invizibilă, mult mai subtilă, care ține de canalele dominante de receptare a informației (vizual, auditiv, kinestezic) și de profilele de inteligență multiplă ale copiilor. Răspunsul metodologic direct și articulat la această realitate complexă îl reprezintă designul instruirii diferențiate, un cadru care permite flexibilizarea și personalizarea parcursului curricular fără a coborî însă standardele de performanță sau competențele generale stabilite ferm de programele școlare naționale în vigoare.

Conform modelelor teoretice și praxiologice validate la nivel internațional, această adaptare complexă se poate realiza, în primul rând, la nivelul conținutului informațional, prin diversificarea modalităților de acces la cunoaștere. Concret, profesorul poate pune la dispoziția elevilor texte cu grade diferite de complexitate lexicală și conceptuală pe marginea aceleiași teme sau poate integra platforme digitale interactive și software-uri educaționale ce permit parcurgerea materialului în ritm propriu, oferind indicii vizuale sau explicații audio suplimentare acolo unde este cazul.

În al doilea rând, diferențierea vizează în mod direct procesul propriu-zis de învățare, prin implementarea tehnicilor de instruire stratificată, cunoscute în literatura de specialitate sub denumirea de sarcini pe niveluri de dificultate. În timp ce toți elevii clasei lucrează convergent pentru a înțelege și a opera cu același concept central al lecției, sarcinile efective distribuite sunt eșalonate din punct de vedere cognitiv pe trei paliere distincte definite: de la identificare, reproducere și operare cu sprijin direct, trecând prin aplicare și analiză în contexte semighidate, până la sinteză, transfer transdisciplinar și evaluare critică.

Această dinamică a procesului este susținută în mod obligatoriu de utilizarea strategică a grupării flexibile a elevilor, o metodă care sparge tiparele organizării tradiționale a băncilor. În funcție de obiectivele specifice ale unei secvențe didactice, clasa poate fi organizată temporar în grupuri omogene, unde copiii care întâmpină aceleași dificultăți beneficiază de intervenție remedială ținută din partea învățătorului, în timp ce un alt grup lucrează autonom la sarcini de extindere. În secvențele următoare, configurarea se poate schimba radical în grupuri eterogene, un cadru ideal pentru stimularea învățării prin cooperare, dezvoltarea abilităților sociale și aplicarea tutoratului între egali, unde elevii se ajută și se validează reciproc.

O importanță majoră în menținerea unui nivel ridicat de angajament academic o are și diferențierea

produsului final, adică a modalității concrete prin care elevii aleg să demonstreze dobândirea competențelor la sfârșitul unei unități de învățare. Oferirea posibilității de a opta dintr-un „meniu” de sarcini evaluative — cum ar fi redactarea unui text scurt, realizarea unei machete fizice, desenarea unei hărți conceptuale sau crearea unei prezentări digitale interactive — transferă o parte din responsabilitatea învățării către elev, stimulând puternic motivația sa intrinsecă și respectându-i înclinațiile native.

Totuși, transpunerea în practică a acestui întreg eșafodaj pedagogic este direct și indisolubil dependentă de calitatea și rigoarea managementului clasei. Gestionarea simultană a mai multor fluxuri de activitate, în care grupuri diferite de elevi rezolvă sarcini diferite cu resurse diferite, reclamă o organizare microscopică a spațiului fizic, a resurselor materiale și, mai ales, a timpului didactic. În acest sens, implementarea unor rutine procedurale clare și predictibile devine o necesitate absolută pentru a preveni instalarea stărilor de confuzie, zgomot constructiv excesiv sau dezordine în sala de clasă.

Printre aceste instrumente manageriale esențiale se numără introducerea sistematică a rutinelor de tip „ancoră de învățare”, activități cu caracter permanent și complet autonome la care elevii cu ritm rapid de lucru știu că trebuie să treacă imediat ce au finalizat sarcina principală, fără a mai aștepta indicații suplimentare și fără a-și întrerupe colegii. Aceste ancore, ce pot varia de la lectura individuală în colțul dedicat al clasei până la rezolvarea unor aplicații de logică pe tablete, elimină complet timpii morți din structura lecției și previn apariția comportamentelor disruptive, generate aproape întotdeauna de plictiseală sau de frustrarea stagnării.

În strânsă legătură cu gestionarea timpului, organizarea riguroasă a micro-grupurilor de cooperare necesită atribuirea unor roluri funcționale extrem de precise pentru fiecare membru în parte, cum ar fi cel de lider, responsabil cu materialele, cronometror sau raportor al grupului. Această tehnică nu doar că asigură o responsabilizare individuală strictă, dar oferă și un cadru securizant de afirmare pentru copiii timizi, introvertiți sau cu dificultăți de adaptare școlară, facilitând incluziunea lor organică în colectiv.

Pentru ca întregul sistem să rămână funcțional și adaptabil, evaluarea formativă continuă trebuie să acționeze ca o adevărată busolă managerială și pedagogică a cadrului didactic. Diferențierea nu este un statut fix în care un elev este încadrat definitiv, ci un proces extrem de fluid; de aceea, utilizarea unor tehnici rapide și non-invazive de feedback, precum „biletul de ieșire” de la finalul orei sau chestionarele interactive instantanee, oferă învățătorului date radiografice exacte în timp real. Aceste informații permit recalibrarea imediată a materialelor și reconfigurarea dinamică a grupurilor de lucru pentru următoarea unitate de timp didactic.

Așadar, asumarea curajoasă și gestionarea profund științifică a eterogenității transformă în mod fundamental diversitatea dintr-un presupus obstacol pedagogic într-o resursă educațională de o valoare inestimabilă pentru întreaga comunitate a clasei. Succesul unui management modern nu se va măsura niciodată prin uniformizarea forțată a colectivului la finalul unui ciclu de învățământ sau prin atingerea aceleiași linii de sosire în exact același moment de către toți copiii. El se reflectă cu adevărat în capacitatea cadrului didactic de a orchestra cu tact, rigoare și măiestrie aceste individualități profund diferite, garantând deopotrivă remedierea decalajelor și stimularea excelenței. Asigurarea unui mediu în care fiecare elev în parte progresează la maximum în raport cu propriul potențial genetic și intelectual reprezintă, în definitiv, chintesența excelenței profesionale în învățământul primar actual.

Bibliografie

1. Bocoș, Mușata; Jucan, Dana (2019) – Fundamentele pedagogiei. Teoria și metodologia curriculumului, Editura Paralela 45, Pitești.
2. Cerghit, Ioan (2006) – Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași.
3. Cucoș, Constantin (2014) – Pedagogie, Editura Polirom, Iași.
4. Gardner, Howard (2006) – Inteligențe multiple. Noi orizonturi pentru teorie și practică, Editura Sigma, București.
5. Iucu, Romița (2006) – Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională, Editura Polirom, Iași.
6. Momanu, Mariana (2002) – Introducere în teoria educației, Editura Polirom, Iași.
7. Pânișoară, Ion-Ovidiu (2017) – Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică, Editura Polirom, Iași.

Managementul clasei eterogene – provocare și oportunitate în educația timpurie

*Profesor educație timpurie, Cojocaru Simona-Maria
Școala Gimnazial „I. Gh. Duca”, GPP Traian, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea*

Societatea contemporană se caracterizează prin diversitate, iar această realitate se reflectă și în mediul educațional. Grupa de preșcolari reunește copii cu niveluri diferite de dezvoltare cognitivă, emoțională, socială și comportamentală, copii proveniți din medii familiale diferite, cu experiențe de viață distincte și cu ritmuri proprii de învățare. În acest context, managementul clasei eterogene reprezintă una dintre cele mai importante competențe profesionale ale educatoarei.

Conceptul de clasă eterogenă face referire la existența unor diferențe semnificative între copii din punctul de vedere al capacităților intelectuale, al intereselor, al stilurilor de învățare, al nivelului de dezvoltare și al experiențelor anterioare. În educația timpurie, eterogenitatea este o caracteristică firească a grupelor și nu trebuie privită ca un obstacol, ci ca o oportunitate de dezvoltare și învățare.

Managementul eficient al clasei presupune organizarea și coordonarea tuturor activităților educative astfel încât fiecare copil să beneficieze de șanse reale de participare și progres. Educatoarea trebuie să creeze un climat educațional pozitiv, bazat pe respect reciproc, cooperare și acceptarea diferențelor individuale. Într-un asemenea mediu, copiii învață să comunice, să colaboreze și să își dezvolte competențele sociale necesare integrării în comunitate.

Un prim pas în gestionarea eficientă a unei clase eterogene îl reprezintă cunoașterea individuală a copiilor. Observarea sistematică permite identificarea nivelului de dezvoltare al fiecărui copil, a intereselor, a dificultăților și a potențialului său. Informațiile obținute constituie baza pentru proiectarea unor activități adaptate nevoilor reale ale grupei.

O altă componentă importantă a managementului clasei este organizarea mediului educațional. Spațiul trebuie amenajat astfel încât să ofere oportunități diverse de explorare și învățare. Centrele de interes, materialele accesibile și resursele variate permit copiilor să aleagă activități potrivite nivelului lor de dezvoltare. În acest mod, fiecare copil poate participa activ și poate experimenta succesul.

Strategiile interactive ocupă un loc important în managementul clasei eterogene. Jocurile didactice, activitățile pe grupuri mici, învățarea prin cooperare și proiectele tematice stimulează participarea tuturor copiilor. Prin colaborare, copiii învață să se sprijine reciproc, să își împărtășească ideile și să respecte punctele de vedere ale celorlalți.

De asemenea, stabilirea unor reguli clare și consecvente contribuie la menținerea unui climat educațional favorabil. Regulile trebuie formulate într-un limbaj accesibil și elaborate împreună cu copiii. Atunci când participă la stabilirea lor, copiii le înțeleg mai bine și sunt mai motivați să le respecte. Respectarea regulilor dezvoltă responsabilitatea și autonomia, competențe esențiale pentru integrarea socială.

Relația dintre educatoare și familie reprezintă un alt element fundamental al managementului clasei eterogene. Comunicarea constantă cu părinții facilitează cunoașterea copilului și identificarea unor modalități eficiente de sprijinire a dezvoltării sale. Parteneriatul educațional contribuie la asigurarea continuității între mediul familial și cel educațional.

În practica educațională, diferențele dintre copii se manifestă frecvent în cadrul activităților de învățare. Unii copii finalizează rapid sarcinile și solicită activități suplimentare, în timp ce alții au nevoie de sprijin și de timp suplimentar pentru realizarea acestora. În astfel de situații, educatoarea trebuie să adapteze sarcinile și să ofere oportunități variate de lucru.

Un exemplu relevant îl constituie desfășurarea unei activități cu tema „Fructele toamnei”. În cadrul acesteia, copiii sunt organizați în grupuri și primesc sarcini diferențiate. Copiii cu un nivel ridicat de dezvoltare pot realiza clasificări după mai multe criterii și pot formula propoziții despre fructele observate. Cei aflați la nivel mediu pot identifica și grupa fructele după culoare sau mărime. Copiii care întâmpină dificultăți sunt sprijiniți prin materiale intuitive și prin îndrumare directă. La final, toate produsele realizate sunt prezentate și

apreciate, accentul fiind pus pe progresul individual și pe implicarea fiecărui copil.

Această abordare contribuie la dezvoltarea stimei de sine și a motivației pentru învățare. Copiii înțeleg că fiecare are propriul ritm de dezvoltare și că succesul poate fi atins prin efort și perseverență. În același timp, se reduce riscul apariției frustrărilor și al comparațiilor negative între copii.

Un management eficient al clasei eterogene presupune și utilizarea unor metode moderne de evaluare. Observarea sistematică, portofoliul, analiza produselor activității și conversația reprezintă instrumente valoroase prin care educatoarea poate urmări progresul fiecărui copil. Evaluarea trebuie să aibă un caracter formativ, orientat spre dezvoltare și îmbunătățire, nu spre etichetare sau clasificare.

Experiența didactică demonstrează că diversitatea poate deveni o resursă educațională valoroasă atunci când este gestionată corespunzător. Copiii învață unii de la alții, își dezvoltă toleranța și capacitatea de adaptare, iar mediul educațional devine mai dinamic și mai stimulat. Prin utilizarea unor strategii adecvate și printr-o abordare centrată pe copil, educatoarea poate transforma diferențele individuale în oportunități autentice de învățare.

În concluzie, managementul clasei eterogene reprezintă o condiție esențială pentru realizarea unei educații de calitate în învățământul preșcolar. Cunoașterea copiilor, organizarea eficientă a mediului educațional, colaborarea cu familia și utilizarea strategiilor diferențiate contribuie la valorificarea potențialului fiecărui copil. Diversitatea nu trebuie privită ca o dificultate, ci ca o sursă de dezvoltare și progres pentru întreaga comunitate educațională.

Bibliografie

1. Bocoș, M., Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune, Editura Polirom, Iași, 2017.
2. Cucoș, C., Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2014.
3. Iucu, R.B., Managementul clasei de elevi, Editura Polirom, Iași, 2006.
4. Pânișoară, I.O., Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică, Editura Polirom, Iași, 2015.

Metodă aplicativă la ora de consiliere și dezvoltare personală pentru elevii de gimnaziu în scopul creșterii rezilienței

Prof. Carmen Elena Ciucă

Școala Gimnazială „Take Ionescu”, Râmnicu.Vâlcea, jud. Vâlcea

Metoda : “ÎMPĂRATUL STĂ PE TRON”

1.Scop:

Planificarea acțiunilor specifice autoanalizei și dezvoltării personale în scopul obținerii unei stări de bine

Obiective	
● Identificarea gândurilor automate negative	● Identificarea emoțiilor asociate fiecărui tip de gând automat ,recunoscând relația dintre gânduri și emoții.
● Identificarea gândurilor alternative de coping (pozitive).	

2. Durata și locația :

3. Desfășurare :

1. Exercițiu de spargere a gheții: jocul „Din fericire / Din nefericire” .

Concluzie: Fiecare elev spune câte o propoziție care începe cu „Din fericire / Din nefericire”și se realizează o poveste pentru a-l introduce treptat în temă .

2. Coroana cu gânduri negative

Elevii vor identifica, pe rând, gânduri automate negative și emoțiile negative asociate fiecăruia dintre acestea (Fișa de lucru ”Coroana cu gânduri negative”).

3. Coroana cu gânduri alternative,pozitive

Elevii vor înlocui gândurile negative cu gânduri alternative, pozitive și vor identifica și emoțiile nou apărute (Fișa de lucru ”Coroana cu gânduri alternative”).

4. Reflecție și împărtășire

Elevii sunt invitați să reflecteze și să răspundă la următoarele întrebări:

Cum v-ați simți dacă ați fi împăratul din viața voastră și ați purta o coroană cu gânduri negative?

Cum v-ați simți dacă ați fi împăratul din viața voastră și ați purta o coroană cu gânduri alternative, pozitive?

Describe o situație reală când ai gândit negativ și menționează cum te-ai simțit. Apoi, scrie cum ai fi putut gândi mai sănătos, mai optimist, văzut cu „ochelarii curcubeu” . Cum te-ai fi simțit dacă ai fi gândit astfel?

4.Resursrse necesare :

- Fișe cu coroana cu gânduri negative
- Fișe cu coroana cu gânduri alternative, pozitive
- Tablă / flipchart
- Markere, pixuri

5. Impact așteptat :

- Observarea și conștientizarea propriilor gânduri
- Conștientizarea controlului asupra propriei vieți prin alegerea unui mod constructiv de gândire
- Responsabilizarea elevilor pentru propria stare de bine

6. Sugestii pentru sustenabilitate :

- Adăugarea fișelor cu cele 2 coroane în portofoliul personal sau confecționarea unor coroane din carton
- Completarea unui minighid de urgență cu gânduri constructive, motivaționale
- Completarea unui jurnal personal acasă

Bibliografie

1. Brown, Brene – Curajul de a fi vulnerabil, Editura Curtea Veche
2. Miclea, M. – Psihologie cognitiva, Editura Polirom
3. Ministerul Educatiei – Strategia privind educatia pentru sanatate in scoala romaneasca
4. Neacsu, I. – Pedagogia generala, Editura Didactica si Pedagogica
5. Siegel, Daniel J. – Mintea, Editura Herald
6. UNESCO – Social and Emotional Learning in Schools: A Global Perspective

Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în clasa obișnuită

Prof. Cojocaru Nicoleta

Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea

Educația reprezintă unul dintre drepturile fundamentale ale fiecărei persoane și constituie un factor esențial în dezvoltarea individuală și socială. În societatea contemporană, conceptul de educație incluzivă a devenit o prioritate a politicilor educaționale, având la bază principiul egalității de șanse și al respectării diversității umane. În acest context, integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES) în clasa obișnuită reprezintă un obiectiv important al sistemelor moderne de învățământ.

Elevii cu cerințe educaționale speciale sunt acei elevi care, din cauza unor dificultăți de învățare, dizabilități, tulburări de dezvoltare sau alte particularități individuale, necesită sprijin educațional suplimentar pentru a participa eficient la activitățile școlare. Integrarea acestora în clasele obișnuite nu presupune doar prezența fizică în aceeași sală de clasă cu ceilalți elevi, ci și participarea activă, dezvoltarea sentimentului de apartenență și valorificarea potențialului fiecăruia.

Promovarea incluziunii școlare contribuie la construirea unei societăți mai echitabile, mai tolerante și mai deschise față de diversitate. Totodată, aceasta reprezintă o provocare pentru cadrele didactice, care trebuie să adapteze strategiile de predare și evaluare astfel încât să răspundă nevoilor tuturor elevilor.

1. Conceptul de cerințe educaționale speciale

Termenul de „cerințe educaționale speciale” a fost introdus pentru a evidenția faptul că anumite categorii de elevi au nevoie de adaptări educaționale specifice pentru a beneficia în mod egal de procesul instructiv-educativ.

Categoria elevilor cu CES include:

- elevi cu dizabilități intelectuale;
- elevi cu dizabilități senzoriale (deficiențe de vedere sau auz);
- elevi cu dizabilități locomotorii;
- elevi cu tulburări din spectrul autist;
- elevi cu tulburări specifice de învățare (dislexie, disgrafie, discalculie);
- elevi cu tulburări de comportament și emoționale;
- elevi cu ADHD (Tulburare de Deficit de Atenție și Hiperactivitate);
- elevi proveniți din medii sociale defavorizate;
- elevi supradotați care necesită, de asemenea, intervenții educaționale diferențiate.

Conform abordărilor moderne, accentul nu mai este pus exclusiv pe deficiența elevului, ci pe identificarea și eliminarea barierelor care împiedică participarea acestuia la procesul educațional.

2. Educația incluzivă – fundament teoretic și principii

Educația incluzivă reprezintă procesul prin care toate persoanele, indiferent de particularitățile lor, au acces egal la educație de calitate în cadrul școlilor obișnuite.

Principiile fundamentale ale educației incluzive sunt:

- **Egalitatea de șanse** - toți elevii trebuie să beneficieze de aceleași oportunități educaționale, indiferent de dificultățile pe care le întâmpină.
- **Respectarea diversității** - diferențele dintre elevi sunt considerate resurse educaționale și nu obstacole.
- **Participarea activă** - elevii cu CES trebuie implicați în toate activitățile școlare și extrașcolare.
- **Adaptarea mediului educațional** - școala trebuie să se adapteze nevoilor elevului, și nu invers.
- **Colaborarea** - succesul incluziunii depinde de cooperarea dintre profesori, familie, specialiști și co-

munitate.

Educația incluzivă este susținută de numeroase documente internaționale, printre care:

- Declarația de la Salamanca (1994);
- Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități (2006);
- Strategiile europene privind incluziunea socială și educațională.

3. Beneficiile integrării elevilor cu CES în clasa obișnuită

Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale aduce beneficii atât pentru aceștia, cât și pentru colegii lor și pentru întreaga comunitate școlară.

- **Dezvoltarea competențelor sociale** - participarea la activități comune facilitează dezvoltarea relațiilor interpersonale și a abilităților de comunicare.
- **Creșterea stimei de sine** - elevii se simt acceptați și valorizați în cadrul grupului.
- **Acces la modele pozitive** - interacțiunea cu colegii tipici contribuie la dezvoltarea comportamentelor adecvate și a autonomiei personale.
- **Îmbunătățirea performanțelor școlare** - participarea la activități diversificate și stimulative poate favoriza progresul academic.

Beneficii pentru ceilalți elevi - integrarea contribuie la:

- dezvoltarea empatiei;
- cultivarea respectului pentru diversitate;
- reducerea prejudecăților;
- dezvoltarea spiritului de cooperare;
- formarea competențelor sociale și civice.

O școală incluzivă promovează valori democratice și pregătește viitori cetățeni capabili să trăiască și să lucreze într-o societate diversă.

Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale în clasa obișnuită reprezintă o componentă esențială a educației moderne și o expresie a respectării drepturilor fundamentale ale copilului. Procesul de integrare nu se limitează la simpla prezență a elevilor cu CES în școlile de masă, ci urmărește participarea activă, dezvoltarea personală și valorificarea potențialului fiecăruia.

Succesul incluziunii depinde de implicarea tuturor actorilor educaționali: profesori, familie, specialiști, conducerea școlii și comunitate. Prin utilizarea strategiilor didactice diferențiate, adaptarea evaluării și promovarea unui climat educațional bazat pe respect și cooperare, școala poate deveni un spațiu în care fiecare elev se simte acceptat și valorizat.

O societate incluzivă începe cu o școală incluzivă. Prin acceptarea diversității și eliminarea barierelor educaționale, sistemul de învățământ contribuie la formarea unor cetățeni responsabili, empatici și capabili să participe activ la viața socială. Astfel, integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale nu reprezintă doar o obligație educațională, ci și o investiție în dezvoltarea unei societăți echitabile și democratice.

Bibliografie

1. Gherguț, A. – *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom.
2. Joita, E. – *Management educațional și pedagogie diferențiată*.
3. Legea învățământului preuniversitar din România și documentele curriculare privind educația incluzivă.
4. Vrașmaș, T. – *Școala și educația pentru toți*, Editura Miniped.

Studiu despre aportul inovativ al profesorului în actul didactic

Prof. Constantinescu Dragoș

Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea

Inconfundabilă în ansamblul activităților sociale, învățarea școlară s-a axat (tradițional) pe însușirea de cunoștințe și mai puțin pe formarea capacităților și structurilor psihice. Este, poate, o consecință a accentului pus pe logica internă a științelor, în detrimentul raportării la principii, reguli și metode psihopedagogice, prin care se cunoaște și se verifică potențialul elevilor, se creează condiții ambientale optim formative. În acest sens, este necesară acceptarea (trecând peste toate orgoliile ce decurg din posesivul “știința mea”) importanței fundamentale pe care o are pedagogia pentru organizarea unitară și eficientă a procesului instructiv-educativ. S-ar putea spune că, la nivelul învățării școlare toate științele, fără să-și piardă specificul, se regăsesc sub cupola pedagogiei, se pedagogizează, mai ales, din punct de vedere didactic, metodic. Iată câteva din aceste puncte de contact, cu referire specială la matematică.

De cele mai multe ori, specificul unei științe își pune amprenta asupra celui care o predă. Astfel, rigoarea și exactitatea matematicii creează, aproape firesc, o anumită rigiditate, intransigență, chiar duritate, în comportamentul profesorului de matematică. Prin argumente și demersuri pedagogice, rigurozitatea absolută, rece a matematicii se atenuază. Aceasta devine parcă mai firească, naturală, orientându-se prioritar spre familiarizarea cu spiritul matematic, cu o lume care dincolo de determinații cantitative, înseamnă și demers logic, creativitate, sensibilitate, pasiune.

Raportată cel mai des la procesele cognitive, flexibilitatea presupune mobilitate ideatională, ingeniozitate, anticipare mentală. Ca dimensiune intersubiectivă, ea înseamnă dinamism relațional, deschidere afectiv-cognitivă, înțelegere, emulație. Ne întrebăm, de aceea, cum poate profesorul de matematică să-i apropie pe elevi de sine și de știința sa.

În primul rând, comportamentul lui este dependent de scopuri, obiective generale, de un anumit conținut, de programul școlar. Într-un fel se predă la clasa a V-a, în alt fel la clasa a VIII-a. De la o oră la alta e necesară o altfel de atitudine didactică. În prima clasă de gimnaziu se consolidează structurile mentale (deprinderi, algoritmi de calcul), pentru ca mai târziu să se vizeze structuri operaționale complexe, creativ-interpretative. Se trece de la “fă ca mine”, necesara imitație din clasele mici, la cum să gândim o problemă ca și cum am aborda-o pentru prima dată.

Rolul profesorului de matematică este de a pregăti deschiderea spre cugetare, spre deslușirea și corelarea înțelesurilor, inclusiv prin citirea corectă, de multe ori repetată, a problemelor. De altfel, obiectivele care se sprijină numai pe un anumit conținut matematic sunt neoperaționale dacă nu trimit la capacități psihice antrenate în înțelegere, rezolvare și aplicare, dacă nu se adaptează la nivelul clasei și al elevilor.

În al doilea rând, flexibilitatea profesorului de matematică se face simțită în atractivitatea sarcinilor didactice propuse elevilor, în alegerea problemelor, în explicarea demersului logic și în deschiderea maximă spre noi situații.

Profesorul cu adevărat profesionist știe să orienteze elevii în sarcinile didactice, îi ajută să selecteze informațiile, să stabilească relații între datele problemei, să înțeleagă, și să folosească limbajul matematic, îi atrage spre problematic și îi încurajează, apreciază corect rapiditatea, corectitudinea și originalitatea soluțiilor.

Un profesor de matematică flexibil poate face din știința sa un eveniment existențial, prin care să capteze și să antreneze forțele interioare ale elevilor. El este asemenea unui artist, transferă elevului febra cunoașterii, uitarea de sine, chiar gratuitatea efortului. În acest sens, matematica ne învață să tindem spre frumusețe și putere.

Rolul central al profesorului este să ghideze, să îndrume și să sprijine activitatea proprie a elevului. În orice moment de dezorientare sau de simplă ezitare a elevului, profesorul trebuie să intuiască dacă defectiunea este la aspectul fragmentar sau la cel totalitar. Verigile nu sunt limpezi, cunoștințele vechi, necesare s-au șters, nu au fost suficient reactualizate? Există aceste cunoștințe dar nu sunt orientate la specificul problemei? Nu s-a realizat o justă selecție a figurii? Sau, dimpotrivă, verigile sunt clare, dar elevul nu știe să le integreze, să sesizeze legătura între ele? În al doilea caz, oare s-a realizat acel moment de maximă concentrare, de

atenție ascuțită care face posibilă gândirea rezumativă a verigilor pentru a surprinde îmbinarea lor? Ce fel de indicații trebuie să-i dăm? Și, mai ales este necesară o indicație sau avem în față o ezitare activă care trebuie lăsată să lucreze și să-și producă singură efectul?

Avem în elev un participant activ, pasionat de ceea ce face sau un simplu executant al ordinelor dictate atât de frecvente în enunțuri: să se efectueze, să se afle, să se demonstreze?

Iată întrebări care nu pot primi răspuns în plan teoretic, ele țin de tactul și pătrunderea psihologică a profesorului, care fac din munca lui o muncă nestereotipă, o muncă de creație propriu-zisă și chiar o artă: arta de a provoca adânci sentimente umane, în cea mai specific umană situație – a contactului cu necunoscutul, a lărgirii treptate și progresive a cuceririlor cunoașterii.

Îndrumările verbale sunt foarte importante în asigurarea orientării procesului de gândire. Ele trebuie folosite în așa fel încât elevul să nu devină dependent de îndrumător. Îndrumătorul trebuie să-l corecteze pe elev în așa fel încât, până la urmă, acesta să-și poată asuma singur funcția corectivă.

Așa cum spune Polya, „Profesorul trebuie să ajute, dar nici mult și nici puțin, astfel ca elevului să-i revină o parte rațională din muncă”.

Întrebările adresate au rolul de a trezi curiozitatea și nevoia cunoașterii unei proprietăți noi, de a stimula elevii la căutare, la descoperirea anumitor relații care „nu se văd la prima vedere”, de a găsi calea de rezolvare, de a verifica rezultatul obținut și de a-i îndemna la valorificarea acestuia.

De o importanță deosebită este crearea situațiilor educative stimulante, în care profesorul și elevul sunt factori activi. În cursul procesului instructiv-educativ intervin variate influențe favorabile sau nefavorabile care fie stimulează, fie opresc sau deviază preocupările pentru matematică.

În general, pentru ansamblul condițiilor instructiv-educative se folosește termenul de atmosferă sau climat. Un profesor flexibil simte și controlează discret mediul educativ, evită situațiile obositoare, suprasolicitanțe și creează o atmosferă tonică, favorabilă receptării, în care elevii exprimă ce gândesc fără reținere, fără teamă. Deci, flexibilitatea profesorului se manifestă și prin corelarea situațiilor educative cu ritmurile diferite de învățare ale elevilor.

Rolul matematicii rămâne esențial cel puțin prin virtuțile lui educative: însușirea matematicii presupune muncă.

Bibliografie

1. Iosifescu, S., *Management educațional. Ghid metodologic pentru formarea formatorilor*, MEC, Institutul de științe ale educației, București, 2001
2. Iucu, R., *Managementul și gestiunea clasei de elevi*. Editura Polirom, Iași, 2000
3. Jinga, I., E. Istrate, *Manual de pedagogie*, Ed. AII, București, 1998
4. Joita E., *Management educațional*, Editura Polirom, Iași, 2000

Mediul educațional incluziv

Prof. Dăncău Monica-Adriana

Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

Educația incluzivă reprezintă unul dintre principiile fundamentale ale sistemelor moderne de învățământ, având ca scop asigurarea accesului egal la educație pentru toți elevii, indiferent de particularitățile lor sociale, culturale, etnice, lingvistice sau de eventualele cerințe educaționale speciale. În acest context, climatul școlar incluziv constituie un element esențial pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor și pentru crearea unui mediu educațional bazat pe respect, cooperare și egalitate de șanse. Climatul școlar se referă la atmosfera generală din cadrul unei instituții de învățământ, incluzând relațiile dintre elevi, profesori și părinți, normele și valorile promovate, precum și sentimentul de siguranță și apartenență resimțit de membrii comunității școlare. Un climat școlar incluziv contribuie la succesul academic, la dezvoltarea competențelor sociale și la prevenirea discriminării și a excluziunii.

Climatul școlar incluziv poate fi definit ca totalitatea condițiilor, relațiilor și practicilor educaționale care permit tuturor elevilor să participe activ și să se simtă acceptați, respectați și valorizați în cadrul școlii. Acesta presupune eliminarea barierelor care împiedică participarea deplină la procesul educațional și promovarea diversității ca resursă pentru învățare. Un climat incluziv este caracterizat prin: respectarea drepturilor fiecărui elev; acceptarea diversității și a diferențelor individuale; promovarea cooperării și a solidarității; prevenirea discriminării și a fenomenului de bullying; asigurarea unui mediu sigur și prietenos; implicarea activă a familiei și a comunității. Educația incluzivă nu se limitează doar la integrarea elevilor cu dizabilități, ci vizează participarea tuturor copiilor, inclusiv a celor proveniți din medii defavorizate, aparținând minorităților etnice sau culturale ori aflați în situații de risc educațional. Pentru a fi considerat incluziv, climatul școlar trebuie să îndeplinească anumite caracteristici esențiale. Respectul reprezintă fundamentul relațiilor interumane din mediul școlar. Profesorii trebuie să trateze fiecare elev cu demnitate și echitate, iar elevii trebuie să învețe să respecte opiniile, valorile și particularitățile colegilor lor. Un climat incluziv oferă elevilor sentimentul că sunt în siguranță și că pot exprima liber idei, emoții și preocupări fără teama de a fi judecați sau marginalizați. Combaterea agresivității și a bullying-ului reprezintă o condiție esențială pentru menținerea unui mediu educațional sănătos.

Toți elevii trebuie să aibă posibilitatea de a participa la activitățile școlare și extracurriculare. Profesorii au responsabilitatea de a adapta strategiile didactice la nevoile și ritmurile diferite de învățare ale elevilor. Un climat incluziv promovează colaborarea între elevi, profesori, părinți și specialiști. Activitățile de grup, proiectele comune și învățarea prin cooperare contribuie la dezvoltarea relațiilor pozitive și la reducerea prejudecăților. Diferențele dintre elevi trebuie privite ca oportunități de învățare și dezvoltare. Diversitatea culturală, lingvistică, religioasă sau socială poate îmbogăți experiența educațională și poate favoriza dezvoltarea toleranței. Profesorul ocupă un loc central în construirea și menținerea unui climat școlar incluziv. Prin atitudinea, comportamentul și metodele didactice utilizate, acesta influențează în mod direct relațiile dintre elevi și nivelul de participare al acestora la activitățile școlare.

Pentru a susține incluziunea, profesorul trebuie să: manifeste empatie și deschidere față de nevoile elevilor; adapteze metodele și materialele didactice; încurajeze participarea tuturor elevilor; promoveze comunicarea pozitivă și respectul reciproc; identifice și combată comportamentele discriminatorii; colaboreze cu familia și cu specialiștii implicați în educația elevilor.

De asemenea, profesorul trebuie să creeze situații de învățare care să permită fiecărui elev să își valorifice potențialul și să își dezvolte încrederea în propriile capacități.

Crearea unui climat școlar incluziv aduce numeroase beneficii atât elevilor, cât și întregii comunități educaționale.

Beneficii pentru elevi: Creșterea stimei de sine și a încrederii în propriile forte, Dezvoltarea competențelor sociale și emoționale, Îmbunătățirea performanțelor școlare, Reducerea riscului de abandon școlar și Dezvoltarea toleranței și a respectului față de diversitate.

Beneficii pentru profesori: Îmbunătățirea relațiilor cu elevii, Creșterea eficienței procesului instructiv-

educativ, Dezvoltarea competențelor profesionale privind managementul clasei și educația incluzivă.

Beneficii pentru comunitatea școlară: Consolidarea relațiilor de colaborare dintre școală și familie, Crearea unui mediu educațional pozitiv și sigur, Reducerea conflictelor și a comportamentelor antisociale. Climatul școlar incluziv reprezintă o condiție fundamentală pentru asigurarea unei educații de calitate și pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor elevilor. Acesta promovează respectul, egalitatea de șanse, cooperarea și valorizarea diversității, contribuind la formarea unor cetățeni responsabili și toleranți. Rolul profesorului, al familiei și al comunității este esențial în construirea unui mediu educațional în care fiecare elev să se simtă acceptat, apreciat și sprijinit. Prin dezvoltarea unui climat școlar incluziv, școala devine un spațiu al învățării, al respectului reciproc și al dezvoltării personale pentru toți copiii.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2017). *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*. Iași: Editura Polirom,
2. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom,
3. Gherguț, A. (2016). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Iași: Editura Polirom.

Învățarea prin cooperare – un plus de inovație

*Prof. inv. prescolar Deaconu Elena
Școala Gimnazioală Berislăvești, jud. Vâlcea*

Învățarea cooperativă este o metodă didactică bazată pe organizarea în funcție de obiective operaționale bine stabilite, a unei munci colective fondate pe complementaritate, orientată spre aspectului social al învățării și care vizează dezvoltarea deprinderilor de comunicare interpersonală, a interacțiunilor, competențelor și comportamentelor sociale ale copiilor.

Învățarea prin cooperare este o strategie de instruire structurată și sistematizată a grupurilor mici de elevi, astfel încât aceștia să poată lucra împreună urmând ca fiecare membru al grupului să-și îmbunătățească performanțele proprii și să contribuie la creșterea performanțelor celorlalți membrii ai grupului

Teoria învățării prin cooperare se inspiră din teoria privind interdependența socială, care apare atunci când oamenii au obiective comune și când rezultatele fiecărui individ influențează acțiunile celorlalți. Interacțiunea dintre oameni este, practic, esențială pentru supraviețuire.

Învățarea prin cooperare implică ipoteza că modul în care sunt planificate activitățile determină calitatea interacțiunii dintre elevi, rezultatele activităților fiind consecințe ale interacțiunii dintre elevi. Astfel, unul dintre elementele principale care trebuie creat în clasă este interdependența pozitivă sau cooperarea.

Cei care au formulat și susținut această teorie și practicile de învățare echivalente sunt Kurt Lewin (1890-1947), Morton Deutsch și frații David și Roger Johnson.

Morton Deutsch este cel care a definit și încadrat într-o teorie învățarea prin cooperare. El a conceptualizat trei tipuri de interdependență socială – pozitivă, negativă și inexistentă. Prima încurajează interacțiunea dintre persoanele care lucrează împreună, fiind denumită „interacțiune bazată pe cooperare și stimulare”; a doua se caracterizează prin obstrucționarea reciprocă a membrilor unui grup de a atinge un țel, fiind denumită „interacțiune bazată pe opoziție și competiție”; interacțiunea este inexistentă atunci când membrii unui grup lucrează independent. Dacă, până nu de mult, școala românească promova competiția și individualismul, încurajând reușita personală, acum, în contextul unui învățământ orientat spre „modernitate”, ea și-a schimbat strategia și abordează ideea cooperării prin:

- Simularea interacțiunii dintre copii;
- Depunerea unui efort sporit de către copii în procesul de învățare;
- Generarea sentimentelor de acceptare și simpatie;
- Dezvoltarea abilităților de comunicare;

- Încurajarea comportamentelor de facilitare a succesului celorlalți;
- Dezvoltarea gândirii critice.

Școala nu reprezintă doar o instituție unde copiii și tinerii vin să primească informații, ci un loc unde trebuie să învețe toți cei care lucrează. Până acum, profesorul era considerat principala sursă de informații pentru o anumită disciplină. Datorită democratizării accesului la cunoștințe, acest rol al profesorului se reduce dramatic, el devenind un organizator, o călăuză a învățării, oferind elevilor, în locul tradiționalei “transmiteri de cunoștințe”, veritabile “experiențe de învățare”. Acest lucru se poate realiza însă, doar într-o școală incluzivă, cea care poate răspunde unei mari diversități de copii, o școală în care toți participă și sunt tratați ca fiind la fel de importanți. În interiorul fiecărui grup, rolurile pe care le joacă elevii pot fi orientate spre sarcina de lucru sau spre menținerea grupului sau spre ambele. Pentru că elevii trebuie să se deprindă cu ambele categorii, uneori putem distribui roluri specifice. Elevii trebuie să schimbe rolurile la fiecare activitate pentru că scopul este să le poată îndeplini pe toate simultan. Aceste roluri pot fi: verificatorul, cititorul, cronometrul, încurajatorul, responsabilul cu materialele. Metodele de învățare prin cooperare oferă pot consolida atitudinile pozitive față de învățare, pot îmbunătăți performanțele, rezultatele școlare și stima de sine ale elevilor, putând promova interacțiunea pozitivă și sprijinul reciproc între elevi.

Bibliografie

1. Bocoș, M., (2007), Teoria și practica cercetării pedagogice, Ed. a II-a, Casa Cărții de Știință, Cluj Napoca.
2. Bocoș, M., Catalano, H., Avram, I., Someșan, E., (2009), Pedagogia
3. învățământului preșcolar, Instrumente didactice, Presa Universitară Clujeană, Cluj apoca.
4. Bocoș, M., Catalano, H., (2008), Pedagogia învățământului primar și preșcolar,
5. Cercetări, acțiune, Vol. 1, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca.

Promovarea egalității de șanse în fotbal – un pas esențial pentru dezvoltarea sportului modern

Prof. Diaconescu Alexandru
Liceul Tehnologic „General Magheru” Râmnicu Vâlcea

Fotbalul este unul dintre cele mai populare sporturi din lume, având capacitatea de a reuni oameni din medii sociale, culturale și economice diferite. Dincolo de competiție și performanță, fotbalul reprezintă un instrument important de educație, incluziune și dezvoltare personală. În acest context, promovarea egalității de șanse în fotbal a devenit o prioritate pentru organizațiile sportive, cluburi, federații și instituții internaționale. Egalitatea de șanse presupune oferirea acelorași oportunități tuturor persoanelor, indiferent de gen, vârstă, etnie, religie, dizabilitate sau statut social.

Importanța egalității de șanse în fotbal

Promovarea egalității de șanse contribuie la dezvoltarea unui mediu sportiv corect și accesibil tuturor. Fiecare persoană trebuie să aibă posibilitatea de a participa la activități fotbalistice, de a se dezvolta și de a-și valorifica talentul fără a fi discriminată. În trecut, anumite categorii sociale au avut acces limitat la practicarea fotbalului, însă în ultimele decenii s-au făcut progrese importante în combaterea discriminării și în promovarea incluziunii.

Egalitatea de șanse în fotbal nu înseamnă doar participarea sportivilor pe teren, ci și accesul egal la educație sportivă, infrastructură, competiții, funcții de conducere și oportunități profesionale în cadrul organizațiilor sportive. Astfel, fotbalul poate deveni un exemplu de respect și echitate pentru întreaga societate.

Egalitatea de gen în fotbal

Un aspect esențial al promovării egalității de șanse îl reprezintă susținerea fotbalului feminin. De-a

lungul timpului, fotbalul a fost considerat un sport predominant masculin, iar femeile au întâmpinat numeroase obstacole în practicarea acestuia. În prezent, numeroase federații și organizații sportive investesc în dezvoltarea fotbalului feminin, organizând competiții dedicate, programe de formare și campanii de promovare.

Creșterea popularității competițiilor feminine demonstrează faptul că performanța sportivă nu este condiționată de gen. Tot mai multe fete aleg să practice fotbalul, având modele de succes care le inspiră să își urmeze pasiunea. În plus, promovarea egalității de gen contribuie la combaterea stereotipurilor și la dezvoltarea unei culturi bazate pe respect reciproc.

Combaterea discriminării și a rasismului

Fotbalul este practicat de persoane aparținând unor grupuri etnice și culturale diverse. Din acest motiv, combaterea discriminării și a rasismului reprezintă o responsabilitate importantă pentru toate instituțiile implicate în fenomenul sportiv. Organizațiile internaționale desfășoară campanii de conștientizare prin care promovează respectul, toleranța și fair-play-ul.

Manifestările rasiste sau discriminatorii afectează atât sportivii, cât și imaginea competițiilor sportive. De aceea, regulamentele actuale prevăd sancțiuni pentru comportamentele discriminatorii ale jucătorilor, oficialilor sau spectatorilor. Educația și informarea reprezintă instrumente esențiale pentru prevenirea acestor situații și pentru construirea unui climat sportiv bazat pe respect și egalitate.

Incluziunea persoanelor cu dizabilități

Promovarea egalității de șanse în fotbal presupune și integrarea persoanelor cu dizabilități. În multe țări există competiții și programe adaptate pentru persoanele cu diferite tipuri de dizabilități, oferindu-le posibilitatea de a participa activ la activități sportive. Fotbalul adaptat contribuie la dezvoltarea fizică și psihologică a participanților, îmbunătățindu-le încrederea în sine și gradul de integrare socială.

Prin investiții în infrastructură accesibilă și prin organizarea de evenimente dedicate, comunitățile sportive demonstrează că sportul trebuie să fie deschis tuturor. Astfel, fotbalul devine un mijloc eficient de promovare a incluziunii sociale și a respectării drepturilor omului.

Rolul educației și al instituțiilor sportive

Cluburile sportive, școlile și federațiile au un rol esențial în promovarea egalității de șanse. Prin programe educative, campanii de informare și activități de voluntariat, acestea pot contribui la formarea unor valori precum respectul, toleranța și solidaritatea. Antrenorii și profesorii de educație fizică au responsabilitatea de a crea un mediu în care fiecare participant să se simtă apreciat și respectat.

De asemenea, instituțiile sportive trebuie să adopte politici clare împotriva discriminării și să asigure accesul egal la resurse și oportunități. Numai prin colaborarea dintre sportivi, antrenori, suporterii și autorități poate fi construit un fotbal modern și incluziv.

Concluzie

Promovarea egalității de șanse în fotbal reprezintă o condiție fundamentală pentru dezvoltarea unui sport echitabil și accesibil tuturor. Prin susținerea egalității de gen, combaterea discriminării, integrarea persoanelor cu dizabilități și implementarea unor programe educative eficiente, fotbalul poate deveni un model de incluziune și respect în societate. Egalitatea de șanse nu contribuie doar la creșterea performanței sportive, ci și la formarea unor comunități mai unite, în care fiecare persoană are posibilitatea de a-și valorifica potențialul.

Bibliografie

1. FIFA – *FIFA Social Responsibility and Human Rights Strategy*.
2. UEFA – *Respect Campaign and Inclusion Policies*.
3. FRF – *Strategii și programe pentru dezvoltarea fotbalului feminin și incluziunea socială*.
4. United Nations – *Sport for Development and Peace Initiatives*.
5. Coakley, J. (2021). *Sports in Society: Issues and Controversies*. McGraw-Hill Education.
6. Houlihan, B. (2018). *Sport and Society: A Student Introduction*. Sage Publications.

Managementul clasei de elevi – delimitări conceptuale

Prof. Diaconu Iulia

Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

Pentru desfășurarea cât mai bună a activității în clasa de elevi cadrul didactic planifică, organizează, conduce, comunică, motivează și evaluează conținuturile pentru dezvoltarea competențelor generale și specifice fiecărei discipline de studiu. Activitatea desfășurată împreună cu elevii are caracteristicile unui sistem managerial în care:

- mai mulți indivizi cu statut și rol bine definit se asociază în vederea dezvoltării competențelor
- conducătorul activității aplică periodic noi teorii și abordări practice care aparțin de mai multe științe (psihologie, pedagogie, didactică, etc.)
- relațiile educaționale se desfășoară în cadrul unui proces social dinamic în cadrul căruia au loc raporturi și interacțiuni interpersonale (elevi-elevi, profesor-elev)

Pornind de la semnificația termenului de management trebuie acceptată valoarea implicațiilor acestuia asupra activității desfășurate cu elevii. Aplicarea conceptului de management cu toate caracteristicile lui, adaptate clasei de elevi, este benefică și necesară.

Cadrele didactice trebuie să se raporteze la cei pe care-i educă, trebuie să includă în activitatea desfășurată de ei și părinții elevilor și alte categorii sociale cu care copiii vin în contact.

Cerințele societății sunt tot mai mari, cerințele educaționale cresc continuu și obiectivele educaționale se modifică neîncetat. Activitatea desfășurată împreună cu elevii, la clasă, a devenit foarte complexă, implicând foarte mult efort din partea profesorului.

Evidențierea complexității managementului clasei de elevi arată un domeniu de cercetare în științele educației care studiază atât perspectivele teoretice de abordare ale clasei de elevi cât și structurile dimensional-practice ale acesteia. În scopul facilitării intervențiilor cadrelor didactice în situațiile educaționale concrete.

Managementul clasei de elevi este un domeniu teoretic cu aplicații practice care încearcă să adapteze la realitatea educațională un set de principii și reguli care și-au dovedit eficiența de-a lungul timpului în multe domenii ale activității umane. Managementul clasei de elevi în educație presupune o activitate de coordonare a unor secvențe de învățare cu scopul obținerii unei eficiențe și productivități cât mai mari. Aceste secvențe constituie scenariul lecției în care profesorul specialist este regizorul responsabil de crearea unui mediu pozitiv de învățare, nu doar în sensul amenajării spațiului fizic ci și prin proiectarea situațiilor de învățare.

Managementul clasei de elevi a devenit, pe parcursul timpului, o disciplină care se ocupă de eficientizarea actului educațional din perspectiva creării cadrului și a condițiilor pentru o activitate cât mai productivă, prin dezvoltarea și menținerea unui mediu de învățare adecvat în care elevii să participe cu entuziasm și în mod activ la activități.

Problematica managementului clasei de elevi cunoaște o semnificație deosebită în lumina unui mediu social și politic aflat în continuă schimbare. Aproape toate aspectele educației sunt puse în discuție în dinamica lumii moderne.

Datorită incertitudinilor care se manifestă în aproape toate domeniile este necesar să precizăm cerințele de bază ale implementării managementului clasei de elevi, cerințe promovate și susținute de mai mulți specialiști din domeniul educației:

- calitatea obținută în cadrul sistemului trebuie să fie prioritară, acceptând că orice rabat de la standardele de performanță are consecințe nefaste atât pe termen scurt cât și pe termen lung;
- claritatea obiectivelor stabilite va asigura eliminarea incertitudinii și a ambiguității;
- motivarea pentru participare a factorilor implicați va asigura continuitate și consistență procesului desfășurat;
- utilizarea rațională a resurselor și a elementelor educației conduce la eficientizarea activității;
- adaptarea continuă a proceselor la rezultate îmbunătățește toate procesele implicate în sistem.

Managementul clasei de elevi implică o anumită mentalitate, o manieră proprie de aplicare în practică a

teoriei, principiilor și metodologiei prin antrenarea corespunzătoare a resurselor (materiale, umane, temporale, spațiale). Managementul clasei are următoarele caracteristici:

- acțiunile care asigură funcționarea sistemului sunt foarte complexe, fiind caracterizate de interdisciplinaritatea implicată de problematica educațională;
- caracterul participativ este condiționat de implicarea activă a tuturor actorilor (elevi, profesori, părinți, etc.);
- particularitățile colectivității determină modul de structurare a problematicii educaționale, a procesului și a factorilor educaționali;
- managementul clasei de elevi are implicații atât la nivel macropedagogic (managementul instituțiilor școlare) cât și la nivel micropedagogic;
- orientarea în elaborarea programelor manageriale educaționale se realizează după reguli, condiții și principii specifice;
- este dinamic atât în ceea ce privește bazele teoretice cât și aplicațiile în domeniu, prezentând deschidere și spre alte domenii;
- are caracter sistemic și este integrativ întrucât sintetizează specific date din domenii conexe;
- este prospectiv pentru că anticipează pe baza tendințelor de evoluție a sistemului;
- este indicativ-instrumental pentru că arată cum trebuie realizate obiectivele, respectate principiile, aplicate metodologiile;
- este multifuncțional prin descrierea, utilizarea și aplicarea mai multor roluri, atribuții, operații

Bibliografie

1. Iucu, R. (2006). Managementul clasei de elevi. Iași, Editura Polirom
2. Joița, E. (2000). Management educațional. Profesorul- manager: roluri și metodologie. Iași, Editura Polirom.
3. Stan, E. (2003). Managementul clasei de elevi. București, Editura Teora.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată în predarea limbii engleze

Prof. Diaconu Liudmila-Elena,

Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea, județul Vâlcea

Societatea contemporană promovează educația incluzivă și respectarea diversității, ceea ce determină profesorii să adapteze procesul instructiv-educativ la nevoile tuturor elevilor. În acest context, managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă două concepte esențiale pentru asigurarea unui învățământ de calitate.

Clasele actuale sunt caracterizate prin diversitate în ceea ce privește nivelul de pregătire, stilurile de învățare, ritmul de lucru, motivația și mediul socio-cultural al elevilor. Aceste diferențe sunt deosebit de vizibile în cadrul orelor de limba engleză, unde competențele lingvistice ale elevilor pot varia considerabil. Gestionarea eficientă a unei clase eterogene presupune organizarea activităților astfel încât fiecare elev să beneficieze de oportunități reale de învățare și dezvoltare. Pedagogia diferențiată oferă cadrul metodologic necesar pentru adaptarea conținuturilor, strategiilor și evaluării la particularitățile elevilor.

Clasa eterogenă este formată din elevi cu niveluri diferite de cunoștințe, abilități și experiențe de învățare. Într-o astfel de clasă, profesorul trebuie să creeze un mediu educațional echilibrat, în care fiecare elev să se simtă valorizat și implicat. Managementul eficient al clasei eterogene presupune stabilirea unor reguli clare, organizarea adecvată a spațiului și timpului de lucru, precum și utilizarea unor metode de predare flexibile. Profesorul are rolul de facilitator al învățării, coordonând activitățile astfel încât să răspundă nevoilor

diferite ale elevilor. În cadrul orelor de limba engleză, eterogenitatea poate fi observată prin diferențele de vocabular, pronunție, fluentă și competențe de înțelegere a mesajelor orale și scrise.

Unii elevi pot avea contacte frecvente cu limba engleză prin intermediul internetului, filmelor sau jocurilor video, în timp ce alții întâlnesc limba străină doar în mediul școlar. Din acest motiv, profesorul trebuie să organizeze activități care să permită participarea tuturor elevilor, indiferent de nivelul lor de competență. O strategie eficientă este utilizarea muncii pe grupe mixte, în care elevii cu nivel mai ridicat îi pot sprijini pe cei care întâmpină dificultăți. De asemenea, activitățile de tip pair work și cooperative learning contribuie la dezvoltarea comunicării și a spiritului de colaborare.

Pedagogia diferențiată reprezintă un ansamblu de practici educaționale prin care profesorul adaptează procesul de predare-învățare la caracteristicile individuale ale elevilor. Scopul principal este asigurarea progresului fiecărui elev, pornind de la nivelul său de dezvoltare. Diferențierea poate viza conținutul, procesul de învățare, produsele realizate de elevi și modalitățile de evaluare. Profesorul poate oferi sarcini cu grade diferite de dificultate, poate utiliza resurse variate și poate permite elevilor să demonstreze ceea ce au învățat prin modalități diverse.

La limba engleză, diferențierea conținutului poate fi realizată prin selectarea unor texte adaptate nivelului de competență al elevilor. De exemplu, în cadrul unei lecții despre animale, elevii aflați la un nivel începător pot lucra cu propoziții simple și imagini, în timp ce elevii avansați pot analiza texte descriptive mai complexe. Diferențierea procesului poate include utilizarea jocurilor didactice, a aplicațiilor digitale, a exercițiilor de conversație sau a activităților bazate pe proiecte. Unii elevi învață mai eficient prin activități vizuale, alții prin exerciții auditive sau prin experiențe practice. Profesorul trebuie să valorifice această diversitate pentru a crește implicarea elevilor. În ceea ce privește produsele finale, elevii pot realiza postere, prezentări orale, dialoguri, compuneri sau proiecte multimedia. Astfel, fiecare elev își poate valorifica punctele forte și își poate demonstra competențele într-o manieră adecvată propriului stil de învățare.

Predarea limbii engleze oferă numeroase oportunități pentru aplicarea pedagogiei diferențiate. Profesorul poate utiliza activități gradate, în care sarcinile sunt organizate pe niveluri de dificultate. De exemplu, în cadrul unei activități de citire, un grup de elevi poate identifica informații explicite din text, în timp ce alt grup poate formula concluzii sau opinii personale. Utilizarea tehnologiilor digitale facilitează, de asemenea, diferențierea instruirii. Platformele educaționale permit accesul la exerciții personalizate și oferă feedback imediat. Elevii pot progresa în ritmul propriu, ceea ce contribuie la dezvoltarea autonomiei în învățare. Evaluarea diferențiată reprezintă un alt aspect important. În locul utilizării exclusive a testelor standardizate, profesorul poate combina evaluarea tradițională cu portofoliul, autoevaluarea și observarea sistematică a activității elevilor. Astfel, evaluarea devine un instrument de susținere a învățării și nu doar de măsurare a performanței. În plus, crearea unui climat pozitiv și incluziv în clasă favorizează dezvoltarea încrederii în sine și a motivației pentru învățare. La orele de limba engleză, elevii trebuie să se simtă în siguranță atunci când comunică într-o limbă străină și să perceapă greșeala ca pe o etapă firească a procesului de învățare.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată constituie elemente fundamentale ale educației moderne. În contextul predării limbii engleze, acestea permit valorificarea diversității elevilor și crearea unor oportunități de învățare adaptate nevoilor individuale. Prin organizarea eficientă a activităților, utilizarea strategiilor diferențiate și promovarea unui climat incluziv, profesorul contribuie la dezvoltarea competențelor lingvistice și la succesul școlar al tuturor elevilor.

Aplicarea consecventă a principiilor pedagogiei diferențiate transformă diversitatea din clasă într-o resursă educațională valoroasă și stimulează participarea activă a fiecărui elev la procesul de învățare.

Promovarea egalității de șanse prin intermediul limbilor străine – Rolul limbii engleze în cadrul proiectelor Erasmus+

Prof. Dichel Ioana

Liceul Tehnologic „General Magheru” Râmnicu Vâlcea

În societatea contemporană, egalitatea de șanse reprezintă unul dintre principiile fundamentale ale educației. Fiecare elev trebuie să aibă posibilitatea de a se dezvolta și de a participa activ la viața școlară și socială, indiferent de mediul din care provine, de statutul social, de etnie sau de alte diferențe individuale. În acest context, învățarea limbilor străine, în special a limbii engleze, contribuie semnificativ la promovarea incluziunii și a egalității de șanse. Acest aspect devine și mai important atunci când școala este implicată în proiecte Erasmus+, unde comunicarea se realizează, de cele mai multe ori, prin intermediul unei limbi internaționale.

Importanța limbii engleze în promovarea egalității de șanse

Limba engleză este considerată în prezent limba internațională a comunicării. Cunoașterea acesteia oferă tuturor elevilor acces la informații, resurse educaționale, oportunități de dezvoltare personală și profesională, precum și posibilitatea de a interacționa cu persoane din alte țări.

Prin studiul limbii engleze, elevii beneficiază de șanse egale de participare la activități educaționale internaționale. Indiferent de țara de origine, aceștia pot comunica, colabora și împărtăși experiențe folosind un limbaj comun. Astfel, limba engleză reduce barierele lingvistice și facilitează integrarea tuturor participanților în activități comune.

Rolul proiectelor Erasmus+ în dezvoltarea competențelor lingvistice

Proiectele Erasmus+ promovează cooperarea între școli și instituții educaționale din diferite state europene. Participarea la astfel de proiecte oferă elevilor și profesorilor oportunitatea de a lucra împreună în echipe internaționale, de a participa la mobilități și de a descoperi noi culturi.

În cadrul acestor proiecte, limba engleză este utilizată ca instrument principal de comunicare. Folosirea unei limbi internaționale permite tuturor participanților să își exprime ideile și să colaboreze în mod egal. Elevii învață să respecte diversitatea culturală și să aprecieze diferențele dintre oameni, dezvoltând totodată competențe de comunicare esențiale pentru viitor.

De asemenea, proiectele Erasmus+ contribuie la creșterea încrederii în sine a elevilor, în special a celor care provin din medii defavorizate sau care au avut mai puține oportunități de a interacționa cu persoane din alte țări. Prin utilizarea limbii engleze, aceștia dobândesc curajul de a participa activ la discuții și activități internaționale.

Beneficiile egalității de șanse prin utilizarea limbii engleze

Promovarea limbii engleze în școală aduce numeroase beneficii:

- facilitează accesul egal la informații și resurse educaționale internaționale;
- încurajează participarea tuturor elevilor la activități și proiecte europene;
- dezvoltă competențe de comunicare și colaborare;
- contribuie la combaterea discriminării și a excluziunii sociale;
- stimulează respectul pentru diversitate culturală și lingvistică;
- pregătește elevii pentru integrarea pe piața muncii europene și internaționale.

Concluzie

În concluzie, limbile străine, în special limba engleză, reprezintă un instrument important pentru promovarea egalității de șanse în educație. În contextul participării școlii la proiecte Erasmus+, utilizarea unei limbi internaționale facilitează comunicarea, colaborarea și incluziunea tuturor participanților. Prin dezvoltarea competențelor lingvistice, elevii au acces la oportunități educaționale și culturale diverse, devenind cetățeni activi, deschiși către cooperare și respect față de diversitate.

Astfel, limba engleză nu este doar un mijloc de comunicare, ci și un factor esențial în construirea unei educații echitabile și moderne.

Bibliografie

1. Comisia Europeană (2024). *Ghidul Programului Erasmus+ 2024*. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene.
2. Consiliul Uniunii Europene (2018). *Recomandarea Consiliului privind competențele-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții*. Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.
3. UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education – All Means All*. Paris: UNESCO.
4. Consiliul Europei (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume*. Strasbourg.
5. Ministerul Educației (2023). *Strategia privind educația incluzivă și egalitatea de șanse în sistemul de învățământ preuniversitar*. București.
6. Harmer, Jeremy – *The Practice of English Language Teaching*. Harlow: Pearson Education Limited, 2015.

Promovarea egalității de șanse prin educație – incluziunea elevilor cu cerințe educaționale speciale, o responsabilitate a școlii moderne

Prof. dr. Dicu Sevastia Lizuca

Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vâlcea

Educația reprezintă unul dintre cele mai importante instrumente de dezvoltare personală și socială. Prin intermediul acesteia, fiecare copil are posibilitatea de a-și valorifica potențialul și de a participa activ la viața comunității. Totuși, accesul egal la educație nu este întotdeauna garantat, în special pentru elevii care se confruntă cu diverse dificultăți de învățare, dizabilități sau alte cerințe educaționale speciale.

Conceptul de egalitate de șanse în educație se referă la asigurarea condițiilor necesare pentru ca fiecare elev să beneficieze de oportunități reale de învățare și dezvoltare. Acest principiu nu presupune tratarea identică a tuturor elevilor, ci adaptarea procesului educațional la nevoile fiecăruia, astfel încât diferențele individuale să nu devină bariere în calea succesului școlar.

În ultimele decenii, educația incluzivă a devenit o prioritate la nivel european și internațional, fiind considerată una dintre cele mai eficiente modalități de promovare a echității și a participării sociale. În acest context, integrarea și incluziunea elevilor cu CES reprezintă o provocare, dar și o oportunitate pentru școala modernă.

Educația incluzivă – fundament al egalității de șanse

Educația incluzivă are la bază ideea că fiecare copil are dreptul de a învăța împreună cu ceilalți copii, într-un mediu care respectă diversitatea și promovează participarea activă. Aceasta presupune eliminarea barierelor care pot limita accesul la educație și adaptarea strategiilor didactice la particularitățile elevilor.

Elevii cu cerințe educaționale speciale pot întâmpina dificultăți în diferite domenii: învățare, comunicare, comportament, mobilitate sau relaționare socială. Pentru acești elevi, simpla prezență în școala de masă nu este suficientă. Este necesară crearea unor condiții care să permită participarea efectivă la activitățile educative și dezvoltarea competențelor necesare integrării sociale.

Educația incluzivă promovează valori precum respectul pentru diversitate, solidaritatea, toleranța și cooperarea. Într-o clasă incluzivă, diferențele dintre elevi sunt percepute ca resurse educaționale, nu ca obstacole. Astfel, toți copiii au posibilitatea de a învăța unii de la alții și de a dezvolta atitudini pozitive față de diversitate.

Rolul cadrului didactic în sprijinirea elevilor cu CES

Profesorul ocupă un loc central în procesul de incluziune școlară. Succesul integrării elevilor cu CES depinde în mare măsură de competențele profesionale și de atitudinea cadrului didactic față de diversitate.

Pentru a răspunde nevoilor individuale ale elevilor, profesorul trebuie să utilizeze metode de predare diferențiate și strategii adaptate nivelului de dezvoltare al fiecărui copil. Printre acestea se numără:

- individualizarea sarcinilor de lucru;
- utilizarea materialelor didactice adaptate;
- învățarea prin cooperare;
- metode interactive și participative;
- evaluarea flexibilă și centrată pe progresul elevului.

De asemenea, este esențială colaborarea permanentă cu profesorul de sprijin, consilierul școlar, familia și alți specialiști implicați în procesul educațional. Comunicarea eficientă între toți factorii implicați contribuie la identificarea soluțiilor adecvate pentru depășirea dificultăților întâmpinate de elev.

Un climat educațional pozitiv, bazat pe încurajare și acceptare, favorizează dezvoltarea stimei de sine și a motivației pentru învățare. Elevii cu CES au nevoie să se simtă valorizați și acceptați pentru a-și putea manifesta potențialul.

Beneficiile incluziunii pentru întreaga comunitate școlară

Promovarea egalității de șanse prin incluziunea elevilor cu CES aduce beneficii nu doar acestora, ci întregii comunități școlare. Elevii tipici dezvoltă competențe sociale importante, precum empatia, respectul față de diferențe și capacitatea de colaborare.

Participarea la activități comune contribuie la reducerea prejudecăților și la formarea unor atitudini pozitive față de persoanele cu dizabilități sau dificultăți de învățare. Copiii învață să aprecieze diversitatea umană și să construiască relații bazate pe respect reciproc.

În același timp, elevii cu CES beneficiază de modele comportamentale pozitive, de oportunități sporite de socializare și de un sentiment de apartenență la grup. Aceste aspecte au un impact semnificativ asupra dezvoltării lor academice și emoționale.

Școala incluzivă contribuie la formarea unei societăți mai echitabile și mai tolerante. Copiii care cresc într-un mediu educațional bazat pe respectarea diversității vor deveni adulți capabili să promoveze incluziunea și egalitatea de șanse în toate domeniile vieții sociale.

Concluzii

Promovarea egalității de șanse prin educație reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea unei societăți democratice și incluzive. În cazul elevilor cu cerințe educaționale speciale, acest deziderat presupune asigurarea accesului la resurse, servicii și oportunități educaționale adaptate nevoilor individuale.

Educația incluzivă nu este doar o obligație legală, ci și o responsabilitate morală a întregii comunități educaționale. Prin colaborare, flexibilitate și deschidere către diversitate, școala poate deveni un spațiu în care fiecare elev se simte acceptat, valorizat și susținut în procesul de învățare.

Investiția în incluziunea elevilor cu CES reprezintă, în fapt, o investiție în viitorul unei societăți bazate pe respect, echitate și solidaritate. Numai prin educație putem transforma egalitatea de șanse dintr-un principiu teoretic într-o realitate accesibilă tuturor copiilor.

Bibliografie

1. Ministerul Educației, Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani, București, 2022.
2. Ministerul Educației, Strategia privind educația incluzivă 2024–2027, București.
3. UNESCO, Guidelines for Inclusion: Ensuring Access to Education for All, Paris, 2005.
4. UNESCO, Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education, Paris, 2017.
5. UNICEF, The State of the World's Children: Children with Disabilities, New York, 2013.
6. Vrașmaș, Traian, Educația incluzivă și școala pentru toți, Editura Miniped, București, 2004.
7. Gherguț, Alois, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată, Editura Polirom, Iași, 2017.
8. Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la New York, 2006.
9. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023.
10. Agenția Europeană pentru Educație Incluzivă și Cerințe Speciale, Inclusive Education in Europe,

Promovarea egalității de șanse în educație fizică și sport

Prof. dr. Din Mihaela-Claudia

Liceul Tehnologic „General Magheru” Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă unul dintre principiile fundamentale ale educației moderne și presupune oferirea acelorași oportunități de dezvoltare tuturor elevilor, indiferent de gen, vârstă, etnie, religie, situație socială sau nivel al capacităților fizice.

În cadrul educației fizice, promovarea egalității de șanse are o importanță deosebită, deoarece activitățile sportive contribuie la dezvoltarea armonioasă a personalității, la menținerea sănătății și la integrarea socială a elevilor.

Importanța egalității de șanse în educație fizică

Educația fizică trebuie să ofere fiecărui elev posibilitatea de a participa activ la lecții și de a-și valorifica potențialul. Egalitatea de șanse contribuie la:

- dezvoltarea încrederii în sine;
- îmbunătățirea stării de sănătate;
- formarea spiritului de echipă și a respectului reciproc;
- combaterea discriminării și a excluziunii sociale;
- promovarea unui stil de viață activ și sănătos.

Prin participarea tuturor elevilor la activitățile sportive, se creează un mediu educațional incluziv, bazat pe respect și cooperare.

Modalități de promovare a egalității de șanse

Pentru a asigura egalitatea de șanse în educația fizică, profesorii pot aplica diverse strategii:

1. Adaptarea activităților la nevoile elevilor

Elevii au niveluri diferite de dezvoltare fizică și motrică. Profesorul trebuie să adapteze exercițiile și jocurile astfel încât fiecare elev să poată participa și să obțină rezultate în funcție de propriile posibilități.

2. Combaterea stereotipurilor de gen

Atât fetele, cât și băieții trebuie încurajați să participe la toate activitățile sportive, fără prejudecăți legate de sporturile considerate „pentru fete” sau „pentru băieți”. Participarea mixtă contribuie la dezvoltarea respectului reciproc și a spiritului de colaborare.

3. Integrarea elevilor cu cerințe educaționale speciale

Elevii cu dizabilități sau cu nevoi speciale trebuie să beneficieze de adaptări ale exercițiilor și de sprijin adecvat pentru a putea participa la activitățile fizice alături de colegii lor.

4. Asigurarea unui climat de respect și fair-play

Profesorul are rolul de a preveni orice formă de discriminare, bully-ing sau excludere. Respectul, toleranța și cooperarea trebuie promovate permanent în cadrul lecțiilor.

5. Evaluarea obiectivă a elevilor

Evaluarea trebuie să țină cont de progresul individual și de implicarea elevului, nu doar de performanțele sportive. Astfel, fiecare elev este motivat să participe și să se dezvolte.

Beneficiile promovării egalității de șanse

Aplicarea principiului egalității de șanse în educația fizică generează numeroase beneficii:

- creșterea participării elevilor la activitățile sportive;
- dezvoltarea relațiilor pozitive între colegi;
- reducerea fenomenelor de discriminare și marginalizare;

- îmbunătățirea rezultatelor școlare și a stării de bine;
- formarea unor cetățeni responsabili și respectuoși față de diversitate.

Concluzie

Promovarea egalității de șanse în educația fizică este esențială pentru dezvoltarea unui mediu educațional incluziv și echitabil. Prin adaptarea activităților, respectarea diversității și încurajarea participării tuturor elevilor, educația fizică devine un instrument important de integrare socială și de dezvoltare personală. Astfel, fiecare elev are posibilitatea de a se dezvolta armonios și de a beneficia de avantajele practicării activităților fizice, indiferent de particularitățile sale.

Bibliografie

1. Curriculumul național pentru disciplina Educație fizică și sport.
2. Legea învățământului preuniversitar din România nr. 198/2023.
3. Moroiu M., Dumitru M., (2017) - Repere metodologice pentru practica pedagogică la educație fizică, Editura Universitară, București

Cum poate școala să devină un loc sigur pentru elevii claselor primare

*Prof. înv. primar Dincă Lavinia – Aura
Liceul „Gheorghe Surdu”, Oraș Brezoi*

Mediul în care copilul își petrece zilele de școală nu este un simplu cadru de fundal al procesului de învățare. În termeni largi, acesta reprezintă, unul dintre cei mai puternici factori care determină dacă acel copil va crește sau va stagna, dacă va îndrăzni sau se va deveni emotiv. Climatul școlar incluziv, starea de bine a elevilor și reziliența acestora se condiționează reciproc și formează împreună fundamentul unei educații de calitate. Articolul propus explorează aceste trei dimensiuni, atât din perspectivă teoretică, cât și prin exemple concrete din activitatea la clasele primare, cu scopul de a oferi cadrelor didactice repere utile pentru practica de zi cu zi.

Climatul școlar desemnează ansamblul relațiilor interpersonale, al normelor, valorilor și practicilor care definesc atmosfera cotidiană a unei școli. Un climat incluziv înseamnă de fapt că fiecare elev, indiferent de particularitățile sale cognitive, emoționale, sociale sau familiale se simte văzut, acceptat și validat ca parte a comunității clasei. Cohen et al. (2009) definesc climatul școlar ca sumă a experiențelor subiective ale membrilor comunității educaționale și demonstrează că un climat pozitiv corelează semnificativ cu performanța academică, cu reducerea comportamentelor de risc și cu satisfacția față de școală.

Cercetările recente confirmă și aprofundează aceste concluzii. Moore (2025) arată, într-o cercetare mai amplă, că interesul academic față de climatul școlar a crescut exponențial în ultimele două decenii, iar intervențiile care vizează climatul la nivel sistemic, nu doar comportamentele individuale ale elevilor sau ale cadrelor didactice produc efecte mai durabile și mai echitabile asupra sănătății mentale a copiilor. Autorul subliniază în aceeași lucrare că un climat școlar deficitar nu este neutru: el poate amplifica inegalitățile existente și poate transforma școala dintr-un factor protector într-un factor de risc.

La vârsta școlară mică, climatul este modelat în mod determinant de cadrul didactic. Învățătorul nu predă doar matematică sau limba română. El predă, zilnic, un model de raportare unul la celălalt. Modul în care gestionează un conflict între elevi, felul în care reacționează la greșeli, tonul pe care îl folosește atunci când un copil nu înțelege. Toate acestea compun, pas cu pas, cultura relațională a clasei. Hoy și Miskel (2013) subliniază că liderul formal al grupului este principalul arhitect al climatului perceput de elevi, iar această responsabilitate este cu atât mai mare cu cât copiii din ciclul primar nu au încă resursele psihologice pentru a filtra critic mediul în care se află.

Un studiu de caz documentat în literatura de specialitate (Ainscow, Booth & Dyson, 2006) descrie transformarea unei clase cu dinamică tensionată printr-o intervenție simplă: cadrele didactice au introdus un ritual zilnic de recunoaștere a contribuției proprii la finalul orei, un elev diferit era invitat să numească un lucru bun observat la un coleg. Într-un interval de șase săptămâni, numărul conflictelor verbale în pauze s-a redus considerabil, iar elevii au început să solicite ei înșiși perpetuarea ritualului. Exemplul ilustrează că intervențiile de climat nu necesită resurse suplimentare, ci intenție pedagogică și consecvență.

Din experiența directă la clasă, o practică eficientă a fost acordarea unui elev cu dificultăți de exprimare verbală a rolului de raportor vizual al grupului. Acesta avea rolul de a prezenta ideile colegilor prin desene sau scheme pe tablă. Treptat, colegii au început să îi ceară punctul de vedere, iar marginalizarea informală s-a estompat considerabil. Aceasta confirmă că incluziunea nu se decretează, ci se construiește prin adaptări deliberate ale structurii activităților.

Conceptul de well-being școlar a fost sistematizat de Konu și Rimpelă (2002) într-un model cu patru dimensiuni: condițiile obiective de școlarizare (having), relațiile sociale (loving), posibilitățile de autoafirmare (being) și starea de sănătate fizică și mentală (health). Modelul este util cadrelor didactice tocmai pentru că oferă o hartă operațională: bunăstarea elevului nu depinde doar de absența bolii sau a conflictului, ci de un echilibru complex între mediu, relații și sens personal.

UNICEF și OMS (2021) atrag atenția că la vârsta școlară mică, starea de bine este strâns legată de sentimentul de siguranță în relația cu adulții de referință, de gradul de autonomie perceput și de predictibilitatea mediului. Un copil care nu știe ce urmează, care se teme de reacția învățătorului sau care se simte invizibil în clasă nu poate fi un copil care învață eficient.

Cercetările recente completează acest tablou cu o dimensiune relațională și identitară. Brown et al. (2025), într-un studiu realizat pe aproape 2.000 de elevi din Londra în perioada 2023-2024, demonstrează că sentimentul de apartenență la școală este unul dintre cei mai puternici predictorii ai bunăstării psihologice și că o abordare individualistă a rezilienței și a well-being-ului, axată pe elev în plan individual este insuficientă fără a lua în calcul dimensiunea colectivă și identitară a experienței școlare.

Indicatorii comportamentali ai stării de bine la această vârstă sunt observabili fără instrumente specializate: frecvența exprimării spontane, disponibilitatea de a cere ajutor, absența simptomelor somatice asociate anxietății școlare (dureri de stomac matinal, refuzul de a merge la școală, plâns recurent) și nivelul de implicare activă în sarcinile de lucru. Cadrul didactic care știe să citească acești indicatori devine, de facto, primul filtru de identificare timpurie a copiilor în dificultate.

Un instrument simplu și eficient aplicat la clasele primare este termometrul emoțional: o planșă afișată la intrarea în clasă pe care fiecare elev marchează zilnic, cu un magnet colorat, starea sa de spirit (verde, galben, roșu). Folosit nu ca instrument de notare sau supraveghere, ci ca punct de plecare pentru scurte conversații individuale în primele cinci minute ale zilei, acesta creează un spațiu legitim pentru emoție în interiorul școlii. Iucu și Pânișoară (2008) documentează utilizarea unor instrumente similare de auto-monitorizare emoțională la ciclul primar și evidențiază reducerea episoadelor de blocaj afectiv în activitățile de grup la clasele unde acestea au fost implementate constant. Din experiența directă la clasă, aplicarea acestui instrument pe parcursul unui semestru a condus la o creștere vizibilă a încrederii elevilor în a comunica dificultățile personale, confirmând valoarea sa ca practică de rutină zilnică.

Viziunea clasică asupra rezilienței o considera un atribut de personalitate, aproape o însușire înnăscută a unor copii puternici. Cercetările recente au demontat această perspectivă: Masten (2014) demonstrează că reziliența este, în esență, o competență relațională și contextuală, care se construiește gradual în interacțiunea cu medii care sprijină această interacțiune.

Factorii protectori identificați în literatura de specialitate (Henderson & Milstein, 2003) includ: cel puțin o relație de atașament cu un adult de referință, sentimentul competenței în cel puțin un domeniu, apartenența la un grup social și existența unor rutine. Clasa primară poate oferi toți acești factori, dacă este proiectată deliberat în acest sens. Învățătorul poate deveni pentru un copil cu mediu familial instabil cel mai important adult de referință din viața sa. Această realitate implică atât responsabilitate, cât și oportunitate pedagogică.

Un studiu de caz relevant provine din programele de reziliență în școli implementate în Marea Britanie (Cefai & Cooper, 2010), unde elevii identificați ca vulnerabili au beneficiat de programe structurate de mentorat cu colegi mai mari și de oportunități de responsabilizare în activitățile clasei. Rezultatele au arătat nu doar îmbunătățirea frecvenței școlare și a performanței academice, ci și o modificare a imaginii de sine.

Din practica directă la clasă, un exemplu semnificativ a implicat un elev aflat în plasament familial, cu numeroase absențe datorate instabilității locuinței. Identificând că acesta la activitățile practice și tehnice, cadrul didactic i-a acordat rolul de expert tehnic în proiectele de grup și l-a integrat într-un program informal de sprijin reciproc cu un coleg. Cele două intervenții, aparent minore au condus la revenirea frecvenței și la o modificare vizibilă a tonusului emoțional al elevului. Cazul ilustrează că reziliența se cultivă nu prin discursuri despre putere, ci prin experiențe concrete de competență și apartenență, confirmând concluziile lui Brown et al. (2025) privind centralitatea sentimentului de a fi parte dintr-un grup.

Cele trei dimensiuni discutate nu operează izolat. Totuși, ele se condiționează reciproc într-un ciclu dinamic. Un climat incluziv reduce anxietatea și crește bunăstarea percepută; un nivel ridicat de well-being facilitează disponibilitatea de asumare a riscului cognitiv și emoțional, esențial pentru dezvoltarea rezilienței; iar copiii mai rezilienți contribuie pozitiv la climatul general al clasei, prin capacitatea lor de a gestiona conflictele constructiv și de a fi modele implicite pentru ceilalți. Moore (2025) descrie tocmai această interdependență sistemică, avertizând că intervențiile punctuale au efecte limitate dacă mediul de ansamblu rămâne neschimbat.

Concluzii

Implicațiile pentru practica didactică sunt clare. Cadrul didactic din ciclul primar ocupă o poziție strategică: este simultan facilitator al climatului, observator al stării de bine și modelator al rezilienței. Aceasta înseamnă că formarea inițială și continuă a cadrelor didactice nu poate rămâne ancorată exclusiv în didactica disciplinelor.

Practicile descrise în acest articol: rolul de raportor vizual, termometrul emoțional, ritualul recunoașterii contribuției, mentoratul de la egal la egal, responsabilizarea prin roluri adaptate nu presupun resurse financiare suplimentare. Ele presupun, în schimb, o schimbare de perspectivă: de la clasa ca spațiu de transmitere a conținuturilor, la clasa ca comunitate de practică în care fiecare copil contează, este văzut și are locul lui.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența nu sunt concepte rezervate psihologilor școlari sau specialiștilor în educație incluzivă. Ele sunt responsabilitatea cotidiană a oricărui cadru didactic care intră într-o clasă. Exemplele prezentate atât din literatura de specialitate, cât și din practica directă la clasă demonstrează că schimbările semnificative nu vin întotdeauna din programe elaborate, ci din gesturi pedagogice conștiente, repetate și ancorate în cunoașterea autentică a fiecărui copil. Cercetările recente (Moore, 2025; Brown et al., 2025; Cai et al., 2025) transmit un mesaj comun: investiția în mediul relațional al școlii este una dintre cele mai eficiente și mai echitabile forme de intervenție educațională disponibile. O școală cu adevărat incluzivă nu este cea care nu are elevi dificili, este cea care nu renunță la niciunul dintre ei.

Bibliografie

1. Ainscow, M., Booth, T., & Dyson, A. (2006). *Improving schools, developing inclusion*. Routledge.
2. Brown, C., Douthwaite, A., Donnelly, M., & Olaniyan, Y. D. (2025). Resilience through belonging: Schools' role in promoting the mental health and well-being of children and young people. *Behavioral Sciences*, 15(10), 1421. <https://doi.org/10.3390/bs15101421>
3. Cai, C., Mei, Z., Wang, Z., & Luo, S. (2025). School-based interventions for resilience in children and adolescents: A systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Frontiers in Psychiatry*, 16. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2025.1594658>
4. Cefai, C., & Cooper, P. (2010). Students without voices: The unheard accounts of secondary school students with social, emotional and behaviour difficulties. *European Journal of Special Needs Education*, 25(2), 183-198.
5. Cohen, J., McCabe, E. M., Michelli, N. M., & Pickeral, T. (2009). School climate: Research, policy, practice, and teacher education. *Teachers College Record*, 111(1), 180-213.
6. Henderson, N., & Milstein, M. M. (2003). *Resiliency in schools: Making it happen for students and educators*. Corwin Press.
7. Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2013). *Educational administration: Theory, research, and practice* (9th ed.). McGraw-Hill.
8. Iucu, R., & Panisoara, I. O. (2008). *Formarea personalului didactic. Studii si cercetari*. Credis.

9. Konu, A., & Rimpela, M. (2002). Well-being in schools: A conceptual model. *Health Promotion International*, 17(1), 79-87.
10. Masten, A. S. (2014). *Ordinary magic: Resilience in development*. Guilford Press.
11. Moore, G. (2025). Annual research review: Improving school climate to improve child and adolescent mental health and reduce inequalities. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. <https://doi.org/10.1111/jcpp.70061>
12. UNICEF & OMS. (2021). *Promoting children's wellbeing and sustainable equity: For every child*. UNICEF.

Grădinița și școala- medii incluzive

Prof. Dinică Elena Ramona

Școala Profesională Colonie, Mun. Râmnicu Vâlcea

Fiecare copil este diferit și special și are propriile nevoi, fie că este sau nu un copil cu dizabilități. Toți copiii au dreptul la educație în funcție de nevoile lor. Educația incluzivă are ca principiu fundamental un învățământ pentru toți, împreună cu toți, care constituie un deziderat și o realitate ce câștigă adepți și se concretizează în experiențe și bune practici de integrare/ incluziune.

Educația de tip incluziv este o educație de calitate, accesibilă și care își îndeplinește menirea de a se adresa tuturor copiilor, fără discriminare. În întreaga lume, din ce în ce mai mulți copii care provin din medii defavorizate urmează grădinițele, școlile primare sau gimnaziale. În cele mai multe țări se stipulează prin lege că toți copiii trebuie să beneficieze de educație.

Grupul Român pentru Educație Incluzivă (GREI) are ca obiectiv general conectarea României la eforturile internaționale în realizarea educației incluzive, susținerea și dezvoltarea modelului românesc și promovarea acestuia la nivel național și european. Principiile pe care GREI le promovează sunt simple, clare și de maximă generalitate:

- fiecare copil este unic și valoros în cadrul sistemului de educație;
- fiecare copil poate învăța;
- politicile școlare sunt cele care trebuie să încurajeze mai curând ideea de școală pentru copil, decât cea de copil pentru școală;
- încurajează dezvoltarea și susținerea serviciilor de sprijin în școală , pentru a oferi oportunități de dezvoltare tuturor elevilor, dar și pentru a forma și sprijini profesorii;
- susțin parteneriatul educațional dintre profesori, părinți, elevi, alături de toți profesioniștii care dau valoare adăugată actului educațional; educație incluzivă înseamnă sprijin și educație pentru toți, grijă și atenție pentru fiecare.

În acest sens, integrarea educativă vizează reabilitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale, aflate în dificultate psihomotorie, de intelect, de limbaj, psihocomportamentală, senzorială, printr-o serie de măsuri de natură juridică, politică, socială, pedagogică. În pedagogia contemporană există o preocupare intensă pentru găsirea căilor și mijloacelor optime de intervenție educativă, încă de la vârstele mici, asupra unei categorii cât mai largi de populație infantilă. Astfel, conștiința copiilor, de la cea mai fragedă vârstă, trebuie formată și dezvoltată, învățându-i pe aceștia că primirea copiilor „diferiți”, alături de toți ceilalți, trebuie făcută nu de dragul lor, în primul rând, și nu din milă pentru ei, ci pentru dreptul fiecărui individ de a participa la acțiuni comune pentru dezvoltarea lui ulterioară , pentru a contribui și el la dezvoltarea comunității în care trăiește.

Argumentul acestui referat este tocmai ideea că incluziunea poate și este mai mult decât un discurs demagogic, declarativ; ea poate fi pusă în practică prin tehnici concrete de predare și adaptare curriculară individualizată, prin formarea și dezvoltarea conștiinței tuturor copiilor pentru accepțiunea diversitară de orice tip. Grădinița are ca scop crearea unui program coerent și coordonat de incluziune a copiilor preșcolari cu diferite dizabilități, de alte etnii, proveniență socială etc. și pregătirea celorlalți copii în vederea acceptării

acestora alături de ei, fără diferențe de manifestare comportamentală sau verbală. De asemenea, se impune și implementarea unor strategii coerente de dezvoltare a conștiinței și a comportamentelor copiilor în spiritul toleranței și nediscriminării, a acceptării de șanse egale pentru toți copiii.

Integrarea/ incluziunea poate fi susținută de existența unui cadru legislativ flexibil și realist, de interesul și disponibilitatea cadrelor didactice din școala de masă și din școala specială, de acceptul și susținerea părinților copiilor integrați, de implicarea întregii societăți civile, dar și de nivelul de relații ce se formează și se dezvoltă la nivelul clasei integratoare care se bazează pe toleranță și respect față de copilul cu probleme. Grădinița care îi receptează în colectivitatea sa pe copiii defavorizați și își determină intern „direct și indirect”, atitudinea față de aceștia este alcătuită din: educatoare, părinți, copii, iar la nivel extern, societatea cu numeroase instituții și diverși factori media. O condiție esențială pentru reușita acestor acțiuni comune ale celor trei factori activi din grădiniță este existența unor relații de înțelegere, constructive care se realizează prin atitudini deschise, prin disponibilitate, printr-un „pozitivism” specific ce se cimentează cu voință și convingere.

Educatoarea trebuie să cunoască deficiențele copiilor pe care îi va primi în grupă în scopul înțelegerii acestora și pentru a-și putea modela activitățile, în funcție de necesitățile copiilor. Grupa în care va fi integrat copilul cu cerințe speciale va trebui să primească informații într-o manieră corectă și pozitivă despre acesta.

Este foarte importantă sensibilizarea copiilor și pregătirea lor pentru a primi în rândurile lor un coleg cu dizabilități. Sensibilizarea se face prin stimulări: crearea și aplicarea unor jocuri care permit stimularea unor deficiențe (motorie, vizuală, auditivă), ceea ce determină copiii să înțeleagă mai bine situația celor ce au dizabilități: prin povestiri, texte literare, prin discuții, vizitarea/ vizita unor persoane cu deficiențe.

De asemenea, trebuie să-i încurajeze și să-i stimuleze ori de câte ori este nevoie pe aceștia, dându-le încrederea în forțele proprii, în propria reușită în acțiunile întreprinse, evidențiind unele abilități sau interese speciale lor în dezvoltarea și sprijinirea cărora trebuie implicate și familiile copiilor. Copiii cu cerințe educative speciale integrați în programul grădiniței trebuie să dispună de o bună colaborare între educatoare, părinți, psihologi și profesorul logoped. Părinții sunt parteneri la educație pentru că dețin cele mai multe informații despre copiii lor. Relația de parteneriat între părinți și grădiniță presupune informarea părinților cu privire la programul grupelor, la conținuturile și metodele didactice, dar presupune și întâlniri cu aceștia, participări la expoziții, excursii, serbări, vizite, etc., în care sunt implicați proprii lor copii.

Grădinița are rolul de a sprijini familiile să aibă încredere în resursele proprii, să facă față greutăților cu care acestea se confruntă. Educația părinților și consilierea acestora au un rol important în integrarea copiilor cu afecțiuni de natură psihică, emoțională ori de altă natură în grădiniță. Rezultatele muncii pentru promovarea incluziunii, atât directe cât și indirecte, față de partenerii educaționali, părinți, apar după intervale mari de timp și sunt efectul unui exercițiu asiduu, susținut. Centrarea atenției educaționale pe grupurile vulnerabile este un indiciu al nivelului de civilizație atins de o anumită societate și aceasta impune căutarea unei noi formule de solidaritate umană, fapt ce are o semnificație aparte în societatea noastră.

Grădinița este incluzivă printr-un curriculum flexibil și deschis ce permite adaptări succesive. Nu copilul urmează curriculumul, ci acesta este un instrument menit să sprijine dezvoltarea lui, se adaptează nevoilor și particularităților acestuia. Când spunem „grădiniță incluzivă”, nu trebuie să ne ducem cu gândul la copiii cu CES, ci la fiecare copil în parte, pentru că fiecare are un ritm propriu de dezvoltare și la un moment dat poate avea nevoie de anumite cerințe speciale în ceea ce privește educația. Există, de asemenea, și anumite situații de risc, în care educatoarea trebuie să cunoască trăirile și comportamentele copilului, pentru a-l sprijini. Riscurile pot apărea din mediul socio-cultural din care acesta face parte, din relațiile de familie care îi determină existența zilnică, precum și modul de dezvoltare, din modelele formale educaționale ce pot exercita un stres deosebit asupra copilului care nu corespunde „normalității” cu care ne-am obișnuit.

O planificare nu poate porni așa, tradițional, ca altă dată, de la conținuturi, ci de la personalitățile copiilor, de la caracteristicile și particularitățile individuale. Pe de altă parte, grădinița, ca instituție, nu poate face față singură cerințelor multiple ale unui program eficient de educație. Este nevoie de un parteneriat între grădiniță- familie- comunitate, de o construcție comună în folosul copilului, fără prejudecăți, bazată pe respect reciproc, acceptare, toleranță, indiferent de situația economică, socială sau educațională a părinților. Educatoarea, la rândul ei, trebuie să răspundă diversității și unicității fiecărui copil, să-și orienteze pozitiv atitudinea, limbajul și metodele pedagogice. Copilul preșcolar se află într-un proces de formare în care fiecare gest, fiecare cuvânt, fiecare privire din partea adulților care îl înconjoară poate să îi influențeze imaginea de sine. Este foarte importantă atitudinea educatoarei la acțiunile copilului, apelativele, aprecierea pozitivă sau

negativă, pentru a-i da copilului încredere în forțele proprii.

Bibliografie

1. *Ecaterina Vrășmaș-„, Educația copilului preșcolar”*, Editura ProHumanitas, București, 1999;
2. *Ecaterina Vrășmaș-„,Introducere în educația cerințelor speciale”*, Editura Credis, București, 2004.

Managementul clasei de elevi

Prof. înv. Primar Dogaru Nicuța Aura
Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea

Managementul clasei este definit de R. Iucu ca fiind un „domeniu de cercetare în științele educației, care studiază atât perspectivele de abordare a clasei (didactică și psihosocială), cât și structurile dimensionale ale acesteia, în scopul facilitării intervențiilor cadrelor didactice în situații de criză microeducațională (indisciplină, violență, nonimplicare etc.) și a evitării consecințelor negative ale acestora, prin exercițiul microdeciziilor educaționale”.

Rolul managerului clasei, adică al dascălului, învățător sau profesor, este acela de a supraveghea clasa și buna funcționare a acesteia, de a organiza, fără să reducă activitatea managerială la nivel de producție. De asemenea, un al rol al managerului este acela de a crea o strategie de management cu un minimum de resurse (adică acestea trebuie alese din punct de vedere calitativ, nu cantitativ, pe principiul eficienței), încurajând comunicarea. Procesul decizional nu trebuie, de asemenea, amânat, managerul stabilind strategia în funcție de țintele pe care le dorește a fi atinse, de performanță, de calitate, etc.

Strategiile, bineînțeles, vor fi diferite în funcție de ceea ce dorește managerul de la clasă. De exemplu, dacă ținta este una pragmatică, axată pe privirea clasei ca pe un instrument educativ, atunci managerul va fi atent la aranjarea spațiului, astfel încât acesta să convină obiectivelor cognitive și să faciliteze învățarea intelectuală, clasa va fi organizată în așa fel încât să răspundă atitudinilor și aptitudinilor elevilor, comportamentul elevilor fiind urmărit și încurajat spre îmbunătățire. Dacă ținta managerului va fi una psihosocială și va lua în calcul importanța pe care elevul o acordă interacțiunii sociale, atunci ținta va viza dezvoltarea armonioasă a personalității elevilor, dar și un proces de învățare la fel de armonios.

În orice caz, managerul clasei, în calitate de coordonator al acesteia, va fi de fapt exemplul după care se ghidează elevii în procesul de autoeducație. Educația prin exemplu este una dintre cele mai puternice forme de educație, de aceea dascălul are capacitatea de a influența comportamentul elevilor. Această influență este și ea bazată pe anumiți factori, după cum atestă specialiștii în domeniu: climatul afectiv instalat între dascăl și elevi, modul în care elevul percepe profesorul, cât de des sau cât de rar este exercitată această influență, modul în care strategia dascălului este individualizată.

Un impact și mai mare îl are însă clasa în sine, colectivul. Aceasta funcționează ca un microsistem social, ce are la rândul lui statuti și este organizată pe grupuri. O clasă cu un număr mai mare de elevi, va fi organizată pe mai multe grupuri și grupulețe. Între acestea se vor stabili tot soiul de interacțiuni, în funcție de activități, de timpul liber petrecut împreună, de prietenii, antipatii, etc. În general, activitățile desfășurate la clasă vor fi acceptate dacă grupul cel mai mare le vor accepta. Astfel, grupul dominant va dicta atitudinea celorlalți, indiferent dacă discutăm despre refuzul sau acceptul cu plăcere al unor activități sau sarcini de lucru.

De asemenea, putem vorbi despre unele caracteristici separate ce pot particulariza grupul – clasă:

- coeziunea: gradul de unitate, de înțelegere reciprocă dintre membrii grupului;
- autonomia sau dependența: grupul poate acționa independent sau în strânsă legătură cu scopurile și/sau activitatea altui grup;
- conformismul sau nonconformismul membrilor: gradul de supunere și de acceptare a normelor de grup;
- permeabilitatea și impermeabilitatea: disponibilitatea clasei de a primi și accepta noi

membri;

- stabilitatea și instabilitatea: durabilitatea în timp a grupului-clasă;
- sintonicitatea: personalitatea grupului-clasă.

Din aspectele analizate se poate deduce faptul că perspectiva psihosocială reprezintă un complement solid al perspectivei didactice și totodată un subiect de mare importanță în studiul managementului clasei de elevi.

Promovarea Egalității de Șanse prin Educație

Prof. Dolan Elena

Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea

Tema Simpozionului Național „Promovarea egalității de șanse prin educație” este extrem de importantă pentru parcursul școlar al unui elev. Toți oamenii, copiii și adolescenții trebuie să aibă șanse egale să se formeze, să primească educație, să se dezvolte uman și profesional, spre binele societății și al lor, personal.

Așa cum prevede și Constituția României, în Articolul 16, principiul egalității de șanse este garantat și stipulează că cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii sau discriminări, iar statul garantează, în mod expres, egalitatea de șanse între bărbați și femei.

Legea nr. 202/ 2002 definește normele pentru asigurarea egalității de șanse în muncă, educație, sănătate și viața publică, indiferent de originea socială, de gen, religie, confesiune.

În toate domeniile și situațiile vieții sociale, în care resursele, pozițiile și relațiile sociale sunt limitate, pentru ca oamenii să concureze profesional, pentru ele, să acceadă la ele, nimeni nu trebuie să fie dezavantajat. Această prerogativă se bazează pe înțelegerea dreptății sociale, pentru a nu se crea inegalități.

Toți participanții la viața socială trebuie să aibă reale șanse „să se numere printre câștigători”, cum s-ar spune, egalitatea de șanse, de început.

Să nu fie vorba de privilegii sau de „a avea noroc”, ci de muncă, efort, realizări, chiar de performanțe, în anumite situații.

Am putea numi acest pas „principiul meritocrației”, care vine din lat. „meritum”, câștig, realizare.

Egalitatea de șanse este strâns legată de principiul dreptății.

Există, după părerea specialiștilor, trei aspecte cheie pentru parcursul vieții unui om:

1. familia, 2. educația, formarea, 3. activitatea profesională.

1. Familia, nucleul social de bază, locul unde se naște un copil, unde crește și se dezvoltă, are o influență covârșitoare pentru viitorul lui. Aici se fac primii pași în viață, de aici vin și primele modele, primele învățături, „cei șapte ani de acasă”.

Cultivarea valorilor sănătoase: munca, educația, sănătatea, credința, respectul pentru ceilalți și pentru valori, începe din familie.

Copilul, viitorul adult, este ca un mugure de floare. Când este îngrijit, i se acordă iubire, atenție, înțelegere, explicații pe măsura vârstei lui, acesta crește și se dezvoltă frumos și devine o floare, un om adevărat, un om bun și educat, un om pregătit pentru viață, alături de semenii lui.

Există, din păcate, și situații nefericite, triste, când în familie, din diferite motive, copiii nu primesc o educație bună și se creează un dezechilibru, care pentru societate dăunează, dezvoltând premise pentru fapte antisociale și pentru infracționalitate.

Lipsa de educație a familiei, instabilitatea socială, absența unui loc de muncă, problemele de sănătate, situațiile conflictuale, duc, adesea, la eșec în dezvoltarea copilului, a viitorului adult.

Dar șansa cea mai mare a copiilor este școala, mediul școlar favorabil, securizant, colegii de la școală, dascălii și toate activitățile educative care se fac în școală.

Sunt și copii, care, deși au neșansa să se nască în familii dezorganizate, cu probleme, ei , dacă frecventează școala reușesc să se dezvolte, să înțeleagă și să distingă între Bine și Rău, să-și dea seama că

școala, pregătirea este unica lor șansă de a se ridica din situațiile nefavorabile în care se află.

În societățile moderne, de astăzi, sistemul de învățământ preia, ordonat, rolul acesta de educație, de formare, independent de „contribuția familiei”, dar și cu sprijinul acesteia.

Statul social, profesional, al unui copil este determinat, în proporție covârșitoare, de școală.

Formarea tinerilor la școală, în școală, în ciclul primar, gimnazial, liceal și la nivel superior academic, construiesc profilul viitorului adult. Siguranța socială, perspectivele unui venit, educația, bunele moravuri, latura dreptății și a legalității, înțelegerea obiectivă a realităților vieții și a respectului pentru libertatea celuilalt și pentru cea proprie, sunt aspecte, care se construiesc în școală, în procesul de educație, pe baza principiului egalității de șanse.

Școala, prin educatori, învățători, profesori și prin întregul sistem, pune la dispoziția copiilor posibilități și șanse egale la anumite resurse, preocupări, educație, formare, informare, fără discriminare de vârstă, religie, rasă, gen.

Chiar dacă, de multe ori, condițiile socio-economice ale unor copii, tineri, sunt precare, școala susține pe acești copii, cu pedagogia ei de formare, de descoperire a însușirilor, a valorilor personale, prin concursuri, meditații gratuite, rechizite, programe de studii și de sprijin pentru copiii cu C.E.S. sau pentru cei dezavantajați.

Evoluția societății moderne, programele pe care le derulează instituțiile abilitate, școala, O.N.G.-urile promovează egalitatea de șanse ca principiu al dreptății și al democrației.

Școala, însă, este cea care impactează cel mai mult promovarea egalității de șanse și, amintim aici, crearea de facilități pentru copiii sau persoanele cu dizabilități, aflate în situații dificile, de multe ori.

Învățământul românesc actual promovează incluziunea școlară a acestor copii în învățământul de masă.

Integrarea acestora în clasele, grupurile de copii, nu este facilă, adaptabilitatea se construiește adesea „dificil”, pas cu pas, cu eforturi și dăruire.

Sunt necesare programe școlare adaptate acestor persoane, cu nevoi speciale, și o deschidere mai mare spre relaționarea celor din aceste cercuri ca să înțeleagă că fiecare are șansa lui să se dezvolte, să învețe, să contribuie activ, pe măsura capacităților sale la bunul mers al societății și la dezvoltarea lui personală.

În aceste medii, cu elevi cu dizabilități, pe lângă inerentele neajunsuri de adaptare există și beneficii majore: cultivarea binelui, a empatiei cu celălalt, colaborarea, înțelegerea rolului pe care fiecare, poate la un moment dat, să-l joace, să și-l asume în societate, după expresia comună că „Fiecare are locul lui sub soare”, în România și într-o Europă Mare.

Considerăm că aceste bune practici educaționale, alături de promovarea egalității de șanse, construiesc baza pentru cel de-al treilea aspect al vieții unui om, activitatea profesională, găsirea și păstrarea unui loc de muncă, schimbarea lui, în alte condiții profesionale.

Este vorba de posibilitatea fiecărui elev sau adult de a-și dezvolta și valorifica potențialul nativ sau dobândit prin educație, pentru integrarea pe piața muncii, din ce în ce mai performantă, pentru susținerea societății și a bunăstării individuale.

Bibliografie

1. <https://www.constitutiaromaniei.ro/>
2. <https://www.hanisauland.de/wissen/lexikon/grosses-lexikon/c/chancengleichheit.html>
3. <https://www.librariamaranatha.ro/fauritori-de-cultura-recuperarea-voca-iei-noastre-de-a-crea.html>

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată

Prof. înv. Primar Drăghicescu Ionela
Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă soluția didactică ideală pentru asigurarea egalității șanselor într-un colectiv de elevi cu ritmuri, stiluri de învățare și medii socio-culturale diferite. Integrarea acestor două concepte permite profesorului să transforme diversitatea dintr-un obstacol într-o resursă valoroasă pentru învățare.

În învățământul primar, aplicarea managementului clasei eterogene și a pedagogiei diferențiate este esențială, deoarece copiii de 6-11 ani se află în perioade de dezvoltare cognitivă și emoțională extrem de diferite, iar atenția lor este limitată ca durată.

La această vârstă, diferențierea trebuie să fie foarte vizuală, dinamică și bazată întotdeauna pe joc didactic.

1. Managementul spațiului și al timpului la clasele primare:

- Colțurile de activitate: Organizați clasa pe centre de interes (Colțul de lectură, Colțul de științe/experimente, Centrul de matematică). Acestea permit elevilor care termină mai repede o sarcină să treacă la o activitate autonomă, prevenind plictiseala și indisciplina.
- Rutine vizuale prin imagini: Folosiți pictograme pentru a indica tranzițiile (exemplu: o imagine cu o carte pentru „liniște/citit”, o imagine cu două fețe pentru „lucru în echipă”).
- Semnale de atenție non-verbale: clopoțele, bătaii ritmice din palme sau stingerea/aprinderea luminii pentru a capta atenția întregii clase fără a ridica vocea atunci când grupurile lucrează pe niveluri diferite.

2. Strategii practice de pedagogie diferențiată (Clasele primare)

a. Diferențierea la Comunicare în limba română (CLR)

- Textul stratificat (Metoda textelor pe niveluri): Toți copiii discută despre aceeași poveste.
 - *Nivelul 1 (sprijin):* Elevii citesc propoziții scurte și ordonează imagini din poveste.
 - *Nivelul 2 (mediu):* Elevii citesc textul integral și răspund la întrebări textuale directe.
 - *Nivelul 3 (avansat):* Elevii modifică finalul poveștii sau scriu o scrisoare din perspectiva unui personaj.
- Fișe de lectură pe culori: Folosesc cartonașe colorate discret pe spate pentru a distribui sarcini adaptate capacității de citire a fiecăruia, fără ca elevii să se simtă etichetați.

b. Diferențierea la Matematică și explorarea mediului (MEM)

- Meniul de probleme (Alegerea din meniu): Oferiți o fișă structurată ca un meniu de restaurant:
 - *Gustare (ușor):* 3 exerciții simple de calcul. (obligatoriu pentru toți)
 - *Felul principal (mediu):* O problemă cu o singură operație sau transformare.
 - *Desert (provocare):* O problemă de logică sau un joc matematic. (pentru cei rapizi)
- Materiale manipulative obligatorii: pentru copiii cu stil kinestezic sau ritm mai lent, păstrați pe bancă numărători, jetoane, cuburi Lego sau riglete, în timp ce elevii avansați trec direct la calculul abstract (mental sau în scris).

3. Metode interactive ideale pentru învățământul primar

- Metoda Cubului: Se aruncă un cub de carton, iar pe cele 6 fețe sunt scrise sarcini diferite pentru aceeași temă: *Describe, Compară, Asociază, Analizează, Aplică, Argumentează*. Se poate împărți clasa în 6 echipe omogene sau eterogene, fiecare primind o sarcină corespunzătoare nivelului lor.
- Metoda „Gândește - Lucrează în perechi - Comunică” (Think-Pair-Share):
 1. Profesorul pune o întrebare.
 2. Fiecare copil se gândește singur timp de 1 minut.
 3. Se asociază cu colegul de bancă pentru a discuta (un elev mai lent poate primi ajutor de la colegul său fără intervenția directă a învățătorului).
 4. Perechea prezintă concluzia clasei.

- Tutoriatul între semeni (Peer-tutoring): Elevii „experti” care termină primii sarcinile devin „ajutor de profesor” și oferă sprijin punctual colegilor care au întâmpinat dificultăți. Această metodă dezvoltă empatia și fixează mult mai bine cunoștințele expertului.

Schiță de lecție (diferențiat)

- Materia: Matematică și explorarea mediului (Clasa a II-a)
- Subiectul: Adunarea și scăderea în centrul 0-100 / Plantele și mediul de viață
- Forma de organizare: Grupuri flexibile (pe culori discrete, stabilite în prealabil de învățător)

Etapele lecției și diferențierea:

1. Captarea atenției (comună - 5 min):

O ghicitoare sau o scurtă poveste despre un grădinar care trebuie să numere florile din seră. Toți elevii participă activ la discuția frontală.

2. Predarea/Reactualizarea conținutului (multisenzorială - 10 min):

- *Vizual*: se desenează pe tablă axa numerelor și imagini cu plante.
- *Auditiv*: explicația învățătorului.
- *Kinestezic*: un elev vine la tablă și mută jetoane/magneți.

3. Activitate pe grupuri diferențiate (activitatea principală - 20 min):

Profesorul împarte fișele de lucru pe 3 niveluri de dificultate (fără a le numi „ușor” sau „greu”, ci folosind coduri de culori, de exemplu: Grupa Verde, Grupa Albastră, Grupa Roșie).

Grupa Verde (sprijin / CES)	Grupa Albastră (nivel mediu)	Grupa Roșie (avansați / supradotați)
Sarcina: Calcule simple (ex: $23 + 4$; $45 - 2$) cu suport vizual.	Sarcina: Calcule cu trecere peste ordin (ex: $28 + 15$) și rezolvarea unei probleme simple.	Sarcina: Probleme cu 2-3 operații, exerciții de tip „află numărul necunoscut” (ex: $x - 24 = 36$) și întrebări de logică.
Materiale: jetoane, număratoare, riglete.	Materiale: fișă standard, axa numerelor pe bancă.	Materiale: fișă suplimentară de tip „Enigmă”/puzzle matematic.
Asistență: învățătorul petrece primele 7-10 minute exclusiv cu acest grup pentru a explica ghidat.	Asistență: lucrează parțial independent în perechi. Învățătorul intervine doar la solicitare.	Asistență: lucrează complet independent. Primesc rolul de „ajutor de profesor” când termină.

4. Evaluare și feedback (comun - 5 min):

Fiecare grup prezintă o singură sarcină rezolvată. Se validează efortul tuturor.

Într-o clasă eterogenă, extremele (elevii cu dificultăți/ADHD și cei supradotați) necesită abordări de management comportamental complet diferite pentru a menține echilibrul.

1. Strategii pentru elevi cu ADHD sau Deficite de Atenție / CES

- Tehnica „Sarcinii feliate”: un copil cu ADHD se va bloca în fața unei fișe cu 10 exerciții. Tăiați fișa în fâșii mici. Oferiți-i doar 2 exerciții. Când le termină, lăudați-l și oferiți-i următoarea fâșie.
- Scaunul de mișcare / nevoi kinestezice: copiii cu ADHD au nevoie fizică de mișcare pentru a-și concentra creierul. Oferiți-le o sarcină utilă în clasă: să împartă fișele, să ștergă tabla, să aducă creioanele.
- Ancore vizuale de timp: folosiți o clepsidră sau un timer vizual pe ecran („Lucrăm la acest desen până când nisipul se scurge în partea de jos”).
- Regula „Băncii din față, dar lateral”: poziționați elevul aproape de dumneavoastră pentru a-i putea atinge ușor umărul (semnal non-verbal de reconectare), dar spre marginea clasei, pentru ca atunci când se foiește să nu distragă atenția întregului colectiv.

2. Strategii pentru elevi supradotați (Gifted) / Ritm foarte rapid

- Interdicția de a face „mai mult din același lucru”: dacă un elev termină rapid 5 adunări, nu îi dați încă 10 adunări identice ca pedeapsă că a terminat primul. Aceasta îi va ucide motivația. Dați-i o sarcină de *profunzime* (ex: „Creează tu o problemă amuzantă pe baza acestor numere”).
- Banca de resurse „Când am terminat...”: amenajați o cutie în clasă cu materiale provocatoare: reviste de integrame pentru copii, puzzle-uri logice, reviste de științe, foi de origami. Elevul știe că are voie să

meargă acolo imediat ce a terminat sarcina de bază, fără să mai ceară voie.

- Rolul de „Tutore de rezervă”: învățați-l cum să ajute un coleg fără a-i da direct răspunsul (ex: „Nu îi scrie tu rezultatul, ci arată-i cu degetul unde a greșit la numărătoare”). Acest lucru le dezvoltă inteligența emoțională și abilitățile sociale.

Școala incluzivă – locul unde copiii prind aripi

*Profesor pentru învățământ primar Drăghicescu Elena
Școala Gimnazială Ferigile Costești, județul Vâlcea*

Educația reprezintă unul dintre cele mai importante procese prin care un copil își construiește personalitatea, valorile și modul de raportare la lumea din jur. Școala nu este doar un spațiu destinat transmiterii de informații, ci un mediu complex în care elevii învață să comunice, să colaboreze, să își gestioneze emoțiile și să descopere propriul potențial. În acest context, climatul școlar incluziv devine o componentă esențială a unei educații moderne, centrate pe nevoile reale ale copilului.

În calitate de învățătoare, consider că fiecare copil care pășește în sala de clasă aduce cu el o poveste unică, propriile experiențe, emoții, calități și provocări. Misiunea cadrului didactic nu este doar aceea de a transmite cunoștințe, ci și de a crea un mediu în care fiecare elev să se simtă acceptat, respectat și încurajat să evolueze. Un copil care se simte valorizat are mai multă încredere în propriile forțe, participă activ la procesul de învățare și dezvoltă o imagine pozitivă despre sine.

Incluziunea școlară presupune acceptarea diversității și oferirea unor oportunități egale tuturor elevilor. Diferențele dintre copii, fie că țin de ritmul de învățare, stilul de lucru, interese, personalitate sau experiențele personale, trebuie privite ca resurse care îmbogățesc colectivul. O clasă incluzivă nu este aceea în care toți elevii sunt la fel, ci aceea în care fiecare copil primește sprijinul necesar pentru a progresa.

Consider că starea de bine a elevilor reprezintă baza oricărei reușite școlare. Înainte ca un copil să poată învăța eficient, acesta are nevoie să se simtă în siguranță, ascultat și înțeles. Atmosfera din clasă, relațiile dintre elevi și modul în care cadrul didactic gestionează situațiile zilnice influențează profund dezvoltarea emoțională și socială a copiilor.

Totodată, un climat școlar pozitiv contribuie la formarea rezilienței elevilor, adică a capacității acestora de a face față dificultăților, schimbărilor și provocărilor. Copiii trebuie să învețe că obstacolele fac parte din procesul de dezvoltare, iar greșelile reprezintă oportunități de învățare.

Climatul școlar este format din totalitatea relațiilor, valorilor și experiențelor pe care elevii le trăiesc în mediul educațional. O atmosferă bazată pe respect, acceptare și colaborare poate transforma școala într-un loc în care copiii vin cu plăcere și încredere.

Din experiența mea didactică, am observat că elevii se dezvoltă cel mai bine atunci când simt că aparțin unui grup și că sunt apreciați pentru ceea ce sunt. Fiecare copil are nevoie să audă că efortul lui contează și că progresul este mai important decât comparația cu ceilalți.

În activitățile desfășurate la clasă urmăresc permanent dezvoltarea unui climat bazat pe comunicare pozitivă. Îi încurajez pe elevi să își exprime opiniile, să își susțină ideile și să asculte cu respect părerile colegilor. Astfel, copiii învață treptat valori importante precum toleranța, empatia și responsabilitatea.

Un element esențial al incluziunii este cunoașterea fiecărui elev. Un cadru didactic trebuie să observe nu doar performanțele școlare, ci și emoțiile, interesele și dificultățile copilului. Uneori, în spatele unei greșeli sau al unui comportament dificil se află o nevoie de sprijin, atenție sau înțelegere.

Consider că relația dintre învățător și elev reprezintă fundamentul unui climat pozitiv. Prin răbdare, consecvență și empatie, cadrul didactic poate construi o relație bazată pe încredere. Atunci când elevul știe că este sprijinit, devine mai curajos, mai implicat și mai dispus să depășească provocările.

Incluziunea educațională reprezintă unul dintre principiile fundamentale ale școlii moderne. Aceasta presupune construirea unui mediu în care fiecare copil are posibilitatea de a participa activ, de a se dezvolta

și de a-și valorifica potențialul. O educație incluzivă nu se limitează doar la integrarea elevilor cu anumite dificultăți, ci se referă la respectarea tuturor diferențelor existente între copii.

În calitate de învățătoare, consider că fiecare elev are propriul drum de dezvoltare. Unii copii învață mai repede, alții au nevoie de mai mult timp și de explicații suplimentare. Unii sunt mai comunicativi și se exprimă cu ușurință, în timp ce alții au nevoie de încurajare pentru a-și face vocea auzită. Rolul meu este să descopăr aceste particularități și să adaptez modul de lucru astfel încât fiecare copil să se simtă capabil și important.

În activitatea de zi cu zi încerc să promovez ideea că diferențele dintre oameni sunt firești și valoroase. Îi încurajez pe elevi să privească diversitatea ca pe o oportunitate de a învăța unii de la alții. Prin discuții, jocuri de rol, activități în perechi sau în echipă, copiii descoperă importanța colaborării și a respectului reciproc.

Un aspect important al incluziunii este evitarea etichetării elevilor. Fiecare copil trebuie privit prin prisma progresului personal, nu prin comparație permanentă cu ceilalți. O apreciere sinceră, o încurajare sau evidențierea unei reușite pot contribui semnificativ la dezvoltarea încrederii în sine.

Consider că fiecare elev are nevoie să simtă: „Sunt văzut, sunt ascultat, contez.” Atunci când această nevoie este îndeplinită, copilul devine mai deschis către învățare și mai motivat să participe.

Într-un climat incluziv, cadrul didactic devine un ghid care sprijină, motivează și oferă contexte variate de dezvoltare. Adaptarea metodelor de predare, utilizarea activităților interactive și oferirea unui feedback constructiv contribuie la crearea unui mediu educațional echilibrat.

Starea de bine a elevilor este un element esențial în procesul educațional. Un copil poate învăța cu adevărat atunci când se simte în siguranță, când are încredere în cei din jur și când știe că poate primi sprijin atunci când întâmpină dificultăți.

În activitatea mea didactică am observat că emoțiile copiilor influențează puternic modul în care aceștia se implică în activități. Un elev care este încurajat și apreciat va avea mai mult curaj să răspundă, să experimenteze și să își exprime ideile. În schimb, un copil care se teme de critică poate evita implicarea chiar dacă are capacitatea de a reuși.

De aceea, încerc să creez o atmosferă în care greșelile sunt privite ca pași normali ai învățării. Le transmit elevilor faptul că nimeni nu reușește întotdeauna de la prima încercare și că perseverența este mai importantă decât perfecțiunea.

Încurajarea are un rol foarte important. Cuvintele unui cadru didactic pot influența imaginea pe care copilul și-o formează despre sine. Expresii precum „Ai progresat”, „Apreciez efortul tău” sau „Mai încearcă, ești aproape de rezultat” pot oferi elevilor motivația necesară pentru a continua.

Pentru menținerea unui climat pozitiv, acord importanță comunicării deschise. Îmi doresc ca elevii să simtă că pot vorbi despre ceea ce îi preocupă, că opiniile lor sunt importante și că sala de clasă este un spațiu sigur.

De asemenea, relațiile dintre colegi au un rol important în starea de bine. Îi încurajez pe copii să fie atenți la emoțiile celor din jur, să ofere ajutor și să manifeste empatie. Prin aceste experiențe, elevii dezvoltă nu doar competențe școlare, ci și abilități sociale necesare pe tot parcursul vieții.

Reziliența reprezintă capacitatea unei persoane de a depăși dificultățile și de a se adapta situațiilor noi. În cazul copiilor, această abilitate nu apare singură, ci se dezvoltă treptat prin experiențe, relații pozitive și sprijin din partea adulților.

Consider că una dintre responsabilitățile importante ale unui învățător este aceea de a pregăti elevii nu doar pentru teste și evaluări, ci și pentru provocările vieții. Copiii au nevoie să învețe cum să gestioneze emoțiile, cum să accepte un rezultat mai puțin bun și cum să continue atunci când întâmpină obstacole.

În activitatea mea încerc să dezvolt reziliența prin încurajarea autonomiei. Le ofer elevilor ocazia să ia decizii, să găsească soluții și să își exprime propriile idei. Astfel, aceștia descoperă că au resurse pentru a rezolva probleme și pentru a depăși situații dificile.

Un rol important îl are modul în care privim eșecul. Le explic elevilor că o greșeală nu definește valoarea unei persoane. Fiecare încercare nereușită poate deveni o lecție care îi apropie de succes.

Reziliența se construiește și prin relații bazate pe încredere. Un copil care știe că are sprijinul profesorului, al familiei și al colegilor va avea mai mult curaj să înfrunte provocările.

Prin activități care promovează cooperarea, responsabilitatea și exprimarea emoțiilor, elevii învață să fie mai flexibili, mai răbdători și mai încrezători în propriile capacități.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2017). Didactica disciplinelor pedagogice. Pitești: Editura Paralela 45.
2. Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
3. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ. Iași: Editura Polirom.
4. Goleman, D. (2008). Inteligența emoțională. București: Editura Curtea Veche.
5. Gardner, H. (2006). Inteligențe multiple. Noi orizonturi. București: Editura Sigma.
6. Masten, A. S. (2014). Ordinary Magic: Resilience in Development. New York: Guilford Press.
7. Seligman, M. E. P. (2011). Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being. New York: Free Press.
8. Vrasmaș, E. (2010). Educația incluzivă. București: Editura Arlequin.
9. UNESCO (2020). Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education – All Means All. Paris: UNESCO Publishing.
10. UNICEF (2019). A World Ready to Learn: Prioritizing Quality Early Childhood Education. New York: UNICEF.
11. Ministerul Educației Naționale (2011). Legea Educației Naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.
12. OECD (2017). PISA 2015 Results (Volume III): Students' Well-Being. Paris: OECD Publishing.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența în ciclul primar

*Prof. înv. primar Dumitrescu Maria Mirela
Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea*

”Pentru a fi un bun profesor, trebuie să iubești ceea ce înveți și să îi iubești pe cei cărora le predai.” – Vasily Klyuchevsky

Ciclul primar reprezintă una dintre cele mai importante etape din formarea copilului, deoarece aici se construiesc primele atitudini față de școală, față de învățare, față de colegi și față de propria persoană. În această perioadă, elevii își formează deprinderi de lucru, învață să relaționeze, să respecte reguli, să colaboreze și să își exprime emoțiile într-un mod adecvat.

Copiii care intră în școală provin din medii familiale diferite, au ritmuri proprii de dezvoltare, stiluri diverse de învățare și nevoi emoționale specifice. De aceea, școala primară nu trebuie să fie doar un loc în care se transmit cunoștințe, ci un spațiu sigur, cald și deschis, în care fiecare copil să simtă că aparține.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența formează o triadă esențială pentru succesul educațional. Un climat incluziv creează condițiile necesare pentru ca elevii să se simtă acceptați și valorizați. Starea de bine le oferă echilibru emoțional și motivație, iar reziliența îi ajută să depășească dificultățile, eșecurile și provocările specifice vârstei.

Climatul școlar incluziv: fundamentul stării de bine

Incluziunea școlară nu se limitează la integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale, ci presupune respectarea și valorizarea tuturor elevilor, indiferent de nivelul de dezvoltare, ritmul de învățare, mediul social, etnie, religie sau particularități personale. O clasă incluzivă este o comunitate în care fiecare copil are șansa de a participa, de a învăța și de a se exprima.

În ciclul primar, cadrul didactic are un rol esențial în construirea acestui climat. Învățătorul este nu doar transmițător de informații, ci și model, sprijin emoțional, mediator și facilitator al relațiilor dintre copii. Prin atitudinea sa, prin limbaj, prin modul în care gestionează conflictele și prin felul în care încurajează elevii, cadrul didactic poate crea un mediu de încredere și siguranță.

Un climat incluziv se bazează pe acceptare, respect și colaborare. Elevii trebuie învățați că diferențele dintre oameni nu sunt motive de respingere, ci resurse care îmbogățesc grupul. De exemplu, un copil care

învață mai repede îl poate sprijini pe un coleg care are nevoie de mai mult timp, iar un copil timid poate fi încurajat să participe treptat, fără a fi presat sau comparat.

Activitățile de cooperare, lucrul în perechi, jocurile de rol, proiectele de grup și momentele de reflecție contribuie la dezvoltarea empatiei și a respectului reciproc. Într-o clasă incluzivă, competiția excesivă este înlocuită cu sprijinul, iar greșeala este privită ca o etapă firească a învățării.

Exemplele practice pot include stabilirea regulilor clasei împreună cu elevii, amenajarea spațiului educațional într-un mod prietenos, organizarea întâlnirii de dimineață, activități de autocunoaștere, cutia emoțiilor, colțul liniștii sau proiecte prin care fiecare copil își poate evidenția calitățile.

Starea de bine în ciclul primar

Starea de bine a elevului reprezintă calitatea experienței sale școlare. Ea include sentimentul de siguranță, bucuria de a veni la școală, relațiile pozitive cu ceilalți, implicarea în activități și încrederea în propriile capacități. Un copil care se simte bine la școală este mai motivat să învețe, mai deschis spre colaborare și mai capabil să facă față provocărilor.

Starea de bine are mai multe dimensiuni. Dimensiunea emoțională se referă la capacitatea copilului de a-și recunoaște, exprima și gestiona emoțiile. În ciclul primar, mulți elevi nu știu încă să spună exact ce simt, de aceea au nevoie de sprijin pentru a învăța vocabularul emoțiilor: bucurie, tristețe, teamă, furie, rușine, mândrie sau dezamăgire.

Dimensiunea cognitivă presupune implicarea copilului în activități de învățare adaptate nivelului său. Sarcinile prea ușoare pot produce plictiseală, iar cele prea dificile pot genera anxietate și refuz. De aceea, cadrul didactic trebuie să ofere activități diferențiate, atractive, clare și accesibile.

Dimensiunea socială se referă la relațiile copilului cu ceilalți. Apartenența la grup este foarte importantă în ciclul primar. Copilul are nevoie să simtă că este acceptat, că are prieteni și că vocea lui contează. Prevenirea bullying-ului, încurajarea comunicării nonviolente și dezvoltarea empatiei sunt elemente importante pentru menținerea stării de bine.

Pentru a susține starea de bine, profesorul poate integra activități de educație socio-emoțională, jocuri de cunoaștere, exerciții de exprimare a emoțiilor, activități artistice, sportive și de relaxare. De asemenea, comunicarea constantă cu familia este necesară, deoarece starea de bine a copilului depinde atât de mediul școlar, cât și de cel familial.

Un aspect important este și starea de bine a cadrului didactic. Un profesor echilibrat, empatic și calm transmite siguranță clasei. În schimb, stresul, oboseala sau tensiunea profesorului pot influența negativ atmosfera din clasă.

Reziliența: abilitatea de a depăși obstacolele

Reziliența este capacitatea copilului de a face față dificultăților, de a se adapta schimbărilor și de a-și reveni după eșecuri sau experiențe neplăcute. În ciclul primar, reziliența se formează treptat, prin experiențe de viață, prin sprijinul adulților și prin încurajarea unei atitudini pozitive față de greșeală și efort.

Copilul rezilient nu este copilul care nu plânge, nu greșește sau nu se teme, ci copilul care învață să meargă mai departe, să ceară ajutor, să încerce din nou și să creadă că poate progresa. De aceea, cadrul didactic are datoria de a cultiva curajul, perseverența și încrederea în sine.

Un mod important de dezvoltare a rezilienței este încurajarea efortului, nu doar a rezultatului final. Formulări precum „Ai muncit mult”, „Ai progresat”, „Îmi place că ai încercat din nou” sunt mai valoroase decât aprecierile centrate exclusiv pe calificative.

Autonomia contribuie, de asemenea, la dezvoltarea rezilienței. Elevii pot primi responsabilități adecvate vârstei: liderul zilei, responsabilul cu materialele, ajutorul colegilor sau organizatorul unui colț al clasei. Prin aceste roluri, copiii învață că sunt capabili, utili și importanți pentru grup.

Reziliența se dezvoltă și prin rezolvarea de probleme. Atunci când apar conflicte între copii, cadrul didactic nu trebuie să ofere întotdeauna soluția imediată, ci să îi ghideze prin întrebări: „Ce s-a întâmplat?”, „Cum crezi că s-a simțit colegul tău?”, „Ce putem face ca să reparăm situația?”. Astfel, elevii învață responsabilitatea, empatia și autocontrolul.

Strategii integrate și politici educaționale

Pentru ca incluziunea, starea de bine și reziliența să devină realități în ciclul primar, este nevoie de strategii integrate. Pedagogia diferențiată este una dintre cele mai eficiente abordări. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor și sarcinilor la nivelul și ritmul fiecărui copil.

Profesorul poate utiliza metode vizuale, auditive și kinestezice, fișe diferențiate, jocuri didactice, activități practice și lucru pe grupe. Astfel, fiecare elev are șansa de a învăța într-un mod potrivit lui.

Prevenirea bullying-ului trebuie să fie o preocupare constantă. În ciclul primar, copiii trebuie învățați să recunoască formele de agresivitate verbală, fizică sau relațională. Activitățile despre empatie, prietenie, respect, toleranță și comunicare nonviolentă pot reduce comportamentele de excludere.

Parteneriatul școală-familie este esențial. Părinții trebuie implicați în viața școlii, informați constant și sprijiniți să înțeleagă nevoile copilului. O relație bazată pe încredere între învățător și familie contribuie la echilibrul emoțional al elevului.

De asemenea, activitățile extracurriculare pot consolida climatul incluziv. Excursiile, proiectele tematice, atelierele, serbările, activitățile artistice și sportive oferă copiilor ocazii de afirmare, colaborare și dezvoltare personală.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența sunt elemente interdependente în educația copilului din ciclul primar. Nu putem vorbi despre copii rezilienți dacă aceștia nu se simt în siguranță, acceptați și valorizați. De asemenea, starea de bine nu poate exista într-un mediu rigid, competitiv sau lipsit de empatie.

Școala primară trebuie să fie un spațiu al învățării, dar și al creșterii sufletești. Aici copilul trebuie să descopere nu doar litere, cifre și reguli, ci și încrederea în sine, bucuria colaborării, curajul de a greși și dorința de a deveni mai bun.

Prin implicarea cadrului didactic, prin sprijinul familiei și prin politici educaționale coerente, școala poate deveni o comunitate incluzivă, în care fiecare copil are șansa de a se dezvolta armonios.

Bibliografie

1. Băban, A. (2011). *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigiență și consiliere*. Cluj-Napoca: Editura ASCR.
2. Goleman, D. (2001). *Inteligența emoțională*. București: Editura Curtea Veche.
3. Mărginean, R. (2015). *Educația incluzivă – de la teorie la practică*. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Climatul școlar incluziv – premise ale stării de bine și dezvoltării rezilienței la elevi

Prof. Făgețeanu Simona-Maria

Liceul Tehnologic "Ferdinand I" Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea

Introducere

În contextul actual al educației, accentul nu mai este pus exclusiv pe performanța academică, ci și pe dezvoltarea armonioasă a elevului, pe starea sa de bine și pe capacitatea de a face față provocărilor vieții. Climatul școlar incluziv reprezintă unul dintre factorii esențiali care contribuie la crearea unui mediu sigur, echitabil și stimulat pentru toți elevii, indiferent de particularitățile lor individuale.

Un climat școlar pozitiv favorizează participarea activă, dezvoltarea relațiilor sănătoase și creșterea sentimentului de apartenență la comunitatea școlară. În același timp, acesta contribuie la dezvoltarea rezilienței, definită ca abilitatea individului de a depăși situațiile dificile și de a se adapta în mod constructiv la schimbări și provocări.

Climatul școlar incluziv și starea de bine a elevilor

Școala incluzivă promovează respectul pentru diversitate și oferă oportunități egale de învățare tuturor elevilor. Un astfel de mediu educațional este caracterizat prin acceptare, colaborare și susținere reciprocă.

Starea de bine (well-being) a elevilor este influențată de numeroși factori, printre care relațiile cu profesorii, colegii și familia, sentimentul de siguranță și posibilitatea de a-și exprima opiniile fără teama de a

fi judecați. Atunci când elevii se simt valorizați și respectați, nivelul de implicare în activitățile școlare crește, iar riscul abandonului școlar și al comportamentelor problematice scade.

Profesorul are un rol important în crearea acestui climat, prin utilizarea unor metode didactice interactive, prin încurajarea cooperării și prin adaptarea activităților la nevoile și particularitățile fiecărui elev.

Dezvoltarea rezilienței în mediul școlar

Reziliența nu este o trăsătură înăscută, ci o competență care poate fi dezvoltată și consolidată prin experiențe educaționale pozitive. Elevii rezilienți reușesc să gestioneze mai eficient stresul, să își mențină motivația și să găsească soluții în situații dificile.

În mediul școlar, dezvoltarea rezilienței poate fi susținută prin:

- promovarea unei comunicări deschise și empatică;
- valorizarea progresului individual;
- încurajarea asumării responsabilității;
- oferirea de feedback constructiv;
- dezvoltarea competențelor socio-emoționale;
- implicarea elevilor în activități colaborative.

Prin aceste practici, elevii învață să privească dificultățile ca pe oportunități de învățare și dezvoltare personală.

Exemplu de bună practică

În cadrul orelor de matematică, am observat că elevii manifestă adesea anxietate față de rezolvarea exercițiilor la tablă. Pentru a reduce teama de eșec și pentru a crea un mediu incluziv, am introdus activități de lucru în perechi și în grupuri mici, în care elevii colaborează pentru găsirea soluțiilor.

De asemenea, am utilizat platforme educaționale interactive și jocuri didactice care permit participarea tuturor elevilor, inclusiv a celor cu cerințe educaționale speciale. Accentul a fost pus pe progres și implicare, nu doar pe răspunsul corect.

Rezultatele observate au inclus creșterea participării la activități, îmbunătățirea relațiilor dintre colegi și dezvoltarea încrederii în propriile capacități. Elevii au devenit mai deschiși să își exprime ideile și mai dispuși să își asume provocări academice.

Concluzii

Climatul școlar incluziv reprezintă o condiție fundamentală pentru asigurarea stării de bine și pentru dezvoltarea rezilienței elevilor. Prin promovarea respectului, a colaborării și a sprijinului reciproc, școala poate deveni un spațiu în care fiecare elev se simte acceptat și valorizat.

Profesorii au responsabilitatea de a crea experiențe educaționale care să susțină atât performanța școlară, cât și dezvoltarea personală a elevilor. Investiția în bunăstarea emoțională și socială a copiilor contribuie la formarea unor adulți echilibrați, responsabili și capabili să facă față provocărilor societății contemporane.

Bibliografie

1. Băban, A. (coord.). *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*. Cluj-Napoca: Editura ASCR, 2011.
2. Cozolino, L. *The Social Neuroscience of Education*. New York: W.W. Norton & Company, 2013.
3. Ionescu, M. *Educația incluzivă. Fundamente, dimensiuni și provocări*. București: Editura Universitară, 2017.
4. Masten, A. S. *Ordinary Magic: Resilience in Development*. New York: Guilford Press, 2014.
5. UNESCO. *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education*. Paris: UNESCO Publishing, 2017.

Climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența

Prof. Feloiu Ramona Georgeta

G.P.P. Ostroveni 1, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea

Școala reprezintă unul dintre cele mai importante medii de dezvoltare pentru copii și adolescenți. Pe lângă rolul său educativ, aceasta contribuie la formarea personalității, la dezvoltarea competențelor sociale și la construirea unei imagini de sine pozitive. În acest context, conceptele de climat școlar incluziv, stare de bine (well-being) și reziliență au devenit teme centrale în educația contemporană, deoarece influențează direct succesul școlar, sănătatea emoțională și integrarea socială a elevilor.

Climatul școlar incluziv reprezintă ansamblul relațiilor, valorilor, normelor și practicilor care promovează respectul, echitatea și participarea tuturor elevilor, indiferent de caracteristicile lor individuale. Un mediu incluziv oferă fiecărui elev oportunități egale de învățare și dezvoltare.

Principalele caracteristici ale unui climat școlar incluziv sunt:

- respectarea diversității culturale, etnice, religioase și sociale;
- combaterea discriminării și a bullying-ului;
- promovarea colaborării între elevi;
- implicarea activă a familiei și a comunității;
- adaptarea procesului educațional la nevoile fiecărui elev.

Într-un astfel de mediu, elevii se simt acceptați și valorizați, ceea ce contribuie la creșterea motivației pentru învățare și la reducerea abandonului școlar.

Conceptul de well-being se referă la nivelul de satisfacție, sănătate și funcționare optimă a unei persoane. În context școlar, starea de bine presupune ca elevii să se simtă în siguranță, susținuți și capabili să își atingă potențialul.

Starea de bine include mai multe dimensiuni:

a) Dimensiunea emoțională

Se referă la capacitatea elevului de a-și recunoaște și gestiona emoțiile, de a avea încredere în sine și de a experimenta emoții pozitive.

b) Dimensiunea socială

Vizează relațiile armonioase cu colegii, profesorii și familia, precum și sentimentul de apartenență la comunitatea școlară.

c) Dimensiunea fizică

Include sănătatea fizică, alimentația echilibrată, activitatea fizică și odihna adecvată.

d) Dimensiunea cognitivă

Se referă la implicarea în procesul de învățare, dezvoltarea competențelor și satisfacția obținută prin realizările școlare.

Numeroase studii arată că elevii cu un nivel ridicat de well-being obțin rezultate academice mai bune, au relații sociale mai sănătoase și manifestă mai puține comportamente problematice.

Reziliența reprezintă capacitatea unei persoane de a face față dificultăților, stresului și schimbărilor, adaptându-se pozitiv și continuând să se dezvolte. În mediul școlar, reziliența îi ajută pe elevi să depășească obstacole precum eșecurile școlare, conflictele, problemele familiale sau situațiile de criză.

Factorii care contribuie la dezvoltarea rezilienței sunt:

- relațiile pozitive cu adulții și colegii;
- stima de sine ridicată;
- abilitățile de rezolvare a problemelor;
- autoreglarea emoțională;
- sentimentul de competență și autonomie.

Elevii rezilienți percep dificultățile ca oportunități de învățare și dezvoltare, fiind mai capabili să își mențină motivația și echilibrul emoțional.

Cele trei concepte sunt strâns interconectate. Un climat școlar incluziv creează condițiile necesare

pentru dezvoltarea stării de bine și a rezilienței elevilor. Atunci când elevii se simt acceptați, respectați și sprijiniți, nivelul lor de siguranță emoțională crește, iar capacitatea de a face față provocărilor se dezvoltă.

În același timp, elevii care beneficiază de o stare de bine ridicată și de competențe reziliante contribuie la menținerea unui climat pozitiv în școală. Astfel, se creează un cerc virtuos în care incluziunea, bunăstarea și reziliența se susțin reciproc.

Profesorul are un rol esențial în construirea unui mediu școlar incluziv și favorabil dezvoltării rezilienței. Acesta poate:

- crea relații bazate pe respect și încredere;
- utiliza metode de predare diferențiate;
- încuraja cooperarea și empatia între elevi;
- identifica și sprijini elevii vulnerabili;
- promova educația socio-emoțională;
- oferi feedback constructiv și încurajator.

Prin aceste practici, profesorul contribuie la dezvoltarea unei culturi școlare care valorizează fiecare elev și îi susține dezvoltarea armonioasă.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența reprezintă elemente fundamentale ale unei educații de calitate. Un mediu educațional care promovează respectul, participarea și sprijinul reciproc contribuie la dezvoltarea unor elevi echilibrați, motivați și capabili să facă față provocărilor vieții. Investiția în incluziune, bunăstare și reziliență nu aduce beneficii doar elevilor, ci întregii comunități școlare și societății în ansamblu.

Bibliografie

1. UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education – All Means All*.
2. World Health Organization (WHO). *Promoting Mental Health in Schools*.
3. OECD (2017). *Students' Well-Being: PISA 2015 Results*.
4. Masten, A. S. (2014). *Ordinary Magic: Resilience in Development*.
5. Ungar, M. (2018). *Systemic Resilience: Principles and Processes for a Science of Change in Contexts of Adversity*.
6. Ministerul Educației din România – documente privind educația incluzivă și dezvoltarea socio-emoțională a elevilor.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența

*Prof. itinerant și de sprijin, Gavrilă Ana-Maria
CJRAE Vâlcea, Școala Gimnazială Sat Măgura, Mihăești*

În contextul transformărilor sociale și educaționale actuale, școala nu mai este privită exclusiv ca un spațiu destinat transmiterii cunoștințelor, ci și ca un mediu care contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevilor. Din această perspectivă, climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența reprezintă concepte fundamentale pentru asigurarea succesului educațional și a integrării sociale. Aceste dimensiuni sunt interdependente și influențează atât performanțele școlare, cât și dezvoltarea emoțională și socială a elevilor.

Climatul școlar incluziv se referă la totalitatea relațiilor, valorilor, normelor și practicilor care promovează participarea egală a tuturor elevilor la activitățile educaționale, indiferent de particularitățile lor culturale, sociale, etnice sau de nevoile educaționale speciale. Un astfel de climat este caracterizat prin respect reciproc, acceptarea diversității, colaborare și sprijin. Educația incluzivă urmărește eliminarea barierelor care pot împiedica participarea și învățarea elevilor. Într-o școală incluzivă, fiecare elev este valorizat și are oportunitatea de a-și dezvolta potențialul într-un mediu sigur și echitabil. Profesorii joacă un rol esențial prin utilizarea strategiilor didactice diferențiate și prin crearea unor relații pozitive cu elevii.

Cercetările din domeniul educației arată că un climat școlar pozitiv contribuie la reducerea fenomenelor de excludere, discriminare și abandon școlar. În același timp, acesta favorizează dezvoltarea competențelor sociale, a empatiei și a sentimentului de apartenență la comunitatea școlară.

Conceptul de well-being desemnează nivelul de satisfacție, echilibru emoțional și funcționare optimă a individului. În mediul școlar, starea de bine este influențată de calitatea relațiilor cu profesorii și colegii, de sentimentul de siguranță, de succesul academic și de posibilitatea exprimării propriei identități. Elevii care beneficiază de un nivel ridicat al stării de bine manifestă o motivație mai mare pentru învățare, participă activ la activitățile școlare și dezvoltă relații sociale sănătoase. De asemenea, aceștia prezintă un risc redus de anxietate, stres sau comportamente problematice.

Promovarea stării de bine în școală presupune implementarea unor programe de educație socio-emoțională, dezvoltarea competențelor de comunicare și colaborare, precum și crearea unui mediu educațional care să susțină nevoile psihologice ale elevilor. Profesorul are un rol esențial în dezvoltarea stării de bine a elevului la școală, deoarece creează un mediu educațional sigur, bazat pe respect și încredere. Prin sprijin emoțional, comunicare pozitivă și încurajare, acesta contribuie la creșterea motivației și a încrederii în sine a elevilor. Un profesor empatic observă nevoile individuale ale copiilor și intervine pentru prevenirea situațiilor de excludere sau discriminare. De asemenea, el promovează relații armonioase între colegi și stimulează participarea activă la procesul de învățare. Astfel, profesorul devine un factor important în menținerea echilibrului emoțional și a succesului școlar al elevilor. Astfel, școala devine un spațiu în care fiecare copil se simte acceptat, valorizat și încurajat să se dezvolte.

Reziliența reprezintă capacitatea unei persoane de a face față situațiilor dificile, de a se adapta schimbărilor și de a depăși obstacolele fără a-și pierde echilibrul emoțional. În context educațional, reziliența este esențială pentru gestionarea provocărilor asociate procesului de învățare și dezvoltării personale. Elevii rezilienți sunt capabili să transforme experiențele negative în oportunități de învățare, să își mențină motivația și să găsească soluții constructive în fața dificultăților. Dezvoltarea rezilienței este influențată de factori individuali, familiali și școlari, iar mediul educațional poate avea un rol determinant în consolidarea acesteia.

În contextul actual, marcat de schimbări sociale, tehnologice și educaționale rapide, reziliența a devenit o competență esențială pentru adaptarea elevilor la diverse provocări. Aceasta reprezintă capacitatea de a depăși dificultățile, de a face față stresului și de a continua dezvoltarea personală și școlară în ciuda obstacolelor întâlnite. Profesorul are un rol important în dezvoltarea rezilienței elevilor, ajutându-i să facă față dificultăților și să depășească situațiile de eșec. Prin încurajare și feedback constructiv, acesta îi motivează să privească greșelile ca oportunități de învățare. Un profesor care oferă sprijin emoțional și creează un climat pozitiv contribuie la dezvoltarea încrederii în propriile capacități. Astfel, elevii devin mai puternici emoțional și mai pregătiți să facă față provocărilor vieții școlare și personale.

Cadrul didactic are un rol important în dezvoltarea rezilienței elevilor, ajutându-i să facă față dificultăților și să depășească situațiile de eșec. Prin încurajare și feedback constructiv, acesta îi motivează să privească greșelile ca oportunități de învățare. Un profesor care oferă sprijin emoțional și creează un climat pozitiv contribuie la dezvoltarea încrederii în propriile capacități. De asemenea, el îi ajută pe elevi să își dezvolte strategii de adaptare și rezolvare a problemelor. Astfel, elevii devin mai puternici emoțional și mai pregătiți să facă față provocărilor vieții școlare și personale.

Profesorii contribuie la dezvoltarea rezilienței prin oferirea de sprijin emoțional, feedback constructiv și oportunități de participare activă. De asemenea, promovarea colaborării, a încrederii și a relațiilor pozitive în cadrul clasei facilitează formarea unor mecanisme eficiente de adaptare. Există o legătură strânsă între climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliență. Un mediu educațional bazat pe respect, acceptare și sprijin favorizează dezvoltarea sentimentului de siguranță și apartenență, aspecte esențiale pentru bunăstarea elevilor. La rândul său, starea de bine contribuie la dezvoltarea rezilienței, deoarece elevii care se simt apreciați și susținuți gestionează mai eficient dificultățile și schimbările.

Prin urmare, școlile care promovează incluziunea și bunăstarea creează condiții favorabile pentru formarea unor elevi autonomi, echilibrați și capabili să facă față provocărilor societății contemporane. Investiția în aceste dimensiuni reprezintă o condiție importantă pentru creșterea calității educației și pentru dezvoltarea unei comunități școlare sănătoase. Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența constituie elemente esențiale ale educației moderne. Acestea contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevilor, la îmbunătățirea performanțelor școlare și la crearea unui mediu educațional echitabil și sigur. Promovarea incluziunii, a

bunăstării și a rezilienței trebuie să reprezinte o prioritate pentru toate instituțiile de învățământ, deoarece acestea susțin formarea unor persoane competente, responsabile și capabile să se adapteze provocărilor viitorului.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Vrășmaș, T. (2018). *Educația incluzivă și școala pentru toți*. București: Editura Universitară.
3. Joița, E. (2010). *Pedagogie și elemente de psihologie școlară*. Craiova: Editura Universitaria.
4. Ministerul Educației (2023). *Repere pentru dezvoltarea stării de bine în mediul școlar*. București.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată

Prof. Gurgu Elena Adriana

Școala Gimnazială Nr 13. Râmnicu Vâlcea

În contextul educației moderne, gestionarea clasei eterogene reprezintă o provocare continuă pentru cadrele didactice. Clasele nu mai sunt uniforme din punct de vedere al nivelului de cunoștințe, ritmului de învățare, stilurilor cognitive sau al nevoilor educaționale speciale. Managementul eficient al unei astfel de clase presupune aplicarea unor metode și strategii adaptate, dintre care pedagogia diferențiată joacă un rol esențial. Aceasta își propune să răspundă diversității elevilor, asigurându-le fiecăruia oportunități optime de învățare.

Clasele eterogene sunt caracterizate prin prezența elevilor cu niveluri diverse de pregătire, interese și motivații. Această diversitate aduce cu sine necesitatea unei organizări flexibile și atente din punct de vedere managerial. Cadrele didactice trebuie să creeze un climat educațional incluziv, bazat pe respect, colaborare și sprijin reciproc.

În gestionarea unei clase eterogene, profesorul își asumă rolul de facilitator al învățării, promovând activități care permit adaptarea conținutului și metodelor la particularitățile elevilor. Exercițiile și temele trebuie diferențiate, iar modurile de evaluare trebuie să reflecte nivelurile diverse de competențe. Astfel, se evită demotivarea celor aflați în dificultate și se stimulează performanța elevilor de nivel avansat.

Pedagogia diferențiată reprezintă o abordare educațională care respectă unicitatea fiecărui elev și urmărește adaptarea procesului didactic la necesitățile individuale. Acest tip de pedagogie presupune flexibilitate în planificarea activităților, folosirea diverselor strategii de predare și evaluare, precum și personalizarea obiectivelor educaționale.

Elementele cheie ale pedagogiei diferențiate includ:

- Diferențierea conținutului – adaptarea materiei predate pentru a corespunde nivelului de înțelegere și intereselor elevilor.
- Diferențierea procesului – utilizarea unor metode variate de predare, cum ar fi învățarea prin descoperire, lucrul în grupuri mici, sau activități practice.
- Diferențierea produsului – oferirea posibilității elevilor de a demonstra învățarea prin diverse forme, de exemplu proiecte, prezentări sau teste individualizate.
- Diferențierea mediului educațional – crearea unui spațiu sigur și motivant pentru toți elevii, care să încurajeze respectul și cooperarea.

Aplicarea pedagogiei diferențiate în clasele eterogene contribuie la creșterea implicării elevilor, la îmbunătățirea performanțelor școlare și la dezvoltarea competențelor sociale.

Importanța și provocările aplicării

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată sunt esențiale pentru crearea unui mediu educațional incluziv și eficient. Elevii recunosc diversitatea și își valorifică potențialul, iar profesorii pot

răspunde adecvat nevoilor diverse de învățare.

Totuși, implementarea acestor principii presupune un efort suplimentar din partea cadrelor didactice, atât în ceea ce privește pregătirea profesională, cât și în planificarea și evaluarea activităților. De asemenea, este necesară existența unui suport organizațional și material din partea instituțiilor școlare.

În concluzie, managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată sunt fundamentale pentru adresarea diversității elevilor din școlile contemporane. Această abordare contribuie la dezvoltarea armonioasă a fiecărui elev, sprijinind incluziunea, motivația și succesul educațional.

Cadrele didactice trebuie să adopte strategii flexibile, să fie deschise la inovare și să se angajeze în dezvoltarea continuă pentru a face față cerințelor unui mediu educațional din ce în ce mai divers.

Bibliografie

1. Petrescu, A. (2019). Managementul clasei și metode moderne de predare. Editura Didactică și Pedagogică.
2. Tomșa, R. (2018). Psihopedagogia clasei eterogene. Editura Polirom.
3. Veenman, S., & Minnaert, A. (2017). Strategies for Handling Heterogeneous Classes. Journal of Educational Management, 23(4), 564-579.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată în învățământul tehnologic – premise ale egalității de șanse

Prof. ing. Honcu Rodica

Liceul Tehnologic „Ferdinand I” Râmnicu Vâlcea

Promovarea egalității de șanse în educație reprezintă una dintre prioritățile actuale ale sistemului educațional. În învățământul tehnologic, diversitatea elevilor din punct de vedere al nivelului de pregătire, al stilurilor de învățare și al intereselor profesionale impune utilizarea unor strategii de management al clasei și a unei pedagogii diferențiate. Activitățile desfășurate la Liceul Tehnologic „Ferdinand I” contribuie la valorificarea potențialului fiecărui elev și la dezvoltarea competențelor profesionale într-un cadru educațional incluziv.

Clasele din învățământul tehnologic sunt caracterizate printr-o mare diversitate de niveluri cognitive, motivaționale și socio-economice. În acest context, profesorul are rolul de a crea situații de învățare care să răspundă nevoilor individuale ale elevilor, oferind fiecăruia șansa de a progresa și de a-și valorifica aptitudinile.

Pedagogia diferențiată este aplicată prin utilizarea unor metode activ-participative, a fișelor de lucru adaptate, a suporturilor digitale, a instruirii asistate de calculator și a activităților practice desfășurate în ateliere și laboratoare. Elevii cu dificultăți de învățare beneficiază de activități remediale, iar cei cu potențial ridicat sunt orientați spre performanță.

Activitatea didactică desfășurată la Liceul Tehnologic „Ferdinand I” este centrată pe rezultate ale învățării și pe formarea competențelor profesionale specifice domeniului tehnic, prin adaptarea permanentă a demersului educațional la particularitățile fiecărei clase.

Aplicarea pedagogiei diferențiate presupune:

- adaptarea conținuturilor și a ritmului de învățare la nivelul elevilor;
- utilizarea unor metode activ-participative centrate pe elev;
- elaborarea de fișe de lucru și materiale suport diferențiate;
- implementarea măsurilor remediale pentru elevii cu dificultăți de învățare;
- susținerea elevilor capabili de performanță prin activități suplimentare și pregătire pentru concursuri.

În cadrul disciplinelor de specialitate, elevii sunt implicați în activități practice, studii de caz,

demonstrații și proiecte tehnice. Utilizarea tehnologiei digitale, a softurilor educaționale și a aplicațiilor TIC permite personalizarea procesului de învățare și creșterea gradului de participare a tuturor elevilor.

Proiectul educativ „Mărtisorul Tehnicii”, desfășurat în luna martie 2026, a oferit un context autentic pentru aplicarea pedagogiei diferențiate, elevii fiind antrenați în activități școlare și extrașcolare specifice calificărilor în care se pregătesc.

În cadrul „Săptămânii Meseriilor”, elevii au participat la activități practice, ateliere tematice și concursuri profesionale care au valorificat aptitudinile și interesele individuale. Diversitatea activităților a permis implicarea tuturor elevilor, indiferent de nivelul inițial de pregătire.

Participarea a 21 de elevi la concursul de proiecte „Leonardo da Vinci” a demonstrat faptul că învățarea bazată pe proiect stimulează creativitatea, colaborarea și dezvoltarea competențelor tehnice. De asemenea, pregătirea pentru Concursul Național „Știu și aplic” a constituit un exemplu relevant de instruire diferențiată, fiecare elev fiind sprijinit în funcție de propriul nivel de performanță.

Rezultatele obținute – locul II, locul III și mențiune la etapa județeană a acestui concurs – confirmă eficiența strategiilor didactice utilizate și impactul pozitiv al unei abordări personalizate asupra performanței școlare.

Managementul eficient al clasei are la bază:

- cunoașterea particularităților individuale ale elevilor;
- monitorizarea progresului școlar;
- comunicarea permanentă cu familia și dirigenții;
- oferirea de feedback constructiv;
- implicarea elevilor în activități extracurriculare și competiții.

Prin asumarea unor roluri active în proiecte și concursuri, elevii au devenit participanți direcți la propriul proces de formare. Calificarea a trei elevi la Olimpiada Națională – Domeniul Mecanică reprezintă rezultatul unei intervenții educaționale diferențiate și al unei colaborări eficiente între profesori, elevi și partenerii educaționali.

Pedagogia diferențiată și managementul eficient al clasei eterogene reprezintă instrumente esențiale pentru promovarea egalității de șanse în educație. Experiența Liceului Tehnologic „Ferdinand I” demonstrează că adaptarea strategiilor didactice la nevoile elevilor conduce atât la reducerea riscului de excluziune educațională, cât și la creșterea performanței școlare.

Activitățile desfășurate în cadrul proiectelor educative confirmă faptul că fiecare elev poate atinge succesul atunci când beneficiază de oportunități educaționale adaptate propriului potențial.

Bibliografie

1. Cucoș, C. (2022). Pedagogie. Iași: Polirom.
2. Iucu, R. (2018). Managementul clasei de elevi. București: Polirom.
3. Cerghit, I. (2017). Sisteme de instruire alternative și complementare. București: Aramis.

Climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența

Prof. Iacob Claudia Ramona
Liceul „George Țârnea”, Băbeni

Climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența reprezintă trei concepte interdependente care contribuie la succesul educațional, la dezvoltarea armonioasă a elevilor și la crearea unei comunități școlare sănătoase.

1. Climatul școlar incluziv

Climatul școlar incluziv se referă la ansamblul relațiilor, valorilor, normelor și practicilor care asigură participarea activă, echitabilă și respectuoasă a tuturor elevilor, indiferent de caracteristicile lor individuale, sociale, culturale sau educaționale.

Caracteristici ale unui climat școlar incluziv:

- * Respectarea diversității și a diferențelor individuale;
- * Promovarea echității și a egalității de șanse;
- * Prevenirea discriminării, excluderii și bullyingului;
- * Participarea tuturor elevilor la activitățile școlare;
- * Colaborarea eficientă între școală, familie și comunitate;
- * Relații pozitive între elevi, profesori și personalul școlii.

Indicatori ai climatului incluziv:

- * Sentimentul de apartenență al elevilor;
- * Nivelul de siguranță fizică și emoțională;
- * Participarea elevilor la procesul decizional;
- * Respectul reciproc și comunicarea deschisă;
- * Accesibilitatea mediului și a resurselor educaționale.

2. Starea de bine (Well-being)

În context educațional, starea de bine reprezintă capacitatea elevilor și a personalului școlar de a funcționa optim din punct de vedere emoțional, social, fizic și cognitiv.

Dimensiunile stării de bine

- a) Starea de bine emoțională: gestionarea emoțiilor; încredere în sine; sentiment de siguranță și acceptare.
- b) Starea de bine socială: relații pozitive cu colegii și profesorii; apartenență la grup; cooperare și sprijin reciproc.
- c) Starea de bine fizică: sănătate; activitate fizică; alimentație și odihnă adecvate.
- d) Starea de bine cognitivă: motivație pentru învățare; autonomie; sentimentul competenței și al progresului.

Beneficii: rezultate școlare mai bune; reducerea absenteismului, diminuarea comportamentelor de risc, creșterea motivației și a implicării în învățare.

3. Reziliența

Reziliența reprezintă capacitatea unei persoane de a face față dificultăților, de a se adapta schimbărilor și de a se recupera după experiențe adverse.

Caracteristici ale elevilor rezilienți: perseverență în fața obstacolelor; autocontrol și autoreglare emoțională, flexibilitate în gândire; capacitatea de rezolvare a problemelor; optimism realist; solicitarea și acceptarea sprijinului atunci când este necesar.

Factori care dezvoltă reziliența

Factori individuali: stima de sine, autoeficacitatea, competențele socio-emoționale.

Factori relaționali: relații pozitive cu profesorii, sprijin familial, grupuri de colegi suportive.

Factori instituționali: politici școlare incluzive, servicii de consiliere, climat școlar sigur și predictibil.

Relația dintre climatul incluziv, well-being și reziliență.

Cele trei concepte formează un cerc virtuos:

Climat școlar incluziv → Stare de bine crescută → Dezvoltarea rezilienței → Adaptare și performanță școlară mai bună → Consolidarea climatului pozitiv.

Atunci când elevii se simt acceptați, respectați și valorizați:

- * cresc nivelurile de bunăstare emoțională;
- * scad anxietatea și stresul;
- * se dezvoltă sentimentul de apartenență;
- * elevii devin mai capabili să facă față provocărilor și eșecurilor.

Strategii pentru școli

Pentru promovarea climatului incluziv: utilizarea practicilor didactice diferențiate; combaterea stereotipurilor și discriminării; implicarea elevilor în luarea deciziilor; dezvoltarea parteneriatelor cu familia și comunitatea.

Pentru susținerea stării de bine : programe de educație socio-emoțională; activități de mindfulness și management al stresului; promovarea unui echilibru între învățare și recreere; servicii accesibile de consiliere școlară.

Pentru dezvoltarea rezilienței: valorizarea progresului, nu doar a performanței; încurajarea reflecției asupra greșelilor ca oportunități de învățare; dezvoltarea competențelor de rezolvare a problemelor; crearea de contexte pentru succes și autoeficacitate.

Concluzie

Un climat școlar incluziv constituie fundamentul stării de bine și al dezvoltării rezilienței. Școlile care promovează respectul, participarea și echitatea creează condițiile necesare pentru ca fiecare elev să se simtă valorizat, să își dezvolte potențialul și să facă față cu succes provocărilor personale și academice. Aceste dimensiuni reprezintă elemente-cheie ale educației de calitate și ale unei școli orientate spre dezvoltarea integrală a copilului.

Bibliografie

1. UNESCO (2020). Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education – All Means All. Paris: UNESCO.
2. OECD (2019). PISA 2018 Results (Volume III): What School Life Means for Students' Lives. Paris: OECD Publishing.
3. UNICEF (2021). The State of the World's Children 2021: On My Mind – Promoting, Protecting and Caring for Children's Mental Health. New York: UNICEF.
4. 4. Martin E. P. Seligman (2011). Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being. New York: Free Press.
5. 5. Ann S. Masten (2014). Ordinary Magic: Resilience in Development. New York: Guilford Press.
6. 6. Michael Ungar (2011). The Social Ecology of Resilience: A Handbook of Theory and Practice. New York: Springer.
7. 7. European Commission (2022). Pathways to School Success – Tackling Early Leaving from Education and Training.

Strategii eficiente în managementul clasei eterogene pentru promovarea egalității de șanse prin pedagogia diferențiată

*Profesor Ionescu Maria
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea*

În contextul educației moderne, diversitatea în cadrul clasei reprezintă o realitate cu care cadrele didactice se confruntă zilnic. Clasele eterogene reunesce elevi cu aptitudini, ritmuri de învățare, stiluri de învățare și nevoi diferite. Provocarea majoră pentru profesor este să gestioneze această diversitate astfel încât să asigure fiecărui elev egalitatea de șanse pentru dezvoltarea competențelor și atingerea obiectivelor educaționale.

Managementul clasei eterogene presupune crearea unui climat motivant și incluziv, unde fiecare elev se simte valorizat și sprijinit. În acest sens, pedagogia diferențiată devine un instrument esențial. Ea presupune adaptarea modului de predare, a conținuturilor, a metodelor și a evaluării la particularitățile fiecărui elev, fără a reduce standardele de performanță.

Principalele strategii aplicabile sunt:

1. Cunoașterea individuală a elevilor-realizarea unei diagnoze inițiale pentru identificarea nivelului de pregătire, stilurilor de învățare și a eventualelor dificultăți. Aceasta permite adaptarea activităților pentru a răspunde cât mai bine nevoilor elevilor
2. Organizarea flexibilă a activităților-crearea de grupuri de lucru variate în funcție de teme, interese sau niveluri, pentru a facilita colaborarea și schimbul de cunoștințe între elevi. Se pot alterna lucrul individual, în perechi sau în echipe.
3. Diversificarea metodelor didactice-folosirea unor metode variate (învățare prin proiecte, jocuri educative, învățare prin descoperire) care să stimuleze interesul tuturor elevilor și să permită accesul la cunoștințe în moduri diferite
4. Adaptarea materialelor didactice-oferirea unor resurse diferențiate, adaptate nivelului fiecărui elev, pentru a facilita înțelegerea și aprofundarea conținuturilor.
5. Evaluarea formată și sumativă diferențiată-utilizarea unor tehnici de evaluare diverse care să permită măsurarea progresului individual, valorificând punctele forte ale fiecărui elev și oferind feedback constructiv.
6. Crearea unui climat pozitiv și incluziv-promovarea respectului față de diversitate, încurajarea participării active și eliminarea discriminării în clasă.

Educația contemporană se află într-un proces continuu de adaptare la diversitatea tot mai accentuată a elevilor, determinată de diferențe culturale, sociale, cognitive și emoționale. În acest context, conceptul de egalitate de șanse nu mai poate fi redus la accesul formal la educație, ci implică asigurarea unor condiții reale prin care fiecare elev să își poată valorifica potențialul. Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată devin, astfel, instrumente esențiale pentru realizarea unui act educațional echitabil, centrat pe nevoile reale ale elevilor.

Clasa eterogenă reprezintă o realitate inevitabilă a sistemului educațional actual. Elevii diferă nu doar prin nivelul de pregătire, ci și prin stiluri de învățare, ritmuri de lucru, interese, motivații și contexte familiale. În fața acestei diversități, rolul cadrului didactic se transformă semnificativ, acesta devenind nu doar un transmițător de informații, ci un facilitator al învățării, un organizator al experiențelor educaționale și un mediator al relațiilor interpersonale din clasă. Managementul eficient al unei clase eterogene presupune crearea unui climat incluziv, bazat pe respect, colaborare și valorizarea diferențelor, în care fiecare elev se simte acceptat și sprijinit.

Pedagogia diferențiată oferă cadrul teoretic și practic prin care profesorul poate răspunde diversității elevilor. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, metodelor, strategiilor și formelor de evaluare în funcție de particularitățile individuale ale elevilor. Nu este vorba despre individualizare excesivă, ci despre flexibilitate didactică și despre capacitatea de a oferi multiple căi de acces la învățare. Prin diferențiere, profesorul creează

oportunități egale de reușită, reducând decalajele și prevenind excluziunea educațională.

Un element central al pedagogiei diferențiate îl constituie cunoașterea elevilor. Evaluarea inițială, observația sistematică și dialogul constant permit identificarea nivelului de pregătire, a stilurilor de învățare și a nevoilor specifice. Pe baza acestor informații, profesorul poate proiecta activități variate, care să includă sarcini cu grade diferite de dificultate, metode interactive și resurse diversificate. Astfel, elevii sunt implicați activ în procesul de învățare, iar motivația acestora crește.

De asemenea, organizarea flexibilă a clasei contribuie la eficiența managementului educațional. Lucrul pe grupe, în perechi sau individual permite adaptarea activităților la nivelul elevilor și încurajează cooperarea. Într-o clasă eterogenă, colaborarea între elevi devine o resursă valoroasă, deoarece cei mai avansați pot oferi sprijin colegilor, consolidându-și în același timp propriile cunoștințe. Această abordare dezvoltă nu doar competențe academice, ci și abilități sociale esențiale, precum empatia, comunicarea și responsabilitatea.

Evaluarea, la rândul său, trebuie să reflecte principiile pedagogiei diferențiate. Evaluarea formativă, continuă, orientată spre progres, permite monitorizarea evoluției fiecărui elev și oferă feedback constructiv. Accentul se mută de la performanța comparativă la progresul individual, ceea ce contribuie la creșterea încrederii în sine și la reducerea anxietății legate de evaluare. Prin utilizarea unor metode variate de evaluare, precum portofoliul, proiectele sau autoevaluarea, profesorul poate surprinde mai fidel competențele elevilor.

Promovarea egalității de șanse prin educație presupune, de asemenea, o abordare incluzivă, care să țină cont de elevii cu cerințe educaționale speciale, de cei proveniți din medii defavorizate sau de cei aparținând minorităților. Pedagogia diferențiată oferă cadrul necesar pentru integrarea acestor elevi în procesul educațional, evitând marginalizarea și discriminarea. Prin adaptări curriculare și prin utilizarea unor strategii adecvate, fiecare elev poate avea acces la învățare în condiții optime.

Un alt aspect important îl reprezintă rolul profesorului ca agent al schimbării. Atitudinea acestuia față de diversitate influențează semnificativ climatul clasei. O abordare deschisă, empatică și reflexivă contribuie la crearea unui mediu educațional pozitiv, în care diferențele sunt percepute ca oportunități de învățare, nu ca obstacole. Formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul pedagogiei diferențiate și al managementului clasei eterogene devine, astfel, o necesitate.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă piloni fundamentali ai promovării egalității de șanse în educație. Prin adaptarea demersului didactic la nevoile elevilor, prin crearea unui climat incluziv și prin valorizarea diversității, școala poate deveni un spațiu în care fiecare elev are șansa reală de a reuși. Educația echitabilă nu înseamnă a oferi tuturor aceleași lucruri, ci a oferi fiecăruia ceea ce are nevoie pentru a progresa.

Implementarea managementului claselor eterogene prin pedagogia diferențiată este o cale sigură de a promova egalitatea de șanse în educație. Prin adaptarea continuă a strategiilor didactice și prin implicarea activă a profesorului, fiecare elev are șansa să își valorifice potențialul, să dobândească competențe relevante și să intre în mod echitabil în procesul educațional. Astfel, contribuim nu doar la formarea unor indivizi competenți, ci și la construirea unei societăți mai echitabile și incluzive

Bibliografie

1. Cucoș, C. (2006). *Pedagogie*. Iași: Polirom
2. Iucu, R. (2006). *Managementul clasei de elevi*. Iași: Polirom.
3. Tomlinson, C. A. (2014). *The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners*. Alexandria: ASCD.
4. Păun, E. (1999). *Școala – abordare sociopedagogică*. Iași: Polirom.

Construind împreună starea de bine: rolul climatului școlar incluziv în dezvoltarea rezilienței elevilor cu CES exemple de bune practici din cadrul Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni

Prof. Ionică Iuliana Anișoara

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni-Vâlcea

Școala reprezintă pentru fiecare copil mai mult decât un spațiu destinat învățării. Ea este locul în care se formează relații, se construiește încrederea în sine și se dezvoltă sentimentul de apartenență la o comunitate. Pentru elevii cu cerințe educaționale speciale (CES), aceste aspecte au o importanță deosebită, deoarece experiențele pozitive trăite în mediul școlar contribuie la dezvoltarea armonioasă a personalității și la depășirea dificultăților specifice.

În acest context, climatul școlar incluziv reprezintă fundamentul pe care se construiesc starea de bine (well-being) și reziliența elevilor. Un mediu caracterizat prin acceptare, respect, colaborare și susținere emoțională oferă fiecărui elev șansa de a se simți valorizat și de a-și descoperi propriile resurse. La Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni, aceste principii se regăsesc în activitățile educative, terapeutice și extracurriculare desfășurate zilnic, contribuind la crearea unei comunități școlare în care fiecare copil este important.

Climatul școlar incluziv – un spațiu al acceptării și al apartenenței

Un climat școlar incluziv se construiește prin relații autentice, bazate pe empatie și respect reciproc. Elevii cu CES au nevoie să simtă că sunt acceptați așa cum sunt, că opiniile și emoțiile lor contează și că pot participa activ la viața școlii.

La Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni, cadrele didactice și specialiștii urmăresc permanent crearea unui mediu sigur și prietenos, în care fiecare elev să se simtă înțeles și sprijinit. Activitățile desfășurate în clasă sunt adaptate nivelului și ritmului de dezvoltare al fiecărui copil, iar succesul este definit prin progres individual și nu prin comparația cu ceilalți.

Un rol important îl au activitățile artistice, care oferă elevilor oportunitatea de a se exprima liber și de a-și valorifica potențialul creativ. Realizarea de desene, colaje, obiecte decorative, felicitări tematice sau lucrări practice contribuie la dezvoltarea încrederii în sine și la consolidarea relațiilor dintre colegi. În cadrul expozițiilor organizate la nivelul școlii, elevii au posibilitatea să își prezinte creațiile și să primească aprecierea comunității școlare, experiență care le oferă satisfacție și sentimentul că munca lor este valoroasă.

Starea de bine a elevilor cu CES

Starea de bine este influențată de modul în care elevii se percep pe ei înșiși și de calitatea relațiilor pe care le dezvoltă cu cei din jur. Atunci când copiii se simt respectați, ascultați și apreciați, sunt mai motivați să participe la activitățile școlare și să își asume noi provocări.

La CȘEI Băbeni, promovarea stării de bine se realizează prin activități de dezvoltare personală, jocuri de cooperare, activități recreative și momente de socializare care favorizează exprimarea emoțiilor și dezvoltarea empatiei. Profesorii încurajează comunicarea deschisă și creează contexte în care fiecare elev să poată experimenta succesul.

Un impact deosebit îl au atelierele de lucru organizate împreună cu voluntari din comunitate. În cadrul acestor activități, elevii participă la realizarea unor obiecte decorative, activități culinare, ateliere de creație, confecționarea de felicitări și decorațiuni pentru diferite sărbători. Prezența voluntarilor oferă elevilor oportunitatea de a interacționa cu persoane noi, de a-și dezvolta abilitățile sociale și de a se simți parte a unei comunități mai largi.

Exemplu de bună practică din activitatea CȘEI Băbeni

Atelier de creație „Mărțișor pentru suflet” realizat împreună cu voluntari din comunitate

În perioada premergătoare zilei de 1 Martie, elevii Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni au participat la un atelier de creație organizat împreună cu voluntari și parteneri educaționali ai școlii.

Activitatea a urmărit realizarea de măștișoare și felicitări care au fost oferite ulterior persoanelor vârstnice și colaboratorilor instituției.

În perioada premergătoare zilei de 1 Martie, elevii Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni au participat la un atelier de creație desfășurat cu sprijinul voluntarilor și al partenerilor educaționali ai școlii. În cadrul activității, copiii au realizat cu entuziasm măștișoare și felicitări, pe care le-au dăruit ulterior mamelor, colegilor și profesorilor, ca semn de apreciere, respect și recunoștință. Prin această activitate, elevii și-au exprimat creativitatea și au transmis mesaje de primăvară și bucurie celor dragi.

Pe parcursul atelierului, elevii au lucrat în echipe alături de voluntari, beneficiind de sprijin, încurajare și modele pozitive de comunicare. Fiecare copil a avut posibilitatea să contribuie în funcție de propriile abilități și ritm de lucru, fiind valorizat pentru implicare și efort.

Activitatea a favorizat dezvoltarea creativității, a cooperării și a motricității fine, dar mai ales a oferit elevilor sentimentul că sunt apreciați și că pot aduce bucurie celorlalți. Bucuria cu care și-au prezentat creațiile și feedbackul pozitiv primit au reprezentat experiențe autentice de succes, cu efecte benefice asupra stimei de sine și a stării de bine.

Voluntariatul și dezvoltarea rezilienței

Reziliența reprezintă capacitatea de a face față dificultăților și de a continua dezvoltarea personală în ciuda provocărilor întâlnite. Pentru elevii cu CES, această competență se formează treptat, prin experiențe de succes, sprijin emoțional și oportunități de participare activă.

În cadrul Centrului Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni, activitățile de voluntariat și parteneriatele cu instituții și organizații locale constituie resurse importante pentru dezvoltarea rezilienței. Elevii sunt implicați în campanii de ecologizare, activități caritabile, proiecte culturale și evenimente dedicate promovării incluziunii sociale.

Participarea la astfel de activități le oferă sentimentul că pot contribui la binele comunității și că sunt membri activi ai acesteia. Interacțiunea cu voluntarii și cu partenerii educaționali contribuie la dezvoltarea autonomiei, a responsabilității și a încrederii în propriile forțe. În același timp, elevii învață să depășească dificultățile, să colaboreze și să își valorifice potențialul în contexte reale de viață.

Concluzii

Experiențele educaționale oferite de Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni evidențiază faptul că un climat școlar incluziv reprezintă mai mult decât o condiție pentru succesul școlar; el este un factor esențial pentru dezvoltarea stării de bine și a rezilienței elevilor cu CES.

Prin activități artistice, ateliere de creație desfășurate împreună cu voluntari, proiecte de voluntariat și experiențe de învățare bazate pe cooperare, elevii au posibilitatea să își descopere calitățile, să își dezvolte încrederea în sine și să construiască relații semnificative cu cei din jur. Fiecare reușită, fiecare apreciere și fiecare experiență pozitivă contribuie la formarea unor copii mai încrezători, mai autonomi și mai pregătiți să facă față provocărilor vieții.

Astfel, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni demonstrează că incluziunea autentică se construiește zi de zi, prin grijă, răbdare, respect și convingerea că fiecare copil are dreptul să se simtă valoros, acceptat și capabil să reușească.

Bibliografie

1. Ainscow, M. (2020). Promoting Inclusion and Equity in Education.
2. Ann S. Masten (2014). Ordinary Magic: Resilience in Development. Guilford Press.
3. European Agency for Special Needs and Inclusive Education (2022). Inclusive Education and Social Inclusion.
4. Martin E. P. Seligman (2011). Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being. Free Press.
5. Ministerul Educației (2023). Repere metodologice privind educația incluzivă și sprijinul elevilor cu CES.
6. UNESCO (2020). Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența – pași mici pentru copii fericiți și încrezători

Prof. înv. primar Istocescu Ionela

Școala Gimnazială Ferigile Localitatea Costești, județul Vâlcea

Introducere

În fiecare dimineață, elevii intră în clasă purtând cu ei emoții, speranțe, bucurii sau griji. Unii sunt veseli și dornici să participe, alții sunt timizi, nesiguri sau preocupați de problemele pe care le întâmpină acasă ori în relațiile cu colegii. De aceea, rolul școlii nu este doar acela de a transmite cunoștințe, ci și de a crea un mediu în care fiecare copil să se simtă acceptat, apreciat și în siguranță.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența sunt elemente care contribuie la formarea unor elevi echilibrați, capabili să învețe cu plăcere și să depășească dificultățile întâlnite pe parcursul dezvoltării lor. În ciclul primar, aceste aspecte sunt deosebit de importante, deoarece copiii își formează imaginea despre sine și despre relațiile cu ceilalți.

Importanța climatului școlar incluziv

Un climat școlar incluziv înseamnă mai mult decât respectarea regulilor. Înseamnă ca fiecare elev să simtă că aparține grupului, că este ascultat și valorizat. În clasa a IV-a, unde personalitățile copiilor sunt în plină dezvoltare, profesorul are un rol esențial în construirea unor relații bazate pe respect și cooperare.

Atunci când elevii sunt încurajați să colaboreze, să se ajute reciproc și să accepte diferențele dintre ei, conflictele se reduc, iar atmosfera din clasă devine mai prietenoasă. Copiii învață că fiecare persoană are calități și că diversitatea reprezintă o resursă, nu un motiv de excludere.

Starea de bine – fundamentul învățării

Un copil care se simte bine la școală este mai motivat să participe la activități, să pună întrebări și să își asume provocări. Starea de bine este influențată de relațiile cu profesorii și colegii, de sentimentul de siguranță și de oportunitățile de a-și exprima opiniile și emoțiile.

În activitatea de zi cu zi observăm că elevii care sunt încurajați și apreciați pentru eforturile lor, nu doar pentru rezultate, dezvoltă mai multă încredere în propriile capacități. Un simplu cuvânt de încurajare poate schimba modul în care un copil privește o sarcină dificilă sau o situație de eșec.

Reziliența – puterea de a merge mai departe

În viața fiecărui copil apar situații dificile: un rezultat mai slab, un conflict cu un coleg, teama de a greși sau de a vorbi în fața clasei. Reziliența reprezintă capacitatea de a depăși aceste momente și de a continua cu încredere.

Această abilitate nu apare de la sine, ci se dezvoltă treptat, prin experiențe și prin sprijinul oferit de adulți. Profesorul poate contribui la dezvoltarea rezilienței atunci când îi ajută pe elevi să privească greșeala ca pe o oportunitate de învățare și să găsească soluții în loc să renunțe.

Activitate practică aplicată la clasa a IV-a: „Borcanul cu mesaje de încurajare”

În cadrul orelor de Educație civică am desfășurat activitatea „Borcanul cu mesaje de încurajare”, având ca scop consolidarea relațiilor pozitive dintre elevi și dezvoltarea stimei de sine.

Obiective:

- dezvoltarea empatiei și a respectului reciproc;
- creșterea încrederii în sine;
- promovarea unei atmosfere pozitive în clasă;
- dezvoltarea rezilienței emoționale.

Materiale necesare:

- un borcan decorat de elevi;
- bilețele colorate;
- pixuri sau creioane.

Desfășurarea activității

La începutul săptămânii, fiecare elev a scris pe câteva bilețele mesaje de apreciere sau încurajare adresate colegilor. Exemple de mesaje:

- „Îmi place că mă ajuți atunci când nu înțeleg.”
- „Ai avut curaj să răspunzi astăzi la lecție.”
- „Ești un coleg bun și atent.”
- „Nu renunța, poți reuși!”

Bilețelele au fost introduse într-un borcan amplasat într-un loc vizibil din clasă. La finalul fiecărei săptămâni, fiecare elev a extras câteva mesaje și le-a citit.

Rezultate observate

După câteva săptămâni, elevii au devenit mai atenți la comportamentele pozitive ale colegilor și mai dispuși să ofere sprijin. Copiii mai retrași au început să participe mai activ la activități, iar conflictele dintre colegi s-au redus vizibil.

Un moment deosebit a fost atunci când un elev timid a afirmat: „Acum știu că și colegii mei văd lucruri bune la mine.” Această observație simplă evidențiază impactul pe care îl poate avea aprecierea sinceră asupra stării de bine și a încrederii în sine.

Concluzii

Climatul școlar incluziv se construiește zi de zi, prin gesturi simple, relații autentice și activități care îi ajută pe copii să se simtă valorizați. Starea de bine și reziliența nu sunt doar concepte teoretice, ci competențe esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Experiența desfășurată la clasa a IV-a a demonstrat că activitățile centrate pe apreciere, colaborare și sprijin reciproc contribuie la formarea unei comunități școlare în care fiecare copil se simte acceptat și important. Astfel, școala devine nu doar un loc al învățării, ci și un spațiu al dezvoltării emoționale și sociale.

Bibliografie

1. Băban, A. (coord.). (2011). *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*. Cluj-Napoca: ASCR.
2. Goleman, D. (2008). *Inteligența emoțională*. București: Curtea Veche Publishing.
3. Ionescu, Ș. (2013). *Tratat de reziliență asistată*. București: Trei.
4. Miclea, M. (2015). *Psihologie educațională*. Cluj-Napoca: ASCR.
5. UNESCO. (2020). *Inclusion and Education: All Means All*. Paris: UNESCO Publishing.

Practici incluzive și educație digitală în predarea limbii și literaturii române: premise ale egalității de șanse

Prof. Amalia Istrate

Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea

Articolul evidențiază modul în care educația digitală poate sprijini managementul clasei eterogene și promovarea egalității de șanse în predarea limbii și literaturii române, prin valorificarea unor activități aplicative centrate pe educație media, reflecție critică și participare diferențiată.

Cuvinte-cheie: educație digitală, pedagogie diferențiată, egalitate de șanse, clasă eterogenă, incluziune educațională.

În contextul actual al educației, egalitatea de șanse presupune nu doar acces egal la școlarizare, ci și adaptarea demersului didactic la diversitatea stilurilor de învățare, a ritmurilor cognitive și a modalităților de exprimare ale elevilor. Articolul evidențiază modul în care educația digitală poate contribui la managementul eficient al clasei eterogene și la dezvoltarea unui climat educațional incluziv în predarea limbii și literaturii române, prin valorificarea unor exemple concrete de bună practică didactică.

Societatea contemporană și transformările accelerate din domeniul tehnologic determină o reconsiderare a conceptului de egalitate de șanse în educație. Dacă, în trecut, accentul era pus predominant pe accesul egal la educație, în prezent devine necesară asigurarea participării reale și active a tuturor elevilor la procesul de învățare. Clasele actuale sunt caracterizate printr-o diversitate evidentă a intereselor, stilurilor cognitive, nivelurilor de pregătire și modalităților de exprimare, ceea ce impune adaptarea strategiilor didactice la nevoile concrete ale elevilor.

În acest context, educația digitală poate reprezenta un instrument important al pedagogiei diferențiate, facilitând accesul la resurse variate și creând oportunități de participare pentru elevii care întâmpină dificultăți în exprimarea orală sau în integrarea activă în activitățile tradiționale de clasă. Utilizarea tehnologiei nu trebuie privită exclusiv ca o modernizare a predării, ci ca o modalitate de sprijinire a incluziunii și de dezvoltare a unui climat educațional echitabil, în care fiecare elev să își poată valorifica propriul potențial.

Un exemplu relevant îl constituie activitățile dedicate **limbajelor artificiale și comunicării digitale**, dezvoltate în cadrul unei lecții interdisciplinare de limba și literatura română și educație media. Pornind de la analiza unor secvențe din **serialul britanic *Adolescence*** și de la propriile practici de comunicare ale adolescenților, elevii au fost invitați să reflecteze asupra modului în care mesajele transmise prin *emoji* pot modifica, completa sau chiar înlocui exprimarea verbală directă. Activitatea a inclus interpretarea unor conversații construite exclusiv prin simboluri grafice și compararea acestora cu formele tradiționale de comunicare.

Un punct de interes al discuției a fost reprezentat de **caracterul ambivalent al emoji-urilor**, observându-se faptul că acestea pot avea semnificații pozitive, neutre, ironice sau chiar ofensatoare, în funcție de contextul comunicării și de intenția emițătorului. Pornind de la exemple discutate în cadrul serialului, elevii au analizat situații în care anumite simboluri au fost utilizate pentru stigmatizare, ironizare sau marginalizare, inclusiv în raport cu adolescenți percepuți ca fiind „diferiți” sau vulnerabili. Activitatea a permis extinderea reflecției spre problema discriminării și a comportamentelor ofensatoare manifestate în mediul online, inclusiv față de elevii cu cerințe educaționale speciale sau dificultăți de integrare.

Interesul elevilor a crescut tocmai datorită apropierii temei de universul lor cotidian, iar experiența didactică a evidențiat un aspect relevant pentru managementul clasei eterogene: elevii care participă mai rar în cadrul discuțiilor frontale s-au implicat mai activ în activitățile desfășurate prin instrumente digitale. În unele situații, răspunsurile formulate în mediul online s-au dovedit mai elaborate și mai personale decât intervențiile orale realizate în clasă. Astfel, tehnologia a funcționat ca un spațiu alternativ de exprimare, diminuând teama de evaluare imediată și favorizând participarea autentică.

Un al doilea exemplu de bună practică îl reprezintă activitățile centrate pe analiza discriminării și a stereotipurilor culturale în romanul *Maitreyi* de Mircea Eliade, integrate într-un demers de educație media

și reflecție critică. Pornind de la situațiile de alteritate și excludere prezente în text, elevii au fost invitați să identifice forme de prejudecată și discriminare, atât în universul romanului, cât și în societatea actuală. Utilizarea formularelor digitale și a activităților colaborative a permis exprimarea unor opinii mai nuanțate, într-un cadru perceput ca fiind mai sigur și mai puțin constrângător decât intervenția directă în fața clasei.

Relevant a fost faptul că unii elevi, de regulă mai rezervați în contexte de comunicare orală, au oferit răspunsuri surprinzător de mature și empaticе atunci când au avut posibilitatea de a reflecta individual și de a răspunde în format digital. Activitatea a demonstrat că instrumentele digitale nu facilitează doar accesul la informație, ci pot crea contexte reale de incluziune și participare, în care fiecare elev găsește o modalitate adecvată de exprimare.

În cadrul activităților didactice recente, utilizarea unor platforme precum **Google Forms, Padlet sau Gamma** a contribuit la diversificarea modalităților de lucru și la adaptarea sarcinilor la profilul diferit al elevilor. Formularele digitale au permis colectarea unor răspunsuri mai sincere și mai reflexive, Padlet a favorizat colaborarea și schimbul de idei într-un spațiu comun de învățare, iar prezentările interactive realizate în Gamma au facilitat organizarea vizuală și accesibilizarea informației pentru elevii cu stiluri diferite de învățare. În mod particular, resursele digitale interactive au stimulat participarea elevilor care manifestă rețineri în exprimarea orală sau care preferă o reflecție individuală înaintea intervenției publice. Astfel, tehnologia a funcționat nu doar ca suport al predării, ci și ca instrument de diferențiere pedagogică și incluziune educațională.

Experiența didactică demonstrează că educația digitală, utilizată echilibrat și adaptat contextului pedagogic, poate contribui semnificativ la reducerea unor bariere de participare și la valorificarea potențialului fiecărui elev. În acest sens, egalitatea de șanse nu presupune uniformizarea experiențelor de învățare, ci recunoașterea diferențelor și construirea unor contexte educaționale flexibile, capabile să răspundă diversității reale a clasei.

În concluzie, integrarea instrumentelor digitale în predarea limbii și literaturii române poate susține managementul clasei eterogene și dezvoltarea pedagogiei diferențiate, oferind elevilor oportunități multiple de participare și exprimare. Utilizată responsabil, tehnologia educațională devine un sprijin autentic pentru promovarea egalității de șanse, facilitând accesul tuturor elevilor la experiențe de învățare relevante și semnificative.

Într-o clasă eterogenă, egalitatea de șanse nu înseamnă uniformizarea experiențelor de învățare, ci crearea unor contexte flexibile în care fiecare elev să poată participa, reflecta și progresa în acord cu propriul ritm și propriile resurse.

Bibliografie

1. Cucos, C. *Pedagogie*. Iași: Polirom, 2014
2. Ionescu, M. *Managementul clasei de elevi*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2019
3. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023
4. Ministerul Educației. *Repere privind utilizarea tehnologiilor digitale în educație*. București, 2023
5. UNESCO. *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*. Paris, 2021

Influența factorilor geografici asupra comportamentului financiar al populației în Europa

Prof. Lălu Jany

Colegiul Național "Mircea cel Bătrân", Râmnicu Vâlcea

Introducere

În societatea contemporană, comportamentul financiar al indivizilor nu este determinat exclusiv de nivelul veniturilor sau de educația economică, ci și de contextul geografic în care aceștia trăiesc. Diferențele regionale privind dezvoltarea economică, accesul la resurse, infrastructura și nivelul de urbanizare influențează în mod direct modul în care oamenii își gestionează finanțele.

Această lucrare își propune să analizeze relația dintre geografie și educația financiară, evidențiind modul în care spațiul geografic modelează obiceiurile de consum, economisire și investiție în context european.

Geografia economică și comportamentul financiar

Geografia economică studiază distribuția activităților economice și a resurselor la nivel global, regional și local. Aceasta oferă un cadru esențial pentru înțelegerea comportamentului financiar, deoarece:

- regiunile dezvoltate oferă oportunități mai mari de venit și economisire;
- zonele rurale sau periferice pot avea acces limitat la servicii financiare;
- infrastructura influențează accesul la piețe și locuri de muncă.

Astfel, locul în care trăiește un individ poate determina tipul deciziilor financiare pe care le ia.

Disparități regionale în Europa și impactul asupra finanțelor personale

Europa este caracterizată de diferențe semnificative între regiuni. Vestul și Nordul Europei se remarcă printr-un nivel ridicat de dezvoltare economică, în timp ce unele regiuni din Est și Sud prezintă decalaje importante.

Aceste diferențe se reflectă în:

- nivelul veniturilor și al salariilor;
- costul vieții;
- accesul la educație și servicii bancare;
- gradul de economisire.

De exemplu, un locuitor dintr-un oraș precum Viena sau Amsterdam are, în general, un venit mai mare, dar și costuri mai ridicate, comparativ cu un locuitor dintr-un oraș din Europa de Est. În schimb, în zonele mai puțin dezvoltate, cheltuielile sunt mai mici, dar și oportunitățile economice sunt limitate.

Urbanizarea și comportamentul de consum

Urbanizarea reprezintă un factor geografic esențial care influențează comportamentul financiar. În mediul urban:

- accesul la produse și servicii este mai diversificat;
- consumul este mai ridicat;
- există mai multe oportunități de angajare.

În mediul rural, comportamentul financiar este adesea mai conservator, caracterizat prin:

- tendință crescută de economisire;
- consum redus;
- dependență de resurse locale.

Aceste diferențe evidențiază rolul mediului geografic în formarea obiceiurilor financiare.

Costul vieții – o perspectivă geografică

Costul vieții variază semnificativ în funcție de regiune și influențează direct deciziile financiare ale populației. Elementele principale ale costului vieții includ:

- locuința;
- transportul;
- alimentația;

- serviciile.

În orașele mari din Europa, costul locuințelor este ridicat, ceea ce determină alocarea unei părți semnificative din venituri pentru chirie sau credite. În schimb, în orașele mici sau în mediul rural, costurile sunt mai reduse, dar și veniturile sunt, de regulă, mai mici.

Astfel, educația financiară trebuie adaptată contextului geografic pentru a fi relevantă și eficientă.

Accesul la servicii financiare și incluziunea financiară

Un alt aspect important este accesul la servicii financiare, care variază în funcție de poziția geografică. În zonele urbane, populația beneficiază de:

- rețele bancare dezvoltate;
- acces la servicii digitale;
- diversitate de produse financiare.

În schimb, în zonele rurale sau izolate, accesul poate fi limitat, ceea ce conduce la excluziune financiară. Aceasta afectează capacitatea indivizilor de a economisi, investi sau accesa credite.

În acest context, educația financiară joacă un rol esențial în reducerea acestor decalaje.

Mobilitatea populației și deciziile financiare

Migrația, atât internă, cât și internațională, este influențată de factori geografici și economici. Alegerea de a migra este adesea determinată de:

- diferențele salariale între regiuni;
- oportunitățile de angajare;
- nivelul de trai.

Această mobilitate are implicații financiare importante, precum:

- creșterea veniturilor;
- schimbarea comportamentului de consum;
- necesitatea adaptării la un nou sistem economic.

Prin urmare, înțelegerea dimensiunii geografice a mobilității este esențială în educația financiară.

Rolul educației în adaptarea la contextul geografic

Educația financiară trebuie să țină cont de diversitatea geografică pentru a fi eficientă. Elevii trebuie să înțeleagă:

- cum influențează spațiul geografic oportunitățile economice;
- cum să-și adapteze bugetul în funcție de costul vieții;
- cum să ia decizii financiare în funcție de mediul în care trăiesc.

Integrarea acestor aspecte în predarea geografiei contribuie la formarea unor competențe aplicabile în viața reală.

Concluzii

Comportamentul financiar al populației este strâns legat de contextul geografic, fiind influențat de factori precum nivelul de dezvoltare regională, urbanizarea, costul vieții și accesul la servicii. În Europa, disparitățile teritoriale generează diferențe semnificative în modul în care indivizii își gestionează resursele financiare.

Integrarea educației financiare în geografie oferă o perspectivă complexă și realistă asupra acestor fenomene, contribuind la formarea unor cetățeni capabili să ia decizii informate și responsabile.

Astfel, abordarea interdisciplinară dintre geografie și educația financiară reprezintă o direcție esențială pentru educația modernă.

Bibliografie

1. Neguț S., *Geografie economică mondială*, Editura Meteor Press, București, 2002
2. Ianoș I., *Sisteme teritoriale. O abordare geografică*, Editura Tehnică, București, 2000
3. Siminică M., Lădaru Georgiana-Raluca, Câmpeanu C., *Evaluarea nivelului de educație financiară din România*, Editura Economică, București, 2024

Competențe digitale geografice și egalitatea de șanse în rândul elevilor

Prof. Lalu Mihaela Victoria,
Liceul Tehnologic „Ferdinand I”, Râmnicu Vâlcea

Digitalizarea educației a determinat apariția unor noi competențe necesare participării active la societatea cunoașterii, printre care se numără și competențele digitale geografice. Lucrarea analizează rolul acestora în procesul de formare a elevilor și evidențiază contribuția tehnologiilor digitale la promovarea egalității de șanse în educație. Sunt prezentate principalele instrumente utilizate în predarea Geografiei, precum hărțile digitale, aplicațiile GIS și platformele educaționale interactive, precum și impactul acestora asupra dezvoltării competențelor de analiză spațială și gândire critică. Studiul subliniază faptul că accesul echitabil la resurse digitale poate reduce disparitățile educaționale și poate facilita incluziunea elevilor proveniți din medii dezavantajate sau cu nevoi educaționale diverse. Totodată, sunt evidențiate provocările generate de decalajul digital și necesitatea dezvoltării competențelor digitale ale profesorilor pentru valorificarea eficientă a tehnologiilor moderne în procesul educațional.

Cuvinte-cheie: competențe digitale geografice, egalitate de șanse, incluziune educațională, GIS, educație digitală.

Introducere

Transformările tehnologice din ultimele decenii au determinat schimbări semnificative în domeniul educației, impunând dezvoltarea unor competențe digitale care să permită elevilor să participe activ la societatea cunoașterii. În cadrul disciplinei Geografie, integrarea tehnologiilor digitale a condus la apariția unui nou set de competențe, denumite competențe digitale geografice, care îmbină utilizarea tehnologiei informației cu analiza și interpretarea fenomenelor spațiale.

În același timp, sistemele educaționale contemporane urmăresc promovarea egalității de șanse, astfel încât fiecare elev să beneficieze de acces echitabil la resurse educaționale și la oportunități de dezvoltare personală și profesională. În acest context, dezvoltarea competențelor digitale geografice reprezintă nu doar o necesitate curriculară, ci și un instrument important pentru reducerea inegalităților educaționale și sociale.

Competențele digitale geografice – repere conceptuale

Competențele digitale geografice reprezintă ansamblul cunoștințelor, abilităților și atitudinilor necesare pentru utilizarea eficientă a tehnologiilor digitale în investigarea, analiza și reprezentarea spațiului geografic. Aceste competențe presupun capacitatea de a accesa, procesa și interpreta informații geografice utilizând instrumente digitale moderne.

În cadrul procesului educațional, acestea includ:

- utilizarea hărților digitale și interactive;
- interpretarea imaginilor satelitare;
- utilizarea aplicațiilor GIS (Sisteme Informaționale Geografice);
- colectarea și analiza datelor geografice;
- realizarea de prezentări și proiecte digitale;
- utilizarea platformelor educaționale și a resurselor online.

Formarea acestor competențe contribuie la dezvoltarea gândirii critice, a capacității de rezolvare a problemelor și a competențelor necesare integrării într-o societate profund digitalizată.

Rolul geografiei în dezvoltarea competențelor digitale

Geografia este una dintre disciplinele care oferă condiții favorabile pentru integrarea tehnologiilor digitale în procesul de învățare. Caracterul său interdisciplinar și accentul pus pe analiza spațială permit utilizarea unor instrumente moderne care facilitează înțelegerea fenomenelor geografice.

Platforme precum Google Earth, Google Maps sau aplicațiile GIS educaționale permit elevilor să exploreze diferite regiuni ale lumii, să analizeze transformările teritoriale și să înțeleagă relațiile dintre componentele mediului geografic. Prin intermediul acestor instrumente, informațiile devin mai accesibile și

mai atractive, iar procesul de învățare capătă un caracter interactiv și aplicativ.

De asemenea, utilizarea resurselor digitale contribuie la dezvoltarea autonomiei în învățare. Elevii pot accesa informații actualizate, pot realiza investigații independente și pot participa la proiecte colaborative care depășesc limitele spațiului școlar tradițional.

Competențele digitale geografice și egalitatea de șanse

Egalitatea de șanse reprezintă un principiu fundamental al educației moderne și presupune oferirea unor condiții echitabile de învățare tuturor elevilor, indiferent de mediul social, economic sau cultural din care provin.

În acest context, dezvoltarea competențelor digitale geografice poate contribui semnificativ la reducerea discrepanțelor educaționale. Accesul la resurse digitale permite elevilor din zone izolate sau dezavantajate să beneficieze de materiale educaționale similare celor utilizate în școlile din mediul urban. Hărțile interactive, tururile virtuale și platformele educaționale oferă oportunități de învățare care anterior erau greu accesibile unor categorii de elevi.

Totodată, tehnologiile digitale facilitează adaptarea procesului educațional la nevoile individuale ale elevilor. Elevii cu cerințe educaționale speciale pot utiliza materiale multimedia, aplicații interactive și instrumente asistive care le permit să participe activ la activitățile de învățare și să își valorifice potențialul.

În cazul Geografiei, reprezentările vizuale și interactive ale spațiului geografic facilitează înțelegerea conceptelor complexe și contribuie la creșterea gradului de incluziune educațională.

Provocări în asigurarea egalității de șanse prin digitalizare

Deși tehnologia oferă numeroase beneficii, există și provocări care pot afecta realizarea egalității de șanse. Una dintre cele mai importante este decalajul digital, determinat de accesul inegal la echipamente informatice și conexiuni la internet.

În multe comunități rurale sau defavorizate, elevii nu dispun de resursele necesare pentru participarea eficientă la activitățile educaționale digitale. De asemenea, diferențele privind nivelul competențelor digitale ale profesorilor pot influența calitatea experiențelor de învățare oferite elevilor.

O altă provocare este reprezentată de riscul utilizării pasive a tehnologiei. Simpla prezență a echipamentelor digitale nu garantează dezvoltarea competențelor relevante. Este necesară proiectarea unor activități didactice care să stimuleze gândirea critică, investigația și rezolvarea de probleme geografice autentice.

Strategii pentru promovarea egalității de șanse prin geografia digitală

Pentru valorificarea potențialului educațional al tehnologiilor digitale, profesorii de Geografie pot adopta o serie de strategii didactice:

- utilizarea resurselor educaționale deschise și gratuite;
- proiectarea unor activități bazate pe investigație și descoperire;
- integrarea aplicațiilor GIS adaptate nivelului de vârstă al elevilor;
- realizarea de proiecte colaborative online;
- utilizarea hărților interactive și a tururilor virtuale;
- adaptarea sarcinilor pentru elevii cu nevoi educaționale diverse.

De asemenea, este necesară dezvoltarea continuă a competențelor digitale ale cadrelor didactice prin participarea la programe de formare și schimb de bune practici.

Concluzii

Competențele digitale geografice reprezintă o componentă esențială a educației contemporane, contribuind atât la modernizarea procesului de predare-învățare, cât și la promovarea egalității de șanse în rândul elevilor. Prin utilizarea tehnologiilor digitale, Geografia devine o disciplină mai accesibilă, mai atractivă și mai relevantă pentru realitățile societății actuale.

Totuși, valorificarea potențialului acestor instrumente presupune depășirea provocărilor generate de decalajul digital și asigurarea accesului echitabil la resurse educaționale. În acest sens, profesorul de geografie are un rol important în crearea unor contexte de învățare incluzive și în dezvoltarea competențelor necesare participării active la societatea informațională.

Prin formarea competențelor digitale geografice, școala contribuie nu doar la pregătirea elevilor pentru viitor, ci și la construirea unei societăți bazate pe echitate, incluziune și dezvoltare durabilă.

Bibliografie

1. Dulamă Maria Eliza, 2010, *Didactică geografică*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
2. Gherguț A., 2016, *Educația incluzivă și pedagogia diversității*, Editura Polirom, Iași.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența în educația matematică

Alina Ștefania Lazăr

Liceul Tehnologic Forestier, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

În contextul educației secolului XXI, *climatul școlar incluziv, starea de bine (wellbeing) și reziliența* reprezintă elemente fundamentale pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor. În special în predarea matematicii, o disciplină percepută adesea ca dificilă sau rigidă, aceste dimensiuni devin esențiale pentru crearea unui mediu de învățare echitabil, motivant și orientat spre succesul fiecărui elev.

Educația incluzivă nu se limitează la integrarea elevilor cu nevoi educaționale speciale, ci presupune construirea unui cadru în care toți elevii — indiferent de nivelul de pregătire, stilul de învățare, ritmul de lucru sau contextul socioemoțional — se simt acceptați, valorizați și sprijiniți. În acest sens, matematica poate deveni un instrument puternic pentru dezvoltarea rezilienței cognitive și emoționale, atunci când este predată prin metode moderne, centrate pe elev și pe colaborare.

Climatul școlar incluziv în predarea matematicii

Un climat școlar incluziv presupune:

- relații pozitive între elevi și profesori;
- acceptarea diversității;
- oportunități egale de participare;
- sprijin adaptat nevoilor individuale;
- un mediu sigur, lipsit de stigmatizare și etichetare.

În predarea matematicii, aceste principii se reflectă prin:

- utilizarea unor strategii diferențiate;
- explicarea conceptelor prin exemple variate;
- încurajarea întrebărilor și a gândirii critice;
- crearea unui spațiu în care greșeala este privită ca oportunitate de învățare;
- folosirea instrumentelor digitale accesibile tuturor elevilor.

Matematica devine astfel un teren fertil pentru dezvoltarea echității educaționale, deoarece oferă contexte clare pentru exersarea logicii, a perseverenței și a colaborării.

Starea de bine (wellbeing) în învățarea matematicii

Starea de bine a elevilor influențează direct performanțele școlare. În matematică, anxietatea matematică este un fenomen frecvent, care poate afecta motivația, atenția și încrederea în sine.

Pentru a susține *wellbeingul elevilor*, profesorul de matematică poate:

- crea rutine pozitive la începutul orei (întrebări de încălzire, provocări scurte, exerciții de respirație);
- utiliza metode interactive (jocuri, aplicații digitale, proiecte STEAM);
- oferi feedback constructiv, orientat spre progres;
- valoriza efortul, nu doar rezultatul;
- încuraja colaborarea în locul competiției excesive.

Starea de bine se construiește prin sentimentul de competență, autonomie și relaționare — elemente esențiale în teoria autodeterminării (Deci & Ryan). Matematica, predată într-un mod accesibil și prietenos, poate deveni un spațiu în care elevii își dezvoltă încrederea în propriile capacități.

Reziliența – competență esențială în educația matematică

Reziliența reprezintă capacitatea elevilor de a face față dificultăților, de a depăși obstacolele și de a continua să învețe în ciuda provocărilor. Matematica este disciplina ideală pentru dezvoltarea rezilienței cognitive, deoarece implică:

- rezolvarea de probleme;
- perseverență în fața erorilor;
- gândire logică și structurată;
- capacitatea de a testa și ajusta strategii.

Prin activități precum proiectele interdisciplinare, jocurile logice, situațiile problemă și colaborarea în grupuri eterogene, elevii învață să gestioneze frustrarea, să caute soluții alternative și să își dezvolte flexibilitatea mentală.

Componenta practică: activități incluzive în matematica de liceu

În cadrul Liceului Tehnologic Forestier Râmnicu Vâlcea, am implementat o serie de activități menite să promoveze incluziunea, starea de bine și reziliența în orele de matematică:

- **Proiecte STEAM** (*S.T.E.A.M. Adventure-proiect international eTwinning, Infinity Math- proiect international eTwinning, Festival STEAM*)

Aceste proiecte au permis elevilor să lucreze în echipe mixte, să creeze produse digitale, să explice concepte matematice prin jocuri, prezentări interactive și modele vizuale.

Impact: creșterea motivației, reducerea anxietății, dezvoltarea colaborării.

- **Matematică prin joc și vizualizare**

Utilizarea platformelor precum GeoGebra, Wordwall, Genially a facilitat înțelegerea conceptelor abstracte au fost folosite în toate proiectele internaționale eTwinning.

Impact: accesibilitate crescută pentru elevii cu stiluri diferite de învățare.

- **Grupuri de sprijin și peerlearning**

Elevii cu nivel avansat îi sprijină pe cei care întâmpină dificultăți.

Impact: creșterea încrederii în sine și consolidarea relațiilor pozitive.

- **Evaluare formativă și feedback orientat spre progress**

Folosirea rubricilor, autoevaluării și reflecției personale.

Impact: dezvoltarea rezilienței și a responsabilității.

Concluzii

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența nu sunt concepte abstracte, ci realități care pot transforma profund modul în care elevii percep matematica și școala în ansamblu. Prin metode moderne, colaborative și centrate pe elev, matematica devine un spațiu al echității, al dezvoltării personale și al învățării autentice.

Profesorul are un rol esențial în construirea unui mediu în care fiecare elev se simte valorizat, sprijinit și capabil să reușească. Educația matematică incluzivă contribuie la formarea unor tineri rezilienți, autonomi și pregătiți pentru provocările societății contemporane.

Bibliografie

1. Deci, E., Ryan, R. (2000). *SelfDetermination Theory and the Facilitation of Intrinsic Motivation*.
2. OECD (2021). *Education for Inclusive Societies*.
3. UNESCO (2020). *Inclusive Education: Guidelines and Frameworks*.
4. Hattie, J. (2012). *Visible Learning for Teachers*.
5. Stan, E. (2019). *Educație incluzivă și diversitate*.

Strategii didactice în învățământul incluziv

Prof. înv. prescolar Mălinaș Livia Antonina

Liceul Tehnologic Brătianu- G.P.P. I.C. Brătianu Drăgășani, Jud. Vâlcea

“Adevăratul dascăl este caracterizat prin aceea că mintea sa se mișcă în armonie cu mințile elevilor săi, trăind împreună dificultățile și victoriile intelectuale deopotrivă.”(J.Dewey)

Principiul școlii incluzive, susținut atât de legislația națională, cât și internațională, conferă dreptul tuturor copiilor la învățătură oriunde este posibil, indiferent de starea lor fizică, intelectuală, emoțională sau de diferențele de origine etnică, religioasă, culturală. Trebuie eliminate principiul de discriminare și izolare a copiilor cu nevoi speciale.

Incluziunea, nu este doar o fază superioară a integrării școlare a copiilor cu cerințe educative speciale, ci se referă la o altă manieră de abordare, care cuprinde două tipuri de activități dedicate educației tuturor copiilor în același cadru educativ:

1. prevenirea situațiilor de inadaptare;
2. tratarea dificultăților și tulburărilor de învățare în mediul școlar obișnuit/clasa obișnuită.

Impunându-se ca un nou tip de educație , flexibilă , adaptabilă la nevoile speciale , educația integrată se detașează de normativitatea educației tradiționale . Acest aspect se reflectă în maniera de abordare metodologico-procedurală a educabililor . Strategiile specifice integrării educative sunt la rândul lor flexibile , caracterizate prin diversitate Conceptul de strategie în educația integrată se distanțează de accepția din pedagogia europeană-continentală , apropiindu-se de cea anglo-saxonă. Aceasta nu pune accent pe combinarea inspirată a metodelor și mijloacelor clasice , ci pe „ aplicarea inspirată, originală, creativă, în orice caz, într-o nouă manieră, a unor metode și mijloace vechi, preexistente, acceptându-se chiar modificarea acestora.

În esența lor , strategiile educației integrate sunt „strategii de micro-grup,activ-participative cooperative, colaborative, parteneriale, implicative, organizative și socializante “. Acestea, datorită atributelor lor, sunt adaptabile, putând fi cu ușurință multiplicat sau diversificate pentru a acoperi situațiile noi. Aceste atribute caracterizează și învățarea, care trebuie să se realizeze în grupuri mici, să fie cooperativă, partenerială, activ-participativă, să se desfășoare într-un mediu relaxant, plăcut .

Datorită strategiilor cooperative toți elevii învață să asculte activ, să fie toleranți, să ia decizii și să-și asume responsabilități în cadrul grupului .

Învățarea în grupuri mici, activă și colaborativă, asigură o reală interacțiune și intercomunicare; o redistribuire corectă de recompense sociale (apreciere considerare, respect) ;o distribuție eficientă a sarcinilor de lucru; un simț al disponibilității și al artei solicitării sau acordării ajutorului..

Dimensiunile strategiilor incluzive

Intr-o perspectivă multiculturalistă, a diversității umane și a respectului față de drepturile fundamentale ale copilului și omului în general, abordarea educației incluzive are anumite dimensiuni specifice:

- se abordează toți copiii fără excepție;
- toți copii pot întâmpina la un moment dat probleme în procesul de învățare;
- problemele de învățare sunt foarte variate, de la simple oscilații până la deficiențe complexe;
- copiii nu au defecte ci probleme în învățare și adaptare;
- se elimină din start ideea că anumiți copii sunt irecuperabili sau needucabili;
- toți copiii au ceva de spus azi și pot să-și aducă contribuția în lumea adulților de mâine;
- mediul de educație este comun;
- ofertele educative sunt stimulativ pentru toți în grade diferite;
- se valorizează diferențele și sunt folosite ca mijloc de educație;

- problemele de învățare sunt considerate firești și rezolvarea lor se face prin apelul la toate resursele umane și materiale pe care le oferă sistemul educațional, promovând unitatea de relații și resurse în favoarea copilului;
- în centrul actului educativ este copilul cu particularitățile lui, nu problema ca atare;
- copiii pot învăța împreună prin parteneriat educațional și prin eficientizarea și flexibilizarea strategiilor didactice;
- nu numai copiii se adaptează școlii, ci și aceasta are nevoie de schimbări pentru a corespunde cerințelor educative speciale ale tuturor copiilor.

Caracteristicile strategiilor incluzive, ca strategii ce se adresează tuturor copiilor și caută căile să atingă și să rezolve problemele de învățare a tuturor, sunt următoarele:

- flexibilitatea; •efectivitatea; •eficiența; •diversitatea; •dinamica; •interacțiunile și cooperarea; •creativitatea; •globalitatea; •interdisciplinaritatea.

Cele mai utile **metode și tehnici** propuse de Pachetul UNESCO sunt:

- organizarea unui climat social favorabil;
- cunoașterea și analiza comportamentelor de învățare tipice fiecărui elev;
- învățarea în perechi;
- învățarea de la copil la copil;
- echipa sau cuplul de profesori în predare;
- colaborarea între elevi în predare - învățare; « părinții ca parteneri;
- îmbunătățirea formelor de întâlnire cu părinții;
- implicarea comunității;
- îmbunătățirea formelor de comunicare cu alți profesioniști din afara școlii;
- perfecționarea continuă a școlii, a practicii profesorilor și a formelor de învățare; etc

Bibliografie

1. Invatamantul primar Nr. 4/2006 . Revista dedicată cadrelor didactice
2. Cucoș, C. – “ Pedagogie “, Editura Polirom, Iasi, 1996;
3. Nicola, I. – “ Pedagogie “, EDP, Bucuresti, 1994;

Promovarea egalității de șanse prin educație

Prof. Manu Cristian-Dumitru

Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă conceptul conform căruia toate ființele umane sunt libere să-și dezvolte capacitățile personale și să aleagă fără limitări impuse de roluri stricte. Egalitatea de șanse are la baza asigurarea participării depline a fiecărei persoane la viața economică și socială, fără deosebire de origine etnică, sex, religie, vârstă, dizabilități etc.

Totuși, a trata două persoane în mod egal nu înseamnă a le trata la fel! Din contra, a asigura egalitatea de șanse înseamnă să iei în considerare contextul specific care influențează persoana în cauză și să permiți fiecărui individ să își folosească întregul potențial, fără a-i impune limitări care nu sunt întotdeauna specifice persoanei sale.

Egalitatea șanselor semnifică, în fapt, oferirea de opțiuni multiple pentru capacități și aptitudini diferite, „o educație pentru toți și pentru fiecare”, o educație deschisă pentru toate persoanele, indiferent de vârstă și condiții socio-economice, dar și o educație pentru fiecare, în funcție de nevoile sale specifice – evitându-se omogenizarea și încurajându-se diversitatea – care să creeze premisele egalității șanselor de acces în viața socială. Această opțiune a fost susținută de politicile de egalizare a șanselor care au avut ca obiective

combaterea excluziunii și selecției exacerbate, formarea competențelor de bază pentru toți indivizii, educația de tip „a doua șansă” pentru cei care au părăsit sistemul educativ, integrarea educației formale cu educația non-formală și educația informală, astfel încât să se extindă situațiile de învățare.

În categoria copiilor defavorizați îi putem include pe:

- copiii din familii monoparentale sau orfani de ambii părinți,
- copiii ai căror părinți sunt șomeri,
- copiii care au grave probleme de sănătate sau un comportament imoral,
- copiii care locuiesc în zone izolate sau îndepărtate și a căror școlarizare depinde de existența unui mijloc de transport
- copiii de etnie rromă care se integrează cu greutate în colectivul clasei de elevi.

Abordarea conceptului de egalizare a șanselor din perspectiva sociologiei educației implică analiza raportului dintre reușita școlară și apartenența socială a elevilor.

Studiile de sociologie comparată efectuate în anii 1970 evidențiază faptul că șansele de a urma studiile variază după apartenența socială a elevilor chiar în condiții de reușită egală.

Pe parcursul școlarității, această tendință este confirmată în măsura în care:

- a) influențele mediului școlar sunt mai mari decât cele strict școlare;
- b) omogenizarea socială este progresivă prin cei care supraviețuiesc selecției școlare;
- c) diferențele sociale au un impact mai mare decât diferențele pedagogice (resurse, metodologie, efective școlare etc.);

d) diferențele individuale nu sunt evocate în contextul tezei educabilității care oferă premise reușitei cel puțin la nivelul școlii generale/obligatorii.

Egalitatea șanselor de instruire este teoretic garantată în aproape toate țările lumii, dar realizarea practică a acestui principiu generos continuă să rămână una din cauzele de importanță majoră ale reformelor.

Conceptul de „egalitate” înseamnă astăzi ceva mai mult decât drepturile egale pe care democrații secolului trecut le revendicau cu entuziasm pentru toți cetățenii; ea înseamnă o egalitate reală a șanselor individuale de promovare socială, iar educația este instrumentul cel mai important în dezvoltarea la maximum a acestor șanse. Specia umană se conformează și ea acelui principiu director al evoluției speciilor – variabilitatea; indiferent de numărul indivizilor, educația lor trebuie să fie diferențiată și specializată, în funcție de „echipamentul natural-genetic” al fiecăruia, de aptitudinile și interesele fiecărei persoane, corelate cu nevoile de cadre competente ale societății.

Școala incluzivă are la bază un curriculum adaptat în raport cu nevoile copiilor. Adaptarea curriculumului se poate realiza prin selectarea unor conținuturi din curriculumul general adresat copiilor normali, care pot fi însușite de copiii cu cerințe speciale; introducerea elevilor cu cerințe educative speciale într-o varietate de activități individuale, terapeutice, destinate recuperării acestora; folosirea unor metode și procedee didactice, a unor mijloace de învățământ intuitive, de natură să sprijine înțelegerea conținuturilor predate la clasă.

Legea educației naționale nr. 1/2011 are numeroase prevederi în spiritul egalității de șanse, a incluziunii sociale, a respectării și a valorizării diversității etnice, culturale și sociale.

Conform legii educației, participarea la învățământ, incluzând participarea la procesele decizionale se face în mod echitabil, implicând în mod nediscriminatoriu toate părțile interesate.

Printre principiile care guvernează învățământul preuniversitar, cel superior precum și învățarea pe tot parcursul vieții din România se numără:

- principiul echității - în baza căruia accesul la învățare se realizează fără discriminare;
- principiul recunoașterii și garantării drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale, dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase;
- principiul asigurării egalității de șanse;
- principiul transparenței - concretizat în asigurarea vizibilității totale a deciziei și a rezultatelor, prin comunicarea periodică și adecvată a acestora;
- principiul libertății de gândire și al independenței față de ideologii, dogme religioase și doctrine

- politice;
- principiul incluziunii sociale;
- principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia;
- principiul participării și responsabilității părinților;
- principiul fundamentării deciziilor pe dialog și consultare.¹

Fiecare copil este unic, cu necesități diferite. Noi, adulții, părinți și dascăli deopotrivă, încercăm să-i educăm, astfel încât să devină, la rândul lor, adulți fericiți, iubitori și eficienți. Însă există copii marginalizați, defavorizați și/sau excluși de la educație. Aceștia sunt cei pentru care educația incluzivă a devenit o șansă pentru o dezvoltare armonioasă.

Toată lumea din societate merită să fie tratată cu respect, iar cadrele didactice pot contribui la construirea bazei unei societăți incluzive care respectă și protejează demnitatea și drepturile tuturor copiilor, prin promovarea sentimentelor și comportamentelor de valoare de sine și de respect social în clasă și în afara ei.²

Rolul climatului școlar incluziv în promovarea stării de bine a elevilor

*Profesor logoped Mărgărita Antoanela
CJRAE VÂLCEA*

Educația contemporană pune un accent tot mai mare pe dezvoltarea integrală a elevului, depășind perspectiva tradițională centrată exclusiv pe performanțele academice. În prezent, școala este considerată un spațiu complex de formare, în care copiii și adolescenții își dezvoltă nu doar competențele cognitive, ci și abilitățile sociale, emoționale și comportamentale. În acest context, climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența reprezintă concepte esențiale pentru asigurarea unui proces educațional de calitate. Aceste dimensiuni sunt interdependente și influențează în mod direct atât rezultatele școlare, cât și dezvoltarea personală a elevilor. Crearea unui mediu educațional în care fiecare elev se simte acceptat, respectat și valorizat contribuie la dezvoltarea unei stări de bine durabile și la consolidarea capacității de adaptare în fața dificultăților.

Conceptul de climat școlar se referă la atmosfera generală existentă într-o instituție de învățământ și include relațiile dintre elevi, profesori și personalul școlii, valorile promovate, normele de comportament, nivelul de siguranță și gradul de implicare al tuturor participanților la actul educațional. Un climat școlar pozitiv și incluziv se caracterizează prin respect reciproc, colaborare, comunicare eficientă și acceptarea diversității. Într-un astfel de mediu, elevii au oportunitatea de a-și exprima opiniile, de a participa activ la activitățile școlare și de a se dezvolta într-un cadru lipsit de discriminare și marginalizare.

Incluziunea școlară reprezintă un principiu fundamental al educației moderne și presupune asigurarea accesului egal la educație pentru toți copiii, indiferent de caracteristicile lor individuale, de mediul social din care provin, de apartenența etnică, de religie, de gen sau de existența unor cerințe educaționale speciale. Într-o școală incluzivă, diferențele dintre elevi sunt considerate resurse pentru învățare și dezvoltare, nu obstacole. Profesorii sunt încurajați să adapteze metodele didactice la nevoile și particularitățile fiecărui elev, iar întreaga comunitate școlară contribuie la construirea unui sentiment de apartenență și acceptare.

Importanța climatului școlar incluziv este evidențiată de numeroase cercetări care arată că elevii care învață într-un mediu sigur și suportiv manifestă niveluri mai ridicate de satisfacție școlară, motivație și implicare în activitățile educative. În schimb, experiențele de excludere, discriminare sau bullying pot avea efecte negative asupra dezvoltării emoționale și sociale a copiilor, influențând negativ performanțele academice

¹ <http://didactform.snsh.ro/baza-de-date-online-cu-bune-practici-pentru-educatie-incluziva-de-calitate/respectarea-principiului-egalitatii-de-sanse-in-sistemul-educational>

² revistaeducatie.ro

și starea lor generală de sănătate mintală. Astfel, promovarea incluziunii nu reprezintă doar o obligație morală și legală, ci și o condiție necesară pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor elevilor.

În strânsă legătură cu climatul școlar incluziv se află conceptul de well-being sau stare de bine. Acesta se referă la nivelul de satisfacție și echilibru pe care o persoană îl resimte în raport cu propria viață. În mediul educațional, starea de bine include dimensiuni emoționale, sociale, fizice și cognitive. Un elev care se bucură de o stare de bine ridicată se simte în siguranță, are relații pozitive cu cei din jur, își percepe viața școlară ca fiind semnificativă și dispune de resursele necesare pentru a face față provocărilor cotidiene. Bunăstarea elevilor nu este influențată doar de caracteristicile individuale, ci și de mediul în care aceștia își desfășoară activitatea.

Școala joacă un rol esențial în promovarea stării de bine, deoarece elevii petrec o parte semnificativă din timpul lor în această instituție. Relațiile pozitive cu profesorii și colegii, existența unui climat bazat pe respect și încredere, precum și posibilitatea de a participa activ la procesul educațional contribuie la creșterea nivelului de satisfacție și la dezvoltarea unei imagini de sine pozitive. De asemenea, activitățile extracurriculare, programele de consiliere și educația socio-emoțională pot sprijini dezvoltarea competențelor necesare pentru menținerea unei stări de bine pe termen lung.

Un alt concept deosebit de important în contextul educațional este reziliența. Aceasta reprezintă capacitatea individului de a face față situațiilor dificile, de a depăși obstacolele și de a se adapta eficient la schimbări sau evenimente stresante. Reziliența nu este o trăsătură înăscută și fixă, ci o competență care se dezvoltă treptat prin experiențe de viață și prin sprijinul oferit de mediul social. În cazul elevilor, reziliența se manifestă prin capacitatea de a continua să învețe și să se dezvolte chiar și atunci când se confruntă cu dificultăți școlare, probleme familiale, conflicte sociale sau alte provocări.

Dezvoltarea rezilienței este influențată de mai mulți factori, printre care relațiile de susținere cu adulții semnificativi, sentimentul de apartenență la grup, încrederea în propriile capacități și existența unor oportunități de succes. Profesorii au un rol deosebit în consolidarea rezilienței elevilor prin încurajarea perseverenței, valorizarea progresului individual și crearea unor situații de învățare care permit experimentarea succesului. Atunci când elevii învață să privească dificultățile ca pe oportunități de dezvoltare și dobândesc strategii eficiente de rezolvare a problemelor, ei devin mai pregătiți să facă față provocărilor viitoare.

Legătura dintre climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliență este una complexă și profundă. Un climat școlar incluziv creează condițiile necesare pentru dezvoltarea stării de bine prin oferirea unui mediu sigur și suportiv. La rândul său, starea de bine facilitează dezvoltarea rezilienței, deoarece elevii care se simt apreciați și susținuți sunt mai capabili să gestioneze situațiile dificile și să își mențină motivația în fața eșecurilor. În același timp, elevii rezilienți contribuie la crearea unui climat pozitiv prin comportamente constructive, relații sănătoase și participare activă la viața școlii.

În societatea actuală, marcată de schimbări rapide și de numeroase provocări sociale și economice, dezvoltarea rezilienței elevilor devine o prioritate educațională. Copiii și adolescenții se confruntă frecvent cu situații de stres generate de presiunea performanței, utilizarea excesivă a tehnologiei, schimbările familiale sau dificultățile de integrare socială. În acest context, școala are responsabilitatea de a oferi nu doar cunoștințe academice, ci și sprijin emoțional și social. Programele de educație socio-emoțională, activitățile de colaborare, promovarea empatiei și dezvoltarea competențelor de comunicare reprezintă modalități eficiente prin care instituțiile de învățământ pot contribui la formarea unor elevi rezilienți și echilibrați.

Promovarea unui climat școlar incluziv presupune implicarea întregii comunități educaționale. Profesorii, elevii, părinții și reprezentanții comunității locale trebuie să colaboreze pentru a construi un mediu bazat pe respect, echitate și participare. Comunicarea deschisă, prevenirea discriminării și a violenței, precum și recunoașterea valorii fiecărui elev sunt elemente esențiale în acest proces. O școală incluzivă și orientată spre bunăstarea elevilor contribuie la reducerea abandonului școlar, la creșterea performanțelor academice și la formarea unor cetățeni responsabili și implicați.

În concluzie, climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența reprezintă piloni fundamentali ai educației moderne. Aceste dimensiuni sunt interdependente și influențează semnificativ dezvoltarea personală și academică a elevilor. Un mediu educațional care promovează acceptarea, respectul și sprijinul reciproc favorizează bunăstarea emoțională și socială a copiilor și contribuie la dezvoltarea capacității acestora de a face față provocărilor vieții. Prin urmare, investiția în crearea unui climat școlar incluziv și în promovarea stării de bine nu reprezintă doar o strategie educațională eficientă, ci și o condiție esențială pentru formarea

unor generații capabile să se adapteze și să prospere într-o lume aflată în continuă schimbare.

Bibliografie

1. Ann Masten (2014). *Ordinary Magic: Resilience in Development*. New York: Guilford Press.
2. Martin Seligman (2011). *Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and Well-being*. New York: Free Press.
3. UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education – All Means All*.
4. UNICEF (2019). *Every Child Learns: UNICEF Education Strategy 2019–2030*.

Importanța climatului școlar incluziv în dezvoltarea stării de bine și a rezilienței elevilor

Prof. Marinescu Raluca

Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

Introducere

În contextul actual al educației, accentul nu mai este pus exclusiv pe performanțele școlare și pe acumularea de cunoștințe, ci și pe dezvoltarea armonioasă a elevului. Școala are responsabilitatea de a oferi un mediu sigur, echitabil și motivant, în care fiecare copil să se simtă acceptat și valorizat. Din această perspectivă, climatul școlar incluziv reprezintă una dintre condițiile esențiale pentru formarea unei comunități educaționale sănătoase.

Un climat școlar pozitiv contribuie la dezvoltarea relațiilor bazate pe respect reciproc, colaborare și încredere. În același timp, acesta favorizează starea de bine a elevilor și dezvoltarea rezilienței, adică a capacității de a depăși situațiile dificile și de a se adapta schimbărilor.

Climatul școlar incluziv – fundament al educației moderne

Incluziunea școlară presupune participarea tuturor elevilor la activitățile educative, indiferent de mediul din care provin, de ritmul de învățare, de particularitățile culturale sau de eventualele dificultăți cu care se confruntă. Într-o școală incluzivă, diferențele nu sunt considerate obstacole, ci resurse valoroase pentru învățare și dezvoltare.

Profesorul are un rol determinant în construirea unui astfel de climat. Prin atitudinea sa, prin limbajul utilizat și prin metodele de lucru alese, acesta poate contribui la crearea unui mediu în care fiecare elev se simte important. Activitățile de grup, proiectele colaborative și încurajarea dialogului reprezintă instrumente eficiente pentru dezvoltarea spiritului de apartenență.

Totodată, un climat incluziv presupune combaterea stereotipurilor și a discriminării. Elevii trebuie învățați să respecte diversitatea și să manifeste empatie față de cei din jur. Aceste valori contribuie la formarea unor cetățeni responsabili și implicați social.

Starea de bine a elevilor și rolul școlii

Conceptul de well-being sau stare de bine se referă la echilibrul emoțional, social și psihologic al individului. În mediul școlar, aceasta este influențată de relațiile cu profesorii și colegii, de sentimentul de siguranță și de oportunitățile de afirmare personală.

Numeroase cercetări educaționale au evidențiat faptul că elevii care se simt bine la școală au rezultate academice mai bune, sunt mai implicați în activități și manifestă o motivație crescută pentru învățare. În schimb, un climat conflictual poate genera anxietate, absenteism și dificultăți de adaptare.

Cadrele didactice pot susține starea de bine prin crearea unei atmosfere pozitive în clasă. Aprecierea progresului individual, oferirea unui feedback constructiv și promovarea comunicării deschise reprezintă practici cu efecte benefice asupra dezvoltării elevilor.

Reziliența – o competență necesară în societatea actuală

Reziliența reprezintă capacitatea unei persoane de a depăși obstacolele, de a face față stresului și de a continua să evolueze în ciuda dificultăților întâmpinate. Într-o lume aflată într-o permanentă schimbare, această competență devine din ce în ce mai importantă.

Școala poate contribui la dezvoltarea rezilienței prin experiențe educative care încurajează autonomia, responsabilitatea și perseverența. Elevii trebuie ajutați să înțeleagă faptul că greșeala face parte din procesul de învățare și că succesul este rezultatul efortului constant.

Profesorii au posibilitatea de a transforma situațiile dificile în oportunități de învățare. Încurajarea reflecției, stabilirea unor obiective realiste și sprijinirea elevilor în depășirea eșecurilor contribuie la consolidarea încrederii în sine și la dezvoltarea rezilienței.

Exemplu de bună practică

La nivelul unei clase de gimnaziu a fost implementat proiectul „Mesajul pozitiv al săptămânii”. În fiecare zi de vineri, elevii au fost invitați să scrie anonim un mesaj de apreciere pentru un coleg sau să evidențieze o situație în care au primit ajutor.

Mesajele au fost citite și discutate în cadrul orei de consiliere și dezvoltare personală. După câteva luni de desfășurare a activității, s-a observat o îmbunătățire a relațiilor dintre elevi, o reducere a conflictelor și o creștere a gradului de cooperare în timpul activităților de grup.

Această experiență demonstrează că activitățile simple și constante pot avea efecte importante asupra climatului școlar și asupra dezvoltării socio-emoționale a elevilor.

Concluzii

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența sunt elemente strâns legate între ele și reprezintă factori esențiali pentru succesul educațional. Atunci când elevii se simt acceptați, respectați și sprijiniți, aceștia devin mai motivați, mai implicați și mai pregătiți să facă față provocărilor vieții.

Construirea unui mediu educațional pozitiv necesită implicarea tuturor actorilor educaționali – profesori, elevi, părinți și comunitate. Prin colaborare și prin promovarea valorilor incluzive, școala poate contribui la formarea unor persoane echilibrate, responsabile și reziliente.

Bibliografie

1. Băban, A. (coord.), Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigiență, Editura ASCR, Cluj-Napoca.
2. Neamțu, C., Educația incluzivă în școală, Editura Polirom, Iași.
3. Jigău, M., Consilierea carierei, Editura Sigma, București.
4. UNESCO, Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education, Paris, 2017.
5. Ministerul Educației, Repere privind dezvoltarea unui climat educațional pozitiv.

Integrarea copiilor cu ces în învățământul de masă

Prof. Mateescu Corina-Elena

Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea

Fiecare copil este unic și își are propria sa valoare, indiferent de problemele pe care le prezintă în procesul de învățare școlară. Recunoașterea drepturilor egale pentru toți oamenii, în general și pentru toți copiii, în special, fără discriminare, subliniază faptul că nevoile fiecăruia sunt la fel de importante.

În Declarația Mondială asupra „Educației pentru toți”, la articolul 3, se afirmă: „Nevoile școlare ale persoanelor deficiente/ cu handicap cer o atenție specială. Trebuie întreprinse măsuri pentru asigurarea accesului la educație fiecărei categorii de persoane deficiente, ca parte integrantă a sistemului de învățământ”.

Educația specială este o formă adaptată de pregătire școlară și asistență complexă (medicală,

educațională, socială, culturală) destinată persoanelor care nu reușesc să atingă temporar sau pe toată durata școlarizării nivelurile instructive-educative corespunzătoare vârstei, cerute de învățământul obișnuit.

În România sunt utilizate multe concepte referitoare la persoanele care fac obiectul educației speciale: *deficiență, incapacitate, handicap, dizabilitate, cerințe educative speciale*.

Cerințele educative speciale (CES) desemnează necesități educaționale suplimentare, complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, precum și o asistență complexă (medicală, educațională etc.).

Integrarea școlară desemnează un proces de adaptare a copilului la cerințele școlii pe care o urmează, de stabilire a unor raporturi afective pozitive cu membrii grupului școlar (clasă) și de desfășurare cu succes a prestațiilor școlare. Asimilarea de către copil a statutului de elev este rezultatul unor modificări interne în echilibrul dintre anumite dominante de personalitate cu consecințe în planul acțiunii sale.

Integrarea școlară a copiilor cu CES este o problemă stringentă care în ultimii ani a început să-și găsească rezolvarea și în țara noastră. O școală obișnuită cu o orientare incluzivă reprezintă mijlocul cel mai eficient de combatere a atitudinilor de discriminare, un mijloc care creează comunități primitoare și construiesc o societate incluzivă care oferă educație pentru toți copiii. Mai mult, asigură o educație eficientă pentru majoritatea copiilor și îmbunătățesc eficiența, chiar și rentabilitatea sistemului de învățământ. Să nu uităm că și confortul psihologic oferit de mediu este determinant într-o evoluție a formării și dezvoltării personalității umane. Uităm adesea că ne naștem cu drepturi egale și că doar șansele nu sunt egale? Nu putem face abstracție de faptul că în țara noastră avem și copii instituționalizați. Important este să dorim să ne schimbăm atitudinea vis-à-vis de aceștia. Rolul nostru, al tuturor, este de a participa efectiv la schimbarea mentalității societății, oferind informații și practici ancorate în realitate. Trebuie să găsim diverse modalități de integrare socială a copiilor cu CES, pentru a diminua factorii care duc la o instabilitate emoțională, la un limbaj insuficient dezvoltat, la un comportament dificil.

Progresele înregistrate de psihologia și pedagogia diferențiată, perfecționarea tehnicilor de cunoaștere a dezvoltării psihice a copiilor au permis să se distingă categorii mai nuanțate de copii în raport cu capacitatea lor de răspundere la exigențele școlare. În rândul acestora, alături de elevii cu CES integrați individual, există și elevi cu dificultăți de învățare, cu ritm lent de acumulare de achiziții, dar cu intelect normal. Confundați adesea cu elevii din prima categorie sunt nestimulați sau categorizați ca atare. Alternativă a învățământului special, educația integrată permite acordarea serviciilor de sprijin pentru copiii cu posibilități reale de recuperare și reintegrare, care altădată ar fi fost orientați către școala specială. Pentru a realiza integrarea copiilor cu CES, trebuie să acționăm asupra diferitelor nivele de dezvoltare a personalității lor, și anume: la nivel biologic, la nivel psihic, la nivel social.

Scopurile principale ale relației dintre școală, familie și comunitate, în vederea integrării copiilor cu nevoi speciale sunt:

- informarea și sensibilizarea comunității locale cu privire la posibilitatea recuperării educației chiar și pentru copiii ce au abandonat școala;
- sporirea conștientizării din partea comunității școlare a necesității implicării în transformarea școlii într-o școală integrativă;
- schimbarea mentalității și atitudinii opiniei publice față de copiii cu nevoi speciale;
- dezvoltarea unei rețele de cooperare în domeniul educației, implicată în procesul de integrare (ex.: poliția, serviciile sociale, spitale, etc.);
- implicarea părinților copiilor din clasă în vederea reacționării mai rapide la probleme și acordarea sprijinului suplimentar copiilor cu nevoi speciale;
- implicarea comunității în sprijinul acordat copiilor cu nevoi speciale;
- elaborarea programelor școlare de informare și pregătire a comunității locale pentru educația incluzivă, prin aceasta înțelegând adaptarea școlii la cerințele speciale ale fiecărui copil, indiferent de problemele acestuia, și nu a copilului la cerințele școlii, găsirea unor strategii didactice adecvate, a unor metode și tehnici de lucru specifice: planificare, instruire, evaluare.

Integrarea școlară a copiilor cu cerințe speciale în învățământul de masă presupune:

- a educa copiii cu cerințe speciale în școli obișnuite, alături de copiii normali;
- a asigura servicii de specialitate (recuperare, terapie educațională, consiliere școlară, asistență medicală și socială etc.) în școala respectivă;

- a acorda sprijinul necesar personalului didactic și managerilor școlii în procesul de proiectare și aplicare a programelor de integrare;
- a permite accesul efectiv al copiilor cu cerințe speciale la programul și resursele școlii obișnuite (biblioteca, terenuri de sport etc);
- a încuraja relațiile de prietenie și comunicarea între toți copiii din clasă/școală;
- a educa și ajuta toți copiii pentru înțelegerea și acceptarea diferențelor dintre ei;
- a ține cont de problemele și opiniile părinților, încurajându-i să se implice în viața școlii;
- a asigura programe de sprijin individualizate pentru copiii cu cerințe speciale;
- a accepta schimbări în organizarea și dezvoltarea activităților instructiv-educative din școală.

Toți copiii sunt educabili și au dreptul la o formă de educație pe măsură. Guvernul și autoritățile locale sunt obligate să asigure condițiile necesare pentru educația tuturor copiilor. Reformele în educație iau în considerare și copiii cu dizabilități și/sau aflați în situații de risc.

Școlile obișnuite dezvoltă o serie de servicii de sprijin pentru copiii cu diferite cerințe educative speciale:

- Pentru copiii cu tulburări de limbaj și cu dificultăți de învățare există „centre logopedice interșcolare” care au specialist care desfășoară terapii specifice pentru corectarea tulburărilor de limbaj și pentru depășirea dificultăților de învățare. În aceste cabinete au acces toți copiii care frecventează învățământul obișnuit și care au fost depistați de către profesorii logopezi care funcționează aici ca având o tulburare de limbaj.

- Pentru copiii cu tulburări de comportament și dificultăți de adaptare există „centrele de asistență psihopedagogică” care dispun de consilieri psihopedagogici care oferă servicii atât copiilor aflați în situație de risc și criză cât și familiilor acestora. Pentru copiii cu deficiențe diagnosticate în comisiile pentru protecția copilului există serviciile profesorului de sprijin/întinerant.

Copiii cu deficiențe integrați în învățământul de masă au dreptul la terapii specifice de recuperare realizate de specialiști în domeniu, în funcție de dizabilitatea lor și, în plus, profesorul de sprijin realizează un plan de intervenție personalizat și adaptarea curriculară necesară, în urma consultării cu cadrul didactic de la clasă.

Pentru integrarea cu succes a copiilor cu CES în învățământul de masă, în grupele obișnuite de copii sunt necesare:

- Existența unor centre de resurse, informare și comunicare;
- Formarea inițială și continuă a cadrelor didactice în problematica CES;
- Adaptarea și flexibilitatea curriculum-ului (pre)școlar;
- Evaluarea progresului școlar al copiilor cu CES integrați în grădinițele obișnuite;
- Implicarea, încurajarea participării părinților, schimbul de informații, consilierea părinților în măsura solicitărilor și a necesităților, mobilizarea resurselor umane disponibile și competente.

Prezența în colectivul grupei a unor astfel de copii, solicită efort crescut din partea dascălului sub toate aspectele: pregătirea pentru lecții, pentru activități extrașcolare; atitudinea față de toți copiii grupei. Educatoarea trebuie să ofere copilului cu CES tratarea individuală de care are nevoie în toate etapele unei activități, pentru ca acesta să recupereze neajunsurile, să valorifice în mod compensatoriu potențialul sănătos, dar să nu neglijeze pe ceilalți copii din grupă. Intervenția educațională trebuie însoțită de atitudinea pozitivă a cadrelor didactice și a familiei față de copiii cu cerințe educative speciale.

Bibliografie

1. Alois, Gherguț, *Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale – strategii diferențiate și inclusive în educație*, Editura Polirom, București, 2006
2. *Dezvoltarea practicilor inclusive în școli*, Ghid managerial, UNICEF, 1999
3. *Integrarea școlară a copilului cu dificultate/cu nevoi speciale* – Ghid pentru directorul de școală, Colecția CRIPS – Resurse pentru formare, 2002

Omogenitatea și eterogenitatea în alcătuirea clasei de elevi

Profesor: Matel Alina Mihaela

Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea, Vâlcea

Odata cu dezvoltarea cercetarilor din domeniul dinamicii grupurilor, în anii '50, în psihologia procesului educativ a început să fie abandonată ideea că interacțiunea profesor-elev este singura interacțiune cu impact asupra progresului cognitiv al elevilor. Studiile de psihologie socială au pus în evidență importanța uriașă a climatului afectiv din grupul informal pentru participarea elevilor în școală, precum și eficiența interacțiunii dintre elevi pentru procesul de învățare. Dacă școala tradițională a avut o atitudine reticentă și chiar a descurajat cooperarea între elevi, pedagogii contemporani o favorizează, plecând de la ideea că, în multe cazuri, grupul mediază relația elev-profesor.

O caracteristică a grupului școlar, care pare să marcheze în mod fundamental comportamentul elevilor, o constituie omogenitatea sa. Într-adevăr, spre deosebire de alte tipuri de grupuri sociale, grupul educativ are o compoziție relativ omogenă, cel puțin din punctul de vedere al vârstei, nevoilor, intereselor și aspirațiilor.

Există calități ale membrilor grupului ce funcționează drept criterii pentru alcătuirea claselor, putându-se asigura omogenitatea sau eterogenitatea claselor, a colectivelor de elevi. În trecut capacitatea și apartenența sexuală a elevilor erau asemenea criterii : școli și clase de băieți sau numai de fete.

Problema fundamentală în privința formării claselor omogene și eterogene este legată de succesul sau eșecul școlar al elevilor, dar și de eficiența profesorului. Clasele omogene sunt constituite dintr-o singură categorie de elevi, spre exemplu, din punct de vedere al inteligenței, pe când clasele eterogene din 4 sau 5 categorii de criterii. Practica a demonstrat că cei din clasele eterogene au obținut rezultate mai bune decât cei de la clasele omogene. Obiectivul fundamental urmărit prin organizarea activităților pe grupe este: stimularea învățării prin cooperare.

Experiența personală : în clasele de gimnaziu, clasa din care am făcut parte a avut o compoziție eterogenă din mai multe puncte de vedere: copiii au provenit din medii sociale diferite -copii de intelectuali, copii cu o situație financiară foarte bună, dar și copii care proveneau din clasa de jos. Tot aici s-a remarcat și faptul că elevii aveau fiecare în parte un anumit statut, rang și valoare. Astfel, erau copii cu un nivel de pregătire ridicat, dar și copii cu un nivel mediu și chiar slab (inclusiv cu retard mental).

S-a demonstrat la sfârșitul gimnaziului că relațiile armonioase cu ceilalți și spiritul de competitivitate mereu prezent au condus la o stimă de sine ridicată, la dorința de a coopera și a contribui la creșterea nivelului de aspirație. Elevii provenind din această clasă (în afara de cei cu deficiențe evidente), au promovat în clase cu potențial ridicat, iar ulterior s-au realizat și din punct de vedere profesional. În liceu, am “beneficiat” de experiența unei clase oarecum omogene (alcătuită în proporție de 99% din fete). Aici s-a remarcat nivelul relativ redus de interacțiune între elevi și independența scopurilor -fiecareia dintre aceștia. La acestea s-a adăugat o foarte slabă exploatare de către profesor a resurselor grupului. Fără o motivație deosebită și, ceea ce este mai grav, fără formarea la elevi a abilităților necesare comunicării și interacțiunilor cu ceilalți, a dus la o slabă performanță școlară, în comparație cu cea din clasa alcătuită eterogen.

Astăzi, ca și dascăl care predă la țară, cred în eficiența organizării claselor eterogene.

Aici, având în vedere circumstanțele de ordin social, clasele care se formează nu pot fi decât eterogene. Elevii fac parte dintr-un cerc mai restrâns, sunt obișnuiți cu diversitatea socială, de intelect și chiar etnică. Interacțiunea dintre elevii buni și elevii slabi aduce faloase ambelor categorii. Totuși, în clasele eterogene, care cuprind trei categorii de elevi buni, medii și slabi, cei mai dezavantajați sunt elevii cu rezultate medii; ei de regulă sunt lăsați în afara interacțiunii. Dar datorită mediului din care provin, datorită mostenirii genetice și mai ales din cauza circumstanțelor sociale și politice, aspirațiile lor sunt limitate iar nivelul de performanță școlară de multe ori scade.

Ca o observație personală, aș putea să spun că astăzi organizarea claselor, mai ales în mediul urban, se face și după criterii de natură materială, de unde și omogenitatea claselor respective.

Astfel, organizarea omogenă a colectivelor de elevi înlesnește, în cazul claselor cu elevi foarte buni, predarea și comunicarea profesorului cu grupul elevilor. Pentru copii are avantajul că expunerea și discuțiile

din clasă au loc la un nivel accesibil tuturor. Acest lucru devine un handicap în cazul claselor slabe, pentru că elevii de aici nu vor ajunge niciodată să discute chestiunile dificile, având astfel de pierdut în fața celor buni.

Un alt aspect foarte important în gruparea elevilor îl constituie stima de sine. În clasele omogene acest lucru este protejat (în cazul elevilor slabi ei nu au de suferit de pe urma comparării lor cu elevii buni, pentru că nu există elevi buni în acea clasă!). Pe de altă parte, acești copii ajung să înțeleagă că fac parte dintr-o clasă slabă și că au fost repartizați astfel tocmai pentru că nivelul cunoștințelor și abilităților lor, și de ce nu chiar statutul lor social, nu este suficient pentru a fi cuprinși într-o clasă bună. Clasele omogene devin eficiente doar în cazul elevilor foarte dotați și cu programe intensive de instruire.

Ca o concluzie (trista, de altfel), as putea să spun că rezultatele recente de la evaluările naționale sunt și o consecință a modului dezastruos, deficitar, de a organiza astfel de clase omogene alcătuite după criterii pur subiective.

Bibliografie

1. Iucu, R. *Managementul și gestiunea clasei de elevi. Fundamente teoretico-metodologice*, Iași, Editura Polirom, 2000
2. www.referate.ro

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată

Prof. Mihaila Maria Magdalena

Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

Introducere

În contextul educației moderne, cadrele didactice se confruntă tot mai frecvent cu clase eterogene, formate din elevi care diferă prin nivelul de cunoștințe, ritmul de învățare, interese, aptitudini, stiluri cognitive și contexte socio-culturale. Această diversitate reprezintă atât o provocare, cât și o oportunitate pentru procesul educațional. Pentru a răspunde eficient nevoilor tuturor elevilor, profesorii trebuie să utilizeze strategii de management al clasei și să aplice principiile pedagogiei diferențiate.

Conceptul de clasă eterogenă

Clasa eterogenă este un grup de elevi caracterizat prin diversitate din punct de vedere intelectual, social, cultural, emoțional și comportamental. În cadrul aceleiași clase pot exista elevi cu performanțe foarte ridicate, elevi cu dificultăți de învățare, copii proveniți din medii diferite și elevi cu nevoi educaționale speciale.

Eterogenitatea poate fi observată în:

- nivelul cunoștințelor și competențelor;
- ritmul de învățare;
- stilurile de învățare;
- motivația pentru studiu;
- experiențele de viață și mediul familial;
- particularitățile psihologice și emoționale.

Managementul clasei eterogene

Managementul clasei reprezintă ansamblul strategiilor și acțiunilor prin care profesorul organizează și coordonează activitatea educativă pentru a crea un climat favorabil învățării.

Obiectivele managementului clasei eterogene

- Asigurarea unui mediu incluziv și sigur pentru toți elevii.
- Valorificarea diversității ca resursă educațională.
- Creșterea participării active a fiecărui elev.
- Prevenirea conflictelor și a discriminării.

- Dezvoltarea cooperării și respectului reciproc.

Strategii de management

1. Stabilirea unor reguli clare

Profesorul trebuie să stabilească împreună cu elevii reguli de comportament clare, ușor de înțeles și aplicabile tuturor.

2. Organizarea flexibilă a grupurilor

Elevii pot lucra individual, în perechi sau în grupuri mixte, în funcție de obiectivele activității. Grupurile eterogene favorizează colaborarea și învățarea reciprocă.

3. Crearea unui climat pozitiv

Comunicarea respectuoasă, încurajarea și aprecierea progresului contribuie la dezvoltarea unei atmosfere de încredere și siguranță.

4. Gestionarea diferențelor individuale

Profesorul trebuie să identifice nevoile și particularitățile fiecărui elev și să adapteze activitățile didactice în funcție de acestea.

Pedagogia diferențiată

Pedagogia diferențiată reprezintă o abordare educațională care urmărește adaptarea procesului de predare-învățare-evaluare la caracteristicile individuale ale elevilor.

Conceptul a fost dezvoltat și promovat de specialiști precum Carol Ann Tomlinson, care consideră că fiecare elev poate progresa atunci când beneficiază de oportunități de învățare adaptate nevoilor sale.

Principiile pedagogiei diferențiate

1. Respectarea particularităților individuale ale elevilor.
2. Adaptarea conținuturilor și strategiilor didactice.
3. Valorificarea potențialului fiecărui elev.
4. Promovarea incluziunii și a echității.
5. Evaluarea continuă și individualizată.

Modalități de diferențiere

Diferențierea conținutului

Profesorul oferă materiale și resurse adaptate nivelului de pregătire al elevilor.

Diferențierea procesului de învățare

Se utilizează metode variate:

- învățarea prin cooperare;
- proiecte;
- investigații;
- jocuri didactice;
- utilizarea tehnologiei educaționale.

Diferențierea produsului

Elevii pot demonstra ceea ce au învățat prin modalități diferite:

- prezentări;
- portofolii;
- proiecte;
- afișe;
- eseuri.

Diferențierea evaluării

Evaluarea poate include:

- teste adaptate;
- autoevaluare;
- evaluare între colegi;
- observație sistematică;
- portofoliu.

Avantajele pedagogiei diferențiate

- Crește motivația pentru învățare.

- Îmbunătățește rezultatele școlare.
 - Dezvoltă autonomia elevilor.
 - Favorizează incluziunea școlară.
 - Reduce riscul de eșec și abandon școlar.
 - Valorifică diversitatea și potențialul individual.
- Dificultăți în aplicarea pedagogiei diferențiate**

- Numărul mare de elevi în clasă.
- Timpul limitat pentru pregătirea activităților.
- Lipsa resurselor didactice adecvate.
- Necesitatea unei formări continue a profesorilor.
- Diversitatea foarte mare a nevoilor educaționale.

Concluzii

Managementul eficient al clasei eterogene și aplicarea pedagogiei diferențiate reprezintă condiții esențiale pentru realizarea unei educații de calitate și incluzive. Prin adaptarea strategiilor didactice la nevoile individuale ale elevilor, profesorul poate crea oportunități egale de învățare și dezvoltare pentru toți copiii. Într-o societate caracterizată de diversitate, pedagogia diferențiată contribuie la formarea unor elevi competenți, autonomi și capabili să valorifice diferențele ca sursă de învățare și progres.

Bibliografie

1. Carol Ann Tomlinson – How to Differentiate Instruction in Academically Diverse Classrooms.
2. Cerghit, Ioan – Metode de învățământ.
3. Cucoș, Constantin – Pedagogie.
4. Joița, Elena – Management educațional.
5. Păun, Emil – Școala – abordare sociopedagogică.

Provocări și perspective în dezvoltarea rezilienței educaționale

Prof. Mihăilescu Alina

Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab” Râmnicu Vâlcea

Educația contemporană se desfășoară într-un context caracterizat prin schimbări rapide, diversitate culturală, dezvoltare tehnologică accelerată și numeroase provocări sociale. În acest cadru dinamic, școala nu mai are doar rolul de a transmite informații și de a forma competențe cognitive, ci și responsabilitatea de a pregăti indivizi capabili să facă față dificultăților, incertitudinii și situațiilor de criză. Una dintre competențele esențiale care contribuie la adaptarea eficientă la aceste provocări este reziliența.

Conceptul de reziliență a devenit în ultimele decenii un subiect de interes major în domeniul psihologiei și al științelor educației. În context școlar, reziliența reprezintă capacitatea elevilor și a cadrelor didactice de a depăși obstacolele, de a se adapta la schimbări și de a transforma experiențele dificile în oportunități de dezvoltare personală și profesională.

Termenul „reziliență” provine din limba latină, de la verbul *resilire*, care înseamnă „a sări înapoi” sau „a reveni”. În psihologie, reziliența este definită ca abilitatea unei persoane de a se adapta pozitiv în condiții de adversitate, stres sau traumă. Aceasta nu presupune evitarea dificultăților sau lipsa emoțiilor negative, ci capacitatea de a le gestiona eficient și de a continua procesul de dezvoltare.

În domeniul educației, reziliența este asociată cu succesul școlar, motivația pentru învățare, dezvoltarea socio-emoțională și capacitatea de adaptare la cerințele mediului educațional. Ea se manifestă prin perseverență, optimism realist, autocontrol, încredere în propriile capacități și abilitatea de a identifica soluții în situații problematice și este considerată o competență care poate fi dezvoltată prin experiențe de învățare, relații de

sprijin și intervenții educaționale adecvate. Astfel, școala joacă un rol important în cultivarea acestei capacități atât la elevi, cât și la profesori.

Procesul didactic presupune o interacțiune permanentă între profesor și elev, desfășurată într-un mediu caracterizat de provocări și schimbări constante. În acest context, reziliența contribuie la menținerea echilibrului emoțional și la realizarea obiectivelor educaționale.

Pentru elevi, reziliența facilitează depășirea dificultăților de învățare, gestionarea stresului asociat evaluărilor și adaptarea la cerințele școlare. Elevii rezilienți manifestă o atitudine pozitivă față de învățare, sunt mai motivați și mai dispuși să depună efort pentru atingerea obiectivelor. Ei percep eșecul ca pe o etapă firească a procesului de învățare și sunt capabili să își ajusteze strategiile pentru a obține rezultate mai bune.

În cazul profesorilor, reziliența contribuie la gestionarea eficientă a responsabilităților profesionale, la prevenirea epuizării emoționale și la menținerea satisfacției față de profesie. Profesorii rezilienți sunt capabili să răspundă flexibil la nevoile elevilor, să gestioneze conflictele și să își adapteze metodele de predare la cerințele unui mediu educațional aflat în continuă transformare.

Activitatea didactică presupune asumarea unor multiple responsabilități care pot genera stres și suprasolicitare. Profesorii trebuie să gestioneze simultan activități de predare, evaluare, consiliere, comunicare cu părinții și adaptare la schimbările curriculare. În aceste condiții, dezvoltarea rezilienței profesionale devine o necesitate.

Un profesor rezilient se caracterizează prin capacitatea de autoreglare emoțională, flexibilitate cognitivă și disponibilitate pentru învățare continuă. Acesta își menține motivația chiar și în situații dificile și găsește soluții constructive la problemele întâmpinate.

Mai mult decât atât, profesorul rezilient contribuie la crearea unui climat educațional pozitiv, bazat pe respect reciproc, cooperare și încredere. Elevii se simt în siguranță într-un astfel de mediu, ceea ce favorizează participarea activă și dezvoltarea personală. Relațiile pozitive dintre profesor și elev reprezintă unul dintre cei mai importanți factori de protecție în dezvoltarea rezilienței școlare.

Elevii rezilienți prezintă o serie de caracteristici specifice: încredere în sine, capacitate de autoreglare emoțională, perseverență, autonomie și abilitatea de a solicita sprijin atunci când este necesar. Aceste competențe nu sunt înnăscute, ci se dezvoltă gradual prin experiențe educaționale și relații sociale semnificative.

Școala poate contribui la dezvoltarea rezilienței prin crearea unui mediu sigur și incluziv, în care fiecare elev se simte valorizat și respectat. Acceptarea diversității, promovarea colaborării și susținerea participării active reprezintă elemente esențiale în acest proces.

În plus, feedbackul constructiv oferit de profesor joacă un rol important în consolidarea încrederii elevilor în propriile capacități. Atunci când greșelile sunt tratate ca oportunități de învățare și nu ca dovezi ale incapacității, elevii dezvoltă o mentalitate orientată spre progres și îmbunătățire continuă.

Stabilirea unor obiective realiste și valorizarea progresului individual reprezintă o altă modalitate eficientă de dezvoltare a rezilienței. Atunci când succesul este perceput ca rezultat al efortului și perseverenței, elevii sunt mai motivați să depășească obstacolele.

Deși importanța rezilienței este recunoscută la nivel internațional, dezvoltarea acesteia în mediul educațional întâmpină numeroase provocări. Supraîncărcarea curriculară, presiunea performanței, lipsa resurselor educaționale și creșterea problemelor de sănătate mintală în rândul elevilor și profesorilor pot limita eficiența intervențiilor destinate cultivării rezilienței. În același timp, digitalizarea educației și diversificarea contextelor de învățare impun dezvoltarea unor noi forme de adaptabilitate și flexibilitate. Educația viitorului va trebui să acorde o atenție sporită dezvoltării competențelor socio-emoționale și promovării bunăstării psihologice a tuturor participanților la procesul educațional.

Investiția în formarea profesorilor, dezvoltarea programelor de consiliere și integrarea educației emoționale în curriculum reprezintă direcții importante pentru consolidarea rezilienței în școală. Reziliența reprezintă una dintre competențele fundamentale necesare într-o societate caracterizată de schimbări permanente și provocări complexe. În procesul didactic, aceasta contribuie la dezvoltarea unor elevi autonomi, motivați și capabili să depășească dificultățile întâlnite pe parcursul vieții școlare și profesionale. Totodată, reziliența profesorilor influențează calitatea actului educațional și climatul relațional din școală.

Cultivarea rezilienței trebuie să devină un obiectiv strategic al educației contemporane, deoarece aceasta susține nu doar performanța academică, ci și dezvoltarea armonioasă a personalității. Prin promovarea unui mediu educațional bazat pe sprijin, colaborare și încredere, școala poate contribui la formarea unor indivizi

capabili să transforme dificultățile în oportunități de învățare și dezvoltare, răspunzând astfel cerințelor unei lumi aflate într-o continuă schimbare.

Bibliografie

1. Bocoș, M.-D. (2017). *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune* (ediția a III-a). Editura Polirom.
2. Goleman, D. (2008). *Inteligența emoțională*. Editura Curtea Veche. (Lucrare originală publicată în 1995)

Despre climatul școlar incluziv, despre well-being și exemple de bună practică

Prof. Mihalache Ana-Maria
Școala Gimnazială Anton Pann, Râmnicu Vâlcea

Educația contemporană pune accent pe dezvoltarea armonioasă a fiecărui elev, indiferent de particularitățile sale culturale, sociale, etnice, religioase sau educaționale. În acest sens, conceptul de incluziune școlară a devenit un principiu fundamental al politicilor educaționale moderne, promovând egalitatea de șanse și participarea activă a tuturor elevilor la procesul de învățare.

În paralel, cercetările din domeniul psihologiei educaționale evidențiază importanța stării de bine (well-being) și a rezilienței pentru succesul școlar și pentru adaptarea la provocările vieții. Un climat școlar pozitiv și incluziv constituie cadrul favorabil dezvoltării acestor dimensiuni, contribuind la formarea unor persoane echilibrate, autonome și capabile să gestioneze situațiile dificile.

Climatul școlar reprezintă ansamblul relațiilor, valorilor, normelor și experiențelor care definesc viața unei comunități educaționale. Un climat școlar incluziv este caracterizat prin respect reciproc, acceptarea diversității și participarea activă a tuturor membrilor comunității școlare.

Conceptul de well-being se referă la calitatea vieții percepută de individ și include dimensiuni emoționale, psihologice, sociale și fizice. În context educațional, starea de bine presupune existența unor condiții care permit elevilor să învețe, să se dezvolte și să se simtă în siguranță.

Numeroase cercetări arată că elevii care experimentează un nivel ridicat al stării de bine manifestă o motivație crescută pentru învățare, rezultate școlare mai bune și un nivel redus al comportamentelor de risc.

De asemenea, starea de bine favorizează dezvoltarea competențelor socio-emoționale, precum empatia, autocontrolul, cooperarea și capacitatea de luare a deciziilor responsabile.

Cele trei concepte sunt interdependente și se influențează reciproc. Un climat școlar incluziv creează premisele dezvoltării stării de bine și a rezilienței, iar elevii care beneficiază de aceste resurse participă mai activ la viața școlii și contribuie la consolidarea unui mediu educațional pozitiv.

Exemple de bună practică privind climatul școlar incluziv, starea de bine.

	Obiectiv:	D e s c r i e r e :	Rezultate observate:
Programul „Ora de stare de bine”	d e z v o l t a r e a competențelor socio-emoționale și creșterea nivelului de well-being al elevilor.	O dată pe săptămână, învățătorul organizează activități dedicate exprimării emoțiilor, gestionării stresului, comunicării asertive și dezvoltării empatiei.	îmbunătățirea relațiilor dintre elevi; reducerea conflictelor; creșterea încrederii în sine și a sentimentului de apartenență la grup.

Programul „Coleg pentru un coleg” (Peer Mentoring)	facilitarea integrării elevilor noi sau aflați în situații de vulnerabilitate.	Fiecare elev nou este sprijinit de un coleg mentor care îl ajută să se adapteze la mediul școlar, să cunoască regulile și să participe la activitățile clasei.	diminuarea sentimentului de izolare; dezvoltarea spiritului de solidaritate; creșterea incluziunii școlare.
Colțul emoțiilor în clasă	dezvoltarea alfabetizării emoționale.	În sala de clasă este amenajat un spațiu unde elevii își pot exprima starea emoțională prin cartonase, imagini, simboluri sau jurnale reflexive.	identificarea timpurie a problemelor emoționale; dezvoltarea autocunoașterii; îmbunătățirea climatului afectiv al clasei.
Săptămâna Diversității și Incluziunii	promovarea respectului pentru diversitate și prevenirea discriminării.	Organizarea unor activități tematice: expoziții culturale, ateliere interculturale, întâlniri cu persoane din diferite comunități, concursuri și dezbateri privind incluziunea.	dezvoltarea toleranței și a respectului reciproc; reducerea stereotipurilor; consolidarea relațiilor dintre elevi.
Cercurile restorative (Restorative Circles)	gestionarea conflictelor și consolidarea relațiilor pozitive.	Elevii și profesorii se reunesc într-un cerc de dialog pentru a discuta problemele apărute, pentru a identifica soluții și pentru a reface relațiile afectate.	reducerea incidentelor de bullying; dezvoltarea responsabilității personale; creșterea coeziunii grupului.
Proiectul „Școala fără bullying”	prevenirea și combaterea violenței școlare	Implementarea unei strategii instituționale care include: sesiuni de informare pentru elevi; formarea profesorilor; activități de consiliere; mecanisme de raportare și intervenție.	creșterea siguranței percepute de elevi; reducerea comportamentelor agresive; dezvoltarea unui climat școlar pozitiv.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența reprezintă dimensiuni esențiale ale educației contemporane și condiții fundamentale pentru succesul școlar și dezvoltarea armonioasă a elevilor. Crearea unui mediu educațional bazat pe respect, siguranță, colaborare și valorizarea diversității contribuie la dezvoltarea competențelor academice, sociale și emoționale necesare integrării active în societate.

Într-o lume caracterizată de schimbări rapide și provocări complexe, școala are responsabilitatea de a forma nu doar elevi competenți din punct de vedere cognitiv, ci și persoane reziliente, capabile să își mențină starea de bine și să răspundă constructiv dificultăților întâlnite. Prin urmare, promovarea incluziunii, a well-being-ului și a rezilienței trebuie să constituie o prioritate strategică a tuturor actorilor implicați în procesul educațional.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2020). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Pânișoară, I.-O. (2019). *Psihologia educației*. București: Editura Polirom.
3. Goleman, D. (2018). *Inteligența emoțională*. București: Editura Curtea Veche.
4. UNESCO (2021). *Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education*.
5. OECD (2021). *Beyond Academic Learning: First Results from the Survey of Social and Emotional Skills*.
6. World Health Organization (2022). *Mental Health and Well-Being in Schools*.
7. Masten, A. S. (2014). *Ordinary Magic: Resilience in Development*. New York: Guilford Press.

Managementul claselor eterogene și pedagogia diferențiată

Prof. Militaru Maria-Magdalena
Liceul „Gheorghe Surdu”, Brezoi, Județul Vâlcea

Diversitatea în clasă – o resursă și o provocare

Clasele eterogene reflectă diversitatea vieții reale, unde elevii vin cu ritmuri diferite de dezvoltare cognitivă, emoțională și socială. Această diversitate poate fi un avantaj major pentru procesul educațional, dacă este gestionată corect. Provocarea pentru profesor este să creeze un mediu incluziv, în care fiecare elev se simte valorizat și are oportunitatea să-și exprime potențialul.

Rolul pedagogiei diferențiate

Pedagogia diferențiată vine ca un răspuns flexibil și eficient la această provocare. Ea se bazează pe principiul că nu toți elevii învață în același fel sau în același ritm, astfel că metodele tradiționale uniforme nu pot asigura succesul tuturor.

Adaptarea poate viza:

- **Conținutul:** Diferențierea conținutului presupune oferirea unor materiale sau teme variate, adaptate nivelului de înțelegere al elevilor. De exemplu, în lecțiile de istorie, unii elevi pot studia evenimente într-o formă narativă simplificată, în timp ce alții pot analiza surse istorice originale.
- **Procesele:** Modalitățile de predare se diferențiază prin utilizarea unor metode variate: explicații, activități practice, jocuri educative, discuții în grupuri mici, sau învățare prin proiect. Acestea permit elevilor să învețe folosindu-se de stilul lor preferat de învățare (vizual, auditiv, kinestezic).
- **Produsele:** În loc de teste unificate, elevii pot dovedi înțelegerea prin forme diferite: eseuri, prezentări, proiecte creative sau teste adaptate.

Importanța unui management eficient al clasei

Pentru ca pedagogia diferențiată să fie aplicată cu succes, managementul clasei trebuie să fie riguros. Profesorul trebuie să stabilească reguli clare, să gestioneze timpul eficient și să mențină disciplina prin metode pozitive, astfel încât să ofere un cadru sigur pentru învățare.

Un management eficient presupune:

- Planificarea atentă a lecțiilor, cu obiective clare și bine definite.
- Organizarea spațiului clasei astfel încât să favorizeze lucrul grupat și accesul facil la materiale diverse.
- Monitorizarea continuă a progresului elevilor, pentru ajustarea strategiilor didactice.
- Crearea unei atmosfere de respect și colaborare, încurajând empatia între elevi.

Exemple practice extinse

- **Lecții în „stații de învățare”:** Profesorul amenajează mai multe stații în clasă, fiecare cu o activitate diferită adaptată unor nivele variate (ex. stație cu exerciții simple, stație cu probleme provocatoare, stație cu joc educativ). Elevii se rotesc prin aceste stații în grupuri mici.
- **Portofoliile de învățare:** Elevii își construiesc propriul portofoliu, în care adună lucrări și proiecte variate, reflectând progresul lor personal și stilul lor de învățare. Profesorul oferă feedback personalizat pe baza acestui portofoliu.
- **Învățarea prin proiecte interdisciplinare:** Elevii aleg un subiect care îi pasionează și îl cercetează folosind resurse din mai multe materii. Astfel, fiecare elev poate lucra în ritmul său și își valorifică punctele tari.

Bibliografi

1. Tomlinson, C. A. (2014). *The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners*. ASCD.
2. Gardner, H. (2011). *Multiple Intelligences: New Horizons in Theory and Practice*. Basic Books.
3. Fadeeva, Z., & Mochizuki, Y. (2010). Higher Education for today and tomorrow: University appraisal for diversity, innovation and change. *UNESCO Institute for Education*.

4. Sava, N., & Ivan, L. M. (2008). *Managementul clasei*. Editura Didactică și Pedagogică.
5. Stan, L. (2012). *Pedagogia diferențiată în școala obligatorie*. Editura Polirom.

Rolul pedagogiei diferențiate în optimizarea procesului instructiv-educativ la nivel preșcolar

Mirescu Daniela Laura

Școala Gimnazială I. Gh.Duca/ GPP Traian, Loc Râmnicu Vâlcea, Jud Vâlcea

Educația timpurie constituie fundamentul dezvoltării ulterioare a copilului, având un rol esențial în formarea competențelor cognitive, socio-emoționale și comportamentale. În cadrul grupei de preșcolari, educatoarea se confruntă cu o mare diversitate de nevoi educaționale, interese, experiențe de viață și niveluri de dezvoltare. În acest context, utilizarea unor metode uniforme de predare nu mai poate răspunde eficient cerințelor tuturor copiilor.

Pedagogia diferențiată reprezintă o abordare educațională centrată pe copil, care urmărește adaptarea procesului de predare-învățare-evaluare la particularitățile individuale ale fiecărui preșcolar. Prin intermediul acesteia, educatoarea creează oportunități egale de învățare, respectând ritmul și potențialul fiecărui copil.

Într-o societate aflată într-o continuă schimbare, educația trebuie să promoveze incluziunea, echitatea și respectul pentru diversitate. Pedagogia diferențiată răspunde acestor deziderate, contribuind la optimizarea procesului instructiv-educativ și la creșterea performanțelor școlare și sociale ale copiilor.

Pedagogia diferențiată – repere conceptuale

Conceptul de pedagogie diferențiată are la bază ideea că fiecare copil este unic și învață într-un mod propriu. Diferențierea instruirii presupune adaptarea conținuturilor, a strategiilor didactice, a materialelor și a modalităților de evaluare în funcție de nevoile și particularitățile fiecărui copil.

La nivel preșcolar, diferențierea se realizează prin:

- adaptarea sarcinilor de lucru;
- organizarea activităților pe grupuri mici;
- utilizarea centrelor de interes;
- alegerea unor metode interactive și participative;
- oferirea de sprijin individualizat;
- diversificarea materialelor didactice.

Pedagogia diferențiată nu înseamnă realizarea unor activități complet diferite pentru fiecare copil, ci organizarea unor contexte de învățare flexibile, care permit participarea și progresul tuturor.

Rolul pedagogiei diferențiate în optimizarea procesului instructiv-educativ

Aplicarea pedagogiei diferențiate contribuie semnificativ la creșterea eficienței procesului educațional prin valorificarea resurselor individuale ale fiecărui copil.

1. Respectarea ritmului propriu de dezvoltare

Copiii preșcolari prezintă diferențe semnificative în ceea ce privește dezvoltarea limbajului, a motricității, a atenției și a capacităților cognitive. Pedagogia diferențiată permite adaptarea activităților la nivelul fiecărui copil, evitând atât suprasolicitarea, cât și plictiseala.

Astfel, copiii cu ritm mai lent beneficiază de sprijin suplimentar, iar cei cu un nivel avansat primesc sarcini care să le stimuleze potențialul.

2. Creșterea motivației pentru învățare

Atunci când activitățile sunt adaptate intereselor și posibilităților copiilor, aceștia participă cu mai mult entuziasm și implicare. Succesul obținut în realizarea sarcinilor contribuie la dezvoltarea încrederii în sine și la consolidarea unei imagini pozitive despre propria persoană.

Motivația intrinsecă este stimulată prin activități atractive, jocuri didactice, proiecte tematice și situații de învățare care răspund curiozității naturale a copilului.

3. Dezvoltarea autonomiei și a responsabilității

Pedagogia diferențiată încurajează copiii să facă alegeri, să ia decizii și să își asume responsabilitatea pentru propriul proces de învățare. Prin activități adaptate nivelului lor de dezvoltare, copiii dobândesc independență și încredere în propriile capacități.

Aceste competențe reprezintă premise importante pentru integrarea cu succes în mediul școlar.

4. Promovarea incluziunii și a echității

În grădiniță întâlnim copii proveniți din medii socio-culturale diferite, cu stiluri variate de învățare sau cu cerințe educaționale speciale. Pedagogia diferențiată facilitează participarea activă a tuturor copiilor și contribuie la crearea unui climat educațional bazat pe respect și acceptare.

Prin adaptarea strategiilor didactice, educatoarea oferă șanse egale de dezvoltare și învățare tuturor copiilor.

Modalități de aplicare a pedagogiei diferențiate în activitățile preșcolare

Pentru ca pedagogia diferențiată să devină o practică eficientă, educatoarea trebuie să cunoască foarte bine particularitățile individuale ale copiilor.

Organizarea centrelor de interes

Centrele de interes oferă oportunități multiple de explorare și învățare. Fiecare copil poate alege activitatea care îi corespunde intereselor și nivelului de dezvoltare.

Lucrul pe grupuri mici

Activitățile desfășurate în grupuri mici permit adaptarea sarcinilor și acordarea unui sprijin mai eficient copiilor care întâmpină dificultăți.

Utilizarea jocului didactic

Jocul reprezintă principala formă de învățare la vârsta preșcolară. Prin intermediul acestuia, educatoarea poate diferenția sarcinile și poate stimula participarea tuturor copiilor.

Diversificarea materialelor didactice

Folosirea unor materiale variate contribuie la satisfacerea diferitelor stiluri de învățare și facilitează înțelegerea conținuturilor.

Evaluarea individualizată

Evaluarea trebuie să urmărească progresul fiecărui copil, raportat la propriile posibilități și nu exclusiv la performanțele grupului.

Exemple de bune practici în educația timpurie

În cadrul activităților tematice dedicate anotimpurilor, educatoarea poate propune sarcini diferențiate. Copiii cu un nivel ridicat de dezvoltare verbală pot descrie imagini și formula propoziții complexe, în timp ce alți copii pot identifica elemente specifice anotimpului sau pot realiza activități practice de sortare și clasificare.

În cadrul activităților matematice, unii copii pot efectua operații simple cu materiale concrete, iar alții pot realiza exerciții de comparare și rezolvare de probleme adaptate nivelului lor de dezvoltare.

Aceste exemple demonstrează că diferențierea nu presupune separarea copiilor, ci adaptarea experiențelor de învățare astfel încât fiecare să poată progresa.

Concluzii

Pedagogia diferențiată reprezintă o necesitate a educației contemporane și un instrument eficient pentru optimizarea procesului instructiv-educativ la nivel preșcolar. Prin adaptarea activităților la particularitățile individuale ale copiilor, educatoarea creează contexte de învățare stimulative, incluzive și echitabile.

Aplicarea strategiilor diferențiate contribuie la creșterea motivației pentru învățare, la dezvoltarea autonomiei și la valorificarea potențialului fiecărui copil. În același timp, pedagogia diferențiată susține principiile educației incluzive și promovează respectul pentru diversitate.

Prin urmare, succesul actului educațional depinde în mare măsură de capacitatea cadrului didactic de a transforma diferențele dintre copii în oportunități de învățare și dezvoltare.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Cerghit, I. (2008). *Sisteme de instruire alternative și complementare*. București: Editura Aramis.
3. Joița, E. (2006). *Instruirea constructivistă – o alternativă*. București: Editura Aramis.
4. Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.

5. Oprea, C. L. (2009). *Strategii didactice interactive*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
6. Vlăsceanu, L. (coord.) (2002). *Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu*. Iași: Polirom.

Climatul educațional incluziv – factor esențial pentru bunăstarea și reziliența copilului preșcolar

Mîrzoiu Anamaria-Mădălina

Școala Gimnazială „I Gh Duca”/ GPP Traian Râmnicu Vâlcea, Jud. Vâlcea

Educația timpurie reprezintă una dintre cele mai importante etape în dezvoltarea copilului, deoarece în această perioadă se formează bazele personalității, ale relațiilor sociale și ale atitudinii față de învățare. Grădinița nu este doar un spațiu destinat acumulării de cunoștințe, ci și un mediu în care copiii învață să interacționeze, să își exprime emoțiile și să își dezvolte încrederea în sine. În acest context, climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența devin elemente esențiale pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor preșcolari.

Un climat școlar incluziv promovează acceptarea diversității și oferă tuturor copiilor oportunități egale de participare și dezvoltare. În același timp, starea de bine contribuie la sănătatea emoțională și socială a copiilor, iar reziliența îi ajută să facă față provocărilor și schimbărilor din mediul lor de viață. Între aceste concepte există o strânsă legătură, deoarece un mediu educațional pozitiv favorizează bunăstarea copiilor și dezvoltarea capacității lor de adaptare.

1. Climatul școlar incluziv la nivel preșcolar

Climatul școlar reprezintă totalitatea relațiilor, valorilor, normelor și experiențelor care caracterizează mediul educațional. Un climat școlar incluziv este acela în care fiecare copil este acceptat, respectat și valorizat indiferent de caracteristicile sale individuale, de mediul familial, de apartenența culturală, etnică sau de eventualele cerințe educaționale speciale.

În învățământul preșcolar, incluziunea presupune participarea activă a tuturor copiilor la activitățile educative și sociale. Educatorul are un rol esențial în crearea unui mediu sigur și prietenos, în care copiii să se simtă apreciați și să aibă curajul să își exprime opiniile și emoțiile.

Caracteristicile unui climat școlar incluziv sunt:

- respectul pentru diversitate;
- promovarea egalității de șanse;
- comunicarea pozitivă între copii și cadre didactice;
- colaborarea cu familia;
- prevenirea discriminării și a excluziunii;
- adaptarea activităților la nevoile individuale ale copiilor.

În grădiniță, incluziunea poate fi susținută prin utilizarea jocurilor cooperative, prin organizarea activităților în grupuri mixte și prin valorificarea experiențelor și intereselor fiecărui copil. De asemenea, educatorii trebuie să încurajeze empatia, toleranța și respectul reciproc.

Un climat școlar incluziv contribuie la dezvoltarea sentimentului de apartenență la grup, ceea ce are efecte pozitive asupra motivației pentru învățare și asupra dezvoltării socio-emoționale a copiilor.

2. Starea de bine (well-being) la copiii preșcolari

Conceptul de well-being sau stare de bine se referă la experiența pozitivă a individului, la satisfacția față de propria viață și la capacitatea de a funcționa eficient din punct de vedere emoțional, social și cognitiv. În cazul copiilor preșcolari, starea de bine este influențată de relațiile cu adulții și colegii, de sentimentul de siguranță și de oportunitățile de explorare și învățare.

Starea de bine a copilului include mai multe dimensiuni:

Dimensiunea emoțională

Se referă la capacitatea copilului de a recunoaște și exprima emoțiile, de a se simți iubit, acceptat și protejat. Copiii care beneficiază de sprijin emoțional dezvoltă o imagine pozitivă despre sine și relații sănătoase cu cei din jur.

Dimensiunea socială

Vizează calitatea relațiilor cu colegii și adulții. Copiii care se simt integrați în grup sunt mai încrezători și participă mai activ la activitățile educative.

Dimensiunea cognitivă

Presupune implicarea activă în procesul de învățare, curiozitatea și plăcerea de a descoperi lucruri noi. Un copil care se simte bine este mai motivat să exploreze și să participe la activități.

Dimensiunea fizică

Include sănătatea, nivelul de energie, alimentația și activitatea fizică. Mișcarea și jocul contribuie semnificativ la starea generală de bine a copilului.

Pentru promovarea stării de bine în grădiniță, educatorii pot utiliza activități de dezvoltare emoțională, exerciții de relaxare, jocuri de cooperare și strategii care stimulează participarea activă a tuturor copiilor. De asemenea, colaborarea cu familia este esențială pentru asigurarea continuității experiențelor pozitive ale copilului.

3. Reziliența la vârsta preșcolară

Reziliența reprezintă capacitatea unei persoane de a face față dificultăților, de a se adapta la situații noi și de a depăși experiențele stresante. În cazul copiilor preșcolari, reziliența nu este o trăsătură înăscută, ci o competență care poate fi dezvoltată prin experiențe pozitive și relații de sprijin.

Copiii rezilienți sunt capabili să își gestioneze emoțiile, să caute soluții la probleme și să își mențină încrederea în propriile capacități chiar și atunci când întâmpină obstacole.

Factorii care favorizează dezvoltarea rezilienței sunt:

- relațiile afective sigure cu adulții;
- sprijinul emoțional oferit de familie și educatori;
- experiențele de succes și încurajarea efortului;
- dezvoltarea autonomiei;
- oportunitățile de rezolvare a problemelor;
- existența unui mediu stabil și predictibil.

La nivel preșcolar, educatorii pot contribui la dezvoltarea rezilienței prin activități care îi ajută pe copii să identifice emoțiile, să gestioneze conflictele și să găsească soluții la diverse situații problematice. De asemenea, este important ca adulții să valorizeze progresul copilului și să îi ofere feedback pozitiv.

Jocul are un rol deosebit în dezvoltarea rezilienței, deoarece le permite copiilor să experimenteze diferite situații, să își exerseze autocontrolul și să învețe modalități de adaptare la schimbare.

4. Relația dintre climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliență

Cele trei concepte sunt strâns interconectate și se influențează reciproc. Un climat școlar incluziv creează condițiile necesare pentru dezvoltarea stării de bine și a rezilienței. Atunci când copiii se simt acceptați și respectați, ei dezvoltă sentimente de siguranță și apartenență, care contribuie la bunăstarea lor emoțională.

La rândul său, starea de bine favorizează dezvoltarea rezilienței. Copiii care au o imagine pozitivă despre sine și relații sănătoase cu cei din jur sunt mai pregătiți să facă față dificultăților și să depășească situațiile stresante.

În mediul preșcolar, educatorul joacă un rol fundamental în susținerea acestor procese. Prin intermediul activităților educative, al relațiilor pozitive și al colaborării cu familia, acesta poate contribui la crearea unui mediu în care fiecare copil să se simtă valorizat și capabil să își atingă potențialul.

Implementarea practicilor incluzive, promovarea sănătății emoționale și dezvoltarea competențelor socio-emoționale reprezintă direcții importante pentru creșterea calității educației timpurii și pentru formarea unor viitori adulți echilibrați și adaptați social.

Concluzii

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența sunt componente fundamentale ale educației preșcolare moderne. Un mediu educațional bazat pe respect, acceptare și colaborare oferă copiilor oportunitatea de a se dezvolta armonios și de a participa activ la procesul educațional.

Promovarea stării de bine contribuie la sănătatea emoțională, socială și cognitivă a copiilor, în timp

ce dezvoltarea rezilienței îi pregătește pentru provocările viitoare. Prin implicarea educatorilor, a familiei și a comunității, grădinița poate deveni un spațiu sigur și stimulat, în care fiecare copil este sprijinit să își valorifice potențialul și să își construiască o bază solidă pentru succesul școlar și personal.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (coord.). *Psihopedagogia educației timpurii și a școlarității mici*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
2. Vărășmaș, E. A. (2018). *Educația incluzivă și școala pentru toți*. București: Editura Aramis.
3. Goleman, D. (2008). *Inteligența emoțională*. București: Editura Curtea Veche.
4. Masten, A. S. (2014). *Ordinary Magic: Resilience in Development*. New York: Guilford Press.
5. UNICEF (2019). *Promovarea stării de bine a copiilor în mediul educațional*.
6. Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*.
7. OECD (2015). *Skills for Social Progress: The Power of Social and Emotional Skills*. Paris: OECD Publishing.
8. World Health Organization (WHO) (2021). *Guidelines on Mental Health Promotion and Well-being in Children*.

Practici de management educațional pentru clase eterogene

Prof. Moldoveanu-Guven Roxana

Colegiul Național „Al. Lahovari” Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

Introducere

„În contextul educației moderne, cadrele didactice se confruntă tot mai frecvent cu clase eterogene, formate din elevi care diferă prin nivelul de cunoștințe, ritmul de învățare, interese, aptitudini, stiluri cognitive și contexte socio-culturale. Această diversitate reprezintă atât o provocare, cât și o oportunitate pentru procesul educațional. Pentru a răspunde eficient nevoilor tuturor elevilor, profesorii trebuie să utilizeze strategii de management al clasei și să aplice principiile pedagogiei diferențiate.

Conceptul de clasă eterogenă

„Clasa eterogenă este un grup de elevi caracterizat prin diversitate din punct de vedere intelectual, social, cultural, emoțional și comportamental. În cadrul aceleiași clase pot exista elevi cu performanțe foarte ridicate, elevi cu dificultăți de învățare, copii proveniți din medii diferite și elevi cu nevoi educaționale speciale.

„Eterogenitatea poate fi observată în:

- nivelul cunoștințelor și competențelor;
- ritmul de învățare;
- stilurile de învățare;
- motivația pentru studiu;
- experiențele de viață și mediul familial;
- particularitățile psihologice și emoționale.

Managementul clasei eterogene

„Managementul clasei reprezintă ansamblul strategiilor și acțiunilor prin care profesorul organizează și coordonează activitatea educativă pentru a crea un climat favorabil învățării.

Obiectivele managementului clasei eterogene

- Asigurarea unui mediu incluziv și sigur pentru toți elevii.
- Valorificarea diversității ca resursă educațională.

- Creșterea participării active a fiecărui elev.
- Prevenirea conflictelor și a discriminării.
- Dezvoltarea cooperării și respectului reciproc.

Strategii de management

1. Stabilirea unor reguli clare

„Profesorul trebuie să stabilească împreună cu elevii reguli de comportament clare, ușor de înțeles și aplicabile tuturor.

2. Organizarea flexibilă a grupurilor

Elevii pot lucra individual, în perechi sau în grupuri mixte, în funcție de obiectivele activității. Grupurile eterogene favorizează colaborarea și învățarea reciprocă.

3. Crearea unui climat pozitiv

Comunicarea respectuoasă, încurajarea și aprecierea progresului contribuie la dezvoltarea unei atmosfere de încredere și siguranță.

4. Gestionarea diferențelor individuale

Profesorul trebuie să identifice nevoile și particularitățile fiecărui elev și să adapteze activitățile didactice în funcție de acestea.

Pedagogia diferențiată

Pedagogia diferențiată reprezintă o abordare educațională care urmărește adaptarea procesului de predare-învățare-evaluare la caracteristicile individuale ale elevilor.

Conceptul a fost dezvoltat și promovat de specialiști precum Carol Ann Tomlinson, care consideră că fiecare elev poate progresa atunci când beneficiază de oportunități de învățare adaptate nevoilor sale.

Principiile pedagogiei diferențiate

1. Respectarea particularităților individuale ale elevilor.
2. Adaptarea conținuturilor și strategiilor didactice.
3. Valorificarea potențialului fiecărui elev.
4. Promovarea incluziunii și a echității.
5. Evaluarea continuă și individualizată.

Modalități de diferențiere

Diferențierea conținutului

Profesorul oferă materiale și resurse adaptate nivelului de pregătire al elevilor.

Diferențierea procesului de învățare

Se utilizează metode variate:

- învățarea prin cooperare;
- proiecte;
- investigații;
- jocuri didactice;
- utilizarea tehnologiei educaționale.

Diferențierea produsului

Elevii pot demonstra ceea ce au învățat prin modalități diferite:

- prezentări;
- portofolii;
- proiecte;
- afișe;
- eseuri.

Diferențierea evaluării

Evaluarea poate include:

- teste adaptate;
- autoevaluare;
- evaluare între colegi;
- observație sistematică;
- portofoliu.

Avantajele pedagogiei diferențiate

- Crește motivația pentru învățare.
- Îmbunătățește rezultatele școlare.
- Dezvoltă autonomia elevilor.
- Favorizează incluziunea școlară.
- Reduce riscul de eșec și abandon școlar.
- Valorifică diversitatea și potențialul individual.

Dificultăți în aplicarea pedagogiei diferențiate

- Numărul mare de elevi în clasă.
- Timpul limitat pentru pregătirea activităților.
- Lipsa resurselor didactice adecvate.
- Necesitatea unei formări continue a profesorilor.
- Diversitatea foarte mare a nevoilor educaționale.

Concluzii

Managementul eficient al clasei eterogene și aplicarea pedagogiei diferențiate reprezintă condiții esențiale pentru realizarea unei educații de calitate și incluzive. Prin adaptarea strategiilor didactice la nevoile individuale ale elevilor, profesorul poate crea oportunități egale de învățare și dezvoltare pentru toți copiii. Într-o societate caracterizată de diversitate, pedagogia diferențiată contribuie la formarea unor elevi competenți, autonomi și capabili să valorifice diferențele ca sursă de învățare și progres.

Bibliografie

1. Carol Ann Tomlinson – *How to Differentiate Instruction in Academically Diverse Classrooms*.
2. Cerghit, Ioan – *Metode de învățământ*.
3. Cucoș, Constantin – *Pedagogie*.
4. Joița, Elena – *Management educațional*.
5. Păun, Emil – *Școala – abordare sociopedagogică*.

Contribuția orei de Limba și literatura română la dezvoltarea unui climat școlar incluziv, a stării de bine și a rezilienței elevilor

Prof. Moscalu Carmen Cosmina

Liceul Tehnologic "Ferdinand I" Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea

Introducere

Școala contemporană are rolul de a asigura nu doar formarea competențelor academice, ci și dezvoltarea armonioasă a elevilor din punct de vedere social și emoțional. Crearea unui climat școlar incluziv, promovarea stării de bine și dezvoltarea rezilienței reprezintă obiective esențiale ale educației moderne. În acest context, disciplina Limba și literatura română oferă numeroase oportunități de valorificare a experiențelor de învățare care susțin aceste dimensiuni ale dezvoltării elevilor.

Prin intermediul lecturii, al dialogului și al reflecției, elevii își dezvoltă capacitatea de a înțelege perspective diferite, de a comunica eficient și de a gestiona situațiile dificile, contribuind la consolidarea unui mediu educațional bazat pe respect și acceptare.

Climatul școlar incluziv și rolul disciplinei Limba și literatura română

Climatul școlar incluziv presupune existența unui mediu în care fiecare elev se simte acceptat, respectat și valorizat, indiferent de particularitățile sale individuale, culturale sau sociale. Orele de limba și literatura română facilitează crearea unui astfel de climat prin activități care promovează cooperarea, exprimarea liberă a opiniilor și respectul față de diversitate.

Analiza textelor literare oferă elevilor posibilitatea de a descoperi experiențe umane variate și de a înțelege realități diferite de propria experiență de viață. În cadrul dezbaterilor și al activităților de grup, elevii învață să asculte activ, să respecte opiniile celorlalți și să colaboreze pentru atingerea unor obiective comune.

Starea de bine (Well-Being) în cadrul activităților de învățare

Starea de bine a elevilor este influențată semnificativ de relațiile dezvoltate în mediul școlar și de experiențele de succes trăite în procesul educațional. La disciplina Limba și literatura română, profesorul poate contribui la creșterea nivelului de well-being prin crearea unui climat sigur, lipsit de teama de greșeală și orientat spre progres.

Activitățile interactive, lectura expresivă, jocurile de rol și dezbaterile tematice permit implicarea activă a elevilor și dezvoltarea sentimentului de apartenență la grup. Atunci când elevii se simt ascultați și apreciați, nivelul motivației și al participării școlare crește considerabil.

Dezvoltarea rezilienței prin lectură și reflecție

Reziliența reprezintă capacitatea individului de a face față dificultăților și de a se adapta pozitiv în situații provocatoare. Literatura oferă numeroase exemple de personaje care depășesc obstacole, își asumă responsabilități și găsesc resurse interioare pentru a continua.

Prin analiza parcursului acestor personaje, elevii identifică strategii de gestionare a problemelor și modele de comportament adaptativ. Discuțiile despre eșec, perseverență, curaj și responsabilitate contribuie la dezvoltarea unei perspective constructive asupra provocărilor întâlnite în viața de zi cu zi.

Exemplu de activitate practică

În cadrul studierii unei opere literare, elevii au fost organizați în grupuri și au primit sarcina de a analiza situațiile dificile prin care trec personajele principale. Fiecare grup a identificat obstacolele întâlnite, emoțiile asociate și modalitățile prin care acestea au fost depășite.

Ulterior, elevii au realizat o paralelă între experiențele personajelor și situații din viața școlară, discutând despre importanța sprijinului colegilor, a comunicării și a perseverenței. Activitatea a favorizat participarea tuturor elevilor, inclusiv a celor mai retrași, contribuind la consolidarea relațiilor pozitive în colectiv și la dezvoltarea empatiei.

Concluzii

Disciplina Limba și literatura română poate avea o contribuție semnificativă la construirea unui climat școlar incluziv, la promovarea stării de bine și la dezvoltarea rezilienței elevilor. Prin intermediul textelor literare și al activităților interactive, elevii își dezvoltă competențele de comunicare, empatia, capacitatea de reflecție și abilitatea de a face față provocărilor.

Astfel, ora de limba și literatura română depășește rolul de transmitere a cunoștințelor și devine un spațiu educațional în care elevii se formează ca persoane autonome, echilibrate și capabile să se adapteze unei societăți aflate în continuă schimbare.

Bibliografie

1. Bocoș, M. *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2017.
2. Crăciun, C. *Metodica predării limbii și literaturii române*. București: Editura Emia, 2018.
3. Masten, A. S. *Ordinary Magic: Resilience in Development*. New York: Guilford Press, 2014.
4. UNESCO. *Happy Schools Framework*. Paris: UNESCO Publishing, 2016.
5. Vrasmaș, T. *Educația incluzivă în școală*. București: Editura Universitară, 2018.

Climatul școlar incluziv în educația timpurie

*Prof. educație timpurie Mușat Ioana Roxana
Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, sat Rotărăști*

Educația timpurie reprezintă fundația pe care se construiește întreaga devenire a personalității umane. În contextul unei societăți diverse și dinamice, rolul grădiniței depășește granițele simplei transmiteri de cunoștințe. Astăzi, prioritățile noastre fundamentale ca educatori gravitează în jurul a trei piloni interdependenți: climatul incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența.

Un climat școlar incluziv înseamnă crearea unui spațiu psihologic în care fiecare copil se simte valorizat, acceptat și integrat, indiferent de ritmul său de dezvoltare, de abilități sau de mediul de proveniență. Această siguranță emoțională este catalizatorul stării de bine, care, la rândul ei, hrănește reziliența – capacitatea micuților de a face față stresului, de a se adapta la noutate și de a depăși micile sau marile obstacole ale vieții.

Relația dintre acești trei piloni este una de cauzalitate circulară. Putem vizualiza acest mecanism ca pe o reacție în lanț pozitivă.

Climatul incluziv oferă un sentiment de apartenență („Locul meu este aici, sunt acceptat și iubit așa cum sunt, chiar dacă mai greșesc sau dacă sunt diferit”). Starea de bine se instalează atunci când anxietatea de separare sau teama de evaluare sunt diminuate, iar copilul simte că identitatea și eforturile sale sunt respectate și oglindite în grupă. Reziliența apare ca rezultat direct: un copil integrat și echilibrat emoțional va avea resursele interioare de a gestiona conflictele, de a tolera frustrarea, de a învăța din greșeli și de a explora lumea cu curaj.

Poveștile cu mesaj terapeutic și literatura de calitate reprezintă cea mai fină punte către sufletul preșcolarilor. Prin intermediul personajelor, copiii dezvoltă empatie, își normalizează propriile temeri și învață strategii de adaptare.

Voi prezenta pe scurt exemple concrete de activități și exemple de bună practică aplicate la grupa folosind ca suport poveștile.

„Cea mai dragă familie din lume” (de Georgiana Chițac) este o poveste pentru incluziune și acceptare

Se lecturează povestea, observând diferite tipuri de familii: monoparentale, cu părinți plecați în străinătate, familii cu mai mulți copii etc. Copiii sunt invitați să își deseneze propria familie în cadrul activității „Casa cu ferestre deschise”.

Impact: Această activitate validează structura unică a fiecărui cămin (familii monoparentale, copii crescuți de bunici etc.), oferind o uriașă stare de bine. Niciun copil nu se mai simte „altfel” sau marginalizat.

„Năsturel” (de Don Freeman) este o poveste despre valoarea personală și apartenență.

Năsturel este un ursuleț de pluș dintr-un magazin de jucării căruia îi lipsește un nasture la salopetă. Din această cauză, el crede că nu este dorit de nimeni. Într-o noapte, pornește într-o aventură prin magazin pentru a-și găsi nasturele pierdut. Deși nu îl găsește, a doua zi o fetiță pe nume Lisa îl cumpără exact așa cum este, iar acasă îi coase un nasture, oferindu-i nu doar o reparație, ci un cămin și o prietenie adevărată.

După poveste, organizăm activitatea „Suntem perfecți prin unicitatea noastră”. Fiecare copil primește o siluetă de ursuleț căruia îi lipsește ceva (o ureche, un nasture, un ochi). Copiii sunt îndemnați să „îl ajute” pe ursuleț, completându-l nu neapărat clasic, ci așa cum își imaginează ei (folosind nasturi colorați, pene, bucăți de material).

Discuția ghidată îi conduce pe copii la concluzia că „Nu trebuie să fim perfecți pentru a fi iubiți și primiți în grupul nostru. Prietenia adevărată ne acceptă cu tot cu lipsurile noastre”. Este o lecție profundă împotriva bullying-ului și a marginalizării.

„Zog” (de Julia Donaldson) este o poveste pentru reziliență și depășirea eșecului, despre perseverență și gestionarea greșelilor

Zog este cel mai mare și cel mai silitor dragon de la școală, însă în fiecare an de studiu, când încearcă să zboare, să urle sau cu capul să izbească în stânci, el suferă mici accidente (se prăbușește în copaci, își pierde vocea sau face câte un cucui. Cu toate acestea, Zog nu renunță. De fiecare dată primește ajutor (un

plasture, o bomboană cu mentă) de la o fetiță binevoitoare și continuă să exerseze până când își atinge scopul, redefinindu-și în final rolul în comunitate.

Exemplu concret de aplicare – Jocul „Plasturele curajului”: discutăm cu copiii despre momentele în care Zog a greșit sau a căzut. Îi întrebăm: „Ce a făcut Zog când a căzut? A plâns și a plecat acasă sau a mai încercat o dată?”. Ulterior, creăm un panou cu un dragon uriaș numit „Zog”. Când un copil din grupă întâmpină o dificultate la o activitate practică sau sportivă și simte că vrea să renunțe, colegii merg și lipesc pe panou un „plasture” din hârtie colorată pe care scrie o vorbă bună (ex: „Mai încearcă!”, „Ai încredere!”, „Suntem alături de tine!”).

Povestea lui Zog mută accentul de pe rezultatul perfect pe efortul depus. Copiii înțeleg că accidentele și greșelile fac parte din procesul de învățare și că reziliența înseamnă să te ridici, să pui un „plasture” emoțional și să încerci din nou.

Starea de bine (Well-being) în educația timpurie a devenit o rutină zilnică. Pentru ca starea de bine să devină o constantă, aceste povești sunt sprijinite de rutine zilnice.

„Termometrul Emoțiilor” (la Întâlnirea de Dimineață): copiii își exprimă stările emoționale fără teamă de a fi judecați. Un copil care se simte precum Năsturel (trist sau neînțeles) primește atenția și îmbrățișarea colegilor săi.

„Borcanul cu Mulțumesc”: exercițiul zilnic de recunoștință care îi ajută pe copii să observe micile bucurii și să dezvolte un optimism realist, o componentă esențială a rezilienței.

Climatul incluziv, starea de bine și reziliența nu sunt concepte teoretice izolate, ci reprezintă însăși „atmosfera” vie pe care o educatoare o construiește zi de zi în sala de grupă.

Atunci când aducem în fața copiilor literatură de calitate – fie că vorbim despre diversitatea din „Cea mai dragă familie din lume”, nevoia de acceptare a lui „Năsturel” sau determinarea dragonului „Zog” – le oferim preșcolarilor o oglindă în care să se recunoască și un spațiu sigur în care să crească. O grădiniță cu adevărat incluzivă este aceea în care fiecare copil știe că, indiferent de „nasturii” care îi lipsesc sau de „bătăile de cap” pe care le întâmpină în procesul de învățare, este iubit, susținut și încurajat să devină cea mai bună versiune a sa.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Editura Polirom, Iași.
2. Goleman, D. (2018). *Inteligența emoțională*. Editura Curtea Veche, București.
3. Gliga, L. (coord.) (2001). *Învățământul incluziv în România - Ghid de bune practici*. Editura MarLink, București.
4. Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.

Importanța creării unui climat educațional incluziv pentru reziliența și starea de bine a preșcolarilor

Prof. educ. timp. Neagoe Elena

Școala Gimnazială, sat Udrești, comuna Dănicei, județul Vâlcea

În contextul educației moderne, promovarea unui climat educațional incluziv reprezintă una dintre prioritățile fundamentale ale procesului instructiv-educativ. Grădinița este primul mediu social organizat în care copilul interacționează cu persoane din afara familiei, își dezvoltă competențele sociale și emoționale și își formează primele reprezentări despre sine și despre ceilalți. Din acest motiv, crearea unui mediu sigur, echitabil și stimulat este esențială pentru dezvoltarea armonioasă a fiecărui copil.

În cadrul Grădiniței Udrești, promovarea incluziunii educaționale constituie o direcție importantă de acțiune, având ca scop asigurarea participării active a tuturor preșcolarilor, indiferent de particularitățile

individuale, mediul de proveniență sau ritmul de dezvoltare. Un climat educațional incluziv contribuie direct la consolidarea stării de bine și la dezvoltarea rezilienței copiilor, pregătindu-i pentru provocările viitoare și pentru integrarea cu succes în societate.

Climatul educațional incluziv se referă la totalitatea relațiilor, valorilor, normelor și practicilor care promovează respectul, acceptarea diversității și participarea tuturor copiilor la activitățile educative. Acesta presupune crearea unui mediu în care fiecare copil se simte apreciat, valorizat și în siguranță.

În perioada preșcolară, copiii sunt extrem de receptivi la experiențele sociale și emoționale. Atunci când sunt acceptați și încurajați, aceștia dezvoltă încredere în sine, autonomie și motivație pentru învățare. În schimb, experiențele de excludere sau discriminare pot genera anxietate, nesiguranță și dificultăți de adaptare.

La Grădinița Udrești, climatul incluziv este susținut prin promovarea relațiilor pozitive între copii, cadre didactice și familii, precum și prin respectarea principiului egalității de șanse. Fiecare copil este încurajat să participe activ la activitățile educative și să își exprime opiniile, emoțiile și nevoile într-un cadru securizant și prietenos.

Starea de bine reprezintă o dimensiune complexă care include sănătatea emoțională, sentimentul de apartenență, satisfacția față de experiențele trăite și relațiile pozitive cu cei din jur. Copiii care beneficiază de un mediu educațional pozitiv manifestă o mai mare implicare în activitățile de învățare, o mai bună capacitate de concentrare și o atitudine optimistă față de provocări.

Reziliența este capacitatea copilului de a depăși situațiile dificile, de a se adapta schimbărilor și de a găsi soluții constructive în fața obstacolelor. Aceasta se formează progresiv, prin experiențe pozitive și prin sprijinul oferit de adulții semnificativi din viața copilului.

În mediul educațional, starea de bine și reziliența sunt strâns legate. Un copil care se simte acceptat și susținut dezvoltă mai ușor încredere în propriile forțe și își formează mecanisme eficiente de adaptare la situații noi. Din acest motiv, cadrele didactice au responsabilitatea de a crea contexte educaționale care să stimuleze atât dezvoltarea emoțională, cât și pe cea socială.

Strategii pentru crearea unui climat educațional incluziv în Grădinița Udrești

1. Construirea unor relații bazate pe respect și empatie

Prima condiție pentru dezvoltarea unui climat incluziv este stabilirea unor relații pozitive între educatori și copii. Educatoarea trebuie să manifeste disponibilitate, răbdare și înțelegere față de nevoile individuale ale fiecărui copil.

Utilizarea comunicării pozitive, încurajarea exprimării emoțiilor și oferirea unui feedback constructiv contribuie la dezvoltarea încrederii și a sentimentului de siguranță emoțională. Copiii care se simt respectați și ascultați sunt mai deschiși către cooperare și învățare.

2. Adaptarea activităților la particularitățile individuale

Fiecare copil învață într-un ritm propriu și dispune de resurse diferite de dezvoltare. Din acest motiv, activitățile didactice trebuie să fie flexibile și accesibile tuturor preșcolarilor.

În Grădinița Udrești pot fi utilizate metode interactive, jocuri didactice, activități pe centre de interes și sarcini diferențiate, care permit participarea activă a fiecărui copil. Adaptarea strategiilor didactice contribuie la creșterea succesului școlar și la consolidarea stimei de sine.

3. Promovarea învățării prin cooperare

Activitățile desfășurate în echipe sau grupuri mici facilitează dezvoltarea relațiilor sociale și a spiritului de colaborare. Prin jocuri de cooperare, proiecte tematice și activități comune, copiii învață să comunice, să negocieze și să rezolve conflicte într-o manieră constructivă.

Cooperarea contribuie la reducerea comportamentelor competitive excesive și la dezvoltarea sentimentului de apartenență la grup. În acest mod, fiecare copil se simte parte integrantă a colectivului.

4. Dezvoltarea competențelor socio-emoționale

Educația emoțională reprezintă un element esențial în formarea rezilienței. În cadrul activităților zilnice, educatorii pot organiza jocuri de rol, povești terapeutice, exerciții de identificare și exprimare a emoțiilor sau activități de rezolvare a problemelor.

Aceste experiențe îi ajută pe copii să își recunoască emoțiile, să gestioneze situațiile stresante și să dezvolte comportamente prosoziale. Totodată, competențele socio-emoționale contribuie la creșterea stării de bine și la prevenirea conflictelor.

5. Valorificarea diversității

Un climat incluziv presupune respectarea și aprecierea diversității culturale, sociale și individuale. Educatorii pot organiza activități care evidențiază unicitatea fiecărui copil și promovează toleranța, solidaritatea și respectul reciproc.

Prin intermediul poveștilor, jocurilor și proiectelor tematice, copiii învață să accepte diferențele și să dezvolte atitudini pozitive față de diversitate. Astfel, sunt reduse comportamentele discriminatorii și sunt cultivate valorile incluziunii.

6. Consolidarea parteneriatului cu familia

Familia reprezintă principalul factor educativ din viața copilului. De aceea, colaborarea dintre grădiniță și familie este esențială pentru crearea unui climat educațional favorabil dezvoltării copilului.

În cadrul Grădiniței Udrești, implicarea părinților poate fi realizată prin ședințe, ateliere educative, activități comune și consiliere parentală. O comunicare eficientă între familie și cadrele didactice contribuie la identificarea nevoilor copiilor și la adoptarea unor intervenții educaționale adecvate.

Concluzii

Crearea unui climat educațional incluziv în Grădinița Udrești reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea armonioasă a preșcolarilor. Prin implementarea unor strategii bazate pe respect, cooperare, adaptare curriculară și parteneriat cu familia, se pot crea contexte educaționale care susțin atât starea de bine, cât și reziliența copiilor.

Un copil care se simte acceptat, valorizat și sprijinit își dezvoltă încrederea în sine, capacitatea de adaptare și competențele sociale necesare integrării cu succes în comunitate. Astfel, incluziunea educațională nu reprezintă doar un principiu pedagogic, ci și o investiție în dezvoltarea viitorilor adulți capabili să construiască o societate echitabilă și solidară.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Vrăsmaș, E. (2018). *Educația incluzivă și școala pentru toți*. București: Editura Universitară.
3. Bocoș, M. (2017). *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
4. Masten, A. S. (2014). *Ordinary Magic: Resilience in Development*. New York: Guilford Press.
5. Roffey, S. (2012). *Positive Relationships: Evidence-Based Practice Across the World*. Dordrecht: Springer.
6. UNESCO (2020). *Global Education Monitoring Report: Inclusion and Education – All Means All*. Paris: UNESCO.
7. Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educația timpurie*. București.

Utilizarea și impactul tehnologiei, internetului și rețelelor sociale asupra sănătății mintale și a bunăstării elevilor

Prof. Negoii Elena Simona

Liceul Tehnologic Cpt. Nicolae Plesoianu, Râmnicu Vâlcea, Jud Valcea

Analiza datelor privind utilizarea tehnologiilor digitale de către elevi arată o prezență ridicată a tehnologiei în viața cotidiană a copiilor, însă în absența unui cadru coerent de reglementare, ghidare și integrare educațională, aceasta poate deveni un factor de dezechilibru. Utilizarea tehnologiei în scop educațional este mai redusă, în raport cu utilizarea în scop recreativ. Elevii interacționează intens cu mediul digital, în special în afara școlii, iar efectele acestei expuneri sunt multiple, uneori ambivalente, cu influențe directe asupra stării lor de bine și asupra relațiilor sociale și familiale, mai ales în lipsa unor intervenții educaționale și parentale coerente și constante.

Consilierii școlari și experții subliniază faptul că utilizarea excesivă a tehnologiei este adesea o formă de evadare emoțională, asociată cu scăderea stimei de sine, dificultăți de relaționare și oboseală psihică. Elevii ajung să compare în mod nesănătos propria viață cu modelele promovate online, ceea ce accentuează insecuritățile și instabilitatea identitară. Aceste efecte sunt resimțite de copii ca dezechilibru social și afectiv. Specialiștii atrag atenția că utilizarea necontrolată a tehnologiei este asociată cu scăderea motivației, tulburări de atenție, limitarea contextelor de relaționare socială directă și comportamente.

Utilizarea intensivă a tehnologiilor digitale asociată cu dezechilibre emoționale, scăderea stimei de sine și comportamente de risc

Deși nu s-a confirmat o asociere directă între timpul petrecut online și dificultățile de reglare emoțională, analiza evidențiază corelații relevante între utilizarea intensivă a internetului și mai mulți indicatori de vulnerabilitate emoțională și comportamentală. De exemplu, elevii care se simt frecvent singuri, obosiți sau irascibili petrec în medie cu 40–80 minute mai mult online zilnic, comparativ cu ceilalți colegi. Stima de sine este, de asemenea, afectată: elevii cu utilizare intensivă a tehnologiei se simt mai puțin inteligenți, mai puțin mulțumiți de aspectul lor fizic și mai slab integrați social. În mod particular, aceștia percep o scădere a valorii personale și simt mai rar că sunt corect apreciați de profesori.

Control parental deficitar privind utilizarea tehnologiei de către copii

Deși controlul parental reduce timpul online cu aproximativ 27%, doar o treime dintre elevi declară că părinții le impun limite privind timpul petrecut online, iar doar 17% spun că există o monitorizare consecventă a conținutului accesat. Utilizarea tehnologiilor digitale pentru realizarea temelor crește odată cu vârsta (de la 47% în clasa a V-a la 69% în clasa a VIII-a), dar părinții recunosc că aceste activități sunt rareori strict educaționale. Unii părinți încurajează utilizarea tehnologiilor pentru teme, în special în clasa a VIII-a și la materiile care nu fac obiectul evaluării naționale EN VIII.

Mulți părinți se simt depășiți tehnologic sau consideră că intervenția lor nu este eficientă ori necesară. Ei nu reușesc să stabilească reguli clare sau să construiască un dialog autentic cu copiii lor privind utilizarea tehnologiei, ceea ce face ca supravegherea să fie mai degrabă formală sau reactivă decât educativă. Lipsa implicării părinților este percepută de cadrele didactice și consilieri drept un factor major în dezechilibrul digital al elevilor. Elevii consideră că tehnologia este o parte firească a vieții lor, cu potențial educațional nevalorificat, un spațiu de conectare și expresie personală, dar conștientizează și riscurile asociate utilizării acesteia. Deși cadrele didactice apreciază efectele pozitive ale tehnologiei, acestea văd mai multe efecte negative decât elevii – o mare parte o percep drept o sursă majoră de distragere și dezorganizare emoțională, iar 82% consideră că aceasta contribuie la scăderea stimei de sine și a capacității de relaționare directă. În ceea ce privește rețelele sociale, elevii semnalează preponderent efecte pozitive ale acestora, pe când cadrele didactice au păreri opuse, fiind în mare parte sceptice cu privire la impactul pozitiv al rețelelor sociale și de două ori mai critice decât elevii în ceea ce privește efectele negative ale acestora. Aceste diferențe de percepție sugerează lipsa unei punți de dialog între generații și a unei viziuni coerente privind rolul tehnologiei în procesul educațional.

Utilizarea individuală a tehnologiei de către elevi în școală: risc crescut pentru echilibrul emoțional

În timp ce utilizarea educațională a tehnologiei poate susține învățarea, utilizarea haotică sau în scop recreativ în spațiul școlar generează riscuri semnificative. Aproximativ un sfert dintre elevi folosesc propriile dispozitive în scop recreativ în timpul școlii, procent care se dublează până la clasa a VIII-a. Acești elevi sunt de trei ori mai predispuși la comportamente de risc: agresivitate, autovătămare sau consum de substanțe. Totodată, aceștia manifestă mai frecvent o lipsă de intervenție în fața bullyingului, un semn clar de izolare și pasivitate socială. Riscurile sunt mai ridicate în rândul elevilor din grupuri vulnerabile, în special romi și refugiați, unde utilizarea tehnologiei în scop recreativ este intensificată, iar accesul la discuții formative este mai redus. Această utilizare haotică este corelată direct cu deteriorarea echilibrului socio-emoțional. Consecințele se resimt atât în plan emoțional, cât și în relațiile sociale din clasă, afectând climatul școlar în ansamblu.

Lipsa unui cadru unitar și coerent privind educația digitală în școală

Deși majoritatea profesorilor (93%) afirmă că discută cu elevii despre riscurile digitale, temele abordate sunt adesea reduse la bullying și siguranță online, fără a integra în mod constant subiecte precum dezinformarea, identitatea digitală sau echilibrul emoțional în mediul virtual. Abordările sunt inegale între școli, iar lipsa unei viziuni pedagogice și a unor reguli unitare privind utilizarea tehnologiei în scop educațional generează confuzie și aplicare fragmentară. În multe cazuri, școala încearcă să compenseze absența educației digitale din

familie, dar fără sprijin sistemic, acest efort rămâne inconsistent. Elevii care participă la ore în care se discută explicit despre utilizarea responsabilă a tehnologiei raportează o stare de bine mai bună. În special în mediul rural și în rândul profesorilor cu experiență, se regăsesc practici mai frecvente de educație digitală aplicată. Acest lucru subliniază potențialul școlii ca factor determinat pentru educația digitală, dar și nevoia urgentă de intervenții coerente: curriculum integrat, formare specifică, reguli clare și dialog real cu elevii.

Vulnerabilități și disparități accentuate în rândul grupurilor dezavantajate

Elevii din medii vulnerabile (romi, refugiați, copii cu CES) au acces mai precar la dispozitive personale și la conexiuni stabile. Ei sunt mai puțin susținuți în gestionarea autonomă a timpului petrecut online. Mulți folosesc doar telefonul mobil, în condiții improprii pentru învățare. Această precaritate reduce șansele de valorificare educațională a tehnologiei și amplifică riscurile de excluziune digitală, accentuând decalajele de oportunitate și participare. Acești elevi sunt mai expuși riscurilor de dependență digitală, autoizolare sau evitare a contactului real. Lipsa unui sprijin familial și educațional adaptat îi vulnerabilizează suplimentar în fața efectelor negative ale excesului digital, accentuând inegalitățile deja existente în sistemul educațional.

Concluzii privind utilizarea și impactul tehnologiei, internetului și rețelelor sociale asupra sănătății mintale și a bunăstării elevilor

Utilizarea tehnologiei este larg răspândită în rândul elevilor, cu o medie de peste 4 ore petrecute online zilnic, predominant în scop recreativ dar și pentru realizarea temelor. Această utilizare intensă este influențată de lipsa controlului parental și de accesul constant la dispozitive personale, inclusiv în timpul orelor. Elevii de gimnaziu se confruntă frecvent cu stări de disconfort emoțional, precum anxietate, nefericire, singurătate sau timiditate, iar comportamentele de risc – autovătămarea, consumul de alcool sau substanțe sunt semnalate într-o proporție îngrijorătoare. Cu toate acestea, școlile nu dispun de instrumente standardizate și aplicate periodic pentru identificarea timpurie a riscurilor emoționale. Colaborarea dintre școală, familie și specialiști este adesea informală și lipsită de coerență, nefiind susținută de proceduri clare, obligații reciproce și mecanisme de urmărire a intervențiilor. În absența unui cadru instituțional coerent, sprijinul acordat elevilor cu dificultăți psiho-emoționale rămâne insuficient.

Bibliografie

1. https://www.edu.ro/Minister/2025/div/RAPORT_Analiza_starii_de_bine_sanatatii_mintale
2. Ministerul Educației și Cercetării din România
3. Proiect „*Politici și resurse pentru școli sigure și suportive*”, finanțat de Uniunea Europeană
4. UNICEF în cooperare cu Comisia Europeană.

Abordarea diferențiată a elevilor în procesul de învățământ

Profesor: Nica Elena Mădălina

Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea, Vâlcea

Fiecare individ reprezintă un unicat al colectivității, al speciei sale. Într-o clasă sunt tot atâtea individualități câți elevi sunt, deși, tipologic, pentru a face posibilă adaptarea activității, se pot stabili câteva grupuri cuprinzând subiecți cu trăsături asemănătoare, apropiate. Dreptul de a fi diferit sau dreptul la diversitate este un drept fundamental al omului.

Finalitatea generală a programelor educaționale diferențiate și personalizate este adaptarea curriculumului la posibilitățile și nevoile specifice elevilor țintă (Crețu, C., 1998, p. 64), fie că sunt superior dotați, supra mediu dotați, mediu dotați, dotați sau cu nevoi speciale. Legea învățământului prevede această posibilitate: „statul promovează principiile învățământului democratic și garantează dreptul la educație diferențiată, pe baza pluralismului educațional”.

Problema tratării diferențiate a elevilor nu este nouă, ci numai modul de abordare a ei are loc, în vremea

noastră, în condiții noi. Tratarea diferențiată înseamnă adaptarea învățământului la particularitățile psiho-fizice ale copilului, influențarea instructiv-educativă a elevului potrivit particularităților sale, înlesnind prin acestea, descoperirea și cultivarea aptitudinilor, înclinațiilor, intereselor lui, pregătirea la nivelul posibilităților de care dispune, crearea unui cadru favorabil formării personalității.

Egalitatea accesului la educație nu înseamnă școală unică pentru toți, ci școală adaptată posibilităților aptitudinale și nevoilor fiecăruia. După opinia unor experți de prestigiu ai UNESCO, „*revoluția ce se întrevăde în domeniul didacticii și al metodicii va conta în individualizarea radicală a instruirii*”

Principii care fundamentează un mod de proiectare și realizare a educației diferențiate și personalizate:

Curriculumul trebuie să-i ajute pe elevi să-și descopere disponibilitățile și să le valorifice la maximum în folosul lor și al societății.

Elevii învață în stiluri diferite și în ritmuri diferite, iar profesorii trebuie să descopere și să stimuleze aptitudinile și interesele elevilor.

Evaluarea trebuie să-i conducă pe elevi la o autoapreciere corectă și la îmbunătățirea continuă a performanțelor.

Strategiile didactice pot fi diferențiate și personalizate pentru că, în esență, toate componentele lor structurale, dar mai ales nenumăratele combinații ale acestora au/ pot avea valențe în dezvoltarea elementelor de specificitate ale personalității elevilor. Sunt utilizate, date fiind rezultatele lor recunoscute, strategiile de tip euristic, constituite în jurul metodelor problematizării, studiului de caz, proiectului, experiențelor general-exploratorii, metodelor și tehnicilor specifice stimulării creativității, organizării pe grupe mici și omogene din punct de vedere al unor indicatori psihopedagogici, organizării activității pe grupuri de lucru. Nu se poate concepe învățământ individual și mai ales învățământ diferențiat fără cunoașterea particularităților fizice și psihice ale fiecărui elev. E necear să se cunoască aptitudinile și interesele elevului, caracteristicile proceselor lui intelectuale, afective și voliționale, rezistența lui la efort, particularitățile organelor lui de simț. Apoi, profesorul trebuie să cunoască exact nivelul pregătirii anterioare a elevului.

O altă cerință pentru organizarea învățământului diferențiat este elaborarea materialelor care vor fi puse la dispoziția fiecărei grupe de elevi/ a fiecărui elev în parte, spre a se asigura progresul lui, asimilarea valorilor sociale la nivelul capacităților fiecăruia. Este utilă și elaborarea temelor diferențiate, prin care fiecare elev este ajutat să-și însușească ceea ce nu cunoaște bine, să elimine lacunele din pregătirea sa, teme adecvate cu pregătirea lui, cu aptitudinile lui, cu ritmul lui de muncă.

Strategii instructiv-educative de diferențiere și individualizare a învățării pe baza teoriei inteligențelor multiple

Fiecare persoană trebuie tratată în funcție de dominantele sale de inteligență și de tipul său de personalitate. Teoria lui Gardner justifică ceea ce se poate constata de altfel în activitatea cotidiană a fiecăruia, că nu învățăm în același mod, că avem stiluri și atitudini față de învățare diferite și, ca urmare, avem nevoie de un tratament diferit, individualizat, pe tot parcursul procesului de instruire și formare (Ministerul Educației și Cercetării, Instruire diferențiată. Aplicații ale teoriei inteligenței multiple (ghid pentru formatori și cadre didactice), 2001, București, Tipogrup Press Buzău, pag. 16). Un alt mare psiholog, R. Sternberg (1984), a lansat „teoria triarhică a inteligenței”, conform căreia inteligența umană include trei aptitudini de bază:

Inteligența componentială - capacitatea de a raționa verbal;

Inteligența experiențială - capacitatea de a comunica diferite experiențe pentru a rezolva situații noi de viață;

Inteligența contextuală - capacitate de a funcționa practic în situații cotidiene. Corespunzător acestor distincții, Sternberg admite existența a trei tipuri de inteligență: analitică, creativă și practică. De aici reiese caracterul multiplu al inteligenței. Diferențierea se realizează prin modul de organizare a colectivității școlare, a activității didactice și prin metodologia didactică aplicată. Distingem patru moduri de organizare a activității:

- Activitate colectivă, caracterizată prin transmiterea informației frontal de la profesor la elev;
- Activitatea pe grupe, în general omogene, constituite după un anumit criteriu;
- Activitate pe echipe, grupe eterogene, constituite după preferințele elevilor, pentru o activitate;
- Activitate individuală, independentă.

Pentru diferențierea prin metodologie este indicat ca:

Elevii cu capacitate de învățare scăzută să fie cuprinși în activități frontale, dar tratați individual, iar cei

cu dificultăți accentuate ale capacității de învățare pot fi intruși în grupe, cu teme diferențiate pentru activități independente;

Programele de „recuperare” sunt destinate categoriei de elevi cu dezvoltare intelectuală redusă, cu dificultăți de adaptare școlară, precum și cei care prezintă incapacitatea de a se integra sistemului de lucru și mai ales ritmului de muncă al clasei.

Pe lângă tehnicile de ameliorare a activității didactice, corelate cu acțiunile de tratare diferențiată a elevilor, sunt folosite în practica școlară și unele modalități de sprijin suplimentar acordat elevilor care întâmpină dificultăți în realizarea performanțelor școlare așteptate. Lucrul cu fișe, separate pe grupe de nivel, cu accent pe cele de sprijinire a elevilor „rămași în urmă”, se dovedește valoroasă din punct de vedere practic deoarece, pe de-o parte, previne rămânerea în urmă a elevilor cu dificultăți la învățătură și, astfel, contribuie la diminuarea eșecului școlar, iar pe de altă parte, stimulează elevii dotați, cu aptitudini deosebite, cultivându-se creativitatea școlarilor performanți.

Concluzii

Realizarea cu succes a unor deziderate nu este posibilă decât prin valorificarea integrală a individualității fiecărui elev, prin proiectarea și valorificarea unor strategii care să pornească de la aspirațiile, valorile, nevoile de formare și informare ale elevilor.

Succesul „ieșirilor”, calitatea competențelor, depinde de cunoașterea „intrărilor”, respectiv de cunoașterea elevilor și respectarea profilului lor diferențiat, de promovare a acestora.

Toți elevii trebuie să participe la propria lor educație. Într-o clasă diferențiată, profesorul respectă nivelul de pregătire a fiecărui elev, vizează și facilitează progresul elevilor, oferă tuturor șansa să cerceteze și să exerseze progresiv conținuturile învățării, oferă sarcini interesante, relevante.

Evaluarea, fiind unul dintre din procesele fundamentale ale activității instructiv – educative, aflat în interacțiune funcțională cu procesele de predare și învățare, orientează și susține desfășurarea eficientă a acestora, oferind informații referitoare la punctele tari, dar și la punctele slabe ale elevilor, ce vor constitui baza proiectării ulterioare a învățării.

Bibliografie

1. MEC, 2006, coordonatori: prof. univ. dr. Laurențiu Șoitu, prof. drd. Rodica Diana Cherciu, „Strategii educaționale centrate pe elev”, București MEC, 2001,
2. Radu, Ion, 1978, „Învățământul diferențiat. Concepții și strategii”, Editura Didactică și Pedagogică
3. Țîrcovnicu, Victor, 1981, „Învățământ frontal, învățământ individual, învățământ pe grupe”, Editura Didactică și Pedagogică

Șanse egale la educație

Prof. înv. primar. Niță Mirela Claudia

Liceul Tehnologic SP „Neagoe Basarab”, Călimănești, Vâlcea

Din păcate, în învățământul românesc domnesc prejudecățile și respingerea elevilor cu C.E.S., văzuți uneori ca o piedică în educația celorlalți elevi sau în avansarea cadrelor didactice, alteori ca aducând atingere imaginii școlii din cauza rezultatelor de la examenele finale.

Egalitatea și nediscriminarea sunt drepturi ale omului și, deși pot exista opinii politice sau religioase diferite cu privire la acestea, toți avem obligația de a ne asigura că nimeni nu este marginalizat sau discriminat.

Fiecărui copil trebuie să i se asigure toate drepturile, fără deosebire de rasă, culoare, gen, limbă, religie, opinii politice sau de altă natură, origine etnică sau socială, avere, dizabilitate, sau alt statut al său, al părinților săi sau al tutorilor săi legali.

Educația fără discriminare trebuie să fie un efort comun al școlii, al familiei și al comunității locale.

Educația pentru toți poate să fie un mijloc de îmbunătățire a educației în general prin reconsiderarea sprijinului care se acordă anumitor copii. Maniera în care o serie de particularități de dezvoltare și învățare determină împărțirea copiilor în categorii determinate tinde să fie înlocuită de o manieră noncategorială, care consideră că orice copil este o persoană care învață într-un anumit ritm și stil și deci poate avea nevoie de un sprijin diferit.

Educația pentru toți a fost definită ca acces la educație, participare și calitate a acesteia pentru toți copiii. S-au identificat două obiective generale:

- asigurarea posibilităților participării la educație a tuturor copiilor, indiferent de cât de diferiți sunt ei și se abat prin modelul personal de dezvoltare de la ceea ce societatea a denumit normal. Participarea presupune în primul rând acces și apoi găsirea căilor ca fiecare să fie integrat în structurile care facilitează învățarea socială și individuală, să-și aducă contribuția și să se simtă parte activă a procesului.

- calitatea educației se referă la a găsi acele dimensiuni ale procesului, conținuturilor învățării și calități ale agenților educaționali care să sprijine învățarea tuturor, să asigure succesul, să facă sistemul deschis, flexibil, eficient și efectiv.

Unul dintre cele mai importante aspecte ale învățământului actual este nevoia sa de adaptare la necesitățile copiilor, oricare ar fi acele necesități și oricare ar fi copiii – fie că sunt copiii cu CES, fie că pur și simplu sunt copii cu un ritm mult mai încet de învățare.

Noțiunea de CES desemnează necesitățile educaționale complementare obiectivelor generale ale educației școlare, necesități care solicită o școlarizare adaptată particularităților individuale și/ sau caracteristice unei deficiențe (ori tulburări de învățare), precum și o intervenție specifică, prin reabilitare/ recuperare corespunzătoare. CES exprimă o necesitate evidentă de a se acorda anumitor copii o atenție și o asistență educațională suplimentară (un anumit fel de discriminare pozitivă), fără de care nu se poate vorbi efectiv de egalizarea șanselor, de acces și participare școlară și socială.

Școala are datoria de a asigura șanse egale tuturor elevilor. A asigura șanse egale elevilor înseamnă a asigura posibilități maxime de dezvoltare fiecăruia, în funcție de aptitudinile și interesele sale.

Educația incluzivă a devenit parte integrantă a educației pentru toți și constituie răspunsul școlii la nevoile ce decurg din diversitatea copiilor. Sunt aduși elevii împreună într-o sală de clasă și într-o comunitate, indiferent de punctele lor forte sau punctele slabe în orice domeniu, căutându-se maximizarea potențialului tuturor.

Școala incluzivă presupune îmbunătățirea sistemului educațional pentru toți elevii. Implică schimbări în curriculum, în modul de predare al profesorilor, în modul de învățare al elevilor, precum și schimbări în modul cum interacționează copiii cu CES cu colegii lor și viceversa.

În cadrul școlii incluzive profesorii trebuie să colaboreze cu diferiți specialiști în domeniul educației, cum ar fi psihologi, consilieri, terapeuți și alți specialiști pentru că doar împreună vor reuși să obțină cele mai bune rezultate. Profesorul consultant pentru CES este probabil cel care va lucra cel mai mult cu fiecare profesor în parte, el fiind și cel care va participa în cea mai mare măsură la orele de curs.

Rolul esențial în educația integrată îl deține învățătorul clasei, care devine principalul factor de acțiune și de coordonare a realizării programului pedagogic individual pentru elevi.

Acesta trebuie:

- să elaboreze un program pedagogic individualizat.
- să-și îmbogățească pregătirea cu elemente care să-i faciliteze includerea optimă în clasă a acestor elevi și asigurarea de șanse egale pentru aceștia la instrucție și educație;
- să manifeste interes continuu pentru identificarea, evaluarea și reprogramarea periodică a conținuturilor învățării pentru fiecare elev;
- să coopereze în cu ceilalți membri ai echipei educaționale, dar și cu familia elevului;

Fiecare copil este unic, cu necesități diferite. Noi, adulții, părinți și dascăli deopotrivă, încercăm să-i educăm, astfel încât să devină, la rândul lor, adulți fericiți, iubitori și eficienți. Însă există copii marginalizați, defavorizați și/sau excluși de la educație. Aceștia sunt cei pentru care educația incluzivă a devenit o șansă pentru o dezvoltare armonioasă.

Toată lumea din societate merită să fie tratată cu respect, iar cadrele didactice pot contribui la construirea bazei unei societăți incluzive care respectă și protejează demnitatea și drepturile tuturor copiilor, prin promovarea sentimentelor și comportamentelor de valoare de sine și de respect social în clasă și în afara ei.

Bibliografie

1. Ungureanu, D., Educația integrată și școala incluzivă, Editura de Vest, Timișoara, 2000.
2. Vrășmaș, T., Învățământul integrat și/sau inclusiv, Ed. Aramis, București, 2001.
3. Vrășmaș, T., Școala și educația pentru toți, Ed. Miniped, București, 2004.
4. Vrășmaș, Traian, *Învățământul integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001

Pedagogia diferențiată aplicată în cadrul orelor de Informatică

Prof. Ochia Florin

Colegiul Național de Informatică "Matei Basarab" Râmnicu Vâlcea

Introducere

În contextul educației contemporane, caracterizată prin diversitate și incluziune, pedagogia diferențiată reprezintă una dintre cele mai eficiente abordări didactice pentru asigurarea succesului școlar al tuturor elevilor. În cadrul disciplinei Informatică, unde diferențele dintre elevi sunt adesea semnificative în ceea ce privește nivelul de cunoștințe digitale, ritmul de învățare, experiențele anterioare și motivația pentru studiu, aplicarea principiilor pedagogiei diferențiate devine o necesitate. Profesorul de informatică este chemat să creeze contexte de învățare care să valorifice potențialul fiecărui elev și să ofere oportunități echitabile de dezvoltare a competențelor digitale.

Pedagogia diferențiată presupune adaptarea procesului instructiv-educativ la particularitățile individuale ale elevilor, fără a compromite obiectivele curriculare. Aceasta nu înseamnă elaborarea unui plan distinct pentru fiecare elev, ci organizarea activităților de învățare astfel încât să răspundă unei game variate de nevoi, interese și stiluri de învățare. În domeniul informaticii, unde competențele practice și aplicative ocupă un loc central, diferențierea poate contribui semnificativ la creșterea performanțelor școlare și la dezvoltarea autonomiei în învățare.

Conceptul de pedagogie diferențiată

Pedagogia diferențiată reprezintă un ansamblu de strategii și metode didactice prin care profesorul

adaptează conținuturile, activitățile, resursele și evaluarea la caracteristicile individuale ale elevilor. Această abordare are la bază ideea că elevii învață în moduri diferite și într-un ritm diferit, iar procesul educațional trebuie să țină cont de aceste diferențe.

Conform teoriilor educaționale moderne, diferențierea poate fi realizată la nivelul:

- conținutului învățării;
- procesului de învățare;
- produsului final realizat de elev;
- mediului de învățare.

În cadrul orelor de Informatică, aceste dimensiuni se concretizează prin utilizarea unor sarcini cu grade diferite de dificultate, oferirea de resurse variate, organizarea flexibilă a grupurilor de lucru și utilizarea unor metode diverse de evaluare.

Principiile fundamentale ale pedagogiei diferențiate includ respectarea particularităților individuale, promovarea învățării active, valorizarea progresului individual și stimularea motivației pentru învățare. Profesorul devine un facilitator al procesului educațional, orientând și sprijinind elevii în funcție de nevoile lor specifice.

Particularitățile disciplinei Informatică și necesitatea diferențierii

Disciplina Informatică prezintă o serie de caracteristici care justifică aplicarea pedagogiei diferențiate. În primul rând, elevii vin la școală cu niveluri foarte diferite de competențe digitale. Unii utilizează frecvent tehnologia și au experiență în programare sau în utilizarea aplicațiilor informatice, în timp ce alții dețin doar competențe de bază.

În al doilea rând, informatica presupune dezvoltarea unor competențe complexe, precum gândirea algoritmică, rezolvarea problemelor, creativitatea digitală și capacitatea de colaborare. Aceste competențe se dezvoltă diferit de la un elev la altul, fiind influențate de factori cognitivi, motivaționali și sociali.

De asemenea, ritmul de lucru la calculator diferă semnificativ între elevi. În cadrul unei activități practice, unii finalizează sarcina rapid și solicită provocări suplimentare, în timp ce alții au nevoie de explicații suplimentare și de mai mult timp pentru realizarea aceleiași activități.

Un alt argument în favoarea diferențierii îl reprezintă diversitatea intereselor elevilor. Unii sunt atrași de programare, alții de design grafic, dezvoltare web, robotică sau inteligență artificială. Valorificarea acestor interese poate contribui la creșterea motivației și a implicării în procesul de învățare.

Strategii de aplicare a pedagogiei diferențiate în orele de Informatică

Diferențierea conținuturilor

Una dintre cele mai utilizate strategii constă în adaptarea conținuturilor în funcție de nivelul de pregătire al elevilor. Profesorul poate propune activități de bază pentru consolidarea competențelor esențiale și activități suplimentare pentru elevii care avansează mai rapid.

De exemplu, în cadrul unei lecții de programare, toți elevii pot lucra la rezolvarea unei probleme simple care utilizează structura repetitivă. Elevii avansați pot primi sarcini suplimentare care implică optimizarea algoritmului sau rezolvarea unor probleme mai complexe.

Diferențierea procesului de învățare

Procesul de învățare poate fi adaptat prin utilizarea unor metode didactice variate. Profesorul poate combina explicațiile frontale cu activități practice, proiecte individuale, învățare prin descoperire și activități colaborative.

Unii elevi învață mai eficient prin demonstrații practice, alții prin materiale video sau prin exerciții aplicative. Utilizarea platformelor educaționale și a resurselor digitale permite accesul la conținuturi prezentate în formate diferite, facilitând personalizarea învățării.

Diferențierea produsului final

Elevii pot demonstra atingerea obiectivelor educaționale prin produse diferite. De exemplu, într-un proiect despre siguranța pe internet, unii elevi pot realiza o prezentare multimedia, alții un videoclip educativ, un infografic sau o pagină web.

Această abordare permite valorificarea punctelor forte ale fiecărui elev și stimulează creativitatea, oferind în același timp oportunități egale de afirmare.

Diferențierea mediului de învățare

Organizarea spațiului și a activităților poate contribui la eficiența învățării. În laboratorul de informatică, elevii pot fi organizați în grupuri flexibile, în funcție de nivelul de competență sau de interesele comune.

Se pot crea centre de activitate sau stații de lucru cu sarcini diferite, astfel încât elevii să parcurgă activitățile într-un ritm propriu. Utilizarea platformelor online și a instrumentelor colaborative facilitează accesul la resurse și comunicarea între elevi.

Evaluarea diferențiată în orele de Informatică

Evaluarea reprezintă o componentă esențială a pedagogiei diferențiate. Scopul acesteia nu este doar măsurarea performanței, ci și susținerea progresului individual.

În cadrul orelor de Informatică, evaluarea diferențiată poate include:

- teste adaptate nivelului de pregătire;
- portofolii digitale;
- proiecte individuale și de grup;
- autoevaluare și evaluare reciprocă;
- observația sistematică a activității elevilor.

Criteriile de evaluare trebuie să fie transparente și comunicate elevilor înaintea desfășurării activităților. Accentul trebuie pus pe progresul individual și pe dezvoltarea competențelor, nu doar pe rezultatul final.

Feedbackul constructiv joacă un rol important în procesul evaluativ. Acesta trebuie să evidențieze atât aspectele pozitive ale activității, cât și direcțiile de îmbunătățire, contribuind la dezvoltarea încrederii în propriile capacități.

Concluzii

Pedagogia diferențiată reprezintă o direcție esențială pentru modernizarea procesului educațional și pentru asigurarea unei educații de calitate pentru toți elevii. În cadrul orelor de Informatică, această abordare răspunde în mod eficient diversității nivelurilor de pregătire, intereselor și stilurilor de învățare ale elevilor.

Prin adaptarea conținuturilor, a metodelor de predare, a activităților practice și a strategiilor de evaluare, profesorul poate crea un mediu de învățare incluziv și stimulat. Elevii beneficiază de oportunități reale de dezvoltare a competențelor digitale și de valorificare a propriului potențial.

Într-o societate în care competențele informatice devin din ce în ce mai importante, pedagogia diferențiată contribuie la formarea unor persoane autonome, creative și capabile să utilizeze tehnologia în mod eficient și responsabil. Astfel, aplicarea principiilor diferențierii didactice în predarea informaticii nu reprezintă doar o opțiune metodologică, ci o necesitate a educației moderne orientate către succesul fiecărui elev.

Bibliografie

1. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Joita, E. (2006). *Instruirea constructivistă*. București: Editura Didactică și Pedagogică.
3. Pânișoară, I. O. (2015). *Profesorul de succes*. Iași: Editura Polirom.
4. Ministerul Educației. Programele școlare pentru disciplina Informatică și TIC.

Instruirea diferențiată. Teoria inteligențelor multiple

Prof. Ochia Mădălina

Colegiul Național "Mircea cel Bătrân" Râmnicu Vâlcea

Schimbarea de anvergură a școlii, în acord cu evoluțiile societății contemporane, presupune inovări și redimensionări la nivel de macro și microsistem. În noua perspectivă, o nouă ierarhie a obiectivelor urmărite și regândirea situațiilor de învățare vor fi integrate unor noi modalități de structurare a conținuturilor, de combinare a metodelor, procedeele și mijloacelor de predare - învățare - evaluare, cât și a modalităților de organizare și desfășurare a proceselor pedagogice. Inovarea autentică a școlii, corelată cu perspectiva dezvoltării sociale, este interdependentă cu reprezentarea educației viitorului.

Între componentele care fundamentează acțiunea de perfecționare a activității instructiv-educative, **instruirea diferențiată** se conturează cu destulă pregnanță.

În lumina Declarației drepturilor omului "ființele umane au drepturi și șanse egale de dezvoltare și manifestare". Dar este cunoscut faptul că ființele umane nu se nasc egal înzestrate cu posibilități psihofizice și că nu au condiții identice de dezvoltare și manifestare.

Fiecare om se naște și se dezvoltă astfel încât ajunge să aibă unele particularități psihofizice, mai ales psihice, deosebite, particularități care alcătuiesc individualitatea fiecăruia. Pedagogia contemporană admite atât existența unor particularități psihologice individuale ce deosebesc în mod evident, persoanele de altele, cât și existența unor particularități individuale relativ comune unor grupe de persoane. Din această perspectivă a apărut tratarea diferențiată a elevilor în raport cu particularitățile lor de vârstă și individuale.

Ce presupune însă tratarea diferențiată? În lucrările de pedagogie generală tratarea diferențiată este considerată componenta esențială a unor principii didactice sau este chiar ridicată la rang de principiu distinct. Astfel că, după Ioan Bontaș, "principiul individualizării și diferențierii învățării exprimă necesitatea adaptării dinamice a încărcăturii cognitive și acționale a conținuturilor și strategiilor instructiv – educative atât la particularitățile psihofizice ale fiecărui elev, cât și la particularitățile diferențiate, relativ comune unor grupe de elevi, în vederea dezvoltării lor integrale ca personalitate și profesionalitate". După Marin Stoica, principiul diferențierii procesului de instruire presupune ca "procesul de predare – învățare să se desfășoare în ritmul de muncă al elevilor printr-o tratare diferențiată urmărind dezvoltarea la elevi atât a aptitudinilor școlare, cât și a aptitudinilor specifice (tehnice, matematice, sportive, literar – artistice, organizaționale, etc.)".

În "Dicționarul de termeni pedagogici" tratarea diferențiată este integrată principiului individualizării învățământului. Acest principiu face posibilă tratarea diferențiată și diversificarea învățământului în general, asigurând rolul conducător al educației în formarea personalității.

În condițiile actuale problema tratării diferențiate este abordată într-o perspectivă mai largă, fiind pusă în relație nemijlocită cu sporirea eficienței nu numai pedagogice, ci și sociale, a sistemului de învățământ.

Sporirea eficienței învățământului vizează integrarea rapidă, ușoară, în viața și activitatea socială. O asemenea integrare este rezultatul îmbinării organice și echilibrate a intereselor generale ale societății cu cele personale, astfel încât fiecare individ să se realizeze în activitatea social – utilă la nivel maxim al posibilităților sale. Ca urmare, pregătirea elevilor este privită din ce în ce mai mult nu numai strict din perspectiva dezvoltării personalității fiecărui elev, ci și din perspectiva amplă a necesităților economice.

E deosebit de important faptul că sarcina educației și instrucției trebuie să fie transformarea individualităților în personalități care să corespundă idealului educativ al societății noastre. Tratarea diferențiată înseamnă, în esență, adaptarea învățământului la particularitățile psihofizice ale copilului, instruirea acestuia în conformitate cu individualitatea sa, înlesnindu-i pregătirea la nivelul posibilităților și intereselor, creându-i o ambianță favorabilă în cel mai înalt grad pentru formarea personalității în ansamblu. În acest sens ignorarea trăsăturilor individuale, datorită unei atitudini nivelatoare pedagogice echivalează cu reducerea inteligenței elevului, știut fiind că acele zone ale creierului care nu sunt solicitate se dezactivează. Dimpotrivă, înțelegerea caracteristicilor individului, a reacției lui într-o anumită împrejurare este extrem de importantă pentru a putea prevedea și influența comportarea sa.

În viziunea didacticii moderne, tratarea diferențiată este inclusă între modalitățile principale de

perfecționare a lecției. În acest sens A. Chircev considera că teza fundamentală care deschide câmp larg de afirmare tendințelor novatoare ale teoriei pedagogice și practicii școlare este aceea de a centra întreg sistemul de învățământ pe elevul însuși.

Tratarea diferențiată este pusă în relație de complementaritate cu diversificarea și individualizarea, deoarece tratarea diferențiată a elevilor reclamă atât grupe de nivel apropiat, diferite forme și strategii de lucru, cât și adaptarea procesului instructiv – educativ chiar la individualitatea fiecărui elev, diferențierea activității didactice, a metodologiei aplicate și a mijloacelor de învățământ folosite.

După A. Gherguț, instruirea diferențiată „semnifică personalizarea sau individualizarea demersului instructiv-educativ în raport cu setul de observații și examinarea cerințelor individuale (specifice fiecărui copil), constituind un mijloc de ameliorare a educației în general, prin reconsiderarea particularităților de evoluție și dezvoltare ale fiecărui elev în parte”.

După I. T. Radu, instruirea diferențiată vizează „adaptarea activităților de învățare îndeosebi sub raportul conținutului, al formei de organizare și al metodologiei didactice, la posibilitățile diferite ale elevilor, la capacitatea de înțelegere și la ritmul de lucru proprii unor grupuri de elevi sau chiar fiecărui elev în parte”.

Teoria inteligențelor multiple

Schimbarea de anvergură a școlii în acord cu evoluția societății contemporane, presupune inovări și redimensionări la nivel de macro și microsistem. În noua perspectivă, o nouă ierarhie a obiectivelor urmărite și regândirea situațiilor de învățare vor fi integrate unor noi modalități de structurare a conținuturilor, de combinare a metodelor, procedeele și mijloacelor de predare – învățare, evaluare, cât și a modalităților de organizare și desfășurare a proceselor pedagogice.

Între componentele care fundamentează acțiunea de perfecționare a activității instructiv-educative, instruirea diferențiată se conturează pregnant. Problema instruirii diferențiate pornește de la faptul că între elevi există diferențieri numeroase și accentuate. Fiecare om se naște și se dezvoltă astfel încât ajunge să aibă unele particularități psihofizice deosebite, particulare, care alcătuiesc individualitatea fiecăruia. Pedagogia contemporană admite atât existența unor particularități psihologice individuale ce deosebesc în mod evident, persoanele de altele, cât și existența unor particularități individuale relativ comune unor grupe de persoane. Din această perspectivă a apărut tratarea diferențiată a elevilor în raport cu particularitățile lor de vârstă și individuale.

Întrucât educabilitatea se referă în primul rând la receptivitatea educabilului la influențele educative și la acumulările concretizate în personalitatea fiecăruia, rezultă că din punct de vedere al educabilității elevii trebuie tratați diferit.

Ca urmare, pregătirea elevilor este privită din ce în ce mai mult din perspectiva amplă a dezvoltării personalității fiecărui elev. Este de o mare importanță faptul că sarcina educației și instruirii trebuie să fie transformarea individualităților în personalități care să corespundă idealului educativ al societății noastre. Tratarea diferențiată înseamnă, în esență, adaptarea învățământului la particularitățile psihofizice ale elevului, înlesnindu-i pregătirea la nivelul posibilităților și intereselor, creându-i o ambianță favorabilă în cel mai înalt grad pentru formarea personalității în ansamblu.

Tratarea diferențiată a elevilor presupune diferite strategii de lucru, dar și adaptarea procesului instructiv – educativ la individualitatea fiecărui elev.

Învățarea centrată pe elev presupune dobândirea de către profesor a unor competențe psihopedagogice, științifice, metodice, manageriale și psihosociale care să favorizeze proiectarea și implementarea unor strategii de instruire diferențiate.

Instruirea diferențiată semnifică personalizarea sau individualizarea demersului instructiv-educativ în raport cu setul de observații și examinarea cerințelor individuale specifice fiecărui elev. Instruirea diferențiată vizează adaptarea activităților de învățare îndeosebi sub raportul conținutului, al formei de organizare și al metodologiei didactice, la posibilitățile diferite ale elevilor. Diferențierea instruirii ar trebui să fie o practică curentă în fiecare sală de clasă, deoarece elevii au abilități diferite, interese diferite, experiențe anterioare de învățare diferite, provin din medii sociale diferite, învață în ritmuri diferite, au stiluri diferite de învățare.

Teoria inteligențelor multiple, elaborată de Howard Gardner(1983 - 1991), demonstrează că elevii sunt diferiți unul față de celălalt, astfel ajungând să gândească și să învețe în mod diferit. Ei au posibilități și

preferințe specifice pentru anumite modele și strategii de învățare.

Teoria pornește de la ideea existenței unor inteligențe diferite și autonome ce conduc la modalități diverse de cunoaștere, înțelegere și învățare. În accepțiunea sa, inteligența este capacitatea de a rezolva probleme și a realiza produse în situații concrete de viață. Cunoașterea și aplicarea teoriei inteligențelor multiple este importantă pentru cadrele didactice din perspectiva reformei educaționale întrucât presupune reconsiderarea stilului didactic.

Pe baza unor studii amănunțite, Gardner distinge următoarele opt tipuri de inteligență: lingvistică, logico-matematică, muzicală, spațială, naturalistă, kinestezică, interpersonală și intrapersonală. Cele opt tipuri de inteligențe sunt definite de către autor după cum urmează:

Inteligența lingvistică

Cei care posedă acest tip dominant de inteligență gândesc cu predilecție în cuvinte și folosesc cu ușurință limbajul pentru a exprima și înțelege realități complexe. Ei au o deosebită sensibilitate pentru înțelesul și ordinea cuvintelor, sonoritatea și ritmurile limbii. Copiii cu inteligență predominant lingvistică învață repede limba maternă și limbi străine, citesc cu plăcere, folosesc metafore și își aleg mai târziu cariera pe baza capacităților lingvistice.

Inteligența logico-matematică

Prevalența ei determină analiza cauzelor și efectelor, înțelegerea relațiilor dintre acțiuni, obiecte și idei. Abilitatea de a calcula, cuantifica, evalua propoziții și efectua operații logice complexe sunt caracteristici care ies în evidență în cazul acestei inteligențe, împreună cu abilități de gândire deductivă și inductivă și capacități critice și creative de rezolvare a problemelor, Oamenii cu inteligență logico-matematică își aleg meserii de contabil, matematician, chimist, fizician etc.

Inteligența muzical-ritmică

Persoanele cu această inteligență gândesc în sunet, ritmuri, melodii și rime. Sunt sensibili la tonalitatea, intensitatea, înălțimea și timbrul sunetului; recunosc, creează și reproduc muzica folosind un instrument sau vocea. Ei se implică într-o ascultare activă și sensibilă și stabilesc o legătură puternică între muzică și emoții.

Inteligența spațială

Acest tip de inteligență presupune a gândi în imagini și a percepe cu acuratețe lumea vizuală. Abilitatea de a gândi în trei dimensiuni, de a transforma percepțiile și a recrea aspecte ale experienței vizuale cu ajutorul imaginației sunt caracteristice acestei inteligențe. Posesorii ei au capacitatea de a înțelege relațiile din spațiu și de a lucra cu obiecte. Această inteligență o posedă cu precădere pictorii, arhitecții, fotografi.

Inteligența naturalistă

Persoanele la care această inteligență este dominantă înțeleg lumea naturală, iubesc plantele și animalele. Au abilitatea de a recunoaște și clasifica indivizi și specii și de a stabili relații ecologice. Interacționează eficient cu creaturi vii și pot discerne cu ușurință fenomene legate de viață și de forțele naturii.

Inteligența kinestezică

Dominanța acestei inteligențe aduce după sine gândirea în mișcări și folosirea corpului în moduri sugestive și complexe. Ea implică simțul timpului și al coordonării mișcărilor întregului corp și a mâinilor în manipularea obiectelor. O au cu precădere dansatorii, sculptorii, sportivii, actorii.

Inteligența interpersonală

Înseamnă a gândi despre alte persoane și a le înțelege, a avea empatie, a recunoaște diferențele dintre oameni și a aprecia modul lor de gândire, fiind sensibili la motivele, intențiile și stările lor. Ea implică o interacțiune eficientă cu una sau mai multe persoane din familie sau din societate. Persoanele cu inteligență interpersonală dominantă sunt conducători, vânzători, psihologi care înțeleg cum „funcționează” oamenii.

Inteligența intrapersonală

Determină o gândire și înțelegere de sine, a fi conștient de punctele tale tari și slabe, a planifica eficient atingerea obiectivelor personale, monitorizarea și controlul eficient al gândurilor și emoțiilor, abilitatea de a se monitoriza în relațiile cu alții. Este vorba de cunoașterea de sine și de luarea deciziilor pe baza acesteia.

Bibliografie

1. Adăscăliței, A., Instruire asistată de calculator: didactică informatică, Editura Polirom, Iași, 2007
2. Aniței, M. Fundamentele psihologiei. Editura Universitară, București, 2010.

3. Cerghit, I., Radu, T., Didactica, E.D.P., București, 1990
4. Ciascai, L. (coord.), Elemente de didactica științelor naturii și a disciplinei , ' Științe ale naturii , ' - modele și cercetări, Editura SITECH, 2010
5. Cucoș, C. Teoria și metodologia evaluării. Editura Polirom, Iași, 2010.
6. Florian, G. Tratarea diferențiată a elevilor în predarea și învățarea fizicii la ciclurile gimnazial și liceal - dezvoltări recente. Editura SITECH, 2010

Starea de bine și reziliența în contextul unui climat școlar incluziv

Prof. Olariu Mariana Mirela

Liceul de Turism Și Servicii Publice „Neagoe Basarab” Călimanești

În contextul transformărilor sociale și educaționale contemporane, școala nu mai este percepută doar ca un spațiu destinat transmiterii cunoștințelor, ci și ca un mediu esențial pentru dezvoltarea armonioasă a elevilor. Astfel, conceptul de climat școlar incluziv capătă o importanță deosebită, fiind strâns legat de starea de bine și de dezvoltarea rezilienței. Aceste trei dimensiuni contribuie la formarea unor persoane echilibrate, capabile să facă față provocărilor vieții și să participe activ la comunitate.

Educația incluzivă promovează egalitatea de șanse și participarea activă a tuturor elevilor la procesul educațional. Într-o școală incluzivă, diversitatea nu este percepută ca un obstacol, ci ca o resursă care îmbogățește experiența de învățare. Profesorii adoptă strategii didactice diferențiate, adaptând metodele și materialele la nevoile elevilor, iar relațiile dintre membrii comunității școlare se bazează pe respect reciproc și colaborare.

Un climat școlar pozitiv contribuie la reducerea discriminării, a excluderii sociale și a fenomenului de bullying. Elevii care se simt acceptați și susținuți dezvoltă o imagine de sine pozitivă și manifestă o implicare mai mare în activitățile școlare. De asemenea, aceștia sunt mai motivați să învețe și au rezultate mai bune. Principiul fundamental al școlii incluzive este că fiecare copil are dreptul să învețe împreună cu ceilalți într-un mediu care îi respectă demnitatea, identitatea și nevoile individuale. Într-o astfel de școală, diversitatea este considerată o resursă valoroasă, iar diferențele dintre elevi sunt acceptate și valorizate.

Starea de bine în mediul școlar reprezintă nivelul de satisfacție, siguranță și echilibru emoțional pe care îl experimentează elevii, profesorii și ceilalți membri ai comunității școlare. Aceasta reflectă măsura în care persoanele se simt acceptate, respectate, susținute și capabile să își atingă potențialul în cadrul școlii. Starea de bine nu se referă doar la absența problemelor sau a conflictelor, ci și la existența unor experiențe pozitive care favorizează dezvoltarea personală și educațională. Un elev care beneficiază de o stare de bine ridicată se simte în siguranță, are relații armonioase cu colegii și profesorii, participă activ la activitățile școlare și manifestă interes pentru învățare.

Principalii factori care influențează starea de bine în școală sunt: climatul școlar pozitiv și incluziv; relațiile bazate pe respect și încredere; sentimentul de apartenență la grup; sprijinul oferit de profesori și familie; succesul și recunoașterea realizărilor elevilor; siguranța fizică și emoțională.

Cadrele didactice contribuie la dezvoltarea stării de bine prin crearea unui mediu educațional prietenos, prin încurajarea comunicării deschise și prin oferirea unui feedback constructiv. Totodată, activitățile extracurriculare, proiectele de colaborare și programele de educație socio-emoțională ajută elevii să își dezvolte încrederea în sine și competențele sociale. Importanța stării de bine este evidențiată de numeroase studii care arată că elevii care se simt bine la școală au rezultate mai bune, sunt mai motivați să învețe, manifestă un nivel redus de stres și au o probabilitate mai mică de a abandona studiile.

Reziliența reprezintă capacitatea unei persoane de a face față situațiilor dificile, de a se adapta schimbărilor și de a-și reveni după eșecuri, stres sau evenimente negative. În context educațional, reziliența este o competență esențială care îi ajută pe elevi să depășească obstacolele din procesul de învățare și să își continue dezvoltarea personală și academică. Nu înseamnă absența dificultăților, ci modul în care o persoană

reacționează în fața acestora. Elevii rezilienți nu renunță ușor, își păstrează motivația și caută soluții atunci când se confruntă cu probleme. Ei privesc eșecurile ca pe oportunități de învățare și îmbunătățire, nu ca pe obstacole definitive.

Dezvoltarea rezilienței nu înseamnă evitarea dificultăților, ci dobândirea resurselor necesare pentru a le gestiona eficient. Elevii rezilienți sunt capabili să își regleze emoțiile, să își mențină motivația și să găsească soluții constructive în situații problematice. Ei percep greșelile ca oportunități de învățare și manifestă perseverență în atingerea obiectivelor.

Școala joacă un rol fundamental în formarea rezilienței. Relațiile pozitive cu profesorii și colegii, experiențele de succes și sentimentul de apartenență la comunitate reprezintă factori protectivi care contribuie la dezvoltarea acestei competențe. De asemenea, promovarea autonomiei, a gândirii critice și a responsabilității personale îi ajută pe elevi să devină mai încrezători în propriile forțe.

În ultimii ani, importanța rezilienței a devenit și mai evidentă în contextul provocărilor generate de schimbările sociale, economice și tehnologice. Elevii au nevoie de competențe care să le permită adaptarea la situații noi și gestionarea incertitudinii, iar școala are responsabilitatea de a sprijini acest proces.

Factorii care contribuie la dezvoltarea rezilienței includ: sprijinul emoțional din partea familiei și a profesorilor; un climat școlar sigur și incluziv; relații pozitive cu colegii; încrederea în sine și autoeficacitatea; dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor; experiențele anterioare de succes.

Starea de bine a elevilor este influențată de numeroși factori, printre care relațiile cu profesorii și colegii, sentimentul de apartenență la comunitatea școlară, succesul academic și climatul emoțional al clasei. Un elev care se simte în siguranță, respectat și susținut va manifesta un nivel mai ridicat de satisfacție școlară și va dezvolta atitudini pozitive față de învățare. Dascălii au un rol esențial în promovarea stării de bine. Prin comunicare, feedback constructiv și încurajarea participării active, aceștia contribuie la crearea unui mediu educațional sănătos. Totodată, activitățile extracurriculare, proiectele colaborative și programele de educație socio-emoțională sprijină dezvoltarea competențelor necesare pentru gestionarea emoțiilor și construirea relațiilor interpersonale.

Promovarea unui climat școlar incluziv trebuie să reprezinte o prioritate pentru toate instituțiile de învățământ. Aceasta presupune implicarea profesorilor, a elevilor, a părinților și a comunității în construirea unui mediu bazat pe respect, colaborare și sprijin reciproc.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2017). *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
2. Cucoș, C. (2022). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
3. Păun, E. (1999). *Școala – abordare sociopedagogică*. București: Editura Polirom.
4. Potolea, D., Neacșu, I., Iucu, R. B., Pânișoară, I.-O. (coord.) (2008). *Pregătirea psihopedagogică. Manual pentru definitivat și gradul didactic II*. Iași: Editura Polirom.
5. Vrăsmaș, T. (2018). *Educația incluzivă și școala pentru toți*. București: Editura Universitară.
6. Ministerul Educației (2023). *Repere privind starea de bine în mediul școlar*. București: Ministerul Educației.
7. UNESCO România (2021). *Educația incluzivă – principii și practici*. București.

Climatul educațional incluziv în grădiniță – premisă a stării de bine și a dezvoltării rezilienței la preșcolari

Profesor învățământ preșcolar Oprița Mihaela- Cristina

Profesor învățământ preșcolar Popa-Mazilu Cristiana-Georgiana

Școala Gimnazială Nr.13/ G.P.P Nr.14, Râmnicu Vâlcea

Crearea unui climat educațional în care fiecare copil se simte acceptat, valorizat și în siguranță constituie una dintre preocupările majore ale educației timpurii contemporane. În contextul diversității tot mai accentuate a mediilor familiale, culturale și sociale din care provin copiii, grădinița are responsabilitatea de a oferi un cadru incluziv, care să răspundă nevoilor individuale ale fiecărui preșcolar și să promoveze participarea activă a tuturor la procesul educațional.

În educația timpurie, climatul școlar incluziv reprezintă mai mult decât un concept pedagogic; el se reflectă în modul concret în care copiii sunt primiți, ascultați și implicați în viața grupei. Un mediu incluziv este acela în care fiecare copil are posibilitatea de a participa activ la activități, de a-și exprima opiniile și emoțiile și de a se dezvolta în ritmul propriu, fără teama de a fi judecat sau exclus.

Incluziunea se construiește zi de zi prin relațiile dintre educatoare și copii, dintre copii și colegii lor, dar și prin colaborarea permanentă cu familia. Atmosfera caldă, comunicarea pozitivă și respectul față de particularitățile individuale contribuie la crearea unui sentiment de apartenență, atât de important pentru dezvoltarea armonioasă a copilului. Atunci când preșcolarul se simte acceptat și apreciat, el manifestă mai multă încredere în sine, curiozitate și disponibilitate pentru învățare.

Rolul educatoarei este esențial în construirea unui asemenea climat. Prin atitudinea sa, prin modul în care gestionează situațiile de grup și prin strategiile educaționale utilizate, aceasta poate transforma diversitatea într-o resursă valoroasă de învățare. Fiecare copil aduce în colectiv experiențe, abilități și perspective diferite, iar valorificarea acestora contribuie la dezvoltarea respectului reciproc și a toleranței.

În perioada preșcolară, starea de bine este asociată cu sentimentul de siguranță, cu relațiile pozitive stabilite cu adulții și colegii, cu posibilitatea de a explora și de a învăța într-un mediu lipsit de amenințări și tensiuni. Copilul care se simte bine în grădiniță participă cu plăcere la activități, manifestă interes pentru descoperire și dezvoltă relații armonioase cu cei din jur. În schimb, un climat marcat de respingere, etichetare sau lipsă de sprijin poate afecta atât dezvoltarea emoțională, cât și progresul educațional.

Starea de bine nu se limitează la absența problemelor sau a conflictelor, ci presupune existența unor experiențe pozitive care contribuie la dezvoltarea sentimentului de competență și a imaginii de sine. Copiii au nevoie să fie ascultați, încurajați și apreciați pentru eforturile lor, nu doar pentru rezultate. În acest fel, ei învață să își valorifice resursele personale și să privească dificultățile ca pe oportunități de învățare.

În cadrul activităților zilnice, educatoarea poate susține starea de bine prin utilizarea unui limbaj pozitiv, prin oferirea unor oportunități de alegere și prin crearea unor contexte în care fiecare copil să experimenteze succesul. Micile reușite contribuie la consolidarea încrederii în sine și la dezvoltarea unei atitudini pozitive față de învățare.

Reziliența începe să se construiască prin experiențele cotidiene ale copilului. Gestionarea unui conflict cu un coleg, acceptarea unui eșec într-un joc, depășirea emoțiilor generate de o situație nouă sau găsirea unei soluții la o problemă reprezintă contexte importante pentru dezvoltarea acestei competențe. Reziliența nu presupune evitarea dificultăților, ci învățarea unor modalități eficiente de a le aborda. Din acest motiv, adulții au responsabilitatea de a crea contexte care să îi permită copilului să își exerseze autonomia, să își asume responsabilități și să găsească soluții proprii, beneficiind în același timp de sprijin și încurajare.

Implementarea principiilor incluziunii în grădiniță presupune crearea unor contexte educaționale în care fiecare copil să se simtă acceptat, valorizat și încurajat să participe activ la viața grupului. Activitățile desfășurate zilnic pot contribui semnificativ la dezvoltarea stării de bine și a rezilienței, dacă sunt centrate pe nevoile și particularitățile fiecărui copil.

Bibliografie:

1. Cucoș, Constantin, Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2014
2. Goleman, Daniel, Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche, București, 2008
3. Neacșu, Ioan, Psihologia educației. Fundamente. Procese. Mecanisme. Aplicații, Editura Polirom, Iași, 2018
4. Vărășmaș, Elena, Educația incluzivă și școala pentru toți, Editura Universitară, București, 2018

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată – repere pentru o educație incluzivă și eficientă

Prof. Pădurețu Emil

Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Râmnicu Vâlcea

Diversitatea elevilor reprezintă una dintre caracteristicile definitorii ale școlii contemporane. În cadrul aceleiași clase coexistă elevi cu niveluri diferite de dezvoltare cognitivă, stiluri de învățare variate, interese distincte, ritmuri de lucru diferite și contexte socio-culturale diverse. În acest context, managementul clasei eterogene și aplicarea principiilor pedagogiei diferențiate devin condiții esențiale pentru asigurarea unei educații de calitate, centrate pe nevoile fiecărui elev. Lucrarea evidențiază principalele caracteristici ale clasei eterogene, rolul profesorului în gestionarea diversității și strategiile didactice care facilitează învățarea diferențiată și incluziunea școlară.

Societatea actuală impune sistemului educațional necesitatea de a răspunde diversității tot mai accentuate a populației școlare. Clasele omogene reprezintă mai degrabă o excepție, iar profesorii sunt puși în situația de a gestiona grupuri de elevi care diferă prin capacități intelectuale, nivel de pregătire, motivație, experiențe anterioare și mediu familial. În aceste condiții, managementul clasei eterogene presupune organizarea eficientă a procesului instructiv-educativ astfel încât fiecare elev să beneficieze de oportunități reale de învățare și dezvoltare.

Clasa eterogenă poate fi definită ca un grup educațional în care există diferențe semnificative între elevi în ceea ce privește performanțele școlare, stilurile cognitive, interesele, aptitudinile și particularitățile individuale. Diversitatea poate constitui o provocare pentru cadrul didactic, dar și o resursă valoroasă pentru dezvoltarea competențelor sociale, a colaborării și a respectului reciproc. Profesorul are rolul de a transforma această diversitate într-un factor favorabil învățării, prin crearea unui climat educațional pozitiv și prin utilizarea unor strategii didactice adaptate.

Managementul eficient al unei clase eterogene presupune, în primul rând, cunoașterea aprofundată a elevilor. Identificarea nivelului de pregătire, a intereselor și a nevoilor educaționale permite proiectarea unor activități adecvate și stabilirea unor obiective realiste pentru fiecare categorie de elevi. De asemenea, este necesară organizarea flexibilă a grupurilor de lucru, utilizarea unor metode interactive și promovarea cooperării între elevi.

Un concept esențial în gestionarea diversității îl reprezintă pedagogia diferențiată. Aceasta reprezintă un ansamblu de strategii prin care profesorul adaptează conținuturile, metodele, sarcinile de lucru și modalitățile de evaluare la particularitățile elevilor. Pedagogia diferențiată nu presupune elaborarea unei lecții diferite pentru fiecare elev, ci oferirea unor căi variate de acces la învățare și de demonstrare a progresului.

Aplicarea pedagogiei diferențiate poate fi realizată prin diferențierea conținutului, a procesului de învățare, a produsului final și a mediului educațional. Diferențierea conținutului presupune selectarea și adaptarea informațiilor în funcție de nivelul de pregătire al elevilor. Diferențierea procesului se referă la utilizarea unor metode și activități diverse, care să răspundă stilurilor diferite de învățare. Diferențierea produsului permite elevilor să demonstreze ceea ce au învățat prin modalități variate, precum proiecte, prezentări, portofolii sau produse digitale. În același timp, mediul educațional trebuie organizat astfel încât să favorizeze participarea

activă și sentimentul de apartenență al tuturor elevilor.

Printre strategiile eficiente utilizate în clasele eterogene se numără învățarea prin cooperare, proiectele de grup, centrele de interes, sarcinile cu nivel diferențiat de dificultate și utilizarea tehnologiilor digitale. Aceste metode contribuie la dezvoltarea autonomiei, a responsabilității și a capacității de colaborare. Totodată, evaluarea trebuie să aibă un caracter predominant formativ, accentul fiind pus pe progresul individual și pe feedback-ul constructiv.

Implementarea pedagogiei diferențiate aduce numeroase beneficii. Elevii devin mai implicați în activitățile de învățare, își dezvoltă încrederea în propriile capacități și au șanse mai mari de succes școlar. În același timp, profesorul poate valorifica potențialul fiecărui elev și poate reduce riscul apariției dificultăților de învățare sau al abandonului școlar. Cu toate acestea, aplicarea unei astfel de abordări necesită o bună pregătire profesională, flexibilitate și disponibilitatea de a adapta permanent demersul didactic.

În concluzie, managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă direcții fundamentale ale educației moderne. Diversitatea elevilor nu trebuie percepută ca un obstacol, ci ca o oportunitate de dezvoltare și de îmbogățire a experiențelor de învățare. Prin utilizarea unor strategii didactice adaptate și prin promovarea incluziunii, profesorul poate crea un mediu educațional echitabil, în care fiecare elev să își valorifice potențialul și să atingă performanțe corespunzătoare propriilor posibilități.

Bibliografie

1. Cerghit, Ioan – Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași.
2. Cucoș, Constantin – Pedagogie, Editura Polirom, Iași.
3. Păun, Emil, *Școala – abordare sociopedagogică*, Editura Polirom, Iași.
4. Tomlinson, Carol Ann, *How to Differentiate Instruction in Academically Diverse Classrooms*, ASCD, Alexandria, Virginia.
5. UNESCO, *Guidelines for Inclusion: Ensuring Access to Education for All*, Paris.
6. Ministerul Educației, *Repere pentru educația incluzivă și managementul diversității în școală*, documente curriculare și metodologice în vigoare.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată în cadrul orelor de limba engleză la nivel liceal

*Prof. Papa-Drăgulescu Nadia-Iuliana
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea*

În contextul educației contemporane, profesorii se confruntă tot mai frecvent cu clase eterogene, caracterizate prin diversitatea nivelurilor de pregătire, a stilurilor de învățare, a intereselor și a particularităților individuale ale elevilor. În cadrul orelor de limba engleză la liceu, această diversitate este și mai evidentă, deoarece elevii provin din medii educaționale diferite și au experiențe variate de învățare a limbii străine. În acest context, managementul eficient al clasei și aplicarea principiilor pedagogiei diferențiate devin esențiale pentru asigurarea unui proces instructiv-educativ de calitate și pentru valorificarea potențialului fiecărui elev.

Pedagogia diferențiată reprezintă o abordare educațională centrată pe elev, care urmărește adaptarea procesului de predare-învățare la nevoile, ritmul și capacitățile individuale ale acestuia. Prin aplicarea strategiilor diferențiate, profesorul de limba engleză poate crea un mediu de învățare incluziv și stimulativ, în care fiecare elev să beneficieze de oportunități reale de dezvoltare lingvistică și personală.

Caracteristicile clasei eterogene la nivel liceal

Clasa eterogenă este definită prin existența unor diferențe semnificative între elevi în ceea ce privește nivelul cunoștințelor, motivația pentru învățare, stilurile cognitive, interesele și contextul socio-cultural. În cazul orelor de limba engleză, profesorul poate întâlni elevi care au un nivel avansat de competență lingvistică,

datorită participării la cursuri suplimentare sau expunerii frecvente la limba engleză, dar și elevi care întâmpină dificultăți în utilizarea vocabularului și a structurilor gramaticale de bază. De asemenea, diversitatea poate include elevi cu cerințe educaționale speciale, elevi proveniți din medii dezavantajate sau elevi cu niveluri diferite de motivație și implicare. Aceste particularități influențează direct dinamica grupului și necesită o gestionare atentă din partea profesorului.

Managementul clasei eterogene presupune organizarea eficientă a activităților didactice astfel încât să fie menținute disciplina, motivația și participarea activă a tuturor elevilor. Profesorul trebuie să creeze un climat educațional pozitiv, bazat pe respect reciproc, colaborare și valorizarea diversității.

Rolul managementului clasei în procesul de predare a limbii engleze

Managementul clasei reprezintă ansamblul strategiilor și tehnicilor utilizate de profesor pentru organizarea activităților de învățare și pentru asigurarea unui mediu favorabil dezvoltării competențelor elevilor. În cadrul orelor de limba engleză, un management eficient al clasei contribuie la creșterea participării elevilor și la dezvoltarea competențelor de comunicare. Printre strategiile de management aplicabile în clasele eterogene se numără:

- stabilirea unor reguli clare de comportament și colaborare;
- organizarea activităților pe grupe și perechi;
- utilizarea metodelor interactive și participative;
- monitorizarea permanentă a progresului elevilor;
- oferirea unui feedback constructiv și individualizat.

Activitățile de lucru în echipă sunt deosebit de utile în predarea limbii engleze, deoarece facilitează comunicarea și învățarea prin cooperare. Grupurile pot fi organizate fie omogen, pentru consolidarea anumitor competențe, fie eterogen, pentru a încuraja sprijinul reciproc și schimbul de experiențe între elevi. În plus, utilizarea tehnologiilor digitale și a resurselor multimedia contribuie la diversificarea strategiilor didactice și la creșterea interesului elevilor pentru învățarea limbii engleze.

Pedagogia diferențiată – principii și aplicabilitate

Conceptul de pedagogie diferențiată a fost dezvoltat pentru a răspunde nevoilor individuale ale elevilor și pentru a promova echitatea în educație. Această abordare pornește de la ideea că elevii nu învață în același ritm și nu răspund identic la aceleași metode de predare. Aplicarea pedagogiei diferențiate presupune adaptarea următoarelor componente ale procesului educațional:

- **Diferențierea conținutului** - Profesorul poate selecta și adapta materialele didactice în funcție de nivelul de competență al elevilor. De exemplu, la o lecție despre protecția mediului, elevii cu nivel avansat pot analiza articole autentice din presa internațională, în timp ce elevii cu nivel mediu sau începător pot lucra cu texte simplificate și exerciții de vocabular.
- **Diferențierea procesului de învățare** - Activitățile pot fi organizate astfel încât să răspundă diferitelor stiluri de învățare. Elevii vizuali pot beneficia de imagini, videoclipuri și prezentări interactive, în timp ce elevii auditivi pot învăța prin dialoguri, podcasturi și exerciții de ascultare.
- **Diferențierea produsului final** - Profesorul poate permite elevilor să demonstreze ceea ce au învățat prin modalități diferite. Astfel, unii elevi pot realiza o prezentare orală, alții un eseu, un poster sau un proiect digital în limba engleză.
- **Diferențierea evaluării** - Evaluarea trebuie să țină cont de progresul individual și de nivelul de dezvoltare al fiecărui elev. Pe lângă evaluarea sumativă, profesorul poate utiliza metode formative, precum portofoliul, autoevaluarea și evaluarea între colegi.

Strategii didactice diferențiate în predarea limbii engleze

În practica educațională, profesorul de limba engleză poate utiliza numeroase strategii pentru a răspunde diversității din clasă. Una dintre cele mai eficiente metode este învățarea prin proiecte. Aceasta permite elevilor să lucreze în ritm propriu, să își valorifice interesele și să dezvolte competențe de comunicare autentică. De exemplu, elevii pot realiza un proiect despre cultura unei țări vorbitoare de limba engleză, folosind surse variate și prezentând rezultatele într-un format ales de ei. O altă strategie eficientă este utilizarea sarcinilor gradate (tiered tasks), prin care elevii primesc activități cu grade diferite de dificultate, având însă același obiectiv de învățare. Astfel, toți elevii pot participa activ și pot experimenta succesul școlar.

Centrele de învățare reprezintă o altă modalitate de diferențiere. În cadrul unei lecții, elevii pot trece prin mai multe stații de lucru, fiecare concentrându-se pe dezvoltarea unei competențe specifice: citire, scriere,

ascultare sau comunicare orală. De asemenea, utilizarea platformelor educaționale digitale oferă oportunități suplimentare de personalizare a învățării. Aplicațiile interactive permit adaptarea exercițiilor la nivelul fiecărui elev și oferă feedback imediat.

Avantajele și provocările pedagogiei diferențiate

Implementarea pedagogiei diferențiate în cadrul orelor de limba engleză aduce numeroase beneficii. În primul rând, crește motivația elevilor, deoarece aceștia primesc sarcini adecvate nivelului lor de pregătire. În al doilea rând, contribuie la dezvoltarea autonomiei și a responsabilității pentru propria învățare. Totodată, această abordare favorizează incluziunea și reduce riscul de marginalizare a elevilor care întâmpină dificultăți.

Cu toate acestea, aplicarea pedagogiei diferențiate presupune și anumite provocări. Profesorul trebuie să investească timp suplimentar în planificarea lecțiilor și în elaborarea materialelor adaptate. Gestionarea simultană a mai multor tipuri de activități poate fi dificilă, mai ales în clasele numeroase. De asemenea, evaluarea individualizată necesită competențe pedagogice și organizatorice avansate.

Succesul acestei abordări depinde de formarea continuă a cadrelor didactice, de accesul la resurse educaționale adecvate și de sprijinul instituțional oferit de școală.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă elemente fundamentale ale procesului educațional modern, mai ales în cadrul orelor de limba engleză la liceu. Diversitatea elevilor nu trebuie percepută ca un obstacol, ci ca o oportunitate de dezvoltare și îmbogățire a experienței de învățare. Prin aplicarea strategiilor diferențiate și printr-un management eficient al clasei, profesorul poate crea un mediu educațional incluziv, motivant și orientat spre succesul fiecărui elev. Într-o societate caracterizată de diversitate și schimbare continuă, dezvoltarea competențelor lingvistice și interculturale ale elevilor devine o prioritate. Pedagogia diferențiată oferă cadrul necesar pentru valorificarea potențialului individual al elevilor și pentru formarea unor tineri capabili să comunice eficient și să se adapteze cerințelor unei lumi globalizate.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Panișoară, I. O. (2015). *Profesorul de succes*. Iași: Editura Polirom.
3. Scrivener, J. (2011). *Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching*. Oxford: Macmillan Education.
4. Tomlinson, C. A. (2017). *How to Differentiate Instruction in Academically Diverse Classrooms*. Alexandria, VA: ASCD.

Reziliența în mediul școlar

*Prof. Păușescu Ioana Consuela
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea*

Reziliența reprezintă capacitatea unei persoane de a face față dificultăților, stresului și schimbărilor, adaptându-se pozitiv și continuând să se dezvolte. În mediul școlar, reziliența este esențială atât pentru elevi, cât și pentru cadrele didactice, deoarece școala este un spațiu în care apar frecvent provocări legate de învățare, relații sociale, evaluări și dezvoltare personală.

Reziliența nu este o trăsătură înnăscută și permanentă, ci o capacitate care poate fi dezvoltată prin experiențe, educație și sprijin social.

Mediul școlar poate genera diverse situații stresante: examene, dificultăți de învățare, conflicte cu colegii, schimbări familiale sau presiunea performanței academice. În acest context, reziliența contribuie la:

- gestionarea eficientă a emoțiilor;
- menținerea motivației pentru învățare;
- dezvoltarea încrederii în sine;
- adaptarea la schimbări și situații noi;

- reducerea riscului de abandon școlar;
- îmbunătățirea relațiilor sociale.

Elevii rezilienți privesc eșecul ca pe o oportunitate de învățare și sunt mai dispuși să caute soluții atunci când întâmpină dificultăți.

Dezvoltarea rezilienței este influențată de mai mulți factori:

➤ **Sprijinul familiei**

Familia oferă siguranță emoțională și modele de comportament care îi ajută pe copii să gestioneze provocările. Relațiile bazate pe încredere și comunicare contribuie la dezvoltarea rezilienței.

➤ **Relația cu profesorii**

Profesorii au un rol important în crearea unui climat educațional pozitiv. Încurajarea, feedback-ul constructiv și susținerea elevilor sporesc sentimentul de competență și încredere.

➤ **Relațiile cu colegii**

Prietenia și apartenența la grup contribuie la dezvoltarea stimei de sine și la reducerea sentimentului de izolare.

➤ **Competențele socio-emoționale**

Abilitățile de comunicare, autocontrolul, empatia și rezolvarea problemelor facilitează adaptarea la situațiile dificile.

Școala poate contribui activ la formarea rezilienței prin:

- promovarea unui climat școlar sigur și incluziv;
- dezvoltarea programelor de educație socio-emoțională;
- încurajarea colaborării și a muncii în echipă;
- valorizarea progresului individual, nu doar a performanței;
- implicarea elevilor în activități extracurriculare;
- dezvoltarea abilităților de rezolvare a conflictelor.

De asemenea, profesorii pot utiliza metode interactive și activități care stimulează autonomia, creativitatea și gândirea critică.

Elevii care dezvoltă reziliență prezintă numeroase avantaje:

- rezultate academice mai bune;
- nivel redus de anxietate și stres;
- capacitate crescută de adaptare;
- relații sociale mai sănătoase;
- încredere în propriile forțe;
- perseverență în atingerea obiectivelor.

Reziliența reprezintă o competență esențială pentru succesul și bunăstarea elevilor. Prin colaborarea dintre familie, școală și comunitate, elevii pot dobândi resursele necesare pentru a depăși dificultățile și pentru a se dezvolta armonios atât din punct de vedere academic, cât și personal.

Bibliografie

1. Psihologia pozitivă, București: Editura Trei, 2019.
2. www.didactic.ro

Valorizarea diversității în grădiniță prin management educațional și pedagogie diferențiată

Prof. învă. preșcolar: Peche Alina-Marieta

Prof. învă. preșcolar: Cupăreanu Raluca-Maria

Școala Gimnazială Nr. 13/Grădinița cu P.P. Nr. 14 Râmnicu Vâlcea

Societatea contemporană promovează tot mai mult principiile echității, incluziunii și respectului pentru diversitate, iar aceste valori se reflectă în mod direct în activitatea desfășurată în grădiniță. În cadrul grupelor de preșcolari întâlnim copii care se diferențiază prin ritmul de dezvoltare, nivelul de achiziții, interese, stiluri de învățare, experiențe de viață și contexte familiale. Această diversitate transformă grupa într-un mediu educațional eterogen, în care cadrul didactic este chemat să identifice și să valorifice particularitățile fiecărui copil. În acest context, managementul clasei și pedagogia diferențiată devin elemente fundamentale ale procesului instructiv-educativ, contribuind la crearea unui climat favorabil dezvoltării armonioase și progresului individual al tuturor copiilor.

Învățământul preșcolar reprezintă prima etapă instituționalizată a educației și are un rol esențial în formarea personalității copilului. În această perioadă, diferențele individuale sunt evidente și influențează modul în care copiii participă la activități, relaționează cu cei din jur și își construiesc propriile experiențe de învățare. Unii copii învață rapid și manifestă interes pentru activități complexe, în timp ce alții au nevoie de sprijin suplimentar, de timp mai îndelungat pentru realizarea sarcinilor sau de experiențe concrete pentru a înțelege anumite concepte. De asemenea, în aceeași grupă pot exista copii proveniți din medii culturale diferite, copii bilingvi sau copii cu cerințe educaționale speciale. Toate aceste aspecte impun adoptarea unor practici educaționale flexibile și adaptate nevoilor individuale.

Managementul clasei eterogene presupune organizarea eficientă a mediului educațional astfel încât fiecare copil să beneficieze de oportunități reale de învățare și dezvoltare. Rolul educatoarei nu se limitează la transmiterea de informații, ci include coordonarea relațiilor dintre copii, gestionarea comportamentelor, stimularea participării active și crearea unui climat afectiv pozitiv. Un mediu educațional bine organizat oferă siguranță emoțională, încurajează cooperarea și contribuie la dezvoltarea autonomiei copiilor.

În practica educațională, organizarea spațiului pe centre de interes reprezintă una dintre cele mai eficiente modalități de gestionare a diversității din grupă. Centrele tematice permit copiilor să exploreze, să descopere și să învețe în ritmul propriu, alegând activități care corespund intereselor și nivelului lor de dezvoltare. În același timp, această organizare facilitează observarea individuală a copiilor și adaptarea intervențiilor educaționale în funcție de nevoile identificate.

O altă componentă importantă a managementului clasei este construirea unui climat bazat pe respect reciproc, empatie și acceptarea diferențelor. Copiii trebuie să se simtă valorizați și acceptați, indiferent de particularitățile lor. Atitudinea educatoarei influențează semnificativ relațiile din grupă și contribuie la formarea unor comportamente sociale pozitive. Prin activități de cooperare, jocuri de grup și situații de învățare colaborativă, copiii învață să comunice eficient, să respecte opiniile celorlalți și să ofere sprijin colegilor.

În acest context, pedagogia diferențiată reprezintă o strategie educațională esențială pentru valorificarea potențialului fiecărui copil. Conceptul de diferențiere a instruirii are la bază ideea că nu toți copiii învață în același mod și în același ritm. Prin urmare, procesul educațional trebuie adaptat caracteristicilor individuale, astfel încât fiecare copil să poată progresa în funcție de propriile posibilități.

Aplicarea pedagogiei diferențiate în grădiniță presupune diversificarea conținuturilor, a metodelor de lucru și a modalităților de evaluare. În cadrul aceleiași activități, copiii pot primi sarcini diferite, adaptate nivelului lor de dezvoltare. De exemplu, într-o activitate de cunoaștere a mediului cu tema „Animalele sălbatice”, unii copii pot identifica și descrie caracteristicile animalelor, alții pot realiza clasificări după criterii simple, iar cei care întâmpină dificultăți pot recunoaște și denumi animalele cu ajutorul imaginilor. Toți copiii participă la aceeași activitate, însă cerințele sunt adaptate astfel încât fiecare să experimenteze succesul și să își dezvolte competențele.

Diferențierea poate fi realizată și prin utilizarea unor metode interactive și participative, precum jocul didactic, învățarea prin descoperire, proiectele tematice, dramatizările sau activitățile practice. Aceste metode permit implicarea activă a copiilor și răspund diversității stilurilor de învățare. În același timp, ele contribuie la dezvoltarea creativității, a gândirii critice și a capacității de rezolvare a problemelor.

Evaluarea diferențiată ocupă, de asemenea, un loc important în procesul educațional. În învățământul preșcolar, accentul trebuie pus pe evaluarea progresului individual și nu pe compararea copiilor între ei. Observarea sistematică, portofoliul, fișele de progres și analiza produselor activității oferă informații relevante despre evoluția fiecărui copil și permit adaptarea demersului didactic la nevoile identificate.

Experiența didactică demonstrează că aplicarea principiilor pedagogiei diferențiate contribuie la creșterea motivației pentru învățare, la dezvoltarea încrederii în sine și la îmbunătățirea relațiilor dintre copii. Atunci când activitățile sunt adaptate posibilităților individuale, copiii participă cu interes, se implică activ și manifestă satisfacție față de propriile realizări. În plus, diferențierea reduce riscul apariției frustrărilor și facilitează integrarea tuturor copiilor în viața grupei.

În concluzie, managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă direcții esențiale ale educației preșcolare moderne. Diversitatea existentă în grupă trebuie privită ca o resursă educațională valoroasă și nu ca o dificultate. Prin organizarea eficientă a mediului educațional, construirea unui climat incluziv și adaptarea activităților la particularitățile individuale ale copiilor, educatoarea contribuie la dezvoltarea armonioasă a fiecărui preșcolar și la asigurarea unor șanse reale de succes pentru toți. Astfel, grădinița devine un spațiu în care fiecare copil este respectat, valorizat și sprijinit să își atingă potențialul maxim.

Bibliografie

1. Constantin Cucos (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educație timpurie*. București.
3. Ministerul Educației (2019). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*. București.
4. Ioan Cerghit (2008). *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*. Iași: Editura Polirom.

Pedagogia diferențiată – premisă a managementului eficient al grupei de preșcolari

*Prof. educație timpurie Petriceanu Cecilia
Liceul de Turism Și Servicii Publice „Neagoe Basarab” Călimanești*

Diversitatea copiilor reprezintă o caracteristică fundamentală a grupelor de grădiniță. Diferențele de vârstă, ritm de dezvoltare, stil de învățare, nivel cognitiv, particularități socio-emoționale și contexte familiale transformă grupa de preșcolari într-un mediu educațional eterogen. În acest context, managementul eficient al clasei și aplicarea principiilor pedagogiei diferențiate devin condiții esențiale pentru asigurarea unui proces educativ incluziv și de calitate.

Pedagogia diferențiată urmărește adaptarea strategiilor didactice la nevoile individuale ale fiecărui copil, oferind oportunități egale de învățare și dezvoltare. În mediul preșcolar, această abordare contribuie la valorificarea potențialului fiecărui copil și la prevenirea situațiilor de excludere sau eșec educațional.

Managementul clasei eterogene presupune organizarea și coordonarea activităților educative astfel încât să fie respectate particularitățile individuale ale copiilor. Educatorul are rolul de facilitator al învățării, creând un climat educațional bazat pe acceptare, cooperare și respect reciproc.

O strategie eficientă constă în organizarea activităților pe centre de interes, unde copiii pot desfășura

sarcini adaptate nivelului lor de dezvoltare. De exemplu, în cadrul unei activități cu tema „Toamna”, un grup de copii poate realiza un colaj folosind materiale naturale, în timp ce alți copii pot clasifica frunze după formă și culoare sau pot formula propoziții despre schimbările din natură. Astfel, aceeași temă este abordată la niveluri diferite de complexitate.

De asemenea, stabilirea unor reguli clare și utilizarea rutinei zilnice contribuie la gestionarea eficientă a diversității din grupă. Copiii dobândesc sentimentul de siguranță și predictibilitate, ceea ce favorizează participarea activă la activități.

Pedagogia diferențiată se bazează pe ideea că fiecare copil învață în mod diferit și necesită experiențe educaționale adaptate propriilor caracteristici. Diferențierea poate fi realizată prin conținut, proces, produs și mediul de învățare.

În practica preșcolară, educatoarea utilizează fișe de lucru cu grade diferite de dificultate. Spre exemplu, în cadrul unei activități matematice despre numerație, unii copii pot identifica și număra obiecte până la 5, în timp ce alții pot realiza exerciții de asociere a cifrei cu mulțimea corespunzătoare până la 10.

O altă metodă este organizarea muncii pe grupuri mici. În cadrul unei activități de dezvoltare a limbajului, educatorul poate lucra individual cu copiii care întâmpină dificultăți de exprimare, în timp ce ceilalți participă la jocuri de rol sau activități de povestire. Această abordare permite sprijinirea fiecărui copil în funcție de nevoile sale specifice.

Jocul didactic reprezintă un instrument valoros al pedagogiei diferențiate. Prin intermediul său, copiii pot participa la activități adaptate nivelului lor de dezvoltare, menținându-se motivația și interesul pentru învățare. De exemplu, în jocul „Găsește perechea”, unii copii pot asocia imagini identice, iar alții pot realiza asocieri pe baza unor criterii mai complexe, precum funcționalitatea obiectelor sau relațiile logice dintre acestea.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată constituie elemente fundamentale ale educației preșcolare moderne. Prin adaptarea strategiilor didactice la particularitățile individuale ale copiilor, educatorul creează un mediu incluziv, stimulat și echitabil. Aplicarea metodelor diferențiate contribuie la dezvoltarea armonioasă a fiecărui copil, la creșterea motivației pentru învățare și la valorificarea potențialului individual. Astfel, grădinița devine un spațiu educațional în care diversitatea este recunoscută și transformată într-o resursă pentru dezvoltare.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2017). Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
2. Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
3. Iucu, R. B. (2006). Managementul clasei de elevi. Iași: Editura Polirom.
4. Joița, E. (2010). Pedagogie și elemente de psihologie școlară. București: Editura Arves.
5. Curriculum pentru educația timpurie (2019). București: Ministerul Educației Naționale.

1. Introducere și fundal

Am ales să vin cu un rezumat al acestei cărți, deoarece cartea oferă o radiografie clară a egalității de șanse între femei și bărbați în România, concentrându-se asupra discriminărilor structurale și a barierei mentale profunde care împiedică realizarea acestei egalități. Autoarele trag un semnal de alarmă asupra faptului că, în ciuda adoptării unor legi și politici europene, realitatea socială este marcată de o lipsă de progres în domeniul egalității de gen.

Cartea se bazează pe cercetări sociologice, statistici oficiale și mărturii personale pentru a demonstra divergențele puternice care persistă în diverse domenii: educație, ocuparea forței de muncă, raporturi familiale, violență de gen și participarea în viața publică.

2. Inegalitățile în educație și formare profesională

Statistica arată o situație aparent paradoxală: femeile române au acces larg la educație și chiar obțin rezultate superioare în multe cazuri. Totuși, alegerea specializărilor studiate este adesea influențată de stereotipurile de gen, iar femeile sunt subreprezentate în domenii precum ingineria, IT, științele exacte, domenii care oferă cele mai bine plătite și respectate locuri de muncă.

Astfel, deși educația formală pare egalitară, orientarea către anumite cariere reproduce inegalitățile în forța de muncă. Se menționează rolul părinților, profesorilor și al mass-mediei în întărirea acestor stereotipuri.

3. Piața muncii: discriminare și segmentare de gen

Femeile întâmpină numeroase obstacole pe piața muncii, dintre care cele mai importante sunt:

- **Segregarea ocupațională:** femeile sunt concentrate în sectoare cu salarii mai mici, precum educația, sănătatea, serviciile sociale, în timp ce bărbații predomină în industriile tehnice și în leadership.
- **Diferențele salariale:** salariile femeilor sunt, în medie, cu 10-15% mai mici decât ale bărbaților pentru același tip de muncă, un fenomen pus pe seama discriminării, a întreruperilor din cauza concediului pentru creșterea copilului și a accesului inegal la poziții de decizie.
- **Discriminarea directă** la angajare, mai ales când candidatele sunt în vârstă fertilă sau au copii, sau atunci când există prejudecăți asupra flexibilității și dedicării femeii.
- **Lipsa susținerii pentru echilibrul muncă-familie**, concretizată în insuficiența creșelor și grădinițelor, și în responsabilități casnice asimetric împărțite.

Cartea subliniază că aceste probleme afectează mai ales femeile din mediul rural și pe cele din categorii sociale vulnerabile.

4. Stereotipurile și normele de gen în familie și societate

Aspectul cultural este un factor esențial în perpetuarea inegalităților. Stereotipurile legate de rolul femeii și bărbatului se reflectă în modul în care sunt împărțite sarcinile casnice și în așteptările privind cariera femeilor.

Femeile sunt adesea percepute ca principala forță pentru îngrijirea familiei, responsabilitatea copiilor și menținerea căminului, în timp ce bărbații sunt considerați cei care trebuie să asigure venitul familiei. Acest model tradițional îi limitează pe amândoi: femeile au mai puține oportunități de carieră, iar bărbații sunt excluși din participarea activă la viața familială.

Pe plan social, aceste norme influențează deciziile politice și modul în care serviciile sociale și de sănătate sunt structurate.

5. Violența împotriva femeilor

O secțiune detaliată este dedicată violenței de gen, un fenomen alarmant în România. Cartea descrie violența domestică, sexuală și psihologică ca fiind răspândită, dar subraportată.

Statisticile oficiale sunt doar vârful icebergului, pentru că multe victime nu caută ajutor din cauza fricii, rușinii sau a lipsei de încredere în instituții. Sistemul de justiție și cel social sunt în mare măsură insuficient pregătite pentru a răspunde eficient și pentru a proteja victimele.

De asemenea, sunt evidențiate legăturile dintre stereotipurile de gen și toleranța socială față de violență, care perpetuează un cerc vicios.

6. Legislativ și politici publice

România a integrat în legislație norme europene privind egalitatea de gen și anti-discriminare, precum Legea Egalității de Șanse și Strategia Națională pentru Egalitate de Șanse între femei și bărbați. Cu toate acestea, implementarea a fost lentă și superficială.

Problemele majore care împiedică progresul sunt:

- lipsa unor bugete adecvate pentru implementarea programelor,
- nerespectarea legilor în practică,
- lipsa de pregătire și conștientizare a personalului instituțiilor implicate,
- rezistența culturală și politică la schimbare.

Autoarele propun crearea unor mecanisme eficiente de monitorizare și sancționare, precum și implicarea societății civile pentru a menține presiunea asupra autorităților.

7. Recomandări pentru schimbare socială

Cartea încheie cu o serie de recomandări concrete pentru:

- **Educație:** introducerea educației pentru egalitate de gen încă din școala primară, politici pentru descurajarea stereotipurilor și promovarea modelelor pozitive.
- **Piața muncii:** măsuri pentru eliminarea discriminării, creșterea reprezentării femeilor în poziții de conducere, facilități reale pentru echilibru viață-profesie.
- **Protecția femeilor:** îmbunătățirea rețelei de protecție pentru victimele violenței, campanii împotriva violenței de gen.
- **Schimbarea mentalităților:** implicarea bărbaților în promovarea egalității, încurajarea împărțirii responsabilităților familiale.
- **Politici publice:** asigurarea unei implementări eficiente a legii și a politicilor de egalitate, creșterea transparenței și participării publice.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența: note din cabinetul unui consilier școlar

Profesor Consilier Școlar Poenaru Maria Alexandra,
Școala Gimnazială „General David Praporgescu”, Câineni

Săptămâna trecută, în cabinetul meu, am gestionat trei crize de anxietate înainte de o simulare, un conflict izbucnit pe un grup de WhatsApp care a blocat dinamica unei clase întregi și am avut două discuții lungi cu profesori epuizați. Aceasta este realitatea brută din școlile noastre în ziua de azi. Nu mai vorbim de mult despre o simplă orientare în carieră; cabinetul de consiliere a devenit un spațiu de prim ajutor emoțional într-un sistem în care, adesea, un singur consilier are în grijă peste 700 sau 800 de elevi.

În acest zgomot cotidian, concepte precum „climat incluziv”, „well-being” sau „reziliență” nu sunt doar teorii dintr-un manual de psihopedagogie sau indicatori de bifat în rapoarte. Pentru mine, ele reprezintă instrumente zilnice de supraviețuire emoțională pentru copiii cu care lucrez.

Realitatea din bănci: De ce ne fuge pământul de sub picioare?

Dacă privim sincer în clasele noastre, vedem copii supuși unei presiuni uriașe. Pe de o parte, este goana după note și performanță academică, alimentată deopotrivă de părinți și de sistem. Pe de altă parte, este presiunea socială din online, fenomenul de cyberbullying și o nevoie acută de validare care îi lasă pe mulți elevi complet vulnerabili.

Când vorbesc cu colegii profesori în cancelarie, le explic mereu că aceste trei elemente — incluziunea, starea de bine și reziliența — sunt interconectate ca piesele unui domino:

Dacă un elev simte că nu aparține clasei (pentru că are un ritm de învățare diferit, cerințe educaționale speciale sau pur și simplu este mai retras), el se va simți marginalizat. Nu putem avea un climat incluziv fără acceptare grosieră, de la firul ierbii.

Fără această acceptare, starea de bine (well-being-ul) este imposibilă. Un copil speriat, stresat sau deconectat nu poate fi atent la ore. Creierul lui este în mod de supraviețuire, nu de învățare.

Iar reziliența nu apare de la sine. Ea este „mușchiul psihologic” pe care copilul și-l dezvoltă doar atunci când are un mediu sigur în care să poată greși fără să fie etichetat sau judecat.

Ce putem face concret? Schimbări mici cu impact major

Din experiența mea de la cabinet, campaniile mari și formale nu schimbă atmosfera dintr-o școală. Schimbarea vine din micro-rutinele zilnice și din modul în care gestionăm relațiile din clasă. Iată ce propun și ce încerc să implementez alături de colegii mei cadre didactice:

1. Reguli co-create, nu impuse

La începutul anului sau al semestrelor, le recomand diriginților să nu mai vină cu regulamentul gata listat pentru a fi semnat mecanic. Când merg la orele de dirigenție, îi provoc pe elevi să își stabilească singuri regulile grupului: „Cum reacționăm când cineva greșește la tablă?”, „Ce facem când un coleg e lăsat singur în recreație?”. Când regulile vin de la ei, gradul de incluziune crește, iar bullying-ul scade pentru că normele sunt asumate, nu dictate de sus în jos.

2. Check-in-ul emoțional de 3 minute

Nu avem nevoie de activități mamut pentru a măsura starea de bine. Le sugerez profesorilor un exercițiu simplu la începutul orelor: un tur rapid, fie anonim pe bilețele, fie prin ridicare de mâini sau aplicații simple pe telefon Mentimeter/Padlet (acolo unde sunt permise), în care elevii dau o „notă” stării lor din acea zi de la 1 la 10. Acest simplu gest le transmite copiilor mesajul: „***Vă văd, îmi pasă de cum sunteți, nu doar de ceea ce știți***”.

3. Schimbarea culturii „greșelii”

În școala de azi, nota mică sau eșecul este privit ca o catastrofă personală. Pentru a crește copii rezilienți, trebuie să redefinim greșeala în fața clasei. În cadrul sesiunilor de consiliere, dar și în discuțiile cu profesorii,

pun accent pe feedback-ul formativ: lăudăm efortul și progresul, nu doar rezultatul perfect. Când un elev înțelege că o notă proastă este doar o etapă a învățării, nu o etichetă permanentă, el va găsi resurse interne să se ridice și să meargă mai departe.

În loc de concluzie, doresc să ofer o trecere necesară de la control la conectare

Ca consilier școlar, concluzia mea după sute de ore de discuții cu elevi, părinți și profesori este una clară: starea de bine nu se reglementează prin hârtii.

<https://www.youtube.com/watch?v=tD9RdOJ9kLY>

Acest material video funcționează ca un ghid metodologic esențial pentru cadrele didactice și consilieri, demontând mitul că un climat școlar pozitiv se construiește de la sine sau doar prin regulamente rigide. Pilonul central al materialului este ideea că siguranța emoțională și acceptarea sunt precondiții absolute pentru actul de învățare.

Principalele direcții de acțiune și concluzii desprinse din ghid includ trecerea de la control la conectare: Ghidul pune accentul pe importanța modului în care profesorul își începe ora. Un climat pozitiv se construiește în primele minute, prin validarea prezenței fiecărui copil. Schimbarea de paradigmă constă în transformarea clasei dintr-un spațiu de evaluare continuă într-o comunitate de suport.

Pași esențiali pentru acceptare și sprijin îi reprezintă ascultarea activă și non-judicativă: Copiii care se simt ascultați devin mult mai deschiși să colaboreze și să își exprime vulnerabilitățile înainte ca acestea să escaladeze în comportamente agresive sau retragere socială.

Valorizarea diversității (Designul Incluziv): Fiecare elev trebuie să își găsească un rol în ecosistemul clasei. Ghidul oferă repere clare despre cum integrarea copiilor cu ritmuri diferite de învățare sau cerințe educaționale speciale (CES) nu trebuie să fie o excepție, ci norma zilnică.

Gestionarea constructivă a conflictelor: Conflictele nu sunt privite ca abateri ce trebuie neapărat pedepsite, ci ca oportunități de învățare socio-emoțională, unde accentul se pune pe repararea relației și pe responsabilizare, nu pe rușine.

Ca consilier școlar, rezonез total cu viziunea acestui ghid. El reconfirmă ceea ce observ zilnic în cabinet: atunci când un copil simte că profesorul sau colectivul îl acceptă așa cum este — cu toate fricile, greșelile sau lacunele lui academice — nivelul de cortisol (stres) scade, iar mintea lui devine, în sfârșit, disponibilă pentru performanță și reziliență. Acest video este o resursă excelentă de micro-practici pe care orice cadru didactic le poate aplica de mâine la clasă, fără să aibă nevoie de resurse financiare sau logistice suplimentare, ci doar de disponibilitate relațională.

Dacă vrem școli în care copiii să vină cu plăcere și să fie rezilienți în fața provocărilor vieții, trebuie să facem o tranziție urgentă de la un management bazat exclusiv pe control, pedepse și note, la un *management al relațiilor și al conectării*. Doar în momentul în care un elev se simte în siguranță și acceptat la școală, mintea lui devine cu adevărat liberă să învețe, să exploreze și să performeze.

Bibliografie

1. „Surselor teoretice clasice (Băban, Dweck) li se adaugă cazuistica zilnică din cabinetul de consiliere și realitatea statisticilor oferite de rapoartele naționale privind starea de bine a elevilor români.”
2. Băban, A. (coord.) (2011). Consiliere psihopedagogică. Ghid metodologic pentru profesori și consilieri școlari. Cluj-Napoca: Editura ASCR. (Lucrarea de referință în România pentru micro-rutinele de check-in emoțional și dezvoltare personală).
3. Dweck, C. (2017). Mindset: O nouă psihologie a succesului. Cum putem învăța să ne atingem potențialul. București: Editura Curtea Veche. (Sursa teoretică pentru capitolul „Schimbarea culturii greșelii” și feedback-ul bazat pe efort, nu pe notă).
4. Ghid video tematic: „Cum construim un climat școlar pozitiv? Pași esențiali prin care fiecare copil se poate simți acceptat și sprijinit în mediul educațional” – Resursă digitală multimedia de bune practici în managementul relațiilor și conectării la clasă.
5. Goleman, D. (2018). Inteligența emoțională. București: Editura Curtea Veche. (Pilonul central pentru înțelegerea rezilienței emoționale în bănci).

6. Ministerul Educației / Proiecte POCU (2023). Ghid de bune practici pentru incluziunea copiilor cu CES în școala de masă. Platformele de resurse educaționale deschise (RED).

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată

Prof. Popa Andra-Ioana

Grădinița Pestisorul de Aur, București, sector 3

Diversitatea reprezintă una dintre caracteristicile definitorii ale școlii contemporane. În fiecare clasă se regăsesc elevi cu niveluri diferite de dezvoltare intelectuală, cu interese variate, ritmuri distincte de învățare și experiențe de viață diferite. Această realitate transformă clasa într-un spațiu complex, în care profesorul trebuie să găsească modalități eficiente de a răspunde nevoilor tuturor elevilor. În acest context, managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată devin elemente esențiale pentru asigurarea unui proces educațional de calitate și pentru promovarea incluziunii școlare.

Clasa eterogenă nu mai reprezintă o excepție, ci o caracteristică obișnuită a sistemului educațional actual. Diferențele dintre elevi pot fi determinate de nivelul cunoștințelor anterioare, de stilurile de învățare, de mediul familial sau de particularitățile individuale. Din această perspectivă, rolul profesorului nu se limitează la transmiterea informațiilor, ci presupune organizarea și coordonarea unui mediu educațional în care fiecare elev să se simtă valorizat și să aibă șansa de a progresa. Managementul clasei eterogene înseamnă mai mult decât menținerea disciplinei; el presupune crearea unui climat bazat pe respect, cooperare și acceptarea diferențelor.

În opinia mea, una dintre cele mai importante provocări ale cadrului didactic este identificarea echilibrului dintre cerințele comune ale programei școlare și nevoile individuale ale elevilor. O abordare uniformă, în care toți elevii primesc aceleași sarcini și sunt evaluați exclusiv prin aceleași criterii, poate conduce la demotivare și chiar la eșec școlar. Elevii cu dificultăți de învățare pot resimți frustrări, în timp ce elevii cu potențial ridicat se pot plictisi și își pot pierde interesul pentru activitățile școlare. De aceea, pedagogia diferențiată reprezintă o soluție eficientă pentru valorificarea diversității și pentru adaptarea procesului educativ la particularitățile fiecărui copil.

Pedagogia diferențiată pornește de la ideea că fiecare elev este unic și învață într-un mod propriu. Aceasta nu înseamnă realizarea unor lecții complet diferite pentru fiecare elev, ci adaptarea conținuturilor, a strategiilor didactice și a modalităților de evaluare astfel încât fiecare copil să poată participa activ la procesul de învățare. Profesorul poate utiliza metode variate, activități pe grupe, proiecte, jocuri didactice sau sarcini diferențiate în funcție de nivelul de pregătire și de interesele elevilor. Prin aceste strategii, elevii sunt încurajați să învețe în ritmul propriu și să își dezvolte competențele într-un mod autentic.

Un exemplu practic al aplicării pedagogiei diferențiate poate fi observat în cadrul unei lecții de Limba și literatura română. Atunci când elevii lucrează pe baza aceluiași text, profesorul poate propune sarcini diferite: unii elevi identifică personajele și ideile principale, alții realizează un rezumat, iar cei cu un nivel mai avansat creează un final alternativ sau formulează argumente privind comportamentul personajelor. Deși activitatea are aceeași temă, gradul de dificultate și complexitatea cerințelor sunt adaptate nevoilor fiecărui grup. În acest mod, toți elevii sunt implicați și au posibilitatea de a experimenta succesul școlar.

Consider că unul dintre cele mai importante beneficii ale pedagogiei diferențiate este dezvoltarea încrederii în sine a elevilor. Atunci când sarcinile sunt accesibile și relevante pentru nivelul lor de pregătire, elevii devin mai motivați și mai dispuși să participe la activitățile didactice. În același timp, această abordare contribuie la formarea unui climat pozitiv în clasă, în care competiția excesivă este înlocuită de colaborare și respect reciproc. Elevii învață să accepte diferențele dintre ei și să privească diversitatea ca pe o resursă valoroasă pentru dezvoltarea personală și socială.

Managementul eficient al clasei eterogene presupune și o colaborare permanentă între profesor, familie și comunitate. Comunicarea deschisă cu părinții permite identificarea nevoilor reale ale elevilor și găsirea unor soluții adecvate pentru sprijinirea acestora. Totodată, utilizarea resurselor comunitare și implicarea partenerilor educaționali contribuie la crearea unui mediu favorabil dezvoltării armonioase a copiilor.

În concluzie, managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă repere fundamentale ale educației moderne. Diversitatea elevilor nu trebuie privită ca o dificultate, ci ca o oportunitate de învățare și dezvoltare. Prin adaptarea strategiilor didactice și prin promovarea unui climat incluziv, profesorul poate transforma clasa într-un spațiu în care fiecare elev își descoperă potențialul și își construiește propriul drum către succes. Astfel, pedagogia diferențiată devine nu doar o metodă de lucru, ci o filozofie educațională care pune în centrul procesului instructiv-educativ respectul pentru unicitatea fiecărui copil.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2017). Instruirea interactivă. Iași: Polirom.
2. Cerghit, I. (2008). Sisteme de instruire alternative și complementare. București: Aramis.
3. Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Polirom.
4. Păun, E. (1999). Școala – abordare sociopedagogică. Iași: Polirom.
5. Tomlinson, C. A. (2014). The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners. Alexandria, VA: ASCD.

Climatul educațional incluziv în grădiniță – premisă a stării de bine și a dezvoltării rezilienței la preșcolari

Profesor învățământ preșcolar Opreța Mihaela- Cristina

Profesor învățământ preșcolar Popa-Mazilu Cristiana-Georgiana

Școala Gimnazială Nr.13/ G.P.P Nr.14, Râmnicu Vâlcea

Crearea unui climat educațional în care fiecare copil se simte acceptat, valorizat și în siguranță constituie una dintre preocupările majore ale educației timpurii contemporane. În contextul diversității tot mai accentuate a mediilor familiale, culturale și sociale din care provin copiii, grădinița are responsabilitatea de a oferi un cadru incluziv, care să răspundă nevoilor individuale ale fiecărui preșcolar și să promoveze participarea activă a tuturor la procesul educațional.

În educația timpurie, climatul școlar incluziv reprezintă mai mult decât un concept pedagogic; el se reflectă în modul concret în care copiii sunt primiți, ascultați și implicați în viața grupei. Un mediu incluziv este acela în care fiecare copil are posibilitatea de a participa activ la activități, de a-și exprima opiniile și emoțiile și de a se dezvolta în ritmul propriu, fără teama de a fi judecat sau exclus.

Incluziunea se construiește zi de zi prin relațiile dintre educatoare și copii, dintre copii și colegii lor, dar și prin colaborarea permanentă cu familia. Atmosfera caldă, comunicarea pozitivă și respectul față de particularitățile individuale contribuie la crearea unui sentiment de apartenență, atât de important pentru dezvoltarea armonioasă a copilului. Atunci când preșcolarul se simte acceptat și apreciat, el manifestă mai multă încredere în sine, curiozitate și disponibilitate pentru învățare.

Rolul educatoarei este esențial în construirea unui asemenea climat. Prin atitudinea sa, prin modul în care gestionează situațiile de grup și prin strategiile educaționale utilizate, aceasta poate transforma diversitatea într-o resursă valoroasă de învățare. Fiecare copil aduce în colectiv experiențe, abilități și perspective diferite, iar valorificarea acestora contribuie la dezvoltarea respectului reciproc și a toleranței.

În perioada preșcolară, starea de bine este asociată cu sentimentul de siguranță, cu relațiile pozitive stabilite cu adulții și colegii, cu posibilitatea de a explora și de a învăța într-un mediu lipsit de amenințări

și tensiuni. Copilul care se simte bine în grădiniță participă cu plăcere la activități, manifestă interes pentru descoperire și dezvoltă relații armonioase cu cei din jur. În schimb, un climat marcat de respingere, etichetare sau lipsă de sprijin poate afecta atât dezvoltarea emoțională, cât și progresul educațional.

Starea de bine nu se limitează la absența problemelor sau a conflictelor, ci presupune existența unor experiențe pozitive care contribuie la dezvoltarea sentimentului de competență și a imaginii de sine. Copiii au nevoie să fie ascultați, încurajați și apreciați pentru eforturile lor, nu doar pentru rezultate. În acest fel, ei învață să își valorifice resursele personale și să privească dificultățile ca pe oportunități de învățare.

În cadrul activităților zilnice, educatoarea poate susține starea de bine prin utilizarea unui limbaj pozitiv, prin oferirea unor oportunități de alegere și prin crearea unor contexte în care fiecare copil să experimenteze succesul. Micile reușite contribuie la consolidarea încrederii în sine și la dezvoltarea unei atitudini pozitive față de învățare.

Reziliența începe să se construiască prin experiențele cotidiene ale copilului. Gestionarea unui conflict cu un coleg, acceptarea unui eșec într-un joc, depășirea emoțiilor generate de o situație nouă sau găsirea unei soluții la o problemă reprezintă contexte importante pentru dezvoltarea acestei competențe. Reziliența nu presupune evitarea dificultăților, ci învățarea unor modalități eficiente de a le aborda. Din acest motiv, adulții au responsabilitatea de a crea contexte care să îi permită copilului să își exerseze autonomia, să își asume responsabilități și să găsească soluții proprii, beneficiind în același timp de sprijin și încurajare.

Implementarea principiilor incluziunii în grădiniță presupune crearea unor contexte educaționale în care fiecare copil să se simtă acceptat, valorizat și încurajat să participe activ la viața grupului. Activitățile desfășurate zilnic pot contribui semnificativ la dezvoltarea stării de bine și a rezilienței, dacă sunt centrate pe nevoile și particularitățile fiecărui copil.

Bibliografie

1. Cucos, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014
2. Goleman, Daniel, *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București, 2008
3. Neacșu, Ioan, *Psihologia educației. Fundamente. Procese. Mecanisme. Aplicații*, Editura Polirom, Iași, 2018
4. Vrășmaș, Elena, *Educația incluzivă și școala pentru toți*, Editura Universitară, București, 2018

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată

Prof. înv. preșc. Popescu Carmen

Școala Gimnazială Nr.13/ Structura Grădinița cu PP Nr.14, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea

În contextul educației contemporane, diversitatea elevilor reprezintă o realitate prezentă în aproape toate unitățile de învățământ. Clasele sunt alcătuite din elevi care diferă prin nivelul de pregătire, ritmul de învățare, stilurile cognitive, interesele personale, mediul socio-cultural și particularitățile individuale. Această diversitate transformă clasa într-un spațiu eterogen, în care profesorul este provocat să răspundă eficient nevoilor fiecărui elev. În acest context, managementul clasei eterogene și aplicarea principiilor pedagogiei diferențiate devin elemente esențiale pentru asigurarea unui proces educațional echitabil și de calitate.

Clasa eterogenă reprezintă un grup de elevi caracterizați prin diferențe semnificative în ceea ce privește capacitățile intelectuale, nivelul cunoștințelor, motivația pentru învățare, experiențele anterioare și contextul familial. Aceste diferențe nu trebuie privite ca obstacole, ci ca oportunități de dezvoltare și învățare reciprocă.

Într-o clasă eterogenă pot exista elevi cu performanțe foarte ridicate, elevi cu dificultăți de învățare, copii proveniți din medii culturale diferite sau elevi cu cerințe educaționale speciale. Gestionarea eficientă a acestei diversități presupune adaptarea strategiilor didactice astfel încât fiecare elev să beneficieze de șanse reale de succes școlar.

Managementul unei clase eterogene implică organizarea activităților educaționale, stabilirea unui climat pozitiv și utilizarea unor metode care să favorizeze participarea activă a tuturor elevilor. Profesorul devine un facilitator al învățării, capabil să valorifice potențialul fiecărui elev și să promoveze incluziunea.

Pedagogia diferențiată reprezintă o abordare educațională care urmărește adaptarea procesului de predare-învățare la caracteristicile individuale ale elevilor. Scopul principal este oferirea unor oportunități egale de învățare prin utilizarea unor metode și resurse variate.

Această abordare se bazează pe câteva principii fundamentale:

- respectarea particularităților individuale ale elevilor;
- adaptarea conținuturilor și sarcinilor de lucru;
- utilizarea unor metode didactice diversificate;
- evaluarea diferențiată și formativă;
- stimularea progresului individual și a autonomiei în învățare.

Pedagogia diferențiată nu presupune elaborarea unei lecții separate pentru fiecare elev, ci flexibilizarea procesului educațional astfel încât să răspundă diversității existente în clasă.

Pentru a gestiona eficient o clasă eterogenă, cadrul didactic poate utiliza diverse strategii pedagogice și organizaționale.

O primă strategie este organizarea activităților pe grupe de nivel sau pe grupe mixte. În funcție de obiectivele urmărite, profesorul poate constitui echipe omogene pentru consolidarea anumitor competențe sau echipe eterogene care să favorizeze cooperarea și sprijinul reciproc.

O altă strategie importantă este diferențierea sarcinilor de lucru. Elevii pot primi activități cu grade diferite de dificultate, adaptate nivelului lor de pregătire. Astfel, fiecare elev este provocat să progreseze fără a se confrunta cu cerințe imposibil de realizat.

De asemenea, utilizarea metodelor interactive contribuie la valorificarea diversității clasei. Învățarea prin cooperare, proiectele de grup, studiul de caz, jocul de rol și dezbaterile stimulează participarea activă și dezvoltarea competențelor sociale.

Managementul eficient al clasei presupune și crearea unui climat educațional pozitiv, bazat pe respect, toleranță și acceptarea diferențelor. Profesorul trebuie să promoveze relații constructive între elevi și să prevină situațiile de discriminare sau excludere.

Aplicarea pedagogiei diferențiate aduce numeroase beneficii atât elevilor, cât și profesorilor. În primul rând, aceasta contribuie la creșterea motivației pentru învățare, deoarece elevii lucrează în ritmul propriu și primesc sarcini adecvate nivelului lor de dezvoltare.

În al doilea rând, pedagogia diferențiată favorizează succesul școlar și reducerea abandonului educațional. Elevii care întâmpină dificultăți beneficiază de sprijin suplimentar, iar cei cu performanțe ridicate au posibilitatea să își valorifice potențialul.

Un alt avantaj constă în dezvoltarea autonomiei și responsabilității elevilor. Prin implicarea activă în procesul de învățare, aceștia devin mai conștienți de propriile nevoi și obiective educaționale.

Totodată, această abordare contribuie la construirea unui mediu incluziv, în care fiecare elev se simte valorizat și respectat.

Deși pedagogia diferențiată oferă numeroase beneficii, aplicarea sa în practică poate întâmpina anumite dificultăți. Una dintre cele mai frecvente provocări este numărul mare de elevi din clasă, care limitează posibilitatea profesorului de a acorda atenție individualizată fiecărui copil.

Lipsa resurselor didactice, timpul insuficient pentru planificarea activităților diferențiate și nivelul ridicat al solicitărilor administrative reprezintă alte obstacole întâlnite în activitatea cadrelor didactice.

De asemenea, implementarea eficientă a pedagogiei diferențiate necesită formare continuă și dezvoltarea competențelor profesionale ale profesorilor în domeniul educației incluzive și al managementului diversității.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă componente esențiale ale educației moderne. Într-o societate caracterizată prin diversitate, școala trebuie să ofere tuturor elevilor șanse egale de dezvoltare și afirmare. Prin adaptarea strategiilor didactice la nevoile individuale și prin promovarea unui climat educațional incluziv, profesorul poate transforma diversitatea într-o resursă valoroasă pentru învățare.

Pedagogia diferențiată nu este doar o metodă de organizare a activităților didactice, ci o filozofie educațională care pune în centrul procesului de învățământ elevul, cu particularitățile și potențialul său unic. Astfel, managementul eficient al clasei eterogene contribuie la formarea unor persoane competente,

responsabile și capabile să se integreze armonios într-o societate diversă și dinamică.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2017). *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
2. Cerghit, I. (2008). *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*. Iași: Editura Polirom.
3. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
4. Iucu, R. B. (2006). *Managementul și gestiunea clasei de elevi*. Iași: Editura Polirom.
5. Joita, E. (2006). *Instruirea constructivistă – o alternativă. Fundamente. Strategii*. București: Editura Aramis.

Managementul clasei de elevi și pedagogia diferențiată- premiseale eficienței educaționale în învățământul gimnazial

Prof. Popescu Florina

Școala Gimnazială Nicolae Bălcescu, sat Rotărăști, comuna Nicolae Bălcescu, Județul Vâlcea

În contextul educației contemporane, profesorul nu mai este doar un furnizor de informații, ci și un manager al procesului educativ, responsabil de organizarea mediului de învățare și de valorificarea potențialului fiecărui elev. Diversitatea nivelurilor de pregătire, a stilurilor de învățare și a particularităților individuale impune adoptarea unor strategii pedagogice flexibile, capabile să răspundă nevoilor reale ale elevilor. În acest sens, managementul clasei de elevi și pedagogia diferențiată reprezintă două componente esențiale ale activității didactice moderne.

Managementul clasei este definit ca ansamblul activităților de planificare, organizare, coordonare și evaluare a resurselor umane și materiale din cadrul clasei, în vederea realizării obiectivelor educaționale și a menținerii unui climat favorabil învățării. De asemenea, pedagogia diferențiată promovează adaptarea demersului didactic la particularitățile individuale ale elevilor, contribuind la creșterea performanțelor școlare și la dezvoltarea unei educații incluzive.

Managementul clasei de elevi constituie un domeniu aplicativ al științelor educației, orientat spre organizarea și conducerea eficientă a activităților desfășurate la nivelul grupului școlar. Potrivit lui Romița Iucu, managementul clasei vizează atât dimensiunea didactică, cât și pe cea psihosocială a colectivului de elevi, urmărind facilitarea intervențiilor educaționale și prevenirea situațiilor de criză, precum indisciplina, violența sau dezinteresul pentru învățare.

Funcțiile managementului clasei sunt similare celor specifice managementului educațional: planificarea activităților instructiv-educative; organizarea resurselor și a mediului de învățare; coordonarea activităților individuale și de grup; monitorizarea și reglarea comportamentelor; evaluarea rezultatelor și a progresului elevilor.

Profesorul-manager trebuie să creeze un climat educațional bazat pe respect reciproc, colaborare și responsabilitate. Un management eficient contribuie la dezvoltarea motivației pentru învățare, la prevenirea conflictelor și la formarea autonomiei elevilor. Cercetările actuale subliniază faptul că succesul activității didactice depinde în mare măsură de capacitatea cadrului didactic de a organiza și coordona relațiile din interiorul clasei.

La nivel gimnazial, managementul clasei presupune și gestionarea particularităților de vârstă ale adolescenților, caracterizate prin nevoia de afirmare, sensibilitate emoțională și dezvoltarea identității personale. În aceste condiții, profesorul trebuie să manifeste flexibilitate, empatie și competențe de comunicare eficientă.

Pedagogia diferențiată reprezintă o orientare educațională care urmărește adaptarea procesului

de predare–învățare–evaluare la particularitățile fiecărui elev. Conceptul s-a dezvoltat pe baza teoriilor constructiviste și a ideii că elevii învață în ritmuri diferite și prin modalități diverse.

Unul dintre cei mai cunoscuți specialiști în domeniu, Carol Ann Tomlinson, consideră că diferențierea instruirii presupune modificarea conținuturilor, proceselor de învățare, produselor finale și mediului educațional, astfel încât fiecare elev să beneficieze de oportunități reale de progres.

Principiile fundamentale ale pedagogiei diferențiate sunt:

1. respectarea particularităților individuale;
2. valorizarea diversității elevilor;
3. asigurarea egalității de șanse;
4. adaptarea strategiilor didactice;
5. promovarea învățării active și participative.

Aplicarea acestor principii conduce la creșterea implicării elevilor și la reducerea riscului de eșec școlar. În cadrul clasei gimnaziale, diferențierea permite profesorului să răspundă diversității cognitive, culturale și sociale existente între elevi.

Managementul eficient al clasei și pedagogia diferențiată sunt procese complementare. Un climat educațional pozitiv facilitează implementarea strategiilor diferențiate, iar adaptarea activităților la nevoile elevilor contribuie la diminuarea problemelor disciplinare și la creșterea motivației pentru învățare.

Profesorul care aplică pedagogia diferențiată trebuie să cunoască nivelul de dezvoltare al fiecărui elev, interesele sale și stilul său de învățare. În același timp, este necesară organizarea flexibilă a activităților didactice, utilizarea grupurilor de lucru și diversificarea sarcinilor de învățare.

Printre strategiile care susțin simultan managementul clasei și diferențierea instruirii se numără: învățarea prin cooperare; proiectele interdisciplinare; centrele de interes; fișele de lucru diferențiate; utilizarea tehnologiilor digitale; evaluarea formativă și feedbackul individualizat.

Aceste metode permit implicarea tuturor elevilor și dezvoltarea unui mediu incluziv, în care diferențele individuale sunt considerate resurse educaționale, nu obstacole.

În cadrul disciplinei Limba și literatura română, pedagogia diferențiată oferă multiple posibilități de adaptare a activităților didactice.

La studierea unui text literar, profesorul poate propune sarcini cu grade diferite de complexitate: identificarea informațiilor explicite pentru elevii cu dificultăți de învățare; analiza caracterizării personajelor pentru elevii cu nivel mediu; interpretarea simbolurilor și a semnificațiilor textului pentru elevii avansați.

De asemenea, evaluarea poate fi diferențiată prin utilizarea unor produse variate: eseuri, prezentări digitale, postere, portofolii sau proiecte de grup. Astfel, elevii își pot valorifica propriile aptitudini și stiluri de învățare.

Un rol important îl are și feedbackul personalizat, care contribuie la dezvoltarea motivației și a încrederii în sine. În locul accentului exclusiv pe rezultatul final, profesorul urmărește progresul individual și oferă sprijin adaptat nevoilor fiecărui elev.

În concluzie, managementul clasei de elevi și pedagogia diferențiată reprezintă două dimensiuni fundamentale ale activității didactice moderne. Managementul clasei asigură cadrul organizatoric și relațional necesar desfășurării eficiente a procesului educativ, iar pedagogia diferențiată oferă posibilitatea adaptării instruirii la diversitatea elevilor.

În învățământul gimnazial, unde diferențele de ritm, interese și nivel de dezvoltare sunt semnificative, combinarea celor două perspective contribuie la crearea unui mediu educațional incluziv, stimulat și orientat spre succesul fiecărui elev. Profesorul devine astfel nu doar un transmițător de cunoștințe, ci și un manager al învățării și un facilitator al dezvoltării personale.

Bibliografie

1. Iucu, R. B. *Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională*. Iași: Editura Polirom, 2006
2. Albulescu, I., & Catalano, H. *Managementul clasei de elevi*. București: Didactica Publishing House, 2025
3. Jinga, I., & Istrate, E. (coord.) *Manual de pedagogie*. București: Editura All., 2008

4. Cucos, C. *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom, 2008
5. Stiegelbauer, L. R., & Păcurari, A.-E. *Managementul clasei de elevi. O abordare teoretică și practică*. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2020

Rolul și personalitatea învățătorului în formarea deprinderilor de citit și scris

Prof.inv.primar Popescu Maria
Scoala Gimnaziala Genuneni, jud. Vâlcea

În școală, învățătorul este organizatorul și conducătorul activității didactice și educative. Prin tot ceea ce întreprinde și prin exemplul personal, cadrul didactic este un modelator al structurii personalității copilului, având un rol hotărâtor în devenirea acestuia ca viitor cetățean. Dascălul, prin menirea profesiei sale, se transpune în rol de înlocuitor al părinților, de consilier, de îndrumător al elevilor, dar este și un transmițător de valori culturale și sociale. Învățătorul este omul care își dedică întreaga viață activității de ridicare a nivelului de cultură și educație a copiilor. Datorită faptului că deține o poziție cheie în organizarea și conducerea procesului de învățământ, el are atât răspundere pedagogică cât și socială.

Atmosfera pe care omul de la catedră o creează, condiționează favorabil sau defavorabil evoluția ulterioară a copiilor. Climatul psiho-social din cadrul lecțiilor influențează pozitiv rezultatele instructiv-educative sau dimpotrivă frânează dezvoltarea unor interese ale copiilor. Eficiența actului de învățare depinde de modul cum elevii sunt întăriți pozitiv și încurajați, pentru a le determina motivația învățării.

Relația dintre cadrul didactic și elevi este determinată de felul în care dascălul își îndeplinește îndatoririle dar și invers, adică fiecare dintre cele două părți să stabilească un echilibru relațional bazat pe responsabilități comune, respect și acceptare. Personalitatea învățătorului, dragostea față de elevi, respectul, simțul dreptății, interesul pentru profesia aleasă, tactul pedagogic, autoritatea, exigența, cunoașterea aprofundată a elevilor, pricepera de a organiza activitatea, tratarea diferențiată sunt câteva condiții necesare pentru îmbogățirea conținutului activității instructiv-educative dar și pentru ambianța școlară în general.

Măiestria didactică a dascălului se reflectă prin modul în care stimulează participarea activă a întregului colectiv, sporește independența și inițiativa acestora. El trebuie mai mult să sugereze decât să impună și astfel să trezească interesul pentru cunoaștere. Multe dificultăți de învățare în pregătirea și educarea elevilor constau în lipsa de organizare a colectivului, adică un slab management al clasei. S-a constatat că deși unii învățători au o bună pregătire profesională și utilizează metode și materiale didactice adecvate, au uneori relații deficitare cu elevii, pentru că activitatea din clasă deși este științifică, nu satisface nevoile afective ale elevilor. Acest lucru înseamnă că învățătorul nu trebuie să apară în fața clasei doar ca un simplu transmițător de idei, ci trebuie să vibreze odată cu sufletul copiilor de vârstă școlară mică.

În concluzie, omul care simte că profesia de dascăl este adevărata sa vocație, trebuie să se integreze în colectivul clasei, să se identifice cu viața și activitatea elevilor săi, să cunoască zestrea naturală a copiilor și pe această bază să intervină cu metode adecvate pentru a-i modela în concordanță cu trăsăturile lor.

Învățătorul trebuie să cunoască cuantumul de cunoștințe însușite de elevi, pentru a îmbogați permanent priceperile și deprinderile elevilor în studiul limbii române.

Având la îndemână manualul, cadrul didactic trebuie să aleagă judicios, materialul ce urmează să fie predat, să precizeze cu claritate informațiile elaborate sub formă de reguli, definiții, idei, trebuie să-l folosească în mod creativ în funcție de pregătirea elevilor, adică cunoștințele se pot extinde sau restrânge ca volum în funcție de nivelul intelectual al elevului.

Un rol important al procesului de predare-învățare a limbii române îl are și corectarea temelor, pentru a verifica în permanență nivelul de cunoștințe. Elevii pot fi îndrumați spre lectura suplimentară, atât pentru dezvoltarea cititului și scrisului cât și pentru îmbogățirea vocabularului necesar pentru a povesti oral sau în scris cele citite dar și pentru alte creații proprii, compuneri, descrieri. Lectura suplimentară poate cuprinde

cărți recomandate de programa școlară dar și alte lecturi care stimulează nevoia de cunoaștere a copilului adică povești despre viața și faptele unor oameni. Diversitatea temelor (povești, povestiri, proverbe, zicători, ghicitori, fabule, basme, povestiri istorice, literatura științifico-fantastică) contribuie la înțelegerea conținutului citit, determină citirea conștientă, funcțională, aprecierea valorii textelor, consolidarea mecanismelor citirii corecte.

Însușirea tehnicii cititului corect se realizează numai prin exerciții, prin efort propriu și personal, numai descifrând textul elevul evită memorarea mecanică, în cazul în care lectura ar fi făcută de altcineva, învățator sau părinte. Robert Dottrens considera că elevul trebuie să citească cu viteza care îi permite să nu se poticnească, să nu greșească, restul rămâne pe seama exercițiului și controlului. Lectura îmbogățește orizontul cunoștințelor dobândite în clasă. Eficacitatea interesului depinde de cultura generală a îndrumătorului, respectiv, învățatorului, de preferințele elevilor, de vârsta lor, de temperament, de mediul social, și de ambianța colectivului de elevi.

După ce este recomandată lista lecturii suplimentare, se poate verifica rezultatul prin întocmirea unei fișe de lectură, caracterizări de personaje, povestiri pe scurt. Elevii care citesc pot fi evidențiați prin completarea în clasă a unui panou pe perete, cu lectura parcursă, pentru a-i motiva și pe cei care sunt mai delăsători. O altă modalitate de evaluare a activității de acasă poate fi și jocul literar, adică se povestește în lanț un text literar și se descoperă astfel cine nu citește sau studiază superficial. Această verificare permanentă are rolul de a evidenția modul în care sunt înregistrate informațiile citite, dar și aspecte superficiale cum ar fi greșeli de scriere și de exprimare, scris dezordonat, prea puține idei rămase după citirea textului, sau reținerea unor idei nerelevante, fără importanță estetică și literară.

Pentru înregistrarea permanentă a textelor citite se recomandă un caiet cu fișe de lectură, unde se precizează, data, titlul, autorul, personajele, povestirea pe scurt a subiectului, extragerea unor citate, caracterizarea unui personaj preferat, cuvinte sau expresii frumoase. Toate aceste demersuri conduc învățarea spre dimensiuni noi, care dezvoltă creativitatea, originalitatea, spontaneitatea, curiozitatea, trăsături specifice vârstei școlare mici. La dezvoltarea limbajului pot contribui și alte activități literare precum dramatizările, programele artistice, medalionul literar, șezătorile, ghicitorile, jocurile de rol dar și creațiile proprii, afișe, reclame, invitații, bilete, scrisori, compuneri. Alte modalități de însușire corectă a limbii române sunt exercițiile de transcriere, copiere, gasirea unor cuvinte cu sens asemănător și cu sens opus pentru cuvinte date, exerciții de modificare, de completare, propoziții lacunare, compuneri cu expresii sau cuvinte de sprijin, după desene, tablouri, după texte citite, crearea unor dialoguri, proverbe lacunare, dictari.

Promovarea independenței prin procesul de predare-învățare în context incluziv

Prof.ed.timpurie Popescu Maria Magdalena

Școala Gimnazială, comuna Tomșani

Incluziunea presupune „identificarea și eliminarea barierelor din educație, astfel încât fiecare copil să poată participa și progresa” (UNESCO, 2009). Astfel, promovarea independenței elevilor prin procesul de predare-învățare devine un obiectiv esențial, deoarece autonomia contribuie la integrarea activă și la dezvoltarea personală a fiecărui copil. Independența în învățare nu presupune lipsa sprijinului, ci oferirea unui suport adecvat astfel încât elevul să își dezvolte treptat capacitatea de a învăța singur, de a lua decizii și de a participa activ la viața școlară.

✓ **Independența elevului – o componentă cheie a educației incluzive**

Într-o școală incluzivă, autonomia nu este un privilegiu al elevilor cu performanțe ridicate, ci un drept și o nevoie pentru fiecare elev.

Potrivit lui Vîgotsky (1978), dezvoltarea copilului are loc în „zona proximei dezvoltări”, unde sprijinul adultului sau al colegilor facilitează progresul către autonomie. Astfel, elevul devine independent printr-un

proces gradual de ghidare și retragere treptată a suportului.

Promovarea independenței contribuie la: creșterea stimei de sine; reducerea dependenței excesive de adult; dezvoltarea competențelor de viață; integrarea socială și educațională; participarea activă la învățare. Pentru elevii cu cerințe educaționale speciale, independența se construiește progresiv, prin adaptări curriculare și strategii de sprijin personalizat.

✓ **Rolul profesorului în stimularea autonomiei într-un mediu incluziv**

Profesorul incluziv este facilitator al învățării și mediator al participării active. Acesta creează un cadru educațional în care fiecare elev se simte acceptat, valorizat și capabil. Școala incluzivă trebuie să promoveze participarea activă a tuturor elevilor, oferindu-le sprijin pentru a deveni autonomi. Principalele responsabilități ale cadrului didactic includ: adaptarea activităților la nevoile individuale; oferirea de feedback pozitiv și constructiv; încurajarea inițiativei și a alegerilor personale; utilizarea strategiilor de sprijin gradual; colaborarea cu profesorul de sprijin, familia și specialiștii.

✓ **Strategii didactice incluzive pentru promovarea independenței**

- **Învățarea diferențiată și accesibilizarea sarcinilor**

Un principiu esențial al incluziunii este adaptarea sarcinilor astfel încât, toți elevii să poată lucra independent, în funcție de propriul ritm.

Bună practică:

Aceeași lecție poate include exerciții cu dificultate progresivă; suport vizual pentru elevii cu dificultăți de înțelegere; timp suplimentar pentru elevii cu ritm lent; sarcini alternative (oral, practic, digital).

Astfel, fiecare elev își poate construi autonomia în mod realist.

- **Sprijin gradual pentru autonomie**

Profesorul oferă inițial suport consistent, apoi îl reduce treptat, pe măsură ce elevul devine mai sigur. La început, profesorul rezolvă împreună cu elevul, apoi elevul lucrează cu ajutor parțial; în final, elevul rezolvă singur sarcina. Această metodă este foarte eficientă în cazul elevilor cu CES.

- **Învățarea colaborativă ca sprijin pentru independență**

În educația incluzivă, cooperarea este un instrument major. Elevii învață unii de la alții și își dezvoltă autonomia în cadrul grupului. Metode eficiente: învățarea între colegi; lucru pe echipe mixte; proiecte comune.

Elevii vulnerabili beneficiază de sprijin natural, fără stigmatizare.

- **Dezvoltarea autoevaluării și autoreglării**

Autonomia presupune ca elevul să își înțeleagă progresul și să își recunoască nevoile. Instrumente incluzive: fișe simple de autoevaluare cu emoticoane; „Ce am reușit azi?”; portofoliul personal; discuții individuale de reflecție. Acestea sunt utile mai ales pentru elevii cu dificultăți emoționale sau cognitive.

- **Parteneriatul școală–familie în dezvoltarea autonomiei**

Un element esențial al educației incluzive este colaborarea cu familia. Părinții contribuie la consolidarea deprinderilor de independență formate la școală.

Bune practici: întâlniri periodice cu părinții; stabilirea unor obiective comune școală–acasă; încurajarea autonomiei în activitățile zilnice (organizarea ghiozdanului, gestionarea timpului); implicarea familiei în planul educațional individualizat.

Această colaborare asigură continuitatea sprijinului și crește șansele de succes ale elevului.

Promovarea independenței în procesul de predare–învățare, în contextul educației incluzive, reprezintă o condiție esențială pentru succesul școlar și social al tuturor elevilor. Autonomia nu se formează prin excludere sau competiție, ci prin sprijin, adaptare și valorizarea diversității.

Școala incluzivă oferă fiecărui elev oportunitatea de a deveni un participant activ, responsabil și încrezător în propriile capacități.

Bibliografie

1. Botiș, A., Tarău, A. (2004). *Disciplina pozitivă*; Editura ASCR.
2. Glava, A., Glava, C. (2002). *Introducere în pedagogia preșcolară*; Editura Dacia.
3. Piaget, J. (2005) *Psihologia copilului*; Editura Cartier.

Rolul proiectelor Erasmus+ în reducerea barierelor educaționale și promovarea incluziunii

Prof. Înv. Primar Pribeanu Silvia Doina

Școala Gimnazială "Nicolae Bălcescu", sat Rotărăști

Sistemul educațional contemporan se confruntă cu provocarea majoră de a asigura nu doar accesul universal la educație, ci mai ales calitatea și echitatea acesteia. Într-o societate marcată de transformări rapide și de diversitate culturală, socială și economică, școala trebuie să devină un mecanism activ de combatere a marginalizării și de stimulare a potențialului fiecărui individ. În acest context, managementul strategic al instituțiilor de învățământ se orientează tot mai mult către internalizarea unor modele pedagogice care depășesc frontierele naționale. Acreditarea Erasmus+ reprezintă, din această perspectivă, un instrument de transformare profundă, oferind un cadru stabil și pe termen lung pentru alinierea practicilor autohtone la valorile fundamentale ale spațiului european al educației. Printre acestea, incluziunea și diversitatea ocupă un loc central, devenind criterii de performanță instituțională și repere în proiectarea oricărei activități de învățare. Rolul proiectelor europene nu se mai limitează la simple schimburi de experiență, ci devine un vector esențial în identificarea, diminuarea și, în final, eliminarea barierelor educaționale cu care se confruntă elevii.

Pentru a înțelege impactul real al proiectelor din programul Erasmus, este necesară definirea obstacolelor care limitează participarea deplină a elevilor la actul educațional. Aceste bariere pot fi de natură socio-economică, precum izolarea geografică a comunităților rurale sau lipsa resurselor financiare ale familiei, dar pot proveni și din cerințe educaționale speciale, diferențe lingvistice sau particularități culturale. Atunci când o școală obține Acreditare Erasmus+, ea își asumă responsabilitatea de a transforma aceste provocări în puncte de plecare pentru strategii de sprijin personalizat. Incluziunea, privită din perspectivă europeană, nu înseamnă doar integrarea fizică a elevilor aflați în dificultate în clasele de masă, ci restructurarea întregii culturi școlare, a politicilor și a practicilor didactice, astfel încât fiecare elev să se simtă valorizat și capabil să reușească. Proiectele de mobilitate devin catalizatori ai acestei schimbări, deoarece permit cadrelor didactice să interacționeze direct cu sisteme educaționale care au dezvoltat mecanisme avansate de sprijin pentru grupurile vulnerabile.

Dezvoltarea profesională a personalului didactic reprezintă pilonul central prin care Acreditarea Erasmus+ generează efecte de lungă durată în comunitatea școlară. Prin participarea la cursuri de formare internaționale și activități de tip job shadowing, profesorii intră în contact cu metodologii active, centrate pe elev, cum ar fi designul universal pentru învățare, pedagogia diferențiată și utilizarea tehnologiilor asistive. Întoarse în școala de origine, cadrele didactice nu doar că aplică aceste metode la clasă, dar devin și agenți ai schimbării în rândul colegilor, prin activități de diseminare și mentorat. O barieră majoră în calea incluziunii este adesea rigiditatea metodelor de predare și evaluare, care tinde să favorizeze elevii cu un parcurs standard. Formarea europeană oferă instrumente concrete pentru flexibilizarea curriculumului, permițând profesorilor să adapteze conținuturile la ritmuri diferite de învățare și să utilizeze strategii alternative de stimulare a motivației, diminuând astfel riscul de eșec și abandon școlar.

Unul dintre cele mai valoroase aspecte ale implementării obiectivului de incluziune în cadrul acreditării este participarea directă a elevilor cu oportunități reduse la mobilități internaționale. Pentru un copil provenit dintr-un mediu defavorizat sau care se confruntă cu dificultăți de învățare, ieșirea din universul cotidian și interacțiunea cu semeni din alte țări reprezintă o experiență profund transformatoare. Aceste activități contribuie direct la dezvoltarea inteligenței emoționale, a toleranței și a stimei de sine. Barierele legate de lipsa de încredere în propriile forțe, generate adesea de prejudecățile mediului social, sunt destructurate în momentul în care elevul realizează că poate comunica, colabora și performa într-un context internațional. În plus, dezvoltarea competențelor lingvistice și digitale în medii interculturale le oferă acestor tineri instrumente reale pentru integrarea ulterioară pe piața muncii, reducând decalajele sociale inițiale.

Efectele unei școli care derulează proiecte sub umbrela Acreditării Erasmus+ se extind dincolo de zidurile sălilor de clasă, influențând întreaga comunitate locală. Deschiderea europeană a instituției determină

o schimbare de mentalitate și în rândul părinților, care devin mai receptivi la valorile diversității și mai implicați în viața școlii. Parteneriatele strategice create prin programul Erasmus facilitează transferul de bune practici între școli, autorități locale și organizații neguvernamentale, creând o rețea comunitară solidă de sprijin. Sustenabilitatea acestui demers este asigurată tocmai de caracterul multianual al acreditării, care permite planificarea strategică și monitorizarea progresului înregistrat în domeniul echității. Incluziunea încetează să mai fie un obiectiv teoretic pe hârtie și devine o realitate cotidiană, integrată în etosul instituției. Prin reducerea barierelor metodologice, culturale și sociale, proiectele europene transformă instituția de învățământ într-un spațiu al echității, unde diversitatea este privită ca o resursă de învățare, nu ca un obstacol. Într-o școală deschisă lumii, fiecare elev primește sprijinul necesar pentru a-și atinge potențialul maxim, devenind un cetățean activ, tolerant și pregătit pentru provocările societății globale.

Bibliografie

1. Cucos, Constantin, *Educația. Dimensiuni culturale și interculturale*, Editura Polirom, Iași, 2000.
2. Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale (ANPCDEFP), *Ghidul Programului Erasmus+, Apelul la candidaturi*, București, 2025.
3. Comisia Europeană, *Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind realizarea Spațiului european al educației până în 2025*, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2020.

Școala incluzivă ca spațiu al stării de bine

Prof. înv. primar Rachina Sonia Maria

Școala Gimnazială Comuna Stănești, Localitatea Stănești, jud. Vâlcea

În ultimele decenii, educația a cunoscut o transformare semnificativă, trecând de la un model centrat exclusiv pe transmiterea de cunoștințe către un model centrat pe elev, în care dezvoltarea holistică a acestuia devine prioritară. În acest context, școala nu mai este doar un spațiu al învățării cognitive, ci și un mediu în care se formează echilibrul emoțional, relațiile sociale și starea generală de bine a elevilor.

Climatul școlar incluziv reprezintă un element esențial al acestui nou paradigm educațional. Acesta se referă la un mediu educațional caracterizat prin respect, acceptare, echitate și valorizarea diversității, în care fiecare elev se simte în siguranță, valorizat și integrat. Un astfel de climat favorizează participarea activă la procesul de învățare și reduce riscul de excludere sau marginalizare.

În strânsă legătură cu climatul școlar incluziv se află conceptul de **stare de bine (well-being)**, care reflectă nivelul de satisfacție emoțională, socială și psihologică al elevului în mediul școlar. Un elev care se simte bine la școală este mai motivat, mai implicat și mai deschis către învățare, ceea ce influențează în mod direct performanțele sale academice și dezvoltarea personală.

De asemenea, **reziliența** reprezintă capacitatea elevului de a face față situațiilor dificile, de a depăși obstacolele și de a se adapta pozitiv la schimbări sau eșecuri. În mediul școlar, reziliența este esențială pentru menținerea motivației și pentru dezvoltarea unei atitudini constructive față de învățare și provocări.

Prin urmare, climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența sunt concepte interdependente, care contribuie împreună la crearea unui mediu educațional eficient, echilibrat și orientat spre dezvoltarea armonioasă a elevului. Scopul acestui referat este de a analiza relația dintre aceste trei dimensiuni și importanța lor în educația contemporană.

Climatul școlar incluziv reprezintă ansamblul de relații, norme, atitudini și practici educaționale care caracterizează mediul școlar și care asigură participarea echitabilă a tuturor elevilor la procesul de învățare. Acesta se bazează pe respectarea diversității și pe valorizarea fiecărui elev, indiferent de diferențele de ordin social, cultural, emoțional sau cognitiv.

Un climat școlar incluziv se construiește pe principii fundamentale precum respectul reciproc, acceptarea diferențelor, echitatea și cooperarea. Într-un astfel de mediu, fiecare elev se simte acceptat, ascultat și valorizat, ceea ce contribuie la creșterea motivației și implicării în activitățile școlare.

Caracteristicile unui climat școlar incluziv includ existența unor relații pozitive între elevi și profesori, comunicarea deschisă, prevenirea discriminării și a excluderii, precum și promovarea sprijinului reciproc în cadrul grupului. De asemenea, un astfel de climat încurajează participarea activă a tuturor elevilor, indiferent de nivelul lor de performanță.

Un rol esențial în crearea climatului incluziv îl are cadrul didactic, care acționează ca model de comportament și facilitator al relațiilor pozitive în clasă. Profesorul trebuie să promoveze valori precum toleranța, empatia și respectul, intervenind atunci când apar situații de excludere sau conflict.

Totodată, climatul școlar incluziv contribuie la prevenirea fenomenelor negative precum bullying-ul, marginalizarea sau stigmatizarea elevilor cu dificultăți de învățare. Prin promovarea unui mediu sigur și prietenos, elevii sunt încurajați să își exprime liber opiniile și să participe activ la viața clasei.

Starea de bine (well-being) în mediul școlar reprezintă un concept complex care reflectă modul în care elevii percep și trăiesc experiența școlară din punct de vedere emoțional, social și psihologic. Aceasta nu se referă doar la absența dificultăților sau a problemelor, ci la existența unui echilibru interior și a unei stări de satisfacție în raport cu activitatea de învățare și relațiile din școală.

Well-being-ul școlar include mai multe dimensiuni esențiale. Dimensiunea emoțională vizează modul în care elevii își gestionează emoțiile, nivelul de siguranță și confort resimțit în mediul școlar. Dimensiunea socială se referă la calitatea relațiilor cu colegii și profesorii, la sentimentul de apartenență la grup și la capacitatea de a colabora eficient. Dimensiunea psihologică implică stima de sine, încrederea în propriile capacități și motivația pentru învățare.

Un nivel ridicat al stării de bine influențează în mod direct implicarea elevilor în activitățile școlare, crește motivația pentru învățare și contribuie la obținerea unor rezultate academice mai bune. Elevii care se simt bine la școală participă mai activ, sunt mai deschiși la cooperare și manifestă o atitudine pozitivă față de procesul educațional.

Factorii care influențează well-being-ul în mediul școlar sunt multipli. Printre aceștia se numără climatul relațional din clasă, calitatea relației profesor–elev, metodele didactice utilizate, precum și nivelul de sprijin emoțional oferit elevilor. De asemenea, un rol important îl au sentimentul de siguranță, lipsa discriminării și posibilitatea de exprimare liberă.

În contextul educației contemporane, climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența reprezintă trei dimensiuni esențiale ale procesului educațional modern, aflate într-o strânsă interdependență. Aceste concepte contribuie semnificativ la formarea unui mediu școlar echilibrat, sigur și orientat spre dezvoltarea armonioasă a elevului.

Climatul școlar incluziv constituie fundamentul relațiilor educaționale pozitive, asigurând respectul, acceptarea și valorizarea diversității. Pe baza acestuia, elevii își dezvoltă starea de bine, caracterizată prin echilibru emoțional, relații sociale pozitive și motivație crescută pentru învățare.

În același timp, reziliența joacă un rol important în modul în care elevii fac față dificultăților, eșecurilor sau schimbărilor, contribuind la adaptarea lor eficientă în mediul școlar. Un climat incluziv și o stare de bine ridicată favorizează dezvoltarea rezilienței, sprijinind elevii în depășirea provocărilor academice și personale.

În concluzie, integrarea acestor trei dimensiuni în practica educațională contribuie la crearea unei școli moderne, centrate pe elev, în care succesul nu este definit doar prin rezultate academice, ci și prin bunăstarea emoțională și dezvoltarea personală a fiecărui copil.

Bibliografie

1. **Cucoș, Constantin** – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
2. **Jigău, Mihai** – *Consilierea carierei*, Editura Afir, București, 2006.
3. **Cristea, Sorin** – *Pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2010.

Clasa eterogenă și provocările educației diferențiate

*Prof. înv. primar Rachina Elena-Teodora
Școala Gimnazială Nr.13, Râmnicu Vâlcea*

În contextul educației contemporane, clasa de elevi nu mai poate fi privită ca un grup omogen, în care toți copiii învață în același ritm și în același mod. Realitatea din sala de clasă evidențiază o diversitate accentuată a elevilor, ceea ce conduce la formarea așa-numitei clase eterogene. Aceasta reprezintă un mediu educațional în care elevii prezintă diferențe semnificative din punct de vedere al nivelului de cunoștințe, al ritmului de învățare, al stilurilor cognitive, al intereselor, dar și al contextului socio-familial.

Clasa eterogenă este o consecință firească a principiilor educației incluzive, care promovează accesul tuturor copiilor la educație, indiferent de particularitățile lor individuale. Astfel, în aceeași clasă pot coexista elevi cu performanțe ridicate, elevi cu dificultăți de învățare, dar și elevi cu nevoi educaționale speciale sau cu stiluri de învățare diferite.

Această diversitate, deși reprezintă o resursă importantă pentru procesul educațional, generează în același timp o serie de provocări pentru cadrul didactic. Profesorul este nevoit să își adapteze permanent demersul didactic astfel încât să răspundă nevoilor fiecărui elev în parte, menținând în același timp coerența și eficiența procesului de predare-învățare.

În acest context, educația diferențiată devine o necesitate, nu doar o opțiune metodologică. Aceasta presupune adaptarea conținuturilor, a metodelor, a sarcinilor de lucru și a evaluării în funcție de particularitățile fiecărui elev. Scopul său principal este de a oferi fiecărui copil șansa de a progresa în propriul ritm și de a-și valorifica potențialul maxim.

În esență, pedagogia diferențiată presupune adaptarea procesului de predare-învățare-evaluare astfel încât să răspundă diversității existente în clasă. Această adaptare poate viza conținuturile, metodele didactice, sarcinile de lucru, materialele utilizate, dar și modalitățile de evaluare a progresului școlar.

Un principiu de bază al pedagogiei diferențiate este respectarea ritmului individual de învățare. Astfel, elevii nu sunt obligați să parcurgă în același timp aceleași conținuturi la același nivel de dificultate, ci sunt sprijiniți să progreseze în funcție de capacitățile și nevoile proprii. Acest lucru contribuie la reducerea frustrării elevilor cu dificultăți și la menținerea motivației celor cu performanțe ridicate.

Un alt principiu important este diversificarea sarcinilor de învățare. Profesorul oferă activități diferențiate ca grad de dificultate, astfel încât fiecare elev să fie implicat într-un mod adecvat nivelului său de pregătire. De exemplu, unii elevi pot rezolva exerciții de bază, în timp ce alții pot primi sarcini mai complexe, de aprofundare sau creativitate.

De asemenea, pedagogia diferențiată promovează utilizarea unor metode variate de predare, cum ar fi învățarea prin cooperare, lucrul pe grupe, centrele de activitate sau învățarea prin descoperire. Aceste metode permit implicarea activă a elevilor și facilitează adaptarea conținuturilor la stilurile diferite de învățare (vizual, auditiv, kinestezic).

Evaluarea în cadrul pedagogiei diferențiate este, de asemenea, flexibilă și formativă. Aceasta urmărește progresul individual al elevului, nu doar compararea cu un standard unic. Astfel, accentul se pune pe evoluția fiecărui copil și pe încurajarea acestuia de a-și depăși propriile limite.

Managementul clasei eterogene reprezintă ansamblul de strategii, tehnici și decizii didactice prin care cadrul didactic organizează și coordonează activitatea educațională într-un grup de elevi cu niveluri, ritmuri și stiluri de învățare diferite. Scopul principal al acestuia este asigurarea unui climat educațional eficient, echilibrat și incluziv, în care fiecare elev să poată participa activ și să își valorifice potențialul.

Într-o clasă eterogenă, profesorul are rolul de manager al procesului de învățare, ceea ce presupune mai mult decât transmiterea de informații. Acesta trebuie să organizeze activitățile astfel încât să răspundă diversității din clasă, să mențină disciplina pozitivă și să creeze un mediu sigur și motivant pentru toți elevii.

Un aspect esențial al managementului clasei eterogene îl constituie organizarea spațiului și a activităților de învățare. Astfel, elevii pot fi grupați în funcție de nivelul de pregătire sau de interese, pot lucra individual sau în echipă, iar sarcinile pot fi adaptate pentru a asigura implicarea tuturor. Organizarea flexibilă a clasei

contribuie la creșterea eficienței procesului educațional.

De asemenea, managementul clasei eterogene presupune utilizarea unor strategii didactice variate, care să faciliteze participarea activă a elevilor. Printre acestea se numără învățarea prin cooperare, lucrul pe centre de activitate, jocul didactic și utilizarea materialelor diferențiate. Aceste metode permit adaptarea conținuturilor și sprijină învățarea personalizată.

Un rol important îl are și crearea unui climat educațional pozitiv, bazat pe respect, încredere și colaborare. Profesorul trebuie să promoveze acceptarea diferențelor dintre elevi și să încurajeze sprijinul reciproc, astfel încât diversitatea să fie percepută ca o resursă, nu ca o dificultate.

Totodată, managementul eficient al clasei eterogene implică o bună gestionare a timpului și a resurselor didactice. Profesorul trebuie să își planifice atent activitățile, astfel încât să poată răspunde simultan nevoilor diferite ale elevilor, fără a compromite calitatea actului educațional.

Concluzii

În contextul educației actuale, clasa eterogenă reprezintă o realitate firească a sistemului de învățământ, caracterizată prin diversitatea elevilor din punct de vedere al nivelului de cunoștințe, al ritmului de învățare și al stilurilor cognitive. Această diversitate, deși poate fi percepută ca o provocare, oferă totodată oportunități valoroase pentru dezvoltarea unui proces educațional mai flexibil și mai incluziv.

Aplicarea principiilor pedagogiei diferențiate și a unui management eficient al clasei permite transformarea diferențelor individuale în resurse educaționale. Profesorul devine astfel un mediator al învățării, care adaptează conținuturile, metodele și evaluarea în funcție de nevoile fiecărui elev, contribuind la dezvoltarea potențialului acestora.

În concluzie, succesul procesului instructiv-educativ în clasa eterogenă depinde în mare măsură de capacitatea cadrului didactic de a îmbina strategiile didactice moderne cu o abordare empatică, flexibilă și centrată pe elev. Educația diferențiată nu este doar o metodă, ci o necesitate a școlii contemporane, orientată spre echitate și performanță pentru toți elevii.

Bibliografie

1. **Cristea, Sorin** – *Pedagogie generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2010.
2. **Ionescu, Miron; Radu, Ion** – *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
3. **Cucoș, Constantin** – *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.

Starea de bine și reziliența în comunitatea școlară. Perspective și aplicații în liceul tehnologic

Secretar Rădiță Roxana

Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea

Introducere

Școala contemporană nu mai este doar un spațiu destinat transmiterii cunoștințelor, ci și un mediu în care elevii își dezvoltă competențele sociale, emoționale și profesionale necesare integrării în societate. În acest context, starea de bine și reziliența au devenit concepte esențiale pentru funcționarea eficientă a comunității școlare.

Liceele tehnologice se confruntă cu provocări specifice generate de diversitatea elevilor, de necesitatea pregătirii profesionale și de adaptarea permanentă la cerințele pieței muncii. De aceea, promovarea unui mediu educațional care susține echilibrul emoțional și capacitatea de adaptare reprezintă o prioritate pentru toate

categoriile de personal din școală.

Conceptul de stare de bine în mediul educațional

Starea de bine poate fi definită ca o experiență pozitivă care reflectă satisfacția față de propria activitate, relațiile armonioase cu cei din jur și sentimentul de siguranță și apartenență. În mediul școlar, aceasta este influențată de climatul instituțional, de relațiile dintre profesori și elevi, precum și de modul în care sunt gestionate situațiile dificile.

Un elev care se simte respectat, ascultat și sprijinit este mai motivat să participe la activitățile școlare și să își valorifice potențialul. În același timp, personalul școlii care își desfășoară activitatea într-un mediu pozitiv manifestă un grad mai ridicat de implicare și eficiență profesională.

Reziliența – factor al succesului școlar

Reziliența reprezintă capacitatea de adaptare la schimbări, dificultăți și situații stresante. În educație, aceasta este asociată cu abilitatea elevilor de a depăși obstacolele, de a învăța din experiențele negative și de a continua să își urmărească obiectivele.

Dezvoltarea rezilienței presupune cultivarea unor competențe precum:

- * autocontrolul emoțional;
- * gestionarea stresului;
- * rezolvarea problemelor;
- * comunicarea eficientă;
- * încrederea în propriile capacități.

În cadrul liceelor tehnologice, aceste competențe sunt importante atât pentru succesul școlar, cât și pentru integrarea profesională ulterioară.

Contribuția secretariatului la starea de bine a beneficiarilor educației

Secretariatul reprezintă un compartiment important al instituției școlare, având un rol esențial în relația dintre școală și comunitate. Prin activitatea sa, acesta facilitează comunicarea administrativă și sprijină desfășurarea procesului educațional.

Atitudinea personalului din secretariat influențează experiența elevilor și a părinților în contactul cu instituția. Profesionalismul, amabilitatea și promptitudinea contribuie la consolidarea încrederii și la crearea unei imagini pozitive a școlii.

Printre activitățile care susțin starea de bine se numără:

- * furnizarea corectă și rapidă a informațiilor;
- * sprijinirea elevilor în obținerea documentelor școlare;
- * colaborarea cu dirigenții și conducerea unității;
- * utilizarea tehnologiilor digitale pentru eficientizarea comunicării.

Exemplu de bună practică

În cadrul liceului nostru, a fost implementată o strategie de îmbunătățire a comunicării cu elevii și părinții prin utilizarea mijloacelor electronice și prin actualizarea permanentă a informațiilor afișate.

Au fost create proceduri clare pentru solicitarea documentelor școlare, iar răspunsurile au fost oferite într-un timp redus. De asemenea, au fost stabilite modalități de colaborare între secretariat, profesori și conducerea unității pentru identificarea rapidă a situațiilor care necesitau intervenție.

Rezultatele au evidențiat o creștere a gradului de satisfacție al beneficiarilor și o reducere a timpului necesar rezolvării solicitărilor administrative.

Recomandări

Pentru promovarea stării de bine și a rezilienței în liceele tehnologice se recomandă:

- * dezvoltarea unor practici de comunicare centrate pe nevoile beneficiarilor;
- * organizarea de activități care să stimuleze cooperarea și incluziunea;
- * utilizarea instrumentelor digitale pentru simplificarea procedurilor administrative;
- * susținerea formării continue a personalului;
- * promovarea unei culturi organizaționale bazate pe respect, empatie și colaborare.

Concluzii

Starea de bine și reziliența reprezintă condiții importante pentru dezvoltarea unei comunități școlare

sănătoase și performante. În cadrul liceului tehnologic, acestea contribuie la creșterea motivației elevilor, la îmbunătățirea rezultatelor școlare și la dezvoltarea competențelor necesare integrării profesionale.

Prin activitatea sa zilnică, secretariatul poate avea o contribuție semnificativă la consolidarea unui mediu educațional pozitiv, bazat pe comunicare eficientă, respect și sprijin reciproc. Astfel, întreaga comunitate școlară devine mai bine pregătită pentru a face față provocărilor actuale și viitoare.

Bibliografie

1. Băban, A. (coord.). Consiliere educațională. Cluj-Napoca: Editura ASCR.
2. Pânișoară, I.-O. Comunicarea eficientă. București: Editura Polirom.
3. Crețu, C. Psihopedagogie pentru cadrele didactice. Iași: Editura Polirom.
4. Vrasmaș, T. Școala incluzivă. București: Editura Didactică și Pedagogică.
5. Jigău, M. Consilierea carierei. București: Editura Sigma.
6. UNESCO. Education for Well-being and Resilience. Paris: UNESCO.

Jocul geografic, mijloc de stimulare a creativității elevilor în școala incluzivă

*prof. Radu Laura-Elena
Colegiul Economic, Râmnicu Vâlcea*

Școala incluzivă promovează accesul egal la educație, respectarea diversității și participarea activă a tuturor elevilor. Jocurile geografice facilitează învățarea prin cooperare, stimulează comunicarea, dezvoltă încrederea în sine și permit adaptarea sarcinilor de lucru la nivelul și ritmul fiecărui elev. Prin activități ludice, elevii cu dificultăți de învățare, cei timizi sau cei cu nevoi educaționale speciale sunt implicați activ în procesul instructiv-educativ.

Utilizarea jocurilor geografice contribuie la dezvoltarea competențelor sociale, a spiritului de echipă și a respectului reciproc. Profesorul poate diferenția sarcinile, poate utiliza materiale vizuale și poate organiza activități colaborative care să valorifice potențialul fiecărui elev.

Conținuturile acestei activități completează pregătirea și sporește interesul elevilor pentru geografie, ajutând pe profesor în cunoașterea capacităților elevilor. Jocul didactic poate fi introdus în oricare moment al lecției, atunci când elevii manifestă semne de oboseală sau când observăm că scade interesul pentru **învățătură**. Acesta contribuie la **îmbogățirea**, fixarea, sistematizarea, aprofundarea și evaluarea cunoștințelor și deprinderilor elevilor.

Prin joc e antrenată toată clasa la asimilarea cunoștințelor prin forțe proprii, elevii, participând activ și efectiv la procesul de **învățare** ca protagoniști și nu ca spectatori. Elevii **învață** cu plăcere, cei timizi devin volubili, activi, mai curajoși, capătă încredere în capacitățile lor, **învață să-și** subordoneze interesele personale în fața intereselor grupului.

Prin jocul didactic elevul își angajează întreg potențialul psihic, își ascultă observațiile, își cultivă creativitatea, inițiativa, voința, inventivitatea, flexibilitatea gândirii, își dezvoltă spiritul de cooperare, de echipă.

Gama jocurilor didactice este foarte bogată și diversă. Imaginația profesorului poate inventa modele din cele mai ingenioase. Uneori, pot fi stimulați și elevii să conceapă jocuri didactice, să propună modificarea unor jocuri în sensul adaptării lor la situațiile concrete date, să desfășoare această activitate cu cât mai multă îndrăzneală și independență.

1. **LANȚUL GEOGRAFIC** este un joc instructiv, simplu și ușor de realizat, aplicabil la diferite teme de geografie fizică și geografie economică. În enunțarea nomenclaturii respective trebuie să se țină mereu seama de denumirea precedentă, în așa fel ca inițiala denumirii următoare să înceapă cu ultima literă a

denumirii precedente. Nu este voie să se repete aceeași denumire în lanțul respectiv. Pentru fiecare răspuns se stabilește, de la început, numărul de puncte câștigat. Pentru fiecare cuvânt în plus față de minimum de cuvinte stabilit, se va obține un număr dublu de puncte.

2. **HARTA DE CONTUR** – ajută foarte mult la formarea deprinderilor de orientare pe hartă, la cunoașterea județelor, a unor probleme din geografia României sau a altor țări. Harta poate fi confecționată de elevi din placaj sau material plastic. Harta de contur care rămâne după scoaterea șablonului se aplică pe o altă foaie de placaj sau material plastic. Șablonul scos este decupat în județe, țări etc. Se poate face o hartă de contur combinată: de exemplu, harta României în care avem decupate toate județele sau harta Asiei cu toate țările. Elevii confecționează, de asemenea, diferite semne convenționale din carton.

3. **PESCUITUL**. În trei coșulețe sunt așezate bilețele cu nume de țări, continente, orașe, ape etc., care se cunosc din lecțiile învățate. Fiecare coșuleț reprezintă o clasă. Trei elevi cu câte o undiță în mână „pescuiesc” câte un bilețel, pe care apoi îl deschid, îl citesc și rezolvă exercițiul. Fiecare elev redă conținutul științific respectiv, ca de exemplu: „Localizați pe hartă municipiul Brașov, arătând în ce unitate geografică se află și prin ce este important din punct de vedere economic” sau „Prin ce țări trece Nilul și care sunt zonele de vegetație pe care le traversează”.

Câștigători sunt elevii care dau răspunsuri exacte.

4. **ROZA VÂNTURILOR**. Se trasează pe teren un cerc cu diametrul de 5-6 m. În afara cercului, punctele cardinale și intercardinale se desenează câte un cerc cu un diametru de 1 metru, iar în total 8 cercuri. Cercul care indică nordul se notează cu litera N, celelalte cercuri rămân nenotate. Jucătorii se împart în grupe de câte 8 și participă la joc pe serii. Primii 8 jucători care participă la joc intră în cercul cel mare stând cu fața spre centrul cercului. Conducătorul jocului împarte fiecăruia câte un bilețel pe care este indicat unul dintre punctele cardinale ale rozei vânturilor și nimeni nu are voie să se uite pe bilete până nu se dă comanda. La comanda conducătorului jocului, fiecare jucător citește biletul și în cea mai mare grabă se așează în cercul care reprezintă direcția indicată în bilet, pe baza nordului fixat pe teren. Pentru fiecare așezare corectă se obține un punct. Jocul se continuă cu celelalte grupe.

5. **LOTO GEOGRAFIC** reprezintă un joc geografic ce pornește de la câteva cartonașe de 20/14 cm. Fiecare cartonaș este divizat în mai multe dreptunghiuri, pentru fiecare confecționându-se cartonașe de aceeași mărime. În fiecare dreptunghi, de pe cartonul mare, se scrie un termen geografic, iar pe cartonașele mici se desenează semnele convenționale corespunzătoare termenilor respectivi. Fiecare elev are în față un carton mare și cartonașele cu semnele convenționale. Conducătorul jocului indică, pe rând, termenii notați pe cartonul mare, precum: lac, râu, pod, mlaștină etc., în timp ce elevii marchează pe locul respectiv semnul convențional corespunzător. Jocul se termină și se apreciază corectitudinea modului de desfășurare a acestei activități, când toate dreptunghiurile sunt acoperite.

6. **ARITMOGRIFUL**. Joc în care literele sunt înlocuite cu cifre, fiecărei litere corespunzându-i totdeauna aceeași cifră, dezlegătorul trebuind să procedeze invers, adică să înlocuiască cifrele cu litere. Acest „cod cifrat” e folosit pentru crearea unui șir de cuvinte alese din aceeași familie, dintr-o sferă de preocupări comune

Exemplu: MASIVE MUNTOASE

Înlocuind corect cifrele din figură, pe verticala A-B veți obține

denumirea unui masiv muntos din vestul Carpaților Meridionali, iar pe orizontale denumirea a șapte munți din țara noastră.

A						
6	2	1	7	5		
8	2	9	2	7	10	6
11	12	3	10	10		
11	13	14	2	5	7	12
6	13	4	10	5		
15	5	1	5	13	16	3
16	13	3	1	12		

B

7. **CĂLĂTORIE IMAGINARĂ** cu avionul în jurul globului trecând peste poli. Un astfel de joc determină pe elevi să-și concentreze atenția asupra unor probleme foarte interesante privind orientarea pe glob. Jocul se poate desfășura în felul următor: conducătorul jocului arată că echipajul pornit în călătorie a fost obligat să aterizeze pe punctul care marchează polul nord. Aici și-au instalat cortul. „Lanțul” trebuie să răspundă la întrebări.

Beneficiile jocurilor pentru elevii din școala incluzivă sunt multiple: creșterea motivației pentru învățare; dezvoltarea creativității și a gândirii critice; îmbunătățirea relațiilor dintre elevi; formarea competențelor de cooperare și comunicare; adaptarea activităților la nevoile individuale; creșterea gradului de participare a elevilor cu CES.

Jocul geografic reprezintă o resursă didactică eficientă pentru dezvoltarea creativității și a interesului elevilor pentru geografie. În cadrul școlii incluzive, acesta facilitează participarea activă a tuturor elevilor, contribuie la reducerea barierelor de învățare și sprijină formarea unui climat educațional bazat pe colaborare, respect și valorizarea diversității. Integrarea jocurilor geografice în activitatea didactică transformă procesul de învățare într-o experiență atractivă, accesibilă și eficientă pentru fiecare elev.

Bibliografie

1. Bârgăuanu Petre, (1979) -Metodica predării geografiei, curs litografiat, Universitatea București;
2. Coteș P. și colab,(1976)- Principii, metode și tehnici moderne de lucru în geografie ;
3. Dăneș Onoriu, Enache M., Olărescu E. (1984)– Metodica predării geografiei la clasele V-VIII, Editura Didactică și Pedagogică, București;
4. Ilinca Nicolae, (2000) - Didactica Geografiei, Editura Corint, București, pag. 91-92;
5. Mosor Gh., (2003)-Geografia Teoretică și Aplicată a Nordului Județului Vâlcea, Editura Psihomedica, Sibiu.

Educația incluzivă- ca reper al unei educații pentru toți

Prof. Educație Timpurie Răduță Alina Ionela

Seminarul Teologic Ortodox "Sf. Nicolae" /Grădinița P.P. "Toți Sfinții", Râmnicu Vâlcea

Educația este un drept fundamental al omului (toți copiii trebuie să aibă dreptul la o educație gratuită și de calitate) ce permite fiecăruia să dobândească cunoștințele necesare pentru a înțelege lumea de astăzi și pentru a putea participa în mod activ la aceasta. Ea contribuie la păstrarea valorilor, stă la baza învățării de-a lungul vieții, creează încredere, te face mai independent și totodată conștient de drepturile și posibilitățile proprii. Ea îl învață pe individ cum să se comporte în calitate de cetățean responsabil și informat.

Copiii cărora le refuzăm astăzi dreptul la educație vor deveni adulții analfabeți de mâine. Numeroși copii sunt excluși din școală deoarece ei aparțin minorităților etnice, au culturi diferite sau pentru că provin din familii dezbinat (aici putem vorbi despre tinerele însărcinate, de copiii seropozitivi sau de cei ce suferă de un handicap). Primele victime ale excluderii, copiii străzilor, adesea uitați de autoritățile responsabile cu educația și integrarea lor, devin repede obiectul disprețului întregii societăți.

Există mai mulți factori ce contribuie la îndepărtarea copiilor de școală : aceste obstacole pot fi economice, sociale, culturale sau politice. În cel mai rău caz, ele se îmbină pentru a forma o barieră de netrecut care nu îl privează doar pe copil de educație ci și întreaga societate de un viitor mai bun. Ideea de dialog cultural își are sursa de inspirație în recunoașterea diferențelor și amultiplicității lumii în care trăim. Aceste diferențe de opinie și de valori există nu doar în cadrul aceleiași culturi ci și între culturi. În acest univers din ce în ce mai mondializat și interdependent, unde întâlnirea a diferite culturi e practic inevitabilă, e esențial ca națiunile, comunitățile și indivizii să-și dezvolte capacitatea de a angaja un dialog despre toleranță și respect. În acest context, instituțiile de învățământ joacă un rol important : disciplinele, metodele pedagogice, competențele

elevilor și cunoștințele trebuie să fie aprofundate.

Educația incluzivă este cea mai bună soluție pentru un sistem educativ care să răspundă nevoilor tuturor elevilor. Ea nu trebuie tratată ca subiect aparte ci ca o nouă abordare a dezvoltării sistemului școlar. Un aspect primordial este acela de a ști cum să-i asiguri fiecărui elev educația optimă în funcție de aptitudinile și nevoile sale. Posibilitatea ca toți elevii să participe la activitățile clasei este un factor determinant în planificarea acestor activități. Diferențele între ființele umane sunt normale, contribuie la îmbogățirea fiecărei societăți și trebuie bineînțeles să fie reflectate în școli. Școala e cea care trebuie să favorizeze participarea și întrajutorarea prin metode de lucru variate.

Timp îndelungat copiii cu dizabilități au fost educați în clase sau chiar în școli separate. Oamenii s-au obișnuit astfel cu ideea că educația specială înseamnă educație separată. Educația incluzivă înseamnă că școala poate oferi un învățământ de calitate tuturor elevilor, oricare ar fi aptitudinile lor. Toți elevii vor fi tratați cu respect și vor beneficia de șanse egale de învățare. Capacitatea fiecăruia de a avea acces la informație, la idei și la știință este esențială într-o societate a informării incluzive. Se încearcă promovarea accesului universal la știință și educație pentru toți, fără diferențiere. Conceptul de copii cu nevoi speciale se referă nu doar la copiii ce pot fi încadrați în categoria persoanelor cu diverse handicapuri, ci și la cei care eșuează la școală din diferite motive care-i împiedică să progreseze. Școlile trebuie să adapteze programul, organizarea și procesul de învățare, să furnizeze resurse umane sau materiale suplimentare pentru a stimula deprinderile acestor elevi și pentru a asigura eficacitatea.

Educația incluzivă are la bază câteva principii esențiale : fiecare elev are dreptul inerent la educație pe baza egalității șanselor; niciun elev nu poate fi exclus din educație sau supus discriminării; toți elevii pot să învețe și să beneficieze de pe urma educației ; școala se adaptează la nevoile elevilor, nu elevii se adaptează la nevoile școlii; diferențele individuale între elevi constituie o sursă de bogăție și diversitate, nicidecum o problemă.

Există însă și opinii critice : oponenții școlii incluzive au convingerea că diferențele individuale încetinesc progresul elevilor “normali” iar acest aspect va crea probleme profesorilor. Suntem însă de părere că izolarea elevilor cu nevoi speciale îi va determina pe aceștia să se subaprecieze și le va reduce capacitatea de a interacționa cu ceilalți. În schimb, elevii “normali” vor învăța de la cei cu nevoi speciale despre curaj și perseverență. Unele opinii despre educația incluzivă sunt bazate pe informații incorecte : oamenii cred că separat e mai bine, că acești copii cu probleme trebuie să fie « pregătiți » să fie incluși și că părinții nu sprijină educația incluzivă.

Realitatea este, din fericire, cu totul alta. În primul rând, separarea nu e recomandată. Fie că elevii sunt separați pe motive de rasă, abilități sau orice alte caracteristici, o educație separată nu e o educație egală. Studiile au arătat că elevii normali și cei cu dizabilități învață la fel de bine în cadrul claselor incluzive. Copiii au dreptul să fie cu ceilalți de vârsta lor. Un copil cu dizabilități nu trebuie neaparat să se ridice la același nivel sau să procedeze la fel cu restul colegilor săi pentru a beneficia de educație. Pe de altă parte, părinții au fost mereu și continuă să fie un sprijin important al acestui tip de educație. Atunci când există colaborare, comunicare și încredere, se nasc parteneriate reale între părinți și specialiștii în domeniu. Dacă e să ne referim la beneficiile acestui tip de educație, ele îi vizează atât pe elevi cât și pe părinții acestora : toți părinții își doresc ca fiii lor să fie acceptați de ceilalți, să aibă prieteni și să ducă o viață normală. Școala incluzivă poate transforma acest vis în realitate pentru mulți dintre copiii cu dizabilități. Copiii dezvoltă o înțelegere pozitivă atât a propriei persoane, cât și a altora. Atunci când frecventează clase ce reflectă asemănări și deosebiri între persoane reale, ei învață să aprecieze diversitatea.

Profesorii vor adopta noi metode de a predă o lecție atât pentru cei cu nevoi speciale, cât și pentru ceilalți. Toți elevii clasei vor avea de câștigat ; ei pot acum învăța din lecție cum să se ajute între ei. Faptul ca ei socializează în școală le permite să deprindă unul de la altul abilități de comunicare și de interacțiune. Școala reprezintă spațiul propice pentru a pune bazele unei prietenii. În clasele incluzive elevii cu sau fără probleme ajung să învețe împreună dar și unul de la celălalt. Un climat de prietenie este foarte important în dezvoltarea învățării ; fiind capabili să stabilească astfel de relații între ei, se creează un mediu optim de învățare. Toți membrii clasei beneficiază așadar de pe urma acestui tip de educație. Copiii care învață împreună, învață să trăiască împreună.

În general, mai mulți factori determină succesul claselor incluzive : parteneriate între familie și școală, colaborarea cu cadre de specialitate, formarea continuă a personalului didactic, programe educaționale

individualizate și nu în ultimul rând comunicare. Profesorii utilizează numeroase tehnici pentru a ajuta la construirea și consolidarea unității clasei : jocuri și sarcini de natura să construiască un grup, cântece referitoare la comunitate, căutarea de către elevi a noi metode de a-i ajuta pe ceilalți, precum și implicarea elevilor în rezolvarea problemelor.

Educația incluzivă încercă așadar să-i determine pe copiii cu dizabilități (fie ele ușoare sau grave, ascunse sau evidente) să participe la activitățile școlare zilnice, alături de ceilalți elevi. Școlile incluzive nu mai oferă educație normală și educație specială, ci o educație incluzivă și ca rezultat, elevii vor fi capabili să învețe împreună. Acest tip de școală e deschisă tuturor copiilor, oferindu-le șansa de a participa activ la procesul de învățare. Pentru ca acest lucru să fie posibil, profesorii, școlile și sistemele vor trebui să se schimbe pentru a se adecva la diversitatea de nevoi a copiilor. De asemenea trebuie identificate orice bariere care apar în interiorul și în afara școlii care împiedică procesul de învățare, iar apoi ele trebuie reduse sau îndepărtate.

Școala de azi trebuie să își proiecteze cu claritate scopurile și formele de sprijin adecvate pentru a primi toți copiii, a le asigura acoperirea nevoilor lor educaționale și a oferi astfel posibilitatea germenilor unei societăți bazată pe accesibilitate, participare socială responsabilă și colaborare. Sistemul educațional din România – deși se schimbă și evoluează – mai prezintă încă elemente de discriminare, în sensul că nu toți copiii ajung la școală sau, atunci când ajung, nu se bucură de toate oportunitățile posibile de dezvoltare maximală a potențialului lor. În mod deosebit vorbim aici de copii și tineri cu CES (dizabilități, dificultăți și/sau tulburări). În situații de dezavantaj se pot afla și copii romi sau din familii foarte sărace, din localități izolate și alții. Deși au fost inițiate programe și proiecte pentru a deschide mai mult ușa școlilor pentru copiii cu cerințe speciale iar rezultatele sunt, de cele mai multe ori, îmbucurătoare, diseminarea rezultatelor și a bunelor practici nu constituie un exercițiu permanent. Prin urmare, se impune o acțiune comună a tuturor celor care cred într-o școală modernă și democratică a României europene, în dreptul fiecărui copil la educație, indiferent de particularitățile sale de dezvoltare și învățare, în prevenirea și/sau eliminarea marginalizării, excluderii și segregării școlare pentru copiii și tinerii cu CES, precum și în posibilitatea unei schimbări reale a relațiilor dintre familie, școală și comunitate. Este necesară colaborarea dintre profesioniști pentru nobilul scop al schimbării de orientare incluzivă în cadrul sistemului educațional din România, ca țară europeană.

Educația incluzivă ca reper al unei educații pentru toți este o nevoie a epocii noastre. Depinde de fiecare cadru didactic în parte, de responsabilitatea și implicarea tuturor ca ea să devină o realitate din care fiecare să învețe și să se dezvolte.

Bibliografie

1. “Curriculum pentru învățământul preșcolar (3-6/7 ani)”, 2008;
2. Vrășmaș, Ecaterina „Educația copilului preșcolar”, Editura ProHumanitas, București, 1999;
3. Vrășmaș, Ecaterina „Introducere în educația cerințelor speciale”, Editura Credis, București, 2004.
4. Lespezeanu , Monica “Tradițional și modern în învățământul preșcolar- O metodică a activităților instructiv-educative”, Editura Omfal Esential, Bucuresti, 2007;
5. Cozma, Teodor “O noua provocare pentru educație: Interculturalitatea” , Editura Polirom, Iasi, 2001

Rolul revistei *La nature* în pedagogia diferențiată: o abordare interdisciplinară prin artă și limbaj

Prof. Roșu Alina

Liceul Tehnologic Dimitrie Dima Pitești, Argeș

În contextul educației contemporane, caracterizată prin diversitatea stilurilor de învățare, a intereselor și a nevoilor elevilor, pedagogia diferențiată reprezintă o abordare esențială pentru asigurarea unui proces educativ incluziv și eficient. Aceasta urmărește adaptarea strategiilor didactice la particularitățile fiecărui elev, favorizând dezvoltarea potențialului individual și participarea activă la învățare.

În acest cadru, utilizarea documentelor autentice și a resurselor culturale devine un instrument valoros pentru stimularea motivației și a creativității. Revista *La Nature*, publicație franceză de popularizare a științei și culturii, oferă un bogat material educativ care îmbină limbajul, arta și cunoașterea interdisciplinară. Diversitatea textelor, ilustrațiilor și tematicilor abordate permite profesorului să propună activități diferențiate, adaptate nivelului de competență și intereselor elevilor.

Prezentul articol își propune să evidențieze modul în care revista *La Nature* poate constitui o punte între educația prin artă și dezvoltarea competențelor lingvistice, contribuind, în spiritul pedagogiei diferențiate, la construirea personalității elevilor, la formarea gândirii critice și la cultivarea sensibilității culturale.

Revista *La Nature* reprezintă una dintre cele mai importante publicații franceze dedicate popularizării științei, având o istorie impresionantă ce se întinde pe aproape un secol. Primul număr al acestei reviste a apărut în anul 1873, în Franța, iar ultimul în 1972, marcând astfel o perioadă de existență deosebit de bogată din punct de vedere științific și cultural. Fondată de omul de știință și aventurierul francez Gaston Tissandier, revista avea ca obiectiv principal apropierea publicului larg de domeniul științei, prin articole accesibile, ilustrate și atractive.

Un rol esențial în dezvoltarea și continuitatea revistei l-a avut fratele fondatorului, Albert Tissandier, care s-a implicat activ atât în redactarea, cât și în coordonarea publicației. Dedicarea sa s-a concretizat într-un număr considerabil de articole, dar și într-un efort susținut de organizare editorială, contribuind la succesul și longevitatea revistei.

În primii ani de apariție, între 1873 și 1914, revista avea o structură editorială specifică: primul număr anual era publicat la începutul lunii decembrie, iar al doilea semestru începea în luna iunie. Această organizare reflecta o adaptare la ritmul academic și științific al epocii. Începând cu anul 1915, publicarea revistei a fost sincronizată cu anul calendaristic, ceea ce a adus o mai mare coerență și predictibilitate pentru cititori.

Din punct de vedere al frecvenței apariției, *La Nature* a cunoscut mai multe transformări. Inițial revistă săptămânală până în anii 1920, aceasta a devenit ulterior bilunară, iar din 1948 a fost publicată lunar. Aceste schimbări reflectă atât evoluția pieței editoriale, cât și adaptarea la noile condiții sociale și economice.

Perioada celui de-al Doilea Război Mondial a avut un impact semnificativ asupra continuității publicației. Revista a fost tipărită intermitent, confruntându-se cu mai multe întreruperi. Prima suspendare a avut loc între 15 septembrie și 15 decembrie 1939, iar în anul 1940 au apărut doar șase numere. În 1941, situația s-a stabilizat temporar, fiind publicate 12 numere, câte unul la data de 15 a fiecărei luni. Totuși, dificultățile au persistat, iar între 1942 și 1945 au fost publicate doar 26 de numere, ceea ce evidențiază contextul istoric dificil în care revista a continuat să existe.

Prin conținutul său variat, bogat ilustrat și accesibil, *La Nature* nu a fost doar o revistă științifică, ci și un instrument educativ valoros, contribuind la dezvoltarea culturii generale și la formarea unei gândiri curioase și deschise – aspecte esențiale în formarea personalității elevilor, mai ales în contextul predării limbii franceze.

Revista a revenit la apariția bilunară interbelică în 1945. În 1961, *La Nature* și-a schimbat numele în *La Nature Science Progrès* (titlu tradus vag Revista Nature: Progrese în știință), apoi, în 1963, în *Science Progrès La Nature* (Progrese în știință: Revista Nature) înainte de a deveni *Science Progrès Découverte* (Progrese în descoperirile științifice) în 1969. În cele din urmă, în 1972, *La Nature* a fuzionat cu revista științifică „La

Recherche”, care apare și în prezent.

Science Progrès Découverte 1971

N°3429 — janvier 1971

- François Widemann : Les électrons au secours des rayons X
- Marc Vianey-Liaud : Les invertébrés : mâles, femelles... ou les deux ?
- Guy Bourgoïn : Pour mieux freiner : l'électronique
- Pêle-mêle
- Claude Andrieux : Électrolyse et chimie organique
- Jean-Claude Touray : Dans la Mer Rouge, des saumures chaudes prémisses de gisements métallifères
- À travers les livres
- Lucien Tartoïs : Le ciel en février 1971

În acest număr al revistei *La Nature* se regăsește articolul „*Pêle-mêle*” („De-a valma”), un material autentic valoros, pe care profesorul de limba franceză îl poate valorifica eficient în activitatea didactică. Pornind de la acest articol, se propune o fișă de lucru centrată pe tema „Câmpul derivativ pentru cuvântul *floare*”, adaptată nivelului de competență A2 pentru elevii de clasa a IX-a (L2).

Demersul didactic îmbină utilizarea documentului autentic cu metode moderne de predare, în vederea stimulării interesului și implicării active a elevilor. Astfel, lecția debutează prin vizionarea unui scurt videoclip tematic, menit să introducă elevii în universul semantic al florilor. Pe baza acestuia, elevii răspund la întrebări simple de înțelegere globală și specifică, dezvoltându-și competențele de receptare orală.

În continuare, profesorul ghidează elevii spre descoperirea cuvântului-cheie *fleur* („floare”), punct central al activității. Se realizează o explorare a sensurilor acestui cuvânt, atât denotative, cât și conotative, iar elevii sunt încurajați să formuleze enunțuri proprii, utilizând termenul în contexte variate. Această etapă contribuie la dezvoltarea vocabularului și a exprimării orale.

Pentru stimularea creativității și a exprimării personale, activitatea continuă cu o discuție dirijată în limba franceză, pornind de la câteva repere tematice sugestive:

- *Si j'étais une fleur...* (Dacă aș fi o floare...)
- *Ma fleur préférée est...* (Floarea mea preferată...)
- *La fleur préférée de ma mère est...*
- *La fleur préférée de mon professeur est...*
- *Quelles fleurs sont spécifiques à chaque saison ?*

Aceste exerciții favorizează nu doar exersarea limbii, ci și exprimarea emoțiilor, preferințelor și a relațiilor personale, contribuind astfel la dezvoltarea dimensiunii afective a personalității elevilor.

Ulterior, se realizează câmpul lexical al cuvântului *fleur*, identificând termeni asociați (plante, culori, părți ale florii, contexte de utilizare etc.). Această etapă facilitează organizarea vocabularului și înțelegerea relațiilor semantice.

În completare, profesorul introduce analiza câmpului derivativ al cuvântului *fleur*, valorificând exemple din manual sau din materialul-suport. Elevii descoperă astfel familii de cuvinte (de exemplu: *fleuriste*, *fleuri*, *floraison*), înțelegând mecanismele de formare a cuvintelor în limba franceză.

Activitatea se încheie cu un exercițiu de clasificare, în cadrul căruia elevii completează un tabel, organizând vocabularul în funcție de tipologia florilor:

Se va realiza câmpul lexical, apoi se va analiza câmpul derivativ al acestui cuvânt din manual.

Elevii vor scrie denumirile în tabel:

Flori de cameră	Flori de câmp	Flori de grădină
...	...	...

Această sarcină consolidează achizițiile lexicale și dezvoltă capacitatea de categorizare.

Prin acest tip de activitate integrată, elevii nu doar că își dezvoltă competențele lingvistice, ci își îmbogățesc și universul cultural și estetic. Utilizarea revistei *La Nature* ca suport autentic contribuie la crearea unei experiențe de învățare relevante, în care limbajul, știința și sensibilitatea artistică se îmbină armonios, sprijinind formarea unei personalități echilibrate și deschise.

Elevii vor realiza exercițiul în perechi, apoi analizează expresiile din manual și le explică, adaugă altele

noi. Se propune realizarea unei poezii-diamant(sau a unui „cinqain”) în baza cuvântului „floare”.

Tema pentru acasă – 20-25 rânduri: „*Invenți o legendă a unei flori preferate/ Ce simbolizează fiecare floare și culorile lor.*”

De fapt, această perspectivă reflectă o schimbare semnificativă în modul de concepere a predării și învățării unei limbi străine, marcând trecerea de la un model centrat pe reguli și memorare, la unul centrat pe sens, context și utilizare reală a limbii.

Dacă abordarea tradițională privilegia studiul sistematic al gramaticii și utilizarea unor manuale standardizate, noua orientare didactică pune accent pe înțelegerea mesajului și pe capacitatea elevului de a comunica eficient în situații autentice.

În acest sens, integrarea materialelor autentice, precum articolele din revista *La Nature*, devine un instrument esențial. Acestea oferă elevilor contact direct cu limba vie, utilizată în contexte reale, facilitând nu doar achiziția lexicală, ci și dezvoltarea competențelor de interpretare și reflecție. În plus, ele permit realizarea unor conexiuni naturale între limba țintă și limba maternă, precum și între cultura franceză și universul cultural propriu al elevilor. Astfel, învățarea devine un proces semnificativ, ancorat în experiența personală și în cunoștințele deja existente.

Mai mult decât atât, această abordare contribuie la formarea unei gândiri autonome și critice, elevii fiind încurajați să observe, să compare, să formuleze ipoteze și să își exprime opiniile. Limba nu mai este percepută ca un sistem abstract de reguli, ci ca un instrument viu de comunicare și de exprimare a identității.

În consecință, obiectivul fundamental al procesului de predare nu mai este acumularea de cunoștințe teoretice, ci dezvoltarea unei comunicări autentice, reale, adaptate contextului. Este vorba despre o comunicare care are sens pentru elev, care răspunde nevoilor sale de exprimare și care îl pregătește pentru interacțiuni reale, dincolo de sala de clasă. Prin această orientare, ora de limba franceză devine un spațiu al descoperirii, al dialogului și al formării personale, în care limbajul, cultura și experiența se îmbină într-un mod armonios.

În concluzie, integrarea revistei *La Nature* în activitățile didactice demonstrează potențialul educativ al documentelor autentice în formarea complexă a elevilor. Prin îmbinarea artei, limbajului și cunoașterii științifice, această resursă oferă multiple oportunități de învățare, favorizând dezvoltarea competențelor cognitive, lingvistice și socio-emoționale.

Din perspectiva pedagogiei diferențiate, revista constituie un suport flexibil care permite adaptarea conținuturilor, a sarcinilor de lucru și a metodelor de predare la particularitățile fiecărui elev. Diversitatea temelor și a formelor de prezentare stimulează curiozitatea, creativitatea și implicarea activă în procesul de învățare, contribuind la valorizarea diferențelor individuale și la promovarea egalității de șanse.

Astfel, educația prin artă și limbaj, susținută de utilizarea revistei *La Nature*, depășește simpla transmitere a cunoștințelor și devine un veritabil instrument de formare a personalității. Prin experiențe de învățare semnificative și adaptate nevoilor elevilor, școala contribuie la dezvoltarea unor indivizi autonomi, creativi, responsabili și deschiși către cultură și cunoaștere, capabili să se integreze activ într-o societate aflată într-o continuă schimbare.

Bibliografie și sitografie

1. Bruno Bégout (dir.), *La Science pour tous : sur la vulgarisation scientifique en France de 1850 à 1914*, Bibliothèque du Conservatoire national des arts et métiers, 1990, 168
2. Perrenoud, Philippe, *Pédagogie différenciée : des intentions à l'action*, Paris, ESF Éditeur, 2016
3. https://fr.wikipedia.org/wiki/La_Nature
4. Bibliothèque nationale de France (Gallica), collection numérique de la revue *La Nature* : <https://gallica.bnf.fr>

Intervenția în ADHD- exemplu de bună practică

Prof. învă. primar Rusu Gabriela

Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea

Kieran Egan, profesor și teoretician în domeniul Științelor Educației și Ștefan Popenici, cercetător științific la Institutul de Științe ale Educației în cadrul Departamentului de Management Educațional definesc „Attention Deficit Hyperactivity Disorder” ca pe o tulburare de tip comportamental care apare tot mai frecvent ca diagnostic pentru copii și adolescenți. Cei doi experți pornesc de la cercetările medicului englez Gerge Still din 1902, care, pe un eșantion de 20 de copii, demonstrează faptul că, deși aceștia nu prezentau probleme ale intelectului sau deficit de inteligență, aveau în schimb un deficit de „voință inhibitorie” sau „un defect morbid al controlului moral” asupra propriului lor comportament.

Așadar, se poate nota, spun acești cercetători, că ADHD, „se referă la o afecțiune de tip neurobiologic prin care este afectată capacitatea individului de inhibare, de operare în limite medii, astfel:

- În inhibarea comportamentului agresiv (autocontrolul impulsivității);
- Controlul nivelului activității (comportament hiperactiv);
- Concentrarea asupra sarcinilor de lucru (lipsa atenției).

Copiii cu ADHD prezintă de obicei un tip de comportament care a fost clasificat de specialiști în două categorii principale: slaba capacitate de concentrare a atenției și impulsivitate- hiperactivitate.

O vastă documentație relevă faptul că deseori copiii cu ADHD au nivel superior de inteligență, dar nu se poate spune că s-a demonstrat științific o relație cauzală de tip pozitiv sau negativ între ADHD și nivelul de inteligență. De asemenea, mai există și falsă percepție a cadrelor didactice sau a părinților colegilor de clasă că apariția simptomelor de ADHD este legată de modul în care este educat copilul. Alteori părinții copiilor cu ADHD își găsesc scuză că nu reușesc să-și țină copiii sub control din cauza acestui diagnostic. Până în prezent, cercetătorii susțin că nu există niciun motiv temeinic care să ducă la ideea că ADHD e cauzat de metodele de educație utilizate de părinți și că un copil cu o astfel de tulburare este numai „prost crescut”. Tot cercetările efectuate au dus la concluzia că acest tip de comportament, poate apărea independent de mediul familial și de metodele de educație ale părinților și cadrelor didactice și că are efecte și riscuri comune pentru cei care suferă de ADHD, iar medicamentația și numai atât, nu asigură o rezolvare pe termen lung în cazul ameliorării sau dezvoltării comportamentului prosocial.

Mai trebuie menționat că simptomele specifice ADHD-ului nu pot fi prevenite sau abordate din timp și cert este faptul că după o observație îndelungată copilul cu ADHD nu trebuie să primească sentința de marginalizare sau eșec, după cum nu este în sine nici handicap.

Așadar, propun spre atenția dumneavoastră următorul caz de ADHD al unui elev de la seria trecută, preluat de la clasa a II-a, pentru care au fost necesare mai multe măsuri educaționale, care este orientat către învățământul de masă și către consiliere psihopedagogică și care avea nevoie permanentă de confirmare/ feedback în rezolvarea sarcinilor de lucru.

Trebuie menționat că acest elev, în baza unui Certificat de Orientare Școlară, beneficia de un Plan de Servicii Individualizat și un Plan de Intervenție Personalizat (PIP), fără curriculum adaptat, chiar dacă tulburarea de comportament și tulburarea de învățare afecta competențele cognitive influențate de tulburarea kinetică. Deși inteligent, cu un IQ ridicat, copilul avea un comportament inadecvat. Ușor de distras, curios la orice stimul extern, plin de energie și într-o continuă dinamică, nu reușea nici să-și finalizeze propria muncă, nici să își lase colegii să lucreze. Avea permanent nevoie de atenție și de valorizare, motiv pentru care era într-un continuu du-te-vino între bancă, lângă catedră. Inteligent fiind, corecta cu glas tare orice răspuns al colegilor, adăugând adesea chiar și remarci nepotrivite.

Primul pas important efectuat în abordarea acestui caz a fost acela de conștientizare a problemei, cât și de acceptare a faptului că are nevoie de mine în mod special.

A urmat apoi munca de a convinge părintele unic că între inteligență și un comportament disruptiv

este o diferență, că are nevoie de o medicație specifică și de o intervenție de specialitate. Trebuie menționat că a durat aproximativ 2 ani pentru ca părintele să fie convins de aceeașă problemă a copilului, pentru a-i face evaluarea la un specialist și a obține un certificat de orientare școlară.

Deci blocajul inițial a fost lipsa colaborării cu părintele care, pe parcurs, s-a modificat în paralel cu integrarea adecvată a copilului în colectivitate, evidențiindu-se în acest fel și rolul acceptării mele, pentru că fiecare copil trebuie luat așa cum este și îmbunătățit treptat ceea ce este necesar.

Acesta a fost momentul în care s-a depus efortul de a construi un parteneriat activ între școală și familie (părintele unic), precum și a unei strategii coerente pentru educația copilului.

Curriculum-ul școlar neadaptat, în cazul acestui elev, nu înseamna dezvoltarea competențelor în mod parțial, intermediar, ci de asumare a unor sarcini cu viteză mică de lucru :

- pentru că nu avea foarte multă răbdare;
- pentru că existau foarte puține tipuri de exerciții pe care să nu le rezolve, caz în care solicita sprijin imediat, neavând răbdare „până să îi vină rândul”;
- pentru că avea nevoie de mai multe exerciții a căror dificultate graduală necesitau o durată scurtă de timp în rezolvare.

Așadar, pe parcurs, am reușit creșterea gradului de dificultate a sarcinilor de învățare, bazându-mă pe curiozitatea lui și pe dorința de performanță (educată constant de către părinte). Ies în evidență ca puncte slabe manifestările de comportament imprevizibil, ușor de distras, pot spune că încă se mai concentra pe modul de lucru al colegilor și nu pe sarcina lui, în măsura în care sarcinile trebuiau rezolvate în același interval de timp de către toți elevii. De asemenea era ușor de distras în situații de zgomot, de mișcarea din jurul lui, ceea ce înseamnă că era important să-i asigur un spațiu de lucru în clasă, cu cât mai puțini factori disturbatori în jur.

Programul zilnic începea cu aprecierea corectitudinii temelor, cu sarcini de lucru ușoare, de antrenament. Continuam cu activități care să-l stimuleze atât vizual, cât și auditiv, pentru a-l menține cât mai mult în bancă, atent la sarcina de lucru. Pentru a evita interesul pe care îl manifesta pentru ceea ce faceau colegii, am avut pregătite exerciții suplimentare cu un grad mai mare de dificultate, dar care să nu îl obosească, ci doar să-l provoace să gândească atent și concentrat. Pauzele mici între sarcini erau asociate cu ștersul tablei, strângul caietelor/fișelor de lucru, pentru a permite și descărcarea kinetică de care avea nevoie.

I-am câștigat elevului încrederea și reușea adesea să îndeplinească sarcinile așa cum îi erau formulate.

La începutul clasei a II-a refuza să folosească creioane colorate, alegea numai negrul, iar ceea ce desena sau înnegea era greu de identificat ca având o formă sau ca fiind o reprezentare. Mai degrabă zgâria hârtia, pe care apoi o și rupea. Treptat, liniile negre începeau să reprezinte în oarecare măsură ceea ce avea de desenat, încă nu utiliza culori decât pentru a strica și mai rău desenul sau fișa de lucru.

Interesat fiind de științe precum astronomia, istoria, educație civică, științe ale naturii, am recurs adesea la multele cunoștințe pe care le avea fie pentru a-i acorda atenție și a-l aprecia, fie pentru a-l readuce în sarcinile de învățare atunci când era distras de alți stimuli externi.

Spre finalul ciclului primar elevul înregistra următoarele progrese:

- Își dezvoltase memoria pe termen lung;
- Comportamental înțelegea regulile și le respecta până la momentul când stimulii externi îi stârneau curiozitatea;
- Se menținea pe o durată mai mare în sarcină;
- Și poate unul dintre cele mai importante progrese a fost că scăzuse frecvența și intensitatea impulsivității.

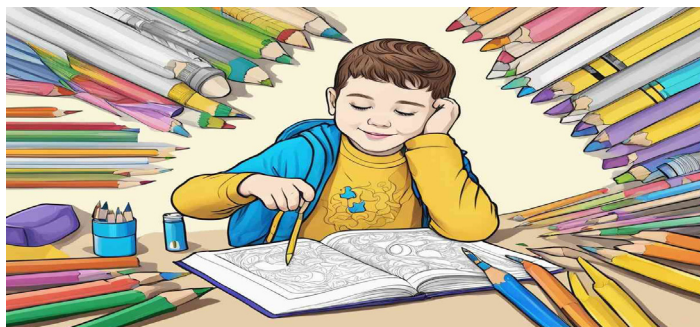
Aceste rezultate s-au datorat continului exercițiului, a acordării atenției din partea mea în mod constant și a medicației acordate corespunzător. Desigur acestea fiind însoțite de colaborarea continuă cu părintele care, în general, răspundea pozitiv sarcinilor transmise.

În concluzie, consider că în cazul acestor elevi învățarea nu este mai importantă decât motivația. Mi s-a dovedit că fără o motivație puternică, interioară, învățarea este superficială și este abandonată imediat ce se pierde controlul coercitiv asupra copilului. Pasiunea pentru învățare nu poate fi transmisă decât dacă toți, cadrele didactice și părinții, suntem motivați și interesați de procesul de predare- învățare centrat pe educabil.

Mai menționez doar că elevul a participat la activități de consiliere, acestea având ca principale obiective consolidarea abilităților de autocontrol și gestionarea relațiilor sociale.

Bibliografie

1. Dopfner Schurnann Lehmkuhl, (2004), *Copilul Hiperactiv și încăpățânat*, Editura RTS Romanian Psychological Testing Services, Cluj Napoca;
2. Dopfner Schurnann Lehmkuhl, (2006), *Program terapeutic pentru copiii cu probleme comportamentale de tip hiperkinetic și opozant*, Editura RTS Romanian Psychological Testing Services, Cluj Napoca;
3. Gabor Mate, (2020) *Minți împrăștiate. Originile și vindecarea tulburării de deficit de atenție. ADHD*, Editura Herald, București;
4. Kieran Egan, Ștefan Popenici, (2007), *Educația elevilor hiperactivi și cu deficit de atenție- Ghid pentru părinți și cadrele didactice din învățământul preuniversitar*, Editura Didactica Press, București.

Construirea unei școli prietenoase incluziune, bunăstare și reziliență

Prof. înv. primar Safta Georgeta
Școala Gimnazială Gura Văii

Școala reprezintă unul dintre cele mai importante medii de formare și dezvoltare a copilului. Dincolo de transmiterea cunoștințelor, instituția școlară are rolul de a crea un climat educațional favorabil învățării, dezvoltării personale și sociale a elevilor. În contextul educației moderne, conceptele de climat școlar incluziv, stare de bine și reziliență au devenit priorități ale sistemelor educaționale, fiind considerate factori esențiali pentru succesul școlar și integrarea socială a tuturor copiilor

Climatul școlar incluziv reprezintă totalitatea relațiilor, valorilor, normelor și practicilor care asigură participarea activă și egală a tuturor elevilor la viața școlii, indiferent de particularitățile lor sociale, culturale, etnice, lingvistice sau de eventualele cerințe educaționale speciale.

Un climat incluziv se caracterizează prin:

- respect reciproc între elevi, profesori și părinți;
- acceptarea diversității și combaterea discriminării;
- promovarea egalității de șanse;
- participarea tuturor elevilor la activitățile școlare;
- comunicare deschisă și colaborare eficientă.

Profesorul are un rol esențial în construirea unui mediu educațional incluziv prin adaptarea strategiilor didactice la nevoile elevilor, încurajarea cooperării și valorificarea diferențelor individuale ca resurse de învățare.

Starea de bine (well-being) se referă la experiența pozitivă a elevilor în raport cu școala, incluzând dimensiuni emoționale, sociale, psihologice și fizice. Un elev care se simte în siguranță, apreciat și sprijinit are șanse mai mari să obțină rezultate școlare bune și să dezvolte relații sănătoase.

Factorii care contribuie la starea de bine a elevilor sunt:

- relațiile pozitive cu profesorii și colegii;
- sentimentul de apartenență la comunitatea școlară;
- un mediu sigur și lipsit de violență;
- oportunități de exprimare și participare;
- recunoașterea și valorizarea succeselor individuale.

Cercetările arată că elevii care beneficiază de un nivel ridicat al stării de bine manifestă o motivație crescută pentru învățare, un nivel redus de absenteism și o capacitate mai mare de adaptare la cerințele școlare.

Reziliența reprezintă capacitatea unei persoane de a face față provocărilor, dificultăților și situațiilor stresante, adaptându-se pozitiv și continuând să se dezvolte.

În mediul școlar, reziliența se manifestă prin:

- perseverență în fața eșecului;
- capacitatea de a găsi soluții la probleme;
- gestionarea emoțiilor dificile;
- încredere în propriile forțe;
- adaptarea la schimbări.

Școala contribuie la dezvoltarea rezilienței prin:

- oferirea unui mediu securizant și predictibil;
- cultivarea relațiilor de sprijin;
- încurajarea autonomiei și responsabilității;
- dezvoltarea competențelor socio-emoționale;
- promovarea unei mentalități orientate spre progres și învățare din greșeli.

Cele trei concepte sunt strâns interconectate. Un climat școlar incluziv creează condițiile necesare pentru dezvoltarea stării de bine a elevilor. La rândul său, starea de bine contribuie la consolidarea rezilienței, deoarece elevii care se simt acceptați și susținuți dezvoltă mai ușor mecanisme eficiente de adaptare.

Într-o școală incluzivă:

- elevii se simt valorizați și respectați;
- relațiile interpersonale sunt bazate pe încredere și cooperare;
- conflictele sunt gestionate constructiv;
- elevii dezvoltă competențe sociale și emoționale solide;
- crește capacitatea de adaptare la provocările școlare și sociale.

Promovarea unui climat școlar incluziv, a stării de bine și a rezilienței reprezintă o condiție fundamentală pentru educația de calitate. Școala modernă trebuie să fie un spațiu în care fiecare elev se simte acceptat, respectat și sprijinit să își atingă potențialul maxim. Prin colaborarea dintre cadre didactice, elevi, părinți și comunitate, se poate construi un mediu educațional care favorizează succesul școlar, dezvoltarea personală și integrarea socială a tuturor copiilor.

Bibliografie

1. Goleman, D. (2008), Inteligența emoțională, Editura Curtea Veche, București.
2. Miclea, M. (coord.) (2013), Psihologie educațională, Editura Polirom, Iași.
3. Neacșu, I. (2018), Pedagogie. Fundamente. Procese. Strategii, Editura Polirom, Iași.
4. UNICEF România (2022), Starea copilului în România, București.
5. Iucu, R. B. (2017), Managementul clasei de elevi, Editura Polirom, Iași.
6. Jigău, M. (coord.) (2019), Educația incluzivă – repere teoretice și practice, București.

Diversitatea - șanse reale și progres pentru toți elevii

Prof. dr. Laura Nicoleta Sandu
Liceul Teoretic „Ion Barbu” – Pitești, Argeș

Motto:

“Educația este cea mai puternică armă pe care voi o puteți folosi pentru a schimba lumea.”
– Nelson Mandela –

Introducere

Educația reprezintă fundamentul dezvoltării societății moderne, fiind un proces complex care implică nu doar transmiterea de cunoștințe, ci și promovarea valorilor democratice, a respectului reciproc și a incluziunii sociale.

Cum definim **incluziunea** în context educațional?

Incluziunea socială înseamnă procesul prin care toți indivizii și grupurile dintr-o societate au șanse egale, acces la resurse și oportunități, sunt acceptați și respectați, putând participa pe deplin la toate aspectele vieții sociale, economice, culturale și politice, fără discriminare, având ca scop combaterea excluziunii și marginalizării, în special a grupurilor vulnerabile.

De aceea, acest proces complex al educației tinerilor, **încă** din primele zile de viață, transferat ulterior în mediul **școlar**, reprezintă un aspect esențial în educația modernă și presupune integrarea tuturor elevilor, indiferent de dizabilități, origini etnice sau dificultăți de învățare sau background, în școlile obișnuite, de masă.

Progresul școlar al fiecărui copil rămâne încă o provocare în toată lumea. Obiectivul nr. 4 de dezvoltare durabilă referitor la educație și Cadrul de Acțiune Educație 2030 subliniază utilizarea și înțelegerea corectă a noțiunilor de **incluziune** și de **echitate**, ca baze ale educației de calitate, dar și asigurarea accesului la o educație de calitate pentru toți elevii; mediul școlar răspunde prompt și eficient cerințelor fiecărui elev, cu sensibilitate, acceptare, respect și ajutor deplin.

În esență, un astfel de mediu creează o atmosferă pozitivă, în care elevii se simt în siguranță și motivați să învețe. Promovând sentimentul de apartenență, elevii se simt parte a unei comunități, ceea ce le întărește încrederea în sine și dorința de a participa activ. În plus, un mediu de învățare adecvat asigură progresul elevilor nu doar din punct de vedere academic, ci și în plan social, emoțional și personal, contribuind astfel la dezvoltarea lor holistică. În concluzie, un mediu comun de învățare eficient este esențial pentru a sprijini elevii în atingerea obiectivelor lor în toate aspectele vieții.

Statul garantează dreptul la o educație incluzivă de calitate tuturor beneficiarilor primari ai educației, respectând principiul incluziunii. Incluziunea pune accentul pe respectarea dreptului la educație al fiecărui copil și reprezintă procesul și măsurile complexe prin care sunt asigurate cadrul și condițiile pentru atingerea finalităților educaționale, dezvoltarea comportamentelor adaptative, dezvoltarea abilităților cognitive, construirea unor relații afective pozitive, asigurarea stării de bine, cu accent pe nevoile și pe particularitățile individuale ale fiecărui copil.

În acest context, crearea unui mediu educațional incluziv devine o prioritate, atât din perspectiva drepturilor omului, cât și din cea a eficienței procesului de învățare. Rolul cadrelor didactice și al comunităților locale în acest demers este crucial, deoarece aceștia sunt factorii principali care pot influența pozitiv atmosfera școlară și pot asigura acces egal la educație pentru toți elevii, indiferent de diferențele individuale sau sociale.

Rolul cadrelor didactice în promovarea incluziunii

Cadrele didactice sunt pilonii centrali ai procesului educațional și au responsabilitatea de a crea un mediu sigur, motivant și adaptat nevoilor fiecărui elev. În contextul unei societăți din ce în ce mai diversificate, profesorii trebuie să fie pregătiți pentru a identifica și a răspunde diversității elevilor, inclusiv celor cu dizabilități, proveniți din medii defavorizate sau cu diferențe culturale. Prin implementarea unor strategii didactice diferențiate și adaptarea materialelor și metodologiilor, cadrele didactice pot contribui la reducerea barierelor în procesul de învățare.

Un exemplu concret în școlile din România îl constituie introducerea programelor de sprijin pentru

elevii cu cerințe educaționale speciale, precum utilizarea tehnologiei asistive sau a metodologiilor de învățare colaborativă. De asemenea, formarea continuă a cadrelor didactice în domeniul educației incluzive, precum cursurile organizate de Inspectoratele Școlare Județene, facilitează dezvoltarea competențelor necesare pentru gestionarea diversității în clasă.

Rolul comunităților în sprijinirea unui mediu educațional incluziv

Pe lângă eforturile cadrelor didactice, implicarea comunităților locale joacă un rol esențial în consolidarea unui mediu educațional incluziv. Comunitățile pot oferi sprijin social, resurse și oportunități de colaborare între școală și mediul înconjurător. Participarea părinților, a organizațiilor non-guvernamentale și a autorităților locale în proiecte educaționale crește șansele de succes ale inițiativelor incluzive.

Un exemplu concret în România îl reprezintă proiectele de tip „Școală după școală” sau „Cluburi de sprijin”, în cadrul cărora comunitățile locale organizează activități extrașcolare pentru elevii vulnerabili, inclusiv ateliere de dezvoltare a abilităților sociale sau sesiuni de consiliere. De asemenea, colaborarea cu ONG-uri specializate în educație incluzivă (precum *Asociația pentru Educație și Dezvoltare*) a permis implementarea unor programe de mentorat și de sensibilizare a comunității asupra diversității.

Astăzi, garantarea șanselor egale pentru ca fiecare copil să avanseze din punct de vedere educațional reprezintă în continuare o provocare la nivel global, atât pentru professor, cât și pentru părinte sau societate la scară largă.

Accesul la o educație de calitate, în cazul copiilor romi, reprezintă o provocare complexă, o problemă ce cere soluții hotărâte pentru a preveni privarea lor de oportunități sociale esențiale pentru viitor. Dificultatea își are rădăcinile în diversitatea mediilor educaționale în care se desfășoară procesul de învățământ al copiilor romi, precum și în influența factorilor de mediu și socio-economici, care exercită un impact atât direct, cât și indirect asupra accesului și succesului lor în sistemul formal de învățământ. În esență, problemele variate se datorează în parte numărului de unități școlare implicate și condițiilor specifice fiecărui context.

De aceea, se impune multiplicarea inițiativelor atât la nivel guvernamental, cât și în societatea civilă, pentru a promova politici educaționale eficiente, care să includă strategii de prevenire și combatere a marginalizării și excluziunii sociale. În același timp, devine imperativă crearea unui mecanism funcțional, capabil să îmbunătățească accesul la educație pentru copiii și tinerii de etnie romă, pentru a asigura o șansă reală de integrare și dezvoltare în societate.

Concluzie

În concluzie, crearea unui mediu educațional incluziv reprezintă un proces complex, în care rolul cadrelor didactice și al comunităților locale este fundamental. Prin adaptarea metodologiilor didactice, formarea continuă și implicarea activă în proiecte comunitare, școlile din România pot deveni spații sigure și accesibile pentru toți elevii. Investiția în aceste eforturi nu doar că promovează echitatea socială, ci contribuie și la formarea unei societăți mai tolerante, deschise și inovatoare. În acest sens, colaborarea strânsă între profesori, părinți, autorități și organizații non-guvernamentale trebuie să devină o prioritate națională pentru asigurarea unui viitor educațional incluziv și echitabil.

Semnificația sintagmei „educație de tip incluziv” se poate reflecta în multiple valențe conceptuale: „bariere în învățare și participare”, „resurse pentru susținerea învățării și participării” și „suport pentru diversitate”. Ele oferă cadrul conceptual pentru a analiza și răspândirea educației de tip incluziv.

Bibliografie

1. Popovici, D.V., „Elemente de psihopedagogia integrării”, Editura PRO HUMANITE, București, 1999
2. Bernat, S.E., „Tehnica învățării eficiente”, Editura Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003
3. Gerguț, A.; Neamțu, C., Psihopedagogie specială, Editura Polirom, Iași, 2000
4. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245656> - UNESCO, Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action for the implementation of Sustainable Development Goal
5. Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all, 2016.
6. www.living-democracy.com/ro/principals/human-rights.

Egalitatea de șanse în mediul școlar

Prof. înv. primar Diana-Cristina Șerban,
Colegiul Național de Informatică "Matei Basarab", Râmnicu Vâlcea

Școala reprezintă un mediu esențial pentru dezvoltarea armonioasă a copiilor. Dincolo de transmiterea cunoștințelor, aceasta are rolul de a forma personalități, de a dezvolta competențe sociale și emoționale și de a crea condiții pentru succesul fiecărui elev. În acest context, climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența sunt elemente fundamentale care contribuie la dezvoltarea unei comunități educaționale sănătoase și eficiente.

Climatul școlar incluziv reprezintă ansamblul relațiilor, valorilor și practicilor care asigură participarea tuturor elevilor la viața școlii, indiferent de particularitățile lor culturale, sociale, etnice, religioase, lingvistice sau de eventualele cerințe educaționale speciale.

Un climat incluziv se caracterizează prin:

- respect reciproc între elevi, profesori și părinți;
- acceptarea diversității și valorizarea diferențelor;
- egalitate de șanse pentru toți elevii;
- prevenirea discriminării și a bullyingului;
- comunicare deschisă și colaborare.

Într-o școală incluzivă, fiecare copil se simte acceptat, apreciat și încurajat să își valorifice potențialul. Profesorii utilizează metode didactice adaptate nevoilor elevilor și promovează cooperarea în locul competiției excesive.

Întâlnim peste tot în jurul nostru oameni cu deficiențe, perceperea lor socială nefiind întotdeauna constantă, ea variază de la societate la societate, furnizând semnificații diferite, în funcție de cultura și de valorile promovate. Mulți oameni au reticențe față de persoanele cu deficiențe, deoarece au o concepție greșită despre ele. Trebuie însă să înțelegem că sunt niște oameni la fel ca toți ceilalți, fiind produsul unic al eredității lor și al mediului.

Persoanele deficiente, la rândul lor au două păreri în ceea ce privește impedimentul lor: unele îl consideră un dezastru, iar altele un simplu inconvenient. Formele de integrare a copiilor cu C.E.S. pot fi următoarele: clase diferențiate, integrate în structurile școlii obișnuite, grupuri de câte doi-trei copii deficienți incluși în clasele obișnuite, integrarea individuală a acestor copii în aceleași clase obișnuite.

Rolul cadrului didactic

a). Formarea la copii normali a unei atitudini de acceptare.

Sensibilizarea se poate face prin jocuri care permit simularea unor deficiențe (pentru a determina copiii să înțeleagă mai bine situația celor cu dizabilități), sau prin diferite povestiri, texte literare, discuții prin care să înțeleagă copiii și din punct de vedere al sentimentelor acestora.

b). Atitudinea învățătoarei în relația ei cu copiii cu CES

Atitudinea învățătoarei este extrem de importantă, deoarece ea este imitată de toți ceilalți copii. Învățătoarea trebuie să evite compătimirea, mila sau alte conduite inadecvate care pot semnifica de fapt devalorizarea copilului cu dizabilități.

c). Menținerea unui climat optim în clasă

Primirea în clasă a copilului cu cerințe educative speciale, atitudinea față de el trebuie să păstreze o aparență de normalitate, copilul trebuind să fie tratat la fel cu ceilalți copii din clasă. Fiecare copil cu C.E.S. trebuie să beneficieze de un **program** adecvat și adaptat de recuperare, care să dezvolte maximal potențialul fizic și psihic pe care îl are.

d) Evitarea cercurilor vicioase care să amplifice manifestările nedorite în loc să le elimine. Sunt cazuri în care copilul aflat în dificultate, în virtutea unor sentimente de neglijare, adoptă conduite deviate tocmai pentru a atrage atenția asupra sa.

Legătura cu familia

Totdată, învățătoarea trebuie să dezvolte o bună colaborare și cu părinții copiilor cu dizabilități. Părinții sunt parteneri la educație pentru că dețin cele mai multe informații despre copiii lor.

Activități interactive de promovare a egalității de șanse în educație

Sistemul educațional care oferă “educație pentru toți” trebuie să fie un sistem incluziv în care educația tuturor copiilor este la fel de importantă. Accentul va fi pus pe progresul individual și mai puțin pe comparațiile cu alți elevi.

În acest sens, putem contribui la promovarea acestui tip de sistem educațional prin managementul grupului de elevi și prin metodele didactice aplicate.

1. Organizarea clasei: vor fi implicați toți elevii care vin cu idei de:

- Așezare a mobilierului
- Stabilirea necesarului de materiale pentru desfășurarea activității la clasă
- Înfrumusețarea clasei (flori, exponate)
- Stabilirea regulilor clasei

2. Responsabilizare în păstrarea curățeniei, disciplinei în clasă; pot fi solicitați să răspundă cei care în general sunt mai dezordonați, indisciplinați.

3. Valorizare:

- Fiecare elev expune periodic, realizări la diferite discipline
- Elevii mai timizi sunt încurajați să împărtășească colegilor, talentul într-un anumit domeniu din afara programei școlare, hobby-uri care le au. Vom demonstra astfel efortul acestora și nu neapărat stăpânirea de abilități, cunoștințe.

4. Informarea: prin activități extracurriculare, elevii se pot informa și prezenta colegilor aspecte legate de cultura, valorile minorităților, etniilor, raselor, religiilor apropiate comunității sau despre care știu că există în alte comunități, zone geografice, chiar dacă ei nu aparțin acestor minorități. Promovăm astfel toleranța între oameni.

5. Cooperarea:

- Prin metode care presupun lucrul în grupuri/echipe, elevii interacționează între ei și realizează împreună sarcini de lucru
- Elevii se pot ajuta între ei; cei cu rezultate mai bune într-un domeniu îi ajută pe cei cu un ritm mai lent în înțelegere/rezolvare în cadrul atelierelor de învățare.

6. Promovarea învățării independente:

- Se recomandă utilizarea jurnalelor de învățare care-i ajută să identifice punctele slabe sau progresul în propriul sistem de învățare
- Utilizarea metodelor proiectelor, temelor de cercetare care responsabilizează elevii în propria învățare

Astfel de activități sunt utile tuturor chiar dacă în grupul mai restrâns al clasei sau mai larg al școlii nu există situații limită (elevi cu dizabilități, elevi cu performanțe deosebite).

Cu siguranță, în orice grup există elevi de altă etnie, cu situație materială precară, din familii dezorganizate, orfani, elevi cu deficiențe senzoriale, bolnavi temporar sau cronic.

Fiecare dintre elevi poate fi pus în valoare, apreciat, ajutat, responsabilizat astfel încât să simtă că școala este a lor.

Astfel putem concluziona că acești elevi au nevoie de: condiții de stimulare și sprijin a dezvoltării din cele mai timpurii perioade; adaptarea curriculumului la posibilitățile individuale; flexibilitate didactică; individualizarea educației; protecție specială; programe individualizate de intervenție; integrare școlară și socială.

În încheiere trebuie subliniat faptul că *rațiunea pentru care acești copii se afla în clasele obișnuite nu este aceea de a-i face „normali”, ci de a le insufla valori, comportamente și aspirații specifice copiilor normali.*

Bibliografie

1. Verza, E., Paun, E., - *Educatia integrata a copiilor cu handicap*, Unicef, 1998

Rolul grădiniței în promovarea egalității de șanse și a incluziunii sociale

*Prof. ed. timpurie Șerban Mirela Cristina
LTSP Neagoe Basarab Călimănești, Județul Vâlcea*

Introducere

Egalitatea de șanse reprezintă unul dintre principiile fundamentale ale sistemelor educaționale moderne și presupune oferirea unor oportunități echitabile tuturor copiilor, indiferent de gen, etnie, statut socio-economic, religie, dizabilitate sau mediu de proveniență. În contextul educației timpurii, promovarea egalității de șanse capătă o importanță deosebită, deoarece primii ani de viață constituie perioada în care se formează bazele dezvoltării cognitive, sociale și emoționale ale copilului. Cercetările din domeniul pedagogiei și psihologiei dezvoltării evidențiază faptul că intervențiile educaționale realizate în copilăria timpurie contribuie semnificativ la reducerea inegalităților și la creșterea șanselor de succes școlar și social.

Conceptul de egalitate de șanse în educație

Egalitatea de șanse în educație se referă la dreptul fiecărui copil de a beneficia de acces egal la resurse educaționale de calitate și la condiții favorabile dezvoltării sale. Acest concept este susținut de documente internaționale precum UNESCO și UNICEF, care promovează educația incluzivă și accesul universal la servicii educaționale.

În practică, egalitatea de șanse nu presupune tratarea identică a tuturor copiilor, ci adaptarea intervențiilor educaționale la nevoile specifice ale fiecăruia, astfel încât toți să poată atinge potențialul maxim de dezvoltare.

Rolul educației timpurii în promovarea egalității de șanse

Educația timpurie cuprinde perioada de la naștere până la vârsta de aproximativ șase ani și reprezintă fundamentul dezvoltării ulterioare a copilului. Participarea la programe de educație timpurie de calitate contribuie la:

- reducerea decalajelor educaționale dintre copii;
- dezvoltarea competențelor cognitive și lingvistice;
- stimularea socializării și a competențelor emoționale;
- prevenirea abandonului școlar;
- integrarea copiilor proveniți din medii dezavantajate.

Copiii care provin din familii cu resurse limitate, din comunități rurale sau aparținând minorităților sunt mai expuși riscului de excluziune socială și educațională. Prin urmare, accesul la servicii de educație timpurie de calitate reprezintă un instrument esențial pentru combaterea inegalităților sociale.

Principii ale promovării egalității de șanse în educația timpurie

1. Incluziunea educațională

Educația incluzivă presupune participarea tuturor copiilor la activitățile educaționale, indiferent de particularitățile lor individuale. Grădinița trebuie să ofere un mediu sigur, accesibil și stimulativ pentru fiecare copil.

2. Respectarea diversității

Diversitatea culturală, etnică și lingvistică trebuie valorificată în procesul educativ. Cadrele didactice au responsabilitatea de a promova respectul reciproc și toleranța încă din primii ani de viață.

3. Parteneriatul cu familia

Familia reprezintă primul factor educațional. Colaborarea dintre instituțiile de educație timpurie și părinți contribuie la identificarea nevoilor copiilor și la crearea unor strategii eficiente de sprijin.

4. Accesibilitatea serviciilor educaționale

Asigurarea accesului tuturor copiilor la servicii educaționale de calitate implică eliminarea barierelor economice, geografice și sociale care pot limita participarea acestora la educație.

Strategii educaționale pentru promovarea egalității de șanse

Pentru realizarea unui climat educațional echitabil, educatorii pot utiliza diverse strategii:

- adaptarea curriculumului la particularitățile individuale ale copiilor;
- utilizarea metodelor interactive și participative;
- prevenirea stereotipurilor și discriminării;
- dezvoltarea competențelor interculturale;
- evaluarea centrată pe progresul individual;
- colaborarea cu specialiști (consilieri, logopezi, psihologi).

De asemenea, activitățile care promovează cooperarea, empatia și respectul pentru diversitate contribuie la dezvoltarea unor atitudini pozitive față de egalitate și incluziune.

Provocări în promovarea egalității de șanse

În ciuda progreselor realizate, există încă numeroase provocări:

- diferențe între mediul urban și rural;
- acces limitat la servicii educaționale în anumite comunități;
- lipsa resurselor materiale și umane;
- prejudecăți și stereotipuri sociale;
- dificultăți în integrarea copiilor cu cerințe educaționale speciale.

Depășirea acestor obstacole necesită politici educaționale coerente, investiții în infrastructură și formarea continuă a personalului didactic.

Concluzii

Promovarea egalității de șanse prin educație reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea unei societăți echitabile și incluzive. Educația timpurie are un rol determinant în reducerea inegalităților și în asigurarea unui start favorabil pentru toți copiii. Prin implementarea principiilor incluziunii, respectării diversității și colaborării cu familia, instituțiile de educație timpurie contribuie la formarea unor generații capabile să valorifice diversitatea și să participe activ la viața socială.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (coord.). (2017). Pedagogia învățământului preșcolar. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
2. Cucoș, C. (2014). Pedagogie. Iași: Editura Polirom.
3. Vărășmaș, E. (2018). Educația incluzivă și școala pentru diversitate. București: Editura Universitară.
4. Păun, E. (2017). Pedagogie. Fundamente teoretice și demersuri aplicative. Iași: Editura Polirom.
5. UNESCO (2020). Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and Education – All Means All.
6. UNICEF (2019). A World Ready to Learn: Prioritizing Quality Early Childhood Education.
7. UNESCO (2015). Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action.
8. Ministerul Educației. (2019). Curriculum pentru educație timpurie. București.
9. Ministerul Educației. (2022). Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea curriculumului național.
10. UNICEF (2021). Early Childhood Development Strategy Papers.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată

prof. Simion-Bicuț Maria-Mihaela
Colegiul Economic Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

Diversitatea elevilor reprezintă una dintre caracteristicile fundamentale ale școlii contemporane. În cadrul aceleiași clase se regăsesc elevi cu niveluri diferite de dezvoltare intelectuală, stiluri variate de învățare, interese distincte, ritmuri proprii de lucru și contexte socio-culturale diferite. Această realitate transformă clasa într-un mediu eterogen, în care profesorul trebuie să gestioneze eficient diferențele dintre elevi și să creeze oportunități de învățare pentru fiecare dintre aceștia.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă două concepte complementare care contribuie la creșterea calității procesului educațional. Prin utilizarea strategiilor diferențiate, profesorul poate răspunde nevoilor individuale ale elevilor, favorizând participarea activă și succesul școlar al tuturor.

Managementul clasei eterogene

Clasa eterogenă este alcătuită din elevi care diferă prin nivelul cunoștințelor, capacitățile cognitive, motivație, interese, experiențe de viață și stiluri de învățare. Gestionarea eficientă a unei astfel de clase presupune organizarea activităților didactice într-un mod flexibil și adaptat diversității existente. Un management eficient al clasei eterogene se bazează pe câteva principii esențiale:

- crearea unui climat educațional pozitiv și incluziv;
- respectarea diferențelor individuale;
- stabilirea unor reguli clare de comportament;
- utilizarea metodelor interactive și participative;
- monitorizarea permanentă a progresului elevilor.

Profesorul are rolul de facilitator al învățării și trebuie să ofere fiecărui elev șansa de a-și valorifica potențialul. În acest context, managementul clasei nu se rezumă la controlul disciplinei, ci presupune coordonarea tuturor resurselor educaționale pentru atingerea obiectivelor de învățare.

Pedagogia diferențiată reprezintă o abordare educațională centrată pe elev, care urmărește adaptarea procesului instructiv-educativ la particularitățile individuale ale fiecărui copil. Aceasta pornește de la ideea că elevii nu învață în același mod și nu ating performanțe identice în același interval de timp. Diferențierea poate fi realizată la nivelul:

Conținutului - Profesorul selectează și adaptează informațiile în funcție de nivelul de pregătire al elevilor. Astfel, elevii cu dificultăți primesc sarcini accesibile, iar cei cu performanțe ridicate beneficiază de activități suplimentare de aprofundare.

Procesului de învățare - Se utilizează metode și strategii diverse, precum învățarea prin cooperare, proiectele, studiul de caz, jocul didactic sau investigația.

Produsului final - Elevii pot demonstra ceea ce au învățat prin forme diferite: prezentări, portofolii, proiecte, postere, fișe de lucru sau prezentări digitale.

Mediului de învățare - Organizarea spațiului și a resurselor trebuie să favorizeze participarea tuturor elevilor și să răspundă nevoilor individuale.

Aplicarea pedagogiei diferențiate contribuie la creșterea motivației pentru învățare, la dezvoltarea autonomiei și la reducerea riscului de eșec școlar.

Aspect practic-aplicativ

Studiu de caz: Lecție diferențiată la disciplina Limba și literatura română, clasa a IX-a

Tema: Textul narativ

Obiectiv: Identificarea elementelor specifice textului narativ.

Pentru valorificarea potențialului fiecărui elev, profesorul organizează activitatea pe trei niveluri de dificultate:

Grupa A (nivel de bază):

- identifică personajele și locul acțiunii;

- răspunde la întrebări simple privind textul.

Grupa B (nivel mediu):

- stabilește momentele principale ale acțiunii;
- realizează rezumatul textului.

Grupa C (nivel avansat):

- analizează caracterizarea personajului principal;
- formulează opinii argumentate privind comportamentul acestuia.

La final, reprezentanții fiecărei grupe prezintă rezultatele în fața clasei. Activitatea permite implicarea tuturor elevilor, indiferent de nivelul de pregătire, și favorizează învățarea colaborativă.

Rezultatele observate sunt:

- creșterea participării active a elevilor;
- dezvoltarea încrederii în propriile capacități;
- îmbunătățirea relațiilor dintre colegi;
- realizarea obiectivelor educaționale într-un mod adaptat fiecărui elev.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată constituie elemente indispensabile ale educației moderne. Diversitatea elevilor nu trebuie privită ca o dificultate, ci ca o resursă valoroasă pentru procesul educativ. Prin adaptarea strategiilor didactice și prin organizarea eficientă a activităților, profesorul poate asigura participarea și progresul fiecărui elev. Aplicarea principiilor pedagogiei diferențiate contribuie la dezvoltarea unei școli incluzive, orientate spre nevoile reale ale elevilor și spre valorificarea potențialului individual al fiecăruia. Astfel, procesul educațional devine mai eficient, mai echitabil și mai relevant pentru societatea contemporană.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2017). *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
2. Cerghit, I. (2006). *Metode de învățământ*. București: Editura Polirom.
3. Cucoș, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
4. Iucu, R. B. (2006). *Managementul și gestiunea clasei de elevi*. Iași: Editura Polirom.

Arta ca spațiu al incluziunii și al echității în educație

Prof. dr. Spiridon Rodica-Gabriela

Liceul Sanitar „Antim Ivireanu”, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

În contextul actual al educației românești, promovarea egalității de șanse reprezintă una dintre direcțiile esențiale ale actului didactic modern. Școala contemporană nu mai poate funcționa exclusiv ca spațiu de transmitere a informațiilor, ci trebuie să devină un mediu al acceptării, al valorizării diferențelor și al dezvoltării armonioase pentru fiecare elev. În acest cadru, educația plastică ocupă un loc aparte, deoarece oferă elevilor posibilitatea de a se exprima liber, de a comunica emoții și experiențe personale și de a se descoperi dincolo de limitele impuse de performanța academică tradițională.

Arta are capacitatea de a elimina barierele sociale, culturale sau emoționale care apar frecvent între elevi. În cadrul orelor de educație plastică, diferențele de statut social, ritm de învățare, dificultăți de comunicare sau apartenență culturală devin mai puțin vizibile, deoarece fiecare elev poate participa activ prin propriul limbaj vizual. Actul artistic nu presupune răspunsuri unice sau standardizate, ci încurajează creativitatea, autenticitatea și libertatea de expresie. Tocmai de aceea, disciplina educație plastică poate deveni un instrument real de incluziune școlară și socială.

În activitatea didactică desfășurată atât la gimnaziu, cât și la liceu, profesorul de arte vizuale are

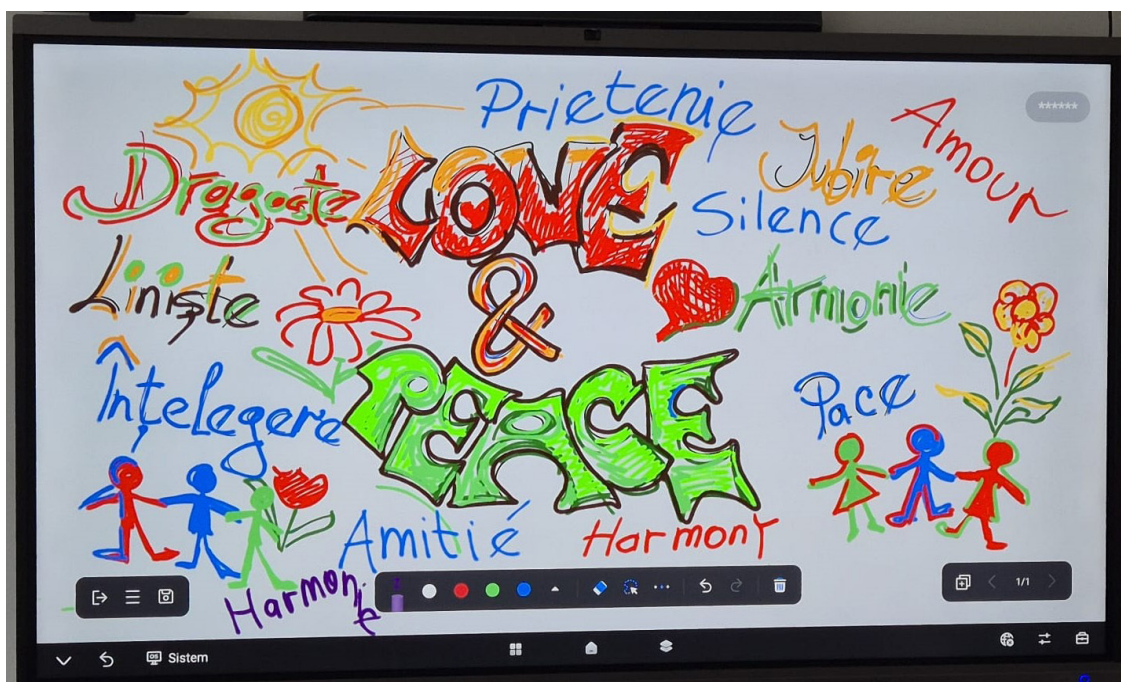
responsabilitatea de a crea contexte educaționale accesibile tuturor elevilor. Acest lucru presupune adaptarea strategiilor didactice la nevoile individuale ale clasei, utilizarea unor metode interactive și dezvoltarea unui climat bazat pe respect reciproc și cooperare. Elevii trebuie încurajați să își exprime opiniile fără teama de a fi judecați, iar produsele artistice realizate de ei trebuie valorizate ca expresii autentice ale personalității fiecăruia.

Un exemplu relevant de bună practică în domeniul promovării egalității de șanse prin educație artistică este proiectul interdisciplinar „Culoare pentru fiecare”, desfășurat în cadrul unui parteneriat între elevi de gimnaziu, liceu și copii cu cerințe educaționale speciale. Activitatea a avut ca obiectiv realizarea unei expoziții colective inspirate de tema diversității și a identității personale. Elevii au lucrat în echipe mixte, colaborând la realizarea unor lucrări plastice de mari dimensiuni, folosind tehnici variate: colaj, pictură, modelaj și artă textilă.

Importanța proiectului nu a constat exclusiv în produsul artistic final, ci mai ales în procesul de colaborare și comunicare dintre participanți. Elevii au învățat să accepte ritmuri diferite de lucru, să ofere sprijin colegilor și să descopere faptul că fiecare persoană are resurse creative valoroase. Copiii timizi sau cei care întâmpinau dificultăți de integrare socială au reușit să se exprime prin intermediul imaginii și al culorii, dobândind încredere în propriile capacități. Expoziția finală, organizată în spațiul școlii și deschisă comunității locale, a devenit un mesaj vizual despre toleranță, empatie și solidaritate.

Educația artistică poate contribui semnificativ și la reducerea discriminării și a stereotipurilor. Studiarea operelor de artă provenite din culturi diferite îi ajută pe elevi să înțeleagă diversitatea lumii contemporane și să dezvolte atitudini deschise față de alte persoane, culturi, educații societăți. În același timp, activitățile artistice desfășurate în grup favorizează comunicarea și spiritul de echipă, dezvoltând competențe sociale esențiale pentru integrarea armonioasă în societate.

Rolul profesorului devine astfel unul complex: nu doar formator de competențe artistice, ci și mediator cultural, facilitator al comunicării și susținător al incluziunii. Prin sensibilitate pedagogică și prin alegerea unor teme relevante pentru universul elevilor, profesorul poate transforma ora de educație plastică într-un spațiu sigur și motivant pentru toți participanții la actul educativ.

În concluzie, promovarea egalității de șanse prin educație artistică reprezintă o necesitate a școlii moderne. Educația plastică oferă elevilor posibilitatea de a se exprima liber, de a coopera și de a se descoperi într-un mod autentic. Prin activități creative și proiecte incluzive, arta contribuie la formarea unor generații mai empatică, mai tolerante și mai deschise către diversitate. Într-o societate aflată într-o continuă schimbare, educația prin artă rămâne un mijloc esențial de construire a unui climat educațional bazat pe respect, echitate și valorizarea fiecărui individ.

Bibliografie

1. Cerghit, Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
 2. Cucoș, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
 3. Ionescu, Miron, Radu, Ioan, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
 4. Stoica, Adrian, *Creativitatea elevilor. Posibilități de cunoaștere și educare*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983.
 5. Vărășmaș, Traian, *Școala și educația pentru toți*, Editura Miniped, București, 2004.
- Ministerul Educației, *Repere pentru proiectarea și actualizarea curriculumului național*, București, 2022.

Drepturile financiare ale copilului cu C.E.S.

Vladucu Elena Daniela contabil sef
Colegiul National „Gib Mihaescu” Dragasani

C.E.S. vine de la sintagma „Cerințe Educaționale Speciale” și este folosită pentru a descrie dificultățile de învățare sau dizabilitățile care îi îngreunează pe unii copii să învețe în același ritm precum alți copii de vârsta lor.

Asta înseamnă că vor avea nevoie de un sprijin educațional suplimentar sau diferit de cel oferit în general pentru alți copii sau tineri de aceeași vârstă.

Copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale, integrați în învățământul de masă, beneficiază de suport educațional prin cadre didactice de sprijin și itinerante, de la caz la caz. Organizarea serviciilor de sprijin educațional se face de către CJRAE/CMBRAE și se reglementează prin metodologii specifice elaborate de Ministerul Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului.

Copiii și tinerii cu cerințe educaționale speciale, școlarizați în unitățile de învățământ special sau de masă, inclusiv cei școlarizați în alt județ decât cel de domiciliu, beneficiază de asistență socială constând în asigurarea alocației zilnice de hrană, a rechizitelor școlare, a cazarmamentului, a îmbrăcăminte și a încălțăminte în cuantum egal cu cel pentru copiii aflați în sistemul de protecție a copilului, precum și de găzduire gratuită în internate sau centrele de asistare pentru copiii cu cerințe educaționale speciale din cadrul direcțiilor generale județene/a municipiului București de asistență socială și protecția copilului. (Legea 1/2011)

Copiii cu CES beneficiază de alocație zilnică de hrană și de alocație pentru rechizite școlare, cazarmament, îmbrăcăminte și încălțăminte, denumite în continuare drepturi.

Alocația zilnică de hrană se acordă lunar, în funcție de numărul de zile de școlarizare și de prezența școlară, indiferent de numărul de ore de curs pe zi la care participă copilul, pe perioada de valabilitate a certificatului de orientare școlară și profesională.

Alocația zilnică de hrană **nu** se acordă pentru zilele în care copiii cu CES au absentat nemotivat, zilele de sâmbătă, duminică, sărbătorile legale și nici în perioada vacanțelor școlare.

Fac excepție de la condiția de acordare a alocației de hrană, în funcție de prezența școlară, copiii cu CES școlarizați la domiciliu și/sau internați în unitățile sanitare.

Drepturile se acordă pe bază de cerere scrisă, depusă la unitatea de învățământ la care este înscris copilul cu CES, în perioada 1-30 septembrie a fiecărui an școlar, de către beneficiarul major, părintele sau alt reprezentant legal al copilului cu CES, după caz, însoțită de următoarele documente, în copie:

- certificatul de naștere al beneficiarului;
- actul de identitate al beneficiarului, după caz;
- actul de identitate al părintelui sau, după caz, al reprezentantului legal;
- certificatul de orientare școlară și profesională eliberat de CJRAE/CMBRAE;
- declarație pe propria răspundere a beneficiarului major sau reprezentantului legal al copilului cu

CES conform căreia acesta nu beneficiază de aceleași drepturi acordate ca urmare a stabilirii unei măsuri de protecție specială, al cărei model este prevăzut în [anexa nr. 1](#);

- declarații pe propria răspundere a beneficiarului major, părintelui sau reprezentantului legal al copilului cu CES conform căreia alocațiile prevăzute la [art. 3 alin. \(1\)](#) vor fi folosite doar în acest scop, conform modelelor prevăzute în [anexele nr. 2.a\)](#) și [2.b\)](#).
- (HG 564/2017)

Cuantumul minim al alocației de hrană, începând cu anul 2022, este de 22 lei/zi și este stabilit prin Legea 143/20.05.2022.

Cazarmamentul, respectiv cheltuielile aferente drepturilor la îmbrăcăminte, încălțăminte, materiale igienico-sanitare, rechizite/manuale, jucării, transport, materiale cultural-sportive, precum și sumele de bani pentru nevoi personale, pentru copiii și tinerii pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială într-un serviciu public de tip rezidențial, precum și pentru mamele protejate în centre maternale, se plătesc în limitele minime stabilite de HG nr. 838/29.06.2022, astfel:

Grupa de vârstă	Valoare drepturi îmbrăcăminte, încălțăminte, materiale igienico-sanitare, rechizite/manuale, jucării, transport,	
De la 0 până la 2 ani inclusiv	580,00	
De la 3 până la 6 ani inclusiv	789,00	
De la 7 până la 13 ani inclusiv	968,00	
De la 14 până la 17 ani inclusiv	1.195,00	
De la 18 până la 26 de ani inclusiv	1.338,00	
Mama protejată în centru maternal	1.338,00	

Conform art. 129 (1) din Legea 272/2004, copiii și tinerii pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială, mamele protejate și copiii acestora din centre maternale au dreptul la hrană, îmbrăcăminte, încălțăminte, materiale igienico-sanitare, rechizite/manuale, jucării, transport, materiale cultural-sportive, precum și sume de bani pentru nevoi personale.

(2) Necesarul de îmbrăcăminte, încălțăminte, materiale igienico-sanitare, rechizite/manuale, jucării, materiale cultural-sportive se stabilește în funcție de vârsta și nevoile copilului, prin hotărâre a consiliului județean, respectiv a consiliilor locale ale sectoarelor municipiului București sau, după caz, a organului de conducere al furnizorului privat acreditat.

(3) În cazul copiilor cu dizabilități încadrați în **grad de handicap**, pentru care s-a stabilit o măsură de protecție specială în condițiile legii, cuantumul sumelor necesare acordării drepturilor prevăzute la [alin. \(1\)](#) **se majorează cu 50%**.

Beneficiile prevăzute încetează în următoarele cazuri:

- copilul încetează frecventarea cursurilor din alte cauze decât medicale (abandon școlar) sau înregistrează un anumit număr de absențe pentru care nu depune documente justificative;
- decesul copilului;
- nu efectuează reevaluarea anuală/periodică a Certificatului de handicap;
- schimbarea Certificatului de Orientare Școlară și Profesională în altă formă de învățământ decât cea de masă;
- la schimbarea ciclului de învățământ, nu solicit eliberarea unui nou Certificat de Orientare Școlară și Profesională.

Bibliografie

1. Legea 1/2011
2. HG 564/2017
3. Legea 272/2004

4. Ordinul 5574/2011
5. HG 838/2022

Rolul Inteligenței Artificiale în Contabilitatea Bugetară

*Gheorghita Maria Alexandra administrator financiar
Colegiul National „Gib Mihaescu” Dragasani*

Contabilitatea bugetară reglementează gestionarea banilor publici și controlul execuției veniturilor și cheltuielilor instituțiilor statului. Spre deosebire de sectorul privat, aici rigoarea, transparența și respectarea legislației sunt stricte. Introducerea Inteligenței Artificiale (IA) transformă acest domeniu din unul birocratic într-un sistem digital eficient.

1. Automatizarea proceselor repetitive (RPA și IA)

Instituțiile publice procesează zilnic volume mari de documente justificative, facturi și ordine de plată. IA ajută la extragerea datelor din facturi, fără intervenția omului, având rolul de a procesa automat documentele.

În cazul sistemelor bazate pe IA, în momentul înregistrării în contabilitate, cheltuielile sunt automat clasificate pe articole bugetare, clasificare economică și funcțională, scăzând riscul de greșeli operaționale și funcționale.

2. Monitorizarea și controlul execuției bugetare în timp real

Tradițional, analiza bugetară se făcea la sfârșitul lunii sau al trimestrului. IA schimbă complet această paradigmă, sistemele bazate pe IA oferă alerte instantanee privind creditele bugetare

Disponibile și nu permit angajarea de plăți care depășesc plafoanele aprobate.

IA oferă, totodată, rapoarte dinamice, actualizate în timp real, permițând luarea de decizii rapide.

3. Prevenirea fraudelor și detectarea anomaliilor

Protejarea fondurilor publice este prioritatea absolută a contabilității bugetare.

IA permite o analiză predictivă privind istoricul tranzacțiilor și identifică tipare neobișnuite sau plăți suspecte (plăți duplicate, sume nejustificate de mari).

Cu ajutorul IA, algoritmi verifică automat dacă achizițiile publice respectă procedurile legale înainte de efectuarea plății, având astfel un audit continuu.

4. Previziuni financiare și planificare bugetară avansată

Gruparea datelor istorice permite IA să estimeze evoluțiile financiare viitoare cu o precizie ridicată.

IA poate prognoza colectarea taxelor și impozitelor pe baza tendințelor economice, prin estimarea veniturilor.

Totodată, sistemul recomandă alocări bugetare eficiente pentru anul următor, reducând risipa de fonduri și ajutând la optimizarea cheltuielilor.

Provocări în implementare

Deși beneficiile sunt majore, adoptarea IA în sectorul public se lovește de câteva obstacole:

- Securitatea datelor: Informațiile financiare ale statului necesită protocoale stricte de cibernavigație.

- Legislația rigidă: Normele contabilității publice se modifică greu pentru a permite decizii complet automatizate.
- Rezistența la schimbare: Este necesară recalificarea personalului din instituțiile publice pentru a lucra cu noile tehnologii.

Concluzie

Inteligența Artificială nu înlocuiește contabilul din sectorul bugetar, ci îi redefineste rolul. Prin preluarea sarcinilor repetitive și furnizarea de analize predictive, IA transformă contabilitatea publică într-un instrument strategic. Rezultatul final constă în transparență totală, reducerea birocrăției și o gestionare mult mai responsabilă a banului public.

Bibliografie

1. Bunea, M., & Sacarin, M. (2022). *Contabilitatea instituțiilor publice și reflectarea execuției bugetare*. Editura ASE, București.
2. European Commission. (2024). *Artificial Intelligence for the Public Sector: Coordinated Plan on AI and digital transformation in public administration*. Brussels: European Union.
3. Gartner Research. (2025). *Top Technology Trends in Government: Hyperautomation and AI-Driven Financial Management*. Gartner IT Procurement Reports.
4. Miloș, M. C. (2023). *Sisteme informatice și inteligența artificială în modernizarea finanțelor publice*. Editura Universitară, București.
5. OECD. (2023). *The Strategic Use of Artificial Intelligence in Public Financial Management*. OECD Public Governance Reviews, OECD Publishing, Paris.
6. Popescu, C., & Ionescu, A. (2025). „Impactul automatizării proceselor (RPA) asupra transparenței bugetare în administrația publică din România”. *Revista Audit Financiar*, vol. XXIII, nr. 2/2025, pp. 45-58.
7. Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării. (2024). *Strategia Națională pentru Inteligență Artificială 2024-2027*. Guvernul României.

Promovarea egalității de șanse în educație prin intermediul educației incluzive

Prof. înv. primar Stîrcea Denisa

Colegiul Național de Informatică „Matei Basarab”, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea

Educația incluzivă a apărut și s-a extins în ultimele decenii ca un principiu funcțional existent atât la nivelul politicilor școlare cât și a practicilor educaționale desfășurate la nivel școlar, familial, societal. Integrarea educativă, ca principiu, este sugerată de mult timp în pedagogie și s-a dezvoltat în contrast cu ideea segregării în educație, purtată explicit sau implicit de mai multe platforme educative. Acest concept dobândește o nouă semnificație în raport cu realitatea educației speciale.

Educație incluzivă vizează realitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale, aflate în dificultate psihomotorie, de intelect, de limbaj, psihocomportamental etc. printr-o serie de măsuri conjugate de ordin juridic, politic, social, pedagogic. Ca strategie, principiul educației integrate atrage incluziunea persoanelor cu handicap în medii de formare normale, generale, dar cu dispozitive de instrucție și educație diferențiate, circumstanțiate la diversitatea situațiilor de handicap. Scopul acestei educații îl constituie maximizarea abilităților și performanțelor pornind de la registrele și nivelurile deja existente, normalizarea existenței acestor

persoane, dobândirea unor competențe sociale optime, care să le asigure o inserție benefică și persoanelor aflate în dificultate și celorlalte categorii: ”Educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare, având drept scop exploatarea resurselor existente, mai ales a resurselor umane, pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunități”.

Dacă prin educația integrată se vizează mai ales obiective legate de școlarizarea normalizată a copiilor cu cerințe educative, incluzivitatea educației are ca obiectiv principal adaptarea școlii la cerințele speciale de învățare ale copiilor, iar, prin extensie, adaptarea școlii în general la diversitatea copiilor dintr-o comunitate – ceea ce presupune reforma și regândirea statului și rolului școlii. Printre avantajele școlii incluzive se semnalează și optimizarea de ansamblu a calității educației oferite, prin creșterea eficacității (în sensul măririi numărului de elevi care progresaază corespunzător în școală) – de aici și tendința unor autori de a utiliza în locul termenului de școală incluzivă pe cel de ”școală/ educație eficientă (eficace)”.

Acest nou tip de educație, flexibilă, adaptată necesităților persoanelor cu C.E.S. presupune o detașare de normativitatea educației tradiționale. Conceptul de strategie în educația integrată nu pune accent pe combinarea inspirată a metodelor și mijloacelor clasice, ci pe ”aplicarea inspirată, originală, creativă în orice caz, într-o nouă manieră a unor metode și mijloace vechi, preexistente acceptându-se chiar modificarea acestora”.

În esența lor strategiile educației integrate sunt ”strategii de micro-grup, activ-participative, cooperative, colaborative, parteneriale, implicative, organizative și socializante”. Acestea, datorită atributelor lor, sunt adaptabile, putând fi cu ușurință multiplicare sau diversificate pentru a acoperi situațiile noi. Aceste atribute caracterizează și învățarea, care trebuie să se realizeze în grupuri mici, să fie cooperativă, partenerială, activ-participativă, să se desfășoare într-un mediu relaxant, plăcut.

În vederea integrării școlare a copiilor cu cerințe speciale pot fi identificate mai multe perspective:

- perspectiva individuală care pune accentul pe identificarea și scoaterea în relief a problemelor specifice de învățare ale fiecărei categorii de elevi cu cerințe speciale;

- perspectiva de grup care se referă la relațiile elevului cu ceilalți colegi de clasă și la modalități de rezolvare în grup a problemelor de învățare sau la modalitățile de intercunoaștere între elevii cu C.E.S. și restul elevilor ca o condiție a acceptării și recunoașterii reciproce a valorii lor în grupul-clasă,

- perspectiva curriculară care poate acționa și prin flexibilizarea conținuturilor și adaptarea mijloacelor de învățare la particularitățile individuale ale fiecărui elev, la dificultățile specifice de învățare, la tehnicile specifice învățământului integrat (învățare interactivă, modalități de sprijin și suport, apelul la profesori itineranți etc.).

Acestor perspective li se pot adăuga strategii definite de noul cadru de referință:

- valorificarea experiențelor cotidiene ale elevilor prin crearea unor portofolii situaționale cu tipuri subsecvente ce se pot actualiza de la o situație la alta;

- exploatarea cunoștințelor și experiențelor anterioare prin rezolvarea concretă a unor sarcini noi în grupuri mici sau perechi;

- apelul la strategiile ludice (jocuri de rol, dramatizare, jocul didactic);

- folosirea probematizării și a unor metode bazate pe aspecte de evidențiere expresivă precum desenul, povestirea, modelajul etc.;

- rezolvarea creativă a conflictelor din clasă, colaborarea cu familia și valorificarea resurselor din comunitate cu tehnici de sprijinire a învățării, predării și evaluării;

- degajarea unor activități educative bazate pe cooperare, negociere și solidarizare în îndeplinirea unor sarcini de învățare sau de lucru.

Cunoașterea strategiilor educației integrate este indispensabilă oricărui cadru didactic, care vrea să își asume responsabilitatea de a răspunde tuturor exigențelor și cerințelor educative ale diversilor elevi, care le calcă pragul clasei cu speranța reușitei. Educatorul trebuie să se plieze după fiecare caz, să își flexibilizeze demersul didactic pentru a satisface cerințele educative ale fiecărui elev luat în parte și ale tuturor la un loc.

Bibliografie

1. A. Gherguț, Sinteze de psihopedagogie specială, Editura Polirom, 2005;
2. I. Stănică, M. Popa, D.V. Popovici, Psihopedagogie specială, Editura Pro Humanitas, București, 2001;

3. D. Ungureanu, Educația integrată și școala inclusivă, Editura de Vest, Timișoara, 2000;
4. T. Vărășmaș, Învățământul integrat și/sau incluziv, Editura Aramis, București, 2001;

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată în grupa mijlocie – studiu de caz

Prof.ed. timpurie: Stoian Amalia

G.P.N. Nr.2/ Liceul Preda Buzescu, Berbești, Jud.Vâlcea

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării ulterioare a copilului, iar activitatea desfășurată în grădiniță trebuie să răspundă nevoilor și particularităților fiecărui preșcolar. În cadrul unei grupe, copiii se diferențiază prin ritmul de dezvoltare, nivelul de achiziții cognitive, gradul de autonomie, capacitatea de comunicare și relaționare, precum și prin experiențele dobândite în mediul familial. Aceste diferențe determină caracterul eterogen al grupului și impun utilizarea unor strategii educaționale adaptate.

Managementul clasei eterogene presupune organizarea și coordonarea activităților astfel încât fiecare copil să beneficieze de șanse egale de participare și dezvoltare. În acest context, pedagogia diferențiată reprezintă o abordare centrată pe copil, care urmărește adaptarea conținuturilor, metodelor și sarcinilor de lucru la particularitățile individuale ale preșcolarilor. Prin aplicarea acestei abordări, cadrul didactic creează un mediu educațional incluziv, stimulat și echitabil. Prezentul studiu de caz evidențiază modul în care strategiile de management al clasei și pedagogia diferențiată au contribuit la îmbunătățirea participării și progresului copiilor dintr-o grupă mijlocie formată din 13 preșcolari.

Prezentarea cazului

Studiul a fost realizat într-o grupă mijlocie alcătuită din 13 preșcolari cu vârste cuprinse între 4 și 5 ani. În urma observării sistematice a comportamentului copiilor în timpul activităților didactice, al jocurilor și al rutinelor zilnice, au fost identificate diferențe semnificative între nivelurile de dezvoltare ale acestora.

Trei copii manifestau un ritm rapid de învățare, finalizând sarcinile înaintea colegilor și solicitând permanent activități suplimentare. Doi copii întâmpinau dificultăți în exprimarea verbală, formulând propoziții scurte și ezitând să participe la conversații. Alți doi copii erau timizi și evitau implicarea în activitățile desfășurate în grup mare. Un copil prezenta dificultăți de concentrare și își pierde rapid interesul pentru activitățile propuse. Ceilalți cinci copii manifestau un nivel mediu de dezvoltare corespunzător vârstei.

Aceste diferențe generau uneori dificultăți în organizarea activităților. Copiii care finalizau rapid sarcinile deveneau nerăbdători și își pierdeau interesul, în timp ce cei care întâmpinau dificultăți necesitau sprijin suplimentar și timp mai îndelungat pentru realizarea cerințelor. În plus, participarea inegală la activitățile de grup influența climatul educațional și dinamica relațiilor dintre copii. Pornind de la aceste observații, s-a considerat necesară implementarea unor strategii de pedagogie diferențiată care să permită valorificarea potențialului fiecărui copil și crearea unui mediu favorabil învățării.

Identificarea problemei

Problema identificată a fost reprezentată de dificultatea asigurării unei participări active și eficiente a tuturor preșcolarilor la activitățile educative, în condițiile existenței unor diferențe semnificative între nivelurile de dezvoltare și ritmurile de învățare ale copiilor.

Obiectivele intervenției

Pentru soluționarea problemei au fost stabilite următoarele obiective:

- creșterea gradului de implicare a tuturor copiilor în activitățile desfășurate;
- adaptarea sarcinilor de lucru la nivelul de dezvoltare al fiecărui copil;
- stimularea comunicării și a cooperării între preșcolari;
- dezvoltarea autonomiei și a încrederii în propriile capacități;
- crearea unui climat educațional pozitiv și incluziv.

Strategii de intervenție

Pentru atingerea obiectivelor propuse au fost aplicate mai multe strategii specifice pedagogiei diferențiate și managementului eficient al clasei.

Diferențierea sarcinilor de lucru

În cadrul activităților integrate au fost concepute sarcini cu grade diferite de dificultate. De exemplu, în activitatea dedicată anotimpului vară, unii copii au avut ca sarcină identificarea și denumirea elementelor caracteristice anotimpului, alții au formulat propoziții simple, iar copiii cu un nivel mai ridicat de dezvoltare au realizat descrieri utilizând mai multe propoziții și un vocabular diversificat. Această modalitate de lucru a permis fiecărui copil să participe activ și să obțină succes în funcție de propriile posibilități.

Organizarea activităților pe centre de interes

În sala de grupă au fost organizate centre de interes precum Bibliotecă, Artă, Construcții, Știință și Joc de rol. Copiii au avut posibilitatea să aleagă activitățile preferate și să lucreze în ritmul propriu. Prin această strategie s-a urmărit stimularea autonomiei, dezvoltarea responsabilității și valorificarea intereselor individuale ale preșcolarilor.

Învățarea prin cooperare

Pentru realizarea unor sarcini, copiii au fost organizați în perechi sau grupuri mici. Echipele au fost formate astfel încât să includă atât copii cu nivel ridicat de dezvoltare, cât și copii care necesitau sprijin. Această strategie a favorizat dezvoltarea relațiilor pozitive, a empatiei și a spiritului de înțajutorare. Copiii au învățat să colaboreze, să își exprime ideile și să respecte opiniile colegilor.

Managementul pozitiv al comportamentului

La începutul anului școlar au fost stabilite împreună cu copiii reguli simple și clare de comportament. Acestea au fost formulate pozitiv și afișate la nivelul grupei.

Respectarea regulilor a fost încurajată prin aprecieri verbale, recompense simbolice și evidențierea comportamentelor adecvate. Astfel, copiii au devenit mai responsabili și mai implicați în respectarea normelor de grup.

Colaborarea cu familia

Un rol important în succesul intervenției l-a avut colaborarea permanentă cu părinții. Aceștia au fost informați despre progresul copiilor și au primit recomandări privind activitățile care puteau fi realizate acasă pentru consolidarea competențelor dobândite în grădiniță. Parteneriatul dintre familie și grădiniță a contribuit la asigurarea continuității procesului educațional și la susținerea dezvoltării armonioase a copiilor.

Rezultatele intervenției

Aplicarea strategiilor de pedagogie diferențiată pe parcursul unui semestru a condus la obținerea unor rezultate pozitive. Copiii timizi au început să participe mai activ la conversații și jocuri de grup, manifestând mai multă încredere în propriile capacități. Cei care întâmpinau dificultăți de exprimare verbală și-au îmbogățit vocabularul și au devenit mai dispuși să comunice cu colegii și cu educatoarea.

Copiii cu ritm rapid de învățare au rămas implicați în activități datorită sarcinilor suplimentare și provocărilor adaptate nivelului lor. De asemenea, s-a observat o reducere a comportamentelor de neatenție și o creștere a capacității de concentrare.

Relațiile dintre copii s-au îmbunătățit considerabil, iar climatul educațional a devenit mai cooperant și mai prietenos. Participarea activă la activități a crescut, iar fiecare copil a înregistrat progrese în raport cu nivelul său inițial de dezvoltare.

Concluzii

Managementul eficient al unei clase eterogene reprezintă o condiție esențială pentru desfășurarea unui proces educațional de calitate în învățământul preșcolar. Diversitatea existentă în grupă nu trebuie privită ca un obstacol, ci ca o oportunitate de învățare și dezvoltare.

Aplicarea principiilor pedagogiei diferențiate a permis adaptarea activităților la nevoile individuale ale celor 13 preșcolari și a favorizat participarea activă a tuturor copiilor. Diferențierea sarcinilor, organizarea centrelor de interes, învățarea prin cooperare și colaborarea cu familia au contribuit la crearea unui mediu educațional incluziv și stimulat.

Experiența prezentată demonstrează că succesul activităților educative depinde în mare măsură de capacitatea cadrului didactic de a valorifica diversitatea și de a răspunde nevoilor fiecărui copil. Prin utilizarea unor strategii adecvate de management al clasei și pedagogie diferențiată, fiecare preșcolar poate beneficia de

oportunități reale de dezvoltare și afirmare.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2017). *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*. Editura Polirom, Iași.
2. Cucos, C. (2022). *Pedagogie*. Editura Polirom, Iași.
3. Joița, E. (2018). *Management educațional*. Editura Polirom, Iași.
4. Neacșu, I. (2018). *Pedagogie socială*. Editura Universitară, București.
5. Păun, E. (2017). *Școala – abordare sociopedagogică*. Editura Polirom, Iași.
6. Stan, E. (2019). *Managementul clasei și al grupului educațional*. Editura Institutul European, Iași.
7. Tomlinson, C. A. (2017). *How to Differentiate Instruction in Academically Diverse Classrooms*. ASCD, Alexandria.
8. Vărășmaș, E. (2018). *Educația incluzivă și pedagogia diversității*. Editura Aramis, București.
9. Ministerul Educației (2019). *Curriculum pentru educație timpurie*. București.
10. Ministerul Educației (2021). *Repere fundamentale în învățarea și dezvoltarea timpurie a copilului de la naștere la 7 ani*. București.

Educație pentru fiecare: drumul spre incluziune

Prof. Streinu Ileana

Colegiul Economic, Municipiul Râmnicu Vâlcea

Asigurarea unei educații pentru fiecare reprezintă fundamentul unui sistem de învățământ democratic și incluziv. Într-o societate contemporană marcată de disparități socio-economice accentuate, instituția școlară nu se mai poate limita doar la transmiterea de cunoștințe. Ea trebuie să devină un spațiu al egalității de șanse, capabil să ofere sprijin fiecărui elev, indiferent de mediul din care provine.

1. Abordarea Conceptuală: Egalitate versus Echitate în Pedagogia Modernă

În discursul pedagogic modern, este imperativă delimitarea clară între egalitatea formală și echitatea substanțială. Egalitatea de șanse nu presupune uniformitate — adică tratarea tuturor elevilor în mod identic sau oferirea acelorași resurse fără discernământ. Din contră, o abordare echitabilă impune implementarea unor măsuri diferențiate și compensatorii, adaptate nevoilor specifice și ritmurilor individuale ale fiecărui subiect al educației. Această paradigmă structurală se operaționalizează pe trei dimensiuni corelate:

- **Egalitatea de acces:** Garantarea dreptului legal, logistic și financiar al fiecărui copil de a fi înscris într-o unitate de învățământ de calitate, prin eliminarea barierelor geografice sau a celor legate de segregarea rezidențială (decalajul urban/rural).
- **Egalitatea de tratament (procesul):** Adaptarea curriculară prin intermediul pedagogiei diferențiate, flexibilizarea metodelor de predare-învățare, utilizarea tehnologiilor asistive pentru elevii cu Cerințe Educaționale Speciale (CES) și conștientizarea influenței *curriculumului ascuns* (atitudini, valori și așteptări ale cadrelor didactice).
- **Egalitatea de rezultate (efectele):** Furnizarea de suport remedial, psihopedagogic și social individualizat pentru ca elevii proveniți din medii profund defavorizate să dobândească competențele-cheie necesare unei inserții reale, autonome și sustenabile pe piața muncii și în viața comunitară.

2. Bariere Structurale în Calea Incluziunii Școlare

În ciuda alinierii cadrului legislativ național la directivele europene, transpunerea în practică a principiului egalității de șanse se lovește de o serie de obstacole sistemice:

- **Disparitățile rezidențiale și de infrastructură:** Decalajul sever dintre unitățile de învățământ din mediul urban dezvoltat și cele din mediul rural izolat se manifestă prin fluctuația

personalului didactic calificat, degradarea spațiilor de învățare și lipsa materialelor didactice de ultimă generație.

- **Sărăcia endemică și excluziunea socială:** Deși învățământul de stat este gratuit, „costurile ascunse” ale educației (transportul, îmbrăcăminte, hrana, rechizitele) devin adesea prohibitive pentru familiile vulnerabile, generând fenomene de absenteism cronic și, în final, abandon școlar timpuriu.

- **Prejudecățile și stereotipurile culturale:** Etichetarea directă sau marginalizarea subtilă a elevilor pe criterii etnice (în special în cazul comunităților rome) ori pe baza dizabilităților de învățare afectează profund stima de sine a elevului, limitându-i din start aspirațiile academice și profesionale.

3. Strategii Metodologice și Modele de Intervenție la Nivelul Clasei

Pentru a transforma clasa într-un spațiu cu adevărat echitabil, cadrele didactice trebuie să integreze strategii active în proiectarea și desfășurarea activităților zilnice:

- **Designul Universal pentru Învățare (UDL):** Această metodologie presupune proiectarea unor demersuri flexibile care oferă modalități multiple de reprezentare a informației, modalități multiple de acțiune și exprimare din partea elevilor, precum și modalități diverse de implicare și motivare a acestora.

- **Pedagogia Diferențiată și Remedială:** Renunțarea la modelul tradițional de predare frontală „la nivel mediu” și trecerea la sarcini de lucru pe niveluri de dificultate, învățare pe bază de proiecte și tutorat între egali.

- **Programe de Sprijin Integrat:** Corelarea actului didactic cu măsuri sociale de suport (cum ar fi extinderea programelor de tip „Școala după Școală”, oferirea unei mese calde și acordarea de burse sociale corecte), menite să reducă decalajele socio-economice dintre elevi.

- **Dezvoltarea Competențelor Interculturale ale Profesorilor:** Formarea continuă a personalului didactic în managementul claselor eterogene, rezolvarea pașnică a conflictelor interetnice și valorizarea diversității ca resursă pedagogică colectivă, nu ca un impediment.

Concluzii

Asigurarea egalității de șanse prin educație nu reprezintă doar un obiectiv legislativ sau un deziderat utopic, ci o necesitate morală, democratică și economică structurală. O societate care eșuează în a investi echitabil în educația tuturor copiilor săi își auto-limitează potențialul colectiv de inovare și perpetuează dinamicele intergeneraționale ale sărăciei. Reconfigurarea școlilor pe coordonatele incluziunii autentice reprezintă singura cale viabilă pentru ruperea acestui cerc vicios și pentru construirea unui viitor bazat pe coeziune socială și respect pentru demnitatea umană.

Bibliografie

1. **Cucoș, Constantin** (2014) – *Pedagogie*, Ediția a III-a revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași.
2. **Iucu, Romiță B.** (2006) – *Managementul clasei de elevi. Aplicații pentru gestionarea situațiilor de criză educațională*, Editura Polirom, Iași.
3. **Ministerul Educației** (2025) – *Strategia Națională privind Reducerea Părăsirii Timpurii a Școlii în România*, București.
4. **Ungureanu, Dorel** (2000) – *Educația integrată și școala incluzivă*, Editura de Vest, Timișoara.
5. **UNESCO** (2017) – *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education*, Paris.
6. **UNICEF România** (2024) – *Studii privind excluziunea școlară și bunele practici în educația incluzivă*, Editura Media, București.

Egalitatea de șanse – fundament al unei societăți echitabile

Prof. Gabriela Claudia Tărășescu

Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Râmnicu Vâlcea

Egalitatea de șanse reprezintă unul dintre principiile fundamentale ale unei societăți democratice, oferind fiecărei persoane posibilitatea de a se dezvolta și de a-și valorifica potențialul, indiferent de sex, vârstă, etnie, religie, statut social sau dizabilitate. În domeniul educației, promovarea egalității de șanse contribuie la formarea unor cetățeni responsabili, toleranți și implicați în viața comunității.

Importanța egalității de șanse

Conceptul de egalitate de șanse presupune accesul echitabil la educație, servicii, resurse și oportunități pentru toți membrii societății. Acesta nu înseamnă că toți oamenii sunt identici sau că au aceleași nevoi, ci că fiecare trebuie să beneficieze de condiții corecte pentru a-și atinge obiectivele personale și profesionale.

Într-o lume aflată într-o continuă schimbare, respectarea principiului egalității de șanse contribuie la reducerea discriminării și a excluziunii sociale. O societate care valorizează diversitatea și promovează incluziunea devine mai puternică, mai solidară și mai prosperă.

Rolul educației în promovarea egalității de șanse

Școala are un rol esențial în formarea valorilor democratice și în cultivarea respectului față de diversitate. Cadrele didactice pot contribui la promovarea egalității de șanse prin crearea unui climat educațional bazat pe respect reciproc, colaborare și toleranță cât și prin valorizarea instruirii diferențiate.

Activitățile educative, proiectele tematice, programele Erasmus, schimbul de experiență și implicarea elevilor în acțiuni de voluntariat îi ajută să înțeleagă importanța acceptării diferențelor și a combaterii prejudecăților. Programele de educație pentru prevenirea și combaterea delincvenței juvenile, absenteismului, abandonului și violentei în școală, au un rol important în promovarea egalității de șanse.

De asemenea, utilizarea metodelor didactice moderne și adaptarea procesului educațional la nevoile fiecărui elev facilitează participarea activă și succesul școlar.

Provocări și perspective

Deși s-au făcut progrese importante în domeniul drepturilor omului și al incluziunii sociale, există încă situații în care anumite categorii de persoane se confruntă cu discriminare sau acces limitat la oportunități. Combaterea acestor inegalități necesită implicarea instituțiilor educaționale, a autorităților, a organizațiilor neguvernamentale și a comunității.

Promovarea egalității de șanse trebuie să devină o preocupare permanentă, susținută prin politici educaționale eficiente, programe de incluziune și campanii de informare și sensibilizare.

Concluzii

Egalitatea de șanse reprezintă o condiție esențială pentru dezvoltarea unei societăți moderne și echitabile. Prin educație, respect, toleranță și implicare activă, putem contribui la construirea unui mediu în care fiecare persoană să aibă posibilitatea de a-și valorifica potențialul și de a participa în mod activ la viața socială. Investiția în egalitatea de șanse este, în același timp, o investiție în viitorul comunității și al generațiilor următoare.

Bibliografie

1. Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023.
2. Declarația Universală a Drepturilor Omului, ONU, 1948.
3. UNESCO – Education for Inclusion and Equity, 2017.
4. Consiliul Europei – Educație pentru cetățenie democratică și drepturile omului.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența

Prof. Teodorescu Maria

Școlala Gimnazială, comuna Tomșani, județul Vâlcea

Climatul școlar incluziv reprezintă ansamblul relațiilor, valorilor și practicilor care promovează participarea activă și egală a tuturor elevilor la viața școlii, indiferent de particularitățile acestora. Într-o școală incluzivă, diversitatea este considerată o resursă valoroasă, iar fiecare elev beneficiază de oportunități reale de învățare și dezvoltare. Crearea unui astfel de climat presupune respect reciproc, colaborare și eliminarea barierelor care pot limita accesul la educație.

Un climat școlar pozitiv contribuie în mod direct la dezvoltarea stării de bine a elevilor și a cadrelor didactice. Starea de bine include dimensiuni emoționale, sociale și cognitive, reflectând modul în care persoanele se simt în mediul educațional. Elevii care se simt acceptați, respectați și în siguranță sunt mai motivați să participe la activitățile școlare și au rezultate academice mai bune. De asemenea, profesorii care activează într-un mediu colaborativ și suportiv manifestă un nivel mai ridicat de satisfacție profesională.

Incluziunea școlară presupune recunoașterea și valorificarea diferențelor individuale. Aceasta vizează nu doar elevii cu cerințe educaționale speciale, ci și pe cei proveniți din medii socio-economice diferite, aparținând unor grupuri etnice diverse sau care întâmpină dificultăți temporare de adaptare. Prin activități adaptate și strategii didactice diferențiate, școala poate răspunde nevoilor variate ale elevilor și poate preveni excluziunea și discriminarea.

Un factor esențial în construirea climatului incluziv este relația profesor–elev. Comunicarea deschisă, empatia și respectul reciproc favorizează dezvoltarea unui mediu sigur din punct de vedere emoțional. Profesorii au rolul de a încuraja participarea tuturor elevilor, de a valoriza opiniile acestora și de a promova colaborarea între colegi. Atitudinea cadrului didactic influențează semnificativ percepția elevilor asupra școlii și a propriei valori.

Starea de bine în mediul școlar este influențată și de relațiile dintre elevi. Atunci când există cooperare, sprijin reciproc și acceptare, riscul apariției fenomenelor de bullying și marginalizare scade considerabil. Activitățile de dezvoltare socio-emoțională, proiectele de grup și implicarea elevilor în procesul decizional contribuie la consolidarea sentimentului de apartenență la comunitatea școlară.

Conceptul de reziliență se referă la capacitatea unei persoane de a face față dificultăților, de a se adapta schimbărilor și de a depăși situațiile stresante. În context educațional, reziliența îi ajută pe elevi să gestioneze provocările academice, emoționale și sociale. Dezvoltarea acestei competențe este susținută prin relații pozitive, sprijin emoțional și oportunități de învățare care încurajează autonomia și încrederea în sine.

Școala joacă un rol important în formarea rezilienței. Prin promovarea unui climat incluziv și a unei culturi a respectului, elevii învață să își gestioneze emoțiile, să colaboreze și să găsească soluții constructive în fața problemelor. Activitățile extracurriculare, consilierea școlară și parteneriatul cu familia reprezintă resurse importante pentru dezvoltarea rezilienței.

Familia și comunitatea sunt parteneri esențiali în susținerea stării de bine și a rezilienței. Colaborarea dintre școală și familie facilitează identificarea nevoilor elevilor și oferirea unui sprijin adecvat. Implicarea comunității în proiecte educaționale contribuie la crearea unui mediu favorabil dezvoltării armonioase a copiilor și tinerilor.

În concluzie, climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența sunt concepte interdependente care influențează succesul educațional și dezvoltarea personală a elevilor. O școală incluzivă, orientată spre respect, cooperare și sprijin, creează condițiile necesare pentru formarea unor persoane echilibrate, capabile să facă față provocărilor și să participe activ la viața socială.

Bibliografie

1. Cucoș, C. (2022). *Pedagogie*. Iași: Polirom.
2. UNESCO (2020). *Inclusive Education: Guidelines for Inclusion and Equity in Education*.

3. OECD (2021). Beyond Academic Learning: First Results from the Survey of Social and Emotional Skills.
4. Ministerul Educației. Repere privind educația incluzivă și starea de bine în școală.

Pedagogia diferențiată – modalitate de valorificare a potențialului fiecărui copil în educația timpurie

*Profesor educație timpurie, Tîlmaciu Ioana-Georgiana
Școala Gimnazială „I. Gh. Duca”/GPP Traian, Rm. Vâlcea, Vâlcea*

Educația contemporană promovează ideea respectării particularităților individuale ale fiecărui copil și oferirea unor șanse egale de dezvoltare și învățare. În cadrul grupelor de preșcolari există diferențe evidente între copii în ceea ce privește ritmul de dezvoltare, experiențele anterioare, interesele, capacitățile cognitive și stilurile de învățare. Aceste diferențe impun adoptarea unor strategii didactice flexibile și adaptate nevoilor individuale. În acest context, pedagogia diferențiată reprezintă una dintre cele mai eficiente modalități de organizare a procesului educativ.

Pedagogia diferențiată are la bază ideea că fiecare copil este unic și trebuie sprijinit să învețe în funcție de posibilitățile și particularitățile sale. Această abordare nu presupune elaborarea unui curriculum diferit pentru fiecare copil, ci adaptarea activităților, a metodelor și a resurselor didactice astfel încât toți copiii să poată participa activ și să înregistreze progres.

În învățământul preșcolar, diferențierea instruirii este cu atât mai importantă cu cât dezvoltarea copiilor se realizează într-un ritm inegal. În aceeași grupă pot exista copii care recunosc deja literele și cifrele, alături de copii care au nevoie de sprijin suplimentar pentru dezvoltarea limbajului sau pentru formarea deprinderilor de lucru. Rolul educatoarei este de a identifica aceste diferențe și de a adapta activitățile în funcție de nevoile reale ale copiilor.

Aplicarea pedagogiei diferențiate începe cu observarea sistematică a comportamentului și performanțelor copiilor. Prin observare, educatoarea poate identifica nivelul de dezvoltare al fiecărui copil, interesele dominante, stilurile de învățare și eventualele dificultăți întâmpinate. Aceste informații constituie punctul de plecare pentru proiectarea activităților educative.

Diferențierea poate fi realizată la nivelul conținuturilor, al procesului de învățare, al produselor activității și al evaluării. Adaptarea conținuturilor presupune selectarea unor sarcini accesibile diferitelor niveluri de dezvoltare. Diferențierea procesului se referă la utilizarea unor metode și procedee variate, capabile să răspundă nevoilor diferite ale copiilor. Diferențierea produsului permite copiilor să demonstreze ceea ce au învățat prin modalități diverse, iar adaptarea evaluării oferă posibilitatea urmăririi progresului individual.

Un rol important îl au metodele active și participative. Jocul didactic, învățarea prin descoperire, conversația euristică, problematizarea și proiectele tematice facilitează implicarea tuturor copiilor în activitate. Aceste metode permit valorificarea experiențelor personale și dezvoltarea competențelor într-un mod atractiv și accesibil.

Pedagogia diferențiată presupune și organizarea flexibilă a grupului de copii. Activitățile pot fi desfășurate frontal, individual, în perechi sau pe grupuri mici. Gruparea copiilor se poate realiza în funcție de interese, nivel de dezvoltare sau tipul sarcinii de lucru. Această flexibilitate permite fiecărui copil să beneficieze de sprijin adecvat și să participe activ la procesul de învățare.

În practica educațională, diferențierea se poate realiza prin adaptarea sarcinilor de lucru. De exemplu, în cadrul unei activități matematice cu tema „Numărăm și comparăm”, copiii pot primi sarcini diferite în funcție de nivelul lor de dezvoltare. Unii copii pot realiza exerciții de recunoaștere și numărare a obiectelor, alții pot efectua comparații între mulțimi, iar cei cu un nivel mai avansat pot rezolva situații-problemă simple. Toți copiii participă la aceeași activitate, însă sarcinile sunt adaptate posibilităților lor.

O experiență practică relevantă a fost desfășurarea proiectului tematic „Animalele pădurii”. În cadrul

acestui, copiii au explorat informații despre animalele sălbatice prin intermediul imaginilor, poveștilor și materialelor video educative. Pentru a respecta principiile pedagogiei diferențiate, au fost concepute sarcini variate.

Copiii care întâmpinau dificultăți de exprimare au avut ca sarcină identificarea și denumirea animalelor prezentate. Copiii cu nivel mediu de dezvoltare au descris caracteristicile acestora și mediul în care trăiesc. Copiii cu competențe avansate au formulat propoziții și au realizat scurte povestiri despre animalele preferate. La finalul activității, fiecare copil și-a prezentat rezultatele, iar produsele realizate au fost expuse în sala de grupă.

Rezultatele au evidențiat o implicare crescută a copiilor și o participare activă din partea tuturor. Fiecare copil a avut posibilitatea de a experimenta succesul și de a-și valorifica propriile resurse. Atmosfera de lucru a fost una pozitivă, bazată pe colaborare și respect reciproc.

Un alt aspect important al pedagogiei diferențiate îl reprezintă colaborarea cu familia. Părinții oferă informații valoroase despre interesele, nevoile și particularitățile copiilor. Comunicarea constantă între educatoare și familie contribuie la realizarea unor intervenții educative coerente și eficiente. În plus, implicarea părinților în activitățile grădiniței consolidează relația dintre mediul familial și cel educațional.

Beneficiile pedagogiei diferențiate sunt multiple. În primul rând, aceasta contribuie la creșterea motivației pentru învățare. Copiii sunt mai implicați atunci când sarcinile sunt adaptate nivelului lor de dezvoltare și când au posibilitatea de a obține rezultate pozitive. În al doilea rând, diferențierea favorizează dezvoltarea încrederii în sine și a autonomiei. Copiii învață să își asume responsabilitatea pentru propria activitate și să își valorifice potențialul.

De asemenea, pedagogia diferențiată contribuie la reducerea riscului de eșec școlar și la prevenirea excluziunii educaționale. Copiii care întâmpină dificultăți beneficiază de sprijin adecvat, iar cei cu ritm rapid de învățare au posibilitatea de a-și dezvolta competențele la un nivel superior. Astfel, procesul educativ devine mai echitabil și mai eficient.

Experiența didactică demonstrează că diferențierea instruirii nu reprezintă un demers ocazional, ci o componentă permanentă a activității educative. Ea presupune flexibilitate, creativitate și o bună cunoaștere a copiilor. Prin adaptarea activităților la nevoile individuale, educatoarea creează condițiile necesare pentru dezvoltarea armonioasă a tuturor preșcolarilor.

În concluzie, pedagogia diferențiată reprezintă o abordare modernă și eficientă a procesului educațional, centrată pe respectarea particularităților individuale ale fiecărui copil. Aplicarea principiilor sale în învățământul preșcolar contribuie la crearea unui mediu incluziv, stimulat și echitabil, în care fiecare copil are posibilitatea de a progresa și de a-și valorifica potențialul. Prin utilizarea strategiilor diferențiate, educatoarea răspunde diversității existente în grupă și asigură premisele unei educații de calitate.

Bibliografie

1. Cerghit, I., Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii, Editura Polirom, Iași, 2008.
2. Cucos, C., Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2014.
3. Pânișoară, I.O., Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică, Editura Polirom, Iași, 2015.

Geografie și incluziune: asigurarea șanselor egale la liceu

Prof. Trăistaru Gabriela

Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Râmnicu Vâlcea

Integrarea eficientă a unui elev cu CES în învățământul liceal de masă reprezintă o prioritate a sistemului educațional românesc, fiind reglementată prin obligativitatea aplicării unui Plan de Intervenție Personalizat (PIP).

Din perspectiva profesorului de geografie de la clasa a IX-a, acest plan depășește caracterul unui simplu document formal. El devine instrumentul didactic de bază care permite adaptarea materiei la potențialul și diagnosticul specific al elevului, fie că este vorba despre tulburări de spectru autist, dizabilitate intelectuală ușoară sau deficit de atenție.

Principiul fundamental al educației incluzive stipulează că, atunci când un adolescent nu poate asimila cunoștințele prin metodele clasice de predare, datoria cadrului didactic este de a reconfigura demersul metodologic. Geografia fizică, prin pronunțatul său caracter aplicat, oferă contextul ideal pentru implementarea acestor adaptări. Primul contact major al elevului de clasa a IX-a cu rigoarea științifică a disciplinei se realizează în cadrul capitolului dedicat Pământului ca corp cosmic. Acest capitol implică noțiuni de astrofizică și mecanică cerească greu de vizualizat, aspect care solicită din partea profesorului o transpunere didactică nuanțată, menită să corecteze decalajele și să asigure egalitatea reală de șanse în sala de clasă.

Pentru a transpune cu succes cerințele din Planul de Intervenție Personalizat în realitatea lecției, este esențial să înțelegem unde se produce blocajul cognitiv al elevului cu cerințe educaționale speciale în fața temelor cosmice.

O primă barieră majoră este cea a *reprezentării macro-spațiale și temporare*. Noțiunile precum expansiunea Universului, dimensiunile Galaxiei noastre sau distanțele exprimate în ani-lumină ori milioane de kilometri depășesc capacitatea de reprezentare concretă a unui elev cu dizabilitate intelectuală sau autism. Acești elevi au nevoie de repere palpabile pentru a asimila ideea că Pământul ocupă a treia poziție de la Soare în cadrul unui sistem planetar mult mai vast. [

O altă dificultate severă rezidă în *limbajul academic* extrem de dens utilizat de manuale pentru a descrie fenomenele cosmice. Termeni de specialitate precum heliocentrism, nebuloasă, structura fotosferei sau mișcare de revoluție blochează capacitatea de înțelegere a unui elev dislexic sau cu întârzieri în dezvoltarea limbajului. Încărcarea textuală din manuale generează rapid oboseală și un sentiment de neputință academică.

La toate acestea se adaugă *bariera grafică și cartografică*. Schemele clasice din atlase care prezintă eclipsele, fazele Lunii sau orbitele eliptice ale planetelor conțin prea mulți stimuli simultani, linii suprapuse și fonturi de dimensiuni reduse. Un elev diagnosticat cu deficit de atenție sau tulburări de procesare vizuală va eșua în încercarea de a extrage informația esențială dintr-un grafic astronomic complex, pierzând conexiunea cu explicația profesorului.

Răspunsul didactic la aceste provocări constă în trecerea de la expunerea teoretică la strategii senzoriale, interactive și simplificate, corelate direct cu măsurile din *Planul de Intervenție Personalizat* al elevului. În explicarea structurii Sistemului Solar, excludem memorarea mecanică a datelor kilometrice și apelăm la modele tridimensionale. Profesorul folosește o machetă cu sfere de dimensiuni diferite, texturate diferit, unde Soarele ocupă o poziție centrală fixă, iar elevul cu cerințe educaționale speciale poate așeza manual planetele telurice și cele gazoase pe orbitele lor. Această acțiune de manipulare fizică fixează poziția Terrei în spațiu mult mai eficient decât parcurgerea unui text pasiv.

În ceea ce privește bariera textuală, informațiile despre evenimente fundamentale, cum ar fi teoria Big Bang sau alcătuirea Căii Lactee, sunt prelucrate pe fișe paralele utilizând metodologia textului segmentat. Frazele lungi sunt descompuse în enunțuri simple, iar cuvintele dificile sunt asociate imediat cu o imagine sugestivă. De exemplu, în dreptul conceptului de stea se plasează o imagine clară a Soarelui cu indicarea straturilor sale externe prin coduri de culori contrastante.

În timpul activităților de grup dedicate studiului planetelor gigant, managementul clasei este diferențiat în spiritul incluziunii. În timp ce colegii de echipă analizează compoziția chimică a atmosferei planetei Jupiter

sau calculează perioadele de rotație, elevului cu cerințe educaționale speciale i se încredințează, conform planului personalizat, sarcina de a sorta și ordona imagini cu planetele în funcție de mărime sau de prezența inelelor specifice. Această tehnică asigură participarea sa activă la succesul grupului și îi dezvoltă stima de sine în raport cu colectivul de clasa a IX-a.

Pentru fenomenele dinamice care implică mișcările Pământului și formarea anotimpurilor, utilizarea organizatorilor grafici simplificați devine obligatorie. Profesorul înlocuiește descrierile teoretice lungi cu diagrame secvențiale de tip cauză-efect, unde săgeți mari indică legătura directă dintre înclinarea axei terestre, mișcarea în jurul Soarelui și alternanța perioadelor calde și reci pe glob. Totodată, tehnologia asistivă și scurte animații video de tip simulare 3D vin în sprijinul elevului, oferindu-i posibilitatea de a observa mișcarea corpurilor cerești în timp real, eliminând efortul de abstractizare forțată.

Evaluarea cunoștințelor din capitolul de cosmologie nu trebuie să măsoare volumul de termeni memorati, ci atingerea descriptorilor minimali de performanță aprobați în Planul de Intervenție Personalizat. O probă de evaluare scrisă adaptată pentru un astfel de elev elimină complet eseurile sau cerințele deschise care solicită redactare amplă, axându-se pe itemi cu suport vizual maxim și densitate textuală redusă.

Un prim exemplu de item adaptat vizează asocierea directă pe desen. Elevului i se pune la dispoziție o schiță simplificată a Sistemului Soare, Pământ, Lună, iar cerința presupune trasarea unor linii de legătură între etichetele scrise cu font mare, precum Soare sau Pământ, și corpurile cerești corespunzătoare din imagine.

Un alt item eficient este cel de alegere multiplă bazat pe imagini, unde elevul trebuie să identifice consecința mișcării de rotație a Pământului alegând dintre o ilustrație care redă succesiunea zilei și a nopții și una care redă un vulcan în erupție.

În plus, itemii de completare cu text lacunar sunt formulați astfel încât opțiunile de răspuns să fie oferite direct în paranteză, la sfârșitul propoziției. Un enunț de tipul Pământul se află în interiorul galaxiei numite Calea Lactee este ușor de completat dacă elevul are de ales strict între termenii Calea Lactee și Sistemul Solar. Toate aceste fișe sunt redactate cu font Arial de mărime paisprezece, cu spații generoase între rânduri și fără utilizarea negațiilor, asigurând un mediu de testare predictibil și lipsit de stresul de lectură. În deplin acord cu planul personalizat, elevul beneficiază de timp suplimentar de lucru, iar profesorul îi poate citi cerințele cu voce tare pentru a facilita debutul sarcinii.

Aplicarea riguroasă a măsurilor dintr-un *Plan de Intervenție Personalizat* pe parcursul predării capitolului despre *Pământ ca corp cosmic* demonstrează că nicio temă de geografie fizică nu este prea abstractă dacă profesorul manifestă deschidere metodologică. Adaptările concepute pentru elevul cu cerințe educaționale speciale, cum sunt utilizarea machetelor interactive, vizualizarea prin simulări digitale și segmentarea textelor științifice, nu reprezintă un tratament discriminatoriu și nici o izolare a acestuia.

Experiența pedagogică confirmă existența unui fenomen remarcabil, descris în literatura de specialitate ca efectul de bordură, conform căruia facilitățile create pentru o persoană cu nevoi speciale aduc beneficii majore întregii comunități. Clasa a IX-a, în ansamblul ei, asimilează mult mai rapid mecanismele complexe ale Universului atunci când lecția beneficiază de instrumente vizuale și tactile superioare. Elevii neurotipici își fixează cunoștințele mult mai solid, iar ora de geografie se transformă dintr-o simplă expunere academică într-un spațiu incluziv de explorare.

Asigurarea egalității de șanse prin intermediul planului personalizat reprezintă, în ultimă instanță, validarea rolului de mentor al profesorului modern. Prin adaptarea curriculară corectă a geografiei fizice, dărâmăm barierele invizibile din spatele definițiilor rigide și oferim fiecărui elev posibilitatea de a înțelege și de a explora Universul din care face parte, parcurgând drumul spre cunoaștere în propriul său ritm.

Bibliografie

1. Dulamă, Maria Eliza, (2010) – *Didactica Geografiei*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
2. Gherguț, Alois, (2006) – *Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice*, Editura Polirom, Iași.
3. Ilie, Ștefania; Gherguț, Alois (coord.), (2021) – *Ghid metodologic pentru evaluarea și asistența psihoeducațională a copiilor cu CES*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Mândruț, Octavian, (2014) – *Didactica geografiei. Învățarea centrată pe elev*, Editura Corint, București.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența

*Prof. înv.primar.Trăneci Daniela
Școala Gimnazială Udrești, Dănicei,Vâlcea*

Educația modernă urmărește nu doar dezvoltarea competențelor academice ale elevilor, ci și formarea unor persoane echilibrate, capabile să se adapteze provocărilor sociale și emoționale ale vieții. În acest context, climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența reprezintă concepte esențiale pentru asigurarea unui mediu educațional de calitate. Acestea contribuie la dezvoltarea armonioasă a elevilor, la creșterea performanțelor școlare și la consolidarea relațiilor pozitive dintre membrii comunității educaționale.

Climatul școlar incluziv se referă la totalitatea relațiilor, valorilor, normelor și experiențelor care definesc viața unei instituții de învățământ. Un climat școlar incluziv este caracterizat prin acceptarea și valorizarea diversității, respectarea drepturilor fiecărui elev și promovarea egalității de șanse. Într-o școală incluzivă, fiecare copil are posibilitatea de a participa activ la procesul educațional, indiferent de particularitățile sale culturale, sociale, etnice, lingvistice sau de eventualele cerințe educaționale speciale. Cadrele didactice utilizează strategii diferențiate de predare, adaptează activitățile la nevoile elevilor și promovează colaborarea și respectul reciproc.

Un climat școlar incluziv presupune:

- existența unor relații bazate pe respect și încredere;
- prevenirea și combaterea discriminării și a bullyingului;
- participarea tuturor elevilor la activitățile școlare;
- colaborarea dintre școală, familie și comunitate;
- promovarea empatiei și a sprijinului reciproc.

Atunci când elevii se simt acceptați și apreciați, ei manifestă o implicare mai mare în activitățile școlare și dezvoltă relații pozitive cu colegii și profesorii.

Starea de bine (Well-being) în mediul școlar

Conceptul de well-being desemnează starea generală de sănătate fizică, emoțională, psihologică și socială a unei persoane. În mediul școlar, starea de bine este influențată de calitatea relațiilor interpersonale, de sentimentul de siguranță și de oportunitățile de dezvoltare personală oferite elevilor.

Un nivel ridicat al stării de bine este asociat cu:

- rezultate școlare mai bune;
- motivație crescută pentru învățare;
- relații sociale sănătoase;
- reducerea anxietății și a stresului;
- dezvoltarea unei imagini de sine pozitive.

Profesorii contribuie la promovarea stării de bine prin crearea unui climat pozitiv în clasă, prin comunicare deschisă și prin încurajarea exprimării emoțiilor. De asemenea, activitățile de educație socio-emoțională îi ajută pe elevi să își cunoască și să își gestioneze emoțiile, să dezvolte empatia și să construiască relații armonioase. În ultimii ani, conceptul de well-being a devenit o prioritate în sistemele educaționale, fiind considerat un factor important pentru succesul școlar și pentru sănătatea mintală a elevilor.

Reziliența – capacitatea de adaptare și depășire a dificultăților reprezintă capacitatea unei persoane de a face față situațiilor dificile, de a se adapta schimbărilor și de a depăși obstacolele fără a-și pierde echilibrul emoțional. În mediul educațional, reziliența îi ajută pe elevi să gestioneze eșecurile, să își mențină motivația și să continue procesul de învățare în ciuda dificultăților întâmpinate.

Dezvoltarea rezilienței este favorizată de:

- existența unor relații de sprijin cu profesorii și familia;
- sentimentul de apartenență la grup;

- încrederea în propriile capacități;
- dezvoltarea abilităților de rezolvare a problemelor;
- experiențele pozitive de succes și valorizare.

Școala joacă un rol important în formarea rezilienței prin activități care încurajează autonomia, responsabilitatea și gândirea pozitivă. Profesorii pot contribui la dezvoltarea rezilienței prin oferirea de feedback constructiv, prin valorizarea progresului individual și prin crearea unor situații de învățare care permit elevilor să experimenteze succesul. Elevii rezilienți sunt mai capabili să depășească dificultățile școlare și personale, să își gestioneze emoțiile și să se adapteze schimbărilor din mediul social și educațional.

Relația dintre climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliență

Cele trei concepte sunt strâns interconectate. Un climat școlar incluziv favorizează dezvoltarea stării de bine prin crearea unui mediu sigur și prietenos, în care elevii se simt acceptați și respectați. La rândul său, starea de bine contribuie la dezvoltarea rezilienței, deoarece elevii care beneficiază de sprijin emoțional și social sunt mai pregătiți să facă față provocărilor. Astfel, școala trebuie să promoveze politici și practici educaționale care să susțină incluziunea, sănătatea emoțională și dezvoltarea competențelor socio-emoționale. Aceste demersuri contribuie la formarea unor elevi echilibrați, autonomi și capabili să se adapteze cu succes la cerințele societății actuale. Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența reprezintă piloni fundamentali ai educației contemporane.

Prin promovarea respectului pentru diversitate, a relațiilor pozitive și a sprijinului emoțional, școala poate crea un mediu favorabil dezvoltării fiecărui elev. Un elev care se simte acceptat, valorizat și susținut va avea o stare de bine crescută și va dezvolta capacitatea de a face față dificultăților și provocărilor vieții. Astfel, investiția în incluziune, well-being și reziliență contribuie la formarea unor adulți responsabili, echilibrați și implicați în societate.

Bibliografie

1. Cucos, C. (2014). *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom.
2. Bocos, M. (2017). *Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune*. Cluj-Napoca: Editura Presa Universitară Clujeană.
3. Vršmaș, T. (2018). *Educația incluzivă și școala pentru toți*. București: Editura Universitară.

Managementul clasei și pedagogia diferențiată

Tudor Elena Loredana

GPP „Dumbrava Minunată”, Râmnicu Vâlcea, Jud. Valcea

Educația contemporană promovează principiul egalității de șanse și al respectării diversității, punând accent pe valorificarea potențialului fiecărui copil. În contextul actual, cadrele didactice se confruntă cu grupuri de copii caracterizate printr-o mare diversitate în ceea ce privește nivelul de dezvoltare, ritmul de învățare, experiențele anterioare, interesele și particularitățile individuale. Aceste colective sunt cunoscute sub denumirea de clase sau grupe eterogene.

Managementul eficient al clasei eterogene și aplicarea principiilor pedagogiei diferențiate reprezintă condiții esențiale pentru asigurarea unui proces educațional de calitate. Prin adaptarea strategiilor didactice la nevoile individuale ale copiilor, educatorul poate crea un mediu favorabil dezvoltării armonioase și incluziunii educaționale.

Clasa eterogenă este formată din copii care prezintă diferențe semnificative în ceea ce privește nivelul dezvoltării cognitive, emoționale și sociale, stilurile de învățare, interesele și experiențele de viață. În învățământul preșcolar, aceste diferențe sunt firești și reprezintă o caracteristică a fiecărui grup de copii.

Diversitatea poate fi determinată de:

- diferențe de vârstă și maturizare;
- niveluri diferite de dezvoltare intelectuală;
- particularități de limbaj și comunicare;
- contexte familiale și culturale diferite;
- prezența unor cerințe educaționale speciale;
- interese și motivații variate.

Gestionarea unei astfel de grupe presupune identificarea și valorificarea potențialului fiecărui copil, fără a favoriza sau dezavantaja pe nimeni. Educatorul trebuie să creeze situații de învățare accesibile tuturor și să promoveze cooperarea, respectul și acceptarea diferențelor.

Pedagogia diferențiată reprezintă o abordare educațională centrată pe copil, care urmărește adaptarea conținuturilor, metodelor și strategiilor de predare la particularitățile individuale ale acestuia. Scopul principal este asigurarea succesului educațional pentru fiecare copil, indiferent de nivelul său de dezvoltare.

Această abordare pornește de la ideea că nu toți copiii învață în același mod și în același ritm. Prin urmare, cadrul didactic trebuie să identifice nevoile fiecărui copil și să organizeze activitățile astfel încât fiecare să poată participa activ și să înregistreze progres.

Pedagogia diferențiată promovează:

- respectarea ritmului individual de dezvoltare;
- adaptarea sarcinilor de lucru;
- diversificarea strategiilor didactice;
- încurajarea autonomiei și a inițiativei;
- valorizarea succeselor individuale.

Pentru a gestiona eficient o clasă eterogenă, cadrul didactic poate utiliza o serie de strategii moderne care facilitează participarea tuturor copiilor.

Activitățile pot fi desfășurate frontal, individual, în perechi sau în grupuri mici. Organizarea flexibilă permite adaptarea sarcinilor la nivelul de dezvoltare al copiilor și stimulează colaborarea și învățarea reciprocă.

Diferențierea sarcinilor presupune oferirea unor activități cu grade diferite de dificultate. Astfel, fiecare copil poate lucra la un nivel potrivit posibilităților sale, evitând atât suprasolicitarea, cât și plictiseala.

Metodele interactive favorizează implicarea activă a tuturor copiilor și permit exprimarea opiniilor personale. Brainstormingul, jocul de rol, metoda proiectului și activitățile de cooperare contribuie la dezvoltarea competențelor sociale și cognitive.

Organizarea centrelor de interes și a spațiilor de lucru diversificate oferă copiilor posibilitatea de a alege activități în funcție de interesele și nevoile lor. Mediul educațional trebuie să fie accesibil, atractiv și sigur.

Parteneriatul dintre grădiniță și familie contribuie la cunoașterea mai bună a copilului și la adaptarea intervențiilor educaționale. Comunicarea constantă cu părinții facilitează identificarea nevoilor și sprijinirea progresului fiecărui copil.

În cadrul pedagogiei diferențiate, educatorul are rolul de organizator, facilitator și mediator al învățării. Acesta observă permanent comportamentul și evoluția copiilor, identifică dificultățile și potențialul fiecăruia și adaptează activitățile în funcție de aceste informații.

De asemenea, educatorul creează un climat educațional pozitiv, bazat pe respect, acceptare și încredere. Copiii trebuie să se simtă valorizați și încurajați să își exprime ideile și emoțiile fără teama de a fi judecați.

Un management eficient al clasei eterogene presupune stabilirea unor reguli clare, promovarea cooperării și prevenirea conflictelor prin dezvoltarea competențelor socio-emoționale.

Aplicarea pedagogiei diferențiate aduce numeroase beneficii atât pentru copii, cât și pentru procesul educațional în ansamblu.

Printre acestea se numără:

- creșterea motivației pentru învățare;
- dezvoltarea încrederii în sine;
- îmbunătățirea rezultatelor școlare;
- stimularea creativității și a gândirii critice;
- promovarea incluziunii și a egalității de șanse;
- dezvoltarea relațiilor pozitive între copii.

Copiii învață să respecte diferențele individuale și să colaboreze eficient cu ceilalți, dezvoltând competențe esențiale pentru integrarea socială și profesională ulterioară.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă elemente esențiale ale educației moderne. În contextul diversității existente în grupurile de copii, cadrul didactic are responsabilitatea de a adapta procesul instructiv-educativ la particularitățile individuale și de a crea oportunități de învățare pentru fiecare copil.

Prin utilizarea strategiilor diferențiate, prin organizarea flexibilă a activităților și prin promovarea unui climat educațional incluziv, educatorul contribuie la dezvoltarea armonioasă a copiilor și la valorificarea potențialului fiecăruia. Astfel, pedagogia diferențiată devine un instrument eficient pentru construirea unei educații de calitate, centrate pe nevoile reale ale copilului.

Bibliografie

1. Bocoș, Mușata, Instruirea interactivă. Repere pentru reflecție și acțiune, Editura Polirom, Iași, 2013.
2. Cerghit, Ioan, Metode de învățământ, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. Cucoș, Constantin, Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 2014.
4. Ionescu, Miron, Didactica modernă, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
5. Păun, Emil; Potolea, Dan, Pedagogie. Fundamentări teoretice și demersuri aplicative, Editura Polirom, Iași, 2002.
6. Tomlinson, Carol Ann, How to Differentiate Instruction in Academically Diverse Classrooms, ASCD, Alexandria, 2017.

Starea de bine în mediul școlar

Prof. Tudosoiu Daniel

Colegiul Național „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea

Starea de bine a elevilor în școală este un factor esențial pentru dezvoltarea acestora, influențând nu doar sănătatea fizică și emoțională, dar și performanțele academice și relațiile sociale. Un mediu școlar care promovează bunăstarea contribuie la formarea unor tineri echilibrați și capabili să facă față provocărilor vieții. Din păcate, în multe cazuri, școlile nu sunt întotdeauna percepute ca fiind locuri unde elevii se simt în siguranță și sprijiniți, iar acest aspect poate avea un impact negativ asupra evoluției lor.

Factorii care influențează starea de bine în școală

• Mediul fizic

Un aspect esențial al stării de bine în școală este mediul fizic. Sala de clasă trebuie să fie un spațiu confortabil, bine iluminat și aerisit, iar accesul la resurse educaționale (manuale, tehnologie) trebuie să fie suficient și adaptat nevoilor elevilor. De asemenea, curățenia și siguranța sunt factori fundamentali. Un spațiu care nu este îngrijit sau care ridică probleme de siguranță poate avea un impact negativ asupra stării de bine a elevilor, generând stres și disconfort.

• Mediul social

Relațiile dintre elevi și profesori joacă un rol crucial în starea de bine. Un mediu școlar bazat pe respect, colaborare și înțelegere contribuie semnificativ la formarea unor relații sănătoase. În schimb, conflictele, bullying-ul sau discriminarea pot avea efecte devastatoare asupra elevilor, afectându-le nu doar performanțele școlare, dar și dezvoltarea lor emoțională. Este esențial ca școlile să promoveze un climat de încredere și respect reciproc.

• Factori psihologici

Sprijinul emoțional și psihologic din partea cadrelor didactice și a consilierilor școlari este esențial

pentru starea de bine a elevilor. Elevii care se confruntă cu probleme personale sau familiale trebuie să simtă că au un loc sigur în școală unde pot discuta despre aceste dificultăți. De asemenea, activitățile care dezvoltă inteligența emoțională, empatia și abilitățile sociale pot ajuta elevii să facă față stresului școlar și să își îmbunătățească relațiile interpersonale.

Rolul cadrelor didactice în crearea unui mediu școlar sănătos

Cadrele didactice joacă un rol esențial în menținerea unui mediu sănătos în școală. Abordările pedagogice care pun accent pe empatie, respect și susținere pot contribui la crearea unui climat pozitiv. Profesorii care reușesc să stabilească relații autentice cu elevii și care încurajează un dialog deschis pot preveni multe dintre conflictele care apar în școală. De asemenea, prin metode inovative de învățare și activități interactive, aceștia pot sprijini dezvoltarea abilităților emoționale ale elevilor și îi pot încuraja să își exprime opiniile și sentimentele într-un mod constructiv. În plus, rolul cadrelor didactice nu se limitează doar la instruire academică. Ele sunt adesea primii care observă schimbările în comportamentul unui elev, semnele de stres sau dificultățile emoționale. În acest context, educația trebuie să meargă dincolo de transmiterea de cunoștințe teoretice, fiind esențial să include și sprijin pentru dezvoltarea personală a fiecărui elev.

Starea de bine și performanțele școlare

Starea de bine a elevilor nu doar că îmbunătățește relațiile interpersonale și reduce riscurile legate de sănătatea mentală, dar are și un impact direct asupra performanțelor școlare. Elevii care se simt în siguranță și susținuți sunt mult mai motivați să învețe, să participe activ în cadrul orelor și să-și exprime opiniile. De asemenea, aceștia sunt mai capabili să gestioneze stresul asociat evaluărilor școlare. Studiile arată că elevii care beneficiază de un mediu școlar pozitiv au o mai bună concentrare, o mai mare capacitate de a învăța și sunt mai puțin predispuși la abandon școlar.

Un sistem educațional care pune accent pe bunăstarea elevilor poate contribui, astfel, la dezvoltarea unor tineri mai echilibrați și mai performanți.

Strategii pentru îmbunătățirea stării de bine în școală

Există numeroase strategii care pot fi implementate pentru a îmbunătăți starea de bine a elevilor. Activitățile extracurriculare, cum ar fi cluburile de arte, sporturile sau jocurile educative, sunt excelente pentru dezvoltarea abilităților sociale și emoționale. Aceste activități nu doar că ajută elevii să se relaxeze, dar și să învețe despre muncă în echipă, responsabilitate și gestionarea emoțiilor. În plus, școlile pot încuraja inițiative de prevenire a bullying-ului, programe de educație pentru sănătate mentală și sesiuni de consiliere pentru elevi care se confruntă cu dificultăți emoționale. Implicarea părinților în activitățile școlare și stabilirea unui parteneriat strâns între familie și școală poate adăuga un nivel suplimentar de sprijin pentru elevi, creând astfel un mediu favorabil învățării.

Starea de bine a elevilor în școală este esențială pentru dezvoltarea acestora atât pe plan academic, cât și pe plan personal. Un mediu educațional care promovează sănătatea fizică și emoțională a elevilor nu doar că reduce riscurile legate de sănătatea mentală, dar contribuie și la creșterea performanțelor academice. Implicarea activă a cadrelor didactice, părinților și a întregii comunități școlare în crearea unui astfel de mediu este esențială. Este momentul să acordăm mai multă atenție stării de bine a elevilor, pentru a le oferi un viitor mai sănătos și mai echilibrat.

Bibliografie

1. Jigău, M. (coord.) (2018). Starea de bine în școală. Institutul de Științe ale Educației.
2. Voiculescu, F. (2019). Psihopedagogie pentru învățământul primar și preșcolar. Editura Didactică și Pedagogică.

Managementul clasei de elevi

Prof. Tudosoiu Mihaela

Școala Gimnazială „Anton Pann” Râmnicu Vâlcea

În procesul instructiv-educativ, cadrul didactic trebuie să coordoneze resursele din mediul de învățare pentru a facilita munca elevilor. Aceste resurse diferite constau în resursele umane (elevi, alte cadre didactice și specialiști), resurse de timp și resurse materiale (materiale didactice și echipamente).

Etimologic, managementul echivalează cu a ține în mână și a stăpâni, a conduce cu *mana forte*, ceea ce implică ideea controlului acțiunii și orientarea sau direcționarea ei. Cuvântul management împrumutat din limba engleză sub forma verbului *to manage* înseamnă a administra, a conduce. S-a derivat apoi în limba engleză *manger* și *management* ceea ce înseamnă conducător sau conducere. În limba engleză verbul *to manage*, cu substantivul derivat *management* a avut inițial sensul de a mânui, de a ”struni caii”. Cu timpul, verbul *to manage* a trecut din sfera sportivă a strunirii cailor în domeniul artei operative și al științei militare. În ultimele decenii acest termen a fost foarte des utilizat în activitățile economice, iar astăzi este folosit în toate domeniile – educație, sănătate, sport etc. – cu semnificația de conducere eficientă, rațională, modernă.

Managementul clasei este definit ca abilitatea profesorului de a planifica și organiza activitățile clasei astfel încât să asigure un climat favorabil învățării. Prin managementul clasei se urmărește prevenirea comportamentelor disruptive, pe de o parte și rezolvarea problemelor comportamentale apărute, pe de altă parte. Obiectivul final al managementului clasei este formarea la elevi a unor abilități de autoreglare a comportamentului. Într-o primă fază controlul comportamentului este extern (profesori, părinți, colegi) pentru ca apoi, prin interiorizarea unor reguli și modele, să devină autonom.

Principiile managementului clasei sunt:

- îmbunătățirea condițiilor învățării;
- prevenirea stresului profesorilor și elevilor;
- creșterea timpului petrecut în sarcina de învățare și diminuarea timpului destinat controlului comportamentelor disruptive;
- implicarea elevilor în activități care să le solicite participarea activă.

Strategiile preventive

Stabilirea de reguli - Profesorul proactiv este capabil să definească și să comunice expectanțele sale față de elevi. Comunicarea clară a regulilor comportamentului social și academic la începutul anului școlar este esențială pentru un management eficient al clasei. Regulile îi ajută pe elevi să-și controleze comportamentul impulsiv, comunicându-le expectanțele profesorului față de un anumit comportament. Multe din reguli pot fi adaptări ale regulilor școlii, în timp ce altele pot fi stabilite împreună cu elevii, reflectând situația specifică a clasei. În acest caz acceptarea și complianța copiilor la regulă crește.

Stabilirea regulilor începe prin identificarea împreună cu elevii a problemelor mai frecvente din școală. Regula este respectată dacă există și presiunea grupului pentru respectarea ei. Autodisciplină este o consecință a mai multor factori: existența unor reguli clare și consecințe bine specificate, ca și presiunea externă din partea părinților, profesorilor și mai ales a colegilor.

Criterii de stabilire a regulilor în clasă:

- să fie stabilite la începutul anului școlar;
- să fie formulate pozitiv, specificând comportamentul așteptat;
- să fie precizate simplu;
- lista de reguli să fie scurtă (5-6 reguli, pentru a nu fi uitate);
- să includă numai regulile pe care le consideră necesare;
- să se focalizeze pe comportamente specifice;
- să fie stabilite împreună cu elevii;
- să fie afișate într-un loc vizibil pentru ca elevi să și le reamintească;
- să fie discutate și explicate elevilor;

- să fie precizate toate consecințele nerespectării unei reguli;
- să fie precizate recompensele respectării regulilor;
- regulile să fie aplicate consecvent, fără a se face excepții de la aplicarea lor;
- regulile să fie relativ flexibile (situațiile sunt diferite și vârstele copiilor sunt diferite);
- consecințele nerespectării regulilor să fie în conformitate cu gravitatea comportamentului;
- aplicarea consecințelor să se facă fără ca elevul să fie blamat – doar comportamentul său este discutat;
- regulile să vizeze îmbunătățirea condițiilor de învățare în clasă.

Exemplu:

Comportament așteptat	Regula	Consecința pentru elevii care nu respectă regula
Să nu se bată între ei	R e z o l v ă m c o n f l i c t e l e în mod corespunzător	10 minute time-out
Să nu se alerge prin clasă	În clasă se circulă încet și ordonat.	5 minute de curățenie în clasă la sfârșitul zilei

Alături de aceste reguli de conduită, este util să fie precizate și responsabilitățile și drepturile profesorului, iar elevii să le cunoască.

Personalizarea clasei

Există mai multe modalități de a da claselor un aspect particular:

- aranjarea diferită a băncilor;
- utilizarea elementelor decorative pentru tapetarea claselor (lucruri de interes specific pentru copii, produsele elevilor pe diverse domenii);
- particularizarea clasei prin culoare;
- preluarea unui nume la care aderă întreaga clasă.

Cunoașterea elevilor

Respectul față de elevi este demonstrat prin atenția pe care le-o acordăm. Memorarea numelui, a preferințelor sale, a relațiilor cu colegii sunt câteva aspecte importante pentru a-l face pe elev să se simtă în siguranță.

Recunoașterea și acceptarea genului și a apartenenței culturale este de asemenea o formă de respect. A acorda în aceeași măsură atenție băieților ca și fetelor, a prezenta o imagine pozitivă atât a fetelor cât și a băieților în materialele utilizate și activitățile propuse, a vorbi cu copiii despre cultura din care provin, fără a ne aștepta că sunt experți, doar pentru că aparțin acelei culturi, sunt modalități de a demonstra respect și acceptare.

Bibliografie

1. Adriana Băban, Consiliere educațională, Cluj Napoca, Editura Dacia , 2001.
2. Dulama Eliza Maria, *Modele, strategii și tehnici didactice activizante*, Editura Clusium, 2002
- 3.
4. 3.Ghiviriga Luminita, *Relația profesor-elevi în perspectiva lecției moderne*, Bucuresti, Editura Didactica si Pedagogica, 1975
5. 4.Ionescu Mihaela, *Managementul clasei, un pas mai departe în învățarea prin cooperare*, București, Editura Humanitas, 2003
6. 5.Iucu Romita, *Managementul clasei de elevi*, Iași, Editura Polirom, 2000

CLIMATUL ȘCOLAR, STAREA DE BINE ȘI REZILIENȚA ÎN LICEUL TEHNOLOGIC. CONTRIBUȚIA SECRETARIATULUI LA DEZVOLTAREA UNUI MEDIU EDUCAȚIONAL POZITIV

Prof. Turcitu Ionica Monica
Liceul Tehnologic „Căpitan Nicolae Pleșoianu” Râmnicu Vâlcea, Județul Vâlcea

Introducere

În contextul actual al educației, climatul școlar reprezintă unul dintre factorii esențiali care influențează succesul procesului instructiv-educativ. Acesta include totalitatea relațiilor, valorilor, percepțiilor și experiențelor trăite de elevi, profesori, personal didactic auxiliar și nedidactic în cadrul instituției școlare. Un climat școlar pozitiv favorizează dezvoltarea armonioasă a elevilor, creșterea performanțelor școlare și consolidarea sentimentului de apartenență la comunitatea educațională.

În cazul liceelor tehnologice, importanța climatului școlar este cu atât mai mare cu cât acestea răspund unor nevoi educaționale și profesionale diverse, pregătind elevii pentru integrarea pe piața muncii și pentru continuarea studiilor. În acest context, promovarea stării de bine și dezvoltarea rezilienței devin obiective importante pentru întreaga comunitate școlară, inclusiv pentru compartimentul secretariat.

Climatul școlar și starea de bine

Climatul școlar poate fi definit ca percepția colectivă asupra mediului educațional și a modului în care membrii comunității școlare interacționează între ei. Un climat pozitiv este caracterizat prin respect reciproc, comunicare eficientă, siguranță, incluziune și colaborare.

Starea de bine în școală presupune existența unui mediu care susține sănătatea emoțională, motivația și dezvoltarea personală a elevilor și angajaților. Aceasta este influențată de calitatea relațiilor interpersonale, de sentimentul de siguranță și de accesul la resurse și sprijin.

Într-un liceu tehnologic, starea de bine a elevilor este strâns legată de experiențele de învățare practică, de relația cu profesorii și instructorii, precum și de percepția asupra oportunităților profesionale viitoare. Elevii care se simt sprijiniți și valorizați manifestă un grad mai mare de implicare școlară și o motivație crescută pentru dezvoltarea competențelor profesionale.

Reziliența – o competență necesară în educație

Reziliența reprezintă capacitatea individului sau a organizației de a se adapta și de a depăși situațiile dificile, menținându-și funcționalitatea și orientarea către obiective.

În mediul școlar, reziliența elevilor se reflectă prin capacitatea acestora de a depăși eșecurile, de a face față stresului și de a continua procesul de învățare în ciuda obstacolelor. La nivel instituțional, reziliența presupune capacitatea școlii de a răspunde eficient provocărilor educaționale, sociale și administrative.

Dezvoltarea rezilienței este susținută prin crearea unui climat bazat pe încredere, comunicare și sprijin reciproc. Elevii care beneficiază de un astfel de mediu dobândesc competențe socio-emoționale importante pentru integrarea lor profesională și socială.

Rolul secretariatului în susținerea climatului școlar

Deși activitatea secretariatului este asociată în principal cu gestionarea documentelor școlare, rolul acestui compartiment este mult mai complex. Secretariatul reprezintă una dintre principalele interfețe dintre școală și beneficiarii săi. Personalul din secretariat interacționează zilnic cu elevi, părinți, profesori și reprezentanți ai comunității locale. Modul în care sunt oferite informațiile, disponibilitatea pentru sprijin și atitudinea profesională contribuie la formarea imaginii instituției și la consolidarea unui climat organizațional pozitiv.

Un secretariat eficient contribuie la:

- * asigurarea unei comunicări clare și accesibile;
- * oferirea unui sprijin administrativ prompt și corect;
- * reducerea stresului asociat procedurilor administrative;
- * facilitarea colaborării dintre compartimentele școlii;
- * creșterea încrederii beneficiarilor în instituția de învățământ.

Studiu de caz – Practici de promovare a stării de bine în activitatea secretariatului

În cadrul unui liceu tehnologic, s-a urmărit îmbunătățirea relației dintre elevi și serviciile administrative prin implementarea unor măsuri simple și eficiente.

Printre acestea s-au numărat:

- * afișarea informațiilor actualizate într-un spațiu accesibil elevilor;
- * utilizarea comunicării electronice pentru transmiterea documentelor și informațiilor;
- * acordarea de sprijin individual elevilor care solicită adeverințe, situații școlare sau alte documente;
- * colaborarea permanentă cu diriginții pentru identificarea elevilor aflați în situații de risc educațional.

În urma acestor măsuri s-a observat reducerea numărului de solicitări repetate, creșterea gradului de satisfacție al beneficiarilor și îmbunătățirea comunicării dintre elevi și personalul școlii.

Recomandări pentru dezvoltarea unui climat școlar pozitiv

Pentru consolidarea stării de bine și a rezilienței în liceele tehnologice se recomandă:

- * dezvoltarea unei culturi organizaționale bazate pe respect și colaborare;
- * implicarea tuturor categoriilor de personal în promovarea unui climat pozitiv;
- * organizarea de activități dedicate sănătății emoționale și prevenirii abandonului școlar;
- * utilizarea instrumentelor digitale pentru eficientizarea comunicării;
- * promovarea exemplelor de bună practică și a succeselor elevilor.

Concluzii

Climatul școlar, starea de bine și reziliența reprezintă elemente fundamentale pentru funcționarea eficientă a unei instituții de învățământ. În cadrul liceului tehnologic, acestea contribuie la creșterea performanței școlare, la dezvoltarea competențelor profesionale și la integrarea socială a elevilor.

Secretariatul are un rol important în acest proces prin activitățile administrative desfășurate și prin relațiile pe care le dezvoltă cu beneficiarii educației. O comunicare eficientă, o atitudine profesionistă și orientarea către nevoile elevilor și părinților contribuie în mod direct la construirea unui mediu educațional pozitiv, sigur și rezilient.

Bibliografie

1. Băban, A. (coord.). Consiliere educațională. Cluj-Napoca: Editura ASCR.
2. Crețu, C. Psihopedagogie pentru cadrele didactice. Iași: Editura Polirom.
3. Jigău, M. Consilierea carierei. București: Editura Sigma.
4. Pânișoară, I.-O. Comunicarea eficientă. București: Editura Polirom.
5. UNESCO. Fostering Resilient Learners and Learning Communities. Paris: UNESCO.
6. Vrasmaș, T. Școala incluzivă. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Strategii de management al clasei eterogene și aplicarea pedagogiei diferențiate în învățământul preșcolar

*Prof. pentru educație timpurie Turcu Ionela-Claudia
Liceul „Gheorghe Surdu”, oraș Brezoi, jud Vâlcea*

Introducere

Educația timpurie reprezintă fundamentul dezvoltării armonioase a copilului și constituie o etapă esențială în formarea competențelor necesare integrării sociale și școlare ulterioare. În cadrul grădiniței, educatoarea lucrează cu grupe de copii caracterizați printr-o mare diversitate în ceea ce privește ritmul de dezvoltare, experiențele de învățare, interesele, stilurile cognitive și particularitățile socio-emoționale. Această diversitate transformă grupa de preșcolari într-un mediu eterogen, care necesită aplicarea unor strategii educaționale flexibile și adaptate.

Managementul eficient al grupei și utilizarea pedagogiei diferențiate contribuie la valorificarea potențialului fiecărui copil, asigurând participarea activă și dezvoltarea armonioasă a tuturor preșcolarilor.

Clasa eterogenă în învățământul preșcolar

În educația preșcolară, eterogenitatea se manifestă prin diferențe de vârstă, nivel de dezvoltare cognitivă, limbaj, autonomie personală, capacitate de concentrare, motivație și experiențe familiale. În aceeași grupă se pot regăsi copii care stăpânesc deja anumite deprinderi și copii care au nevoie de sprijin suplimentar pentru realizarea aceluiași sarcini.

Diversitatea este o caracteristică naturală a grupelor de preșcolari și trebuie privită ca o oportunitate educațională. Prin activități adecvate și printr-o organizare eficientă a mediului educațional, fiecare copil poate beneficia de experiențe de învățare adaptate nevoilor sale.

Managementul grupei eterogene de preșcolari

Managementul grupei de preșcolari presupune organizarea și coordonarea activităților astfel încât să fie asigurate condiții optime pentru dezvoltarea fiecărui copil. În cazul grupelor eterogene, rolul educatoarei devine cu atât mai important, deoarece aceasta trebuie să răspundă unei game variate de nevoi educaționale.

Printre strategiile eficiente de management se numără:

- stabilirea unui climat educațional bazat pe siguranță, respect și încredere;
- organizarea spațiului pe centre de interes;
- elaborarea unor reguli clare și accesibile copiilor;
- utilizarea activităților de grup, în perechi și individuale;
- încurajarea cooperării și a sprijinului reciproc între copii;
- observarea sistematică a progresului fiecărui preșcolar;
- colaborarea permanentă cu familia.

Un management eficient al grupei contribuie la reducerea comportamentelor problematice și la creșterea implicării copiilor în activitățile educative.

Pedagogia diferențiată în educația timpurie

Pedagogia diferențiată reprezintă o abordare educațională centrată pe copil, care urmărește adaptarea procesului instructiv-educativ la particularitățile individuale ale acestuia. În învățământul preșcolar, diferențierea nu înseamnă stabilirea unor obiective diferite pentru copii, ci oferirea unor modalități variate de acces la învățare și de exprimare a achizițiilor dobândite.

Aplicarea pedagogiei diferențiate permite respectarea ritmului propriu de dezvoltare și contribuie la formarea unei imagini de sine pozitive. Totodată, aceasta favorizează participarea activă a tuturor copiilor și dezvoltarea motivației pentru învățare.

Modalități de aplicare a pedagogiei diferențiate

În activitatea de zi cu zi, educatoarea poate utiliza numeroase strategii de diferențiere:

Diferențierea conținutului

Conținuturile pot fi adaptate în funcție de nivelul de dezvoltare al copiilor. De exemplu, în cadrul unei

activități despre anotimpuri, unii copii pot identifica imaginile specifice fiecărui anotimp, iar alții pot explica schimbările care apar în natură.

Diferențierea procesului de învățare

Activitățile pot fi organizate pe centre de interes, oferind copiilor posibilitatea de a învăța prin joc, explorare, experimentare și colaborare. Astfel, fiecare copil poate alege modalitatea care îi valorifică cel mai bine potențialul.

Diferențierea produsului

Rezultatele activităților pot fi exprimate în forme variate: desene, colaje, construcții, povestiri, dramatizări sau jocuri de rol. Această abordare permite fiecărui copil să demonstreze ceea ce a învățat prin intermediul propriilor resurse și abilități.

Diferențierea mediului educational

Organizarea spațiului pe centre tematice și utilizarea materialelor diversificate facilitează accesul tuturor copiilor la experiențe de învățare semnificative și stimulative.

Exemple de bune practici

În cadrul unei activități cu tema „Animalele din pădure”, copiii pot fi implicați în sarcini diferite, adaptate nivelului lor de dezvoltare. Unii identifică și denumesc animalele, alții clasifică animalele după anumite criterii, iar cei cu un nivel mai avansat realizează scurte descrieri ale acestora. De asemenea, în activitățile matematice, educatoarea poate pregăti materiale cu grade diferite de complexitate. Astfel, unii copii numără obiecte până la cinci, în timp ce alții efectuează operații simple de adunare și scădere cu suport concret.

Aceste exemple demonstrează că diferențierea nu presupune segregarea copiilor, ci adaptarea experiențelor educaționale la particularitățile individuale.

Beneficiile pedagogiei diferențiate în grupa de preșcolari

Aplicarea strategiilor diferențiate aduce numeroase beneficii:

- creșterea motivației pentru participarea la activități;
- dezvoltarea încrederii în propriile capacități;
- stimularea autonomiei și a inițiativei;
- îmbunătățirea relațiilor dintre copii;
- prevenirea eșecului și a frustrării;
- valorificarea potențialului individual al fiecărui copil.

Prin respectarea diferențelor individuale, educația preșcolară devine mai incluzivă și mai eficientă.

Concluzii

Managementul grupei eterogene și aplicarea pedagogiei diferențiate reprezintă condiții esențiale pentru realizarea unui demers educațional de calitate în învățământul preșcolar. Diversitatea copiilor nu trebuie privită ca un obstacol, ci ca o resursă valoroasă pentru învățare și dezvoltare. Prin utilizarea unor strategii flexibile și prin adaptarea activităților la nevoile individuale ale copiilor, educatoarea contribuie la formarea unui mediu educațional incluziv, stimulat și favorabil dezvoltării armonioase a fiecărui preșcolar.

Bibliografie

1. Cucoș, C., *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom, 2014.
2. Joita, E., *Instruirea constructivistă – o alternativă. Fundamente. Strategii*. București: EDP, 2006.
3. Păun, E., *Școala – abordare sociopedagogică*. Iași: Polirom, 1999.
4. Vrașmaș, E., *Educația incluzivă în grădiniță*. București: Editura Universitară, 2014.
5. Tomlinson, C. A., *How to Differentiate Instruction in Academically Diverse Classrooms*. Alexandria, VA: ASCD, 2017.
6. Ministerul Educației, *Curriculum pentru educația timpurie*. București, 2019.

Climatul școlar incluziv, starea de bine (well-being) și reziliența

Prof. înv. preșc. Udrescu Gheorghita

Școala Gimnazială Nr.13/ Structura Grădinița cu PP Nr.14, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea

În societatea contemporană, școala nu mai este doar un spațiu destinat transmiterii de cunoștințe, ci și un mediu în care elevii își dezvoltă competențele sociale, emoționale și personale. În acest context, conceptul de climat școlar incluziv capătă o importanță deosebită, deoarece contribuie la crearea unui mediu educațional sigur, echitabil și prietenos pentru toți elevii. Un astfel de climat favorizează starea de bine (well-being) și dezvoltarea rezilienței, aspecte esențiale pentru succesul școlar și pentru adaptarea la provocările vieții.

Climatul școlar incluziv reprezintă totalitatea relațiilor, valorilor, normelor și practicilor care promovează respectul, acceptarea diversității și participarea activă a tuturor elevilor, indiferent de particularitățile lor. Prin cultivarea unui astfel de mediu, școala contribuie la formarea unor persoane echilibrate, capabile să facă față dificultăților și să își valorifice potențialul.

Climatul școlar se referă la atmosfera generală existentă într-o unitate de învățământ și la modul în care elevii, profesorii și părinții percep relațiile și experiențele educaționale. Un climat școlar incluziv este caracterizat prin respect reciproc, cooperare, siguranță, egalitate de șanse și valorizarea diversității.

Incluziunea în educație presupune participarea tuturor elevilor la procesul de învățare, indiferent de etnie, religie, gen, statut socio-economic, dizabilități sau alte caracteristici individuale. Într-o școală incluzivă, diferențele sunt considerate resurse valoroase pentru învățare și dezvoltare, nu obstacole.

Profesorii joacă un rol fundamental în construirea unui climat incluziv. Prin utilizarea unor metode didactice adaptate nevoilor elevilor, promovarea colaborării și combaterea discriminării, cadrele didactice contribuie la dezvoltarea unui mediu educațional pozitiv. De asemenea, implicarea familiei și colaborarea dintre școală și comunitate susțin procesul de incluziune și dezvoltarea armonioasă a elevilor.

Beneficiile unui climat școlar incluziv sunt multiple. Elevii se simt acceptați și respectați, dezvoltă relații sociale sănătoase și manifestă o motivație mai mare pentru învățare. În plus, se reduce riscul apariției fenomenelor de excludere, bullying și abandon școlar.

Conceptul de well-being sau stare de bine se referă la nivelul de satisfacție, echilibru emoțional și funcționare pozitivă a unei persoane. În mediul școlar, starea de bine include sănătatea fizică și psihică, sentimentul de apartenență, relațiile pozitive cu colegii și profesorii, precum și percepția asupra propriei valori și competențe.

Un elev care se bucură de o stare de bine ridicată este mai motivat să participe la activitățile școlare, are rezultate academice mai bune și manifestă un comportament social adecvat. În schimb, lipsa stării de bine poate conduce la anxietate, stres, dificultăți de concentrare și performanțe școlare scăzute.

Factorii care influențează starea de bine a elevilor sunt numeroși. Printre aceștia se numără calitatea relațiilor interpersonale, sprijinul emoțional oferit de familie și profesori, sentimentul de siguranță în școală și oportunitățile de participare activă la viața școlară. De asemenea, activitățile extracurriculare, consilierea psihopedagogică și promovarea sănătății mintale contribuie la creșterea nivelului de well-being.

În ultimii ani, specialiștii în educație au acordat o atenție sporită dezvoltării programelor care promovează starea de bine a elevilor. Aceste programe urmăresc dezvoltarea competențelor socio-emoționale, gestionarea stresului, cultivarea empatiei și consolidarea relațiilor pozitive în comunitatea școlară.

Reziliența reprezintă capacitatea unei persoane de a face față dificultăților, de a se adapta la schimbări și de a depăși situațiile adverse fără a-și pierde echilibrul emoțional. În context educațional, reziliența îi ajută pe elevi să gestioneze provocările școlare, conflictele interpersonale, eșecurile temporare și situațiile stresante.

Dezvoltarea rezilienței nu este un proces înăscut, ci unul care poate fi susținut prin experiențe pozitive și prin sprijinul oferit de familie, școală și comunitate. Un climat școlar incluziv contribuie semnificativ la dezvoltarea rezilienței, deoarece oferă elevilor sentimentul de siguranță și încredere necesar pentru a înfrunta dificultățile.

Elevii rezilienți manifestă perseverență, optimism, capacitate de autocontrol și încredere în propriile forțe. Aceștia învață să privească obstacolele ca oportunități de învățare și dezvoltare. Profesorii pot susține

dezvoltarea rezilienței prin oferirea de feedback constructiv, încurajarea autonomiei și promovarea unei mentalități orientate spre progres.

Există o legătură strânsă între starea de bine și reziliență. Elevii care beneficiază de un nivel ridicat de well-being sunt mai capabili să facă față situațiilor dificile, iar dezvoltarea rezilienței contribuie, la rândul său, la menținerea unei stări de bine pe termen lung.

Cele trei concepte sunt interdependente și se influențează reciproc. Un climat școlar incluziv creează condițiile necesare pentru dezvoltarea stării de bine și a rezilienței. Atunci când elevii se simt acceptați, respectați și sprijiniți, aceștia dezvoltă încredere în sine, relații pozitive și o atitudine optimistă față de învățare. La rândul său, starea de bine contribuie la participarea activă în procesul educațional și la dezvoltarea rezilienței. Elevii care se simt bine din punct de vedere emoțional și social sunt mai pregătiți să facă față provocărilor și să depășească dificultățile întâlnite. Prin urmare, promovarea incluziunii, a sănătății emoționale și a rezilienței trebuie să reprezinte obiective esențiale ale sistemului educațional. Aceste elemente contribuie nu doar la succesul școlar, ci și la formarea unor cetățeni responsabili, empatici și capabili să se adapteze într-o societate aflată într-o continuă schimbare.

Climatul școlar incluziv, starea de bine și reziliența reprezintă componente fundamentale ale unei educații de calitate. Un mediu școlar bazat pe respect, acceptare și colaborare favorizează dezvoltarea armonioasă a elevilor și le oferă resursele necesare pentru a face față provocărilor vieții. Promovarea incluziunii și a sănătății emoționale contribuie la creșterea performanțelor școlare și la formarea unor persoane echilibrate și responsabile.

În concluzie, școala are responsabilitatea de a crea contexte educaționale care să susțină starea de bine și dezvoltarea rezilienței tuturor elevilor. Investiția în aceste dimensiuni reprezintă o condiție esențială pentru construirea unei societăți mai echitabile, mai tolerante și mai bine pregătite pentru viitor.

Bibliografie

1. Băban, A. (coord.). *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*. București: Editura ASCR.
2. Ionescu, M. *Managementul clasei de elevi*. București: Editura Polirom.
3. UNESCO. *Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education*.
4. Organizația Mondială a Sănătății (OMS). *Promoting Mental Health in Schools*.
5. Masten, A. S. *Ordinary Magic: Resilience in Development*. New York: Guilford Press.

Diferențierea ca răspuns pedagogic la eterogenitatea clasei: fundamente teoretice și aplicații practice

Prof. Văduva Constantin Cătălin

Școala Gimnazială „Take Ionescu” Râmnicu Vâlcea, județul Vâlcea

Prezentul articol explorează posibilitățile concrete de adaptare a demersului didactic la realitatea claselor eterogene din învățământul preuniversitar românesc. Pornind de la fundamentele teoretice ale pedagogiei diferențiate (Tomlinson, 2014; Vygotsky, 1978), lucrarea propune un model practic de proiectare diferențiată structurat pe trei niveluri de disponibilitate, ilustrat printr-un studiu de caz la clasa a VII-a. Sunt discutate, de asemenea, instrumentele de evaluare inițială și formative necesare implementării diferențierii, precum și provocările cu care se confruntă cadrul didactic în acest demers.

1. Introducere

Clasa de elevi contemporană reflectă, în miniatură, diversitatea societății: elevi cu ritmuri diferite de învățare, cu background-uri socioculturale variate, cu nevoi speciale sau cu potențial supramediu, cu interese și motivații disparate. A trata un astfel de grup ca pe o masă omogenă înseamnă, inevitabil, a răspunde nevoilor nimănui în mod optim. Legea Educației Naționale nr. 198/2023 consacră explicit principiile echității și incluziunii, plasând în sarcina cadrului didactic responsabilitatea adaptării ofertei educaționale la profilul fiecărui elev.

Pedagogia diferențiată oferă cadrul metodologic necesar acestei adaptări. Departate de a fi o noutate absolută — Freinet, Montessori sau Dewey pledau pentru centrarea pe elev încă din prima jumătate a secolului XX —, diferențierea a dobândit, prin contribuțiile lui Carol Ann Tomlinson, o arhitectură coerentă, operaționalizabilă la clasă. Scopul acestui articol este de a prezenta principiile esențiale ale diferențierii și de a demonstra, printr-un exemplu concret, cum pot fi ele traduse în proiectare didactică.

2. Fundamente teoretice ale pedagogiei diferențiate

Conceptul de pedagogie diferențiată se articulează în jurul a trei premise fundamentale (Tomlinson & Imbeau, 2010):

- **Elevii diferă semnificativ** în ceea ce privește disponibilitatea academică (readiness), interesele și stilurile de învățare, iar aceste diferențe sunt relevante pedagogic.
- **Curriculumul de calitate** nu înseamnă uniformitate, ci standarde ridicate exprimate prin sarcini autentice, accesibile la niveluri diferite de complexitate.
- **Evaluarea continuă** furnizează datele necesare ajustării permanente a intervențiilor didactice.

Modelul Tomlinson identifică patru dimensiuni ale diferențierii: conținut (ce se încearcă a fi asimilat), proces (cum se lucrează cu informația), produs (cum se demonstrează înțelegerea) și mediu de învățare (climatul și configurarea clasei). Diferențierea se realizează în funcție de disponibilitate, interese și profil de învățare, iar decizia privind ce anume se diferențiază la un moment dat aparține cadrului didactic, pe baza datelor de evaluare.

Fundamentul psihologic al diferențierii îl constituie conceptul vygotkian de Zonă a Proximei Dezvoltări (ZPD) — intervalul dintre ceea ce elevul poate realiza independent și ceea ce poate atinge cu sprijin adecvat. O sarcină plasată în ZPD stimulează dezvoltarea cognitivă; una situată sub zona de confort produce plictiseală, iar una plasată mult deasupra produce anxietate. Diferențierea urmărește, tocmai, să calibreze sistematic sarcinile în raport cu ZPD-ul fiecărui elev.

3. Strategii practice de diferențiere în clasa eterogenă

3.1. Evaluarea inițială — punctul de plecare obligatoriu

Diferențierea eficientă pornește întotdeauna de la cunoașterea profilului elevilor. Instrumentele uzuale

includ: teste diagnostice de intrare, fișe de autoevaluare a stilului de învățare, observarea sistematică pe parcursul primelor lecții și analiza portofoliilor. Datele culese permit constituirea unor grupuri flexibile și stabilirea nivelurilor de sarcină.

3.2. Gruparea flexibilă

Gruparea elevilor nu trebuie să fie statică. Alternarea grupurilor omogene pe criteriul disponibilității (pentru lucrul direcționat cu cadrul didactic) cu grupuri eterogene (pentru proiecte colaborative) previne etichetarea și menține motivația. Regula de aur: niciun elev nu rămâne permanent în același grup.

3.3. Sarcinile diferențiate pe niveluri (Tiered Tasks)

Sarcinile pe niveluri pornesc de la același obiectiv curricular, dar variază gradul de complexitate, abstractizare și autonomie. Cadrul didactic pregătește trei variante ale aceleiași sarcini — de bază, intermediară și avansată — și le distribuie în funcție de profilul elevului. Transparența față de elevi (fără etichete de tipul grupul slab) este esențială.

3.4. Evaluarea formativă continuă

Exit ticket-urile (fișe de ieșire completate în ultimele 3 minute ale lecției), chestionarele rapide digitale (Kahoot, Mentimeter, Google Forms) și observarea dirijată permit colectarea de date în timp real și ajustarea intervențiilor pentru lecția următoare.

4. Studiu de caz: Proiectare diferențiată la clasa a VII-a — Educație socială

Context: Clasa a VII-a B, 26 de elevi, profil mixt. Evaluarea inițială (fișă de autoevaluare + discuție frontală) a evidențiat trei niveluri de disponibilitate în ceea ce privește înțelegerea conceptului de *cetățenie activă și participare civică*: Nivelul 1 — 7 elevi cu dificultăți de înțelegere a noțiunilor abstracte și vocabular civic limitat; Nivelul 2 — 14 elevi cu cunoștințe medii, capabili de analiză simplă; Nivelul 3 — 5 elevi cu gândire critică dezvoltată și interes pentru teme sociale.

Obiectivul lecției: Identificarea drepturilor și responsabilităților cetățeanului în comunitate și înțelegerea modului în care participarea civică influențează viața comunității locale. Tabelul următor prezintă structura diferențiată a activității (50 de minute):

Nivel / Grup	Sarcina diferențiată	Suport oferit	Produs așteptat
Nivelul 1 (7 elevi)	Identifică 3 drepturi și 3 responsabilități ale unui cetățean, pornind de la imagini și scenarii ilustrate din viața cotidiană.	Fișă-suport cu imagini sugestive; glosar de termeni civici; lucru dirijat cu profesorul (10 min).	Fișă completată; prezentare orală a unui drept ales.
Nivelul 2 (14 elevi)	Analizează un studiu de caz scurt (o problemă reală din comunitate — ex. lipsa unui spațiu de joacă) și propune soluții prin participare civică.	Fișă cu întrebări-ghid; lucru în grup de câte 3–4 elevi.	Poster / hartă a soluțiilor propuse, prezentat clasei.
Nivelul 3 (5 elevi)	Redactează un scurt proiect civic: identifică o problemă din comunitatea lor, argumentează necesitatea implicării cetățenești și propune un plan de acțiune în 3 pași.	Acces la exemple de proiecte civice reale (ONG-uri locale, consilii ale elevilor); lucru independent.	Mini-proiect civic de 1 pagină, cu argumentare structurată.

Evaluarea finală (ultimele 5 minute): fiecare elev completează un exit ticket cu răspunsul la întrebarea „Ce poți face TU, concret, pentru comunitatea ta?” și o autoevaluare (*Am înțeles ce înseamnă participare civică / Mai am nelămuriri / Vreau să aflu mai mult*). Răspunsurile sunt analizate înainte de lecția următoare pentru reajustarea activităților de consolidare.

5. Concluzii

Managementul clasei eterogene prin pedagogia diferențiată nu presupune renunțarea la standarde, ci ridicarea pentru toți elevii, pe trasee adecvate fiecăruia. Studiul de caz prezentat demonstrează că diferențierea este fezabilă în constrângerile reale ale unei lecții de 50 de minute, cu condiția unei proiectări atente și a unui sistem funcțional de evaluare formativă.

Provocările rămân reale: volum de muncă sporit în etapa de proiectare, necesitatea unui mobilier flexibil, rezistența unor elevi la schimbarea rutinelor. Cu toate acestea, beneficiile pe termen lung — motivație crescută, reducerea abandonului, respectarea dreptului fiecărui elev la o educație adecvată nevoilor sale — justifică pe deplin investiția. Calea către școala incluzivă trece, obligatoriu, prin sala de clasă diferențiată.

Bibliografie

1. Bocoș, M. (2013). Instruirea interactivă. Repere axiologice și metodologice. Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană.
2. Cerghit, I. (2006). Metode de învățământ (ediția a IV-a). Iași: Polirom.
3. Cucoș, C. (2014). Pedagogie (ediția a III-a revăzută și adăugită). Iași: Polirom.
4. Ionescu, M., & Radu, I. (2001). Didactica modernă. Cluj-Napoca: Dacia.
5. Ministerul Educației (2023). Legea Educației Naționale nr. 198/2023. București: Monitorul Oficial.
6. Neacșu, I. (2010). Introducere în psihologia educației și a dezvoltării. Iași: Polirom.
7. Radu, I. T. (2000). Evaluarea în procesul didactic. București: EDP.
8. Tomlinson, C. A. (2014). The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners (2nd ed.). Alexandria, VA: ASCD.
9. Tomlinson, C. A., & Imbeau, M. B. (2010). Leading and Managing a Differentiated Classroom. Alexandria, VA: ASCD.
10. UNESCO (2017). A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education. Paris: UNESCO.
11. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Climatul educațional în grădiniță

Profesor Educație Timpurie: Văduva Anca-Elena

Liceul Tehnologic Ferdinand I/ G.PP.Ostroveni 2 Râmnicu Vâlcea

Climatul educațional este concept care se referă la atmosfera, moralul, starea afectivă a clasei, fiind indicatorul de sănătate a unui grup educațional, ce poate fi luat drept criteriu valoric de diferențiere a unor clase de copii.

Climatul, termen cunoscut în literatura de specialitate și cu semnificația de atmosferă spirituală, ambianță la locul de muncă, stare de spirit, stare psihică sau mediu psihic este definit ca indicator sintetic sau percepție globală a spațiului de viață al unui grup, în general, și grup școlar, în special, în care intră întreaga rețea de relații de colaborare și de dependențe existente la un moment dat între membrii acestuia, determinând atitudinea lor în cadrul și față de respectivul grup, prin facilitarea sau frânarea acțiunilor acestuia.

Factorii care influențează climatul educațional al grădiniței și al grupei de copii

Factorii structurali - țin de diferitele aspecte referitoare la structura unei organizații

- marimea grădiniței/grupe de copii;
- compoziția umană a grădiniței.

Factorii instrumentali – se referă la condițiile și mijloacele de realizare a obiectivelor educaționale.

Factorii socio-afectivi și motivaționali - se manifestă prin efectele lor asupra gradului de integrare

socio–afectivă, a coeziunii și motivației membrilor organizației școlare/ grupei de copii.

Mărimea grădiniței /grupei de copii - În grădinițele cu un număr mai mare de copii și cadre didactice, climatul educațional este mai rece, spre deosebire de grădinițele mai mici în care climatul este mai cald, nu lipsit, însa, cu desăvârșire de posibile stări tensionale;

Compoziția umană a grădiniței - se referă la structura de vârstă și de gen, gradul de omogenitate a pregătirii profesionale, poziția socială extraorganizațională (mediul social de proveniență atât al educatoarelor, cât și al copiilor etc.).

Factorii instrumentali: condițiile materiale, strategiile și modalitățile de acțiune; - stilul de conducere și competența directorului (la nivelul grădiniței), stilul didactic al educatoarei (la nivelul grupei de copii); - modalitățile de comunicare în interiorul grădiniței /grupei de copii.

Nu este important cât comunicăm, ci cum comunicăm!

Factori socio-afectivi și motivaționali contaminarea afectivă a relațiilor interpersonale (acceptare, respingere, indiferență) și prezența unor subgrupuri (clici, biserițe); - relațiile membrilor organizației cu directorul și ale copiilor cu educatoarele; - satisfacția sau insatisfacția generată de activitatea comună; - convergența sau divergența dintre interesele organizației și așteptările membrilor; - tehnicile de motivare utilizate în organizație și consistența lor (tehnici participative sau nonparticipative, pecuniare sau nonpecuniare); - posibilitățile și modalitățile de promovare; - relația membrilor cu instituția școlară (de tip contractual, rece sau caldă).

Cum pot fi copiii mai fericiți la grădiniță?

RELAȚIILE SOCIALE – Relațiile pe care copiii le au cu profesorii și cu colegii din grupă sunt principalul factor care le definește nivelul de fericire. Un studiu realizat într-o școală din Marea Britanie arată că principalul factor care influențează starea de bine a copiilor este felul în care se înțeleg cu profesorii și colegii. Și alte studii au indicat faptul că, de-a lungul întregii vieți, nivelul de fericire este influențat de relațiile sociale. Când copiii se simt acceptați și apreciați de cei din jur (colegi și cadre didactice), vor putea să își canalizeze energia către învățare. Stresul și alte emoții negative lasă foarte puțină energie pentru învățare.

EDUCAȚIA POZITIVĂ – Este educația care îi învață pe copii cum să fie fericiți, cum să își înțeleagă emoțiile și cum să le gestioneze. Inspirată de psihologia pozitivă, care pune accentul pe factorii psihologici care ne ajută să ne împlinim potențialul, educația pozitivă îi ajută pe copii nu doar să aibă succes academic, ci și personal. Educația pozitivă îi învață pe copii să fie rezilienți, pune accentul pe trăsăturile de caracter pozitive și pe felul în care pot să își mențină o stare de bine.

PERSEVERNȚA – Copiii care știu că dificultățile fac parte din învățare, dar pot fi întotdeauna depășite, vor avea un nivel de stres școlar mai scăzut. Este considerată trăsătura de caracter mai importantă pentru succes, decât talentul și inteligența. Încurajează-l pe copil să gândească optimist și ajută-l să își dezvolte perseverența.

MENTALITATEA FLEXIBILĂ – Convingerea copilului că propria capacitate de învățare poate crește pe măsură ce depune mai mult efort și pe măsură ce încearcă noi strategii de învățare. Considerată și „mentalitatea învingătorului”, mentalitatea flexibilă reprezintă acele convingeri referitoare la propria capacitate de învățare care îl ajută pe copil să persevereze. Spre deosebire de mentalitatea rigidă, care este specifică persoanelor convinse că propria inteligență este dictată de moștenirea genetică și nu poate fi stimulată, mentalitatea flexibilă constă în convingerea că prin experiențe diverse și prin efort constant, propria capacitate intelectuală poate fi dezvoltată.

Siguranța emoțională Sala de grupă ar trebui să fie un mediu în care copiii să se simtă în siguranță să facă greșeli sau să eșueze. Când greșelile și eșecurile nu sunt sancționate prin pedepse sau prin inducerea rușinii, ci folosite ca oportunități de învățare, copiii se simt în siguranță în sala de grupă, iar nivelul de stres scade.

Alți factori care influențează starea de bine a copiilor sunt autonomia (cât de mult sunt încurajați să lucreze independent și să ia decizii cu privire la învățare), umorul (învățarea este un obiectiv important și serios, simțul umorului poate atenua multe emoții dificile și poate facilita o atmosferă caldă în sala de grupă) și o înțelegere clară a importanței activităților desfășurate (de ce este important pentru copii să învețe despre un anumit obiect, lucru).

Tipuri de climat educațional:

Climatul pozitiv (favorabil sau prielnic) și climatul negativ (nefavorabil sau neprielnic).

Climatul deschis – are ca trăsături distinctive cooperarea și respectul.

Climatul angajat este marcat de comportamentul rigid și autoritar al directorului, care-i împovărează pe profesori cu tot felul de sarcini suplimentare și îi frustrează printr-un control strict.

Climatul neangajat este opusul celui angajat.

Climatul închis - Atât directorul, cât și profesorii desfășoară activitățile mai mult din obligație.

Climatul *pozitiv*, este caracterizat de modul *activ și dinamic* al activității membrilor grupului, de înțelegerea, încrederea, colaborarea bazată pe muncă și responsabilitate, de înțelegerea dintre membrii acestuia, lăsați să se concentreze și să-și pună în valoare cunoștințele, experiența și inițiativa. Acest climat mobilizează, impulsionează, stimulează disponibilitățile creative și conducerea participativă.

Climatul *negativ, nefavorabil sau blocant* caracterizează de regulă grupul desfăcut în bucăți, dezarticulat, măcinat de tot felul de forțe centrifuge, în care este dominantă atmosfera de neîncredere, neliniște și disensiuni. Membrii grupului unui astfel de climat abdică de la substanța muncii lor, stau în expectativă sau afirmă că nu mai au ce învăța, asistă pasivi la comportamente ofensatoare, la comentarii deplasate, la cei care au pretenții inoportune, agită spiritele, rezumă fals sau reproduc fals opiniile exprimate, modifică percepția asupra muncii și a tot ceea ce este normal. În consecință, climatul negativ descurajează, frânează, înseamnă moral scăzut, static, pesimist, încărcat cu dezacorduri, neînțelegeri și chiar ostilități. Nu întâmplător unii membri ai grupului părăsesc locul de muncă pentru simplul motiv că ambianța de la locul părăsit nu este plăcută și atrăgătoare.

Climatul deschis - Directorul este deschis și ascultă sugestiile profesorilor, face aprecieri frecvente și sincere la adresa acestora, le respectă competența și le oferă o largă autonomie, îi sprijină și evită un control strict birocratic. Relațiile dintre profesori sunt colegiale și prietenești.

Climatul angajat Directorul - nu-l interesează și nu respectă profesionalismul cadrelor didactice. În aceste condiții, profesorii își construiesc o lume a lor, paralelă cu cea a conducerii. Profesorii dau dovadă de profesionalism, întrețin relații deschise, se respectă, se sprijină și cooperează, prețuiesc școala și îl ignoră pe director.

Climatul neangajat - Directorul are un comportament deschis, orientat spre profesori și preocupările lor sprijinindu-i permanent. Încearcă să-i stimuleze să aibă inițiativă, îi ocrotește în raport cu obligațiile împovărătoare de tip administrativ. Cu toate acestea, profesorii nu-l acceptă și nu-l sprijină, sabotându-l adesea. Profesorii nu se respectă nici între ei, gradul lor de angajare instituțională fiind minim.

Climatul închis - Rutina, lipsa de interes și de implicare, stările de frustrare și de suspiciune, absența cooperării și a respectului sunt aspectele cele mai importante. Acest climat este caracterizat de directori autoritari, inflexibili, dar ineficienți și de profesori intoleranți, apatici și lipsiți de angajare.

Promovarea unui climat pozitiv al grupei de copii

- o atmosferă primitoare, care inspiră încredere;
- numeroase opțiuni pentru a-ți atinge scopurile;
- participarea semnificativă a copiilor în luarea deciziilor;
- transformarea unei clase mari într-un set de mai multe unități mai mici, care maximizează motivația intrinsecă pentru învățare;
- furnizarea instrucțiunilor și răspunderea la probleme în mod personalizat pentru fiecare copil;
- folosirea unei varietăți de strategii pentru prevenirea și rezolvarea problemelor cât mai repede de la apariția lor;
- un mediu sănătos și atractiv pentru învățare și predare.

În concluzie, climatul educațional stimulează atât creativitatea, dar mai ales realizarea unui colectiv unit, în care fiecare știe despre celălalt mai mult decât „mica bârfă”, anume nevoile sale, plăcerile sale, ceea ce îl supără pe cel de lângă sine, ceea ce îl face fericit pe celălalt – și nu doar pentru a le ști, ci pentru a le folosi și a fi de folos celuilalt.

Bibliografie

1. Adina Botiș, Loredana Mihalca, *Ghid despre dezvoltarea abilităților emoționale și sociale ale copiilor, fete și băieți, cu vârsta până la 7 ani*, Editura Alpha MDN, Buzău, 2007;
2. Roco Mihaela, *Creativitate și inteligență emoțională*, Editura Polirom, Iași, 2001;
3. UNICEF Office of Research (2013). ‘Child Well-being in Rich Countries: A comparative overview’,

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată

*Prof.ed. timpurie Văleanu Maria-Adriana
G.P.N Bătășani, Valea-Mare, jud.Vâlcea*

În contextul actual al educației incluzive, clasa de elevi este din ce în ce mai diversă din punct de vedere al nivelului de dezvoltare, al stilurilor de învățare, al ritmului de lucru, al intereselor și al contextelor socio-culturale. Această realitate determină necesitatea unei abordări flexibile și adaptate a procesului instructiv-educativ. Astfel, managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată devin componente esențiale ale practicii didactice moderne, având rolul de a asigura șanse egale de reușită pentru toți elevii. Clasa eterogenă reprezintă un grup de elevi cu niveluri diferite de competențe, abilități, ritmuri de învățare și nevoi educaționale. Eterogenitatea poate fi determinată de factori cognitivi, socio-emoționali, culturali sau lingvistici. Această diversitate nu trebuie privită ca o dificultate, ci ca o resursă educațională, deoarece permite interacțiuni variate, schimb de experiențe și dezvoltarea empatiei. Totuși, ea presupune și provocări semnificative pentru cadrul didactic, care trebuie să gestioneze eficient diferențele dintre elevi, astfel încât toți să progreseze. Managementul clasei eterogene reprezintă ansamblul de strategii prin care cadrul didactic organizează, coordonează și optimizează activitatea didactică într-un grup divers de elevi.

Printre principalele strategii se numără:

- organizarea flexibilă a activităților (individual, pe grupe, în perechi);
- stabilirea unor reguli clare și consecvente care favorizează un climat pozitiv;
- utilizarea diferențierii sarcinilor de lucru în funcție de nivelul elevilor;
- monitorizarea atentă a progresului individual;
- utilizarea metodelor activ-participative (jocul didactic, învățarea prin cooperare, proiecte).

Un rol important îl are climatul educațional, care trebuie să fie unul incluziv, bazat pe respect reciproc, colaborare și acceptarea diferențelor. Pedagogia diferențiată reprezintă o abordare didactică ce presupune adaptarea procesului de predare-învățare-evaluare la nevoile individuale ale elevilor. Aceasta pornește de la ideea că toți elevii pot învăța, dar nu în același ritm și prin aceleași metode. Diferențierea se poate realiza pe mai multe niveluri:

- **conținut** – adaptarea informațiilor în funcție de nivelul de înțelegere;
- **proces** – utilizarea unor metode variate de învățare;
- **produs** – modalități diferite de evaluare a rezultatelor;
- **ritm de lucru** – respectarea vitezei individuale de învățare.

Aplicarea pedagogiei diferențiate contribuie la creșterea motivației elevilor, la reducerea eșecului școlar și la dezvoltarea încrederii în sine.

Profesorul are un rol central în gestionarea clasei eterogene și în aplicarea pedagogiei diferențiate. Acesta trebuie să fie un bun observator, organizator și facilitator al învățării. De asemenea, este necesară o bună capacitate de adaptare, creativitate în proiectarea activităților și empatie față de nevoile elevilor. Totodată, cadrul didactic trebuie să colaboreze cu familia și cu alți specialiști (consilieri școlari, logopezi, psihologi) pentru a sprijini dezvoltarea armonioasă a fiecărui elev. Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă elemente fundamentale ale educației moderne. Acestea contribuie la crearea unui mediu de învățare incluziv, echitabil și eficient, în care fiecare elev este valorizat în funcție de potențialul său. Prin aplicarea acestor principii, școala devine un spațiu al diversității și al șanselor egale, favorizând dezvoltarea armonioasă a tuturor copiilor.

Starea de bine a elevilor – condiție esențială pentru învățarea de calitate

*Prof. Ed. Timpurie Vărgăluță Maria-Mălina
G.P.P. Ostroveni 1, Râmnicu Vâlcea, Vâlcea*

În contextul transformărilor rapide ale societății contemporane, școala nu mai poate fi privită exclusiv ca un spațiu destinat acumulării de cunoștințe. Rolul său s-a extins considerabil, incluzând dezvoltarea armonioasă a personalității elevului, formarea competențelor socio-emoționale și asigurarea unui mediu favorabil creșterii și dezvoltării fiecărui copil. În acest context, conceptul de „stare de bine” a devenit o preocupare centrală a sistemelor educaționale moderne, fiind recunoscut drept un factor determinant al succesului școlar.

Starea de bine a elevilor reprezintă mai mult decât absența problemelor sau a dificultăților emoționale. Ea reflectă sentimentul de siguranță, apartenență, valorizare și echilibru pe care copilul îl experimentează în mediul școlar. Numeroase cercetări evidențiază faptul că elevii care se simt bine la școală sunt mai motivați, mai implicați în procesul de învățare și obțin rezultate academice superioare. Prin urmare, starea de bine nu este un obiectiv secundar al educației, ci o condiție esențială pentru realizarea unei învățări autentice și de calitate.

Starea de bine poate fi definită ca o experiență pozitivă care include satisfacția față de propria viață, emoții pozitive frecvente, relații sănătoase cu cei din jur și capacitatea de a face față provocărilor cotidiene. În mediul școlar, aceasta se manifestă prin sentimentul elevului că este acceptat, respectat și susținut atât de colegi, cât și de cadrele didactice.

Well-being-ul școlar are mai multe dimensiuni interconectate:

- dimensiunea emoțională, care vizează gestionarea emoțiilor și dezvoltarea unei imagini de sine pozitive;
- dimensiunea socială, referitoare la relațiile cu colegii și profesorii;
- dimensiunea cognitivă, care implică motivația pentru învățare și satisfacția față de activitatea școlară;
- dimensiunea fizică, ce include sănătatea, odihna și nivelul de energie necesar participării active la activitățile școlare.

Atunci când aceste dimensiuni sunt armonizate, elevul poate valorifica mai eficient oportunitățile de învățare și își poate dezvolta potențialul într-un mod echilibrat.

Procesul de învățare este influențat nu doar de capacitățile intelectuale ale elevului, ci și de starea sa emoțională. Creierul uman învață mai eficient atunci când se află într-un climat caracterizat de siguranță și confort psihologic. Emoțiile pozitive stimulează curiozitatea, creativitatea și dorința de explorare, în timp ce stresul excesiv, anxietatea sau sentimentul de excludere pot afecta atenția, memoria și capacitatea de concentrare.

Un elev care se simte apreciat și încurajat va avea mai multă încredere în propriile forțe și va aborda cu mai mult curaj situațiile de învățare. În schimb, un elev care trăiește experiențe repetate de respingere, critică excesivă sau marginalizare poate dezvolta sentimente de nesiguranță și demotivare, care afectează atât performanțele școlare, cât și dezvoltarea personală.

De asemenea, starea de bine favorizează participarea activă la lecții, colaborarea cu colegii și asumarea responsabilității pentru propria învățare. Astfel, elevul devine un participant implicat în procesul educațional, nu doar un receptor pasiv al informațiilor.

Profesorul ocupă un loc central în construirea unui climat educațional pozitiv. Dincolo de rolul său de facilitator al învățării, acesta influențează semnificativ experiențele emoționale ale elevilor prin atitudinile, comportamentele și strategiile pedagogice pe care le adoptă.

Un profesor care manifestă empatie, respect și disponibilitate pentru dialog contribuie la crearea unui mediu în care elevii se simt în siguranță și valorizați. Într-un astfel de climat, greșeala este percepută ca o oportunitate de învățare, nu ca un motiv de sancțiune sau umilire.

Promovarea stării de bine presupune utilizarea unor metode interactive și centrate pe elev, încurajarea cooperării în detrimentul competiției excesive și recunoașterea progresului individual. Feedbackul constructiv,

aprecierea efortului și susținerea autonomiei elevilor contribuie la dezvoltarea unei motivații intrinseci și a unei imagini de sine pozitive.

Totodată, profesorii pot integra în activitatea didactică exerciții care dezvoltă competențele socio-emoționale, precum autocunoașterea, empatia, gestionarea emoțiilor și rezolvarea pașnică a conflictelor.

Calitatea relațiilor dintre elevi și dintre elevi și profesori reprezintă un factor esențial al stării de bine. Sentimentul de apartenență la grup este una dintre nevoile fundamentale ale fiecărui copil și adolescent.

Atunci când elevii se simt acceptați și integrați în colectiv, nivelul de anxietate scade, iar disponibilitatea pentru învățare crește. În schimb, conflictele frecvente, bullyingul, discriminarea sau izolarea socială pot avea consecințe negative asupra dezvoltării emoționale și academice.

Școala are responsabilitatea de a promova respectul reciproc, toleranța și cooperarea. Activitățile de grup, proiectele colaborative și programele de prevenire a violenței contribuie la consolidarea relațiilor pozitive și la dezvoltarea unui climat școlar sănătos.

În plus, parteneriatul dintre școală și familie joacă un rol important în susținerea stării de bine a elevilor. Comunicarea eficientă dintre profesori și părinți permite identificarea timpurie a dificultăților și găsirea unor soluții adecvate pentru sprijinirea copilului.

În prezent, elevii se confruntă cu numeroase provocări care pot afecta echilibrul lor emoțional. Ritmul accelerat al vieții, presiunea performanței, utilizarea excesivă a tehnologiei, influența rețelelor sociale și incertitudinile sociale reprezintă surse importante de stres.

Tot mai mulți specialiști atrag atenția asupra creșterii nivelului de anxietate și a problemelor de sănătate mintală în rândul copiilor și adolescenților. În acest context, școala trebuie să își asume un rol activ în promovarea sănătății emoționale și în prevenirea factorilor de risc.

Implementarea programelor de educație socio-emoțională, consilierea psihopedagogică și dezvoltarea competențelor de reziliență reprezintă măsuri eficiente pentru susținerea bunăstării elevilor. De asemenea, este necesară reducerea accentului exclusiv pe rezultate și evaluări în favoarea unei abordări care valorizează progresul, creativitatea și dezvoltarea globală a copilului.

Starea de bine a elevilor constituie fundamentul unei educații de calitate și al unei dezvoltări armonioase. Un elev care se simte în siguranță, apreciat și sprijinit va manifesta o mai mare deschidere către învățare, va dezvolta relații pozitive și va avea șanse mai mari de succes școlar și personal.

Promovarea bunăstării în școală nu reprezintă o responsabilitate exclusivă a profesorilor, ci un efort comun al întregii comunități educaționale: cadre didactice, elevi, părinți, consilieri școlari și factori de decizie. Investiția în starea de bine a elevilor este, în esență, o investiție în viitorul societății, deoarece elevii care învață într-un mediu pozitiv devin adulți mai echilibrați, mai responsabili și mai capabili să contribuie activ la dezvoltarea comunității din care fac parte.

Astfel, școala modernă trebuie să urmărească nu doar formarea unor elevi bine pregătiți academic, ci și dezvoltarea unor persoane sănătoase emoțional, încrezătoare capabile să facă față provocărilor unei lumi aflate într-o continuă schimbare.

Bibliografie

1. Băban, A. (coord.). *Consiliere educațională. Ghid metodologic pentru orele de dirigenție și consiliere*. Cluj-Napoca: Editura ASCR, 2001.
2. Bonchiș, E. (coord.). *Psihologia dezvoltării umane*. Oradea: Editura Universității din Oradea, 2006.
3. Cucoș, C. *Pedagogie*. Iași: Editura Polirom, 2014.
4. Iucu, R. B. *Managementul clasei de elevi*. Iași: Editura Polirom, 2006.
5. Joița, E. *Profesorul și alternativa constructivistă a instruirii*. București: Editura Universitară, 2006.
6. Neacșu, I. *Pedagogie. Fundamente. Procese. Strategii*. București: Editura Didactică și Pedagogică, 2018.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată - premise ale unei educații incluzive și centrate pe elev

Prof. Vlăduț-Marin Maria

Liceul Tehnologic "Căpitan Nicolae Pleșoianu", Râmnicu Vâlcea, Jud Vâlcea

Societatea contemporană se caracterizează prin diversitate, iar școala reflectă această realitate prin existența unor colective de elevi din ce în ce mai eterogene. În cadrul aceleiași clase se regăsesc elevi cu niveluri diferite de dezvoltare intelectuală, ritmuri variate de învățare, interese distincte, experiențe sociale și culturale diverse, precum și elevi cu cerințe educaționale speciale. În acest context, profesorul este chemat să gestioneze eficient diversitatea și să creeze oportunități de învățare pentru fiecare elev.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă două concepte fundamentale ale educației moderne. Acestea contribuie la dezvoltarea unui mediu educațional incluziv, în care fiecare elev este valorizat și sprijinit să își atingă potențialul maxim. Prin aplicarea unor strategii adecvate de organizare și diferențiere a activităților didactice, profesorul poate răspunde nevoilor individuale ale elevilor și poate asigura succesul procesului instructiv-educativ.

Clasa eterogenă – caracteristici și implicații educaționale

Clasa eterogenă este definită ca un grup de elevi care prezintă diferențe semnificative în ceea ce privește nivelul cunoștințelor, capacitățile cognitive, stilurile de învățare, interesele, motivația și contextul socio-cultural. Heterogenitatea reprezintă o caracteristică firească a oricărei clase și constituie o provocare permanentă pentru cadrul didactic.

Diversitatea elevilor poate fi observată la mai multe niveluri. Există diferențe de ordin cognitiv, referitoare la capacitatea de înțelegere și prelucrare a informațiilor, diferențe afective și motivaționale, precum și diferențe culturale și sociale care influențează modul de participare la activitățile școlare. În plus, în multe clase sunt integrați elevi cu cerințe educaționale speciale, ceea ce impune adoptarea unor măsuri suplimentare de adaptare curriculară și metodologică.

Din perspectivă educațională, clasa eterogenă oferă atât oportunități, cât și dificultăți. Pe de o parte, diversitatea favorizează dezvoltarea competențelor sociale, a toleranței și a colaborării între elevi. Pe de altă parte, profesorul trebuie să gestioneze diferențele individuale astfel încât niciun elev să nu fie dezavantajat în procesul de învățare.

Managementul clasei eterogene

Managementul clasei reprezintă ansamblul activităților prin care profesorul organizează, coordonează și reglează procesul instructiv-educativ pentru atingerea obiectivelor propuse. În

cazul unei clase eterogene, managementul presupune adoptarea unor strategii flexibile și adaptate diversității elevilor.

Un prim aspect important îl constituie cunoașterea aprofundată a elevilor. Profesorul trebuie să identifice particularitățile individuale, stilurile de învățare, nivelul de pregătire și nevoile specifice ale fiecărui elev. Aceste informații permit proiectarea unor activități adecvate și stabilirea unor obiective realiste.

De asemenea, managementul eficient al clasei implică organizarea unui climat educațional pozitiv. Relațiile bazate pe respect reciproc, încredere și cooperare contribuie la crearea unui mediu favorabil învățării. Profesorul trebuie să promoveze comunicarea deschisă și să încurajeze participarea activă a tuturor elevilor.

Organizarea activităților didactice reprezintă o altă componentă esențială. Într-o clasă eterogenă este recomandată alternarea diferitelor forme de organizare: activități frontale, individuale, în perechi și pe grupe. Munca în echipă facilitează schimbul de experiențe și sprijinul reciproc între elevi, contribuind la dezvoltarea competențelor sociale.

Gestionarea comportamentelor constituie, de asemenea, o responsabilitate importantă a profesorului. Stabilirea unor reguli clare și aplicarea consecventă a acestora contribuie la menținerea disciplinei și la prevenirea conflictelor. În locul sancțiunilor excesive, sunt recomandate strategiile de disciplină pozitivă,

bazate pe responsabilizare și încurajare.

Nu în ultimul rând, managementul clasei eterogene presupune utilizarea unor metode variate de predare și evaluare, capabile să răspundă nevoilor diferite ale elevilor. În acest sens, pedagogia diferențiată oferă soluții eficiente pentru personalizarea procesului educațional.

Pedagogia diferențiată – concept și principii fundamentale

Pedagogia diferențiată reprezintă o abordare educațională care urmărește adaptarea procesului de predare, învățare și evaluare la particularitățile fiecărui elev. Aceasta pornește de la ideea că elevii nu învață în același mod și nu ating performanțe similare în același ritm, motiv pentru care strategiile didactice trebuie să fie flexibile și diversificate.

Conceptul de pedagogie diferențiată a fost dezvoltat și promovat de specialiști în domeniul educației, care au evidențiat necesitatea personalizării învățării pentru a răspunde diversității existente în școală. Scopul principal al acestei abordări este crearea unor condiții de învățare care să permită fiecărui elev să progreseze în funcție de propriile capacități și nevoi.

Principiile fundamentale ale pedagogiei diferențiate includ:

- respectarea individualității fiecărui elev;
- adaptarea conținuturilor la nivelul de dezvoltare și pregătire al elevilor;
- utilizarea unor metode și strategii variate de predare;
- stimularea participării active și a autonomiei în învățare;
- promovarea incluziunii și a egalității de șanse;
- evaluarea progresului individual și nu doar a performanței comparative.

Aplicarea acestor principii contribuie la dezvoltarea unei școli centrate pe elev și orientate către succesul tuturor beneficiarilor educației.

Strategii de aplicare a pedagogiei diferențiate în clasa eterogenă

Implementarea pedagogiei diferențiate presupune utilizarea unor strategii variate care permit adaptarea procesului educațional la caracteristicile elevilor.

Diferențierea conținuturilor

Profesorul poate adapta nivelul de complexitate al informațiilor prezentate. Astfel, elevii cu performanțe ridicate pot primi sarcini suplimentare sau activități de aprofundare, în timp ce elevii care întâmpină dificultăți beneficiază de explicații suplimentare și exerciții de consolidare.

Diferențierea procesului de învățare

Elevii pot fi implicați în activități diverse, adaptate stilurilor lor de învățare. Unii elevi învață mai eficient prin activități practice, alții prin observare, experimentare sau colaborare. Metode precum învățarea prin cooperare, proiectul, studiul de caz sau jocul didactic facilitează participarea activă și dezvoltarea competențelor.

Diferențierea produsului final

Rezultatele învățării pot fi exprimate prin forme diferite. În funcție de preferințe și aptitudini, elevii pot realiza prezentări orale, postere, eseuri, proiecte, portofolii sau produse digitale. Această flexibilitate permite valorificarea punctelor forte ale fiecărui elev.

Diferențierea mediului de învățare

Organizarea spațiului și a resurselor poate influența semnificativ procesul educațional. Crearea unor centre de activitate, utilizarea tehnologiei educaționale și accesul la materiale variate facilitează adaptarea învățării la nevoile individuale.

Diferențierea evaluării

Evaluarea trebuie să fie continuă și orientată spre progres. Profesorul poate utiliza metode alternative precum portofoliul, proiectul, autoevaluarea și evaluarea între colegi. Aceste instrumente oferă o imagine mai completă asupra dezvoltării elevilor și reduc presiunea asociată evaluării tradiționale.

Beneficiile și limitele pedagogiei diferențiate

Aplicarea pedagogiei diferențiate în managementul clasei eterogene generează numeroase beneficii. În primul rând, contribuie la creșterea motivației elevilor, deoarece activitățile sunt adaptate intereselor și posibilităților acestora. În al doilea rând, favorizează dezvoltarea autonomiei și responsabilității față de propria învățare.

Un alt avantaj important îl reprezintă reducerea riscului de eșec școlar și de abandon educațional. Elevii care întâmpină dificultăți beneficiază de sprijin suplimentar, iar cei cu performanțe ridicate sunt stimulați să își valorifice potențialul. În același timp, pedagogia diferențiată contribuie la dezvoltarea relațiilor pozitive între elevi și la consolidarea climatului incluziv.

Cu toate acestea, implementarea acestei abordări presupune și anumite dificultăți. Profesorii trebuie să aloce timp suplimentar pentru proiectarea activităților diferențiate și pentru elaborarea materialelor adaptate. De asemenea, clasele numeroase și resursele limitate pot îngreuna aplicarea consecventă a strategiilor de diferențiere.

În ciuda acestor provocări, beneficiile pedagogiei diferențiate sunt semnificative și justifică eforturile depuse pentru integrarea acesteia în practica educațională curentă.

Managementul clasei eterogene și pedagogia diferențiată reprezintă direcții esențiale ale educației moderne, orientate spre valorizarea diversității și asigurarea egalității de șanse. Într-o societate aflată într-o continuă schimbare, școala trebuie să răspundă nevoilor variate ale elevilor și să promoveze incluziunea, colaborarea și dezvoltarea individuală.

Prin cunoașterea aprofundată a elevilor, organizarea flexibilă a activităților și adaptarea strategiilor didactice, profesorul poate transforma diversitatea clasei într-o resursă educațională valoroasă. Pedagogia diferențiată oferă cadrul necesar pentru personalizarea învățării și pentru stimularea progresului fiecărui elev, contribuind astfel la creșterea calității actului educațional.

În concluzie, succesul managementului clasei eterogene depinde de capacitatea profesorului de a crea un mediu de învățare incluziv, flexibil și centrat pe elev, în care diferențele individuale sunt respectate și valorificate în beneficiul dezvoltării tuturor participanților la procesul educativ.

Bibliografie

1. Cucos, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2014.
2. Cerghit, Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. Joița, Elena, *Instruirea constructivistă – o alternativă. Fundamente. Strategii*, Editura Aramis, București, 2006.
4. Perrenoud, Philippe, *Pedagogia diferențierii. De la intenție la acțiune*, Editura Polirom, Iași, 2013.

Editat și publicat de Casa Corpului Didactic Vâlcea
Bulevardul Nicolae Bălcescu nr. 30
Râmnicu Vâlcea
Vâlcea
Romania
Web: www.ccdvl.ro
E-mail: ccdvalcea@yahoo.com
Tel/Fax: 0350/421398
Director: Prof. Florentina-Adina DOBRETE

Editura NOVA DIDACT

ISSN 2668-4586

9 772668 458004 >